TOLEDO
BIBLIOTECA PROVINCIAL
Sala Reserva
Número 105

Res.
105

S. R. Est. 3 – Cap. 5

Res. 105 (1)
T. 147155
R. 375361
C. 1194961

Res. 105 (2)
T. 147159
R. 375601
C. 1194962

Res. 105 (3)
T. 147158
R. 376272
C. 1194963

Res. 105 (4)
T. 137145
R. 376273
C. 1194964

Bib.ca de N. S. S. Ag.lla de toledo. III, 6.

Emptor et Lector Aueto.

Angelici doctoris diui Thomae Aquinatis or. pre. in Librū beati Job dilucidiſſima expoſitio: q̃ diligētiſſime nuperrime emēdata ac ſummo ſtudio a vi tijs purgata: etiam quan- tum anniti ars potu it fideliter Im- preſſa.

✠

¶ Sic canit eccleſia de hoc Sanctiſſimo doctore.

Ad huius lucis radium: luſtranda mittit dubia. ad ſancti
thomę ſtudium: hortans mater eccleſia.
veram proteſtans ſolidam: doctrinam eius inclytam: ſecuram:
firmam: lucidam: diuinis uerbis inſitam.

¶ Item.

Typum geſſit luciferi: ſplendens in cętu nubium. pluſq̃
doctores cęteri: purgans dogma gentilium.
profunda ſcrutans fluminum: in lucem pandit abdita.
dum ſupra ſenſus hominum: obſcura facit cognita.
fit paradiſi fluuius: quadripartite peruius. fit Gedeonis
gladius: tuba: lagena: radius.

Cuncta ſciet quicunq̃ leget tua dogmata Thoma

a

Iste liber est monachorum congregationis casinensis ordinis sancti benedicti de obseruantia deputatus ad usum fratrum habitantium in monasterio sancti georgii maioris de venetiis signatus numero

Senatus Veneti Decretum.

Hocce opus nemo ſub ditiōe nr̄a p̄ter Alexandrum Calcedo-niuꝫ īprimito: aut alibi impreſſum uendito. Quicōtra fecerit: libros amittito: ⁊ inſuper multator.

Demochritus Alexandro Calcedonio.S.

Poterant iam vir ſolertiſſime impreſſorum officinę conquieſcere: Dignumqꝫ ⁊ expediēs omnibus humano generi videbatur ſi philoſophātium cętus: ⁊ tota chriſticolarū achademia: ueteruꝫ codicibus: iam in lucem ęditis inhians: Iuniarūqꝫ etiam ſcriptis inſtructa: ſua frueretur copia: datiſqꝫ iamdiu diuitijs ⁊ donis: non enim tanta ſcriptorum uarietas ⁊ multitudo eruditionem prębet ⁊ aditum ad ſcientiarum faſtigium: non ad moruꝫ reformationem ⁊ decus utilis eſt: ſed confuſionem potius: ⁊ inordinatam quandā ad intelligendi culmen confecit ⁊ oſtendit viam: vnde multa ⁊ non multum legere ſtudio litterarum intentis: etiam nolentibus: ex tāta ⁊ tam ſuperflua ſcribentium abundantia cōtingit. Qđ non ſolum nec utile nec expediens eſt: ſed ⁊ uacuum ⁊ inane. Mutare eniꝫ loca Lucio Annea authore ęgri eſt animi: ⁊ lꝫ cū multa percurrimus vnum excerpi poſſit: trāſeunteſqꝫ per aliena caſtra non omnes trāſfugę ſed ꝗ multi exploratores inueniant. Difficile tamen hoc ⁊ paucorum eſt: ⁊ non niſi egregij ⁊ excellentes ad id muneris attingūt: cūqꝫ ad pauca ⁊ terminatas concluſiones: omnis ſciendi modus reducendus ſit: docentiſqꝫ propriū eſſe debeat non ſparſim ⁊ confuſe ſed collecte ſua audiētibus ordinateqꝫ exhibere: oppoſite vulgus hoc ſcribentiuꝫ incedit via: ambitione honoris potius: ⁊ glorię cupiditate ductus: ꝗ ſtudio alios docendi: poſteriſqꝫ iter ad intelligēdum aperiendi. Qđqꝫ in diſciplinis mathematicis megarenſis Euclides. In philoſophia tam morali ⁊ naturali ꝗ prima ſeu metaphiſica Stragyrites Ariſtoteles. In legali ſtudio imperator Iuſtinianus. In canonum decretis Gratianus monachus quondam: ⁊ paulopoſt Gregorius pontifex ſummus multis vigilijs: exactiſſimoqꝫ labore: ⁊ peruigili induſtria confecerunt: id hij deſtruere ⁊ demoliri conantur: poterant igitur hoc viſo ⁊ cognito: impreſſorum officinę conquieſcere: ſed tu ſolertiſſime ⁊ diligentiſſime Alexander paſſus nō es (⁊ non ab re) Utiliſſimuꝫ enim opus ⁊ egregium Angelici doctoris diui Thomę Aquinatis in librum beati Iob dilucidiſſimas expoſitiones ab omni ſtudentium cętu quęſitas ⁊ expectatas in lucem prodidiſti: ⁊ nō immerito: tua enim ſemper hęc fuit natura: tuus antiquus mos: tua laudatiſſima conſuetudo ut meliora in ſacris litteris primum: mox in theologia ⁊ philoſophia deligas: ⁊ anxijs ſtudentium animis exhibeas. Magni etiam Alexandri dum nomen retines Magni Alberti ſtudia emulatus Sanctiſſimi doctoris monumenta conuenientiſſime ꝓmulgaſti. Optime igitur prudenter ⁊ ſapientiſſime es operatus: nec contra recti rationem ęgiſti. Perges in poſterum ⁊ ſimilia tantis ſtudioſoruꝫ affectibus condonabis. Parum enim tot ſacrorum doctorum ſcriptis a te in lucem ędita ꝓficerent: niſi ⁊ alia hęc partim uetera partim noua exhiberentur. Vale ⁊ ſalue. Venetijs 1505. idibus Aprilis.

Regiſtrum.

a
Emptoꝛ
Poterāt
b
C Diui Thome
duplr̃
cutus eſt
c
ſinguli
⁊ pꝛimo
enim
qꝛ ꝓpter
d
autem
ueritas
cati:infert
ꝯriũ.⁊
e
pctõ ſic
modum
amicis
ſtudebant
f
nũc conat
arbitrij
quõ ꝯtra
meos.

g
Quis mihi
ꝯcupierat
tri. 4m
dicebāt
h
rationis
⁊ auferet
ꝓpter
ſtitia idutus
i
⁊ ſi obrizo.
interrũpant
gne preſumptionis
tes ea
k
hoc puniunt
ductione fuit
Utik aũt
ficiẽs cã
l
dẽdũ errorẽ
dimittit
ꝑcutiẽs

Quinterni. 5. char. 4.

¶ Diui Thome Aquinatis doctoris Angelici ordinis Predicatoꝝ ſacre ſcripture elucidatoris ac enucleatoris clariſſimi In librū beati Job expoſitio profundiſſima.

PROLOGVS.

Sicut in rebus que naturaliter generant paulatiz ex imperfecto ad ꝑfectū ꝓueniſt: ſic accidit hoibꝰ circa cognitionē vitatis. Nā a principio parū qd de vitate attigerūt / poſteriꝰ aūt q̄ſi pedetētim ad quādā plenioꝛē menſurā vitatis ꝑuenerūt. ex quo ꝯtigit multos ꝓpter imperfectā cognitionē circa vitatem erraſſe. Inter quos aliq extiterūt / qui diuinā ꝓuidētiā auferentes / oīa fortune / ⁊ caſui attribuebāt. ⁊ prioꝝ qdē intātū ad hoc inualuit opinio ut ponerēt caſu factū oē / ⁊ ea que nālit' gñant caſui attribuerēt / ſicut ꝑcipi pōt ex poſitionibꝰ antiquoꝝ nāliū ponētiū ſolū cām mālē. Poſterioꝝ etiā qdā ut Democritꝰ ⁊ Empedocles plurima caſui attribuebāt. Sed poſterioꝝ phoꝝ diligētia (ꝑſpicatiꝰ intuēs vitatē) euidētibꝰ inditijs ⁊ rōnibꝰ oſtēderunt res nāles ꝓuidētia regi. ¶ Nō enim taz certꝰ curſus

Oia dei ꝓuidentia gubnari.

in motu celi ⁊ ſyderū ⁊ in alijs nāe effectibꝰ inueniret' / niſi hec oīa a quodā intellectu ſupueniēte ordinata gubernarent'. ¶ Opinione igit' phoꝝ firmata in hoc / ꝙ res nāles nō caſu ſed ꝓuidētia regerent' / ꝓpter ordinē qui manifeſte appet in eis. Emerſit dubitatio apd̄ plurimos de actibꝰ hoīum / utrū res humane caſu ꝓcederēt / an aliq̄ ꝓuidētia uel ordinatione ſupiori gubnarent'. Cui qdē dubitationi maxime fomētū miniſtrauit / ꝙ in euētibꝰ humanis nullus certꝰ ordo apparet. Nō eniz ſemꝑ bonis bona eueniūt / aut malis mala: neqꝫ rurſus ſemꝑ bonis mala / aut malis bona. Sꝫ indifferēter bonis ⁊ malis bona ⁊ mala. hoc igitur eſt quo maxime corda hoīum mouent' ad opinādū res humanas ꝓuidētia diuina nō regi. ¶ Sed qdā eas caſualiter ꝓcedē dicūt / niſi q̄tinus ꝓuidētia ⁊ cōſilio humano regunt'. qdā vo celeſti fato / eoꝝ euētꝰ attribuunt. Hec aūt opinio maxime humano gñi nociua inuenit'. Diuina enim ꝓuidētia ſublata / nulla apd̄ hoīes dei reuerentia / aut timor / in vitate remanebit / ex quo quāta deſidia circa vtutes / quāta ꝓnitas ad vitia ſubſequeret' / ſatis qlibet ꝑpēdere pōt. Nihil enim eſt qd̄ tātū reuocet hoīes a malis ⁊ ad bona iducat / quātum dei timor ⁊ amor. ¶ Vñ eoꝝ qui diuino ſpū ſunt ſapientiā ꝯſecuti ad alioꝝ eruditionē primū ⁊ ꝑcipuū ſtudiū fuit hāc opinionē a cordibꝰ hoīum amouē: ⁊ ideo poſt datā legē ⁊ ꝓphas in nūo agiographoꝝ. i. libroꝝ per ſpūm dei ſapiēter ad eruditionē hoīuz ꝯſcriptoꝝ primꝰ ponit' liber Job. Cuius tota intētio in hoc vſatur: ut per ꝓbabiles rōnes oſtēdant' res humane diuina ꝓuidētia regi. Proceditur aūt in hoc libro ad ꝓpoſitū oſtēdēdū ex ſuppoſito ꝙ res nāles diuina ꝓuidētia gubernent'. Id aūt qd̄ ꝑcipue ꝓuidētiā dei eſſe

Rō qua poſſꝫ negari ꝓuidētia in actibus hoīum. Diuerſe ſnīe d̄ actibꝰ hūanis a qͦ regātur.

Libri itētio

circa res humanas ipugnare videt' eſt afflictio iuſtoꝝ. Nā ꝙ malis interdū bona eueniāt / etſi irrōnale prio aſpectu videat' ⁊ ꝓuidētie ꝯriū / tñ utrūqꝫ hēre pōt aliqualē excuſationē ex miſeratione diuina. Sed ꝙ iuſti ſine cā affligant' / totaliter videt' ſubruē ꝓuidētie fundamētū. Proponit' ergo ad qōnē intētā q̄ſi quoddaz thema / multiplex ⁊ grauis afflictio cuiuſdā viri in oī vtute ꝑfecti: qui dicit' iob. ¶ Fuerūt aūt aliq qbꝰ viſū eſt ꝙ iſte iob nō fuerit in rerū nā: ſed ꝙ fuerit quedaz ꝑabola ꝯficta / ut eēt qddā thema ad ꝓuidētie diſputationē / ſicut frequent' hoīes ꝯfingūt aliq facta ad diſputādū de eis: ⁊ q̄uis ad intētionē libri nō multū referat / utrū ſic uel aliter fuerit: refert tñ quātū ad ipam vitatē: videt' eniz ꝑdicta opinio auctī ſacre ſcripture obuiare. dicit' eniz Ezechielis. 14ͦ. ex ꝑſona dñi. Si fuerint tres viri in medio eiꝰ: Noe / Daniel / ⁊ Job / ipſi iuſtitia ſua libabūt aīas ſuas. Manifeſtū eſt aūt noe ⁊ daniel hoīes in rerū nā fuiſſe. Nā nec de tͭtio eis cōnumerato. ſ. de iob in dubiū debet uenire. dicit' ⁊ Jacobi. 5ͦ. Ecce btīficamꝰ eos qui ſuſtinuerūt ſufferētiā iob: audiſtis ⁊ finē dñi vidiſtis. Sic igit' credēduz eſt iob in rerū nā fuiſſe. Quo aūt tꝑe fuerit / uel ex qbꝰ parētibꝰ originē duxerit / qs etiā huiꝰ libri fuerit auctor. ſ. ipſe iob utrū hūc librum ꝯſcripſit de ſe q̄ſi de alio loquēs / an alius de eo iſta retulerit / nō eſt p̄ntis intētionis diſcutē. Intēdimus eni cōpēdioſe ſcḋm nr̄am poſſibilitatē / de diuino auxilio fiduciā hñtes / librū iſtū: qui intitulat' btī iob / ſcḋm lr̄alē ſenſum exponē. eiꝰ eniz myſteria tā ſubtiliter ⁊ diſcrete beatꝰ papa Gregoriꝰ nobis aperuit / ut hijs nihil ultra addēdum videatur.

Opiatū d̄ iob falſum.

¶ Capitulum primum. Lectio prima.

Vir erat in terra hus noīe iob. Et erat vir ille ſimplex ⁊ rectꝰ ac timēs deū ⁊ recedēs a malo. Natiqꝫ ſunt ei ſeptē filij: ⁊ tres filie. Et fuit poſſeſſio eiꝰ ſeptē milia ouiuz: ⁊ tria milia cameloꝝ: qngēta quoqꝫ iuga boū: ⁊ qngente aſine: ac familia multa nimis. Eratqꝫ vir ille magnus inter oēs orietales. Et ibāt filij eiꝰ: ⁊ faciebāt ꝯuiuia per domos vnuſqſqꝫ i die ſuo. Et mittētes uocabāt tres ſorores ſuas: ut comederēt ⁊ biberēt cū eis. Cūqꝫ i orbē trāſiſſēt dies ꝯuiuij mittebat ad eos iob: ⁊ ſcificabat illos: ꝯſurgēſqꝫ diluculo offerebat holocauſta per ſingulos. Dicebat eniz. Ne forte peccauerīt filij mei: ⁊ bñdixerit do i cordibꝰ ſuis. Sic faciebat iob cūctis diebꝰ

Quia ſicut dictum eſt Intētio huius libri ordinat' ad oſtēdēdū q̄liter res humane ꝓuidētia diuina regant': ꝑmittit' q̄ſi totiꝰ fundamētū diſputatiōis quēdā hiſtoria / in qua cuiuſdā viri iuſti multiplex afflictio recitat'. Hoc enim eſt ꝙ maxime videt' diuinaz ꝓuidētiā a rebꝰ humanis excludē. Huiꝰ igit' viri prio ꝑſona deſcribit': ⁊ quātū ad ſenſum dum dicit' [Vir erat.] Hic enim ſexus ad ꝑferēdas moleſtias inuenit' robuſtior. deſcribit' quātū ad p̄riā cū dicit' [In terra hus.] que eſt in ꝑtibꝰ orietis. ⁊ quātū ad nomen cum dicit' [noīe iob.] ⁊ vident' hec duo poſita eē ad inſinuādū hoc qd̄ dicit' nō eē ꝑabolā ſed rem geſtā. ⁊ ne

aliqs aduerſitates: que poſtmodū īducunt̄ ꝓ pctīs
huiꝰ viri ei accidiſſe crederet. Cōſequēter deſcribitur
eiꝰ v̄tꝰ/ ꝑ quā a pctīs demr̄at̄ imunis. ¶ Sciēdū ꝙ
dē eſt hoiem tripliciter peccare. Sūt eni quedā pctā
qbꝰ peccat̄ in ꝓximū: ſicut homicidia/ adulteria/ fur-
ta/ ⁊ alia huiuſmodi. Quedā qbꝰ peccat̄ in deū/ ſicut
ꝑiuriū/ ſacrilegiū/ blaſphemia ⁊ huiuſmodi. Quedaꝫ
qbꝰ vnuſqſqꝫ in ſeipm̄ peccat: ſ̄ꝫ illud Ap̄li Corꝝ 6°.
Qui fornicat̄ in corpꝰ ſuū peccat. In ꝓximū autē qs
peccat dupliciter: occulte ꝑ dolū: ⁊ manifeſte ꝑ viꝫ.
Hic aūt vir nō circūuenit ꝑ dolū ꝓximū. vn̄ dicitur
⌊ Et erat vir ille ſimplex. ⌋ Simplicitas eni ꝓprie do
loſitati opponit̄: nulli violētiā īṫulit. ſeqtur eniꝫ. ⌊ ⁊ re
ctꝰ. ⌋ rectitudo enim ad iuſtitiā ꝑtinet: que in eq̄litate
ꝯſiſtit ſ̄m illud pſal. ⁊c̄. Semita iuſti recta eſt/ rectus
callis/ callis iuſti ad ambulādū. Qꝫ aūt in deo nō pec-
cauerit apte oſtēdit̄ ꝑ hoc qd̄ ſeqt̄ ⌊ ac timēs deū. ⌋
in quo reuerētia ad deū deſignat̄. ꝙ etiā in ſeipm̄ nō
peccauerit oſtēdit̄ in hoc qd̄ ſb̄dit̄ ⌊ ac recedēs a ma-
lo. ⌋ qꝛ malū odio habuit ꝓpter ſeipm̄: nō ſolū ꝓpter
nocumētū ꝓximi uel offenſam dei. ¶ Deſcripta ergo
huiꝰ viri ⁊ ꝑſona ⁊ v̄tute: eiꝰ ꝓſꝑitas ꝯn̄ter oſtēdit̄ ut
ex p̄cedēti ꝓſꝑitate grauior ſequēs indicet̄ aduerſitas
Similit̄ etiā ad oñdēdū ꝙ ex ꝓpria dei ītētione iuſtis
ſemꝑ bona tribuunt̄: nō ſolū ſp̄ūalia/ uerūetiā t̄palia.
Sed ꝙ aliqn̄ iuſti aduerſitatibꝰ opprimant̄/ accidit ꝓ
pter aliquā ſp̄alē cām. vn̄ ſi a principio hō inſtitutus
fuit/ ut nullis ſubiacēt ꝑturbationibꝰ ſi in īnocētia ꝑ-
māſiſſet. ¶ Principiū aūt ꝓſꝑitatis t̄palis poſt bonā
ꝯſiſtētiā ꝑſone ꝓprie ꝯſiſtit in ꝑſonis ꝯiūctis/ ⁊ p̄cipue
in natis qui ſunt quodāmō aliqd̄ parētū. deſcribitur
igit̄ primo eiꝰ ꝓſꝑitas quātū ad fecūditatē ꝓlis cū di
cit̄. ⌊ natiqꝫ ſunt ei ſeptē filij ⁊ tres filie. ⌋ Cōſequēter
numeroſior multitudo mariū q̄ꝫ feminarum ponit̄: qꝛ
parētes affectare ſolent magis filios q̄ꝫ filias: tum qꝛ
id qd̄ ꝑfectiꝰ eſt deſiderabiliꝰ eſt. mares aūt cōparan
tur ad feminas ſicut ꝑfectū ad imꝑfectū. tū qꝛ in auxi-
liū rerū gerēdarū ſolēt eē parētibꝰ magis nati q̄ꝫ nate.
¶ Deinde oſtēdit̄ ꝓſꝑitas eiꝰ quātū ad multitudinē
diuitiarū ⁊ p̄cipue in aīalibꝰ. Nā circa principiuꝫ hu
mani gn̄is ꝓpter hoium paucitatē/ agroꝝ poſſeſſio nō
ita p̄cioſa erat ſicut aīaliū: ⁊ maxime in ꝑtibꝰ oriētis:
in qbꝰ uſqꝫ hodie ſunt pauci hītatores p̄e latitudine
regionis. Inter alia aūt primo ponunt̄ ea que maxie
deſeruiūt ad victū ⁊ ueſtitū ꝑſone/ ut oues. vn̄ dr̄. ⌊ ⁊
fuit poſſeſſio eiꝰ ſeptē milia ouiū. ⌋ 2° ponunt̄ ea que
maxime deſeruiūt ad onera deferēda. ſ. cameli. ⁊ hoc
eſt qd̄ ſubdit̄. ⌊ ⁊ tria milia cameloꝝ. ⌋ 3° ponunt̄ ea
que deſeruiūt ad culturā agroꝝ: ⁊ hoc eſt qd̄ ſubdit̄.
⌊ qngēta quoqꝫ iuga boū. ⌋ 4° aīalia qbꝰ hoies ad ue
cturā utunt̄: vn̄ ſeqtur. ⌊ ⁊ qngēte aſine. ⌋ ex qbꝰ muli
gn̄ant̄: qbꝰ antiq maxime inſedebāt. Sub iſtis aūt q̄-
tuor gn̄ibꝰ aīaliū cōprehēdunt̄ oīa alia que ad eoſdē
uſus deſeruiūt: puta ſb̄ ouibꝰ oīa victui ⁊ ueſtitui ne-
ceſſaria/ ⁊ ſic de reliqs. Et qꝛ homies multas diuitias
poſſidētes/ ad eas gub̄nādas multitudie īdigēt famu
loꝝ: ꝯueniēter ſb̄dit̄ ⌊ ac familia m̄lta nimis. ⌋ ¶ Cō-
ſequēter ponit̄ ꝓſperitas eiꝰ quātū ad honorē ⁊ famā
que lōge lateqꝫ diffundebat̄: ⁊ hoc eſt ꝙ dr̄ ⌊ erat vir
ille magnus īter oēs oriētales. ⌋ id eſt hō v̄tuoſus ⁊ fa
moſus. ad maiorē aūt ipīus iob cōmēdationē/ ꝯn̄ter
diſciplia domꝰ eiꝰ deſcribit̄: que īmunis erat ab illis
vitijs que opulētia gn̄ari ſolēt pleruqꝫ. nā diuitiarum
abūdātia diſcordiā parit: vn̄ legit̄ gen̄. 13. ꝙ abraam ⁊
loth nequerūt ſimul hītare ad vitādū iurgiū/ qd̄ ex re-
rū abūdātia ꝓueniebat. Frequēter ēt hoies multa poſ-
ſidētes/ dū ea que poſſidēt īmoderate amāt eis tenaci-
us utunt̄. Vn̄ dicit̄ Eccl. 6°. Eſt ⁊ aliud malū ſub ſo-
le: ⁊ qdē frequēs apud hoies: vir cui dedit deꝰ diuiti-
as/ ſubſtātiā ⁊ honorē/ ⁊ nihil deeſt aīe eiꝰ ex oībꝰ que
deſiderat nec tribuit ei deus ꝑtātē ut comedat ex eo.
Ab hijs ergo malis īmunis erat domꝰ beati iob. erat
enim ibi ꝯcordia ⁊ iocūda ⁊ equa frugalitas: qd̄ ſigni-
ficat cū dicit̄. ⌊ ⁊ ibāt filij eiꝰ ⁊ faciebāt ꝯuiuia per do
mos vnuſqſqꝫ in die ſuo. ⌋ hec aūt charitas ⁊ cōcor-
dia nō ſolū īter f̄res erat: ſed uſqꝫ ad ſorores extende-
bat̄: que frequēter deſpiciunt̄ a f̄ribꝰ ꝓpter ſuꝑbiam
quā opulētia plurimū gignit: vn̄ ſubdit̄. ⌊ Et mitten-
tes uocabāt tres ſorores ſuas ut comederēt ⁊ biberēt
cū eis vinū. ⌋ Similit̄ ēt deſignat̄ ī hoc ſecuritas que
de caſtitate filioꝝ hēbat̄: alias enim nō circūducende
erāt/ ſed includēde ſ̄m illud Sap̄. In filia non auer-
tēte ſe firma cuſtodiā: ne īuēta occaſione ⁊c̄. ſic in ipſo
iob vigebat ſcā ſollicitudo puritatis quā frequēter di
uitie obruunt ⁊ minuūt: ſ̄m illud Deutero. Incraſſa-
tꝰ eſt dilatatꝰ ⁊ recalcitrauit. ⁊ poſtea ſeqtur. Dereliqt
deū factorē ſuū ⁊c̄. Et qdē de ſua puritate ītātū ſollici
tꝰ erat ꝙ ab hijs que īqnari poterāt totalit̄ ꝓcul erat.
vn̄ nō ſolū dr̄ ⌊ ꝙ erat timēs deū ⁊ recedēs a malo. ⌋
ſed ēt circa filioꝝ puritatē maxie ſollicitꝰ erat. ꝑmitte-
bat ſiqdē eos ꝯuiuia agē eoꝝ īdulgēs etati. quedā eni
in iuuenibꝰ tolerant̄ que in ꝑſonis grauibꝰ rep̄hēſibi
lia ſūt: ⁊ qꝛ in ꝯuiuijs/ vix aut nunq̄ꝫ hoies in mūditia
ꝑſeuerare pn̄t: qn uel ꝑ īeptā letitiā/ uel per iordinataꝫ
loq̄citatē aut ēt īmoderatū uſū cibi offēdāt/ filijs quos
a ꝯuiuijs nō arcebat: purificationis remediū exhibe-
bat. vn̄ dr̄. ⌊ Cūqꝫ in orbē trāſiſſent dies ꝯuiuij mitte
bat ad eos iob ⁊ ſcificabat illos. ⌋ dicunt̄ aūt in orbē
dies trāſire ꝯuiuij: qꝛ cū ſeptē filij eēnt ⁊ vnuſqſqꝫ in
die ſua ꝯuiuiū faceret per oēs dies ſeptimane ſeriatiꝫ
huiuſmodi ꝯſumebāt ꝯuiuia: poſtmodū q̄ſi circularit̄
ſiue orbicularit̄ ſic̄ in diebꝰ ſeptimane/ ita ī ꝯuiuijs p̄i
cipiū redibat. ¶ Notādū aūt eſt ꝙ lꝫ iob filijs indul-
geret ut ꝯuiuia agerēt: tn̄ ipſe ſuā grauitatē ꝯſeruans
eoꝝ ꝯuiuijs ſe nō immiſcebat. vn̄ dr̄ ꝙ ⌊ mittebat ad
eos. ⌋ nō ꝙ ipſe ad eos iret. ¶ Modus aūt ſcificatio-
nis quo per īternūciū ſcificabat eos pōt ītelligi dupl̄r
uel qꝛ ſalubribꝰ monitis eos īſtrui faciebat: ut ſiqd ī cō
uiuijs deliquerāt emēdarēt: uel ēt qꝛ expiatiōis aliquā
tū hēbat quo huiuſmodi delicta expiabant̄ ſic̄ ⁊ ſacri
ficia ēt an̄ legē data fuerūt/ ⁊ primitiarū ⁊ decimarum
oblatio. ¶ In ꝯuiuijs aūt hoies īterdū īpuritatem ꝯ-
hūt modis p̄dictis: ſed ēt grauioribꝰ pctīs īmergunt̄
aliqn̄ uſqꝫ ad dei ꝯtēptuꝫ ⁊ ꝓpt̄ laſciuiā: rōne abſorta:
⁊ a reuerētia diuina abſtracta: ſic̄ in Exodo dr̄. Sedit
ppl̄us mādu care ⁊ bibē/ ⁊ ſurrexerūt ludē. i. fornicari:
⁊ idolis īmolare. Job g̃ nō ſolū ꝯtra laſciuias ⁊ deliti-
as filijs ſcificādo ſubueniebat: ſed ēt ꝯ̄ grauiora reme
diū ſtudebat opponē quo eis deꝰ placaret̄: vn̄ ſequit̄.
⌊ ꝯſurgēſqꝫ diluculo offerebat holocauſtū per ſingu-
los. ⌋ in qbꝰ v̄bis oſtēdit̄ ꝑfectio deuotiōis ipſiꝰ ⁊ quā
tū ad t̄ps: qꝛ diluculo ꝯſurgebat: ſ̄m illd̄ pſal. Mane
aſtabo tibi ⁊c̄. ⁊ quātū ad modū oblatiōis: qꝛ holocau
ſta offerebat: que totalit̄ cōburebant̄ ad honoreꝫ dei
nulla ꝑte relicta in uſuꝫ offerētis: ſic̄ erat in hoſtijs pa-
cificis ⁊ pro pctō. dr̄ eni holocauſtū q̄ſi totū īcēſum ⁊
quātū ad nūm: qꝛ per ſingulos filios holocauſta offe-
rebat. ſingula eni pctā ꝯueniētibꝰ ſatiſfactiōibꝰ ſūt ex-
piāda. Cāꝫ aūt oblatiōis holocauſtoꝝ ſubiūgit dicēs.
⌊ dicebat eni. ⌋ ſ. in corde ſuo: nō qdē de pctīs filiorū
certꝰ ſꝫ dubitās ⌊ Ne forte peccauerit filij mei. ⌋ ſ. oꝑe
uel v̄bo. ⌊ ⁊ bn̄dixerit deo in cordibꝰ ſuis. ⌋ qd̄ qdem
dupl̄r

Tribꝰ
modis
peccat̄

duplr itelligi pōt. Uno mō ut totū itelligaꝭ cōiūctim. q̄zuis eniz bn̄dicē deū ſit bonū: tn̄ bn̄dicē deū de hoc ꝙ hō peccauit. Sup̄ uolūtatē ēt pctis qeſcētē quātuz ad hoc vitupaꝭ: ſicut in Zach. dicit ꝯtra quoſdā. Paſce pecora occiſiōis: que/q poſſiderāt occidebāt ꝛ nō dolebāt: ꝛ uēdebāt ea dicētes bn̄dict⁹ de⁹: diuites facti ſumus. Alio mō ut itelligaꝭ a ꝯrio ſenſu: ꝛ ſic per hoc ꝙ dicit⌊ bn̄dixerint. ⌋itelligit maledixerint. Crimen enim blaſphemie tā horribile eſt ut pia ora ipm noiare ꝓprio noie reformidēt. ſed ipm per ꝯriū ſignificāt: ꝛ ꝯuenieter pro pctō blaſphemie holocauſta offerunt: qꝛ ea que in deū cōmitunt honoratione diuina ſunt expurgāda. Solet aūt ꝯtingē ꝙ diuin⁹ cult⁹ a quibuſdā deuote pficiat ſi rarus fit. cū aūt frequēs fuerit in faſtidiū uenit qd̄ eſt pctm̄ accidie. Cū aliqs. ſ. triſtatur de ſpūali labore cui qdē pctō iob ſubiect⁹ nō erat nā ſubdit.⌊ Sic faciebat iob cūctis dieb⁹. ⌋qſi pſeuerātem in diuino cultu deuotionē ꝯſeruās. Lcō. II.

Quadā aūt die cuz ueniſſent filij dei ut aſſiſterēt corā dn̄o: affuit iter eos etiā ſathā. Cui dixit dn̄s: Un̄ uenis? Qui rn̄dēs ait: Circuiui terrā: ꝛ perambulaui eā. Dixitqꝫ dn̄s ad euz. Nūquid ꝯſideraſti ſuū meū iob ꝙ nō ſit ei ſilis i terra: hō ſimplex ꝛ rectus ac timēs deū ꝛ recedēs a malo. Cui rn̄dens ſathan ait: Nunqd fruſtra iob timet deū? Nōne tu uallaſti euz ac domū ei⁹: vniuerſamqꝫ ſubſtātiā ei⁹ per circuitū? Opib⁹ manuū ei⁹ bn̄dixiſti: ꝛ poſſeſſio ei⁹ creuit in terra. Sed extēde paululum manū tuā: ꝛ tāge cūcta que poſſidet: niſi in faciē bn̄dixerit tibi. Dixit ergo dn̄s ad ſathā Ecce vniuerſa que habet in manu tua ſunt: tm̄ in eum ne extendas manum tuam.

¶ Poſt pſpitatē btī iob enūatā ponit aduerſitas ipſi⁹. ꝛ primo iducit cā ipſius. ꝛ ne qs putaret aduerſitates iuſtoꝝ abſqꝫ diuina ꝓuidētia ꝓcedē: ꝛ per hoc eſtimaret res humanas ꝓuidētie ſubiectas nō eē: pmittitur quō de⁹ de reb⁹ humanis curā hēt ꝛ eas diſpēſat. hoc aūt ſimbolice ꝛ ſub enigmate ꝓpoſito ſcḋm ꝯſuetudinē ſacre ſcripture: que res ſpūales ſub figuris rerū corpaliū deſcribit: ſicut pꝫ Iſaie 7°. Uidi dn̄m ſedētez ſup ſoliū excelſū ꝛ eleuatū. ꝛ in pricipio Ezechielis. ꝛ i plurib⁹ alijs locis. Et q̄zuis ſpūalia ſub figuris rerū corporaliū ꝓponant: nō tn̄ ea que circa ſpūalia itēdunt per figuras ſenſibiles ad myſticū ptinēt ſenſum ſꝫ lrālē: qꝛ ſenſus lrālis eſt: qui primo per v̓ba itēdit: ſiue ꝓprie dicta ſiue figurate. ¶ Sciēdū eſt aūt ꝙ diuina ꝓuidētia tali ordine res gubnat/ꝙ iferiora per ſupiora diſpēſat. Corpa eni gn̄abilia ꝛ corruptibilia ſubdunt motui corpoꝝ celeſtiū: ꝛ ſilr iferiores ſps rōnales mortalib⁹ corpib⁹ vniti. ſ. aīe per ſupiores ſpūs icorpeos adminiſtrant. Hec aūt totaſtica traditio: qꝛ iter incorporeos ſpūs qdā ſunt boni qui puritatē in qua creati ſunt ꝯſeruātes diuina glīa pfiniunt/a dei uolūtate nū q̄z recedētes. ꝛ hij qdē ſpūs in ſcripturis intdū dicunt angeli. i. nūcij: qꝛ diuina hoib⁹ annūciāt. Interdū aūt filij dei dicunt inquātū deo per pticipationē glīe aſſimilant. Mali aūt ſpūs qdā ſunt nō per nām aut per creationē: cū vniuſcuiuſqꝫ nāe auctor ſit de⁹: nec ſummū bonū pōt eē cā niſi bonoꝝ. Sed ſunt mali ꝓpter ꝓpriā culpā. huiuſmodi aūt ſpūs in ſcripturis demones dicunt: ꝛ eoꝝ prim⁹ dr̄ diabolus/qꝛ deorſuz cadēs lꝫ etiā ſathan. i. aduerſarius: uterqꝫ igit ſpūs hoies ad aliq̄ agēda mouēt. boni qdē ad bona: mali aūt ad mala. ꝛ ſicut hoies mouent a deo per ſpūs ſup̄dictos: ita ēt ea que per hoies agunt dicunt in ſcripturis eiſdem ſpiritib⁹ mediātib⁹ ad diuinū examē referri. ad oſndēdū igit ꝙ tā bona q̄z mala que hoies agūt diuino iudicio ſubſūt dr̄.⌊ Quadā aūt die cū ueniſſent filij dei ut aſſiſterēt corā dn̄o: affuit iter eos ēt ſathā. ⌋Sciendū v̓o eſt ꝙ angeli qui hic filij dei dicunt/aſſiſtē dicūtur dn̄o duplr. vno mō iquātū de⁹ ab eis ꝯſpicit ſicut ſcriptū eſt i Daniele. Millia milliū miſtrabāt ei: ꝛ decies cētū millia aſſiſtebāt ei. Alio mō iquātū ipſi āgeli ꝛ eoꝝ act⁹ a deo ꝯſpiciunt. Nā q alicui dn̄o aſſiſtūt ꝛ eū ꝯſpiciūt/ꝛ ab eo cōſpiciunt. Prīo igit mō aſſiſtē nō ꝯuenit angelis niſi btīs: qui dīna viſione pficiunt: nec hijs oib⁹ ſed iſtis tm̄ qui iter eos ſupiores exiſtūt: qui magis itime diuina viſione pfruunt. i. ad exteriora miſteria ſcḋm Dionyſij ſniam nō exeūt: vn̄ ꝛ a miniſtrātib⁹ (p̄dicta aucte aſſiſtētes) diſtinguunt. 2° autē mō aſſiſtē ꝯuenit nō ſolū oib⁹ bonis angelis: ſꝫ ēt malis: ꝛ ēt hoib⁹: qꝛ quecūqꝫ p eos agunt dīno ꝯſpectui ꝛ examini ſubdunt: ꝛ ꝓpt hoc dr̄⌊ ꝙ cum uenirēt filij dei ut aſſiſterēt corā dn̄o affuit iter eos ēt ſathā. ⌋ꝛ q̄zuis ea que per angelos bonos uel malos adminiſtrant ꝯtinue diuino ꝯſpectui ꝛ examini ſubijciant: ꝛ ſic ſemper ꝛ filij dei aſſiſtāt ꝛ ſathā adſit iter eos. dr̄ tn̄⌊ qdā die. ⌋ſcḋm modū ſcripture que ea que ſup̄ tp̄s ſūt interdū per tp̄s deſignat ex aliqb⁹ que dicunt in tpe: ſic in principio Gen̄. dr̄ de⁹ aliq̄ dixiſſe primo uel ſcḋo die: q̄zuis ei⁹ dicē ſit eternū: ꝓpt hoc ꝙ ea que ab ipſo dicunt fuerūt in tpe: ita ꝛ nūc qꝛ factū de quo nūc intendit detminato tpe extitit: dicunt adminiſtratores hi⁹: qdā die corā dn̄o aſtitiſſe: q̄zuis coram ipſo aſſiſtē deſiſtāt. Cōſiderādū eſt ēt ꝙ ad dei iudiciū alit referūtur ea que per bonos angelos agunt: aliter ea que p malos. Nā boni angeli hoc itēdūt: ut ea que agūt referāt in deū: ꝛ iō dr̄ ꝙ⌊ filij dei uenerūt ut aſſiſterēt coram dn̄o. ⌋ꝙ ꝓprio motu ꝛ itētione oīa dīno iudicio ſubdētes: mali v̓o angeli nō itēdūt ea que agūt referre in deū: ſed eis nolētib⁹ hoc accidit ut qcqd agūt ſubdaꝭ diuino iudicio: ꝛ iō nō dr̄ de ſathā ꝙ uenit ut aſſiſtēt corā dn̄o: ſed ſolū ꝙ affuit iter eos. dr̄ aūt⌊ iter eos. ⌋tū ꝓpt nāe pilitatē. tū ad iſinuādū ꝙ mali nō ſunt ex pricipali itētione: ſed ſupueniunt bonis qſi per accn̄s. ¶ Eſt aūt dr̄ia iter ea que per bonos angelos ꝛ malos agunt. Nā boni angeli nil agūt niſi ad qd̄ diuino iuſſu ꝛ uolūtate mouent. In oib⁹ eni uolūtatē dīnaz ſequunt. mali v̓o ſua uolūtate diſcordāt a deo. vn̄ ea que ipſi agūt a deo aliena exiſtūt quātū ad eoꝝ itētionē. ꝛ qꝛ nō ꝯſueuim⁹ iterrogare de hijs que nos facimus: ſed de hijs que abſqꝫ nobis fiūt: iō nō dr̄ ꝙ dn̄s aliqd queſierit a filijs dei: ſed ſolū a ſathan: ꝛ hͦ eſt qd̄ ſubdit.⌊ Cui dixit dn̄s: vn̄ uenis? ⌋ ¶ Et notādū eſt ꝙ nō dicit ei dn̄s: qd facis: aut ubi es. ſed vn̄ uenis. qꝛ ipſa facta que per demones ꝓcurant iterdū ex dīna uolūtate ꝓueniūt: dū per eos uel puniunt mali uel exercent boni. Sed demonū intētio ſemp mala eſt: ꝛ a deo alienaꝭ: iō a ſathan querit vn̄ uenis: qꝛ ei⁹ intētio a qua ꝓcedit tota ipſi⁹ actio a deo eſt aliena. ¶ Sciēdū aūt eſt ꝙ dicē duplr accipit. nā qn̄qꝫ refert ad ꝯceptū cordis: qn̄qꝫ aūt ad ſignificationē ut hui⁹ ꝯcept⁹ alteri exprimat. Scḋm igit primū modū dicē dei eſt eternū ꝛ nil eſt aliud q̄z gn̄are filiū qui eſt v̓bū ipſius. Scḋo v̓o mō tpaliter deus aliq̄ dicit diuerſimode tn̄ ſcḋm ꝙ ꝯgruit eis qb⁹ dicit. nam hoib⁹ corpeos ſenſus

aſſiſtūt deo āgeli duplr

Dr̄ia bonoꝝ ſpūuz a malis.

habētibus. Aliquādo deus locutus est aereo sono for mato in aliqua subiecta creatura: sicut uox sonuit in baptismo ⁊ in trāsfiguratione christi. Hic est filiꝰ me us dilectus. Aliquādo autem per imaginariam visio nem sicut multotiens legitur in prophetis. Aliquādo autem intelligibili expressione: ⁊ hoc modo intelligē dum est ad sathan dixisse inq̄z eum intelligere facere ꝙ ea que agit a deo conspiciuntur. Sicut ergo dice re dei ad sathan est eius notitiam preferre: ita sathan respondere deo est non ei alicuius rei notitiam trade re: sed cōsiderare omnia sua diuino conspectui aper ta esse: ⁊ ꝺm hunc modum dicitur⌊ qui respondens ait: circuiui terrā ⁊ perambulaui eam. ⌋ per hoc igi tur ꝙ dominus dicit ad sathan⌊ vnde uenis. ⌋ intēti onem ⁊ acta diaboli deus examinat. per hoc autem ꝙ sathan respondet⌊ circuiui terram ⁊ perambulaui eam. ⌋ suoruz actuuz deo rationē reddit: ut ex utraq̄z ratione ostēdatur omnia que per sathan fiunt diuine prouidentie subiecta esse. Per circuitionez autez sa than caliditas eius ostēditur/ ad explorandum quos decipe possit ꝺm illud prime Petri ultimo. Aduersa rius noster diabolus tanq̄z leo rugiēs circuit querens quez deuoret. Conuenienter autez per circuitū astu tia calidoruz designatur: sicut per rectum simplici ter iustus. Nam rectum est cuius mediuz nō exit ab extremis. cuz ergo actio iusti a suo principio qđ est uo lūtas siue intētio nō discrepat: cōueniēter iustis ascri bitur rectitudo. Calidoruz autez est aliud ostendere: aliud intēdere: ⁊ sic id quod demonstrāt ex suo opere exit ab extremis duci nec uolūtati concordat nec fini. Unde recte calidi circuire dicuntur: propter qđ scri ptuz est. In circuitu impij ambulant. ℭ Sciendū au tem est ꝙ etsi diabolus erga cunctos tam bonos q̄z malos caliditatis sue studio utatur effectus tamē cali ditatis sue in solis malis consequit: qui recte terra no minantur. Cum enim homo cōpositus sit ex natura spirituali ⁊ carne terrena: maluz hominis in hoc con sistit ꝙ derelictis spiritualibus bonis: ad quē ꝺm rati onalez mētem ordinatur: terrenis bonis inhereat que sibi cōpetunt ꝺm rationem terrenā. ⁊ ideo mali inquā tum naturam terrenam sequuntur recte terra dicun tur. huiusmodi igitur terraz non soluz circuit sathan: sed etiam perambulat: q̄z in eis effectum sue malitie complet. per ambulationē enim cōplementuz proces sus ipsius designatur: sicut ecōuerso de viris iustis di citur ꝙ in eis deus perambulat. Unde apostolus Co rinꝫ. 5. inducit. Inhabitabo in illis ⁊ inambulabo in ter eos. ℭ Potest autez ⁊ aliter intelligi. Triplex eni est status viuentiū. quidam enim sunt supra terram. idest in celo ut angeli ⁊ beati omnes. quidā in terra: si cut homines naturali carne viuentes. quidam autem sub terra: ut demones ⁊ dānati homines. Primos igi tur sathan neq̄z circuit neq̄z perambulat: quia in cele stibus ciuibus nil malitie potest esse: sicut nec in cele stibus corporibus inuenitur aliquod malum nature. Eos autez qui sunt in inferno perambulat: sed nō cir cuit: q̄z eos totaliter sue malitie subiectos habet: nec oportet ut ad eos decipiendos aliqua caliditate uta tur. Eos autem qui sunt in terra circuit ⁊ perambulat quia ⁊ caliditate eos decipere nititur: ⁊ quosdam eo ruz ad suam malitiā trahit: qui maxime per terrā de signantur ut dictum est. ⁊ ꝙ per terram homines ter reni designentur satis aperte ostēditur per hoc ꝙ do minus iob q̄zuis in terra habitātez a terra tamen se gregare videtur. Nam cum sathan dixisset⌊ circuiui terrā ⁊ perambulaui eam. ⌋ subiūgitur. ⌊ Dixitq̄z do minus ad eum: nunquid cōsiderasti seruū meum iob ꝙ non sit ei similis ⁊c̄. ⌋ Frustra enim quesitū videre tur an iob considerasset qui terraz circuisse ⁊ peram bulasse asserebat: nisi seruum suuz iob/ preter terram etiam intelligeret: ⁊ maxime ostendit in quo a terra se gregetur in hoc ꝙ dicit⌊ seruum meum iob. ⌋ homo enim quasi medius constitutus est inter deuz ⁊ res ter renas. Nam mente inheret deo: carne autem rebus terrenis coniungitur. Omne autez mediuz duorum: eo magis ab vno extremo recedit: quo magis alteri appropinquat. homo enim quanto magis deo inhe ret: tanto remotior est a terra: hoc autē est seruum dei esse/ quod mente deo inherere. Naz seruus est qui nō sui causa est: ille autez qui mente deo inheret seipsum in deuz ordinat: ut seruus amoris non timoris. ℭ Et notanduz est ꝙ affectiones terrene aliquo modo a re motis imitantur spiritnales affectus quibus mēs deo coniungitur. Sed ad eorum similitudinem nullo mō peruenire possunt. nam ⁊ amor terrenus ab amore dei deficit: ⁊ per consequens omnis affectio. nam cu iuslibet affectionis est amor principiuz. Unde conue nienter postq̄z dixerat⌊ Nunquid considerasti seruuz meum iob. ⌋ subditur⌊ ꝙ non sit similis ei in terra. ⌋ quia nihil in terrenis spiritualibus comparari potest: q̄zuis ⁊ possit aliter intelligi. Nam in vnoquoq̄z san cto est aliqua virtus per eminentiaz quantum ad ali quem spiritualem usum: propter quod de singulis cō fessoribus in ecclesia canitur. Non est inuentus simi lis illi qui conseruaret legem excelsi: nisi ꝙ in christo omnia ꝺm excellentiam perfectissima fuerunt: ⁊ ꝺm hunc modum intelligi pōt ꝙ nullus in terra habitan tium similis erat iob: inquātum iob p̄eminebat quan tum ad aliquē usuz virtutis. In quo aūt iob fuerit ser uus dei ⁊ nullus ei similis in terra: ostēdit cum subdit ⌊ homo simplex ⁊ rectus ac timēs deuz ⁊ recedens a malo. ⌋ q̄z ea que posita sunt supra ad p̄sens dimittan tur. ℭ Cōsiderandū autem ꝙ dn̄s iustoꝝ vitā non so lum ad eorū bonū ordinat: sed ut alijs eam cōspicuaz reddat. Sed cōspiciētes eā nō similiter afficiūtur ad ipsam. nam boni pro exēplo habētes ex ipsa p̄ficiunt. mali v̄o si nō corrigunt ut eius exēplo boni fiāt ex san ctoꝝ vita inspecta deficiūt duz uel per inuidiā torquē tur: uel falsis inditijs eam p̄uertere conant ꝺm illud Apl̄i Corꝫ. 2º. Christi odor bonꝰ sumus deo ⁊ in hijs qui salui fiūt: alijs quidē odor mortis in mortem: alijs autē odor vite in vitā. Sic igit deus vitā sanctoꝝ nō solū ab electis cōsiderari vult ad p̄fectū salutis: sed eti am ab iniq̄s ad cumulū dānationis: q̄z ex vita sanctoꝝ cōdēnabilis ostēdit p̄uersitas impioꝝ ꝺm illud qđ di cit Sap. 4º. Cōdēnat iustus mortuus viuos impios ⁊ ideo dn̄s ad sathan dicit. ⌊ Nunq̄d ꝯsiderasti seruū meū iob. ⌋ quasi diceret terrā quidē circuis ⁊ p̄ambu las: sed seruū meū iob solū cōsiderare potes: ⁊ eius v̄ tutē mirari. Solet aūt p̄uersoꝝ hoīz quoꝝ princeps est sathan: ⁊ eorū qui huiusmodi p̄sonā gerūt talis eē cōsuetudo ut sanctoꝝ vitā: q̄z rep̄hēdere nō p̄nt: ut nō ex recta intētione eos agere calūniet ꝺm illud Ecc. 11. Bona in mala conuertēs insidiat: ⁊ in electis imponit maculā. ⁊ hoc apparet ex hoc qđ subdit. ⌊ Cui respō dens sathan ait: nūquid frustra iob timet deū? ⌋ quasi dicat negare nō possum ꝙ bona nō faciat: sed hoc nō agit recta mēte: ut p̄pter tuū amorē ⁊ honestatis: sed p̄pter tēporalia que a te ꝯsecutus est. ⁊ ideo dicit⌊ nū quid frustra iob timet deū? ⌋ Illud eniz frustra facere dicimus ex quo id qđ intēdimus assequi nō possimꝰ. Iob autez tibi seruiuit p̄pter tēporalia que a te asse

cutus

Quā pl chre iu sti recti dicunt. ipij autē obliqui.

Alr bōi ⁊ alr ma li tētant

Terra malos hoies si gnificat

cutus eſt: videt ꝙ non ſit fruſtra ꝙ tibi ſeruiēdo te ti/
meat. Et ꝙ tēporalem ꝓſperitatem cōſecutus ſit di/
cit quātum ad duo. ¶ Primo quātum ad imunitatē
malorum: qꝛ. ſ. preſeruatus erat a deo ab omni aduer/
ſitate: ⁊ hoc eſt qḋ dicit ⌊ nōne tu uallaſti. ⌋ protexiſti
ſicut protegit uallū aut murus. ⌊ eū. ⌋ quantum ad
ſuam perſonā. ⌊ ac domū eius. ⌋ quantū ad prolem ⁊
familiā. ⌊ ⁊ vniuerſam ſubſtantiā eius. ⌋ quantum ad
poſſeſſiones. ⁊ addit ⌊ per circuitū. ⌋ ut perfecta im/
munitas oſtendat. qꝛ illud qḋ per circuitum uallatur:
ex nulla parte pōt pati inſultum. ¶ Secūdo oſtendit
eius proſperitatē quantū ad multiplicationem bo/
norum: ⁊ hoc eſt quod dicitur ⌊ operibus manuū eiꝰ
benedixiſti. ⌋ Unde cū deus bona omnia faciat: be/
nedicere nāq; dei eſt bonitatem rebus dare. Tunc er
go deus alicuius operibus benedicit quādo ea ad bo/
nū producit ut finē debitū conſequatur. ⁊ quia que/
dam bona proueniūt abſq; ſuo opere ⁊ intentione ꝓ/
pter hoc addit ⌊ ⁊ poſſeſſio eius creuit in terra. ⌋ Sic
igitur ſathan calūniatur facta beati iob: ꝙ ea intentio/
ne ageret proſperitatis terrene. vnde manifeſtū eſt ꝙ
ea bona que agimus non referūtur ad proſperitatem
terrenā quantum ad primū intentū: alias eſſet per/
uerſa intentio. Siquis propter proſperitatem tempo
ralē deo ſeruiret: ⁊ ſimiliter econuerſo aduerſitas tē/
poralis non eſt propria pena peccatorū: de quo fere
in toto duodecimo libro queſtio erit. vult autē oſten
dere ſathan per ſuū reſponſum ꝙ propter proſperi/
tatē terrenam quā conſecutus erat iob deo ſeruie/
rat. per oppoſitum. ſi enim ceſſante proſperitate terre
na iob dominū timere deſineret: manifeſtū fieret ꝙ
propter proſperitatē terrenā qua fruebatur deum ti
mebat: ⁊ ideo ſᷓdidit ⌊ niſi in facie benedixerit tibi. ⌋
ideſt manifeſte maledixerit: ſupple malū mihi acci/
dat. ¶ Et notandū ꝙ ex magna aduerſitate uere iu/
ſtorū corda interdū cōmouentur: ſed ſimulate iuſti
ex modica aduerſitate turbantur uelut nullam virtu/
tis radicē habentes. vult ergo ſathan per hoc innue/
re ꝙ iob non uere iuſtus erat: ſed ſimulate. ⁊ ideo di/
cit ꝙ ſi paululū aduerſitate tangat murmurabit con
tra deū. quod eſt deū blaſphemare: ⁊ ſubiungitur
dicens ⌊ niſi in facie benedixerit tibi. ⌋ ut benedictio ꝓ
prie ſumatur. ⁊ ſit ſenſus. ſi tu paululū eū tangas ꝓ/
ſperitatem terrenā. ſ. auferendo hoc mihi accidat ni/
ſi manifeſtū fiat ꝙ antea benedixerit tibi: non in ue/
ro corde: ſed in facie: ideſt ad apparentiā hominum.
Et quia ſicut dictū eſt dominus ſanctorū virtutem
vult omnibus eſſe notā ⁊ bonis ⁊ malis: placuit ſibi
ut ſicut bona facta eius omnes intellexerūt: ita ⁊ ut re
cta eius intentio omnibus fieret manifeſta: ⁊ ideo uo/
luit iob proſperitate terrena priuare: ut eo in dei timo
re perſeuerante manifeſtū fieret ꝙ ex recta intentio/
ne: non propter tēporalia dominū timebat. ¶ Sed
ſciendū eſt ꝙ deus malos punit ⁊ per bonos ange/
los ⁊ per malos: ſed bonis nunq̄ȝ aduerſitatē indu/
cit niſi per malos: ⁊ ideo ſemper in beatū iob aduerſi
tatē non niſi per ſathan induci uoluit: ⁊ propter hoc
ſubditur. ⌊ Dixit ergo dominus ad ſathan: Ecce vni/
uerſa que habet in manu tua ſunt. ⌋ ideſt poteſtati tue
trado. ⌊ tm̄ in eū ne extendas manum tuā. ⌋ ex quo
manifeſte datur intelligi ꝙ iuſtis viris ſathan nō quā
tū vult: ſed quantū permittitur nocere poteſt. Conſi
derandū eſt ꝙ etiā dominus non precepit ſathan ut
iob offenderet: ſed ſolum ei poteſtatē dedit: quia uo
luntas nocendi ineſt cuilibet malo ex ſeipſo. Sed po/
teſtas non niſi a deo. patet igitur ex predictis hanc fu/
iſſe cauſam aduerſitatis beati iob: ut eius virtus omni
bus fieret manifeſta. vnde ⁊ de thobia dicitur: ꝙ ideo
dominus ei tentationē euenire permiſit: ut poſteris
daretur exemplum patientie eius ſicut ⁊ ſancti iob.
¶ Conſiderandū eſt autē ne credatur dominū ex
uerbis ſathan inductū eſſe ad permittendū iob af/
fligi: ſed eterna diſpoſitione hoc ordinauit ad mani/
feſtandā. ſ. virtutē iob cōtra omnes calūnias impio
rū: ideo premittitur calūnia: ⁊ ſubſequitur diuina ꝑ/
miſſio.

Lectio. III.

Egreſſuſq; eſt ſathan a facie domi/
ni. Cum autem quadam die filij ⁊ fi
lie eius comederent ⁊ biberent vi/
num in domo fratris ſui primoge/
niti: nuncius uenit ad iob qui diceret. Bo/
ues arabant: ⁊ aſine paſcebantur iuxta eos:
⁊ irruerunt ſabei: tuleruntq; omnia: ⁊ pue/
ros percuſſerunt gladio: ⁊ euaſi ego ſolus
ut nūciarem tibi. ¶ Cūq; adhuc ille loque
retur: uenit alter ⁊ dixit: Ignis dei cecidit
de celo: ⁊ tactas oues pueroſq; conſumpſit
⁊ effugi ego ſolus ut nunciarem tibi. Sed ⁊
adhuc illo loquente: uenit alius ⁊ dixit.
Chaldei fecerunt tres turmas ⁊ inuaſerunt
camelos ⁊ tulerunt eos: necnon ⁊ pueros
percuſſerunt gladio: ⁊ effugi ego ſolus ut
nunciarem tibi. Adhuc loquebatur ille: ⁊
ecce alius intrauit: ⁊ dixit: Filijs tuis ⁊ filia/
bus ueſcentibus ⁊ bibentibus vinum in do
mo fratris ſui primogeniti: repente uentus
uehemens irruit a regione deſerti ⁊ concuſ
ſit quatuor angulos domus: que corruens
oppreſſit liberos tuos: ⁊ mortui ſunt: ⁊ effu
gi ego ſolus ut nunciarem tibi.

¶ Poſita cauſa aduerſitatis beati iob: conſequēter oſtē
ditur qualiter ei huiuſmodi aduerſitas ſuperuenit. ⁊
quia tota hec aduerſitas inducta eſt per ſathan: ideo
de ipo primo dicitur. ⌊ Egreſſus eſt a facie domini. ⌋
Nā ſathan ſm ꝙ poteſtas ei permittitur nocendi ali/
cui coram facie domini eſt: quia ex rationabili dei uo
luntate hoc accidit. dum autē exequitur permiſſam
ſibi poteſtatē a facie domini exijt: quia ab intentione
permittentis recedit. quod quidem in propoſito ap/
paret. permiſſum enim fuit a deo ut poſſet nocere iob
ad manifeſtandam eius virtutē: ſed ſathan non pro/
pter hoc eum afflixit: ſed ut eum ad impatientiam ⁊
blaſphemiam prouocaret. Similiter autē in hoc ap
paret maxime uerū eſſe quod ſupra diximus: ſathan
affuiſſe inter filios dei coram eo aſſiſtentes: ſm ꝙ aſſi
ſtere dicuntur deo aliqui qui diuino. ſ. iudicio ⁊ exa/
mini ſubduntur: non ſm ꝙ aſſiſtere coram deo dicun
tur qui deum vident. Unde ⁊ hic non dicitur ꝙ ſathā
abiecit a facie ſua deum: ſed ꝙ egreſſus eſt a facie do/
mini: quia ab intentione prouidentie effugere non ua
lens. ¶ Conſiderandum eſt autem ꝙ in aduerſitate
enarrāda ordo ꝯtrariꝰ obſeruat ordini quo fuerat ꝓ/
ſperitas enarrata. nā in ꝓſperitate enarrata maioribꝰ ad
minora ꝓceſſit: incipiēs a ꝑſona ipſius iob: ⁊ poſt hoc
poſuit ꝓlem: ⁊ deinde aīalia. primo ciues: deīde alia:

Demõiſ aſtutia

ꝛ hoc rõnabiliter: qꝛ ꝑpetuitas que in ꝑſona ſaluari
nõ põt querit in ꝓle: ad cuius ſuſtētationē poſſeſſio/
nibus indigemꝰ. Jn aduerſitate aũt ꝓponit ecõuerſo
Nã primo narrat amiſſio ſubſtãtie. ſcðo oppꝛſſio pro
lis. tertio afflictio ꝓprie ꝑſone: ꝛ hoc ad aduerſitatis
augmētũ. Nã ille qui maiori aduerſitate oppꝛſſus eſt:
minorē nõ ſentit: ſed poſt minorē ſentit maioꝛ: ꝛ ideo
ut a ſingulis aduerſitatibꝰ iob ꝓpriã afflictionē ſenti/
ret: ꝛ ſic magis ad impatiētiã cõmoueret: icepit ſathã
a minore aduerſitate iob affligere: ꝛ paulatim ꝓceſſit
ad maiora. ℭ Cõſiderãdũ etiã eſt ꝙ ab hijs que ſu/
bito ſupueniũt hoibus aĩus magis cõmouet. Nam
p̄cogitata aduerſa facilius tolerant: ꝛ ideo ut iob ma
gis cõmoueret in tempore maxime iocũditatis: quan
do minus de aduerſitate cogitari poterat: ſic ſathan
aduerſitatem induxit ut etiam ex ipſa pñti iocũditate
aduerſitas grauioꝛ appꝛeret. Nam ꝯ̃ria iuxta ſe poſita
magis eluceſcũt: ꝛ iõ dr̃. ⌊ Cũ aũt q̃dam die filij ꝛ filie
eiꝰ comederēt ꝛ biberent vinũ. ⌋ qð ſpãliter ponit ad
iocũditatis iditiũ ẜm illud Ecc̃. 31°. Uinũ iocũditate
creatũ eſt nõ in ebrietate ab initio. ⌊ Jn domo fr̃is ſui
primogeniti. ⌋ qð ẽt ad maiorē ſolēnitatē ponit. ꝓba
bile enĩ eſt ꝙ in domo primigeniti ſolēne ꝯuiuiũ cele/
braret. ⌊ nũciꝰ uenit ad iob q diceret: boues arabãt. ⌋
ut ex memoria fructꝰ dãnũ itolerabiliꝰ videret. ⌊ ꝛ aſi
ne paſcebant iuxta eos. ⌋ qð ẽt ponit ad augmētum
doloris dũ ꝯſideraret ꝙ eo tꝑe ſupuenerũt quo plura
ſimul poſſent rapꝑe. ⌊ ꝛ irruerũt ſabei. ⌋ hoſtes a remo
tis uenietes a qbꝰ nõ de facili recupari poſſent que ra
puiſſent. ⌊ tulerũt oĩa. ⌋ ne ſi aliq̃ reliq̃ſſent ea ſaltē ſuf
ficerēt ad nec̃iũ uſum ꝛ ad ꝓpaginē. ⌊ ꝛ pueros ꝑcuſ/
ſerũt gladio. ⌋ qð viro iuſto grauiꝰ fuit. ⌊ ꝛ euaſi ego
ſolus ut nũciarē tibi. ⌋ q̃ſi dicat iõ hoc euenit diña diſ
pēſatione ut ego ſolus euaderē: ut tu poſſes hēre nun
ciũ tãti dãni: ꝙ deꝰ te dolore affligē itēdit. Hac aũt ad
uerſitate nũciata ſtatim altera nũciat: ne ſi aliqð iter/
uallũ fieret itus ad coꝛ ſuũ rediret: ꝛ ſe ad patiētiam p̄
pararet: ꝛ ſic ſequētia faciliꝰ ſuſtineret: ꝛ ꝓpt̃ hoc ſub
dit. ⌊ Cũq; adhuc loqueret ille: uenit aliꝰ ꝛ dixit. ignis
dei. ⌋ i. a deo miſſus. ⌊ deſcēdit de celo. ⌋ ut qꝛ eiꝰ mēti
iprimeret ꝙ nõ ſolũ ab hoibꝰ: ſed ẽt a deo ꝑſecutionē
pateret: ꝛ ſic faciliꝰ ꝯtra deũ ꝓuocaret. ⌊ ꝛ tactas oues
puerosq; ꝯſumpſit. ⌋ quaſi diuinitꝰ hoc ꝓcreatum ſit
ut ſtatim ad tactũ ignis oĩa ꝯſumarent: qð eſt ꝯ̃ nãlez
ṽtutē ignis. ⌊ ꝛ effugi ego ſolus ut nũciarem tibi. ⌋ ſe/
quit. ⌊ Sed adhuc illo loquēte uenit aliꝰ ꝛ dixit: chal
dei. ⌋ ſupple qui erãt feroces ꝛ potētes: vñ ad eoꝝ po/
tētiã oñdēdã ſubdit ⌊ fecerũt tres turmas. ⌋ ut ſic vin
dicta ſpari nõ poſſit: nec recupatio dãni: de quo dãno
ſubdit ⌊ ꝛ iuaſerũt camelos ꝛc̃. ⌋ Seqtur de oppꝛſſio
ne ꝓlis. ⌊ Adhuc loquebat ille ꝛ ecce aliꝰ itrauit ꝛ di
xit. filij tui ꝛ filie bibebãt vinũ in domo fr̃is ſui. ⌋ ut ex
hoc eiꝰ mēs triſtioꝛ foret quo iob poterat dubitare eos
in ſtatu alicuiꝰ pc̃ti fuiſſe morte p̄uētos. Nã ꝓpter ea
ipſe ſcificabat ꝛ holocauſta per ſingulos offerebat: qꝛ
timebat ne in ꝯuiuijs aliqð pc̃m icurriſſent: ꝛ ne foꝛ/
te poſſet credi ꝙ penituerint ꝛ aĩe ſue ꝓuiderint ſub/
dit ⌊ repēte uenit uētꝰ uehemēs ꝛ irruit a regione deſ
ti: ꝛ ꝯcuſſit q̃tuoꝛ angulos domꝰ. ⌋ qð dr̃ ad oſtēden/
dũ uehemētiã uēti: ꝛ p̄ter ꝯſuetudinē totã domũ ſub/
uertit ſil̃: ꝛ ut per hoc oſtēdat ex diuina uolũtate ꝓceſ
ſiſſe: ꝛ ſic faciliꝰ ꝯtra deũ moueret dũ affligebat ab eo
cui deuota mēte fuierat. ꝛ ad maiorē doloris cumulũ
ſubdit dãnũ iterempte ꝓlis cũ dr̃ ⌊ que corruēs oppꝛſ
ſit liberos tuos ꝛ mortui ſũt. ⌋ ſ. oẽs: ne ſaltē in aliquo
euadēte ex libis poſteritatis ſpes remaneret: ꝛ hoc eo
magis credebat doloroſuz quo libis oĩbꝰ iteremptis
aliqs famuloꝝ euadē potuit ad ꝯcitãdũ dolorē. nã ſeq
tur ⌊ ꝛ euaſi ego ſolus ut nũciarē tibi. ⌋ ℭ Cõſideran
dũ eſt ꝙ cũ oĩs p̄dicta aduerſitas ſit per ſathã iducta
neceſſe eſt ꝯfiteri ꝙ deo ꝑmittēte demones pñt turba
tionē aeris iducē: uētos ꝯcitare: ꝛ facē ut ignis de celo
cadat. q̃zuis enĩ mã corꝑalis nõ obediat ad nutũ an/
gelis nec bonis neq; malis ad ſuſceptionē formarum
ſed ſoli creatori deo: tñ ad motũ localē nã corꝑea na/
ta eſt ſpũali nãe obedire: cuiꝰ iudiciuz in hoie appꝛet.
Nã ad ſolũ impiũ uolũtatis mouent mēbꝛa ut affe/
ctũ uolũtate diſpoſitũ ꝓſequant. Quecũq; ergo ſolo
motu locali fieri pñt: hoc per nãlē ṽtutē nõ ſolũ ſpũs
boni: ſed ẽt mali facē pñt: niſi diuinitꝰ ꝓhibeant: uēti
aũt ꝛ pluuie ꝛ alie hiꝰ aeris ꝑturbationes ex ſolo mo/
tu uapoꝝ reſolutoꝝ ex terra ꝛ aq̃ fieri pñt. Uñ ad hiꝰ
ꝓcurãda nãlis ṽtꝰ demonis ſufficit. ſed iterdũ ab hoc
diuina ṽtute ꝓhibent ut nõ liceat eis facē oẽ qð nãli
ter pñt. Nõ eſt aũt ꝯ̃riũ qð dr̃ Hiere. 14°. Nunqd fu/
it in ſculptilibꝰ qui pluit? Aliud eſt enĩ nãli curſu pluē
qð ſoli deo ꝯuenit qui cãs nãles ad hoc ordinauit. ali
ud artificialr̃ uti aliquo ad pluuiã uel uētũ interdũ q̃/
ſi extraordinarie ꝓducēdã. Lectio. IIII.

Nunc ſurrexit iob: ꝛ ſcidit ueſtimēta
ſua: ꝛ tõſo capite corruēs in terram
adorauit: ꝛ dixit: Nudus egreſſus
ſum de utero mr̃is mee: ꝛ nudus re/
uertar illuc. Dñs dedit: dñs abſtulit: ſic dño
placuit ita factũ eſt: ſit nomē dñi bñdictum.
Jn oibus his non peccauit iob labijs ſuis:
neq; ſtultum quid contra deũ locutus eſt.

ℭ Enumerata aduerſitate btĩ iob: agit hic de patiētia
quã in aduerſitate mõſtrauit. ℭ Sciēdũ autē eſt ad
euidētiã eoꝝ que hic dicunt ꝙ circa corꝑalia bona: ꝛ
circa aĩ paſſiones antiquoꝝ ꝑhoꝝ diuerſa opinio fuit
Nã ſtoici dixerũt bona exteriora nulla bona hoĩs eē: Stoicoruz ſnĩa
ꝛ ꝙ pro eoꝝ amiſſione nulla triſtitia in aĩo ſapiētis po de paſſi
terat ineſſe. Peripateticoꝝ ṽo ſnĩa fuit ꝙ bona exte/ onibꝰ ꝑ
riora ſunt quedã aliq̃ hoĩs bona: nõ qdē principalia: ferēdis.
ſed q̃ſi inſtꝛaliter ordinata ad principale hoĩs bonum
qð eſt bonũ mētis: ꝛ ꝓpter hoc ſapiētē in amiſſioĩbꝰ Peri/
exterioꝝ bonoꝝ moderate ꝯtriſtari ꝯcedebãt: ita. ſ. ꝙ patetica
per triſtitiã rõ nõ abſorbeat ut a rectitudine declina/ ſentētia.
ret: ꝛ hec ſnĩa uerioꝛ eſt ꝛ eccl̃iaſtice doctrine ꝯcordat
ut patet per Augnum in liº de ciuitate dei. hãc igit ſen
tētiã iob ſecutus triſtitiã qdē in aduerſitate mõſtrauit
tñ ſic moderatã ut rõni ſubiecta eēt: ꝛ ideo dicit ⌊ tũc
ſurrexit iob ꝛ ſcidit ueſtimēta ſua. ⌋ qð apud hoĩes ſo
let eē triſtitie iditiũ. ℭ Notãdũ ṽo eſt ꝙ dicit ⌊ tũc. ⌋
ſ. poſt mortē filioꝝ auditã: ut de eis magis q̃z de amiſ
ſione rerũ doluiſſe videat. de amicis eniz mortuis nõ
dolere duri ꝛ nõ ſenſibilis cordis eē videt: ſed virtuo/
ſi eſt hũc dolorē moderatũ habere ẜz illud Apl̃i theſ
ſal. 4°. Nolumus uos ignorare de dormiētibꝰ ut nõ
cõtriſtemini ſicut ꝛ ceteri qui ſpem nõ hñt. vñ hec in
btõ iob fuit. Uñ ꝛ ſtatus mētis eius per actum exteri
orem aperuit. qꝛ enim rõ ſtetit cõgruēter dicit ꝙ iob
ſurrexit: q̃zuis hoĩes dolētes magis ſoleãt ꝓſterni: qa
triſtitiã patiebat: ſed nõ penetrãtem uſq; ad intima
rõnis. triſtitie ſignũ oſtēdit quãtum ad duo. ſ. quãtuz
ad ea que ſunt extra naturã corꝑoris. vñ dicit ⌊ ꝛ ſci/
dit ueſtimēta ſua. ⌋ ꝛ quãtũ ad ea que de nã corꝑoris
ꝓcedũt. vñ dicit ⌊ ꝛ tõſo capite. ⌋ qð apud eos qui co
mam nutriũt ſolet eē doloris iditiũ. Uñ hec duo ſigna

tristitie ꝯuenienter ꝑmissis aduersitatibꝰ rñdet. Nam
scissio tunice rñdet amissioni rerũ: tõsio capitis amissi
oni filioꝝ. ¶ Tũc aũt mẽs recta stat: qñ humilr deo
subijcit. Unũquodqꝫ eni in tanto maiori nobilitatis
altitudine ꝯsistit: quãto magis sue pfectioni substat:
sicut aer dũ subdit luci ⁊ dũ subdit mã forme. ꝙ ergo
mẽs bti iob per tristitiã deiecta nõ erat: sed in sui recti
tudine exñs: manifestat per hoc ꝙ deo humilr se sub
didit. Nã seqt ⌊ corruẽs in trã adorauit. ⌋ ad hũilitat
⁊ deuotiõis inditiũ demrãdũ: ⁊ nõ solũ factis statuꝫ
sue mẽtis declarauit: sed ẽt vbis. rõnabilit eni demrã
uit: ⁊ si tristitiã pateret se tristitie nõ debẽ succũbẽ. pri
mo qdẽ ex ꝯditiõe nãe. vñ dĩ. ⌊ Et dixit: nudus egres
sus suꝫ de utero mris mee. ⌋ s. tre: que est cois mr oiuꝫ
⌊ nudus reuertar illuc. ⌋ i. in trã. ⁊ ꝫ hũc modũ dicit
Ecc. 11º. Occupatio magna creata est hoibꝰ ⁊ iugum
graue sup filios adã a die exitꝰ de utꝰo mris eoꝝ usqꝫ
in diẽ sepulture in mrẽ oiuꝫ. Põt ⁊ alit itelligi ut qđ
dĩ ⌊ de utero mris mee. ⌋ i. accipiat ad lrãm de utero
mulieris que genuit eũ. qđ aũt dĩ ⌊ nudus reuertar il
luc. ⌋ itelligit ꝙ hec dictio illuc facit simplicẽ relationẽ.
nõ eni aliqs iterato in uẽtrẽ mris reuertit: sed reuerti
tur in illũ statũ quẽ hũit in utꝰo mris quãtũ ad aliqd. s.
quãtũ ad hoc ꝙ est alienũ eẽ a ꝯuersatiõe hũana. hoc
ergo dicẽs rõnabilr ostẽdit ꝙ ꝓpt amissionẽ rerũ ⁊ ex
teriorꝝ bonoꝝ nõ dꝫ hõ tristitia absorberi: qꝛ exteriora
bona nõ sũt ei ꝯnãlia: sꝫ accñtalr adueniũt: qđ ex hꝯ pꝫ
ꝙ hõ sine eis in hoc mũdo uenit: ⁊ sine eis recedit. vñ
accñtalibꝰ bonis sublatis si subale maneat non dꝫ hõ
tristitia obrui ẽt si eũ tristitia tãgat. ¶ 2º ostẽdit idem
ex diuina opatiõe. s. ꝙ tristitie hõ nõ dꝫ succũbẽ dicẽs
⌊ dñs dedit dñs abstulit. ⌋ ubi primo ꝯsiderãda ẽ ue
ra eiꝰ snĩa de ꝓuidẽtia diuina circa res hũanas. i hoc
eni ꝙ dixit ⌊ dñs dedit. ⌋ ꝯfessus est ꝓspitatẽ mũdanã
hoibꝰ aduenire nõ casualr: nec ex fato stellarũ: nec so
lo humano studio: sed ex dispõne ⁊ dispẽsatiõe diuã.
in hoc võ ꝙ dicit ⌊ dñs abstulit. ⌋ cõfitet ẽt aduersita
tes in hoibꝰ diuine ꝓuidẽtie iudicio ꝓuenire. hoc aũt
innuit ꝙ nõ hẽt hõ iustã querelã de deo si tpalibus bo
nis spoliet: qꝛ qui gratis dedit potuit uel usqꝫ ad finẽ
ul usqꝫ ad tps largiri. Uñ cũ añ finẽ hoi tpalia aufert
deꝰ: hõ cõqueri nõ põt. ¶ 3º ostẽdit idẽ ex bñplacito
diuine uolũtatis dicẽs. ⌊ sicut dño placuit ita factum
est. ⌋ Est aũt amicoꝝ idẽ uelle ⁊ nolle. vñ si ex bñplaci
to diue ꝓuidẽtie ꝓcedit ꝙ aliqs bonis tpalibꝰ spoliet
si deũ amat dꝫ uolũtatẽ suã diue uolũtati cõformare:
ut hac ꝯsideratione tristitia nõ absorbeat. Hee ḡ tres
rõnes debito ordie ponũtur. Nã in prima rõne ponit
ꝙ bona tpalia sũt hoi ertnea. In 2ª ꝙ a deo hoi dãtur
⁊ auferunt. In 3ª ꝙ hoc accidit ꝫ bñplacitũ diue uo
lũtatis. Uñ ex prima rõne ꝯcludit ꝙ hõ ꝓpt amissio
nẽ tpaliũ bonoꝝ non dꝫ tristitia absorbi. Ex 2ª ꝙ nec
ẽt põt cõqueri. Ex 3ª ꝙ ẽt dꝫ gaudẽ. Nõ eni eẽt placi
tũ deo ꝙ aliqs aduersitatẽ pateret nisi ꝓpt aliud inde
ꝓueniẽs bonũ. Uñ aduersitas lꝫ ipsa ex se amara sit ⁊
tristitiã gñet: tñ ex ꝯsideratiõe utilitatis ꝓpt quã deo
placet dꝫ eẽ iocũda: sicut ⁊ de aplis dĩ. Ibãt apli gau
dẽtes ⁊c. Nã ⁊ de sũptione medicine amare aliqs rõ
ne gaudet ꝓpt spem sanitatis lꝫ sensu turbetur. Et qꝛ
gaudiũ est mã grarũ actiõis: iõ hãc tertiã rõnẽ in gra
rũ actionẽ ꝯcludit dicẽs. ⌊ Sit nomẽ dñi bñdictuꝫ. ⌋
Uñ dĩ qdẽ nomẽ dñi ab hoibꝰ bñdicẽdũ inquãtũ de
eiꝰ bonitate notitiã hñt: q. s. oia bñ dispẽset ⁊ nil agat
iniuste. sic ergo ꝯcludit inocẽtia iob cũ dĩ ⌊ In oibus
hijs nõ peccauit iob labijs suis. ⌋ ut. s. per vba ipatiẽ
tie motũ exprimẽt. ⌊ neqꝫ stultũ qcqꝫ ꝯtra deũ locutꝰ
est. ⌋ i. blasphemauit. ut. s. de diuina ꝓuidẽtia blasphe
maret. Stultitia eni sapie opponit que ꝓprie est diui
noꝝ.

¶ Capitulum 2m. Lectio. I.

Factũ est aũt cũ qdã die uenissent
filij dei: ⁊ staret coram dño: uenis
set quoqꝫ sathã iter eos ⁊ staret i
ꝯspectu eiꝰ: ut dicẽt dñs ad sathã
Uñ uenis: Qui rñdens ait: Cir
cuiui terrã: ⁊ pambulaui eaꝫ. Et
dixit dñs ad sathan. Nũquid cõ
siderasti seruũ meũ iob ꝙ nõ sit ei similis in
terra: vir simplex ⁊ rectꝰ ac timẽs deum ⁊ re
cedẽs a malo ⁊ adhuc retinẽs inocẽtiã: Tu
aũt cõmouisti me aduersus eũ: ut affligereꝫ
eũ frustra. Cui rñdẽs sathan ait: Pellẽ pro
pelle: ⁊ cũcta que hẽt hõ dabit pro aia sua.
Alioqn mitte manũ tuã: ⁊ tãge os eiꝰ ⁊ car
nẽ: ⁊ tũc videbis ꝙ in faciẽ bñdicat tibi. Di
xit ergo dñs ad sathan: Ecce in manu tua
est: uerũtamen animam illius serua.

Cum Triplex sit hoĩs bonũ. s. aie: corpis ⁊ exterio
rũ rerũ: hoc mõ adinuicẽ ordinant ut corpꝰ
sit ꝓpter aiam: res võ exteriores ⁊ ꝓpt corpꝰ ⁊ ꝓpter
aiam. sicut ergo est ꝑuersa itẽtio siqs bona aie ordiet
ad corpis salutẽ: ⁊ qdẽ ꝙ iob in actibꝰ vtutũ abunda
uit: que sunt aie bona sensibilr cũctis poterat eẽ mani
festũ. vñ ⁊ dñs ad sathan sup dixerat. ⌊ Nunqd cõsi
derasti suũ meũ iob ⁊c. ⌋ sed sathan calũniã iferebat
qsi iob actibꝰ vtutũ itẽderet ꝓpt tpalia bona: sicut ⁊
mali hoies quoꝝ sathã princeps est: expimẽto sui iudi
cãt de intẽtione iustoꝝ. Sed hec calũnia repulsa erat
ꝑ hoc ꝙ post extioꝝ bonoꝝ amissioneꝫ adhuc i vtute
stabilis ꝑmanebat: ex quo sufficiẽter est ostẽsum ꝙ eiꝰ
intẽtio nõ erat ad exteriora bona obligata. Restat er
go ondẽ ad pfectã demrãtionẽ vtutis iob ꝙ nec etiaꝫ
ad salutẽ ꝓprij corpis icuruata erat eiꝰ intẽtio: ⁊ ideo
rursus iducit diuinũ iudiciũ quo hoc manifestat: hoc
est qđ dĩ. ⌊ Factũ est aũt cũ qdã die uenissent filij dei
ut assisterẽt coraꝫ dño: uenisset quoqꝫ sathan iter eos
⁊ staret in ꝯspectu eiꝰ: ut diceret dñs ad sathan: vñ ue
nis. ⌋ Quibꝰ vbis sup expositis diutiꝰ imorãdũ nõ ẽ:
nisi ꝙ hoc notãdũ est ꝙ ꝓpt aliqđ factũ alia dies hic
iducit sicut in pñcipio Geñ. ꝫm diuersa rerũ gñã que
creabant diuersi dies describunt. Quid aũt sathan
examiatꝰ rñdit: ostẽdit ꝯñter cũ dĩ ⌊ qui rñdẽs ait: cir
cuiui terrã ⁊ pambulaui eã. ⌋ ⁊ hoc ut sup. Et rursus
dñs vtutẽ iob ei qsi ꝯspicuã ꝓponit ut sup. vñ sequit.
⌊ Et dixit dñs ad sathan: nunqd ꝯsiderasti suũ meuꝫ
iob ꝙ nõ est illi silis in terra vir simplex ⁊ rectus ⁊ ti
mẽs deũ ac recedẽs a malo. ⌋ Sed qꝛ iã quedã vtus
bti iob manifesta erat que priꝰ manifesta nõ fuerat. s.
ꝯstãtia in aduersis: ⁊ iõ nũc addit ⌊ ⁊ adhuc. ⌋ s. post
amissionẽ tpaliũ bonoꝝ ⌊ retinẽs inocẽtiã. ⌋ ex quo ul
teriꝰ dñs ostẽdit suspitionẽ sathan fuisse calũniosam:
⁊ intẽtionẽ frustratã. vñ sequit. ⌊ Tu autẽ cõmouisti
me aduersus eũ. ⌋ Nõ est itelligẽdũ ꝙ deꝰ ab aliquo
ꝓuocet ad uolẽdũ qđ priꝰ nolebat: sicut est apud ho
mines ꝯsuetũ. dĩ enim Nũi. 23º. Nõ est deꝰ ut hõ ne
ꝙ ut filiꝰ hoĩs ut mutet. sed loquit hic scriptura de eo
figuraliter more humano. hoies enim qñ aliquid fa
cere uolunt ꝓpter aliquẽ ab illo moueri dicunt. deus

aūt vult q̄dē facē ſicut ⁊ facit hic: ꝓpter illud tñ abſꝫ
oī mētis cōmotione q̄ ab eterno in mente habuit id
qͦd factū eſt. ¶ Diſpoſuerat ergo dñs ab eterno iob
tꝑaliter affligē: ad demōſtrādū v̄tutē eiꝰ/ ut oīs mali-
gnoꝝ excluderet̄ calūnia. Uñ ad hoc ſignādū hoc di-
cit̄. ⌊ Tu aūt cōmo. me aduerſus eum. ⌋ qͦd aūt dicit̄
⌊ ut affligerē eū fruſtra. ⌋ itelligēdū quātū ad itētionē
ſathan: nō quātū ad itētionē dei. expetierat eñi ſathā
aduerſitatē iob intēdēs ex hoc eū in impatiētiā ⁊ bla-
ſphemiā deducē qͦd ꝯſecutꝰ nō erat. deꝰ aūt hoc ꝑmi-
ſit ad declarādā v̄tutē eiꝰ/ qͦd ⁊ factū erat. ſic ergo fru-
ſtra afflictꝰ eſt iob quātū ad intētionē ſathan/ nō quā-
tū ad intētionē dei. Repulſus aūt ſathā nō qeſcit: ſed
adhuc calūniam inſerit: oſtēdē volēs ꝙ oīa bona que
iob fecerat/ ⁊ etiā hoc ipꝫ ꝙ patiēter aduerſa tolerauе-
rat: nō pro amore dei fecerat/ ſed pro ſui corꝑis ſalute
Uñ ſeqtur. ⌊ Cui rñdēs ſathā ait. pellē pro pelle ⁊ cū-
cta que hēt hō dabit pro aīa ſua. ⌋ Cōſiderādū eſt au-
tē ꝙ iob afflictꝰ fuerat. ſ. in amiſſione poſſeſſionum ⁊
ēt in amiſſione natoꝝ. Intēdit igit̄ ſathā dicē ꝙ utrā-
ꝫ afflictionē iob patiēter tolerauerat ꝓpt̄ corꝑis ſui
ſalutē: ⁊ ꝙ hoc nō erat magne v̄tutis ſed erat huma-
nū ⁊ apud hoīes ꝯſuetū. ⁊ hoc eſt qͦd dr̄. ⌊ hō. ⌋ q̄ſi qui-
cūꝫ ēt nō v̄tuoſus. ⌊ dabit. ⌋ de facili. ⌊ pellē pro pel-
le. ⌋ i. carnē alienā pro carne ſua. ſuſtinet enim hō nō
v̄tuoſus/ ut qcūꝫ alij etiā quātūcūꝫ ꝯiūcti potiꝰ cor-
pore affligant̄ q̄z ipſe. ⁊ ſimilit̄ hō qcūꝫ ⌊ dabit ⌋ cū-
cta exteriora que poſſidet. ⌊ pro aīa ſua. ⌋ i. ꝓ vita ſua
ꝯſeruāda. Exteriora enim bona ad ꝯſeruationē vite
querunt̄ ut ſint in ſubſidiū victꝰ ⁊ veſtitꝰ ⁊ aliorū hu-
iuſmodi qbꝰ vita hoīs cōmode ꝯſeruet̄. ⁊ q̄ poſſet ali-
qs dicē ad ſathā. vñ pōt ꝓbari ꝙ iob amiſſionē nato-
rū ⁊ poſſeſſionū patiēter tulerit timēs dānū pellis ſue
⁊ vite ſue. q̄ſi huic qōni rñdēs ſubdidit ⌊ alioqn. ⌋ ſ. ſi
ſimplici v̄bo nō credat. ⌊ mitte manuz tuā. ⌋ i. exerce
v̄tutē tuā. ⌊ ⁊ tāge os eiꝰ ⁊ carnē. ⌋ i. affligas eū i corꝑe
nō ſoluz in ſuꝑficie qͦd ſignificatur per tactum carnis
ſed etiā in ꝓfundū: qͦd ſignificat̄ per tactū oſſis: ut. ſ.
tactꝰ uſꝫ ad itima ꝑueniat. ⌊ ⁊ tūc videbis. ⌋ i. mani-
feſte ab oībꝰ ꝯſpici poterit. ⌊ ꝙ in facie bñdicat tibi. ⌋
qͦd exponēdū eſt ut ſup̄. Uoluit igit̄ dñs oſtēdē ꝙ iob
deo nō ſeruierat ꝓpter corꝑis ſalutē/ ſicut ſup̄ oſtēde-
rat ꝙ ei nō ſeruiuit ꝓpter exteriora bona. vñ ſubdit̄.
⌊ Dixit ergo dñs ad ſathā. ecce i manu tua. ⌋ i. ꝑtātē
tibi trado eū in corꝑe affligēdi. ⌊ Uerūtñ aīam illius
ſerua. ⌋ i. vitā ne ei auferas. Nō enim totaliter deꝰ ſer-
uos ſuos volūtati ſathā exponit: ſed ſm̄ mēſurā ꝯue-
niētē ſ̄z illō Apl̄i Cor. x⁰. Fidelis deus qui nō patit̄
uos tētari ſupra id qͦd poteſtis.

Lectio. II.

EGreſſus igit̄ ſathā a facie dñi ꝑcuſſit
iob ulcere peſſimo: a plāta pedis uſ-
q; ad v̄ticē eiꝰ. Qui teſta ſaniē rade-
bat: ſedēs in ſterqlinio. Dixit aūt il-
li uxor ſua. Adhuc tu ꝑmanes in ſimplicita-
te tua: Bñdic deo ⁊ morere. Qui ait ad illā.
Quaſi vna de ſtultis mulieribꝰ locuta es.
Si bona ſuſcepimꝰ de manu dñi: mala q̄re
nō ſuſtineamꝰ: In oībꝰ his nō peccauit iob
labijs ſuis. Igit̄ audientes tres amici iob oē
malū qͦd accidiſſet ei: venerūt ſinguli de lo-
co ſuo eliphaz themanites: ⁊ baldath ſuites
⁊ ſophar naamathites. Cōdixerāt enim ut
ꝑiter veniētes viſitarēt eū ⁊ ꝯſolarēt. Cūq;
eleuaſſent ꝓcul oculos ſuos: nō cognoue-
rūt eū. Et exclamātes plorauerunt: ſciſſiſq;
veſtibꝰ ſparſerūt puluerē ſuꝑ caput ſuuz in
celū. Et ſederūt cū eo in terra ſeptē diebꝰ ⁊
ſeptē noctibꝰ: ⁊ nemo loquebat̄ ei verbum.
Uidebant enim dolorem eſſe vehementez.

¶ Accepta poteſtate ſathan ad eius executionē ꝓcedit
Uñ dicitur. ⌊ Egreſſus igitur ſathan a facie domini
percuſſit Job. ⌋ percuſſit qdem eū turpi ⁊ abhomia-
bili vulnē icurabili ⁊ doloroſo. vñ dicit̄ ⌊ peſſimo. ⌋
⁊ vniuerſalit̄ ⌊ a plāta pedis uſꝫ ad v̄ticē eiꝰ. ⌋ ſolēt
aūt egrotātiū afflictiones remedijs exteriꝰ adhibitis
⁊ delitijs alleuiari. ſed iob ſic alleuiatꝰ nō fuit. ſequit̄
eniz. ⌊ Qui teſta ſaniē radebat. ⌋ in quo oſtēdit̄ ꝙ le-
nitiua medicamēta ⁊ delicata ei nō adhibebant̄. ⌊ ſe-
dēs in ſterqlinio. ⌋ Ex quo oñdit̄ ꝙ nō recreabat̄ nec
loci amenitate/ nec ſtraguloꝝ molitie/ nec alicuiꝰ odo-
ris oblectatione: ſed magis ꝯ̄rijs utebat̄. poterat aūt
hoc duplici ex cā ꝯtigē. uel q̄ ꝑcuſſus a dño ipſe ēt ſe
magis ſpōte affligebat/ ⁊ humiliabat/ ut miſericordiā
faciliꝰ obtineret. uel q̄ cūcta que hēbat amiſerat: vñ
nō poterat ſibi ꝯueniētia remedia exhibē. ⁊ hoc ſatis
ꝓbabile eſt ex hoc qͦd ſupra dñs dixit. ¶ Solēt etiā
afflictiōes hoīum v̄bis ꝯſolatorijs releuari: ſed affli-
cto iob v̄ba exaſꝑantia dicūtur: tāto magis ꝓuocātia
q̄zto a ꝑſona magis ꝯiūcta ꝓferunt̄. Seqtur eñi ⌊ di-
xit aūt illi uxor ſua. ⌋ quā ſolā diabolus reliquerat ad
occidēdū/ ut per eā viri iuſti mētē pulſaret qui per fe-
minā primū hoīem deiecerat. hec aūt primo in v̄ba i-
patiētie irruit dicēs. ⌊ Adhuc tu ꝑmanes in ſimplici-
tate tua. ⌋ q̄ſi dicat ſaltē poſt tot flagella cognoſcē de-
bes ꝙ iutile tibi fuit ſimplicitatē ſuare: ſicut ēt ex quo-
rūdā ꝑſona dicit̄ Malachie. 3⁰. Uanꝰ eſt qui ſeruit
deo/ ⁊ qͦd emolumētū erit nobis q̄ cuſtodiuimus ꝑce-
pta eiꝰ. 2⁰ ꝓcedit ad v̄ba ꝑuerſe ſuggeſtionis dicens.
⌊ Bñdic deo. ⌋ i. maledic. q̄ſi dicat ex quo tibi bñdicē-
ti deo aduerſitas ſuꝑuenit: maledic deo ut ꝓſperitate
potiaris. Ultimo ꝓrūpit in v̄ba deſꝑationis dicens.
⌊ ⁊ morere. ⌋ q̄ſi dicat pro mortuo te habe q̄ nihil ti-
bi reſiduū eſt in ſimplicitate remanenti niſi ut moria-
ris. uel aliter ⌊ Bñdic deo ⁊ morere. ⌋ i. ex quo poſt tā-
tā dei reuerētiā ſic aduerſitate afflictꝰ es/ ſi adhuc deo
bñdicas nil reſtat niſi ut mortē expectes. Sanctꝰ aūt
vir q ſua icōmoda patiēter tulerat ait. ⌊ Quaſi vna
de ſtultis mulieribꝰ locuta es. ⌋ recte eā ſtultitie argu-
it: que ꝯtra diuinā ſapiam loquebat̄. ꝙ aūt ſtulte lo-
cuta fuerit oſtēdit dicēs. ⌊ Si bona ſuſcepimꝰ de ma-
nu dñi: mala aūt q̄re nō ſuſtineamꝰ. ⌋ In quo ꝑfectā
hoīs ſapiam docet. Cū enim tꝑalia bona ⁊ corꝑalia
nō ſint amāda niſi ꝓpter ſpūalia ⁊ eterna/ iſtis ſalua-
tis q̄ſi principalioribꝰ/ nō debet hō deijci ſi illis priue-
tur/ nec eleuari ſi eis abūdet. Docet ergo nos iob tātā
animi ꝯſtātiā hēre ut ⁊ bonis tꝑalibus ſi nobis a deo
dent̄ ſic utamur/ ut ex hoc in ſuꝑbiā nō eleuemur: ⁊ ꝯ̄-
ria mala ſic ſuſtineamꝰ/ ut ex eis nr̄ aīus nō deijciat̄/
ſm̄ illud Apl̄i ad philip. ultimo. Scio humiliari/ ſcio
⁊ abūdare. ⁊ poſt. ſubdē oīa poſſum in eo qui me con-
fortat. Deinde ꝯcludit̄ ꝑſeuerās inocētia iob cū dicit̄
⌊ In oībꝰ his nō peccauit iob labijs ſuis. ⌋ ¶ Nō ſo-
lū per uxorē diabolus mētē btī iob exaſꝑare nitebat̄/
ſed etiā per amicos: qui q̄zuis ad ſolādum venirēt: tñ
ad v̄ba icrepationis ꝓceſſerūt/ de qbꝰ dicit̄. ⌊ Igit̄ au-
diētes tres amici iob oē malū qͦd accidiſſet venerunt

ſinguli

ſinguli de loco ſuo. Eliphaz themanites. Bldath ſuites: ꝛ Sophar naamathites.] Et qꝛiter hos fere uerſat tota diſputatio huiꝰ libꝛi: cōſiderādū eſt ꝙ hij tres in aliquo eiuſdē opinionis erāt cū iob: vñ amici eiꝰ dicunt: ꝛ in aliquo ab eo differebāt inter ſe inuicē cōcoꝛdātes. vñ ergo inuicē cōnumerant ꝛ a iob diſcernunt Cōueniebāt enim cū iob ꝙ nō ſolū res nāles: ſed etiā humane diuine ꝓuidētie ſubiacerēt. ſed differebāt ab eo ꝙ putabāt hoiem pꝛo bonis que agit remunerari a deo ꝓſpitate tꝑali q̄ſi tꝑalia bona ſint ꝓmia v̄tutuz: ꝛ tꝑalia mala ſint ꝓpꝛie pene pctoꝝ. Hāc aūt opinionez q̄libet eoꝝ ꝓpꝛijs modis defendē nitit̄: ſm ꝙ ſibi ꝓpꝛium ingeniū ſuggerebat: ꝓpter qḋ dicunt ueniſſe ſinguli de loco ſuo. Job aūt huiꝰ opinionis non erat: ſed credebat bona opa hoīum oꝛdinari ad remunerationē ſpūalē futurā poſt hāc vitā: ꝛ ſilr pctā futuris ſupplitijs eē puniēda. ꝙ aūt ꝓdicti amici iob ad ꝯſolādū uenerint oſtēdit ex hoc qḋ ſequit̄. [Cōdixerāt eniz ut pit uenietes viſitarēt euz ꝛ ꝯſolarent.] In quo ueros amicos ſe oſtēderūt in tribulationibꝰ ſibi nō deficientes. ꝛ pꝛimo q̄dē ipſa viſitatio cōſolatoria erat. Nā videre amicū ꝛ ei cōuenire delectabiliſſimū eſt. Conſolant ēt ipm factis cōpaſſionis ſue ad eū ſigna oſtēdendo. pꝛo q̄bꝰ cōpaſſionis ſignis ꝓmittit ꝓuocamētū ad cōpaſſionē cū dicit. [Cūq̧ eleuaſſent ꝓcul oculos ſuos nō cognouerūt eū.] erat enim īmutata facies ex ulcere ꝛ habitu ꝛ reliquo cultu ꝛ rerū amiſſione. Qḋ autē dicit [ꝓcul.] itelligēdū eſt ſm eā mēſuram qua hō a remotis pōt cognoſci. hec aūt īmutatio amici eos ꝓuocauit ad triſtitiā ꝛ cōpaſſionē quā per ſigna oſtēderūt. Seq̄tur eni [ꝛ exclamātes.] ſ. pꝛe magnitudīe doloris. [ploraue. ūt: ſciſſiſq̧ ueſtibꝰ ſparſerūt puluerez ſup caput ſuū.] in ſignū humilitatis ꝛ deiectionis ſe ex deiectione amici deiectos reputātes. Addit autem [in celū.] ut q̄ſi hac humiliatione celeſtē miām ꝓuocarēt. ¶ Cōſiderādū eſt aūt ꝙ amicoꝝ cōpaſſio cōſolatoria eſt: uel qꝛ aduerſitas q̄ſi onus quoddā leuiꝰ fert̄ qñ a pluribꝰ poꝛtat̄: uel magis qꝛ oīs triſtitia ex admixtione dilectionis alleuiat̄. delectabiliſſimū aūt eſt experimētū ſumē de amicitia alicuiꝰ qḋ maxime ſumit̄ ex cōpaſſione in aduerſis: ꝛ iō ꝯſolationē affert. nō ſolū aūt ex cōpaſſione oſtēſa eū ꝯſolabant: ſed ēt ei ſocietatē exhibēdo. Seq̄tur eniz. [Et ſederūt in terra cuz eo ſeptē diebꝰ ꝛ ſeptē noctibꝰ.] Intelligēdū tñ eſt nō ꝯtinue ſed ꝯgruētibꝰ horis indigebat: in magna triſtitia ꝯſolatione diuturna. ſed tertiū qḋ maxime eſt ꝯſolatoriū. ſ. v̄bū nō exhibebāt. Seq̄tur eni [ꝛ nemo loquebat̄ ei v̄bū.] taciturnitatis aūt oſtēdit cā cū dicit [videbāt enim dolorē eē uehemētē.] que cā magis reddit ſm ꝯſolātiū opinionē q̄z ſm ſtatū afflicti. cum eni mēs alicuiꝰ fuerit dolore abſoꝛta ꝯſolationis v̄ba nō recipit. Vñ ꝛ poeta dicit. Quis natꝰ niſi mētis inops / in funē nati flere uetat̄. Job aūt nō ſic erat diſpoſitꝰ ut pꝛe triſtitia ꝯſolationē recipe nō poſſet: ſed magis ipſe ſm rōnē cōſolabat̄ ſeipm ut ex uerbis eius ſupꝛa inductis appet.

Capłm 3m. Lectio. I.

POſt hec apuit iob os ſuū ꝛ maledixit diei ſuo: ꝛ locutꝰ eſt. Pereat dies in qua natꝰ ſum: ꝛ nox in qua dictū eſt: cōceptꝰ eſt hō. Dies ille uertat̄ in tenebras: nō req̄rat eū deꝰ deſuꝑ: ꝛ nō illuſtret̄ lumine. Obſcurēt eū tenebꝛe: ꝛ vmbꝛa moꝛtis Occupet eū caligo: ꝛ iuoluat̄ amaritudine. Noctē illā tenebꝛoſuſ turbo poſſideat. Nō cōputet̄ in diebꝰ anni: nec numeret̄ in menſibus. Sit nox illa ſolitaria: nec laude digna. Maledicāt ei qui maledicūt diei: qui parati ſunt ſuſcitare leuiathan. Obtenebꝛent̄ ſtelle caligīe eiꝰ. Expectet lucē ꝛ nō videat: nec oꝛtū ſurgētis auroꝛe. Quia nō ꝯcluſit oſtia uētris: qui poꝛtauit me: nec abſtulit mala ab oculis meis.

SICUT ſupꝛa dictuz eſt circa paſſiones aīe duplex fuit antiquoꝝ opinio. Stoici eni dixerūt triſtitiā in ſapiētē nō cadē. Peripathetici v̄o dixerūt ſapiētē q̄dē triſtari: ſed in triſtitijs ſm rōnē moderate ſe hēre: ꝛ hec opīo v̄itati ꝯcoꝛdat. rō eniz ꝯdictionē nāe auferre nō pōt. eſt aūt nāle ſenſibili nāe ut de ꝯueniētibꝰ delectet̄ ꝛ gaudeat: ꝛ de nociuis doleat ꝛ triſtetur. hec igit̄ rō auferre nō pōt: ſed ſic moderat̄ per iuſtitiā rō ꝙ a ſua rectitudine nō diuertat. ꝯcoꝛdat enim hec opīo ſacre ſcripture que triſtitiā in chꝛō ponit in quo eſt oīs v̄tꝰ ꝛ ſapīe plenitudo. Sic igit̄ iob ex ꝓnarratis aduerſitatibꝰ triſtitiā q̄dē ſenſit: alꝛs patiētie v̄tꝰ in eo locū nō hēret. ſed ꝓpt̄ triſtitiā rō a rectitudine nō declinauit qn poſt triſtitiā dñaret̄. Ad hoc igit̄ oñdēdū dī. [Poſt hec apuit iob os ſuū.] dicit aūt [Poſt hec.] i. poſt ſeptē taciturnitatis dies. ex quo manifeſtū fit q̄dē v̄ba que ſequunt̄ ſemꝑ ſm rōnē ꝓlata per triſtitiā nō ꝑturbatas. Si eni ex ꝑturbatione mentis dicta fuiſſent: pꝛiꝰ ea ꝓtuliſſet qñ vis triſtitie uehemētioꝛ erat. triſtitia eni q̄libet lōgitudine tꝑis mitigat̄: ꝛ i pꝛīcipio magis ſentit̄: vñ ꝓpt̄ hoc tacuiſſe videt̄: ne ꝑturbata mēte loq videret̄: qḋ ēt oſtēdit per hoc qḋ dī [apuit os ſuū.] Cū eni aliq̄s loquit̄ ex ipetu paſſiōis nō ipſe apit os ſuū: ſed paſſione agit̄ ad loquēdū. non eni per paſſionē nr̄i actꝰ dñi ſumꝰ: ſed per ſolā rōnez loquēdo aūt triſtitiā quā patiebat̄ oſtēdit. Cōſuetum eni eſt apud ſapiētes ut ex rōne loquant̄ paſſionū motus quos ſentiunt: ſicut ꝛ Chꝛiſtꝰ dixit. Triſtis eſt aīa mea uſq̧ ad moꝛtē. ꝛ Apłs dixit Ro. 7o. Nō eniz qḋ uolo bonū hoc ago: ſed qḋ odio malū illḋ facio. ſicut ēt Boetius in pꝛincipio de cōſolatione triſtitiā aperuit ut oſtēderet quō eā rōne mitigaret. ſic ēt iob loquēdo triſtitiā ſuā apuit. vñ ſeq̄t [ꝛ maledixit diei ſuo.] qḋ videt̄ ꝯ illud apłi Jo. 12o. Bñdicite ꝛ nolite maledicē. ¶ Sed ſciēdū eſt ꝙ maledicē multiplr dī. Cuz eniz maledicē nihil aliud ſit q̄z malū dicere: totiēs dicit̄ maledicere quotiēs cōtingit malū dicē. ꝯtingit autē aliquē alicui maledicere pꝛimo declarādo malū qḋ alicui debet̄: ꝛ ſic ſnīa iudicis aliquē iudicātis eſt cauſa pene eius qui cōdēnat̄. per hūc modū intelligit̄ qḋ dñs dixit Geñ. 3o. Maledicta ſit terra in ope ſuo. Secūdo impꝛcādo malū uel optādo: ſicut legit̄ in pꝛimo Regū. ꝙ philiſteus maledixit dauid in dijs eiꝰ. Tertio cōuenit aliquē dicere malū ſimpliciter enūciando uel in pn̄ti: uel in pꝛeterito: uel in futuro ſiue uere ſiue falſe. Pꝛohibet igit̄ apłus maledicere tali maledictione qua q̄s impꝛcat malū alicui: uel cuz falſe diffamat̄. nō aūt eo mō quo iudex reū cōdēnat: uel aliq̄s uerax malū alicuius rei oꝛdinate demōſtrat: uel demōſtrando ꝓſens: uel recitādo ꝓteritū: uel ꝓmittēdo futuruz. ſic ergo intelligēdū eſt iob ſic dici maledixiſſe: qꝛ eum malū eē denūciauit: nō ſm ſuā nām qua a deo creatꝰ eſt: ſed ſm illā ſcripture cōſuetudinē qua tēpus dicit̄ bonū uel malū: ſed ſm ea que in tꝑe agunt̄ ſm illud

Amicitie ſbleuatio maxia

De maledcōne notatu dignuz.

Apoſtoli Eph. 5°. Redimētes tēpus quoniā dies mali ſunt. Maledixit igit̄ iob diei ſuo: inquantum mala ſibi in ipſa die accidiſſe cōmemorat. quomodo autē maledixerit ſubdit. ⌊ ⁊ locutus eſt. Pereat dies in qua natus ſum: ⁊ nox in qua dictuȝ eſt: cōceptus eſt homo. ⌋ ¶ Sciendū eſt autē ꝙ lȝ eſſe ⁊ viuere ſm ſe ſit appetibile: tamē eſſe ⁊ viuere in miſeria eſt fugiēdum ſcȝ ꝙ hi°: lȝ interdum eſſe in miſeria libēter ſuſtineatur propter aliquem finē. Unde iſta miſera vita que nō ordinatur ad aliquē finē bonum nullo modo eſt eligenda propter qđ dñs dicit Matthei 26°. Melius erat ei ſi natus non fuiſſet homo ille. Bonuȝ autē qđ ex aliqua miſeria expectat̄ ſola ratio apprehēdit. Uis autē ſenſitiua non percipit ipſum ſicut amaritudinē medicine guſtus percipit: ſed ſola ratio in fine ſanitatis delectat̄. Siquis ergo paſſionem ſui guſtus uellet exprimere: denūciaret medicinam eſſe malaȝ: qȝuis ratio indicaret eam eſſe bonaȝ propter finē. ſic igitur miſeria quaȝ beatus iob ſuſtinebat ratione quidem poterat videri quantuȝ ad aliquid utilis eſſe: ſed inferior pars anime que ex illa triſtitia afficiebatur aduerſitatē totaliter repudiabat. vñ ⁊ ipſuȝ viuere ſub tali aduerſitate odioſum ei erat. Quādo autē eſt nobis aliquid odioſum: oīa abhominamur per quem id deuenim°. ⁊ ideo iob ſm inferioreȝ partē aīe: cuius paſſionem nūc exprimere intēdebat: ⁊ natiuitatē ⁊ conceptionē ſuaȝ: ex qbus in hanc vitaȝ deuenerat odio habebat: ⁊ per ꝯſequēs diem natiuitatis ⁊ nocteȝ cōceptionis ſm illuȝ loquēdi moduȝ quo ex hijs que in tēpore agūtur aliqđ aſcribere tēpori bonuȝ uel maluȝ cōſueuimus. Sic igitur iob qȝ ſm parteȝ ſenſitiuam vitā ſub aduerſitate repudiabat nunqȝ natuȝ uel cōceptuȝ fuiſſe optabat. ⁊ hoc eſt qđ dicit. ⌊ Pereat dies in qua natus ſum. ⌋ ac ſi diceret nunqȝ natus fuiſſem. ⌊ ⁊ nox in qua dictū eſt. ⌋ i. uere dici potuit ⌊ cōceptus eſt homo. ⌋ i. utinā nunqȝ conceptus fuiſſem. ⁊ cōgrue ordinat: qȝ natiuitate ſublata cōceptio non auferſt̄: ſed ecōuerſo. Congruenter etiaȝ nocti conceptionē aſcribit: ⁊ natiuitateȝ diei qȝ ſm aſtrologos natiuitas diurna eſt laudabilior pricipaliori ſydere exiſtēte ſuper terraȝ. i. ſole. Hiere. 20°. Maledicta dies in qua natus ſum: ⁊ dies in qua peperit me mater mea nō ſit benedicta. ¶ Poſita ergo maledictione diei natiuitatis ⁊ noctis conceptionis: proſequitur ſigillatim de maledictione utriuſqȝ. ⁊ primo de maledictione diei natiuitatis dicēs. ⌊ Dies illa uertatur in tenebras. ⌋ ¶ Conſiderādum eſt autē ꝙ ſicut Hieronymus dicit in prologo a uerbis iob in quibus ait. Pereat dies in qua natus ſum. uſqȝ ad eum locum ubi ante fineȝ uoluminis ſcriptum eſt. Idcirco ipſe me reprehendendo. exametri uerſus ſunt dactilo ſpondeo currētes. ⁊ ſic patet ꝙ liber iſte per modū poematis conſcriptus eſt. Unde per totum hūc librum figuris ⁊ coloribus utit̄ quibus poete uti conſueuerūt. Solent autē poete ut uehementius moueant ad eandem ſententiaȝ diuerſa inducere. Unde ⁊ hic iob ad maledicendū diei ſue ſm modum quē diximus ea inducit: quibus aliquis dies ſolet eſſe odioſus. Dignitas autem diei eſt claritas eius. hoc enim a nocte diſtinguitur. hanc igitur dignitatem excludit dicens. ⌊ Dies illa uertatur in tenebras. ⌋ que quideȝ ſentētia quātum ad ſuperficiem littere friuola videtur ⁊ uana. dies enim natiuitatis preterierat ⁊ iam nō erat: qđ autē preterijt immutabile eſt. quomodo ergo poterat dies que preterierat in tenebras uerti. ¶ Sciendum eſt igitur ꝙ quedam per modum optādi dicuntur ad exprimendum deſideriuȝ qđ de aliqua re habet̄. ſic ergo dicitur. ⌊ Dies ille uertatur in tenebras. ⌋ ac ſi diceret dies natiuitatis mee debuiſſet eſſe tenebroſus ut cōgrueret tenebris ⁊ miſerie quam patior. quia enim aſpectus luminis delectabilis eſt ſm illud Ecc. 11°. Dulce lumen ⁊ delectabile eſt videre ſolem. conſuetum eſt in ſcripturis ut per tenebras triſtitia ſignificetur ſm illud Ecc. 5°. Comedet in tenebris ⁊ in curis multis ⁊ in erūna atqȝ triſtitia. ¶ Eſt autem aliquis dies clarus tripliciter. Primo quidem ex dei ſanctificatione: qui eum celebrē eſſe inſtituit ſicut habet̄ Exodi. 20°. Memento ut diem ſabbati ſanctifices. Hanc ergo claritatem a predicto die remouet dicēs. ⌊ Non requirat euȝ dominus deſuper. ⌋ quaſi diceret non exigat deus ab hominibus ut hūc diem celebrē agant. dies enim aliqui exigūtur a deo ad celebritateȝ propter aliquod inſigne beneficiuȝ in illa die hominibus collatum: ſicut ſabbatū in ueteri lege propter beneficiū creationis: ⁊ dies paſche propter beneficiuȝ liberationis ex egypto. quod etiam manifeſtū eſt in diebus feſtoruȝ que in nouo teſtamento celebrātur. vult ergo propter hoc ſignificare ꝙ ſua natiuitas non debet computari inter inſignia dei beneficia: cum magis ad miſeriam natus eſſe videatur qȝ ad letitiam. ¶ Secūdo aliquis dies clarus eſt ex hominum recordatione. ſolent eniȝ homines aliquos dies celebres agere: in quibus aliqua magna ⁊ iocūda eis contingerunt: ſicut herodes ⁊ pharao diem natiuitatis celebrabāt. hanc igitur claritatem a predicto die remouet dicens. ⌊ ⁊ non ſit in recordatione. ⌋ ſ. hominuȝ: qȝ nihil iocundum in illa die accidit: ſed magis triſte ut ex euentu apparet. ¶ Tertio dies clarus eſt ex corporali lumine: que qdem claritas minuitur. primo ex ſubtractione radioȝ ſolis illuminantium terraȝ: ut patet quādo ſol eſt eclypſatus. ⁊ quantuȝ ad hoc dicit ⌊ nec illuſtretur lumine. ⌋ Secundo ex oppoſitione nubium uel aliquoruȝ huiuſmodi occultantiuȝ radios ſolis. ⁊ quātū ad hoc dicit. ⌊ Obſcurent eum tenebre. ⌋ Tertio ex defectu proprie virtutis. Cuȝ eniȝ aliquis moritur uel viſu priuatur quantuȝ ad euȝ obſcuritas diei aufertur: ⁊ quātum ad hoc dicit ⌊ ⁊ vmbra mortis. ⌋ Moduȝ autem obtenebrationis premiſſe exponit dupliciter. Primo quideȝ quantuȝ ad ordinē: ⁊ hoc eſt ⌊ uel occupet euȝ caligo. ⌋ tunc enim dies caligine occupatur quādo diei prius ſplendēti ſubito ⁊ ex inſperato tenebre inducuntur: ſimile ⁊ in vita iob apparet. Secundo quantuȝ ad genus tenebrarū in hoc ꝙ dicit. ⌊ ⁊ inuoluatur amaritudine. ⌋ per hoc dat intelligi ꝙ totuȝ quod de obtenebratione dictum eſt ad tenebras triſtitie eſt referenduȝ. hunc enim moreȝ obſeruare videtur: ut parabolicam locutioneȝ ex aliquo ſubſequenti exponat. per omnia igitur hic dicta nil aliud dicere intendit qȝ ꝙ dies ſue natiuitatis non debet iudicari dies gaudij: ſed meroris. cum quideȝ per ſuam natiuitatē ad vitaȝ tante aduerſitati ſubiectam deuenerit. Poſt maledictionem igitur diei ſue natiuitatis: conſequēter maledicit nocti ſue conceptionis ſm ſimilem modū loquēdi. ⁊ primo attribuit ei illud. Unde nox magis horribilis redditur. Cum enim nox propter tenebras ſm ſeipſam horrida ſit: quāto magis tenebre noctis augmentantur: tanto magis horrida redditur: qđ cōtingit cuȝ aliqua magna tempeſtas in nocte oboritur: ⁊ quantū ad hoc dicit. ⌊ Noctem illam tenebroſus turbo poſſideat. ⌋ quaſi dicat congruum fuiſſet noctē illam tenebroſo turbine poſſideri: ut vite mee congrueret: que tanto aduerſitatis turbine inuoluitur. Deinde remouet ab ea illa que pertinere videntur ad bonū noctis.

⁊ primo

⁊ primo quantum ad opinionez humanã. Cum enim
hoies tempora diſtinguant ſm ea que agũtur in tem
pore. in nocte autem pauca uel non multa fiãt memo
ria digna: nox non notatur per ſeipſam in hominum
memorijs niſi ex die coniuncta. hoc ergo bonum a no
cte predicta remouet dicens. [Non computet̃ in die
bus anni nec numeretur in menſibus.] qſi dicat nox
illa non eſt memoria digna: cum nil inſigne in ea acci/
derit: ſed magis aliquod doloroſum. Inter noctes au
tem que in memorijs hominuz aguntur: quedam nõ
ſolum memorales ſunt ſed etiam celebres ⁊ feſtiue: in
quibus. ſ. homines ad aliqua feſta agenda congregã/
tur: ⁊ hoc remouet dicens. [Sit nox illa ſolitaria.]
hoc modo autez hominum cõgregatio in aliqua no/
cte fit in laude ⁊ celebritate illius noctis propter aliqd̃
celebre factum quod in illa nocte recolitur: ſicut apud
fideles agitur in nocte dominice reſurrectionis. ⁊ ideo
ſubdit. [nec laude digna.] eſt enim aliqua nox digna
laude propter aliquod magnum factũ in illa nocte cõ
tingens. ex hoc ergo nihil aliud intendit q̃z ſignifica/
re ꝙ ſua conceptio non fuit ad aliquod magnum nec
ad bonum ordinata: ſed potius ad maluz aduerſitatis
quam ſentiebat. Unde ſubdit. [Maledicant ei qui
maledicũt diei: qui parati ſunt ſuſcitare leuiathan.]
qd̃ quidem ſm litteram dupliciter poteſt exponi. vno
modo ſm ꝙ per leuiathan intelligitur aliquis magn⁹
piſcis: prout videtur cõgruere hijs que in fine huius
libri de eo dicuntur. ſ. [an extrahere inquit poteris le
uiathan hamo.] ⁊ ſm hoc intelligendũ eſt ꝙ illi qui
huiuſmodi magnos piſces piſcãtur de nocte eos inua
dunt in tenebris. ⁊ ideo quãdo dies incipit apparere/
maledicũt diei: quia per hoc eoruz opus ⁊ intẽtio im/
peditur. Alio modo poteſt intelligi ut per leuiathan ſi
gnificetur draco antiquus. ſ. diabolus ſm illud Iſaie
Tu dic illi/ viſita hec dom⁹ in gladio ſuo duro ⁊ gran
di ⁊ forti ſuper leuiathan ſerpentem tortuoſum. Illi er
go parati ſunt ſuſcitare leuiathan qui ſtudent ad ſug
geſtiones diaboli implẽdas/ operibus inquinatis ua
cãdo: qui etiam diei maledicũt: q2 ut dicit̃ Joãnis. 4°
Omnis qui male agit odit lucẽ. Et infra. 24°. dicitur
Oculus adulteri obſeruat caliginez: ⁊ poſtea ſi ſubito
apparuerit aurora arbitratur vmbra mortis. ſm hoc
igitur ſicut per hoc quod dixerat [nec laude digna.]
vult predictam noctem eſſe odioſaz bonis: ita per hoc
quod ſubdit. [Maledicãt ei ⁊c̃.] vult eam eſſe odio/
ſam malis. nam maledictionẽ ⁊ boni ⁊ mali abhorrẽt.
¶ Deinde excludit a predicta nocte que videntur ad
bonuz noctis pertinere ſm ueritatẽ. Quorũ vnuz eſt
ꝙ nox decoratur aſpectu ſtellaruz: ⁊ hoc remouet di/
cens. [Obtenebrẽtur ſtelle caligine eius.] Aliud eſt
qd̃ decoratur ex ſpe diei: ⁊ hoc remouet dicẽs. [expe/
ctet lucez ⁊ non videat.] quaſi dicat q̃zuis naturale ſit
ut in nocte lux diei expectetur: illa tamen nox habet
tenebras infinitas que nunq̃z diurne lucis ſucceſſione
terminẽtur. noctis quidez tenebre plena luce diei tota
liter excludũtur. aurore vͦ ⁊ crepuſculo diminuũtur.
Imprecatur autẽ predicte nocti non ſolum ut eius te/
nebre non excludãtur per diem: ſed ꝙ nec minuantur
per auroraz. vnde ſequitur. [nec ortuz ſurgentis auro
re.] ſed q2 quod dixerat impoſſibile videbat̃ ut. ſ. no/
cti non ſuccederet dies nec aurora: oſtendit ex quo ſu/
pra id dictũ eſt ſubdens. [Quia non cõcluſit oſtia uẽ
tris qui portauit me.] Uita eniz hominis in uẽtre ma
tris abſcõdita eſt: vnde tenebris noctis comparatur.
Cum autez per natiuitatẽ in manifeſtum prodit tunc
clare diei ſimilitudinẽ habet. ideo ergo dixit ꝙ nox il/
la diem nec auroraz ſuccedẽtez haberet: ut oſtenderet
ſe deſiderare ꝙ ſuus conceptus nunq̃z ueniſſet ad par
tum: nec ad pueritiaz/ que per auroram intelligit̃: nec
ad iuuẽtutem/ que per plenã lucem diei ſignificatur.
dicit enim. [Quia non cõcluſit oſtia ⁊c̃.] ſed q2 in no
cte hoc agitur: ex ipſa enim cõceptione poteſt preſtari
impedimẽtuz ne conceptus ad partuz perueniat: ⁊ q2
hoc videbatur mirabile ꝙ aliquis vitam abhorreret:
cum omnibus deſiderabile ſit eſſe: ⁊ viuere: oſtẽdit ex
qua ratione id dixerit cum ſubdit [nec abſtulit malũ
ab oculis meis.] quaſi dicat non ipſam vitam ꝓpter
ſe abhorreo: ſed propter mala que patior: ⁊ q̃zq̃z vita
ſm ſe deſiderabilis ſit: non tamen vita miſerijs ſubie/
cta. Unde conſideranduz eſt ꝙ omnia que ſupra figu/
ratiue locutus eſt: hac finali clauſula expoſuiſſe videt̃.
Idẽ etiã in alijs eius dictis aduertẽdũ eſt. Lcõ. III.

Quare non in vulua mortuus ſum:
egreſſus ex utero non ſtatim perij:
Quare exceptus genibus: cur la-
ctatus uberibus: Nunc enim dor-
miens ſilerem: ⁊ ſomno meo requieſcerem
cuz regibus ⁊ conſulibus terre: qui edificãt
ſibi ſolitudines. Aut cũ principib⁹ qui poſ-
ſident aurum: ⁊ replent domos ſuas argen-
to. Aut ſicut abortiuum abſconditum non
ſubſiſterem: uel qui concepti non viderunt
lucem. Ibi impij ceſſauerunt a tumultu: ⁊
ibi requieuerunt feſſi robore: ⁊ quondã vin
cti pariter ſine moleſtia. Nõ audierunt uo-
cem exactoris. Paruus ⁊ magnus ibi ſunt
⁊ ſeruus liber a domino ſuo.

¶ Poſtq̃z diei natiuitatis ⁊ nocti cõceptionis ſue male
dixerat/ ut oſtenderet poſt initia ſue vite ſe abhorrere
ſuam conſeruationez in vita: ut ex hijs manifeſti⁹ oſtẽ
deret ꝙ vita eius eſt ei oneroſa. Eſt autem duplex ſta
tus vite. vnus occultus quo cõcepti viuunt in utero.
alius manifeſtus quo viuunt homines poſt natiuita/
tem ex utero. Quantuz ergo ad primuz ſtatum dicit.
[Quare non in vulua mortuus ſum.] Quantuz ad
ſecũdum. [egreſſus ex utero non ſtatim perij.] ⁊ de
hoc ſecundo primo proſequitur. ¶ Scienduz eſt au/
tẽ ꝙ exterior vita dupliciter perditur. Quãdoq3 qui/
dem ex aliquo nocumẽto ſuperuenienti uel intrinſeco
ſicut eſt morbus. uel extrinſeco ſicut eſt gladius aut ali
ud huiuſmodi. ⁊ ad hoc poteſt referri qd̃ dixit [egreſ/
ſus ex utero non ſtatim perij.] Quandoq3 vͦ ex ſub
tractione neceſſarij ſubſidij: qd̃ quidem eſt uel extrin/
ſecum ut uehicula fomẽta ⁊ alia huiuſmodi adinuen/
ta: ⁊ quantum ad hoc dicit. [Quare exceptus geni/
bus.] uel intrinſecuz ſicut eſt cibus. ⁊ quãtuz ad hoc
dicit. [aut lactatus uberibus.] hijs enim adminicu/
lis indiget vita nati in ſui primordio. Et q2 cũ aliquis
dicit quare hoc factuz eſt: dat intelligi hoc inutiliter eſ
ſe factuz: ideo cõſequenter oſtendit inutile fore ſibi ſe
fuiſſe conſeruatuz in vita: immo potius nocumẽtum:
quod quidẽ oſtẽdit. primo quantũ ad mala que nunc
patitur dicẽs. [Nunc enim dormiẽs ſilerem.] mortẽ
quidez ſomnũ dicit ꝓpter ſpem reſurrectionis de qua
poſtmoduz plenius loquitur. per ſilẽtiuz autez intelli/
gitur quietẽ quaz non habet in aduerſitatibus quas
patiebatur. quaſi dicat ſi ſtatim poſt ortũ mortuus fu
iſſem hijs malis que patior nõ ingetarer. ¶ Secũdo

oſtēdit q̄ztū ad bona que primo habuerat. poſſet eniȝ aliqs dicere: ſi in vita ꝯſeruatus nō eēs nō habuiſſes bona que dudū habuiſti. Vñ quaſi ad hoc r̄ndēs oſtē dit ꝙ nec ꝑpter illa bona vite ꝯſeruatio ſibi fuiſſet op tāda. nā etiā illi qui in tota vita ſua maximis ꝓſpitati/ bꝰ florēt hoc fine ꝯcludunt. ſ. mortis. hoc eſt ergo qͦd dicit. ⌊ ⁊ ſomno meo. ⌋i. morte. ⌊ requieſcerē. ⌋a vite in quietudinibus imunis eſſem. ⌊ cū regibꝰ ⁊ cōſulibus terre. ⌋ ¶ Sciēdū eſt aūt ꝙ eoꝝ qui in dignitatibꝰ cō ſtituti ſunt qui maxime ꝓſpari vident intentio eſt uel ſ uoluptatibꝰ fruēdū: ⁊ quātū ad hoc dicit ⌊ qui edifi cāt ſibi ſolitudines. ⌋ad l'rām cauſa uenationis uel ali arū uoluptatū ſolitarij eē uolētes: uel ad diuitias con gregādū. ⁊ quātū ad hoc dicit ⌊ aut cū principibꝰ qui poſſidēt aurū ⁊ replēt domos ſuas argēto. ⌋q. d. ſi ſta tim mortuus eēm poſt ortū nil nō minus hērē q̄ȝ ha beāt illi poſt mortē qui in multis ꝓſpant. ¶ Conſide rādū eſt aūt ꝙ cū geſcēnō ſit niſi ſubſiſtētis: ex hijs uer bis dat intelligere hoiem ꝭm aiam poſt morteȝ ſubſi ſtere. Si aūt aliqs obijciat ꝙ huiuſmodi reges aut pri cipes de qbus loqtur forte nō qeſcūt ſed ſunt in ꝓfū do inferni. uel ēt ꝙ ipſi iob in hoc fuit utilis vita ꝙ ſibi meritū acqſiuit. Aduertēdū eſt ꝙ ut ſupra diximꝰ iob nūc loqtur ex ꝑſona ſenſualis ꝑtis exprimēs eius affe ctū qui nō hēt locū niſi ad corꝑalia ⁊ p̄ntia bona uel mala. ſic ergo poſtq̄ȝ oſtēdit ſibi deſiderādū nō fuiſſe ꝙ poſt ortū ꝯſeruet. ꝑnter oſtēdit ſibi deſiderādū non fuiſſe ꝙ ꝯſeruatꝰ in utero ꝑuenit ad ortū: uel explicans qͦd ſupra dixerat. ⌊ Quare nō in vulua mortuꝰ ſuȝ. ⌋ ¶ Cōſiderādū eſt aūt ꝙ in vulua aliq moriunt añ in fuſionē aīe rōnalis que ſola imortalis eſt: ⁊ quātū ad hoc dicit ⌊ aut ſicut abortiuū abſcōditū. ⌋ab huiuſmo di enim abortiuis fetibꝰ nihil ꝑpetuuȝ remanet. Aliq vō moriunt poſt infuſionē aīe rōnalis: qui qdem poſt mortē ſubſiſtūt ꝭm aiam: ſed lucē huius mūdi non vi dēt: ⁊ quātū ad hoc dicit ⌊ uel. ⌋ſupple ſicut. ⌊ qui cō cepti nō viderūt lucē. ⌋ſ. vite p̄ntis. ⁊ ꝙ hoc fuiſſet ſi bi optādū oſtēdit per hoc ꝙ nō eēt ſubiectꝰ malis hu ius vite. vñ dicit ⌊ ibi. ⌋ſ. in ſtatu quē hñt. ⌊ qui ꝯcepti nō viderūt lucē: ipij ceſſauerūt a tumultu. ⌋ſ. quē ali is inferebāt eos affligēdo. qͦd refert ad imunitatem a malo culpe. ⌊ ⁊ ibi. ⌋ſ. in ſtatu mortuoꝝ. ⌊ feſſi robo re. ⌋i. ueri bellatores qui bella gerēdo fatigati ſūt. ⌊ re quieuerūt. ⌋i. caruerūt huiuſmodi labore: q̄ꝛ ut dictū eſt nō loqtur nūc niſi de gēte a malis p̄ntis vite. Pōt ēt intelligi ⁊ de fatigatione in quocūq̄ȝ labore quē qs patit ſua fortitudie opando. ⁊ illi qui fuerūt ⌊ vincti. ⌋ erūt ibi ⌊ ſine moleſtia. ⌋i. ſine priori anguſtia. ⌊ pari ter. ⌋cū eis qui eos vinctos detinebāt: ⁊ ibi hoies op preſſi angarijs uel ſeruitutibꝰ. ⌊ nō audierūt uocē ex actoris. ⌋ꝭm id qͦd dicit Iſaie. 14ͦ. Quō ceſſauit ex actor: qeuit tributū. ⁊ ꝙ hoc ſit uerū oſtendit per hoc qͦd ſubdit. ⌊ paruus ⁊ magnus ibi ſunt. ⌋ſupple pari ter: ꝙ puitas ⁊ magnitudo eſt in hac vita ꝭm ineq̄lita tē ꝓſpitatis terrene: qua ſublata remanēt ꝭm nām eq̄ les. qͦd ergo dicit ⌊ paruus ⁊ magnus. ⌋intelligēdū eſt i. illi qui fuerūt in hac vita differētes ꝭȝ magnitudinē terrene ꝓſpitatis. ¶ Sciendū tñ eſt ꝙ dīa magnitu dinis ⁊ puitatis ꝭȝ ſpūalia bona remanet ēt ibi: ſed de hijs nūc nō loquit ut iā dictū eſt. ⌊ ⁊ ibi erit ſeruꝰ ⁊ li ber a dño ſuo. ⌋vñ nō habebit ibi locū exactor uel ali quid huiuſmodi. Lectio. III.

Quare data eſt miſero lux: ⁊ vita hijs qui in amaritudie aie ſūt: Qui expe ctāt mortē ⁊ nō uenit: q̄ſi effodiētes theſaurū: gaudētq̄ȝ uehemēter cū inuenerit ſepulchrū. Viro cuiꝰ abſcōdita eſt via: ⁊ cir cūdedit eū deꝰ tenebris. Anteq̄ȝ comedā ſu ſpiro: ⁊ quaſi inundātes aque ſic rugitꝰ meꝰ: q̄ꝛ timor quē timebā euenit mihi: ⁊ qͦd uere bar accidit. Nōne diſſimulaui: Nōne ſilui: Nōne qeui: Et uenit ſup me indignatio.

¶ Poſtq̄ȝ iob vitā ꝓpriā deteſtatus fuerat multiplicit: nūc deteſtat cōiter totiꝰ humani gñis vitā: tā ad eos qui in ꝓſpitate ſunt: q̄ȝ ad eos qui ſunt in aduerſitate de qbus primo ꝓſeqtur a manifeſtiori incipiēs. Sci endū eſt aūt ꝙ in viuētibus duo vident eſſe p̄cipua. ſ. viuere ⁊ cognoſcere. ⁊ qdē ipȝ cognoſcere q̄ȝuis dele ctabiliſſimū ſit ⁊ nobiliſſimū: tñ cognoſcere ea que ho minē affligūt penoſuȝ eſt. ⁊ ideo dicit. ⌊ Quare data eſt miſero lux. ⌋q. d. ad qd ꝓdeſt hoi in miſerijs cōſti tuto ꝙ lucē cognitionis hēt cū per eaȝ ꝯſideret mala qbus affligit. Viuere aūt delectabile eſt ꝑpter aīam: ꝙ ſi aīa in amaritudine ſit/ipſuȝ ꝓſus viuere redditur amarū. ⁊ ideo dicit. ⌊ ⁊ vita hijs qui in amaritudine aīe ſunt. ⌋reſume. ⌊ Quare data. ⌋⁊ ꝙ iutile deſt oſtē dit hac rōne: q̄ꝛ ꝯ̄riū eius deſiderat a miſeris. vnde di cit. ⌊ Qui expectāt mortē ⁊ non uenit. ⌋ſ. tā cito ſicut optāt. Et ut oſtēdat ꝙ tales expectēt mortē nō horren tes ſed deſiderātes eā ſubiūgit. ⌊ q̄ſi effodiētes theſau rū. ⌋q. d. magno deſiderio attēdūt ut fodiāt terrā ſua ſepultura. ⁊ q̄ꝛ deſideriū cū cōplet gaudiū parit ſubiū git. ⌊ gaudētq̄ȝ uehemēter cū ſepulchrū īuenerūt. ⌋i. cū vidēt ſe ꝑuenire ad mortē per quā ſepulchrū īueniūt. qdā aūt hoc referūt ad eos qui terrā effodiūt qui gau dēt ſepulchro inuēto: q̄ꝛ in ſepulchris antiqs cōſueue rūt theſauri īueniri. ſed prima expoſitio melior eſt. ⁊ q̄ꝛ poſſet aliqs dicere ꝙ vita etſi inutiliter deſt miſeris: utiliter tñ dat hijs qui in ꝓſpitate ſunt. ad hoc remo uēdū ſubdit. ⌊ Viro cuiꝰ abſcōdita eſt via. ⌋ſupple. ⌊ q̄re data eſt lux ⁊ vita. ⌋Viri eniȝ via abſcōdita eſt: q̄ꝛ neſcit primo ſi ſtatus p̄ntis ꝓſpitatis durauerit. di cit aūt Prouerb. 14ͦ. Riſus dolore miſcebit: ⁊ extre ma gaudij luctus occupat. ⁊ Hiere. 10ͦ. dicit. Non eſt in hoie via eius. Ecc. primo. Quid neceſſe eſt homi ni maiora ſe querere cū ignoret qd ꝯſi. vnde. ſ. aut qd vidi: qd poſt eū ſu. ſubſe. ſit. quō auteȝ ſit via hoīs ab ſcōdita exponit ſubdēs. ⌊ ⁊ circūdedit euȝ deus tene bris. ⌋qͦd qdē multipliciter manifeſtū eſt: ⁊ quātū ad ea que ſunt añ ⁊ poſt ꝭm illud Ecc. 8ͦ. Multiplex ho minis afflictio q̄ꝛ ignorat p̄terita ⁊ uētura nullo ſcire pōt nūcio: ⁊ quātū ad ea que ſunt iuxta. ſ. hoies ꝭm il lud Cor. 2ͦ. Quis ſcit que ſunt hoīs niſi ſpūs hoīs q in ipſo eſt. ⁊ quātū ad ea que ſunt ſupra ꝭȝ illud Thi. ultimo. Lucē habitat inacceſſibilē. ſ. deus quē nullus hoīuȝ vidit: ſed nec videre pōt. ⁊ i pſal. dicit. Qui po ſuit tenebras latibulū ſuū. ⁊ quātū ad ea que ſunt īfra dicit eniȝ Ecc. primo. Cūcte res difficiles nō pōt hō ea explicare ſermone. ¶ Dicit aūt deus hoiem tene bris circūdediſſe: q̄a deus ei talē intellectū tribuit ꝙ p̄ dicta cognoſcere nō poſſit. ¶ Oſtēſo ergo ꝙ vita ho minū difficilis eſt ꝑpter miſeriā ⁊ amaritudinem. hec que ꝯueniēter dixerat ſibi adaptat exprimēs ſuā ama ritudinē cū dicit. ⌊ Anteq̄ȝ comedā ſuſpiro. ⌋ſicut eni gaudij riſus ſignū eſt: ita ſuſpirium amaritudinis aīe. Oſtēdit ergo ex mō ſuſpirij ſue amaritudinis modum ſuſpiriū ergo eius tēpeſtiue īcipiebat. dicit enim ⌊ an teq̄ȝ comedā ſuſpiro. ⌋⁊ cōtinuū erat ⁊ magnū. vnde ſubdit. ⌊ ⁊ q̄ſi inundātis aque ſic rugitꝰ meus. ⌋ſicut

enim ſuſpiriū moderate triſtitie ſignū eſt: ita rugit⁹ ue hemētis ⁊ que vix tolerari pōt. hic autē rugitus aque cōparat. aqua enim de facili motu murmuris ſonū facit: ſic ⁊ homo in magna afflictione cōſtitutus ex leui memoria ſue miſerie ꝓuocat ad rugitū. addit autem. ⌊ Inundātis aque. ⌋ ut oſtēdat ſue amaritudinis continuitatē. aq̄ enim inundās cōtinue mouet ⁊ ſonitū facit: ſed q2 aīe amaritudo ex miſeria naſcit: poſt amaritudinē aīe de ſua miſeria ſubiūgit dicēs. ⌊ quia timor quē timebā euenit mihi. ⌋ ¶ Et notādum eſt ꝙ miſeria hoīs ad amaritudinē ꝑueniēs in duobus cōſiſtere videt: in dānis rex uel pſone: ⁊ in dehonorationibus. Quātū ergo ad pſonā dicit ⌊ timor quē timebā euenit mihi. ⌋ i. ea que timebā euenerūt mihi: ubi magnitudo miſerie dānoꝝ ⁊ penarū exprimit. quāto enim aliquis prudētior eſt tāto in ſtatu ꝓſperitatis magis recogitat que in aduerſitatis tēpore ſibi accidere poſſūt: ſm illud Ecc. 11º. In die bonorū ne imemor ſis malorū. Magnā ergo miſeriā iob prudētiſſimus patiebat dū ſibi que timuerat euenerāt. Quātū aūt ad ſecundum. ſ. ad dehonorationes dicit. ⌊ ⁊ qḋ uerebar accidit. ⌋ Eſt enim uerecūdia ſm philoſophū timor inhonorationis. per hoc ergo oſtēdit ꝙ in magna glīa multa obprobria ⁊ dehonorationes acciderāt. Solet autē aliq̄s miſeriā ⁊ amaritudinem pati: ſed ex ꝓpria culpa: ſed hoc remouet iob dicēs. ⌊ Nōne diſſimulaui. ⌋ Et ſciēdū eſt ꝙ aliq̄s offendit vnde penā meret a deo dupliciter. Uno mō quādo ex iniurijs ſibi illatis ulſ modum prouocat ad vindictā ſm ꝙ dicit in pſalmo. Si reddidi retribuētibus mihi mala decidā merito ab inimicis meis inanis. hoc autē a ſe remouet dicēs. ⌊ Nōne diſſimulaui. ⌋ ſ. iniurias mihi factas. Alio mō dum ipſe aliū primitus offendit uel vbis. ⁊ hoc remouet dicēs. ⌊ Nōne ſilui. ⌋ q. d. nulli ꝯtumelioſa aut iniurioſa uerba ꝓtuli uel factis: ⁊ hoc remouet a ſe dicēs. ⌊ Nōne quieui. ⌋ impij enim ſicut mare fluēt ⁊ q̄ſcē nō poſſunt. Iſaie. 57º. Et q̄uis innocēs ſim. ⌊ tamē uenit ſuper me indignatio. ⌋ i. pena a deo. Ira enim in deo non accipit pro cōmotione animi: ſed pro punitiōe in quo recognoſcit aduerſitates huius mūdi nō a caſu: ſed diuino nutu ꝑuenire. ¶ Siq̄s ergo colligere uelit que in hac deploratione iob dicta ſunt: ſciēdum eſt tria in eo cōtineri. Primo enim oſtēdit ſibi ſuā vitā eē odioſam Secūdo magnitudinē miſerie quā patiebat ibi ⌊ Anteq̄ȝ comedā. ⌋ Tertio oſtēdit ſuā innocētiā cū dicit. ⌊ Nōne diſſimulaui ⁊c. ⌋

Caplm. 4m. Lcō. I.

Reſpōdēs aūt eliphaz themanites dixit. Si cepimus loq̄ tibi: forſitā moleſte accipies. Sed cōceptū ſermonē tenere q̄s poterit? Ecce docuiſti multos: ⁊ manus laſſas roboraſti. Vacillātes cōfirmauerūt ſermones tui: ⁊ genua tremētia ꝯfortaſti. Nūc aūt uenit ſup te plaga: ⁊ defeciſti: tetigit te ⁊ cōturbatus es. Ubi timor tuus: fortitudo: ⁊ patiētia tua: ⁊ pfectio viarū tuarū.

Amici Iob qui ad cōſolādū eū venerāt cū prius ꝓpter doloris magnitudinē tacuiſſet: poſt locutionē iob audaciā ſūpſerūt loquēdi. Et primo loq̄tur eliphaz themanites qui vba a iob ꝓpoſita non eo aīo accepit qua erāt dicta. nā odiū pñtis vite qḋ dixerat ſe pati deſpationi imputabat. Magnitudinē amaritudinis: impatiētie. Innocētie cōfeſſionē: pſūptioni. Primo igit arguit eius impatiētiā ⁊ incipit loq̄ ad eū q̄ſi ad hoīem impatiētie vitio ſubiacētē: qui ex uerbis ab eo ꝓlatis indignat. vñ dicit ⌊ Si cepimus loqui tibi forſitan moleſte accipies. ⌋ ubi ſatis impatiētis ⁊ irati ꝯſuetudinē exprimit: qui nō patit audire uerba uſq̄ ad finē: ſed ſtatim in ipſo vboꝝ exordio ꝓuocat. addit aūt ⌊ forſitā. ⌋ ne de temerario iudicio cōdēnet: q̄ȝuis ēt in pſūptionibus in meliore ꝑte dicta uel facta interpretāda ſint. Sed dū ipſe iob de impatiētia arguit ſe ipſum impatiētie ⁊ fatuitatis reū oſtēdit dicēs. ⌊ Sed conceptū ſermonē tenere q̄s poterit. ⌋ ſm illud Ecc. 19º. Sagitta infixa femori canis ſic uerbū in corde ſtulti. Quāuis ⁊ iuſti ex zelo diuino interdū ea que cōcipiunt ad honorē dei dicēda tacere non poſſint ſm illud Hieremie. 20º. Dixi nō recordabor eius. ſ. ſermonis diuini nec loquar ultra in noīe illius. ⁊ factus eſt in corde meo q̄ſi ignis exeſtuās clauſus in oſſibus meis: ⁊ defeci fere nō ſuſtinēs. Ulterius aūt ꝓcedit ad magis eius impatiētiā oſtēdēdā. exaggerat aūt eius impatiētiā ex duobus. ſ. ex p̄cedēti doctrina: ⁊ ex p̄cedēti vita. Ex p̄cedēti q̄dē doctrina: q2 turpe eſt homini cū nō ſeruat id ad qḋ alios inducit ſm illud Matthei. 20º. Dicunt enim ⁊ nō faciūt. Iob aūt antea multos ab impatiētia traxerat ⁊ diuerſimode ſm ꝙ diuerſis cōgruebat. Sūt enim aliqui qui in patiētia deficiūt ex ignorātia dū neſciūt aduerſis uti ad vtutē: ⁊ quātū ad hoc dicit. ⌊ Ecce docuiſti multos. ⌋ Quidā vō primo quidem in aduerſis virtuoſe agūt: ſed aduerſitate durāte quaſi recta actione fatigati deficiūt: ⁊ quātū ad hoc dicit ⌊ ⁊ manus laſſas roboraſti. ⌋ ſ. bonis inductionibus. Sūt etiam aliqui qui in aduerſis in dubitatione incidūt. ſ. an ex diuino iudicio ꝑueniāt: ⁊ quātū ad hoc dicit ⌊ uacillātes cōfirmauerūt ſermones tui. ⌋ Sunt etiā aliq̄ qui paruā q̄dē aduerſitatē ſuſtinēt: ſed ſub magna aduerſitate quaſi ſub magno pōdere deficiūt. ⁊ quātū ad hos dicit ⌊ ⁊ genua tremētia ꝯfortaſti. ⌋ ſ. tuis ſermonibus. tremūt enim genua hoī magnū pōdus portāti. Ad predicta autē implēda exhortatur dñs Iſaie. 35º. dicens. Cōfortate manus diſſolutas: ⁊ genua debilia roborate. ¶ Uult aūt pñter oſtēdere ꝙ ea que docuerat non impleuit. vñ ſubdit. ⌊ Nūc aūt uenit ſup te plaga ⁊ defeciſti. ⌋ a firmitate. ſ. mētis quā hēre videbaris ⁊ quā alijs ſuggerebas. ⁊ hoc referēdū eſt ad aduerſitatē quā paſſus fuerat in exterioribus rebus. ⌊ tetigit te ⁊ ꝯturbatus es. ⌋ i. q̄etē mētis quā habuiſſe videbaris amiſiſti: qḋ referēdū eſt ad afflictionē corpis quā ſuſtinebat Uñ ſupra ſathan dixerat. ⌊ mitte manū tuā ⁊ tāge os eius ⁊ carnē. ⌋ ſic ergo iob arguit ꝙ p̄cedētē doctrinā ſub ſequēti patiētia nō cōfirmauerit contra id qḋ ſcriptū eſt Prouerb. 19º. Doctrina viri per patiētiā noſcitur. Sed vita p̄terita que in iob videbat ſubſequētem ipatiētiā exaggerat. Uidet enim nō fuiſſe uera virtus que tā cito in tribulatione deficit: q2 ſicut ſcriptum eſt Ecc. 2º. In igne ꝓbat aurū ⁊ argētū: hoīes vō receptibiles in camino humiliationis. ¶ Multiplici aūt virtute aliq̄s in tribulationib⁹ cōfirmat ne deficiat. primo q̄dē per reuerētiā diuinā dū hoīes ꝯſiderāt mala que patiunt ex diuina ꝓuidētia ꝑueniſſe ſicut ⁊ iob ſupra dixerat ⌊ ſicut dño placuit ita factum eſt. ⌋ ⁊ ad hoc excludēdū dicit. ⌊ ubi eſt timor tuus. ⌋ quo. ſ. deū reuereri videbaris. ¶ Secūdo aliq̄ cōſeruant in animi firmitate: que q̄dē duos gradus hēt. In q̄buſdā enim tāta eſt animi firmitas ut eoꝝ aīus aduerſitatibus nō nimiū moleſtet: ⁊ hoc ad fortitudinē ꝑtinere videt. vñ dicit. ⌊ Ubi eſt fortitudo tua. ⌋ nec accipit hic fortitudo ſm ꝙ cōſeruat hoiem ne ſuccūbat timori: ſed ut nō

Tria inducunt ad fortitudinez.

Dria fōtitudis ⁊ patiētie

deijciat. Quidā vo graue triſtitie paſſionē ex aduerſi
tate patiunt: ſed ab ea per rōnē bn̄ diſpoſitā nō abdu
cunt: ⁊ hoc videt ad patiētiā ptinere: ut talis ſit diffe
rētia inter patiētiā ⁊ fortitudinē/ qle aſſignāt phi inter
ꝯtinētiā ⁊ caſtitatē ⁊ ideo adiungit. ⌊ patientia tua. ⌋
Tertio vo cōſeruant aliq ex amore honeſte actiōis:
⁊ ex eo ꝙ horrēt turpiter agere: qui etſi interius cōtur
bent in aduerſitatibus: tn̄ nec vbo nec facto in aliqd
indecēs prūpūt: ⁊ ꝑpter hoc addit ⌊ ⁊ pfectio viaruꝫ
tuarū. ⌋ per viā enim actiones intelligunt qbus qua
ſi qbuſdā vijs ꝑuenit ad finē. uel per viā pñt intelligi
excogitata cōſilia qbus aliqs ſe euadere cōfidit: vnde
aduerſitates facilius tolerant. Lectio. II.

RECordare obſecro te: qs vnqꝫ inno
cens periJt: aut qn̄ recti deleti ſunt:
Quinpotius vidi eos qui opantur
iniqtatē: ⁊ ſemināt dolores ⁊ metūt
eos flante deo ꝑijſſe: ⁊ ſpū ire eius eē ꝯſum
ptos. Rugitus leonis ⁊ vox leene: ⁊ dentes
catuloꝝ leonū cōtriti ſunt. Tigris periJt eo
ꝙ non haberet predam: ⁊ catuli leonis diſſi
pati ſunt.

¶ Poſtqꝫ eliphaz arguerat iob ipatiētie occaſione acce
pta ex eo qꝺ dixerat. ⌊ Anteqꝫ comedā ſuſpiro. ⌋ nūc
intēdit eū ꝓſūptionis arguere eo ꝙ ſe dixerat innocen
tē. ad oſtēdēdū aūt eū nō eē innocētē ex eius aduerſi
tate argumētū aſſumit dicēs. ⌊ Recordare obſecro te
qs vnqꝫ innocēs periJt: aut quādo recti deleti ſunt. ⌋
Ubi cōſiderādū eſt hāc fuiſſe opinionē eliphaz ⁊ ali
orū duoꝝ ut ſupra dictū eſt: ꝙ aduerſitates hui⁹ mun
Erratū amicoꝝ bti iob. di nō adueniūt alicui niſi in penā peccati: ⁊ ecōtrario
ꝓſpitates pro merito iuſtitie. Uñ ſm eius opinionem
incōueniēs videbat ꝙ aliqs innocēs ꝑiret: aut ꝙ ali
quis rect⁹. i. iuſtus ſm vtutē deſtitueret per amiſſio
nē glie tpalis: qꝛ credebāt principiū eē iuſtitie. ⁊ hanc
qdē opinionē intātū uerā eē credebant ꝙ ēt iob ab ea
diſcordare nō poſſet. exiſtimabat tn̄ ꝙ ꝑturbata men
te ipſius veritatē quā aliqn̄ cognouerat qſi oblit⁹ eēt.
vn̄ dicit. ⌊ Recordare. ⌋ Poſito ergo ꝙ inocētibus ⁊
rectis aduerſitas nō cōtingat: ꝯñter adiūgit qbus ad
uerſitas ꝯtingat dicēs. ⌊ Quinpotius vidi eos q ope
rant iniqtatē ⁊ ſemināt dolores ⁊ metūt eos flāte deo
periſſe ⁊ ſpū ire eius eē ꝯſūptos. ⌋ In hoc aūt ꝙ dicit
⌊ vidi. ⌋ dat intelligere ſe iſta per expimētū ꝓbaſſe ꝑ
⌊ eos aūt qui opant iniqtatē. ⌋ intelligit eos q aliquaꝫ
iniuſtitiā faciūt: ⁊ ꝑcipue in nocumētū alioꝝ. per ⌊ eos
aūt qui ſemināt dolores ⁊ metūt eos. ⌋ intelligit eos
qui per dolū alijs nocēt. hij enim dolores ſemināt dū
calūnias ꝑparāt qbus alios dolētes reddāt qui dolo
res ⌊ metūt. ⌋ dū malitiā ſuā ad effectū ꝑducūt: ⁊ hoc
pro magno fructu hn̄t. quā qdē metaphorā ulterius
ꝓſeqtur quātū ad penā. cōſueuerūt enim ſegetes uen
to urēte ſiccari ⁊ cōſumi. vñ dicit Matthei. 3°. Incre
pabo. ſ. uētū ⁊ nō corrūpet fructū terre ueſtre. ⁊ hoc ē
qꝺ dicit ꝙ ⌊ flāte deo ꝑijt. ⌋ qſi ipm diuinū iudiciū ad
vindictā iniqtatis ꝓcedēs. flat⁹ qdā uēti ſit: ipſa auteꝫ
dei vindicta di. ⌊ ſpūs. ⌋ i. uēt⁹ ire eius. nō ſolū aūt di
cit ꝙ ꝑijt: ſed ꝙ ꝯſumunt. qꝛ nō ſolū in ꝓprijs ꝑſonis
puniunt: ſed ⁊ eoꝝ familia tota ꝑijt ut nil ex eis reſidu
um videat: in quo videbat tāgē iob: qui ⁊ in ſuo cor
pore flagellat⁹ erat: ⁊ filios: ⁊ familiā: ⁊ opes amiſerat
ſed qꝛ hoc videbat eē cōtra opiōnē eliphaz: ꝙ ꝑ pctō
parētis filij ⁊ familia puniret: cū ipſe intēdat hāc opi
nionē defendere: ꝙ aduerſitates in hoc mūdo ſūt pe
ne peccati. huic obiectiōi rñdēs ſbiūgit ⌊ rugit⁹ leonis
⁊ vox leene ⁊ dentes catulorū leonis ꝯtriti ſūt. ⌋ Ubi
pmo cōſiderādū occurrit ꝙ hō ceteris aialib⁹ ꝑemi
net rōne. cuꝫ ergo rōne ꝑtermiſſa paſſiones brutales
ſeqtur: efficit ſilis beſtijs. ⁊ illius beſtie nomē ſibi cōpe
tit cuius paſſionē imitat: utpote qui ſubiacet ꝯcupiſcē
tie paſſionib⁹ equo uel mulo cōparat ſm illud pſal.
Nolite fieri ſicut equus ⁊ mulus in qb⁹ nō eſt intelle
ctus. ꝑpter ferocitatē aūt uel irā leo aut urſus noiat.
ſm illud Prouerb. 28°. Leo rugiens ⁊ urſus eſuriens
princeps impius. Sic ergo ⁊ nūc hoīem feroceꝫ leoni
cōparat dicēs. ⌊ rugitus leonis. ⌋ Rugitus eniꝫ eſt leo
nine ferocitatis inditiū. Cōtingit aūt frequēter ꝙ fero
citas viro addit ex ſuggeſtione uxoris: ⁊ ſic ea que vir
ferociter agit uxori imputant in culpā: ſicut patet de
uxore herodis que ipulit eū ad decollationē Joannis
ꝑpter qꝺ dicit ⌊ ⁊ vox leene. ⌋ Hijs aūt que tyrānus
aliqs ferociter acqrit eius filij interdū luxurioſe utunt
⁊ ſic in rapina pr̄is delectant: vñ ⁊ ipſi a culpa immu
nes nō ſunt: ꝑpter qꝺ ſubdit. ⌊ ⁊ dentes catuloꝝ con
triti ſunt. ⌋ ſm illud Nañ. Et leo cepit ſufficiēter catu
lis ſuis. ⁊ ſic obiectioni ꝑmiſſe rn̄diſſe videt: qꝛ cū pro
peccato viri punit uxoꝝ ⁊ filij: nō eſt iniuſtū cum ⁊ ipi
culpe ꝑticipes fuerint. qꝺ totū dicebat volēs iob ⁊ ei⁹
familiā de rapina culpabilē reddere. videbat tn̄ hoc
qꝺ dixerat ad iob nō ꝑtinere: qꝛ eius uxor punita non
videbat: ⁊ ideo ad hoc remouēdū ſubiūgit ⌊ Tigris
perit eo ꝙ nō hēbat pdā. ⌋ Hij enim qui rape conſue
uerūt in hocipſo puniri ſe exiſtimāt ꝙ eis rape nō li
cet. ¶ Cōſiderādū eſt aūt ꝙ mulierē leene cōparat
ꝑpter ferocitatē ire: ⁊ tigridi ꝑpter promptitudinem
ſiue uelocitatē ad irā. dicit enim Ecc. 22°. Nō eſt ira Mlieꝝ malitia.
ſup irā mulieris. Et iterū. Breuis oīs malitia ſup ma
litiā mulieris. ⁊ qꝛ filij iob totaliter perierāt ſubiūgit.
⌊ ⁊ catuli leonis diſſipati ſunt. ⌋ Lectio. III.

POrro ad me dictū eſt uerbū abſcō
ditum: ⁊ quaſi furtiue ſuſcepit auris
mea uenas ſuſurrij eius. In horro
re viſionis nocturne: quando ſolet
ſopor occupare hoīes. Pauor tenuit me ⁊
tremor: ⁊ oīa oſſa mea perterrita ſunt. Et cū
ſpūs me preſente tranſiret: inhorruerunt pi
li carnis mee. Stetit quidā cuius non agno
ſcebam vultū: imago coram oculis meis: ⁊
uocem quaſi aure lenis audiui. Nūquid ho
mo dei cōparatione iuſtificabit: aut factore
ſuo purior erit vir: Ecce qui ſeruiunt ei non
ſunt ſtabiles: ⁊ in angelis ſuis repperit pra
uitatem. Quanto magis hij qui habitāt do
mos luteas: qui terrenū habēt fundamētuꝫ:
cōſument uelut a tinea de mane uſqꝫ ad ue
ſperam ſuccidentur: ⁊ qꝛ nullus intelligit in
eternū peribūt. Qui aūt reliqui fuerint aufe
rent ex eis: morient ⁊ non in ſapiētia.

¶ Quia aſſerebat eliphaz ꝙ aduerſitates in hoc mūdo
non adueniūt alicui niſi ꝑpter eius peccata: uolēs ex
hoc arguere iob ⁊ eius familiam fuiſſe peccatis ſubie
ctam: cuius cōtrarium videbat ex hijs que maxime
in iob ⁊ in eius familia apparuerāt. vult oſtendere ꝙ
nec iob nec eius familia fuerit a peccato immunis. ⁊
qꝛ ꝑpter

qꝛ ꝓpter auctoritatẽ iob ⁊ famam ipſius eius uerbuꝫ
inualidum videbat̃:recurrit ad maiorẽ auctoritatem
oſtẽdẽs ea que ꝓpoſiturus eſt ſe ex reuelatione vidi-
ciſſe.⁊ ad oſtẽdẽdum altitudineꝫ reuelationis propo-
nit eius obſcuritatem.quãto enim aliqua ſunt altiora
tãto humano aſpectu ſunt minus perceptibilia.Un-
de ⁊ Aplus dicit Cor².12°.Q raptus eſt in paradiſũ
dei ⁊ vidit archana uerba que nõ licet homini loqui.
iuxta quem modũ ⁊ eliphaz uel uere uel ficte loqtur
dicens.⌊Porro ad me dictũ eſt uerbuꝫ abſcõditũ.⌋
¶ Cõſiderãdum eſt aũt ꝙ aliqua ueritas q̃zuis ꝓpter
ſui altitudinem ſit hoibus abſcõdita:reuelat̃ tñ qui-
buſdam manifeſte:quibuſdã vͦ occulte.ad effugien-
dam ergo notã iactãtie hãc ueritatem abſcõdite dicit
ſibi eſſe reuelatã.vñ ſubdit.⌊⁊ quaſi furtiue ſuſcepit
auris mea uenas ſuſurrij eius.⌋Ubi triplex modus

Occltatio diuẽſa i reuelatiõib⁹

occultationis inuenit̃ qui ſolet in reuelationibus con-
tingere.Quorũ primus eſt cum intelligibilis ueritas
alicui reuelat̃ per imaginariam viſionẽ ſm ꝙ dicitur
Nũi.12°.Siquis fuerit inter uos ꝓpheta dñi in vi.ap.
ei.uel ꝑ ſo.lo.ad eum.at nõ talis ſeruus meus moyſes
qui in omni domo fidelis eſt:ore ad os loquar ei palã
⁊ nõ per enigma ⁊ figuras videt deum.Moyſes ergo
hoc uerbũ abſcõditum per modũ clare uocis audiuit
alij vͦ per modum ſuſurrij.¶ Secũdus modus oc-
cultationis eſt qꝛ in ipſa imaginaria viſione ꝓferũtur
quãdoqꝫ aliqua uerba expreſſe continẽtia ueritatem ſi
cut eſt illud Iſaie.7°.Ecce virgo cõcipiet.quandoqꝫ
vͦ ſub quibuſdã figuratis locutionibus:ſicut eſt illud
Iſaie.11°.Egrediet̃ virga de radice ieſſe:⁊ flos ⁊c̃.In
hoc igit̃ ꝙ iſaias audiuit.Ecce virgo ꝯcipiet.percepit
ipſum ſuſurrium.In hoc aũt ꝙ audiuit.Egrediet̃ vir
ga de radice ieſſe ⁊ flos ⁊c̃.ꝑcepit uenas ſuſurrij.Nam
figurate locutiones ſunt quaſi quedã uene ab ipſa ue-
ritate per ſimilitudinẽ deriuate.¶ Tertius modus
occultationis eſt ꝙ aliquãdo aliqs reuelationem diui
nam frequẽteꝫ ⁊ diuturnã habet ſicut dicit̃ de Moy-
ſe Exodi.33°.Q locutus eſt dñs ad moyſen facie ad
faciem:ſicut ſolet hõ loqui ad amicũ ſuum.Aliquãdo
aũt aliqs habet reuelationem ſubitã ⁊ trãſitoriã.hunc
ergo ſubitũ reuelationis modũ ſignificat in hoc ꝙ di-
cit⌊quaſi furtiue.⌋nam ea quaſi furtiue audiuim⁹ que
raptim ⁊ quaſi pertrãſeũdo ad nos ꝑueniunt.¶ Sic
ergo altitudinem viſionis oſtẽſam ꝓſequit̃ de circun-
ſtãtijs reuelationis.⁊ primo de tẽpore dicẽs.⌊In hor
rore viſionis nocturne quãdo ſopoꝛ ſolet occupare ho
mines.⌋tẽpus enim nocturnũ ꝓpter quietem magis
eſt cõgruũ reuelationibus percipiẽdis.In die enim a
tumultibus hoium ⁊ occupationibus ſenſuum mens
quẽdã ſtrepitũ patit̃:ita ut ſuſurriũ uerbi abſcõditi ꝑ
cipere nequeat.Secũdo ex diſpoſitione percipientis:
vnde ſubdit⌊pauoꝛ tenuit me.⌋Hoies enim ad inſo-
lita pauere cõſueuerũt:vnde quãdo alicui fiũt inſolite
reuelationes:in principio timorẽ patiunt̃:⁊ ad magni
tudinẽ huius timoris oſtẽdẽdã ſubiũgit⌊⁊ tremoꝛ.⌋
eſt enim tremoꝛ corporis inditiũ magnitudinis timo-
ris.⁊ ad magnificãdum huius tremorem ſubiungit.
⌊⁊ omnia oſſa mea ꝑterrita ſunt.⌋q.d.tremoꝛ non fu
it ſuperficialis ſed uehemẽs ⁊ intimus:qui etiam oſſa
cõcuteret.Simile eſt qͦd habet Danielis primo.Ui-
di viſionem hãc grãdem ⁊ non remãſit in me fortitu-
do:ſed ⁊ ſpecies mea immutata eſt in me:⁊ emarcui:
⁊ non habui in me quicq̃ȝ viriuȝ.Cauſam autem hu-
ius timoris cõſequenter oſtendit dicens.⌊⁊ cuȝ ſpiri-
tus me ꝓ̃ſente tranſiret:inhorruerũt pili carnis mee.⌋
Rationabile enim eſt ꝙ ad preſentiam maioris virtu-
tis minoꝛ obſtupeſcat.Manifeſtum eſt autem virtu-
tem ſpiritus eſſe maioreꝫ q̃ȝ carnis.Unde nõ eſt mi-
rum ſi ad preſentiam ſpiritus pili carnis inhorreſcunt
qui ex ſubito timore procedit:⁊ preſertim cum pre-
ſentia ſpiritus aliquo corporali inditio inſolito ſenti-
tur.que enim inſolita ſunt admirationem ⁊ timorem
inducere ſolent:⁊ huic timori quem ſe paſſum eſſe cõ
memorat temporis diſpoſitio conueniret ſupra dixit.
⌊In horrore viſionis nocturne.⌋quia enim in tem-
pore noctis res viſu diſcerni nõ poſſunt quecũqꝫ mo-
dica cõmotio perturbationem inducere ſolet eſtiman
tibus aliquod maius eſſe.iuxta quod dicitur Sapien
tie.13°.Siue ſpiritus ſibilãs:aut inter ſpiſſos ramos
auium ſonus ſuauis:deficiẽs facit illos preterire.Ter
tio ponitur perſona reuelãs cum dicitur.⌊Stetit qui
dam cuius non agnoſcebam vultum imago corã ocu-
lis meis.⌋ubi tria ponit ad viſionis certitudinem per
tinẽtia.¶ Sciendum eſt enim ꝙ aliquando propter

De reuelatiõib⁹

nimiam cõmotionem fumoſitatum ⁊ humoruꝫ:uel
omnino non apparent ſomnia:uel perturbata ⁊ inſta
bilia:ſicut ⁊ febricitantibus ſolent accidere:⁊ huius
ſomnia cum parum aut nihil ſpiritualitatis habeant:
omnino abſqꝫ ſignificatione exiſtũt.Cum autem hu-
mores ⁊ fumoſitates reſederint apparent ſomnia quie
ta ⁊ ordinata:que cum ſint magis ſpiritualia:in intelle
ctiua parte etiam quẽdam vigorem habent:⁊ huius
ſomnia ſolent eſſe ueriora.⁊ ideo dicit.⌊Stetit qui-
dam.⌋qͦd ſtabilitatem viſionis oſtendit.Item conſi-
derandum eſt ꝙ ſomnia cum ſunt quieta plerũqꝫ ſunt
reliquie precedentium cogitationum.vnde homo in
ſomno frequentius videt illos cum quibus conſueuit
conuerſari.⁊ quia talia ſomnia cauſam habent ex no-
bis ⁊ non ab aliqua ſuperiori natura:non ſunt magne
ſignificationis.⁊ ad hoc ergo remouendum dicit⌊cu-
ius non agnoſcebam vultum.⌋per quod oſtendit hu
ius viſionem non traxiſſe originem ex prius viſis:ſed
ex aliqua occultatiori cauſa.¶ Tertio conſiderãduꝫ
eſt ꝙ huius viſa que ex aliqua ſuperiori cauſa oriunt̃:
quandoqꝫ apparent dormientibus:quandoqꝫ autem
vigilantibus.⁊ ueriora ſolent eſſe ⁊ certiora cum vigi
lantibus apparent q̃ȝ cum dormientibus:eo ꝙ in vigi
lando eſt ratio magis libera.⁊ quia in ſomno ſpiritua
les reuelationes minus diſcerni poſſunt a ſomnis fri-
uolis ⁊ conſuetis.ideo ut oſtendat hanc reuelationeꝫ
non dormienti ſed vigilanti factaꝫ eſſe:ſubiũgit⌊ima
go coram oculis meis.⌋per quod ſignificat ſe hoc vi-
diſſe cum oculis per vigiliam apertis:qͦd etiam ſupra
ſignificauit cum diceret⌊quãdo ſopoꝛ ſolet occupare
homines.⌋ubi innuit ſe ſopore occupatum non fuiſ-
ſe.Deinde modum denunciationis ſibi facte narrat
dicens.⌊⁊ uocem quaſi aure lenis audiui.⌋Ubi con-
ſiderandum eſt ꝙ huiuſmodi apparitiones aliquãdo
fiunt a ſpiritu bono:aliquando a malo.utroqꝫ autem
modo in principio timorem patitur homo per inſoli-
tam viſionem:ſed cum a bono ſpiritu apparitio pro
cedit timoꝛ in conſolationem finitur:ſicut patet de an
gelo cõfortante danielem Danielis.10°.⁊ de gabriele
confortante zachariam ⁊ Mariam.Sed malus ſpiri
tus hominem perturbatum relinquit.per hoc ergo
ꝙ dicit.⌊uocem quaſi aure lenis audiui.⌋conſolatio
nem quandam ſedantem pauorem preteritum demõ
ſtratur per hoc viſio demonſtretur eſſe a ſpiritu bo-
no non a malo:a quo frequenter viſiones mendaces
oſtẽdũtur ſm illud ſcripture.Egrediar ⁊ ero ſpũs mẽ
dax in ore oium ꝓphetarũ ei⁹.per hũc ẽt modũ.3.Re
gũ legit̃ de apparitione facta helie:ꝙ poſt cõmotionẽ

tenuis aure ſibilus ubi dñs auditus eſt. ¶ Sciendū tamē eſt ꝙ etiā in viſionibus que a bono ſpū ꝓcedūt interdū cōmotiones magne: ꝛ uoces horribiles audiūtur ut patet Ezech. p° ubi dicit. Et vidi ꝛ ecce uētus turbinis ueniebat ab aqlone. ꝛ poſt multa ſubdit. Et audiebā ſonū alarū q̃ſi ſonū aq̃rū multaruꝫ. ꝛ Apoc. primo dicit. Audiui poſt me uocē magnā tanq̃ꝫ tube. ſed hoc eſt ad ſignificādū cōminationes aut aliq̄ grauia ꝑicula que in huiuſmodi reuelationib⁹ cōtinent. ſed q: hoc ad conſolandū ordinabat: ideo inducit loquētis uox ſimilis aure leni. Ultimo aūt ponunt v̄ba que ſibi aſſerit eē reuelata cū dicit. ⌊ Nunqd hō dei cōparatione iuſtificabit. ⌋ que q̄dē v̄ba inducit ad cōfirmādū ſuā opinionē quā ſup̄ tetigerat: q̃ſi. d. aduerſitates in hoc mūdo nō ꝓueniāt alicui niſi ꝑ peccato. ¶ Ut ergo nullus poſſet ſe excuſare q: aduerſa patit per hoc ꝙ ſe aſſerat a pctō imunē inducit tres rōnes: q̃rū prima ſumit ex cōparatione ad deū: ꝛ eſt ducens ad īpoſſibile. Si enim hō abſq̃ culpa punit: ſequit ꝙ hō ſit iuſtior deo. Cū enim opus iuſtitie ſit reddē vnicuiq̃ qḋ ſuū eſt. Si deus hoī innocēti cui non debet penā inferat penā: hō iuſtior videt eſſe deo. hō autē qui a deo patit nulli hoī abſq̃ culpa penaꝫ intulit: qḋ opꝫ dicere ſi hō innocēs puniat: ſeqtur ergo ꝙ hō punitus a deo ſit iuſtior deo: qḋ eſt hoīem cōparatione dei iuſtificari ut eū. ſ. cōparatione iuſtitie ad deū iuſtificari. ꝛ q: forte alicui hoc nō videret incōueniēs ducit ad aliqḋ apparētius incōueniēs dicēs. ⌊ aut factore ſuo purior erit vir. ⌋ quelibet enim res puritatē hēt ſꝫm ꝙ in ſua cōſeruat nāꝫ: qḋ ex cauſis ꝓprijs hēt. puritas ergo vniuſcuiuſq̃ effect⁹ a ſua cauſa depēdet. vñ ſuā cām in puritate ſupare nō pōt. vñ nec vir pōt eſſe purior ſuo factore. ſ. deo. ¶ Scḋam aūt rōnem ponit ex cōparatiōe ad angelos ꝛ eſt a maiori cū dicit. ⌊ Ecce qui ſeruiūt ei nō ſunt ſtabiles: ꝛ in angelis ſuis reperit prauitatē. ⌋ que q̄dē ſnīa ſꝫm doctrinā catholice fidei plana eſt. tenet enim fides catholica oēs angelos bonos fuiſſe creatos: quoꝝ q̄dā per ꝓpriā culpā ceciderūt a ſtatu rectitudinis. q̄dā v̄o ad maiorē gl̃iam ꝑuenerūt. ꝙ aūt angeli a ſtatu rectitudinis ceciderunt. mirū videt ꝓpter duo. quoꝝ vnū ꝑtinet ad vitā cōtēplatiuā: aliud ad vitā actiuā ipſoꝝ. Ex vita enim cōtēplatiua videbat ꝙ in angelis eē deberet ſtabilitas. manifeſtū eſt enim ꝙ cā mutabilitatis eſt potētia: cā imutabilitatis eſt actus. eſt enim de rōne potētie ꝙ ſe habeat ad eē ꝛ nō eſſe: ſed ſꝫm ꝙ aliqd magis perficit ab actu firmius fit in illo. id v̄o qḋ ſꝫm ſe act⁹ eſt oīno immutabilis eſt. ¶ Sciendū eſt aūt ꝙ ſicut mā cōparat ad formā ut potētia ad actū: ita volūtas ad bonuꝫ: id ergo qḋ eſt ipſum bonū. ſ. deus oīno imutabile eſt. Ceterarū v̄o nārū uolūtates que nō ſunt ipſum bonum cōparant ad ipſum ut potētia ad actū. vñ quāto magis inherēt ei tāto magis ſtabiliunt in bono. ꝛ iō cum angeli inter ceteras creaturas magis ꝛ ꝓpinqui⁹ deo videant inherere ut pote ipſum ſubtilius ꝯtēplantes ſtabiliores inter ceteras creaturas vident: ꝛ tñ nō fuerūt ſtabiles. Uñ multo minus iferiores creature. ſ. homines quātūcūq̃ deo inherere videant ipſum colēdo qḋ eſt ei ſeruire: ſtabiles iudicari non pñt. ¶ Ex vita v̄o actiua videt ꝙ in angelis uel nihil uel minimū de prauitate eē poſſit. quāto enim q̄s ꝓpinqor eſt prime rectitudini minus hēt de obligatate. deus autē in quo eſt prima rectitudo ſua ꝓuidētia dirigēs vniuerſa inferiores creaturas per ſupiores diſponit. Uñ i ſupiorib⁹ creaturis que dicunt angeli q̃ſi a deo miſſi ad alia dirigēda minimū videt eē uel nihil de prauitate. Uñ cū in angelo īuēta ſit prauitas: credēdū eſt ꝙ in quouis hoīum quātūcūq̃ bonus appeat prauitas poſſit iueniri. ¶ Cauēdū aūt eſt ne ex hijs v̄bis aliq̄s in errorē incidat Origenis: qui ēt nō quoſcūq̃ ſpūs creatos inſtabiles aſſerit ꝛ poſſe ad prauitatem ꝑduci. hoc enim aliq̄ per gr̃am aſſecuti ſunt ut imobiliter deo inhereāt ipſum per eēntiā vidētes: ꝛ ſꝫm hoc ēt aliq̄bus hoībus q̃ꝫuis ſint inferioris nāe q̃ꝫ angeli per gratiaꝫ cōcedit etiā in hac vita ꝙ ſint a prauitate pcti immunes. ¶ Tertiā rōnē ponit ſūptā ex ꝯditione humana cui cōiūgit cōcluſio ꝓcedētis rōnis. vñ etiā poſſet ex duob⁹ vna rō formari ꝛ hoc cum dicit ⌊ quāto magis hij qui habitāt domos. ⌋ eſt aūt humana conditio talis ꝙ ex terrena mā corpus eius cōpactū eſt quod deſignat cū dicit ⌊ quāto magis hij qui habitāt domos luteas. ⌋ Corpus enim humanū lutū dicit qḋ ex terra ꝛ aq̄ grauiorib⁹ elemētis abūdātius cōſtat ꝙ eius motus declarat. Uñ Gen̄. p° dicit. ꝙ formauit de⁹ hoīem de limo terre. hoc ergo lutū corpus domus aīe dicit: q: aīa humana quātū ad aliqḋ eſt in corpe ſicut hō in domo: uel ſicut nauta in naui: inquātū. ſ. eſt motor corporis. Fuerūt aūt aliq̄ qui ꝓpter hoc dixerūt ꝙ anima nō vnit corpi niſi accn̄taliter: ſicut hō ueſtimento aut nauta naui. ſed ut hāc opinionē excluderet ſubdit ⌊ q terrenū hn̄t fundamētū. ⌋ per hoc dat intelligi ꝙ aīa humana vnit corpori etiam ut forma materie. dicitur enim materia fundamētuꝫ forme: eo ꝙ eſt prima pars in generatione ſicut fundamētū in cōſtitutione dom⁹. utit autem tali modo loquēdi: ut id qḋ eſt aīe attribuat homini: nō ꝙ aīa ſit homo ut quidā poſuerāt dicentes hoīem nihil aliud eſſe q̃ꝫ animā indutaꝫ corpore. ſed q: aīa eſt principalior pars hoīs: vnūquodq̃ autē cōſueuit appellari id qḋ eſt in eo principalius. Hec autem duo que de hoīs infirmitate dicit vident contra poni hijs que ſupra de angeloruꝫ excellentia dixerat. Nam hoc qḋ dicit ⌊ qui habitāt domos luteas. ⌋ videt ponere cōtra id qḋ dixerat. ⌊ qui ſeruiunt ei. ⌋ qḋ eſt inherere ei: ꝛ etiā in ipſo ſpūaliter habitare. Quod v̄o dicit. ⌊ qui terrenum habēt fundamētū. ⌋ ei quod dixerat ⌊ in angelis ſuis. ⌋ Angeli enim incorporei ſūt ſꝫm illud pſal̄. Qui facit angelos ſuos ſpūs. ꝛ premiſſa autē hoīs cōditione miſerabilē eius euētum cōcludit dicēs. ⌊ conſument uelut a tinea. ⌋ ꝛ quidē pōt hoc ſꝫm ſupficiē littere de morte corporali intelligi quam homo neceſſario patit ex eo ꝙ terrenū habet fundamētum: ꝛ ſꝫm hoc pōt deſignari duplex mors. ſ. naturalis: in hoc ꝙ dicit ⌊ conſumētur uelut a tinea. ⌋ ſicut enim tinea ueſtimētū corrodit que ex ueſtimēto naſcitur: ita mors naturalis ex cauſis interioribus corporis exorit: ꝛ mors violenta in hoc qḋ ſubdit. ⌊ De mane uſq̃ ad ueſpam ſuccidētur. ⌋ ſucciſio enim arboris ex cauſa exteriori ꝓcedit ꝛ ſic ſignanter dicit. ⌊ De mane uſq̃ ad ueſperam. ⌋ q: mors naturalis poteſt per aliqua nālia ſigna precognoſci. ſed mors violēta oīno innota eſt ut pote diuerſis caſibus ſubiecta. vnde nō poteſt ſciri ſi homo de mane perueniat uſq̃ ad ueſperū. ¶ Sciendum tamē ꝙ hec non eſt intētio littere. nam ſupra propoſuit de defectu peccati cum diceret ⌊ ꝛ in angelis ſuis. ⌋ vnde ut cōcluſio premiſſis reſpondeat oportet hoc etiam ad peccatuꝫ referre: propter quod vita iuſtitie in homine conſumitur dupliciter. vno mō ex interiori corruptione qḋ ſignificat cum dicit ⌊ cōſumētur uelut a tinea. ⌋ ſicut enim ueſtimētum cōſumitur a tinea que ex eo naſcitur: ita iuſtitia hominis conſumitur ex hijs que in homine ſunt: ſicut eſt corruptio fomitis male cogitatiōis: ꝛ alia huiuſmodi. Alio mō

Rõnes qb⁹ poſſet appere oẽ ad uerſitatẽ habẽ pctm̃ cauſam.

Rõ qre min⁹ angeli debuiſſent peccare q̃ꝫ hoīes

Origeñs erratum

Ex ne/gligētia pſterni tur hō tētatiōe

do ex exteriori tētatiōe qȯ videtur in hoc dicit⌊ de ma
ne uſqꝫ ad ueſperam ſuccidet.⌋ ℭ Sed conſideran/
dum eſt ꝙ interioꝛ tētatio non ſubito hominez pꝛoſter
nit/ſed paulatim: dum per negligētiam aliquis in ſeip/
ſo peccati initia repꝛimere non curat ſm illud Ecc.
Qui minima negligit paulatim deficit. ſic etiam ueſti
mētum quod nō excutitur a tinea cōſumitur. Exteri/
oꝛ autem tentatio hoiem plerūqꝫ ſubito pꝛoſternit: ſi/
cut dauid ad aſpectum mulieris in adulteriū pꝛorum
pit: ⁊ etiam multi in toꝛmētis fidem negauerūt. quo/
cūqꝫ autem modo homo per peccatum ruit: dummo
do peccatuz ſuum recognoſcat ⁊ peniteat miſericoꝛdi
am cōſequet. ſed qꝛ nullus eſt qui omnia peccata poſ
ſit cognoſcere ſm illud pſal. Delicta quis intelligit. ſe/
quitur ꝙ plurimuz homines peccata non cognoſcen/
tes eis remedia non adhibent per que liberētur. ⁊ hoc
eſt qȯ ſubditur.⌊ ⁊ quia nullus itelligit.⌋ ſ. lapſus pec
catorum.⌊ in eternum peribūt.⌋ ſ. plurimi. quaſi di/
cat a peccato nunqꝫ liberātur. Sed quia aliqui ſunt
qui contra peccata remedia adhibent: lꝫ ea non plene
intelligant: ſicut Dauid qui dicebat. Ab occultis me/
is munda me dn̄e. ſubiūgit.⌊ Qui autem reliqui fue/
rint.⌋ ſ. de numero eorum qui in eternum pereunt.
⌊ auferentur ex eis.⌋ i. ſegregabūtur ex eorum conſoꝛ/
tio.⌊ morietur gdez.⌋ quia qꝫuis homo a peccato pe/
niteat: a moꝛtis tamen neceſſitate non liberatur. ſed ſa
pientia in eis non moritur. ⁊ hoc eſt qȯ dicit⌊ ⁊ nō in
ſapientia.⌋ uel hoc qȯ dicit⌊ morient ⁊ non in ſapien
tia.⌋ non reſpondet ad immediate dictum: ſed ad id
quod ſupꝛa dixerat⌊ in eternuz peribūt.⌋ ut ſit ſenſus
ꝙ morietur ſine ſapientia. uel hoc quod dicit⌊ qui re/
liqui fuerint.⌋ poteſt intelligi de filijs qui relinquunt
ex parētibus pereuntibus: ⁊ pꝛopter. peccata parētum
que imitātur ⁊ ipſi auferūtur ſine ſapiētia morientes.
ℭ Uult ergo ex omnibus iſtis eliphaz habere ꝙ cuz
conditio hominis ſit tam fragilis de facili cadit in pec
catum: ⁊ quidem dum homo non cognoſcit in perdi
tionem uadit ipſe ⁊ filij eius: ⁊ ſic iob lꝫ ſe peccatorem
non cognoſceret: credēduz erat ꝙ pꝛopter peccata ali
qua ipſe ⁊ filij eius perierint. Sic igitur poſtqꝫ reuela
tionem ſibi factam expoſuerat: qꝛ poſſet iob reuelatio
ni non credere. ideo ſubiungit quod ſequitur.

ℭ Capitulum 5m. Lectio. I.

Uoca ergo ſi eſt qui tibi reſpō/
deat: ⁊ ad aliquem ſanctorum
conuertere. Uirum ſtultuz in
terficit iracūdia: ⁊ paruulū oc
cidit inuidia. Ego vidi ſtultuz
firma radice: ⁊ maledixi pul/
chꝛitudini eius ſtatim. Longe fient filij eius
a ſalute: ⁊ conterentur in poꝛta: ⁊ nō erit qui
eruat. Cuius meſſem famelicus comedet: ⁊
ipſum rapiet armatus: ⁊ bibent ſitientes di/
uitias eius. Nihil in terra ſine cauſa fit: ⁊ de
humo non egredietur doloꝛ. Homo naſcit
ad laborem: ⁊ auis ad uolatum.

Quaſi. d. ſi mihi hoc eſſe reuelatū nō credis: tu
ipſe iuoca deū. ſi foꝛte ipſe ad hāc du/
bitationem rn̄dere tibi uoluerit: ⁊ ſi per merita ꝓpꝛia
hoc a deo obtinere non putas⌊ ad aliquem ſcōꝝ con
uertere.⌋ ut eo mediāte huius rei ueritatem a deo co/
gnoſcere poſſis. Et notāduz eſt qȯ dicit⌊ ad aliquem
ſanctorum.⌋ quia non licet per immūdos ſpirit⁹ quo
cūqꝫ modo uel arte occulta perquirere: ſed ſoluz per
deum uel ſanctos dei. ſm illud Iſaie. 8o. Cum dixe/
rint ad uos querite a phitonibus ⁊ a diuinis qui ſtu/
dent in incantationibus ſuis. Nūquid non populus a
deo ſuo requirit viſionez pꝛo viuis aut moꝛtuis.⌊ Ui
rum ſtultuz interficit iracūdia.⌋ qꝛ in reuelatione quā
ſibi factam eſſe cōmemorat eliphaz: inter cetera hoc
continetur ꝙ homines qui terrenum habēt fundamē
tum conſumūtur uelut a tinea. vult hoc oſtendere per
hominum diuerſas cōditiones. Non eſt enim aliqua
conditio hominuz cui non adſit pꝛonitas ad aliquod
pctm̄. ℭ Sunt autem due hominū cōditiones. Qui
dam enim ſunt magni ⁊ elati animi qui facile pꝛouo/
cantur ad iram: quod ideo eſt: quia ira eſt appetitus
vindicte ex pꝛecedenti offenſa pꝛoueniēs. quanto aūt
aliquis eſt magis elati animi: tanto ex leuiori cauſa ſe
putat offenſum: ⁊ ideo facilius pꝛouocatur ad iram. ⁊
hoc eſt quod dicit.⌊ Uirum ſtultum interficit iracun/
dia.⌋ uocat autē eum qui eſt ſuperbi ⁊ elati animi ſtul
tum: quia per ſuperbiam homo pꝛecipue metas ratio
nis excedit. ſed humilitas iram ſapientie parat ſm il/
lud Pꝛouerb. 11o. Ubi humilitas ibi ſapientia: ſimul
cum hoc etiam ſtultitia iracūdie competit. Iracundus
enim ut docet philoſophus utitur quidem ratione dū
pꝛo offenſa intentat vindictam: ſed peruerſe dum in
vindictam moduz rationis non ſeruat. peruerſitas au
tem rationis ſtultitia eſt. ℭ Quidam v̄o ſunt puſilla
nimes ⁊ hij pꝛoni ſunt ad inuidiam. vnde ſubdit.⌊ ⁊
paruulum occidit inuidia.⌋ ⁊ hoc rationabiliter dici/
tur. Inuidia enim nil aliud eſt qꝫ triſtitia de pꝛoſperi/
tate alicuius: inquantuz pꝛoſperitas illius extimatur
pꝛopꝛie pꝛoſperitatis impedimētum. hoc autē ad par/
uitatem animi pertinet: ꝙ aliquis non ſe exiſtimet poſ
ſe pꝛoſperari inter alios pꝛoſperātes. Sic ergo manife
ſtum videtur ꝙ homo cuiuſcūqꝫ conditionis exiſtat ꝓ
nus eſt ad aliquod peccatū. facile enim eſſet hijs ſimi
lia de alijs peccatis inducere. Sic ergo per omnia ſu/
pꝛadicta eliphaz pꝛobare itēdit ꝙ aduerſitates in hoc
mūdo non adueniūt alicui niſi pꝛo peccato. ℭ Con/
tra qȯ videtur eſſe due obiectiones. quarū vna eſt ex
hoc ꝙ multi iuſti vident aduerſitatib⁹ ſubdi. ſed hāc
obiectionē ſoluere viſus eſt per hoc ꝙ hoies oſtendit
eſſe faciles ad peccādū. ℭ Secūda obiectio eſt ꝙ ali/
qui iniqui in hoc mūdo ꝓſperātur. Cui ꝯſequenter ſa
tiſfacere intēdit per hoc ꝙ ꝓſperitas eoꝝ in malū ipſo
rum redūdat. vn̄ dicit.⌊ Ego vidi ſtultū.⌋ i. hoiem in
diuitijs ſuperbiētē.⌊ firma radice.⌋ i. firmatū in ꝓſpe
ritate huius mūdi ut videbat. ſed eius ꝓſperitatē non
appꝛobaui: quinimo⌊ maledixi pulchꝛitudini ei⁹ ſtati.⌋
Ubi ꝯſiderandū eſt ꝙ loqtur de hoie ſub metaphoꝛa
arboris. cuius enim radix fuerit firma pulchꝛitudinez
habet in ramis ⁊ fructibus. Cōparat ergo ꝓſperitatē
hoīs in diuitijs firmati pulchꝛitudini arboris quam
maledicit. i. malā eſſe ꝓnūciat ⁊ nociuā ſm illud Ecc.
5o. Eſt ⁊ alia infirmitas peſſima quā vidi ſub ſole. di/
uitie ꝯſeruate in malū dn̄i ſui. addidit autē⌊ ſtatim.⌋
ut oſ̄dat ſe de hac ſentētia nullatenus dubitare. ꝙ aūt
mala ex ꝓſperitate ſtulti ꝓueniāt oſtēdit pꝛimo quātū
ad filios. Frequēter enim ꝯtingit ꝙ qn̄ aliquis diues ⁊
potēs filios ſine diſciplina nutrit qȯ ꝓpꝛiū eſt ſtulti: fi
lij eius in multa ꝑicula incidūt. ⁊ qn̄qꝫ qdē ꝓpter odia
que in ſe ꝯcitāt abſqꝫ iudicio ꝑimunt: uel etiā duz ipſi
ſibi non cauēt inoꝛdinate delectamēto utentes/ vitam
amittūt: ⁊ quantuz ad hoc dicit.⌊ longe fient filij eius
a ſalute.⌋ Quādoqꝫ v̄o dum calūnias ⁊ iniurias alijs

Super/bia ⁊ iu i/dia duo peccata uſia.

Super/bia facit ſtultos hoies.

5o ethi c. c. 9.

inferunt coraȝ iudicibus conueniũt ⁊ ibi condemnã/
tur: ⁊ quantuȝ ad hoc dicit ⌊ ⁊ cõterentur in porta. ⌋
i. per ſentẽtias iudicum. Nam iudices olim in portis
ſedere ſolebant: ⁊ quia hoĩes ſtulti in proſperitatibus
nullum dubitãt offendere: in aduerſitatibus non inue
niũt adiutorem: ⁊ ideo ſubdit. ⌊ ⁊ non erit qui eruat. ⌋
¶ Sed quia poſſet aliquis dicere: Non curo quicqd
accidat filijs meis: dũmodo ego proſperitati fruar in
hoc mundo. ideo ſecũdo ponit mala prouenientia ipſi
ſtulto ⁊ in rebus ⁊ in perſona dicens. ⌊ cuius meſſem
famelicus comedet. ⌋ Frequẽter enim homines ſtulti
diuitijs abundãtes pauperes opprimunt: qui plerũqȝ
grauamina ſuſtinere non ualẽtes quaſi quadaȝ neceſ/
ſitate ad rapienda bona diuituȝ cogũtur. ⁊ q: tales ho
mines delitioſe viuentes ſolent per vite diuitias ani/
mi vigorem amittere: ⁊ imbelles eſſe: de facili a pau/
peribus bellicoſis deſtruũtur. vnde ſequitur. ⌊ ⁊ ipſuȝ
rapiet armatus. ⌋ quaſi abſqȝ omni reſiſtẽtia. ⁊ ut qḋ
dixerat de meſſe generaliter intelligatur ſubiũgit. ⌊ ⁊
bibẽt ſitiẽtes diuitias eiꝰ. ⌋ i. homines cupidi. ¶ Re/
motis ergo predictis obiectionibus finaliter rationeȝ
inducit ad probãduȝ principalem intẽtionem. ſ. ꝙ ad/
uerſitates in hoc mũdo non proueniãt alicui niſi pro
peccato: ⁊ eſt talis. Quecũqȝ fiunt in terra ex proprijs
⁊ determinatis cauſis proueniũt. ſi ergo aduerſitates
huius mũdi alicui accidũt hoc habet determinatam
cauſam que nulla alia videtur eſſe niſi peccatum: hoc
eſt ergo quod dicit. ⌊ nihil in terra ſine cauſa fit. ⌋ vi/
demus enim omnes effectus ex determinatis cauſis ꝓ
cedere: ex quo quaſi cõcludẽs ſubdit. ⌊ ⁊ de humo nõ
orietur dolor. ⌋ ⁊ eſt metaphorica locutio. quedã eniȝ
herbe ſine ſemine producũtur: de quibus dicit ꝙ eas
humo ſpõte profert. quicquid ergo ſine cauſa propria
videtur contingere quaſi ſine ſemine per quãdam ſi/
militudinem metaphorice poteſt dici ꝙ oritur de hu/
mo. ⌊ dolor autem. ⌋ i. aduerſitas. ⌊ nõ orietur de hu/
mo. ⌋ i. nõ eſt ſine cauſa. qḋ autẽ dixerat ⌊ nihil in ter/
ra ſine cauſa fit. ⌋ ex hoc precipue redditur manife/
ſtum ꝙ omnia habẽt diſpoſitionem naturalem con/
gruam proprie operationi: ex quo apparet ꝙ diſpoſiti
ones naturales rerum nõ ſunt ſine cauſa: ſed propter
determinatum finem: ⁊ ideo dicit ⌊ homo ad laboreȝ
naſcitur: ⁊ auis ad uolatum. ⌋ manifeſtum eſt enim
ꝙ quia proprius motus queȝ natura auis requirebat
eſt uolatus: ⁊ ideo oportuit auem habere ex ſua natu/
ra inſtrumẽta congrua ad uolanduȝ ⁊ alas ⁊ pennas.
homo vͦ qui rationem habebat per quam proprio la
bore poſſet ſibi omnia neceſſaria adiuuamẽta acqui/
rere: naturaliter productus eſt abſqȝ omnibus adiu/
uamentis que natura alijs animalibus dedit. ſcilicet
abſqȝ tegumẽto: abſqȝ armis: ⁊ alijs huiuſmodi que
ſibi proprio labore parare poterat ex induſtria ratio/
nis.

Lectio. II.

Quamobrem ego deprecabor domi
num: ⁊ ad deum ponam eloquium
meum. Qui facit magna ⁊ inſcruta
bilia: ⁊ mirabilia abſqȝ nũero. Qui
dat pluuiam ſuper facieȝ terre: ⁊ irrigat aqs
vniuerſa. Qui ponit humiles in ſublime: ⁊
merentes erigit ſoſpitate. Qui diſſipat co/
gitationes malignorum ne poſſint implere
manus eorum qḋ ceperant. Qui apprehẽ
dit ſapientes in aſtutia eorum: ⁊ conſilium
prauorum diſſipat. Per diem incurrent te/
nebras: ⁊ quaſi in nocte ſic palpabũt in me
ridie. Porro ſaluum faciet egenum a gla/
dio oris eorum: ⁊ de manu violenti paupe
rem. Et erit egeno ſpes: iniquitas autem cõ
trahet os ſuum.

¶ Quia eliphaȝ propoſuerat omnia que in terris fiunt/
determinatã cauſaȝ habere: ⁊ hoc probauerat per hoc
ꝙ res naturales apparebãt eſſe diſpoſite propter finẽ:
hoc autem. ſ. ꝙ res naturales ſunt propter finem potiſ
ſimum argumẽtum eſt ad oſtendẽduȝ mundum regi
diuina prouidẽtia: ⁊ non omnia agi fortuito. Idcirco
eliphaȝ ſtatim ex premiſſis concludit de regimine di/
uine prouidentie. ¶ Sciendum eſt autem ꝙ diuina ꝓ
uidentia ſublata/ orationis fructus tollitur: ⁊ cognitio
dei circa res humanas que tamen neceſſe eſt ponere ei
qui regimen prouidẽtie cõcedit. ⁊ ideo eliphaȝ conclu
dens dicit. Ex quo omnia que in terra fiũt/ ſunt ꝓpter
finẽ: neceſſe eſt concedere regimen prouidẽtie. ⌊ Quã
obrem ego deprecabor dominuȝ. ⌋ quaſi oratione fru
ctuoſa exiſtente: utpote deo diſponẽte res humanas.
⌊ ⁊ ad deum ponam eloquiuȝ meum. ⌋ utpote deo co
gnoſcẽte facta ⁊ dicta ⁊ cogitata humana. ad cuius cõ/
firmationem ſubiũgit ea que maxime diuinam proui/
dentiam oſtẽdunt. ¶ Eſt autem ſciendũ ꝙ illi qui ꝓ/
uidẽtiam negant: omnia que apparent in rebus mun/
di ex neceſſitate naturalium cauſaruȝ prouenire dicũt:
utpote ex neceſſitate caloris ⁊ frigoris/ grauitatis ⁊ le/
uitatis ⁊ aliorum huiuſmodi. Ideo ex hijs potiſſime
prouidẽtia diuina manifeſtatur: quoruȝ ratio reddi nõ
poteſt ex huiuſmodi materialibus principijs: inter que
vnum eſt determinata magnitudo corporis huius mũ
di. Non eniȝ poteſt aſſignari ratio ex aliquo principio
naturali: quare ſol ac luna aut terra ſit tante quãtitatis
⁊ non maioris aut minoris. vnde neceſſe eſt dicere ꝙ
iſta diſpoſitio quãtitatum ſit ex ordinatione alicuius
intellectus. ⁊ hoc deſignat in hoc ꝙ dicit. ⌊ Qui facit
magna. ⌋ i. qui res interminata magnitudine diſponit.
rurſus ſi omnia ex neceſſitate principioruȝ naturalium
prouenirent cum principia naturalia ſint nobis nota:
haberemus viam ad inquirendum omnia que in hoc
mũdo ſunt. Sunt autem aliqua in hoc mũdo ad quo/
rum cognitionem nulla inquiſitione poſſumus perue
nire: utpote ſubſtãtie ſpirituales: quot ſint diſtãtie ſtel
larum: ⁊ alia huiuſmodi. Unde manifeſtum eſt non ꝓ
cedere omnia ex neceſſitate principioruȝ naturalium:
ſed ab aliquo ſuperiori intellectu res eſſe inſtitutas: ꝓ
pter hoc addit ⌊ ⁊ inſcrutabilia. ⌋ Item quedam ſunt
que videmus quorum rationeȝ nullo modo poſſumꝰ
aſſignare: puta ꝙ ſtelle diſponũtur ſm talem figuram
in hac parte celi: ⁊ in alia ſm aliam. Unde manifeſtuȝ
eſt hoc nõ prouenire ex principijs naturalibus: ſed ab
aliquo ſuperiorum intellectu: ⁊ propter hoc addit. ⌊ ⁊
mirabilia. ⌋ ſic enim differt inſcrutabile ⁊ mirabile. ꝙ
inſcrutabile eſt quod latet ⁊ perquiri nõ poteſt. mira/
bile eſt qḋ ipſum quidem apparet: ſed cauſa eius per/
quiri nõ poteſt. ¶ Sciẽdum eſt etiam ꝙ aliqui poſue
rũt diſpoſitionem rerum quẽdam ordinem numeri a
deo procedere: utpote ꝙ a primo vno ſimplici proce/
dit tm̃ vnus effectus primus: in quo iam aliquid com/
poſitionis ⁊ pluralitatis habetur: ⁊ ſic ex ipſo proce/
dunt duo uel tria que ſunt adhuc minus ſimplicia: ⁊
ſic gradatim ſm eos progreditur tota rerum multi/
tudo: ſm quam quidem poſitionem totius vniuerſi

In hͦ capite agitur de regimine diuine ꝓuidẽtie.

diſpoſitio non eſt ex ordinatione intellectus diuini: ſed
ex quadam neceſſitate nature. vnde ad hãc poſitioneꝫ
remouẽdam adiũgit ⌊ abſqꝫ numero. ⌋ vel q2 abſqꝫ ne
ceſſitate ordinis numeralis res in ſe ꝓducte ſunt: vel
q2 a deo immediate ⁊ nõ ex ordine numeri producta
ſunt: qᵒ precipue appꝫ in primo celo: in quo ſunt plu
rime ſtelle. ſic ergo eliphaz oſtẽdit productionẽ rerum
eſſe a deo ⁊ non ex neceſſitate nature. ¶ Conſequen
ter oſtẽdit ⁊ rerum factarũ curſum diuina prouidẽtia
gubernari. ⁊ primo in rebus naturalibus: ex hoc ꝙ res
naturales contẽperate eſſe videnť ad hominũ ⁊ alio
rum animaliuꝫ uſum: lꝫ naturalis celorum ordo aliud
requirere videatur. Siquis enim in elemẽtis grauita
tem ⁊ leuitatẽ conſideret: manifeſtũ eſt naturaliter ter
ram aque ſubiacere: aeri vᵒ aquas: aereꝫ autem igni.
Inueniunť aũt alique ꝑtes terre diſcoopte ab aqs im
mediate aeri ſubiacẽ. aliter enim aĩalia reſpirãtia in
terra viuere nõ poſſent. ⁊ rurſus ne terra ab aqs diſ
coopta ſua ſiccitate ĩfructuoſa ⁊ inhabitabilis redde
reť dupľr humectať a deo. primo qdẽ per pluuiã qua
ſuꝑficies terre ĩfundiť: ⁊ quãtũ ad hoc dicit ⌊ qui dat
pluuiã ſuꝑ faciẽ terre. ⌋ Alio mõ quãtũ ad fontes: ri
uos: ⁊ flumina qbꝰ terra irrigať: quoꝝ principiuꝫ ſub
terra eſt ſicut pluuie in alto: ⁊ quãtũ ad hoc dicit ⌊ ⁊ ir
rigauit aqs vniuerſa. ⌋ ¶ Deide cũ dicit ⌊ qui ponit
humiles in ſublime. ⌋ opationẽ ꝓuidẽtie ẽt in rebus
humanis oſtẽdit. ⁊ qdẽ ſi res humane currerẽt ſᵐ ꝙ
earũ diſpoſitio videť exigẽ nullũ vꝫ uel ꝑuũ in eis ꝓui
dẽtie diuine veſtigiũ appꝫeret. Sꝫ rebꝰ humanis alio
mõ currẽtibꝰ ſtulti qui ſuꝑiores cãs nõ ꝯſiderãt hoc
caſui ⁊ fortune attribuunt. ex quoꝝ pſona Salomon
Ecc. 9ᵒ dicit. Uidi ſub ſole nec velociũ eẽ curſum nec
fortiũ bellũ: nec ſapiẽtiũ panem: nec doctoꝝ diuitias:
nec artificũ grãm: ſed tpis caſum in oibꝰ. Eliphaz au
tẽ in altiorẽ cãm refert hoc. ſ. in prouidẽtiã dei. ⁊ pᵒmo
quãtũ ad opꝑſſos qui de ĩfimo eleuanť in altũ: ⁊ quã
tũ ad hoc dicit. ⌊ qui ponit humiles. ⌋ i. deiectos. ⌊ in
ſblimi. ⌋ ⁊ qui de dolore trãſferunť ad gaudiũ. ⁊ quã
tũ ad hoc dicit ⌊ ⁊ merẽtes erigit ſoſpitate. ⌋ ¶ 2ᵒ quã
tũ ad opprimẽtes quoꝝ duplex eſt genus. Quidã eni
maxime alios opprimũt per potẽtiã: ⁊ quãtũ ad hoc
dicit ⌊ qui diſſipat cogitationes malignoꝝ ne poſſint
implere manus eoꝝ qᵒ cepant. ⌋ q2. ſ. in ipſa opis ꝓſe
cutione impediunť a deo ne vnqꝫ cogitationẽ poſſint
ꝓducẽ ad effectũ. Quidã vᵒ per aſtutiã aliquos deci
piũt: ⁊ quãtũ ad hoc dicit ⌊ qui apꝑhẽdit ſapientes in
aſtutia eoꝝ. ⌋ inquãtũ. ſ. ea que aſtute cogitãt in ꝯ̃triuꝫ
ꝓpoſiti eoꝝ cedit. ⌊ ⁊ ꝯſiliũ prauoꝝ diſſipat. ⌋ dũ. ſ. ea
que ab eis ſapiẽter ꝯſiliata videnť aliqbꝰ ĩpedimentis
ſuꝑinductis ad effectũ ꝑducere nõ pñt. Qñqꝫ vᵒ ſtul
te ꝯſiliata nõ ſolũ impediunť in ope: ſed ẽt eoꝝ mens
obſcurať ne in ꝯſiliãdo poſſint diſcernẽ meliora. vnde
ſubdit ⌊ per diẽ incurrẽt tenebras. ⌋ q2. ſ. in re manife
ſta oĩno qd faciãt neſciũt ⌊ ⁊ q̃ſi in nocte ſic palpabũt
in meridie. ⌋ i. in hijs que nullo mõ ſunt dubia ſic du
bitãt: ſicut in rebꝰ obſcuris. ⁊ ꝙ hec ex diuina ꝓuiden
tia ꝓ̃uideanť: ſubiũgit utilitatẽ ex ꝓ̃miſſis ꝓueniẽtem.
dũ enim malignoꝝ aſtutia impediť pauꝑes ab eoꝝ de
ceptionibꝰ liberanť: ⁊ hoc eſt qᵒ ſubdit. ⌊ porro ſaluũ
faciet egenũ a gladio oris eoꝝ. ⌋ q2 enim ſunt aſtuti in
malo ⁊ blãdis v̾bis ⁊ fictis alios ſeducere ſolẽt: que q
dẽ v̾ba in nocẽdo gladio cõparanť ſᵐ illud pſal. Lin
gua eoꝝ gladius acutꝰ. Cũ vᵒ opationes maloꝝ potẽ
tũ impediunť a deo: manifeſtũ eſt ẽt ꝙ pauꝑes ſaluan
tur. vñ ſeqtur ⌊ ⁊ de manu violẽti pauꝑem. ⌋ ⁊ ex hoc
duo ſequunť: quoꝝ vnũ eſt ꝙ hoĩes qui ex ſeipſis im

potẽtes ſunt de diuina potẽtia ꝯfidũt tanqꝫ deo de re
bus humanis curante. vñ ſubdit ⌊ ⁊ erit egeno ſpes. ⌋
Aliud eſt ꝙ hoĩes potẽtes ⁊ iniq ſeipſos retrahunt ne
ex toto malignenť. Unde ſeqtur. ⌊ Iniquitas aũt con
trahet os ſuum. ⌋ ne. ſ. ſe ex toto effundat in pernitiem
alioꝝ.

Lectio. III.

Beatus homo qui corripiť a dñõ. In
crepationẽ dñi ne reprobes: q2 ipſe
vulnerat ⁊ medeť: ꝑcutit ⁊ manꝰ eiꝰ
ſanabũt. In ſex tribulationibus li
berauit te: ⁊ in ſeptima nõ tanget te malum.
In fame eruet te de morte: ⁊ in bello de ma
nu gladij. A flagello lingue abſconderis: ⁊
nõ timebis calamitatẽ cũ venerit. In vaſtita
te ⁊ fame ridebis: ⁊ beſtias terre nõ formida
bis. Sed cũ lapidibus regionũ pactũ tuuꝫ:
⁊ beſtie terre pacifice erũt tibi. Et ſcies ꝙ pa
cem habeat tabernaculum tuũ: ⁊ viſitãs ſpe
ciem tuam nõ peccabis. Et ſcies quoniam
multiplex erit ſemen tuum: ⁊ ꝓgenies tua
quaſi herba terre. Ingredieris in abundan
tia ſepulchrũ: ſicut inferť aceruus tritici in tẽ
pore ſuo. Ecce hoc ut inueſtigauimꝰ ita eſt:
qᵒ auditum mente pertracta.

¶ Sicut ſupra dictum eſt eliphaz in ſuꝑioribus beatuꝫ
iob ⁊ impatiẽtie arguebat ⁊ preſumptionis ſuper hoc
ꝙ ſe aſſeruerat innocẽtem. Nũc autẽ ab eo deſperatio
nem nitiť auferre: ex quo verba illa ꝓuenire credidit:
quibus iob vitã ſuam fuerat deteſtatus. ¶ Sciendũ
eſt aũt ꝙ ex ſupradictis quibus diuinã ꝓuidentiã taꝫ
circa res naturales q̃ꝫ circa res humanas eſſe aſſerue
rat: hoc accipit tanqꝫ notum ꝙ oẽs aduerſitates homi
nibus diuino iudicio inducanť. ſed qbuſdã ad vltimaꝫ
cõdẽnationem qui ſunt incorrigibiles. quibuſdã auteꝫ
ad correctionem: qui per aduerſitates emẽdanť quos
aſſerit eſſe beatos dicẽs. ⌊ Beatus homo qui corripiť
a dño. ⌋ Si enim correptio ab hoĩe ſalubris eſt: qui ta
men ꝑfecte ſcire non põt menſurã ⁊ modũ ſᵐ ꝙ poſ
ſit eſſe ſalubris correptio: nec eſt oĩpotens ad mala. ſ. re
mouẽda: ⁊ ad bona tribuenda: multo magis reputari
debet ſalubris ⁊ felix dei oĩpotentis: ⁊ oĩa ſciẽtis corre
ptio. ex qua ſentẽtia ad ꝓpoſitum cõcludit dicẽs. ⌊ In
crepationem dñi ne reprobes. ⌋ quaſi dicat lꝫ hanc ad
uerſitatem patiaris a deo ꝓpter tua peccata: tamẽ de
bes extimare ꝙ hoc ſit quaſi quedã dñi increpatio ad
te corrigẽdum. Unde non debes hãc aduerſitatem in
tãtum reprobare ꝙ ꝓpter hoc vitaꝫ tuã habeas odio
ſam: ⁊ predictoꝝ cauſam ſubiũgit dicens ⌊ q2 ipſe vul
nerat. ⌋ ſ. grauiori aduerſitate. ⌊ ⁊ medeť. ⌋ auferendo
mala: ⁊ reſtituendo bona. ⌊ ꝑcutit. ⌋ i. leuiori aduerſi
tate. ⌊ ⁊ manus eius. ⌋ i. opationes ipſius. ⌊ ſanabũt. ⌋
i. liberabunt. Nõ enim eliphaz eum qui corripitur a
deo beatum aſſerit ꝓpter futurã vitam quã non cre
debat: ſed ꝓpter pſentem: in qua poſt correptionẽ ho
mo a deo obtinebat immunitatẽ a malis. ideo ſubiun
git dicẽs. ⌊ In ſex tribulationibus liberabit te: ⁊ in ſe
ptima non tanget te malum. ⌋ quia enim ſeptenario
dierum omne tempus agitur: ſolet ſeptenario nume
ro numeroſitas deſignari: ut ſit ſenſus: ꝙ ei qui a do
mino corripitur: poſt emendationem nulla nocebit
aduerſitas: ⁊ quia ſᵐ eius ſententiam quanto aliquis

magis fuerit purgatꝰ a culpa:tãto minus aduerſitatẽ
patit̃ in hoc mũdo.iõ dicit⌊ i ſeptima nõ tãget te ma
lũ.⌋q̃ſi añ emẽdationẽ hõ ab aduerſitate nõ liberat̃.
Cũ aũt incipit liberari ab ea tãgit̃ ſed nõ opprimitur
deo liberãte.poſt pfectã aũt liberationẽ oĩno nõ tãgi
tur.qδ gdẽ uerũ eſt quãtũ ad mẽtẽ:que dũ finẽ ſuuz
in rebꝰ mũdanis cõſtituit aduerſitatibꝰ mũdanis op
primit̃.cũ aũt ab eis amorẽ ſuũ reuocãs amare deuz
cepit:triſtat̃ gdẽ in aduerſitatibꝰ:ſed nõ opprimit̃:qꝛ
ſpem ſuã nõ hẽt in mũdo.cũ aũt totalr̃ mũdũ ꝯtẽpſe
rit:tũc eũ aduerſitates mũdane vix tãgũt.nõ eſt autez
hec ſnĩa uera quãtũ ad corpꝰ ſicut eliphaz eã itellexit.
cũ pfectiſſimi viri iterdũ grauiſſimas aduerſitates pa
tiant̃ ꝫ illud pſal. Propter te mortificamur tota die.
qδ de aplĩs iducit̃. ¶ Et qꝛ ſeptẽ tribulationes teti
gerat eas ſubſequẽter enũat. Eſt aũt pria aduerſitas
ꝯtra vitã corpalẽ eiꝰ qui patit̃ ſublationẽ neceſſarioꝝ
ꝛ quãtũ ad hoc dicit.⌊ In fame eruet te de morte.⌋q̃
ſi dicat patieris gdẽ famẽ utpote icrepatꝰ a dño:ſʒ ex
hoc nõ pueniẽs ad mortẽ deo te liberãte.ꝛ hec eſt pri
ma tribulatio. ¶ Qñq̧ vͦ aufert̃ vita corpis p violẽ
tiã alicuiꝰ iferẽtis nocumẽtũ:ꝛ quãtũ ad hoc dic̃⌊ ꝛ in
bello de manu.⌋i.ptãte gladij.q̃ſi dicat ſupueniet ti
bi bellũ.ſed in ptãte gladij nõ deduceris.ꝛ hec eſt ſe
cũda tribulatio. Aufert̃ aũt ꝛ vita corpalis per mortẽ
nãlẽ.ſed hec iter tribulationes nõ cõputat̃:cũ nã ho
minis hoc reqrat. ¶ Qñq̧ aũt ſpũale piculũ eſt con
tra famã hoĩs que ptinet ad vitã ciuilẽ:ꝛ quãtuz ad
hoc dicit⌊ a flagello lingue abſconderis.⌋a quo tũc
hõ abſcõdit̃ qñ facta ſua de qbꝰ poſſit ifamari latent
detrahẽtẽ.ꝛ hec eſt tertia tribulatio. ¶ Qñq̧ aũt eſt
aduerſitas ex aliquo piculo gñali:qδ gdẽ iminet ul̃ p
ſonis/uel rebꝰ. Perſonis gdẽ utpote qñ alicui pt̃ie ex
ercitꝰ hoſtiũ ſupuenit:per quẽ ẽt ꝯhit̃ uel mors uel ca
ptiuatio:ꝛ quãtũ ad hoc dicit⌊ ꝛ non timebis calami
tatẽ cũ uenerit.⌋q̃ſi dicat in iminente calamitate ab
hoſtibꝰ tue pt̃ie tu nõ timebis.ꝛ hec eſt q̃rta tribula
tio. Rebꝰ aũt iminet cõe piculũ:uel per ſterilitatẽ ter
re:qδ eſt tpe famis:uel per aliquã deuaſtationem fru
ctuũ ab hoſtibꝰ:ꝛ quãtũ ad hec duo dicit.⌊ in fame ꝛ
uaſtitate ridebis.⌋i.abũdãtiã hẽbis que erit tibi mã
gaudij:ꝛ ſic tãgit qntã ꝛ ſextã tribulationẽ. ¶ Qñq̧
aũt eſt aduerſitas ab ipugnatione brutoꝝ aĩaliũ ſiue
in cõi/ſiue in pticulari:ꝛ quãtũ ad hoc dicit⌊ beſtiam
terre nõ formidabis.⌋ꝛ hec videt̃ eẽ ſeptima tribula
tio in q̃ nõ tãgit malũ. ¶ Poſt imunitatez aũt aĩalis
ponit abũdãtiã in bonis.ꝛ primo quãtũ ad fertilitatẽ
terrarũ dicẽs⌊ ſed cũ lapidibꝰ regionũ pactũ tuũ.⌋q̃
ſi dicat ꝛ ẽt terre lapidoſe ꝛ ſteriles tibi afferẽt fructuz
ꝫm illud Deutero.31°. Ut ſuggeres mel de petra ꝛc̃.
¶ 2° quãtũ ad aĩalia bruta:ꝛ quãtũ ad hoc dicit⌊ ꝛ
beſtie t̃re erũt tibi pacifice.⌋i.nõ te offendẽt. ¶ Poſ
ſent ꝛ hec duo aliter exponi.ut.ſ.per lapides itelligã
tur hoĩes duri ꝛ rudes.ꝛ per beſtias hoĩes crudeles.
¶ 3° quãtũ ad hoĩes domeſticos cũ dicit.⌊ ꝛ ſcias ꝙ
pacẽ hẽat tabernaculũ tuũ.⌋i.familia tua pacẽ habe
bit adinuicẽ. ¶ 4° ſpecificat quãtũ ad uxorẽ:ꝛ quã
tũ ad hoc dicit⌊ ꝛ viſitãs ſpẽm tuã nõ peccabis.⌋q̃ſi
dicat hẽbis uxorẽ boneſtã ꝛ pacificã cũ qua cõuerſa
ri poteris ſine pctõ. ¶ 5° quãtũ ad filios.vñ dicit⌊ p
genies tua q̃ſi herba terre.⌋i.habebis mĺtos filios ꝛ
nepotes. ¶ 6° quãtũ ad pacificã ꝛ q̃etã mortẽ:ꝛ quã
tũ ad hoc dicit⌊ ingredieris in abũdãtia ſepulchrũ.⌋
q.d.in bona pſpitate:nõ ſpoliatꝰ rebꝰ tuis.⌊ ſicut in
fert̃ aceruꝰ in tpe ſuo.⌋q̃ſi nõ puẽtꝰ in tẽpeſtiua ꝛ ſu
bita morte. ¶ Ultimo gdẽ approbat ea que ſupra di
xerat dicẽs.⌊ Ecce hoc ut iueſtigauimꝰ ita eſt.⌋ꝛ qa
eſtimabat iob ita eẽ triſtitia abſortũ ꝙ talia nõ multũ
cogitaret eũ reddidit attẽtum dicẽs.⌊ qδ auditũ men
te pertracta.

¶ Caplm̃ 6m. Lectio. I.

Reſpõdẽs aũt iob dixit: Utinã ap
pẽderent̃ pctã mea qbꝰ irã merui
ꝛ calamitas quã patioꝛ in ſtatera
q̃ſi arena maris hec grauioꝛ ap
pareret. Uñ ꝛ uerba mea dolore
ſunt plena:qꝛ ſagitte dñi in me ſũt
q̃rũ idignatio ebibit ſpũm meuz:ꝛ terrores
dñi militãt ꝯtra me. Nunqd rugiet onager
cũ habuerit herbã:aut mugiet bos cũ ante
pſepe plenũ ſteterit? Aut potit comedi iſul
ſum qδ nõ eſt ſale cõditũ? Aut põt aliqs gu
ſtare qδ guſtatũ affert mortẽ? Aie eni eſuriẽ
ti ẽt amara dulcia eẽ vident̃. Que priꝰ nole
bat tãgere aĩa mea:nũc pre ãguſtia cibi mei
ſũt. Quis det ut ueniat petitio mea:ꝛ qδ ex
pecto tribuat mihi deꝰ: ꝛ qui cepit ipſe me
ꝯterat? Soluat manũ ſuam ꝛ ſuccidat me:ꝛ
hec mihi ſit ꝯſolatio ut affligens me dolore
nõ parcat:nec cõtradicaz ſermonibꝰ ſancti.
Que eſt enim fortitudo mea ut ſuſtineã:aut
qs finis meus ut patiẽter agã? Nec fortitu
do lapidum fortitudo mea: nec caro mea
enea eſt.

Sicut ex ſupioribꝰ pꝫ eliphaz in lamẽto iob tria
notauerat. Deſpationẽ gdez que videbat̃
appere ppter odiũ pñtis vite. Impatiẽtiã aũt ſiue im
moderatã triſtitiã ppter ſuſpiria ꝛ gemitꝰ quos ſe pa
ti dicebat. Preſũptionẽ vͦ qꝛ ſe inocẽtẽ aſſeruerat: ꝛ
circa hec tria totꝰ ſupioꝛ eliphaz ſermo v̄ſat̃. In quo
ad oſtẽdẽdũ iob pctõ fuiſſe ſubiectũ ꝛ iõ aduerſa tole
raſſe: ṕpoſuit iter cetera fragilitatẽ ꝯditionis huma
ne ex qua nullus põt ſe pſumẽ imunẽ eẽ a pctõ. Hãc
ergo iob ſumit ſue rñſionis initiũ. Certũ eſt enim ꝙ ex
fragilitate cõditionis humane nullus hõ eſt imunis
a pctõ quãtũcũq̧ iuſtꝰ appeat:ſʒ tñ in viris iuſtis nõ
ſunt pctã grauia ꝛ mortalia:ſed ſũt in eis pctã leuia ꝛ
uenialia que ex negligẽtia ꝛ ſurreptione pueniũt. Si
aũt hoc eẽt uerũ qδ eliphaz aſſerẽ nitebat̃:ꝙ proprie
pene pctõꝝ eẽnt aduerſitates pñtis vite:hoĩes paterẽ
tur:ꝛ ppter grauia pctã/graues:ꝛ ppter leuia /leues.
ꝛ ſic viri iuſti nunq̃z grauibꝰ aduerſitatibus ſubiace
rẽt:qδ pꝫ eẽ falſum. Hãc ergo rõnẽ iob cõtra diſputa
tionẽ eliphaz pponit. vñ dicit̃.⌊ Rñdẽs aũt iob dixit:
utinã appẽderent̃ pctã mea qbꝰ irã merui.⌋q.d.dice
re nõ poſſum in me nulla eẽ pctã:cõſidero tñ i me nõ
eẽ mortalia ſed uenialia. Si ergo p pctĩs huiuſmodi
irã.i.penã a deo merui:debuiſſet ſaltẽ in ſtatera iuſti
tie appẽdi calamitas ꝛ pctm̃:ut ꝫm eq̃litatẽ vnũ alte
ri rñderet. Sed aduerſitas appet multo maioꝛ ipſo
pctõ:ꝛ hoc eſt qδ ſubdit⌊ q̃ſi arena maris.⌋i.incõpa
rabilr̃.⌊ hec.⌋ſ.calamitas.⌊ grauioꝛ apperet.⌋ſi ſnĩa
eliphaz eẽt uera:ꝙ aduerſitates in hoc mũdo infligũ
tur ſolũ ꝫm pctã pro grauibꝰ pctĩs heretici graues pe
nas ſuſtinerẽt.ſed hec ſua ſnĩa nõ eſt uera:cũ appeat
multos ſceleratos quoꝝ pctĩs pctã iob cõparata qua
ſi nulla erãt q̃ſdã leues aduerſitates ſuſtinere. Ex hoc
aũt

Ex quibus dolor cauſetur.

autem ulterius procedit ad excuſandum ſe a triſtitia quā uerbis expreſſerat dicēs. vnde ⁊ uerba mea plena dolore ſunt. quaſi concludendo infert: quia dolor ex aduerſitatis magnitudine cauſabatur. Cauſaʒ autem doloris ſubiungit duplicem. Cauſatur enim dolor interdū ex hijs que aliquis iam perpeſſus eſt. interdū vō ex hijs que pati timet. Pmāo ergo aſſignat cauſam ſui doloris ex hijs que perpeſſus fuerat dicens. qꝛ ſagitte domini in me ſunt. in quo oſtendit ex improuiſo ſe fuiſſe afflictum. Nam ſagitta ex remotis: ⁊ ex improuiſo uenit: ⁊ ut oſtendat percuſſionis magnitudinem ſubiungit. quarum indignatio ebibit ſpiritum meum. ideſt me reſpirare non permiſit: ſed totaliter quicquid in me virium aut conſolationis eſſe poterat ſuſtulit. ¶ Deinde oſtendit cauſam doloris ex hijs que pati timebat dicens. ⁊ terrores dei militant contra me. ſolent enim afflicti ex ſpe melioris ſtatus conſolari: ſed cum poſt afflictionem: aliquis iterum ſimilia uel maiora timet: nulla videtur eſſe conſolatio reſidua.

Excuſat ſe iob de impatiētia quā uerbis ſuis oſtenderat.

¶ Poſſet autem aliquis dicere: cauſam quidem doloris habes: ſed ex ea in uerba doloris prorumpere n̄on deberes. Contra que reſpondet iob ex hijs que in alijs animalibus inuenimus. homo enim alijs animalibus ſimilis eſt in natura ſenſitiua: vnde ea que naturam ſenſitiuam ſequuntur: adſunt homini: ſicut ⁊ alijs animalibus. qd̓ autem naturale eſt: non poteſt totaliter vitari. Inuenitur autem in alijs animalibus: ꝙ afflictionem cordis ore exprimunt: ⁊ hoc ſignificat dicens. Nunquid rugiet onager cum habuerit herbam: aut mugiet bos cum ante preſepe plenum ſteterit. quaſi dicat non. Rugit autem onager: ⁊ mugit bos: cum neceſſario victu caruerint: in quo apparet naturale eſſe animalibus: ꝙ interiorem afflictionem exprimant uoce.

Decet ſapientem triſtari.

¶ Rurſus aliquis dicere poſſet: naturale eſſe ꝙ dolor conceptus uoce exprimatur: ſed ad ſapientem non pertinere: qd̓ ex quibuſdam cauſis triſtitiam corde concipiat: ut ſtoici poſuerunt. Sed hoc oſtendit iob eſſe contra naturam ſenſitiuam. Naʒ ſenſus non poteſt non refugere id qd̓ eſt nociuum: uel inconueniens. ⁊ ideo dicit. aut poterit comedi inſulſum qd̓ non eſt ſale conditum. quaſi dicat non: qꝛ videt ꝙ huiuſmodi inſipida non conueniunt ad delectationem guſtus: ⁊ ſimiliter ea que non ſunt delectabilia non poteſt cor hominis libenter acceptare: ⁊ multominus illa que ſūt amara ⁊ noxia. vnde ſubdit. aut poteſt aliquis guſtare / qd̓ guſtatum affert morteʒ. quaſi dicat non. ⁊ ſicut hoc eſt impoſſibile in ſenſu exteriori ita impoſſibile eſt: ꝙ ea que per ſenſus interiores apprehendūtur ut noxia: ſine triſtitia recipiātur: ſed qꝛ ſapiens: lʒ triſtitiam patiatur eius tamen ratio a triſtitia non abſorbetur: ſicut iob qui lʒ triſtitiaʒ pateretur: tamen ei maxima inerat ſollicitudo ⁊ timor: ut ſe contra triſtitiam teneret: ne per triſtitiam deduceretur in aliquod vitioſum: qd̓ ut vitaret: preoptabat mortē: ⁊ ad hoc exprimendum dicit. que prius tangere nolebat anima mea nunc pre anguſtia cibi mei ſūt. quaſi dicat ea que prius anima mea abhorrebat: nunc delectabiliter appetit: ⁊ que ſint iſta oſtēdit dicēs. qs det ut ueniat petitio mea. ⁊ ut hanc petitionem non ore teneat tm̄: ſed etiam ex intimo corde proponere oſtendatur ſubiungit. ⁊ quod expecto tribuat mihi deus. ⁊ que ſit iſta petitio oſtendit ſubdēs. ⁊ qui ceperit. ſcilicet me affligere. ipſe me conterat ſuper mortem. ⁊ hoc eſt qd̓ ſubdit. ſoluat manum ſuam ⁊ ſuccidat me. manū dei dicit potentiā diuinam: qua ipm deus afflixerat: que quidem manus quodā modo ligata videtur diuina uolūtate dum per miſericordiaʒ affligere deſiſtit. ſoluitur autē quodā modo duʒ ad finem occiſionis percuſſio diuina perducitur. ⁊ qꝛ dixerat ea que prius tangere nolebat: nunc cibos ſuos eſſe oſtēdit quomodo hoc ſit intelligendum: qꝛ. ſ. mors que ſibi fuerat horribilis: nunc effecta eſt dulcis. vnde ſubdit. ⁊ hoc mihi ſit ꝯſolatio ut affli. me. do. ſ. deus. nō parcat. ideſt non retrahat manū ſuam: ſed me ad mortē perducat. ⁊ quare hoc optet oſtēdit ꝑ id ꝙ ſubdit. nec contradicam ſermonibus ſancti. i. dei: hoc eſt eius iudicijs ſanctis quibus me afflixit. timebat enim iob ne per afflictiones multas ad impatiētiam deduceretur: ita ꝙ ratio triſtitiaʒ reprimere non poſſet. Impatientie autem ratio eſt: ut ratio alicuius ab eo a triſtitia deducatur: qua diuinis iudicijs contradicit. ſi vō aliquis triſtitiam quidē patiatur ſm rationalem partem. Sed ratio diuine uoluntati ſe cōformet: non eſt impatientie defectus: ⁊ ſic falſo eliphaʒ arguebat iob ubi dixerat. nūc uēit ſuꝑ te plaga ⁊ defeciſti. lʒ enī triſtaretur non tamen defecerat. ¶ Deinde aſſignat ex propria fragilitate quam timebat ne ad hoc perduceretur: ut contradiceret ſermonibus ſanctis. Huiuſmodi eniʒ timor ex duplici cauſa poſſet tolli. Primo quidem ſi tanta eſſet ſibi rationis fortitudo: ut nullo modo ſuperari poſſet: ſicut eſt in illis: quorum eſt liberum arbitrium per gratiam confirmatum: ſed hāc fortitudineʒ in ſe non ſentiebat. vnde dicit. Que eſt enim fortitudo mea: ut ſuſtineam. ſcilicet tot tribulationes. ¶ Secundo ſi tribulationes ⁊ triſtitias aliquo breui tempore tolerare oporteret. ⁊ ideo ad hoc remouendum adiungit. aut quis finis meus ut patienter agam. quaſi dicat quis terminus tribulationibus meis poſitus eſt: ut uſqꝫ ad illum expectās: poſſim preſumere me patientiam ſeruaturum: ⁊ ad horum expoſitionem ſubiungit dicens. nec fortitudo lapidū fortitudo mea. fortitudo enim lapiduʒ ſine ſenſu eſt: fortitudo autem hominis eſt cum ſenſu eorum que noxia ſunt: propter quod ſubdit. nec caro mea enea eſt. ideſt ſine ſenſu: qꝛ quantumcunqꝫ rō mortalis hominis fortis ſit: neceſſe eſt ꝙ ex parte carnis experiatur ſenſum doloris: ⁊ per hoc excluditur increpatio eliphaʒ qui triſtitie beatum iob arguebat. Et ſi enim ineſſet beato iob fortitudo mentis: aderat tamē ex parte carnis ſenſus doloris: que triſtitiam conſequebatur. Similiter etiā per hoc confutatur opinio ſtoicoruʒ dicentium: ſapienteʒ non triſtari: cuius opinionis eliphaʒ fuiſſe videbatur. beatus autē iob hoc defendere intendit: ꝙ ſapiens triſtatur quideʒ ſed ad hoc ſtudet per rationem: ut ad inconueniens non deducatur: qd̓ etiaʒ peripatetici poſuerunt.

Lectio. II.

ECce non eſt auxilium mihi in me: ⁊ neceſſarij quoqꝫ mei receſſerunt a me. Qui tollit ab amico ſuo miſericordiam: timorem domini derelinquit. Fratres mei preterierunt me: ſicut torrens qui raptim tranſit in conuallibus. Qui timent pruinam: irruet ſuper eos nix. Tempore quo fuerint diſſipati peribunt: ⁊ ut incaluerit ſoluētur de loco ſuo. Inuolute ſunt ſemite greſſuum eorum ambula-

bũt in uacuũ ⁊ peribũt. Cõſiderate ſemitas
themã: itinera ſaba: ⁊ expectate pauliſper.
Confuſi ſunt qꝛ ſperaui. Venerunt quoqꝫ
uſqꝫ ad me: ⁊ pudore coopti ſunt. Nunc ue
niſtis: ⁊ mõ vidẽtes plagã meã timetis: Nũ
quid dixi afferte mihi ⁊ de ſubſtãtia uřa do-
nate mihi: uel liberate me de manu hoſtis ⁊
de manu robuſtorũ eruite me: Docete me
⁊ ego tacebo: ⁊ ſiquid forte ignoraui inſtrui
te me. Quare deſtraxiſtis ſermonibus ueri
tatis: cum e uobis nullus ſit qui poſſit ar-
guere me. Ad increpandum tm̃ eloquia cõ
cinnatis: ⁊ in uentũ uerba ꝓfertis. Sup̄ pu
pillũ irruitis: ⁊ ſubuertere nitimini amicum
ueſtrum. Verũtm̃ qđ cepiſtis explete. Pre
bete aurẽ: ⁊ videte an mẽtiar. Rñdete obſe-
cro abſqꝫ ꝯtẽtione: ⁊ loquentes id quod iu
ſtũ eſt iudicate. Et nõ inuenietis in lingua
mea iniquitatem: nec in faucibus meis ſtul
titia perſonabit.

¶ Oſtẽderat iob in p̄cedẽtibꝰ ſe rõnabilr̃ dolorẽ ſenſiſ
ſe: ⁊ uerba doloris ꝓtuliſſe. Sꝫ dolore nõ eẽ abſortũ:
ꝑꝑ ea que paſſus erat. Sꝫ qꝛ iterdũ hõ: lꝫ aliq̃ aduer
ſa patiat̃: ita ſe ſuo ⁊ alieno auxilio ⁊ ſolatio cõtra ad-
uerſa tuet̃: ut uel ꝑuuꝫ: uel nullũ dolorẽ ꝑcipiat. vult
oñdere btũs iob ſe huiuſmodi remedijs eẽ deſtitutũ:
ut ex hoc app̄eat euidẽtiꝰ: ſe rõnabilr̃ uerba doloris
ꝓtuliſſe. Et p̄rio quidẽ oñdit ſe p̄dictis remedijs de-
ſtitutũ eẽ ex ꝑte ſua: cũ dicit. ⌊ Ecce nõ eſt auxilium
mihi in me. ⌋ ⁊ ſi eñi bona eiꝰ aliq̃liter direpta fuiſſẽt:
poſſet hoc abſqꝫ triſtitia tolerare: ſi ſe poſſet adiuua-
re ad recuꝑandũ bona amiſſa: ⁊ ad vindicãdum iniu
riã illatã. Sed hoc nõ poterat oibꝰ diuitijs: filijs: ⁊ ꝓ
ꝓprij corporis ſanitate deſtitutꝰ. rurſus multa ꝑ noſip-
ſos nõ poſſumꝰ: que poſſumꝰ per amicos. ⁊ iõ iob 2o
oſtẽdit ſe ẽt auxilio amicoꝝ deſtitutũ eẽ: cuꝫ dicit. ⌊ ⁊
nec̃ij quoqꝫ mei. ⌋ i. familia: ⁊ res ⁊ domeſtici. ⌊ receſ
ſerũt a me. ⌋ ⁊ ꝙ hoc nõ ſine culpa illoꝝ ſit oſtẽdit ſb-
dens. ⌊ q tollit ab amico ſuo miſc̃icordiã. ⌋ ſ. in tp̄e mi
ſerie ⌊ timorẽ dñi derelinqt. ⌋ i. reuerẽtiã quã dꝫ hr̃e ad
deuꝫ: ꝑꝑ quẽ ⁊ in quo ꝓximꝰ diligẽdus eſt: qui nõ di
ligit fratrẽ ſuũ quẽ videt: deũ quẽ nõ videt quõ põt
diligẽ. ut dr̃ Jo. x. ¶ Deinde oñdit ſe ẽt a ꝯſanguieis
eẽ derelictũ dicẽs. ⌊ fratres mei. ⌋ i. ꝯſanguinei mei.
⌊ p̄terierũt me. ⌋ loqtur ad ſilitudinẽ ſil̃ in via incedẽ
tiũ: ac ſi vno cadẽte in foueã: alij nihilominus p̄cedãt
eo dimiſſo. ⁊ qdẽ aliq̃liter excuſabiles eſſent: ſi poſtq̃ꝫ
aliquo tp̄e auxiliũ tuliſſent: dimiſiſſent: uel ꝑꝑ tediũ:
uel ꝑꝑ deſꝑationeꝫ adiuuãdi. ⁊ ideo ut inexcuſabiles
ſint: oſtẽdit ſe ſtati ⁊ ſubito ab eis eẽ deſertũ: qđ ſigni
ficat cũ ſubdit. ⌊ ſicut torrẽs qui raptiꝫ trñſit in ꝯualli
bus. ⌋ qui uelociſſime mouet̃: ⁊ ne hoc ſe ipune feciſ-
ſe credãt ſubiũgit. ⌊ qui timet ꝓuinã irruet ſup̄ eum
nix. ⌋ q. d. qui ꝑꝑ timorẽ minoris ꝑiculi a iuſtitia ⁊ mi
ſericordia diſcedit in maiora ꝑicula deducet̃. vnde ⁊
fr̃es iob qui eũ p̄terierũt cõpati nolẽtes: ipſi triſtitiã
in ꝓprijs ꝑſonis ſuis ſuſtinebãt: ⁊ ꝙ eoꝝ ꝑicula fu-
tura ſint ſine remedio oſtẽdit ſubdẽs. ⌊ tp̄e quo fue-
rint diſſipati. ⌋ in quo icurrẽt aliq̃ ꝑicula ꝑibũt. ſ. to-
taliter. ⌊ ⁊ ut icaluerint ſoluent̃ de loco ſuo. ⌋ loqt̃ ſb
methaphora niuis de qua fecerat mẽtionẽ: que cum
multũ firmata fuerit nec adhuc ꝯgelata ſtatim ad ra
diũ ſolis diſſoluit̃: hoc eſt ergo ꝙ dicit. ⌊ ut icalu. ſol-
uet̃ de lo. ſu. ⌋ i. ſtatim ad p̄mũ ipetũ aduerſitatis q̃ſi
cuiuſdã caloris: tota eoꝝ ꝓſperitas diſſoluet̃. vñ dic̃.
⌊ inuolute ſũt ſemite greſſuũ eoꝝ. ⌋ illud eñi qđ iuol-
uit̃ in ſeip̄m q̃dam tortuoſitate redit. illoꝝ qdẽ ſemite
inuolute ſunt: q in ꝯſanguineis ⁊ amicis: nihil niſi pro
p̄ꝛiã utilitatẽ querũt: ꝑꝑ hoc in tp̄e ꝓſperitatis amici
tiã ſimulãt: ſꝫ in tp̄e aduerſitatis derelinquũt. Sꝫ ho
mines q fraudulẽter ꝓp̄ꝛiã utilitatẽ querunt: plerũqꝫ
a ſua ſpe deficiũt. ⁊ iõ ſbdit. ⌊ ambulabũt in uacuũ. ⌋
tunc eñi aliq in uacuũ ambulare dicunt̃: qñ a fine am
bulationis deficiũt: ⁊ nõ ſolũ eoꝝ ſpes euacuabit̃: ſed
etiã ꝯtrariũ eis accidet. vñ ſeqtur. ⌊ ⁊ ꝑibũt. ⌋ i. tota-
liter deſtruent̃. ſic ergo cũ iob in ſeipſo: nec in dome-
ſticis: nec in cõſanguineis auxiliũ hr̃et: nõ imerito do
loris uerba ꝓtulerat. ¶ Cõſequenter oñdit ꝙ nec in
alijs amicis. vñ dicit. ⌊ ꝯſiderate ſemitas themã: itine
ra ſaba. ⌋ in qbꝰ regionibꝰ maxime videbat̃ habuiſſe
amicos. nã ⁊ eliphaz de thamã uenerat. ⌊ ⁊ expectate
pauliſper ꝯſiderãtes. ⌋ ſ. utrũ aliq per has vias ueniãt
ad auxiliũ mihi deferẽdũ: ⁊ hoc nõ videbitis. ⌊ qꝛ cõ
fuſi ſunt. ⌋ ſ. uenire ad me. ⌊ qꝛ ſperaui. ⌋ i. qꝛ tp̄s erat
in quo ab eis auxiliũ ſperare debebã. Hoĩes eniꝫ qui
auxiliari nolũt: ꝯfundunt̃ viſitare illos a qbꝰ eſtimãt
ſibi rõnabilr̃ poſſe peti auxiliũ. ⌊ uenerũt quoqꝫ ali-
qui. ⌋ qui. ſ. nõ mihi dederũt auxiliũ: cũ cognoſcerent
ſe debere: nec eſt mirũ de alijs: cũ etiã uos q ſapiẽtio-
res videmini: in hoc deficiatis. vñ ſubdit. ⌊ nũc ueni
ſtis: ⁊ mõ vidẽtes plagã meã timetis. ⌋ ne forte. ſ. op-
teat uos mihi auxiliũ ferre: ſꝫ nõ timeatis: qꝛ in nullo
auxiliũ ueſtrũ reqſiui: nec regro a uobis ut ſubuenia-
tis mihi in denarijs. hoc eſt qđ dicit. ⌊ nunqđ dixi af-
ferte mihi ⁊ de ſubſtãtia uřa donate mihi. ⌋ nec petij a
uobis auxiliũ in bello ꝯtra hoſtes: ⁊ hoc eſt ꝙ ſubdit
⌊ liberate me de manu hoſtis: ⁊ de manu robuſtoruꝫ
eruite me. ⌋ nec petij a uobis auxiliũ doctrine: ⁊ hoc
eſt qđ dicit. ⌊ nũqđ dixi docete me. ⌋ ſ. i ſpeculatiuis.
⌊ ⁊ ego tacebo: ſiqđ forte ignoraui inſtruite me. ⌋ ſ. in
agẽdis nec ſolũ uos mihi auxiliũ nõ p̄betis: ſꝫ ẽt quã-
tũ in uobis eſt qđ potiꝰ eſt: me ulteriꝰ uerbis affligitis
⁊ hoc eſt qđ ſubdit. ⌊ q̃re detraxiſtis ſermonibꝰ uerita
tis. ⌋ quos. ſ. p̄rio ꝓtuli i mea lamẽtatiõe: quã eliphaz
rep̄hẽdere viſus eſt (ut dictũ eſt) ⁊ ut hec detractio
inexcuſabilis oñdat̃ excludit oĩa illa: qbꝰ aliqs rep̄hẽ
ſoꝛ a detractiõe põt excuſari. ¶ Quoꝝ p̄mũ eſt cũ
aliqs maioris auctoritatis aliũ pro culpa rep̄hẽdit: ⁊
hoc excludit dicẽs. ⌊ cuꝫ in uobis nullus ſit qui poſſit
arguẽ me. ⌋ ¶ 2m eſt cũ aliqs ꝯtra aliquẽ v̄ba dura ꝓ
fert ad eiꝰ utilitatẽ: ⁊ nõ ad ip̄m exacerbãdũ: ⁊ hoc eſt
ꝙ ſubdit. ⌊ ad icrepandũ tm̃. ⌋ ⁊ nõ ad utilitatẽ. ⌊ elo
quia ꝯcinnatis. ⌋ i. ſtudioſe cõponitis: ut nõ videant̃
leuiter eẽ dicta. ¶ 3m eſt cũ aliqs uerba que profert
ꝯtra aliquẽ: efficacibꝰ rõnibꝰ munit: ⁊ hoc remouet
dicẽs. ⌊ ⁊ in uentuꝫ uerba ꝓfertis. ⌋ q. d. uerba uřa in
anima ſunt: nullũ robur rõnis hñtia. ¶ 4m eſt cũ ali
quis aliquẽ rep̄hẽdit eo tp̄e: ⁊ in illo ſtatu in quo pre
ſumi põt: ꝙ nõ fiat ide deterioꝛ ſꝫ melioꝛ. ſꝫ ſi aliquis
eo tp̄e aliquẽ rep̄hendẽ uelit quo ꝯſternatus aio ⁊ ad
irã diſpoſitꝰ eſt videt̃ nõ uelle coꝛrectionẽ: ſꝫ ſbuerſio
neꝫ. ⁊ iõ dicit. ⌊ ſup̄ pupillũ irruitis: ⁊ ſubuertẽ nitimi
ni amicũ ueſtrũ. ⌋ ſeip̄m pupillum noiat: qꝛ in triſtitia
poſitus omni auxilio deſtitutꝰ erat: ⁊ ne qs putaret: ꝙ
hoc diceret timẽs ꝯtẽdere cũ eis: quaſi de ueritate ſue
ſñie: ⁊ iuſtitia ſue cãe p̄ſumeret: ſubiungit. ⌊ Verũta
mẽ qđ cepiſtis explete. ⌋ ut. ſ. ex mutua diſputatione
ueritas

ueritas elucescat. vñ subdit. Pbete aurē. .i. asculta te. Et videte. .i. ꝯsiderate. an mētiar. hoc est eniꝫ primū īpedimētū ueritatis īueniēde ꝑ disputationeꝫ cū aliqs ea que ab aduersario dicunt audire nō vult. ¶ 2^m īpedimētū est cū ad audita clamose ꝛ ꝯtumeliose rñdet: ꝛ ad hoc remouēdū dic. Rñdete obsecro absqꝫ ꝯtētione. est eñi ꝯtētio: ut ambrosius dic. ipugnatio vitatis cū ꝯfidētia clamoris. ¶ 3^m īpedimentū est cū aliqs in disputatiōe nō intēdit ad ueritatē sꝫ ad victoriā ꝛ gloriā: ut accidit in disputationibꝰ litigiosis ꝛ sophisticis: ꝛ quātū ad hoc dic. Et loquētes id ꝙ iustū est iudicate. .i. ut. s. ꝯcedatis ea que uob vident uera: ꝛ negetis ea que vident falsa: ꝛ si hoc feceritis. nō inuenietis in lingua mea iniqtatē. .i. s. aliqd ꝯtra iustitiā que debet ꝓximo. nec in faucibꝰ meis stultitia ꝑsonabit. .i. aliqd ꝯ sapiētiā: qua recte sentit de deo. Intēdebat eñi circa diuina ꝛ circa humana: ꝛ defendē ꝛ ꝓbare ueritatē.

Cōtētio quid ẜ ambrosium.

¶ Cap^m. 7^m. Lectio. I.

Militia est vita hoīs sup terraꝫ: ꝛ sicut dies mercenarij dies eius. Sicut ceruus desiderat vmbrā: ꝛ sicut mercenariꝰ ꝯstolat fineꝫ opis sui: sic ꝛ ego hūi mēses uacuos ꝛ noctes laboriosas enūeraui mihi. Si dormiero: dicā qñ ꝯsurgā: ꝛ rursū expectabo uesperā: ꝛ replebor doloribus usqꝫ ad tenebras.

Eliphaz In supioribꝰ nolēs beatū iob a desperatiōe remouē: ei quādā terrenā btitudinē repromisat: si icrepationē dñi nō reprobaret. vñ btūs iob postqꝫ tristitie sue rōnabiles cās ostendit: vult ulteriꝰ oñdē ꝓdictā ꝯsolationē eliphaz ex repromissiōe terrene felicitatis eē incōgruā. Et primo hoc oñdit ex ꝯditiōe pñtis vite: postmodū vō id oñdet ex sua ꝓpria ꝯditiōe. Circa ꝯditiōes vō pñtis vite: diuersa fuit hoīuꝫ snia. qdā eñi posuerūt in hac vita ultimā felicitatē eē: ꝛ hāc sniaꝫ videt seq eliphaz. Ibi eñi est ultimꝰ finis hoīs: ubi expectat finalē retributiōeꝫ pro bonis aut malis: vñ si in hac vita hō remunerat a deo pro bñ actis: ꝛ punit pro malis: ut eliphaz videbat asserē: pñs videt ꝙ in hac vita sit ultimꝰ hoīs finis. Hāc aūt sniaꝫ itēdit iob reprobare: ꝛ vult oñdere ꝙ pñs vita hoīs nō hēt in se ultimū finē: sed cōparat ad ipm: sic motꝰ ad qetē: ꝛ via ad terminū: ꝛ iō cōparat eā illis statibꝰ hoīuꝫ q tēdūt ad aliquē finē. s. statui militū: qꝛ militādo ad victoriā tēdūt. ꝛ hoc est qđ dic. Militia est vita hoīs sup terrā. ac si dicat: vita ꝑsens: qua sup terrā viuimꝰ: nō est sic statꝰ victorie: sꝫ sic statꝰ militie. cōparat ēt eā statui mercenarioruꝫ: ꝛ hoc est qđ sbdit. Et sic mercenarij dies eiꝰ. .i. s. hoīs super terrā viuētis. cōparat aūt pñteꝫ vitā hijs duobꝰ statibꝰ: ꝑp duo que imīnēt hoī in pñti vita: ut. s. resistat īpedimētis ꝛ nociuis: ꝛ ꝑp hoc cōparat militie. ꝛ ut opet utilia ad finē: ꝛ ꝑp hoc cōparat mercenario. Ex utroqꝫ aūt exēplo dat itelligi pñs vita diuie ꝓuidētie sbdi. Nā milites sub principe militāt: ꝛ mercenarij a ꝑsono mercedē expectāt: satis eē in hijs duobus exēplis appet falsitas snie quā eliphaz defendebat. Manifestū est eñi ꝙ dux exercitꝰ: strenuis militibus nō ꝑcit ꝑiculis aut laboribꝰ: sꝫ ẜ ꝙ militie rō exigit iterdū eos ꝛ maioribꝰ laboribꝰ: ꝛ maioribꝰ ꝑiculis exponit. sꝫ post victoriā adeptaꝫ: magis strenuos plus honorat: sic ꝛ ꝑ familias: melioribus mercenarijs maiores labores cōmittit: sed in tꝑe mercedis eis maiora munera largit. Vñ nec diuia ꝓuidentia hoc hēt: ut bonos magis ab aduersitatibꝰ ꝛ vite pñtis laboribꝰ eximat: sꝫ ꝙ i fine eos magis remūneret. Quia ergo ex hijs eliphaz snia tota subruitur: ad eoꝝ cōfirmationē iob intēdit: ꝛ eā efficaci rōne demrāt. Manifestū est eñi ꝙ quelibet res adepto ultio fine qescit. vñ necesse est: ꝙ cū ipsa uolūtas humana ultimū finē ꝯsecuta fuerit: in illo qescat: ꝛ ulteriꝰ ad alia desiderāda nō moueat: hoc aūt ꝯriuм in pñti vita expimur. Nā semp hō qsi nō ꝯtētus pñtibꝰ: futura desiderat. Vñ manifestū est in hac vita ultimū finē nō esse: sed hāc vitā ad aliū finē ordinari: sicut ordinat militia ad victoriā: ꝛ dies mercenarij ad mercedē. ¶ Sciēduꝫ est aūt ꝙ in pñti vita pñtiā nō sufficiūt: sꝫ desiderium tēdit in futura ꝑp duo. s. ꝑp afflictiones pñtis vite: ꝛ ꝑp hoc iducit exēplū aīalis desiderātis vmbrā dicēs. Sic ceruus. ab estu afflictꝰ. desiderat vmbrā. qua refrigeret: ꝛ ꝑp defectū ꝑfecti boni ꝛ finalis. qđ hic nō habet: ꝛ iō ponit exēplū de mercenario dicēs. Et sicut mercenarius ꝯstolat finē opis sui. ꝑfectuꝫ eñi bonū est hoīs finis. sic ꝛ ego habui mēses uacuos. .i. reputaui mēses ꝓteritos mihi uacuos ꝓterisse: utpote in qbus ꝑfectionē finalē adeptus nō erā: ꝛ noctes deputatas qeti ꝯ afflictiones. Et laboriosas enumeraui mihi. .i. reputaui ac si eēnt laboriose inquantū in eis retardabar a ꝯsecutiōe finis. Quō autēꝫ habuerit mēses uacuos ꝛ noctes laboriosas: exponit sbdēs. Si dormiero. .i. cū fuerit tꝑs dormiēdi de nocte: dico qñ ꝯsurgā exoptās diē. Et rursū. ꝛ scđo die. expectabo uesperā. sic semp in futurū per desideriū tendēs: ꝛ hoc qdē est cōe omni hoī viuēti sup terrā: sꝫ plus ꝛ minus hoc sentiūt hoīes: ẜ ꝙ magis aut minus gaudijs aut tristitijs afficiunt. Nā qui in gaudio est minus ꝯsiderat futurū. plus aūt qui in tristitia ꝛ iō ut hoc desideriū iob in se eē uehemēs oñdat: subiungit. Et replebor doloribus usqꝫ ad tenebras. ꝓpter quos dolores ꝑsens tēpus si est mihi tediosum: futurum magis desidero.

Finis humāe vite nō est in hac vita.

Lectio. II.

Induta est caro mea putredie: ꝛ sordibus pulueris cutis mea aruit ꝛ cōtracta est. Dies mei uelocꝰ transierūt qꝫ a texente tela succidit: ꝛ ꝯsumpti sunt absqꝫ ulla spe. Memēto qꝛ uerꝰ est vita mea: ꝛ nō reuertet oculus meus ut videat bona: nec aspiciet me visus hoīs. Ocli tui i me: ꝛ nō subsistā. Sicut ꝯsumit nubes ꝛ ꝑtransit: sic qui descēdit ad iferos nō ascendet: nec reuertet ultra in domū suā: neqꝫ cognoscet eū amplius locus eius.

¶ Ostēderat supra btūs iob ꝯsolationē eliphaz ex promissione felicitatis i vita eterna fuisse ineptam: ex generali ꝯditiōe vite hoīs sup terraꝫ. Nūc aūt intendit oñdere eādeꝫ ꝯsolationē ineptā eē ex sua ꝓpria cōditione: ꝛ ꝓponit duo que īpediūt ipm expectare ꝓsperitatē sup terrā. Quoꝝ pmū est infirmitas corporis quā patiebat: hoī eñi graui infirmitate detēto: nil potest ꝯtingē ꝙ eū in hac vita faciat eē felicē: ꝛ iō dicit. Induta est caro mea putredine. .q. d. vndiqꝫ corpꝰ meū circūdatū est putredine: sicut corpus circūdat uestimēto: ꝛ qꝛ vulnera in principio curata ad sanitateꝫ ꝑueniūt: oñdit vulnera sua eē neglecta: vnde dic. Et sordibus pulueris. nō enim erat debito mō curata:

q꞉(ad lr̄am)in ſterquilinio iacebat:ut ſupra dictum
eſt. Expectat̄ autē ſanitas vulnerū ēt ſi vulnera ſint
neglecta qñ nā̈ eſt fortis:ſꝫ in iob ēt vigoꝛ defecerat.
vnde dicit.⌊cutis mea aruit ⁊ ꝯcta eſt.⌋q.d.humoꝛ
nālis iā ꝯſumptꝰ eſt uel pp ſenectutē uel pp infirmi/
tatē.vñ nō videt̄ locus ut in hac vita ulteriꝰ felicita/
tē expectē. ¶ 2m eſt ꝙ plurimū tp̄s vite ſue iā p̄terie
rat.vñ modicū tp̄s reſtabat nec in eo poterat magnā
felicitatē expectare.⁊ pp hoc dicit.⌊dies mei uelociꝰ
trāſierūt q̄ꝫ a texēte tela ſuccidit.⌋vita eni hoīs quā/
tuꝫ ad aliqd ſilis eſt texture.ſicut eni ille qui texit telā
fila filis adiūgit ut ad ꝑfectionē tele ꝑueniat:qua ꝑfe
cta eā ſuccidit.ſic ad hoc ut vita hoīs ꝑficiat dies die
bus addunt.cū aūt fuerit ꝑfecta tollit. Ideo uelociꝰ
trāſeunt dies hoīs q̄ꝫ tela ſuccidat:q꞉ in ope tele tex/
toꝛ interdū qeſcit:ſꝫ tp̄e vite hoīs abſq꞉ qete cōtinuo
laborat. ¶ Sꝫ poſſet aliqs dicē ꝙ lꝫ plurimū tp̄is vi
te eius trāſierit:adhuc tñ poſſit expectare redituꝫ ad
ſtatū vite p̄terite. Poſuerūt enim aliq ꝙ poſt morteꝫ
trāſactis plurimis annoꝝ circulis hō rediturus erat
ad eandē vite ſeriē quā prius egerat.ut puta ꝙ plato
in futuris tp̄ibꝰ lecturus erat athenis:⁊ eadē acturꝰ
que prius egit.⁊ ſic hō lꝫ plurimū tp̄is vite eius tran/
ſierit poſſet expectare reſtitutionē btitudinis in vita
futura.⁊ iō ad hoc remouēdū ſubiūgit iob.⌊⁊ ꝯſum
pti ſunt abſq꞉ ulla ſpe.⌋ideſt redeūdi.ſ. ad priſtinos
dies.⁊ ad hoc ꝓbāduꝫ ſubiūgit⌊ad dñꝫ loquēs⌋ad
quē ab illo loco.⌊militia eſt vita hoīs ſuꝑ terram.⌋
videt̄ direxiſſe ſmonē dicēs.⌊memēto q꞉ uētꝰ eſt vi
ta mea.⌋i.uēto ſilis. Sic eni uētus ꝑtrāſit ⁊ ultra nō
reuertit̄:ita vita hoīs cū ꝑtrāſierit nō redit:⁊ hoc eſt
qḋ ſbdit.⌊⁊ nō reuertet̄ oc̄lus meꝰ ut videat bona.⌋
ſ.terrene vite quā ꝙdā hūi ⁊ nūc amiſi:⁊ ſic cuꝫ vita
mea p̄terierit:ego nō reuertar ut videā bona t̄rena.
ſic nec videboꝛ ab oculo terreno.vñ ſeqt̄.⌊nec aſpi/
ciet me viſus hoīs.⌋ponit eni hic duo ut ſignificet ꝙ
nō reuertet̄ ad ꝯuerſationē humanā que maxime ꝯſi
ſtit in vidē ⁊ videri. Nā viſus cū ſit ſbtilioꝛ ſenſuum
p̄cipatū tenet in vita ſenſibili. Sꝫ q̄ꝫuis poſt mortē
ab hoīs oculo ſe dixerit nō vidēduꝫ:ꝯfitet̄ tñ ſe vidē
dum eē ab oculo diuino in hoc ꝙ ſbdit.⌊oculi tui in
me.⌋ſ.erūt. Deo eni mortui ꝯſpicui ſunt q ſpūalia in
tuet̄ q꞉ mortui ſm ſpiritū viuūt nō ſm carnē quā hō
aſpicē pōt. Poſſet aūt aliqs ex hoc itelligere ꝙ oculi
dei ita reſpiciāt mortuū nō ſꝫ ſtatū p̄ſentē ſꝫ ſm ꝙ re
ſpicit futura q̄ſi hō mortuus iterū rediturus ſit ad vi/
tā quā dimiſit.⁊ iō ad hoc excludēdū ſbiungit.⌊⁊ nō
ſubſiſtā.⌋q.d.ſic dico ꝙ oculi tui in me erūt poſt mor
teꝫ.qḋ tñ ego poſtmodū merito nō ſbſiſtā in ſtatū hu
ius vite terrene.⁊ hoc ꝓbat ꝑ ſil̄e cū ſbdit.⌊ſic cōſu/
mit̄ nubes ⁊ ꝑtrāſit:ſic qui deſcendit ad īferos ⁊ non
aſcēdet.⌋Dicunt̄ aūt mortui ad īferos deſcēdē ul̄ q꞉
ſꝫ aīaꝫ añ chr̄i mortē oēs ad īfernū deſcēdebāt: ul̄ q꞉
ſm carnē ſub terra ponunt̄.quātū eni ad p̄ſens perti
net nihil differt quomodocūqꝫ exponat̄. nihil enim
alıud vult dicē niſi ꝙ mortui nō redeūt ad vitā p̄teri/
taꝫ.⁊ hoc ꝓbat in q̄dā ſili ꝓbatione ſufficiēti. Sicut
Tex.cō eni pħs docet in 2° de gñatione tā in corꝑibꝰ corru/
mēti.69 ptibilibꝰ q̄ꝫ in corporibꝰ icorruptibilibꝰ qdā circula
ris motꝰ appet.ſꝫ hec eſt dr̄ia q꞉ in corporibꝰ celeſti/
bus ſꝫ circulationē reiterat̄ idē numero:ſic idē ſol nu
mero q occidit ⁊ redit ad ortū. ⁊ hoc iō q꞉ ſubſtantia
nō corrūpit̄ in tali mutatiōe ſꝫ ſolus locus mutat̄. In
motu ṽo gñabiliū ⁊ corruptibiliū nō redit idem nu/
mero ſꝫ idē ſp̄e.patet eni ꝙ ſm circularē motum ſolis
nubiū circulatio quedā fit in diſpōne aeris. Nam in
hyeme ſunt nubes ⁊ poſtmodū in eſtate ꝯſumunt̄. ⁊
iterū redeūte hyeme redeūt nubes.nō tñ eedē nume
ro ſꝫ eedē ſp̄e:q꞉ ille nubes que prius fuerūt oīno diſ
paruerūt:⁊ ſil̄r eſt in hoībꝰ.nō eni ijdē hoīes ꝑ gene/
ratiōes redeūt:q prius fuerūt ſm numerū ſꝫ ſolū ſm
ſpēꝫ. ¶ Ex quo patet ſolutio rōnis illoꝝ q ponebant
reditū ad eandē vitā ⁊ ad eoſdē actus. Credebāt eniꝫ
ꝙ īferiora diſponunt̄ ſꝫ modū corpoꝝ celeſtiū.vñ cū
redierit eadē ꝯſtellatio poſt plurima tēpoꝝ ſpatia cre
debāt ꝙ rediret eadē res numero. Nō eſt aūt neceſſe
ꝙ redeāt eadē nūero(ut dictū eſt)ſꝫ ſolū ſil̄es ſꝫ ſpe/
ciē. Ponebāt aūt iſti ꝙ hō mortuus poſt certa tēpoꝝ
ſpatia nō ſolū rediret ad vitā ſꝫ ēt ad eaſdē poſſeſſio/
nes ⁊ domos q̄s prius hēbat.⁊ iō ad hoc excludēduꝫ
ſubiūgit.⌊nec reuertet̄ ultra ad domū ſuā.⌋ponebat
ēt ꝙ eadē opa acturus erat:que prius egit:⁊ eadē offi
cia ⁊ dignitates hīturus.vñ ad hoc ēt excludēdū ſbiū
git.⌊nec cognoſcet eū ampliꝰ locus eiꝰ.⌋⁊ non redi/
bit ulteriꝰ ad locū ſuuꝫ:⁊ accipit̄ hic locus pro ſtatu ꝑ
ſone:illo mō loquēdi quo dicē ꝯſueuimꝰ.iſte hēt ma
gnū locū in iſta ciuitate. Manifeſtū eſt aūt ex hijs ꝙ
iob hic reſurrectionē quā fides aſſerit nō negat. Sed
reditū ad vitā carnalē:ut qdā pħi ēt poſuerunt. Nec
hoc ēt ꝯdicit narrationi ſcripture de hoc ꝙ aliq ſūt re
ſuſcitati ad vitā p̄ñteꝫ. Quia aliud eſt qḋ miraculoſe
agit̄.aliud eſt qḋ agit̄ ſꝫ curſuꝫ nālēꝫ ꝓprie hic loquit̄
iob. Cōſiderādū eſt ēt q꞉ qḋ ſupra dixit.⌊memēto q꞉
uētus eſt vita mea.⌋nō iō dixit q̄ſi in deū obliuio ca
dat:ſꝫ loqt̄ ex hipotheſi pōnis aduerſarioꝝ. Si enim
deus repromitteret hoī cuiꝰ vita iā q̄ſi p̄terijt bona in
hac vita terrena videret̄ q̄ſi oblitus q꞉ vita hoīs ad
modū uenti ſine reditu trāſit. Lectio. III.

Quapropt̄ ⁊ ego nō parcā ori meo:
loquar in tribulatione ſpūs mei:cō
fabulaboꝛ cuꝫ amaritudīe aīe mee.
Nūqd mare ego ſū:aut cetus q꞉ cir
cūdediſti me carcē: Si dixero ꝯſolabit̄ me
lectulus meꝰ:⁊ reuelaboꝛ loquēs mecuꝫ in
ſtratu meo:t̄rebis me ꝑ ſomnia ⁊ ꝑ viſiōes
horrore ꝯcuties. Quāobrē elegit ſuſpēdiuꝫ
aīa mea ⁊ mortem oſſa mea. Deſperaui:ne
quaq꞉ ultra iam viuam.

¶ Poſtq̄ꝫ oſtēdit iob ꝯſolationē eliphaꝫ ꝓmittēs pro/
ſperitatē terrenā fuiſſe incōgruā per rōnes oſtēſiuas
nūc idē oſtēdit deducēdo ad īconueniēs: qa ſi illi ꝯſo
lationi īniteret̄ que ex ſpe terrene ꝓſperitatis ſibi ali/
quādo ſꝫ eliphaꝫ dāda erat cuꝫ iſta ſpes friuola ſit ⁊
uana(ut oſtēſuꝫ eſt)ſequebat̄ ꝙ oporteret eū adhuc
in triſtitia remanē ⁊ doloris uerba ꝓferre ⁊ penitꝰ de
ſpare.⁊ iō q̄ſi ꝯ pōm diſputans ꝯcludit.⌊Quapp.⌋
ſ.uanū eſt expectare ꝓſpitatē t̄renā ut oñſuꝫ eſt ⁊ ali/
unde nō hētis vñ me ꝯſoler ⁊ ego q̄ſi ꝯſolatiōe deſti/
tutꝰ.⌊nō parcā ori meo.⌋qn loq̄r ṽba lamētatiōis ꝑ
ut mēs ſuggerit.⁊ hoc eſt ꝙ ſbdit.⌊loq̄r in tribulatio
ne ſpūs mei.⌋ſ.ſꝫ ꝙ tribulatio quā patioꝛ ſpm̄ meuꝫ
īpellit ad loquēdū:nec ſolū aderat ei tribulatio exteri
oꝛ ſꝫ triſtitia īterioꝛ exinde ꝯcepta.⁊ iō ſbdit.⌊ꝯfabu/
laboꝛ cū amaritudine aīe mee.⌋i.in amaritudine q̄ſi
fabuloſa ṽba loq̄r ſm ꝙ amaritudo aīe mee mihi ma
nifeſtabit. Inter cetera aūt que hoīes amaricati ꝯfa/
bulari ſolēt:p̄cipue ſolēt ingrere de cauſis ſue amari
tudinis:q꞉ vix eſt aliqs amaricatꝰ qn videat̄ ſibi plus
iuſto afflictus eē.⁊ ideo iob gerēs ꝑſonā hoīs amari/
cati

cati: infert de cã ſue afflictionis dicẽs. Nunqd mare ſum ego: aut cetꝰ qꝛ circũdediſti me carcẽ. Ubi notãdũ eſt qꝛ aliter ꝓuidẽtia diuina opat circa creaturas rõnales. ⁊ aliter circa irrõnales. In creaturis eniȝ rõnalibus iuenit meritũ ⁊ demeritũ ꝓpt liberũ arbitriũ: ⁊ ꝓpter hoc debent eis pene ⁊ pmia. Creaturis vo irrõnalibꝰ cũ nõ hẽant liberũ arbitriũ nec merent nec demerent penas aut pmia: ſed opat deꝰ circa eas ad eoꝝ ampliationẽ uel reſtrictionẽ ſm ꝙ cõpetit ad bonum vniuerſi. Ex qua qdẽ ꝓmiſſione ſeu rõne ꝯtingit ꝙ deus mare cohercet ne totã terre ſupficiẽ occupet ut ſit locꝰ aialibꝰ ex terra naſcẽtibꝰ. Sic ẽt cete infra mare occeanũ cohercet: ne ſi in alia maria deduceret aliqbꝰ poſſet eẽ ẽt nocumẽtũ. ⁊ iõ inqrit iob utrũ ſilis cã ſit ſue afflictiõis cãe ꝓpt quã cohartat mare aut cetꝰ: ut. ſ. afflictꝰ ſit nõ ꝓpt aliqd ſuũ detrimẽtũ: ſed ꝓpt aliquã utilitatẽ exinde alijs ꝓueniẽtẽ. Dicit aũt ſe carcẽ circũdatum eo ꝙ ita oppſſus erat tribulatione ꝙ ex nulla pte patebat ſibi uel liberatio: uel cõſolatio. ⁊ iõ ꝯñter oſtẽdit ſe priuatũ eẽ illis remedijs qbꝰ afflicti ſolẽt ꝯſolari. quorũ vnũ eſt ſomnꝰ. Nã ꝓpter ſomnũ triſtitia mitigat: ⁊ hoc notat cũ dicit. Si dixero cõſolabit me lectulus meꝰ. ſ. tpe dormitionis. Aliud remediũ eſt cuȝ hoies ſapiẽtes per delibatiõnẽ rõnis ſeipſos cõſolant: ⁊ hoc remediũ tãgit cũ dicit. reuelabor. ſ. ab oppoſitione triſtitie. loquẽs mecũ. per deliberationẽ rõnis. in ſtratu meo. hoies eni ſapiẽtes qñ ſolitarij ſunt ⁊ a tumultibꝰ hoiuȝ ⁊ negocioꝝ ſemoti tũc magis ſecũ loqui pñt ſm rõnẽ aliqd cogitãdo: ſed iſta remedia euȝ iuuare nõ poterãt: qꝛ tpe quo hijs remedijs uti debeat aderãt ſibi alia ipedimẽta qbꝰ turbabat. ſ. ſõnia terribilia ⁊ viſiones horribiles: ⁊ hoc eſt qd ſbdit. terrebis me per ſõnia. que. ſ. dormiẽti appent. ⁊ per viſiones. que. ſ. appent vigilãtibꝰ ab uſu exterioꝝ ſenſuũ alienato. horrore ꝯcuties. ſolẽt eniȝ nocturna fantaſmata ꝯformia eẽ diurnis cogitationibꝰ. Uñ qꝛ iob in die merores cogitabat: ſilibꝰ fantaſmatibus pturbabat in nocte. iſirmitas ẽt corpis ad hoc opat ut pturbata fantaſmata dormiẽtibꝰ appeant. ſic ergo vndiqȝ ꝯſolatiõe excluſa nullus modus mihi remanet tot anguſtias euadẽdi niſi per mortẽ. ⁊ iõ pelegi mortẽ quãtũcũqȝ abiectã ut vitẽ tãtã miſeriã. ⁊ hoc eſt qd dicit. Quãobrẽ elegit ſuſpẽdi aia mea. ⁊ ne putaret hec electio ex aliq iſirma cogitatione ꝓuenire: alijs fortibꝰ cogitationibꝰ repugnãtibꝰ ſubiũgit nil eẽ in ſe tã forte ꝙ mortẽ nõ deſideret. ⁊ hoc eſt qd dicit. ⁊ mortẽ oſſa mea. ſolet eni per oſſa in ſcriptura id qd eſt in hoie robuſtius deſignari: ⁊ qre hoc eligat oſtẽdit cũ ſubdit. deſperaui. i. a ſpe quã mihi dediſti ut iterũ fruar ꝓſpitate terrena: ⁊ qre deſpauerat oſtẽdit ſubdẽs. nequaqȝ ultra iã viuã. In quo duo pñt itelligi que ſup poſuerat. ſ. ꝙ maius tpus vite ſue iã pterierat: ⁊ ꝙ non erat reditus poſt mortẽ ad eãdẽ vitã ut. ſ. viuẽt ſup traȝ. Hoc ergo incõueniẽs inferebat ipſe iob ex ꝯſolatione eliphaz ꝙ ſ. deſpatꝰ mortẽ eligeret ⁊ nõ hẽret vñ triſtitiã reprimeret.

Lectio. IIII.

Parce mihi dñe: nihil enim ſunt dies mei. Quid eſt hõ qꝛ magnificas eũ: aut qd apponis erga eũ cor tuũ: Uiſitas eũ diluculo: ⁊ ſubito ꝓbas illũ. Uſquequo nõ pcis mihi: nec dimittis me ut glutiã ſaliuã meã: Peccaui. Quid faciã tibi o cuſtos hoiuȝ: Quare poſuiſti me ꝯtrariũ tibi: ⁊ factꝰ ſuȝ mihi metipſi grauis: Cur nõ tollis pctm̃ meũ: ⁊ qre nõ aufers iniquitatẽ meã: Ecce nũc in puluere dormiaȝ: ⁊ ſi mane me queſieris non ſubſiſtam.

¶ Poſtqȝ oſtẽdit iob ꝙ ꝯſolatio eliphaz ex ꝓmiſſione felicitatis terrene inducebat eũ ad deſpationẽ ⁊ deſiderium mortis: oſtẽdit qd ſibi ſperãdũ relinquat a deo: ut ſ. tribulatio illata ceſſet: ⁊ hoc eſt qd dicit. Parce mihi dñe. q. d. a ſpe ꝓſpitatis terrene decidi: hoc mihi ſufficit ut pcas. i. flagellare deſiſtas. ⁊ qꝛ ad pcẽdũ iducere ſolet puitas ⁊ miſeria hois: ⁊ ſubiũgit. nihil eni ſunt dies mei. qd videt referri ad hois puitatẽ ⁊ ad vite breuitatẽ ⁊ coiter quãtũ ad oẽs: ⁊ ſpãliter quãtuȝ ad ſeipm: cuiꝰ dies iã pterierãt. Utrũqȝ aũt ꝯñter ꝓſequit. ⁊ primo de puitate dicẽs. qd eſt hõ. i. qȝ puũ qdẽ ⁊ iſirmũ ſm corpꝰ. qꝛ magnificas eum. honore grãdi iter ceteras creaturas. aut qd apponis erga eũ cor tuũ. eũ. ſ. ſpãli cura cuſtodiẽdo ⁊ ꝓtegendo. Ubi ꝯſiderãdũ eſt ꝙ lȝ oia ſubſint diuine ꝓuidentie: oia tñ ſm ſtatũ ſuũ ordine ꝓſequenti a deo aliter ⁊ alr diſponunt. Cũ eni oia pticularia bona que ſunt in vniuerſo ordinari videant ad cõe bonũ vniuerſi: ſicut ps ad totũ: ⁊ impfectũ ad pfectũ: eo mõ aliq diſponunt ſm diuinã ꝓuidẽtiã ſm ꝙ hñt ordinẽ ad vniuerſuȝ. ¶ Sciendũ eſt aũt ꝙ ſm modũ quo aliq pticipãt ppetuitatẽ eẽntialr ad pfectionẽ vniuerſi ſpectãt. ſm aũt ꝙ a ppetuitate deficiũt accñtalr ptinẽt ad pfectionẽ vniuerſi ⁊ nõ per ſe: ⁊ iõ ſm ꝙ aliq ppetua ſunt ꝓpter ſe diſponũtur a deo: ſm aũt ꝙ corruptibilia ſunt ꝓpt aliõ. Que ergo ppetua ſunt ⁊ ſpe ⁊ idiuiduo ꝓpter ſe gubernant a deo. Que aũt ſunt corruptibilia idiuiduo perpetua ſpe tñ. ſm ſpẽm qdẽ ꝓpter ſe diſpẽſant a deo. ſm aũt idiuiduũ ꝓpter ſpẽm tm̃: ſicut bonũ ⁊ malũ qd accidit in brutis aialibꝰ: utpote ꝙ hec ouis occidit a lupo: uel aliqd aliud huiuſmodi nõ diſpẽſat a deo ꝓpter aliqd meritũ uel demeritũ huiꝰ lupi uel huiꝰ ouis. Sed propter bonũ ſpẽrũ: qꝛ diuinitꝰ vnicuiqȝ ſpẽi ordinatꝰ eſt ꝓpriꝰ cibus: ⁊ hoc eſt qd dicit. aut qd apponis erga eũ cor tuũ. oũ. ſ. ei ꝓuides ꝓpter eiꝰ bonũ: non apponit aũt in brutis erga ſingularia cor ſuũ: ſed erga bonũ ſpẽi: qd põt eẽ ppetuũ. Quõ aũt apponat erga eũ cor ſuũ oſtẽdit cũ ſubdit. viſitas eũ diluculo. i. a principio natiuitatis: tua ꝓuidẽtia adminiſtrãs ei que ſũt neceſſaria ad vitã ⁊ magnificationẽ tã corpalẽ qȝ ſpũalẽ ⁊ ſubito ꝓbas illũ. per aduerſa. in qbꝰ appet qlit ſe hẽat ad vtutẽ. qꝛ ſicut habet Ecc. 23°. Uaſa figuli probat fornax: ⁊ hoies iuſti tẽtatio tribulatiõis. Dicit aũt deꝰ hoiẽȝ ꝓbare/ nõ ut ipſe adiſcat qlis eſt hõ: ſȝ ut alios eũ cognoſcẽ faciat: ⁊ ut ipſemet ſeipſum cognoſcat. Hec aũt vba nõ ſunt itelligẽda tanqȝ iprobãtis diuinã circa hoies ſollicitudinẽ: ſed tanqȝ ingrẽtis ⁊ admirantis. Id enim qd de hoie videt exteriꝰ puũ qdẽ eſt ⁊ fragile ⁊ caducũ. Uñ mirũ videt ꝙ deꝰ tãtã ſollicitudinẽ hẽat de hoie niſi aliqd liceret in eo qd eẽt ppetuitatis capax. ⁊ per hãc inqſitionẽ ⁊ admirationẽ ſñia eliphaz excludit: qꝛ ſi nõ eẽt alia vita hois niſi que eſt ſup traȝ: nõ videret ꝯdignꝰ hõ tãta dei ſollicitudine circa ipm. Ipſa ergo ſollicitudo quã deꝰ ſpãlit hẽt de hoie demõſtrat aliã eẽ vitã hois poſt corpis mortẽ. ¶ Deide aliã rõnẽ ſubiũgit: ut ſibi pcat: ſũpta ex humilitate vite: eã ſub iterrogatiõe ꝓponẽs cũ dicit. uſquequo nõ pcis mihi. q. d. tps hois breue eſt: ⁊ tpis vite mee maior ps trãſijt. qs g̃ tminꝰ expectat ut mihi pcas ſi mõ non pcis ut ſaltẽ aliqd breue ſpatiũ hẽam i quo qeſcã qd ſignificat i hꝰ qd ſbdit. nec dimittis me ut glutiã ſaliuã meã. hoies eniȝ dũ vba ꝓferũt ſaliuã glutire nõ pñt.

De ordine ꝓuidẽtie pl'chra ſententia.

neceſſariū eſt ergo in loquēdo aliquā modicā pauſaʒ
fieri ut ſaliua uel expuat uel glutiat. Cui qdeʒ horule
reſiduū tp̄s vite ſue cōparat: ac ſi dicat: ſi pcē differas
nō remanebit mihi a laborib⁹ aliq̄ qes: ſaltē illi pauſe
ſilis qua loquētes ſaliuā glutiūt. ⁊ hoc ēt nō ꝓcedit ex
ſuppōne ſnīe eliphaʒ: q2 ſi nō ſit vita alia hois niſi que
eſt hois ſup terrā: nō reſtat qn̄ de⁹ ꝑcat ſi in hac vita
nō pcit. ❡ Poſſet aūt aliqs dicē: iob īdignū eē ut ſi/
bi pcat a deo: q2 pctā ſua merent eū ulteri⁹ affligi ſ̄m
ſnīam eliphaʒ qui eū ꝓpter pctā flagellari putabat: ⁊
iō ſubdit. [Peccaui.] q.d. eſto ꝙ peccauerim ⁊ ꝓpt
hoc merear flagellari: adhuc remanet rō q̄re mihi p/
cere debeas. ⁊ ſubiūgit adhuc tres rōnes q̄re pcē de⁹
debeat ſūptas ex hois īfirmitate. ❡ Quarū prima ſu
mit ex īpotētia ſatiſfaciēdi. hō eni nihil ꝯdignū face/
re pōt ꝓ pꝛijs v̄tutib⁹ ad recōpēſandū offenſam quaʒ
ꝯtra deū cōmiſit: ⁊ hoc eſt qd̄ dicit. [Quid faciā tibi
o cuſtos hoīum.] q.d. ſi tātā ſollicitudinē de hoīb⁹ hē
as: q̄ſi cuſtos eoꝝ ut de ſingulis eoꝝ actib⁹ rōnē requi
ras nō ſuppetūt mee vires ad faciēdū aliqd̄ ꝓpter qd̄
pctā remittas. vn̄ ſi hoc expectat nunq̄ʒ mihi ꝑceres:
⁊ iō hoc nō obſtāte mihi pcē debes. ❡ 2ª rō ſumit ex
īpotētia pſeuerādi. hō enim poſt corruptionē huma/
ne nāe pſeuerare nō pōt ſine grā dei. Vn̄ in ſacra ſcri
ptura ꝯſuetū eſt dici ꝙ de⁹ aliqn̄ īdurat uel excecat ex
hoc ꝙ grām nō largit ꝑ quā emolliat ⁊ videat. ſʒ ergo
hūc modū ⁊ hic loqtur dicēs. [q̄re poſuiſti me ꝯ̄rium
tibi.] i. q̄re mihi grām nō dediſti: per quā in hoc pſe/
uerarē ut mihi ꝯ̄ri⁹ nō eēs per pctm̄. Quicūq3 enim
peccat quātū in ſe eſt deo ꝯ̄ri⁹ eſt: dū .ſ. diuinis māda
tis repugnat: ſiue que ſunt in lege ſcripta tradita: ſiue
nāliter indita hois rōni. ❡ Sciēdū eſt aūt ꝙ rō forti/
oꝛ eſt īter oēs aīe v̄tutes: cui⁹ ſignū eſt ꝙ alijs impat:
⁊ eis utit ad ſuū finē. Cōtigit tn̄ ꝙ rō īterdū ad modi/
cū abſorbet per ꝯcupiſcētiā uel irā aut alias īferiores
vires ⁊ ſic peccat: nō tn̄ īferiores vires ſic poſſent rō/
nē ligatā tenē qn ſemp redeat ad ſuā nāin qua in ſpi/
ritualia hō tendit ſicut in ꝓpꝛiū finē. Sic ergo pugna
quedā fit ēt hois ad ſeipm̄ dū ſinderesis remurmurat
rōni ꝓpter hoc ꝙ per ꝯcupiſcētiā uel irā abſorta pec/
cauit ex quo ex pctō p̄terito inferiorib⁹ virib⁹ eſt ad/
dita ꝓnitas: ⁊ iō ad ſil'es act⁹ ꝓpter ꝯſuetudinē rō nō
pōt libere uti inferiorib⁹ virib⁹ ut eas .ſ. ad ſuperiora
bona oꝛdinet: ⁊ ab īferiorib⁹ retrahat: ⁊ ſic hō dū fit ꝯ̄
ri⁹ deo per pctm̄: fit ēt ſibimetipſi grauis: ⁊ hoc eſt qd̄
ſubdit. [⁊ fact⁹ ſuʒ mihi metipſi grauis.] In quo ap
paret ꝙ pctm̄ ſtatim ſuā penā hēt: ⁊ ſic poſt hāc penā
facilius videt hoi eē ꝑcēdū. ❡ 3ª rō ſumit ex īpotētia
hois ad purgādū pctm̄. hō enim per ſeipm̄ in pecca/
tū labit. ſed ſoli⁹ dei eſt pctm̄ remittē: ⁊ iō querit iob ſi
pena mea ceſſare nō dʒ q̄ʒdiu pctm̄ manet: ⁊ tu ſolus
pctm̄ auferre potes. [Cur nō tollis pctm̄ meū.] qd̄ i
te deū: uel in meipm̄ cōmiſi. ⁊ adhuc ſubdit. [⁊ qua/
re nō aufers iniq̄tatē meā.] ſi qua eſt cōtra ꝓximū ꝑ/
miſſa. ❡ Cōſiderādū eſt aūt ꝙ huiuſmodi q̄ōnes iob
nō facit q̄ſi temerari⁹ diuinoꝝ iudicioꝝ inqſitoꝛ: ſʒ ad
felicitatem deſtruendā quā aduerſarij aſſerē nitebant
.ſ. ꝙ in hac vita tm̄ eēnt expectāda a deo bona uel ma
la pꝛo factis humanis: quo qdē poſito tota rō diuino/
rū iudicioꝝ turbat: qbus hoīes in hac vita punit ꝓpt
pctā: uel pctā remittit ſ̄m ꝙ eos p̄oꝛdinat ad vitā futu
ram uel p̄deſtinādo uel repꝛobādo. Si aūt nō eēt vi/
ta futura ſed tm̄ pn̄s nō eēt rō q̄re de⁹ differreret par/
cere hijs qb⁹ ꝑcere intēdit an̄ eos iuſtificare ⁊ remune
rare: ⁊ iō iob ut ſuā ītētionē apiat ſubdit. [Ecce nūc
in pului dormiā.] q2 iā in ꝓmptu eſt finis vite mee cū
moriar reſoluēdus in puluē: ⁊ ꝓpter īcertitudinē moꝛ
tis tp̄s vite nō pōt expectari: finit ēt dies craſtinus. ⁊
iō ſubdit. [⁊ ſi mane me queſieris nō ſubſiſtaʒ.] q.d.
nō poſſuʒ repꝛomittē mihi tp̄s vite uſq3 in mane nec
dū lōga vite ſpatia in qb⁹ expectare poſſimus ꝙ mihi
ꝑcas ſi alia vita nō erit. ❡ Cōſiderandū eſt aūt ꝙ iob
ꝓcedit more diſputationis cui a pꝛincipio ſufficit fal/
ſam opinionē repellē: ⁊ poſtmodū apit qcqd ipſe de
v̄itate ſentiat. ❡ Notādū eſt ēt ꝙ iob in v̄bis pꝛemiſ/
ſis tres rōnes tetigit q̄re aliqs in hac vita flagellatur a
deo. Pꝛima eſt ut cohibeat ei⁹ malitia ne alijs poſſit
nocē: ⁊ hāc rōnē tetigit cū dixit. [Nunqd mare ſum
ego aut cet⁹ q2 circūdediſti me carcē. ❡ Scda eſt ut
hēat hois expiētia: ut .ſ. v̄t⁹ eius manifeſtet. ⁊ hāc teti
git cū dixit. [viſitas eū diluculo: ⁊ ſubito ꝓbas illū.]
❡ Tertia eſt pctōꝝ in penā: ⁊ hanc tetigit cum dixit.
[peccaui quid faciam tibi o cuſtos hominum.]

Quib⁹ de cāis flagellat de⁹ homines i hac vita

❡ Capitulum 8m. Lectio. I.

Reſpōdēs aūt baldath ſuites dixit
Uſquequo loqueris talia: ⁊ ſpūs
multiplex ſmonis oris tui: Nū/
quid deus ſupplātat iudiciū: aut
oīpotēs ſubuertit qd̄ iuſtum eſt:
Etiā ſi filij tui peccauerūt ei: ⁊ di/
miſit eos in manu iniqtatis ſue: tu tn̄ ſi dilu/
culo cōſurrexeris ad deū: ⁊ oīpotētē fueris
dep̄cat⁹. Si mūdus ⁊ rect⁹ inceſſeris: ſtatim
euigilabit ad te: ⁊ pacatū reddet hitaculū iu
ſtitie tue: intātū ut ſi pꝛioꝛa tua fuerint ꝑua:
⁊ nouiſſima tua multiplicent nimis.

In ſuperioribus Beat⁹ iob dictis eli/
phaʒ rn̄dit: ei⁹ ſnīaʒ
efficaciter ⁊ ꝓfūde euacuādo: ſed baldath ſuites in eā
dē ſnīam cū eliphaʒ cōcoꝛdās: pfunditatē bti iob nō
cōpꝛehēderat: ⁊ iō ꝯtra rn̄ſionē bti iob loqtur: ſicut ſo
lēt hoīes loq ꝯtra ſnīas nō itellectas. hoīes aūt nō cō
pꝛehēdētes mētes loquētiū in duob⁹ deficē ſolēt. quo
rū vnū eſt q2 neſciūt qn̄ ille qui loqtur ad finē ꝓpoſiti
ꝑuenerit. Aliud eſt ꝙ oꝛdinationē ſermonū loquentis
cape non pn̄t ⁊ hoc in v̄bis baldath ſuites manifeſte
appet. di eni. [Rn̄dēs aūt baldath ſuites dixit. Uſq3
quo loqueris talia.] Uidebat eni ei ꝙ nimis ꝓtraxiſ/
ſet ſermonē: nō ꝯſiderās nec itelligēs ad quē finē iob
ſuū ſermonē ꝓducē uolebat. Silr ēt oꝛdinationē eoꝝ
qua iob dixerat: qliter .ſ. adinuicē cōpacta erāt nō ca
piebat. ⁊ iō ſubiūgit. [⁊ ſpūs multiplex ſermonis oris
tui.] reputabat eniʒ (q2 iob multa ꝓtulerat: quorū oꝛ
dinē ipſe nō capiebat) ꝙ eēnt v̄ba diſſuta: ⁊ q̄ſi homi
nis ſine rōne: ex īpetu ſpūs uaria loquētis abſq3 oꝛdie
rōnis. ⁊ q2 ut dictū eſt baldath intētionē iob nō com/
pꝛehēderat: ei⁹ v̄ba in alia intētione accipiēs ad incō/
ueniēs deducē conat. Uolēs enim iob ſupi⁹ exclude/
re ſnīam eliphaʒ ponētis ꝙ aduerſitates in hoc mūdo
pꝛo pctis hoīum cōtingebāt: ⁊ ꝙ pctōres flagellati a
deo ſi ꝯuertant ad ſtatū ꝓſpitatis reducent: ꝯ̄riūq3 lo
cut⁹ fuerat. Nā cōtra pꝛimū ut ſupꝛa expoſitū eſt dixe
rat. [utinā appēderent pctā mea.] Cōtra ſcdm̄ dixe
rat. [deſpaui nequaq̄ʒ ultra iā viuā.] ⁊ multa huiuſ/
modi ex ſupiorib⁹ pʒ. hoc aūt dicebat iob intēdēs ꝙ
pene pctōꝝ ⁊ iuſtitie p̄miū nō ſunt expectāda a deo i
hac vita. Baldath aūt qui aliā vitā neſciebat ſic acce/
pit hec v̄ba ac ſi iob intēderet dicē ꝙ de⁹ pctā non pu
nit nec bn̄facta remunerat: qd̄ videt eē diuine iuſtitie
ꝯ̄riū

3rīū. ⁊ iō baldath ꝓponit dicēs. ⌊ Nunqd deus ſupplātat iudiciū: ⁊ oīpotēs ſubuertit qđ iuſtū eſt. ⌋ q.d. hoc ſeqtur ex tuis vbis ſi hoīes in hoc mundo abſqꝫ pctō punit: aut ultra mēſurā p cti. uel ſi ad ſe reuerſis bona nō reddit. ℂ Et notādū eſt ꝙ iuſtitia dupl'r corrūpit. ſ. per aſtutiā alicuꝰ ſapiētis: ⁊ per violētiā alicuius potētis. In deo aūt utrūqꝫ eſt: ⁊ pfecta ſapia: ⁊ oīpotētia. Nec tñ per ſapiam que noīe dei intelligit qſi aſtute agēs ſupplātat iudiciū. nec per oīpotētiā qſi violēter ſubuertit qđ iuſtū eſt. Duo aūt erāt que videbātur ipedire iob: ne priſtina pſpitas ei reſtitui poſſet: ēt ſi ꝯuerteret ad deū ut eliphaz dixerat. quoꝝ vnū erat qꝛ filij quos amiſerat mortui erāt: nec expectari poterāt ꝙ reſuſcitarent per ſuā ꝯuerſionē ad vitā. ⁊ iō baldath dicit ⌊ etiā ſi filij tui peccauerūt ei ⁊ dimiſit eos i manu iniqtatis ſue. ⌋ q.d. cū tu ꝯuerſus fueris ad deū illa recupabis que pro pctis tuis amiſiſti. Filij aūt tui morte oppſſi ſunt: nō ppter pctā tua: ſed ppter peccata eoꝝ. Vñ nō eſt ꝯtra ſniam eliphaz que dixerat ꝙ p ꝯuerſionē redibis ad pſpitatē: ſi filij tui te ꝯuerſo nō reſuſcitent. ℂ Et notādū eſt ꝙ qꝛ iſte baldath penas pñtis vite pro pctis accidē credebat. ultima aūt pena rū pñtiū eſt mors: tūc hō videt pfecte pro pctō punitus qñ uſqꝫ ad mortē pducit. ⁊ iō ſubiungit ⁊ dicit. ⌊ ⁊ dimiſit eos in manu iniqtatis ſue. ⌋ qſi in ptāte pctōrū ſuoꝝ ⁊ abſqꝫ aliquo retinaculo uſqꝫ ad ultimā penam pro pctis. Aliud aūt eſt ꝙ reditum ad priſtinā pſpitatē ipedire videbat ꝙ plurimū tps vite iob iā trāſierat: ⁊ puū reſtabat ut ipſe ſup dixerat. vñ nō videbat ꝙ in illo modico tpe ſufficiēter ſibi priſtina pſpitas poſſet reſtitui ēt ſi ꝯuerteret ad deū. ⁊ iō baldath ei pmittit poſſeſſionū recōpēſationē fiēdā ad tps ut. ſ. multo maiora bona obtineat qꝫ priꝰ habuit per hoc ꝙ modico tpe eēt habiturus. ⁊ iō baldath primo deſcribit ei modū debite cōuerſionis ad quē tria reqrunt. Quorum primuꝫ eſt ut pctōr celeriter ſurgat: ⁊ hoc eſt qđ dicit. ⌊ tu tñ ſi diluculo. ⌋ i. tēpeſtiue. ⌊ cū ſurrexeris ad deum. ⌋ relictis pctis ſm illud Ecc. 5°. Ne tardes cōuerti ad dñm. Scdm eſt ut hō pro pctis ſatiſfaciat. ⁊ quātū ad hoc dicit. ⌊ ⁊ oīpotētē fueris depcatꝰ. ⌋ Inter ſatiſfactionū eni opa qſi pcipuū videt eē orō. Tertium eſt ut hō pſeueret cauēs ſibi a recidiuo pcti. ⁊ iō dicit. ⌊ Si mūdus ⁊ rectꝰ inceſſeris. ⌋ ſ. cauēs tibi ab imunditijs carnis: ⁊ ab iniuſtitijs qbꝰ ledit pximꝰ. Sic aūt pfecta ꝯuerſione deſcripta ſubiūgit pmiſſionē pſperitatis dicēs. ⌊ ſtatim euigilabit ad te deꝰ. ⌋ eteniꝫ quaſi dormire videt cū iuſtos affligi pmittit. euigilat autē qñ eos defendit ſm illud. Exurge qre obdormis dñe. ⁊ effectū huiꝰ euigilationis ſubiūgit dicēs. ⌊ ⁊ pacatuꝫ reddet hitaculū iuſtitie tue. ⌋ q.d. domꝰ ⁊ familia tua tpe pcti tui cū erāt reproba fuit ꝑturbata: ⁊ tpe iuſtitie tue pacē hēbit. ⁊ ne poſſet conqueri de tpis breuitate repromittit exceſſum pſpitatis dicēs. ⌊ intātū ut ſi priora tua fuerūt pua. ⌋ ſ. cōparatione ſequētiū: ⁊ hoc eſt qđ ſubdit. ⌊ ⁊ nouiſſima tua multiplicent nimis. ⌋ ita ꝙ magnitudo pſpitatis recōpēſet tibi tempus quo in aduerſitate fuiſti.

Lectio. II.

Interroga enim gñationē priſtinaꝫ ⁊ diligēter inueſtiga patrū memoriam. Heſterni qppe ſumus ⁊ ignoramus: qm̄ ſicut vmbra dies nr̄i ſunt ſup terrā: ipſi docebūt te. Loquent tibi: ⁊ de corde ſuo pferēt eloqa. Nunqd virere pōt ſcirpus abſqꝫ humore: aut creſcere carectuꝫ ſine aqua. Cuꝫ adhuc ſit in flore nec carpat manu añ oēs herbas areſcit: ſic vie oīuꝫ qui obliuiſcunt deū: ⁊ ſpes hipocrite pibit. Nō ei placebit uecordia ſua: ⁊ ſicut tela aranearum fiducia eiꝰ. Innitet ſup domuꝫ ſuam ⁊ nō ſtabit: fulciet eā ⁊ nō ꝯſurget. Humectꝰ videt anteqꝫ ueniat ſol: ⁊ in ortu ſuo germē eiꝰ egrediet. Sup aceruū petrarū radices eiꝰ denſabunt: ⁊ inter lapides commorabit. Si abſorbuerit eū de loco ſuo: negabit eū ⁊ dicet. Nō noui te. Hec eſt enim letitia vie eius ⁊ rurſum de terra alij germinent. Deus nō piciet ſimplicē: nec porriget manum malignis: donec ipleat riſu os tuum: ⁊ labia tua iubilo. Qui oderūt te induent cōfuſione: ⁊ tabernaculū impioꝝ non ſubſiſtet.

ℂ Baldath ſuites in pcedētibꝰ eādē ſniam cum eliphaz themanites defendēs poſuerat hoīes pro pctō in pñti vita diuinitꝰ punitos: poſt ꝯuerſionē ad pſperitatis ſtatꝰ reddituros. qđ qdē placitū pbare intēdit dupl'r. primo qdē expimēto. 2° ex ſilitudine. Expimētū enim in rebꝰ pticularibꝰ maxime efficax eſt ad pbādū: ⁊ tāto magis quāto diutiꝰ eſt obſeruatū ⁊ infallibil'r inētū Ea aūt que diuturnitatē tpis reqrūt per antiquorum memorias maxime pbant. ⁊ iō ad ꝓpoſiti pbationeꝫ recurrit ad antiquoꝝ memorias quantū ad antiquos cū dicit. ⌊ Interroga enim gñationē priſtinā. ⌋ ⁊ quantū ad imediate pcedētes cū dicit ⌊ ⁊ diligēter inueſtiga patrū memoriā. ⌋ i. ea que pñtes tui in memoriaꝫ habēt. Interrogatio aūt gñationis priſtine eſt ꝯſiderare antiquoꝝ geſtoꝝ ſcripta ⁊ ea que de antiqs per famā ferunt. Et qꝛ de rebꝰ antiqs multa fabuloſe ſcribunt ⁊ narrant ne ex hoc aliquis ſe falli reputet remittit ad pñtes: qꝛ narrare pñt ea que viderūt. neceſſitatē aūt huius inueſtigationis oñdit ſubdēs. ⌊ heſterni quippe ſumus. ⌋ qſi heri nati. ⌊ ⁊ ignoramꝰ. ⌋ ſ. hec antiq. ⁊ hoc qdē dicit ad oſtēdēdā vite nr̄e breuitatem. vñ ſubdit. qm̄ ſicut vmbra dies nr̄i ſunt ſup terrā. ⌋ vmbra eniꝫ cito trāſit: ſtatim. ſ. dū remouet obſtaculū lucis: ⁊ duꝫ corpꝰ mouet ad eiꝰ obiectionē fit vmbra / prior vmbra trāſit: ⁊ alia ſuccedit: ſic ēt dies hoīs ſūt in ꝯtinuo trāſitu dū alij alijs ſuccedūt. qd aūt ex pcedēti iueſtigatiōe utilitatis ſubſequat oſtēdit ſubdēs. ⌊ ipſi eni priſtini. ⌋ ſ. pñtes iterrogati. ⌊ docebūt te. ⌋ ſ. vitateꝫ ſup pmiſſis uel vbis patrū uel ſcriptis ⁊ forma āntiquoꝝ. ⌊ ⁊ de corde ſuo pferēt eloqa. ⌋ qđ ſubdit ad oſtēdendā vitateꝫ huiꝰ doctrine. q.d. nō aliud docebūt qꝫ qđ corde ſenſerūt: qꝛ nulla ieſt cā eis decipiēdi. Deinde inducit ſilitudineꝫ ad ꝓpoſiti pbationeꝫ ex rebꝰ corpalibꝰ ſūptā. ⁊ ponit exēplū de duobꝰ ex terra naſcentibꝰ: quorum vnū ad ſui ꝯſeruationeꝫ exigit humoreꝫ in terra. ſ. ſcirpus. i. iūcus. vñ dicit. ⌊ Nunqd pōt ſcirpus abſqꝫ humore viuē. ⌋ aliud aūt reqrit loca aquoſa ⁊ ſunt herbe late ⁊ i ſumitate acute que nō creſcūt niſi i locis aquoſis. vñ ſubdit. ⌊ aut creſcē carectū ſine aq. ⌋ dicit enim carectum locus in quo huiuſmodi herbe creſcūt: ⁊ ꝙ ſcirpꝰ humoreꝫ reqrat ⁊ carectū aquā: oñdit qꝛ per ſolā ſubtractioneꝫ humoris aut aque facil'r deſiccatur: nulla alia cā deſiccatiōis exñte. ℂ Eſt aūt duplex cā in alijs ex terra naſcentibꝰ deſiccationis. vna eſt nālis que eſt ppt antiqtateꝫ. altera aūt eſt violenta que eſt qñ euellunt. utraqꝫ aūt cā ceſſante ſcirpus ⁊ carectum

areſcūt ex ſola ſubtractione humoris ⁊ aque: ⁊ hoc eſt
qđ ſubdit. ⌊ cū adhuc ſit in flore. ⌋ i. cū adhuc ſit i ſua
v̄tute ⁊ ſuo vigore: ꝑ qđ excludit tp̄is antiq̄tas. ⌊ nec
occupat̄ manu. ⌋ ꝑ qđ excludit violētia. ⌊ añ oēs her-
bas areſcit. ⌋ i. pre oibꝰ alijs herbis facilꝰ. ¶ Hoc aūt
aptat ad ꝓpoſitū ubi ꝯſiderādū eſt ꝙ iſte baldath ad-
heſionē hoīs ad deū hoc mō ītellexit eē cām ꝓſperita-
tis mūdane ſicut humor eſt cā viriditatis herbe: ⁊ hoc
iō q̄r bonū hoīs eſtimabat eē ꝓſp̄itatē terrenā. bonuꝫ
aūt hoīs manifeſtū eſt eē ex hoc ꝙ hō deo īheret: ⁊ iō
credidit ꝙ ex quo deo nō īheret eiꝰ ꝓſp̄itas terrena de-
ficiat. ⁊ q̄dē uerū eſt de felicitate ſpūali que eſt uerum
hoīs bonū: nō aūt de ꝓſp̄itate terrena que īter mīma
bona cōputat̄: utpote organice deſeruiētia ad ueram
hoīs felicitatē: ⁊ iō ſubdit. ⌊ ſic vie oīuꝫ qui obliuiſcū-
tur deū: ⁊ ſpes hipocrite ꝑibit. ⌋ Ubi ꝯſiderādū eſt ꝙ
duobꝰ ſuppoſitis duo hic corn̄dētia ſubdit: carectuꝫ
eñi manifeſtā aquā req̄rit ad ſui ueriditatē: ⁊ per eius
ſubtractionē areſcit. ſcirpꝰ aūt req̄rit aquā in terrā oc-
cultatā ⁊ per eiꝰ defectū ſiccat̄. ſic ⁊ aliq̄ ſunt qui ſc̄ꝫ eiꝰ
ſn̄iam ꝑeūt per hoc ꝙ eis ſubtrahit̄ in manifeſto adhe-
ſio ad deū. ſ. q̄r oꝑa manifeſte agunt deo ꝯ̄ria: quos ſi-
gnificat per eos q̄ obliuiſcunt̄ deuꝫ. qui eñi manifeſte
mala agūt nec formidant̄: oīno dei reuerētiā poſtponē
vident̄ ut ēt eū in memoria nō hēant. Aliq̄ aūt ſunt q̄
ſc̄m eiꝰ ſn̄iam ꝑeūt ꝓpt̄ ſubtractionē occulte adheſio-
nis ad deū: ⁊ hij ſunt hipocrite qui exteriꝰ ꝓtēdūt ac ſi
deo īhereāt: ſed cor eoꝝ eſt ad terrena: ⁊ iō de hipocri-
ta loquēs noīauit ſpem: ſed de obliuiſcētibꝰ deū noia-
uit vias. i. oꝑationes: q̄r eoꝝ oꝑa ſūt auerſa a deo. quō
aūt ſpes hipocrite ꝑeat oſtēdit cū ſubdit. ⌊ nō ei place-
bit uecordia ſua. ⌋ ubi ꝯſiderandū eſt ꝙ hipocrita hēt
cor uanū: qđ eſt negligēs ad ſpūalia. ad t̄palia v̄o ſolli-
citū: ex hoc q̄dēꝫ ei placet q̄zdiu in t̄palibꝰ ei ſuccedit
ſc̄m ꝙ ſꝑat. ſi aūt ei t̄palia ſubtrahant̄: tūc neceſſe eſt ꝙ
ei diſplicet: q̄r circa deū cor uerū ⁊ firmū nō hūit. dicit
ergo. ⌊ non ei placebit uecordia ſua. ⌋ i. aduerſitate ue-
niēte diſplicebit ei ꝙ ad deū cor rectū nō hūit: ⁊ ſollici-
tudo eiꝰ quaꝫ circa t̄palia hūit oīno deficiet. ⁊ hoc eſt
qđ ſubdit. ⌊ ⁊ ſicut tela araneaꝝ fiducia eiꝰ. ⌋ i. ea in q̄-
bus ꝯfidebat de facili frāgent̄ ſic̄ aranearū tela. confi-
debat eñi nō in diuino auxilio ſed in fortitudine domꝰ
ſue. i. in abūdātia diuitiarū: multitudine ꝯſanguineoꝝ
⁊ alijs hꝰ. ſed hec ei de facili deficiēt. vñ ſeq̄tur. ⌊ inni-
tet̄ ſuꝑ domū ſuā. ⌋ i. fiduciā hēbit ſtabilitatis in ꝓſp̄i-
tate domꝰ ſue: ⁊ tñ nō ſtabit: q̄r cū defecerit ei diuinū
auxiliū ruet. ꝯtigit aūt ꝙ aliq̄s in futurū aduerſa ꝓſpi-
ciēs aliq̄ adminicula ſibi ⁊ domui ſue ꝯtra aduerſa pa-
rat: ſed ⁊ hoc ei nō ualebit. iō ſeq̄tur eñi ⌊ fulciet eā. ⌋
aliq̄bꝰ. ſ. remedijs ꝯtra aduerſa: ſicut domui que mina-
tur ruinā fulcimēta aliq̄ adhibent̄. ⁊ tñ nō ꝯſurget uel
ipſe uel domꝰ ſua ad ꝓſp̄itatis ſtatū. Ad hāc aūt ſn̄iaꝫ
quā de fragilitate fiducie dixerat p̄miſſam ſilr̄tudineꝫ
de ſcirpo adaptat. Ex duobꝰ eñi de ſcirpo fiducia hē-
ri videt̄. primo q̄dē ex ꝓpria v̄tute que tñ adueniēte ſo-
le ⁊ deficiēte t̄re humore cito deficit: ⁊ quātū ad hoc
dicit ⌊ humectꝰ videt̄. ⌋ ſ. ſcirpꝰ. ⌊ anteq̄ꝫ ueniat ſol. ⌋
qui eiꝰ viriditatē tollat. ⌊ ⁊ motu ſuo germē eiꝰ egredie-
tur. ⌋ q̄r eñi creſcē ⁊ ꝓpriū fructū facē videt̄: ⁊ ſilr̄ hi-
pocrite accidit q̄r a ꝑncipio ſibi fortuna ꝓficē videt̄: ſꝫ
ueniēte ſole. i. tribulatione cito ꝓſperitas eius deficit.
¶ 2° pōt hēri fiducia de ſcirpo ex alijs. ſ. uł ex multitu-
dine alioꝝ ſcirpoꝝ ei coherētiū: uel ex ſoliditate loci in
quo creſcit dū naſcit̄ in loco lapidoſo: ⁊ iō ꝯ̄ñter dicit
⌊ ſuꝑ aceruū petrarū radices eiꝰ. ⌋ ſ. ſcirpi. ⌊ denſabū-
tur. ⌋ in quātū ſil̄ ꝯiūgunt̄ multoꝝ ſcirpoꝝ radices: qđ
dicit q̄ztū ad primū. Quātū ad 2ᵐ dic̄ ⌊ ⁊ īter lapides
cōmorabit̄. ⌋ ita aliq̄s hipocrita p̄t hr̄e fiduciā de ſua
ſtabilitate: nō ſolū ꝓpt̄ ſtabilitateꝫ ꝓpriā: ſꝫ ēt ꝓpt̄ mł-
titudineꝫ ꝯſanguineoꝝ ⁊ domeſticoꝝ: aut ēt ꝓpt̄ forti-
tudineꝫ regni aut ciuitatis in qua hītat. Sed hec fidu-
cia eiꝰ deficit ei: ſic̄ ⁊ circa ſcirpū accidit. Seq̄t̄ eñi ⌊ ſi
abſorbuerit eū. ⌋ ſ. ſcirpū aliq̄s de loco ſuo. ⌊ locꝰ eius
negabit eū ⁊ dicet nō noui te. ⌋ q. d. ita ſcirpꝰ de loco
ſuo euellit̄: ꝙ nec ueſtigiū eiꝰ in loco appet̄: nec locus
eiꝰ. q̄ñq̄ꝫ aūt aliq̄s oꝑat̄ ad hoc ꝙ ille idē ſcirpꝰ iteruꝫ
renaſcat̄: ⁊ tñ ſubiūgit dicēs. ⌊ hec eſt enim letitia vie
eiꝰ ut rurſum de terra alij germinent̄. ⌋ q. d. ꝓceſſus ⁊
vita ſcirpoꝝ in aliquo loco cōmorātiū nō ad hoc nāli
appetitu tendit nec per hoc ꝯſeruat̄ ꝙ ideꝫ nūo ſcirpꝰ
qui ereptꝰ eſt renaſcat̄. ſed ad hoc ꝙ alij eiuſdem ſpēi
renaſcant̄. ita ēt eſt cū aliq̄s per mortē aut alio mō ab
aliq̄ fortiū ſocietate ſeꝑat̄ ſtatiꝫ q̄ſi obliuioni tradit̄ ſc̄ꝫ
illud pſal̄. Obliuioni datꝰ ſum tanq̄ꝫ mortuꝰ a corde.
ſed huiꝰ ſocietas gaudet in hijs que ei ſuccedūt ſc̄ꝫ illđ
Ecc̄. 4°. Aliꝰ natꝰ i regno iopia ꝯſumat̄. Hec aūt ad
hᵒ ītroducta ſunt ut oſtēdat ꝙ ſi aliq̄ ꝓſp̄itas īterdū ma-
lis eueniat: nō tñ eſt firma de qua ꝯfidē poſſint. ſed ci-
to trāſit: vñ pro nihilo reputāda eſt. Ex oībꝰ aūt ſupra
dictis oñdit ꝯ̄ñter qđ ītēdit dicēs. ⌊ deꝰ nō ꝓijciet ſim-
plicē. ⌋ i. a ſe eū nō elōgabit ut nō ſuſtentet qui ſimpli-
ci corde ei adheret. ⌊ nec porriget manū malignis. ⌋ i.
nō dabit eis auxiliū ut eoꝝ ꝓſp̄itas ꝯfirmet̄. ⁊ q̄r poſ-
ſet dicē iob q̄cq̄d tu dicis ⁊ ſilr̄tudinibꝰ ꝯfirmare ue-
lis: tñ ego ꝯ̄riū in me ſum exptꝰ: qui cū ſimplex eſſem
aduerſitatē patior: ⁊ maligni aduerſarij mei cōtra me
p̄ualuerūt. iō ad hoc excludēdū ſubiūgit. ⌊ donec im-
pleat riſu os tuū ⁊ labia tua iubilo. ⌋ q. d. hoc qđ dixi
intātū uerū eſt ꝙ in te ſentieris: ſi tñ fueris ſimplex ita
ſ. ꝙ ꝓſp̄itas que ſubſequet̄ letitia tua ꝓrūpet in riſum
⁊ iubilū que ſolent ex magnitudine gaudij ꝓuenire. ⁊
ecōtrario qui oderūt te induent̄ ꝯfuſione. i. manifeſte
ac multiplr̄ ꝯfundent̄: ut ſic ſit eis ꝯfuſio q̄ſi ueſtimen-
tū. ⁊ ne hoc alr̄ videat̄ ipoſſibile ꝓpt̄ ꝓſp̄itatē p̄ñtem
qua vident̄ florē ſubiūgit. ⌊ ⁊ tabnaculū ipioꝝ nō ſb-
ſiſtet. ⌋ per tabnaculū eñi in quo plurimi oriētaliū ha-
bitare ꝯſueuerūt ibi ſuas diuitias ſupellectiles haben-
tes pōt ītelligi oē illud qđ ꝑtinet ad ꝓſp̄itatē vite p̄ñ-
tis. ¶ Cōſiderādū eſt aūt ꝙ iō baldath de hipocrita
⁊ ſimplici facit mētionē: q̄r exiſtimabat iob nō uere ſā-
ctū ſed hipocritā fuiſſe: ⁊ ꝙ ꝓpterea ꝓſp̄itas eiꝰ firma
nō fuit. ſed ſi ſimplex eē incepit ꝓmittit ei ꝓſp̄itatem
affuturam.

Capl̄m. 9ᵐ. Lectio. I.

ET rñdēs iob ait. Uere ſcio ꝙ ita
ſit: ⁊ ꝙ nō iuſtificet̄ hō cōparatꝰ
deo. Si uoluerit ꝯtēdere cum eo:
poterit rn̄dere ei vnum pro mille.
Sapiēs corde eſt: ⁊ fortis robore
Quis reſtitit ei: ⁊ pacē hūit: Qui tranſtulit
mōtes ⁊ neſcierūt his quos ſubuertit i furo-
re ſuo. Qui cōmouet terrā de loco ſuo: ⁊ co-
lūne eiꝰ cōcutiunt̄. Qui p̄cipit ſoli ⁊ nō orit̄
⁊ ſtellas claudit quaſi ſub ſignaculo.

Beatus Job in ſuꝑiori rn̄ſione qua uerbis eli-
phaꝫ rn̄derat vnū p̄termiſiſſe videba-
tur qđ eliphaꝫ de dei iuſtitia ꝓpoſuerat cum dixerat.
⌊ Nunq̄d hō cōparatione dei iuſtificabit̄. ⌋ quinimmo
q̄dā q̄ſi cōparatione uel diſputatione viſus eſt ad deū
loq̄ cū dixit. ⌊ Nunq̄d mare ſum ego aut cetꝰ ⁊c̄. ⌋ Et

iterū.⌊ uſquequo non pcis mihi rc.⌋ qð baldath ſui tes replicās cōtra rñſionē bti iob a defenſione diuine iuſtitie incepit dicēs.⌊ nunqd deus ſupplantat iudiciū rc.⌋ r in hoc vñ ſuū ſmonē terminauit cuȝ dixit.⌊ de⁹ nō ꝓijciet ſimplicē rc.⌋ r ideo beat⁹ iob in hac rñſione primo oſtēdit ſe diuine iuſtitie ɔdicē nolle: nec ɔtra deū uelle ɔtēdē: ut illi ſuſpicabant: r hoc eſt qð dī.⌊ Rñdēs iob ait: ſcio ꝙ ita ſit.⌋ ſ. ꝙ de⁹ nō ſupplantat iudiciū: r ꝙ nō ꝓijciet ſimplicē ut baldath ꝓpoſuit.⌊ r ſcio ꝙ nō iuſtificet hō cōparat⁹ deo.⌋ ſ. cōparatus ei: r hoc dicit rñdēs ei qð ſup eliphaȝ dixerat⌊ nūquid hō cōparatione dei iuſtificabit.⌋ r vñ hoc ſciat ɔ̄nter oſtēdit ex quodā ſigno. cū enim aliqs cōparatione alteri⁹ iuſtus eſt: libere r ſecure pōt cū eo ɔtēdē: qꝛ per mutuā diſceptationē iuſtitia r vitas manifeſtatur Nulli aūt hoi licitū eſt cū deo ɔtēdē: r iō ſbdit.⌊ ſi uoluerit ɔtendē cū eo.⌋ ſ. hō cū deo⌊ nō potit rñdē ei.⌋ ſ. hō deo.⌊ vnū pro mille.⌋ ¶ Sciēdū qdeȝ eſt ꝙ maior nūs qui apud nos ꝓpriū nomē hēat eſt millenari⁹ Nā apud nos maiores nūi per replicationē iferioruȝ minoꝝ noiant: utputa decē millia: cētū millia: r hꝫ rōnabilr accidit. Nā ſm quoſdā antiquos ſpēs nūorum uſqȝ ad decē ꝓtendunt. poſtmodū eni priores nūi repetunt qdeȝ ſm noiationeȝ maiorē: qcqd ſit ſm rei vitateȝ. cubus aūt ex denario ɔſurgēs millenari⁹ eſt. decies enim decē decies mille ſūt. millenariū ergo nūȝ apud nos pro quātocūqȝ magis ideterminato nūo ſūpſit. idē eſt ergo qð dicit ꝙ nō pōt hō deo rñdē vnum pro mille. ac ſi diceret ꝙ nulla determinata nūi menſura inueniri pōt ſm quā diuina iuſtitia humanaȝ excedat: cū hec ſit finita: illa aūt ifinita. ꝙ aūt hō in ɔtendendo nulla ꝓportione poſſit ad deū accedē oſtēdit ɔ̄nter cū dicit.⌊ ſapiēs corde eſt r fortis robore.⌋ ſ. de⁹. Duplicit eni eſt ɔtentio. vna qua ɔtēdit diſputādo r hoc eſt per ſapiam. alia qua ɔtendit pugnādo: r hoc eſt ꝑ fortitudinē. in utroqȝ aūt excedit de⁹: qꝛ r fortitudinē: r ſapia oēm fortitudineȝ r ſapiaȝ excedit. r utrūqȝ horū exceſſum oſtendit ɔ̄nter. r primo exceſſum fortitudinis quā qdē oſtēdē incipit quātū ad hoies cuȝ dicit.⌊ qs reſiſtit ei r pacē habuit.⌋ q. d. nullus. ¶ Sciendū eſt ſiqdē ꝙ aliter hō obtinet pacē a potētiori: aliter a minus potente uel ab eque potenti: manifeſtum eſt eni ꝙ potētior a min⁹ potēti pacē acqrit cōtra euȝ pugnādo: ſicut cū rex potēs ɔtra aliquē rebellē in ſuo regno bellū mouet r victoriā obtinēs pacem regi reformat. Silr ēt ab eqpollēte cū aliqs pacem obtinet pugnādo. lȝ eni cū ſupari nō poſſit: tñ aſſiduitate pugne eū fatigat ut ad paceȝ reducat. Sed a magis potente nunqȝ aliqs pacē obtinet reſiſtēdo uel pugnādo: ſed ei humilr ſubdēdo. hoc eſt ergo euidēs ſignū ꝙ fortitudo dei oēm humanā fortitudinē excedit: qꝛ nullus cuȝ eo pacē hēe pōt reſiſtēdo: ſed ſolū humilr obediendo. Vñ dicit in pſal. Seruabis pacē qꝛ in te ſpauim⁹. ſed ipij qui deo reſiſtūt paceȝ hēe nō p̄nt ſm ꝙ dicit Iſa. Nō eſt pax ipijs dicit dñs. r hoc eſt qð hic dī.⌊ quis reſiſtit ei r paceȝ hūit.⌋ Demū oſtēdit ꝙ fortitudo dei oēm fortitudineȝ rerū nālīū excedit. r hoc qdeȝ oſtendit tā in corpib⁹ ſupiorib⁹ qȝ iferiorib⁹. in iferioribus hoc qdeȝ oſtendit ex hoc ꝙ ea que maxime vident eē ſtabilita r firma in iferiorib⁹ corpib⁹ pro ſua uoluntate mouet. Inter corpa ergo magna ad que poſt hoieȝ trāſitū facit maxime vident eē firma r ſtabilia. montes quoꝝ ſtabiliti ſcōꝝ ſtabilitas in ſcripturis cōparat ſm illud pſal. Qui ɔfidūt in dño ſicut mons ſyō. r tñ mōtes de⁹ ſua vtute mouet. r hoc eſt qð ſubdit.⌊ qui trāſtulit mōtes.⌋ qð qdeȝ etſi miraculoſe diuina vtute fieri poſſit cū hoc videat firmitati fidei repromiſſum: ſm illud Matthei. 21°. Si hūeritis fideȝ r nō heſitaueritis: r ſi mōti huic dixeritis: tolle te r iactare in mare / fiet. r Corin. 13°. Si habuero oēm fideȝ ita ut montes trāſferā. Tñ ɔgruēti⁹ videt ut hoc ad nālē curſuȝ rerū referat. hoc eni hēt nāe ordo: ut oē qð nālit gñat eciā determinato tpe corrūpat. vñ cū gñatio mōtiū ſit nālis: neceſſe eſt ꝙ qñqȝ mōtes nālit deſtruant. r hāc qdeȝ nāleȝ mōtiū corruptionem trāſlationē uocat: eo ꝙ diſſolutio mōtiū r ruina cū qdā trāſlatione ptiū ei⁹ accidit. Nec eſt irrōnale ea que nāliter ɔtingūt diuine vtuti attribui: cū nā agat ꝓpter finē. oē aūt qð ad finē certū ordinat: uel ſeipm dirigit in fineȝ: uel ab alio dirigēte in fineȝ ordinat. neceſſe eſt ꝙ res nālis que finis notitiā nō hēt ut ſeipȝ dirigē poſſit ab aliquo ſupiori itelligēte ordinet in fineȝ. Cōparat igit tota nāe opatio ad itellectū dirigenteȝ res nāles in fineȝ: ſicut cōparat mot⁹ ſagitte ad ſagittāteȝ. Vñ ſicut mot⁹ ſagitte ɔ̄uenienter ſagittatori attribuit: ita ɔ̄nter tota nāe opatio attribuit nāe diuine. vñ ſi per opationeȝ nāe mōtes ſbruunt: manifeſtū eſt ꝙ a vtute diuina mōtium ſtabilitas ſubruat. Cōtingit aūt qñqȝ apud hoies ꝙ ſi aliqs ſua vtute aliquā forteȝ ciuitateȝ expugnat: ꝙ quāto citi⁹ r iſenſibilius fit: tāto magis vt⁹ regis demōſtratur hoc ergo ꝙ mōtes trāſferunt maxime vtuti diuine atteſtat cū qſi ſubito r iſenſibilr fiat: ita ut etiā ab hijs q circa mōtes hitāt per ſubuerſioneȝ mōtis peāt: r ſibi cauē nō poſſint: cū hui⁹ ſubuerſio ꝑcognoſci nō poſſit r hoc eſt qð ſubdit.⌊ r neſcierūt hij quos ſubuertit in furore ſuo.⌋ q. d. a deo: ſubito de⁹ tātā rem opat ꝙ etiaȝ hij qui circa mōtes hitāt ꝑcognoſcē nō p̄nt qð maniſeſte euidēs fit: qꝛ ſi ꝑcognoſcerēt nō ſubuerterent. addit aūt⌊ in furore ſuo.⌋ ad oſtendendū ꝙ de⁹ interdū nāles opationes moderat ſm ordineȝ ſue ꝓuidentie, ꝓut necīū eſt ad hoium pctā punienda: qb⁹ qdem peccātib⁹ metha^ce iraſci dī: cū in eos vindictā exercet qui apud nos ſolet eſſe ire effect⁹. Ex corpib⁹ aūt myſticis trāſit ad elementa iter que firmiſſimū r ſtabiliſſimū videt eſſe terra que eſt imobilis ſicut centrū motus toti⁹: r tñ qñqȝ ſm aliqs ptes ſuas mouet nālit ex uapore incluſo ut phi tradūt: r hoc eſt qð ſubdit⌊ q cōmouet terrā de loco ſuo.⌋ nō qdeȝ totalr ſm totuȝ ſed ſm aliqs ptes ei⁹ que hitant ſicut in terre motu accidit: in quo qdeȝ motu etiā mōtes ɔcutiunt q ſūt qſi colūne ſup terrā fundate. vñ ſequit⌊ r colūne ei⁹ concutient.⌋ p̄nt etiā per colūnas ad lrām itelligi colūne r quecūqȝ alia edificia que vident terre adherē que in terre motu ɔquaſſant. uel p̄nt itelligi per colūnas inferiores terre ptes r intime: eo ꝙ ſicut dom⁹ ſtabilitas ſup colūnas firmat: ita ſtabilitas terre ex centro ꝓcedit: ad qð oēs ptes terre tendentes ſunt ſupioꝝ ptium ſuſtentatrices r qſi colūne: r ſic cū terremot⁹ ex ꝓfundis ptib⁹ terre ꝓcedat: videt qſi ex ɔcuſſione colūnarū ſtre cauſari. ¶ Hoc habito ultimo ad corpa celeſtia ꝓcedit ideȝ oſtendendo. ſ. que etiā vtuti diuine cedunt. Cōſiderādū eſt aūt ꝙ ſicut de nā terre eſt imobilitas r qeſ: ita de nā celi eſt ꝙ ſemp moueat. Sicut ergo vtus terre oſtendit ſupari a vtute celeſti: ita vt⁹ celeſtis corpis oſtendit a vtute diuina ſupari per hoc ꝙ mot⁹ eius ipedit per queȝ fit ſolis r alioꝝ ſyderū mot⁹ r occaſus. r iō ſubdit.⌊ qui ꝑcipit ſoli r nō orit.⌋ qð quideȝ nō dī ꝓpter hoc ꝙ ort⁹ ſolis ipediat ſm rei vitatē cū mot⁹ celi ɔtinuus ſit. ſed qꝛ ſm appentiam alicubi oriri nō videt: puta cū aer fuerat nubiloſus intātū ꝙ ſolis ortus hītātib⁹ ſup terrā inſolita claritate appere nō poſſit. hui⁹ aūt nubiloſitas cū ꝑ opationē nāe fiat

Opa nature cōparant ſagitte

ꝯuenienter diuino ꝑcepto attribuit: a quo tota nã ſua opatione regulat͛ ſicut inſtr̃m ab agente ut dictũ eſt. ꝛ ꝙ ſic itelligat ſolez nõ oriri. ſ. inquãtũ ſolis ortus occultat͛ maxime appet ex hoc qd̃ ſubdit͛ [ꝛ ſtellas claudit q̃ſi ſub ſignaculo.] ſtelle eniz q̃ſi ſub ſignaculo claudi vident͛ cum nubibus celuz obtegit͛ ne ſtelle iſpici poſſint.

Lectio. II.

Qui extendit celos ſolus: ꝛ graditur ſuper fluctus maris. Qui facit arcturũ ꝛ orionas ꝛ hyadas ꝛ interiora auſtri. Qui facit magna ꝛ inſcrutabilia: ꝛ mirabilia quoꝝ nõ eſt numerus.

¶ Poſtq̃z beat⁹ iob oſtẽdit robur diuine fortitudinis. hic icipit oſtẽdẽ ꝓfunditatẽ diuine ſapie. ꝓcedit autẽ ↄ̃rio ordine nũc ꝛ prius. Nã primo qdez icipit ab oſ̃ſione diuine fortitudinis in reb⁹ humanis: ꝛ proceſſit uſq; ad corpa celeſtia. hic aũt icipit a corpib⁹ celeſtib⁹ ꝛ ꝓcedit uſq; ad res humanas q̃ſi circulus faciẽs ꝛ h̾ rõnabilr̃. Nã ſapia factoris oſtendit͛ in hoc ꝙ opa ſtabilia facit. ꝛ iõ in oſtẽſione diuine ſapie icipit a creaturis magis ſtabilib⁹: utpote ab hñtib⁹ euidẽtius diuie ſapie inditiũ. Robur aũt alicuius fortitudinis oſtẽdit͛ ex hoc ꝙ põt aliq̃ a ſuo ſtatu mutare. vñ hoies ↄſueuerũt examinari in eleuatione uel ꝓiectione lapidũ proſtratione hoium ꝛ hi⁹: ꝛ ꝑpt̃ hoc cũ oſtẽdebat robur diẽ fortitudinis icepit ab hijs in q̇bus manifeſtius apparet mutatio. ſic ergo ad oſtẽdẽdã diñã ſapiam a corporib⁹ celeſtibus incipit dicẽs. [Qui extendit celos ſolus.] Sciẽdum aũt eſt ꝙ ſapia dei in tribus precipue cõmẽdabilis appet. ¶ Primo qdez in hoc ꝙ aliqua magna ſuo itellectu ꝛ ſapia metiri põt: ꝛ quãtuz ad hoc dicit. [qui extẽdit celos ſolus.] In extenſione eni celoꝝ magnitudo quãtitatis eoꝝ exprimit͛. ſic igit͛ deus ſolus extẽdiſſe celos dicit͛ inquãtũ ipſe ſolus tantã quãtitatez ſua ſapia menſuratam celis dare potuit.

¶ 2° dei ſapia cõmẽdabilis appet in hoc ꝙ res uariabiles ꝛ q̃ſi in icertũ fluctuãtes in certũ ordinẽ reducit ꝛ ſue gub̃nationi ſubditas eẽ facit. ꝛ quãtũ ad hoc ſubdit [ꝛ gradit͛ ſup fluct⁹ maris.] fluctus eni maris iordinatiſſimi eẽ vident͛: utpote q̇ uẽtis varijs nunc hac nũc illac circũferunt͛: ꝛ tñ ſup eos deus gradit͛: iquãtũ eos deus ſue gub̃nationi ſubdit. ¶ 3° dei ſapia cõmẽdabilis appet ex eo ꝙ deus multa ↄdidit ſ̃m ſue ſapie rationez que mirabilia hoibus appent: ꝛ eoꝝ rõnez inueſtigare nõ pñt: ꝛ hec ꝑcipue ſunt que in ſitu ꝛ diſpõne ſtellarũ appent: que tñ a deo ſapientiſſime ꝛ rõnabilr̃ ſũt iſtituta: ꝛ hec qdez enũat icipiẽs a polo ſeptẽtrionali ꝛ ꝓcedẽs uſq; ad polũ meridionalez. vñ dic͛ [q facit arcturũ.] arcturus qdez eſt quedã ↄſtellatio i celo que uocat͛ urſa maior: ꝛ h̾et ſeptẽ ſtellas claras que nunq̃z nobis occidũt ſed ſemp circueũt polũ ſeptẽtrionalẽ. Seq̇tur [ꝛ orionas.] orion eſt quedã ↄſtellatio multũ euidẽs in celo ꝓpter ſui magnitudinez ꝛ claritatez ſtellarũ que dicunt͛ eſſe in thauro ꝛ geminis. ſeq̇tur [ꝛ hyadas.] que ſunt quedã ſtelle in pectore thauri ut dĩ exñtes: ꝛ ſunt etiã multũ notabiles viſu. Seq̇t͛ [ꝛ iteriora auſtri.] Ubi ↄſiderãdũ eſt ꝙ hijs qui ſub eq̇noctiali h̾itãt: ſi tñ aliq̇ ibi h̾itãt: uterq; polus cõſpicuus eſt cũ orizon eoꝝ ad rectos angulos eq̇noctialez tenet ꝛ ſic opoꝛteat ꝙ trãſeat per utrũq; polũ eq̇noctialez. vñ uterq; polus reddit͛ ↄſpicuus h̾itãtibus ſub eq̇noctiali ꝛ accedẽtibus v̾ſus polũ ſeptẽtrionalẽ eleuat͛ ſup orientez poli ſeptẽtrionalis: ꝛ deprimit͛ po lus auſtralis ſ̃m modũ elõgationis ab eq̇noctiali. vñ nobis qui in ꝑte ſeptẽtrionali ſumus polus auſtralis nunq̃z põt eſſe ↄſpicuus. ꝛ ſilr̃ ſtelle ei vicine occulte ſunt nobis ſ̃m quãtitatez qua elõgantur ab eq̇noctiali. ꝛ hec dicunt͛ hic iteriora auſtri: q: ſũt nobis occulta q̃ſi ſub orizonte abſcõdita ꝛ dep̃ſſa. ꝛ ne aliq̇s credat ꝙ in ꝑdictis ſolũ diña ſapia manifeſtet͛: oſtẽdit ↄñter ꝙ multa alia ſilia nobis deus fecit dicẽs. [q facit magna.] In q̇bus. ſ. cõmẽdabilis appet dei ſapia ex cõmẽſuratione magnitudis. ꝛ hoc rñdet ei qd̃ dixerat. [qui extẽdit celos ſolus. ꝛ iſcrutabilia.] que. ſ. hoies ſcrutari nõ pñt ꝓpt̃ eoꝝ iſtabilitatez: que tñ diuina gub̃natione ordinant͛. ꝛ hoc rñdet ei qd̃ dixerat. [ꝛ gradit͛ ſup fluctus maris. ꝛ mirabilia.] quoꝝ. ſ. rõnes hoies cõſiderare nõ pñt: lꝫ a deo ſ̃m rõnem ſint facta: ꝛ hoc rñdet ei qd̃ dixerat. [qui facit arcturũ ꝛc̃.] ꝙ aũt addit [quoꝝ nõ eſt nũs.] ad ſui gl̃iam referendũ eſt: ita tñ ꝙ itelligat diuina opa ꝛ mirabilia eẽ hoibus. ſunt tamen mirabilia deo qui facit oĩa in numero pondere ꝛ menſura.

Lectio. III.

Si uenerit ad me nõ videbo eũ: ſi abierit nõ intelligã. Si repẽte iterroget q̇s rñdebit ei. Uł q̇s dicẽ põt ei: cur ita facis. Deus cui⁹ ire nemo reſiſtẽ põt: ꝛ ſub quo curuant͛ qui portant orbem. Quãtus ergo ſuz ego ut rñdeã ei: ꝛ loquar v̾bis meis cũ eo. Qui etiã ſi habuero q̇ppiam iuſtũ nõ rñdebo: ſed meũ iudicẽ depreca bor. Et cũ iuocãtẽ me exaudierit: nõ credo ꝙ audierit uocẽ meã. In turbine eni ↄteret me: ꝛ multiplicabit vulnera mea ẽt ſine cauſa. Nõ ↄcedit requieſcere ſpũm meũ: ꝛ iplet me amaritudinib⁹. Si fortitudo querit͛: robuſtiſſim⁹ eſt. Si eq̇tas iudicij: nemo audet pro me teſtimoniũ dicere. Si iuſtificare me uoluero: os meũ cõdẽnabit me. Si innocẽtẽ oſtẽdero: prauũ me cõprobabit. Etiam ſi ſimplex fuero: hoc ipſuz ignorabit aĩa mea: ꝛ tedebit me vite mee.

¶ Beatus iob uolẽs oſtendẽ ſuã intẽtionez nõ eſſe ut cũ deo ↄtendat: per plura iditia ꝓfunditatem diuine ſapiẽtie in rebus nãlibus oſtẽdit. nũc aũt vult oſtendere ꝓfunditatez diñe ſapie in rebus humanis. ¶ Cõſiderãdũ eſt aũt ꝙ ad rectorẽ humanarũ rerũ tria ꝑtinẽ vident͛. Primũ eſt ut ſubiectis iuſtitie ꝑcepta ꝛ alia bñficia diſpenſet. 2m eſt ut actus ſubditoꝝ examinet. 3m eſt ut quos culpabiles iuenit penis ſubijciens extminet: uel purget. In hijs ergo tribus imẽſa ꝫ ꝓfũditatez diuine ſapie oſtẽdit. ¶ Pr̃io qdẽ q: tã ꝓfũde ꝛ ſubtilr̃ ſuis ſubditis ꝓuidet ſua bñficia ꝙ ẽt eis icõprehenſibile eſt qui recipiũt: ꝛ hoc eſt qd̃ dicit. [ſi uenerit ad me nõ videbo eũ: ſi abierit nõ itelligã eũ.] Ubi ↄſiderãdũ eſt ꝙ in ſcripturis deus uenire ad hoiem dĩ qñ ei ſua bñficia largit͛. ſiue itellectũ eius illuminãdo: ſiue affectũ iflamãdo: ſiue q̃litercũq; ei bñfaciẽdo. vñ dĩ Iſaie 35°. Deus nr̃ ipſe ueniet ꝛ ſaluabit nos. Ecõtrario v̾o deus ab hoie recedẽ dĩ qñ ei ſua bñficia uel ſuaz ꝓtectionez ſubtrahit ſ̃m illud pſal. Ut qd dñe receſſiſti lõge. d. in. o. in tri. ¶ Cõtingit aũt qñq; ꝙ deus aliq̇bus uel tribulationes uel ẽt aliquos ſpũales defect⁹ euenire ꝑmittit ad ꝓcurãdũ eoꝝ ſalutẽ. ſicut dĩ Ro. 8°. Diligẽtibus deũ oĩa co. in bo. ſic ergo deus ad hoiez ue

Opa natureꝯ parant͛ ſagite

In q̇b⁹ appet ſapiẽtia di ꝛ i quos

Que regrunt i rectore.

Quõ d͛us dĩ uenire ad nos.

nit eius ꝓcurãdo ſalutez:⁊ tñ hõ eũ nõ videt:qꝛ bñfi/
ciũ eiꝰ nõ ꝑcipit. Ecõtrario ṽo multis deꝰ ſua manife/
ſta bñficia nõ ſubtrahit:que tñ in eoꝝ ꝑnitiẽ ṽgũt:⁊ iõ
dĩ ꝙ deꝰ ſic recedit ab hoĩe ꝙ hõ eũ nõ ĩtelligit recedẽ
tẽ.ſic ergo appꝫ ꝓfũditas ſapĩe diuine in diſpẽſatiõe
ſuoꝝ bñficioꝝ. ¶ Oſtẽdit aũt ſcḋo diuine ſapĩe ꝓfun
ditas in examinatione humanoꝝ actuũ:qꝛ videlꝫ ſic ſb
tiľr ⁊ efficacit̃ examinat:ut eiꝰ examinationẽ nullus per
quãcũqꝫ cauillationẽ ſubterfugẽ poſſit.⁊ hoc eſt qḋ di
cit⌊ repẽte iterroget qs rñdebit ei.⌋ Jñtrogat aũt deꝰ
hoĩez qñ eũ ad ꝯſiderãdũ ſuã ꝯſciaz reducit.uel ĩteriꝰ
ĩſpirãdo:uel exteriꝰ ꝓuocãdo bñficijs aut flagellis ſꝫ
illud pſal̃.Dñs ĩñtrogat iuſtũ ⁊ ipiũ. Tũc aũt hõ ſuffi
ciẽter deo rñdet qñ in eo nihil iuenit̃ ꝙ iuſte a deo rep
hẽdi poſſit:qḋ nulli hoĩum in hac vita ꝯtingit ſm illḋ
Prouerb.20°. Quis pōt dicẽ mũdũ eſt coꝛ meum.ſi/
gnãter aũt dicit⌊ ſi repẽte iter.⌋qꝛ ſi hoĩ ſpatiũ rñden
di det̃ pōt per pñiaz delicta diluẽ.ꝯtingit aũt qñqꝫ ꝙ
aliqs in examinãdo alioꝝ exceſſus remiſſus iuenit̃:ti/
mẽs ne ⁊ ſui exceſſus ṽſa vice ab alijs examinent̃.ſed
hoc deo formidãdũ nõ eſt ut in ſua examinatione mo/
leſtet̃:qꝛ nõ hẽt ſuꝑiorẽ qui de eiꝰ factis iudicare poſ/
ſit.⁊ iõ ſubdit.⌊ uel qs dicẽ ei pōt cur ita facis.⌋q̃ſi eũ
caſtigãdo. ¶ 3° aũt oſtẽdit diñe ſapĩe ꝓfũditas in pu
nitione delictoꝝ.qꝛ quocũqꝫ ſe ṽtat hõ nulla aſtutia:
nulla potẽtia dei vindictã declinare pōt ſm illḋ pſal̃.
Quo ibo a ſpũ tuo:⁊ quo a facie tua fugiã.⁊ hoc ẽ qḋ
dicit.⌊ deꝰ cuiꝰ ire reſiſti nemo pōt.⌋ Jra enim ſm ꝙ
deo attribuit̃ in ſcripturis nõ iportat cõmotionẽ aĩ ſed
vindictã.huiꝰ aũt ꝓbationẽ ꝯñter iducit dicẽs.⌊ ⁊ ſb
quo curuant̃ qui poꝛ.oꝛ.⌋ Jntelligẽdi aũt ſunt portare
oꝛbẽ celeſtes ſpũs:quoꝝ miniſterio tota coꝛꝑalis crea/
tura diuinitꝰ ꝓcurat̃ ut dicit Augꝰ.3° de trinitate.hij
aũt celeſtes ſpũs ſub deo curuant̃:qꝛ ei per oĩa obedi
unt ſm illud pſal̃. Bñdicite dño oẽs angeli eiꝰ:miniſtri
eiꝰ qui facitis uolũtatẽ eiꝰ.ſic igit̃ angelis deo obedien
tibꝰ manifeſtũ eſt ꝙ totꝰ curſus rerũ coꝛꝑaliũ qui per
angelos adminiſtrat̃ diuine ſubiacet uolũtati:⁊ ſic ex
nulla creatura pōt hõ hẽre auxiliũ ad effugiẽdum dei
vindictã ſꝫ illud pſal̃. Si aſcẽdero in celũ tu illic es:ſi
deſcẽdero ad ĩfernũ ades.q̃nimo ut dicit̃ Sap.5°.pu
gnabit ꝓ illo oꝛbis terrarũ cõtra iſenſatos. Pñt ẽt in/
telligi poꝛtare oꝛbẽ reges ⁊ principes mũdi qui ſb deo
curuant̃ ſm illud Prouerb.8°. Per me reges regnãt.
uel qꝛ nec ipſi reges ire diuine reſiſtere pñt:ut ex hoc a
maiori idẽ de alijs ꝯcludi poſſit. Sic igit̃ oſtẽſa mul/
tiplicit̃ imẽſitate diuĩe potẽtie ⁊ ꝓfũditate diñe ſapĩe
ꝯcludit ꝓpoſitũ ꝙ.ſ.ſue iẽtionis nõ eſt cũ deo ꝯtẽdẽ.
⁊ hoc eſt qḋ dicit⌊ quãtꝰ ſum ego.⌋i.q̃ꝫ potẽs q̃ꝫ ſapi
ens.⌊ qui rñdeã ei.⌋ſ.deo iterrogãti potẽtiſſimo ⁊ ſa/
piẽtiſſimo.⌊ ⁊ loq̃r ṽbis meis cũ eo.⌋examinãdo fcã
eiꝰ ⁊ dicẽdo⌊ cur ita facis.⌋ac ſi diceret nõ ſufficiens
ſuz ut ꝯtẽdã cũ deo. Cõtẽtio eni in rñdẽdo ⁊ obijciẽ/
do cõſiſtit. Cõtingit aũt qñqꝫ ꝙ aliqs ⁊ ſi nõ ſit multũ
potẽs ẽt ⁊ ſapiẽs:tñ ꝓpter ſecuritatẽ ſue ꝯſcie non for/
midat ꝯtẽdẽ cũ quouis iudice.ſed hãc ẽt cãm ꝯtẽdẽdi
cũ deo a ſe excludit dicẽs.⌊ qui ſi ẽt hũero q̃ppiã iuſtũ
nõ rñdebo.⌋ſ.deo examinãti q̃ſi meã iuſtitiã defendẽ
do.⌊ ſed meũ iudicẽ deꝑcaboꝛ.⌋q̃ſi nõ petẽs iudiciũ
ſed mĩam:ſignãter aũt dicit.⌊ ſi hũero q̃ppiã iuſtũ.⌋
ad deſignãdũ icertitudinẽ humane iuſtitie.per hoc ꝙ
dicit⌊ ſi habuero.⌋ſꝫ illud Apľi.j.ad Corin.10°. Ni
hil mihi ꝯſciꝰ ſuz:ſed nõ in hoc iuſtificatꝰ ſũ.⁊ ad oſtẽ/
dẽdũ ꝙ iuſtitia hoĩs ꝑua eſt ⁊ imꝑfecta ad diuũ exa/
mẽ relata.ꝓpter qḋ dicit⌊ q̃ppiã.⌋ſm illud Jſa.64°
Oẽs iuſtitie nr̃e q̃ſi pãnꝰ mẽſtrua.ſic ſũt corã illo.q̃d

aũt ex ſua deꝑcatiõe ꝯſequat̃ oſtẽdit cũ ſubdit.⌊ ⁊ eũ
ĩuocãtẽ au.me.nõ credo ꝙ exau.uocẽ meã.⌋ Cõtigit
qñqꝫ ꝙ deꝰ hoĩem exaudit nõ ad uotũ ſed ad ꝓfectũ
Sicut eni medicꝰ nõ exaudit ĩfirmũ ad uotũ poſtulã
tẽ amoueri medicinã amarã:ſi medicꝰ eã nõ remoue/
at eo ꝙ ſcit eã eẽ ſalutiferã:exaudit tñ ad ꝓfectũ qꝛ ꝑ
hoc ſanitatẽ ĩducit:quã maxime ĩfirmꝰ deſiderat. ita
deus hoĩ in tribulationibꝰ ꝯſtituto tribulatiões non
ſubtrahit q̃ꝫuis deꝑcãti qꝛ ſcit ea expedire ad finalez
eiꝰ ſalutẽ.⁊ ſic lꝫ deus uere exaudiat tñ hõ in miſerijs
ꝯſtitutꝰ ſe exaudiri nõ credit:⁊ q̃re nõ credat oſtẽdit
ſubdẽs.⌊ in turbine eni ꝯteret me.⌋qḋ methaᶜᵉ dictũ
eſt exponit ſubdẽs.⌊ ⁊ multiplicabit vul.mea etiã ſi/
ne cã.⌋hoc ẽt eſt ꝯterẽ qḋ multiplicare vulnera ⁊ tri/
bulationes.hoc eſt⌊ in turbine.⌋in hoꝛribili obſcuri/
tate.qḋ dicit⌊ ſine cã.⌋ſ.manifeſta ⁊ ab hoĩe afflicto
ꝑceptibili.Si eni hõ afflictꝰ ꝑcipet cãm q̃re deꝰ eum
affligit:⁊ ꝙ afflictiones ſũt ei utiles ad ſalutẽ:manife/
ſtũ eſt ꝙ crederet ſe exauditũ.ſed qꝛ hoc nõ intelligit:
credit ſe nõ exauditũ.⁊ iõ nõ ſolũ exteriꝰ affligit̃ ſꝫ ẽt
ĩteriꝰ.ſicut ĩfirmꝰ qui ſi neſciret ſe per medicinã ama/
rã ſanitatẽ habiturũ nõ ſolũ affligeret̃ in guſtu ſed ẽt i
aĩo.⁊ iõ ſubdit.⌊ nõ ꝯce.regc.ſpi.meũ.⌋regeſcit eniz
ſpũs lꝫ carne afflicta ꝓpter ſpem finis.ſm ꝙ dñs do
cet Matthei.5°. Btĩ eritis cũ maledixerint uobis ho
mines.⁊ poſtea ſubdit. Gaudete qm̃ merces ur̃a co/
pioſa eſt in celis.⁊ ſic dũ affligoꝛ exteriꝰ ⁊ ĩteriꝰ nõ rege
ſco.⌊ ĩplet me amaritudinibꝰ.⌋ſ.itus ⁊ extra. Et ẽ cõ
ſiderãdũ ꝙ ab illo loco⌊ ⁊ eũ ĩuocãtẽ au.⁊c̃.⌋euident̃
expoſuit qꝛ ſupꝛa occulte dixerat⌊ ſi uenerit ad me nõ
videbo.⌋hoc eni fere ubiqꝫ in dictis iob obſeruãduz
eſt ꝙ obſcure dicta per aliq̃ ꝯñtia exponunt̃.⁊ qꝛ.ſ.bꝛe
uiter ⁊ ſũmarie dixerat iob.⌊ quãtꝰ ego ſum qui rñde
am ei.⌋hic ꝯñter diffuſiꝰ explicat.ubi ẽt aſſignat cãm
q̃re nõ rñdet:ſed iudicẽ deꝑcat̃.ꝙ eniz aliqs audacter
iudici rñdeat pōt ex duobꝰ cõtingẽ.primo q̃dem ſi iu/
dex ſit debilis qui ſubditos cohercẽ nõ poſſit.ſed hoc
excludit dicẽs.⌊ ſi foꝛtitudo querit̃.⌋ſ.ĩ deo ad ſubdi/
tos cohercẽdũ.⌊ robuſtiſſimꝰ eſt.⌋oẽ robur excedẽs
Scḋo aliqs audacter rñdet iudici qꝛ cõfidit de ſua cã
qḋ aliqñ ꝯtingit qꝛ hẽt multos excuſatores:ſed hoc ex
cludit dicẽs.⌊ ſi eq̃tas iudicij.⌋ſ.req̃rit̃ ſm quã aliqs
hñs pꝛo ſe multos teſtes abſoluit̃.⌋nemo pꝛo meʼ au.
teſti.di.⌋itellectꝰ eni hoĩs hoc nõ capit.ꝙ hoĩs iuſti/
tia ſit maioꝛ q̃ꝫ ṽitas dei redarguẽtis. Aliqñ ṽo hõ ⁊ ſi
nõ hẽat aliquos teſtes pꝛo ſe:cõfidit tñ de cã ſua inni/
tẽs teſtimonio cõſcie ſue.ſed teſtimoniũ ꝯſcie nõ pōt
ualẽ hoĩ ꝯtra redargutionẽ diuã:⁊ oſtẽdit ꝑ ſingulos
gradus. ¶ Hẽt eni teſtioniũ ꝯſcie tres gradus. Quo
rũ primꝰ eſt qñ alicui ꝯſcia ſua teſtimoniũ reddit ꝙ ſit
iuſtus ſm illud Ro.8°. Jpſe ſpũs teſtimoniuz reddit
ſpũi nr̃o ꝙ ſi.fi.dei.ſed hoc teſtimoniũ nõ ualet cõtra
diuã repꝛhẽſionẽ.vñ dic̃.⌊ ſi iuſtificare me uoluero.⌋
i.ſi uoluero dicẽ me eẽ iuſtũ dñs mihi obijciet ꝙ ſim i
piꝰ.⌊ os meũ cõ.me.⌋i.ꝯdẽnabilẽ me reddet ꝓpt̃ bla
ſphemiã. ¶ 2ꝰ gradus eſt qñ aliqs ⁊ ſi nõ p̃ſumat ſe eẽ
iuſtũ:tñ nõ repꝛhẽdit eũ ꝯſcia de aliquo pctõ ſm illud
1.ad Corin.4°. Nihil mihi ꝯſciꝰ ſum:ſed nec hͦ teſtio
niũ ualet cõtra deũ.vñ dicit.⌊ ſi ĩnocẽtẽ oſtendero.⌋
i.ſi ĩnocẽtẽ uoluero me oſtẽdẽ eẽ ſine pctõ.⌊ prauum
me cõpꝛobabit.⌋inquãtũ mihi uel alijs manifeſtabit
pctã quoꝝ mihi nõ ſum ꝯſciꝰ.qꝛ ut dĩ in pſal̃. Delicta
qs itelligit. ¶ 3ꝰ gradus ẽ qñ aliqs ⁊ ſi ſit ſibi ꝯſciꝰ de
pctõ:tñ p̃ſumit.uel qꝛ nõ hũit malã intẽtionẽ.aut q̃a
nõ fecit illud ex malitia uel dolo:ſed ex ignorãtia ⁊ in
firmitate.ſed nec hoc teſtimoniũ ualet hoĩ ꝯtra deum

ideo dicit⌊ ēt ſi ſimplex fuero. ⌋i.ſine dolo uel duplici
tate praue intētionis.⌊ hoc ipm ignorabit aīa mea. ⌋
hō eni nō pōt ad liqdū motū ſui affect⁹ cōprehēdere
tū ꝑpter uariationē ei⁹.tū ꝑpter ꝑmotionē ꝛ ipetum
multarū paſſionū ꝑpter qȯ dr̄ Hieremie.17°. Prauū
eſt cor hoīs ꝛ iſcru.qs co.illud.ꝛ ꝑpt̄ hi⁹ ignorātiā ꝙ
hō ſeipm non cognoſcit nec ſtatū ſuū reddit̄ ēt iuſtis
ſua vita tedioſa.ꝛ ꝑpter hoc ſubdit.⌊ ꝛ tedebat me vi
te mee. ⌋ Lectio.IIII.

Nū eſt qȯ locut⁹ ſum:ꝛ inocētē ꝛ i
piū ipſe cōſumit.Si flagellat:occi
dat ſemel:ꝛ nō de penis inocētū ri
deat.Terra data eſt in man⁹ impij:
vultū iudicū ei⁹ opit.Qȯ.ſi nō ille eſt:quis
ergo eſt.Dies mei ueIociores fuerūt curſo
re:fugerūt ꝛ nō viderūt bonū. Pertranſie
rūt q̄ſi naues poma portantes:ſicut aqla uo
lās ad eſcā.Cū dixero nequaꝗ̄ ita loquar:
cōmuto faciē meā ꝛ dolore torqueor.Ve
rebar oīa opa mea:ſciēs ꝙ nō ꝑceres delin
quēti.Si aūt ꝛ ſic ipius ſum : q̄re fruſtra la
boraui.Si lot⁹ fuero quaſi aqs niuis:ꝛ ful
ſerint uelut mūdiſſime man⁹ mee.Tn̄ ſordi
bus itinges me:ꝛ abhominabunt̄ me ueſti
mēta mea.Neqꝫ eni viro qui ſimilis mei eſt re
ſpōdeo:nec qui mecū i iudicio ex equo poſ
ſit audiri.Nō eſt qui utrūqꝫ ualeat arguere:
ꝛ ponē manū ſuā in ambob⁹.Auferat a me
v̇gā ſuā:ꝛ pauor eius nō me terreat.Loq̄r
ꝛ nō timebo eum.Neqꝫ enim poſſum me
tuens reſpondere.

¶ Poſtq̄ꝫ beat⁹ iob oſtēdit nō eē ſue intētionis ut cum
deo ꝯtēdat:ꝑponit illud de quo cū aduerſarijs ei⁹ diſ
putatio ei erat.Dixerat eni eliphaz ꝙ pene a deo non
niſi pro pctis imittunt̄.cōtra hoc qȯ in ſupiori rn̄ſione
iob locut⁹ fuerat.ꝛ qꝛ baldath ſnīam ſuā repetit dicēs
⌊ vnū eſt qȯ locut⁹ ſuꝫ:ipiū ꝛ inocētē ipſe cōſumit. ⌋
q.d.nō ſolū pctōrib⁹ ſed ēt inocētib⁹ mors a deo imit
tit:que tn̄ eſt maxima penarū pn̄tiū.ꝛ ſic nō eſt uerū
qȯ dicis ꝙ ſolū pro pctis ꝓprijs hō puniat̄ a deo.ꝛ ꝙ
aūt mors a deo ſit dr̄ Deute.32°.Ego occidā ꝛ ego vi
uē faciā.ſꝫ cū mors coīter oīb⁹ imittat̄ a deo:vnū ē qȯ
durū videt̄.ſ.ꝙ inocētes p̄ter neceſſitatē cōem multi
plices aduerſitates ſuſtinēt in hac vita.cuius rei cām
iueſtigare intēdit:ꝛ iō ſubdit.⌊ ſi flagellat occi.ſel. ⌋q.
d.det ꝙ flagellū mortis oīb⁹ ſit cōe.videt̄ tn̄ rōnabile
ꝙ inocētib⁹ qui ex ꝓprijs pctis nō ſūt rei:p̄ter morteꝫ
que debet̄ pro pctō cōi aliā penā iſligē non debēt.Si
eni ut uos dicitis nulla alia cā eſt q̄re iuſte aliter penā
alicui iſligi poſſit niſi pctm̄.ꝛ manifeſtū eſt inocentes
pati penā in hoc mūdo:videt̄ ꝙ ſine cā puniant̄:ac ſi
ipſe pene ꝑpt̄ ſe deo placerēt:iō ſubdit.⌊ ꝛ de penis i
nocētū nō ride. ⌋De illis eni ridē ſolemus que nobis
ꝫꝫ ſe placēt.ſi aūt hͦ eſt icōueniēs ꝙ pene inocētū deo
ſꝫm ſe placeāt.iueniunt̄ aūt inocētes frequēter in tris
puniri.videt̄ ſeq aliud incōueniēs.ſ.ꝙ iſte pene ex di
uino iudicio nō ꝓcedāt:ſed ex malitia alicuius dn̄i q
ptātē hēt in terra ꝛ punit innocētes.vn̄ ſeqtur.⌊ terra
data eſt in manus ipij. ⌋q.d.ſi ipſi deo nō placēt ſꝫ ſe
pene inocētū qui tn̄ puniunt̄:itātū optebit dicē ꝙ de⁹

regimē terre alicui ipio cōmiſerit:ex cui⁹ iniqtate iudi
ciū in terra ꝑuertit̄ ut innocētes puniant̄:ꝛ hoc eſt qȯ
ſubdit.⌊ vultū iudicū eius opit. ⌋i.rōnē eoꝝ obnubi
lat:uel cupiditate:aut odio:aut amore:ne vitatē iudi
cij in iudicādo ſequant̄.⌊ ꝙ ſi ille nō eſt. ⌋ſ.ipſius cui
tradita eſt terra a quo.ſ.cauſat̄ innocētū punitio.⌊ qs
ergo eſt. ⌋ſ.huius punitionis cā.nō eni dici pōt ut oſtē
ſum eſt ꝙ hoc ſit a deo ſuppoſita nr̄a poſitione ꝙ ſolū
pctm̄ ſit cā penarū pn̄tiū.hoc aūt eſt qȯ dixit.⌊ terra
data eſt in manu ipij. ⌋eſt qdē ſꝫ aliqd uerū inquātū
ſ.terreni hoīes ſub ptāte diaboli a deo relinquunt̄ ſꝫ
illud.Qui facit pctm̄ ſeruus eſt pcti.ſimpl̄r aūt eſt fal
ſum.Nō eni diabolo abſolute terre dn̄iū eſt cōceſſuꝫ
ut.ſ.libe in terra facē poſſit qȯ uelit.ſed qcqd facē per
mittit̄ ex diuina diſpēſatione ꝓcedit:que oīa ex rōna
bili cā diſpēſat.vn̄ hoc ipm ꝙ inocētes puniunt̄ nō de
pēdet abſolute ex malitia diabolica:ſed ex ſapia dei ꝑ
mittētis.vn̄ ſi pctm̄ nō eſt cā punitionis inocētū:non
ſufficit hoc ad malitiā diaboli reducē:ſed opꝫ ulterius
aliquā rōnabilē cām eē ꝑpter quā de⁹ ꝑmittit.ꝛ iō ſi
gnāter dicit⌊ ꝙ ſi nō eſt ille qs ergo eſt. ⌋q.d.ſi malitia
diaboli nō eſt ſufficiēs cā punitionis inocētū:opꝫ ali
am cām iueſtigare. ¶ Ad inueſtigādū igit̄ rōnē q̄re
innocētes puniant̄ in hoc mūdo.primo ꝑponit defe
ctū quē ſuſtinuerat in amiſſione bonoꝝ:oſtēdēs muta
bilitatē ꝓſpitatis pn̄tis ex ſilitudine eoꝝ que videntur
uelociſſima in hoc mūdo. ¶ Cōſiderādū eſt ꝙ ad pro
ſpitatē hui⁹ mūdi aliq diuerſimode ſe hn̄t.Quidā eni
ipſam ꝓſpitatē pro fine hn̄t:nec ultra ipſā ſpantes:ad
qȯ videbat̄ decliare illoꝝ opio qui oīa p̄mia ꝛ penas
in hac vita ꝯſtituebāt.ta les aūt nō ꝑtrāſeūt ꝓſpitateꝫ
hui⁹ mūdi:ſed ꝓſpitas hui⁹ mūdi fugit ab eis qn̄ eam
amittūt.Quidā v̊o de quoꝝ n̄uo fuit iob in ꝓſpitate
hui⁹ mūdi finē nō ponūt/ſed ad aliū finē tēdūt:ꝛ tales
ꝓſpitatē hui⁹ mūdi magis ꝑtrāſeūt q̄ꝫ ꝑtrāſeant̄ ab ea
Tendētib⁹ aūt ad aliquē finē tria ſunt necīa.Primuꝫ
eſt ut in nullo alio cor ſuū figāt per qȯ retardari poſ
ſint a fine/ſed feſtinēt ad finē ꝯſndū.ꝛ iō ponit exēpluꝫ
de curſore qui ſic tēdit ad finē ſui curſus ꝙ in via mo
rā nō trahit.vn̄ dicit.⌊ Dies mei uelo.fa.ſūt cur. ⌋i q
bus v̇b is ꝛ iſtabilitatē pn̄tis fortune ꝛ intētionē ſuā in
aliud tēdētē demr̄at ꝙ in reb⁹ hui⁹ mūdi reqe cordis
nō iuēta.vn̄ ſeqtur.⌊ ꝛ nō viderūt bonū. ⌋ſ.i qȯ mea
intētio ferebat̄:qȯ eſt uerū bonū:vn̄ pro iuſto me nō
reputo.ꝙ ſi ꝓſpitatē pn̄tē remunerationē putāt:ea ſb
tracta innocēs nō ſum.Scd̄o reqrit̄ ꝙ tēdēs in aliquē
finē acqrat ſibi illa per que poſſit ad finē ꝑuenire.ſicu
ti qui vult ſanari opꝫ ꝙ acqret medicinas qb⁹ ſanetur
ſic qui vult ad uerū bonū ꝑuenire opꝫ ꝙ acqrat virtu
tes qb⁹ illud ꝯſeq poſſit.vn̄ ſubdit.⌊ ꝑtrāſierūt quaſi
naues poma portātes. ⌋in quo ēt duo demr̄at:ꝛ labi
litatē pn̄tis fortune:qꝛ naues poma portātes ad uēdē
dū feſtināt:ne per morā putreſcāt:ꝛ ſtudiū tēdētis in
finē.q.d.dies mei ꝑtrāſierūt uacui:ſed v̇tutes congre
gaui cū qb⁹ tēdo ad finē ꝯſequēdū.Tertiū reſtat ꝯſe
cutio finis.vn̄ dicit.⌊ ſicut aqla uolās ad eſcā. ⌋i quo
ēt duo p̄dicta deſignant̄.Nā aqla ueloci⁹ uolat preci
pue cū a fame ipellit̄:ꝛ eſcā hēt pro fine qua reficitur:
qꝛ ergo in hijs v̇bis q̄ſi innuerat ſe eē iuſtū ꝛ innocētē
qȯ p̄ſūptuoſum ab aduerſarijs reputabat̄:incipit de
ſua inocētia ꝯfortare cū deo qui ſolus eſt ꝯſcie iudex.
vn̄ ſubdit.⌊ Cuꝫ dixero. ⌋ſ.in corde meo.⌊ nequaq̄ꝫ
ita loq̄r. ⌋ut.ſ.ſiꝫ iniuſt⁹.ꝛ inocēs.⌊ cōmuto faciē me
am. ⌋ſ.a fiducia quā ꝯcepam de mea inocētia ad quā
dā ſollicitudinē ineſtigādi pctā.⌊ ꝛ dolore torqueor. ⌋
in ꝯſcie ꝓprie diſcuſſione recogitās ne forte ꝑ aliquo
pctō

pctõ ſic puniar:⁊ cām doloris ſbdit dicēs.⌊ uerebar
oia opa mea.⌋eſt enī alicui magna cā doloris qñ ma
gnā ſollicitudinē hēt de re aliq̃ ⁊ tñ icidit in illò qȯ vi
tare ſtudebat.ipſe aūt circa oia opa ſua magnā ſollici⸗
tudinē apponebat timēs ne in aliquo a iuſtitia declina
ret:⁊ hȯ eſt qȯ dicit.⌊ uerebar oia opa mea.⌋⁊ cā q̃re
ſic uerebat̃ in oi ope ſuo erat timoꝛ de ſeueritate diui
iudicij.vñ ſbdit.⌊ ſciēs ꝙ nõ ꝑces delinquēti.⌋niſi.ſ.
ꝯuertat̃:qꝛ ſicut in pſal.dr̃.Niſi ꝯuerſi fueritis gladiuꝫ
ſuū vibrabit.⌊ Si aūt.⌋poſt tātū ſtudiū inocētie.⌊ ⁊
ſic ipiꝰ ſuꝫ.⌋ut tā grauibꝰ pctis a deo puniri meruerīꝫ:
q̃re fruſtra laboraui i tāta ſollicitudie inocētie ꝯſeruā
de.fruſtra enī laborare dr̃ q ſuo labore tēdit ad finem
ad quē nõ ꝑtingit.ſed qꝛ puritas hois quantacūqꝫ ſit
ad diuū examē relata deficiēs iuenit̃:iõ ꝯñter oſtēdit
ꝙ cū ſe purū ⁊ inocētē dicit ſe purū ⁊ inocētē itelligit:
q̃ſi hoīeꝫ:nõ q̃ſi in nullo penitꝰ a rectitudie diue iuſti
tie recedētē. ¶ Eſt aūt ſciēdū ꝙ duplex ē puritas.vna
qdē inocētis alt̃a penitētis.utraqꝫ aūt imꝑfecta eſt in
hoie ſi ad ꝑfectā rectitudinē diue regule cōpet̃.dic̃ er
go quātū ad puritatē penitētis.⌊ ſi lotꝰ fu.⌋i.ſi a pctis
meis me purgare ſtuduero.⌊ q̃ſi.a.ni.⌋que ualde ab
lutiue eē dicunt̃.quātū vò ad puritatē inocētis dicit.
⌊ ⁊ fulſerit ue.mū.ma.mee.⌋i.⁊ in opibꝰ meis que ꝑ
manꝰ deſignant̃ nulla iueniat̃ mūditia:ſed fulgeat in
eis iuſtitie claritas.dic̃ aūt⌊ uelut mūd.⌋ad iſinuādū
ꝙ in hoie ꝑfecta mūditia eē nõ põt.⌊ Si ingt ſic fue.
mū.tñ ſoꝛ.i.me.⌋i.ſoꝛdibꝰ demr̃aboꝛ tue iuſtitie cõpa
tꝰ:⁊ ꝑ tuā ſapiaꝫ ꝯuictꝰ.ſꝑ enī i opibꝰ hūanis aliqs de
fectꝰ iuenit̃.qñqꝫ qdē ex igr̃ātia pp debilitatē rõis.qñ
qꝫ aūt ex negligētia ꝓpt̃ ifirmitatē coꝛꝑis.qñqꝫ autēꝫ
aliq̃ ifectio alicuiꝰ terrene affectiõis ēt in bonis opibꝰ
admiſcet̃ ꝓpt̃ mobilitatē humani coꝛdis ꝙ nõ firmū i
eodē ꝑſeuerat.vñ ſemꝑ aliqd in hūanis opibꝰ iuenit̃
qȯ deficit a puritate diue iuſtitie.Cū aūt aliqs mūduſ
eſt ⁊ tñ exteriꝰ aliquā iuſtitie oſtēſionē hēt:ſigna iuſti⸗
tie que de eo exteriꝰ appent ei nõ cõpetūt.⁊ iõ ſubdit.
⌊ ⁊ abhominabunt̃ me ueſtimēta mea.⌋per ueſtimen
ta enī exteriora opa deſignant̃ qbꝰ hõ q̃ſi ꝯtegit̃ ſm il
lud Matth.12°.Ueniūt ad uos in ueſtimētis ouium.
tūc g̊ ueſtimēta alicuiꝰ eū abhomiant̃ qñ ext̃iora hois
que iuſtitiā ꝑtēdūt iteriorībꝰ nõ ꝯcoꝛdāt.q̃re aūt quā
tūcūqꝫ ſit purus nõ põt ſe defendē qn a deo ꝯuincat̃ i
purus.ꝯñter oſtēdit ex duobꝰ in qbꝰ deus hoieꝫ excel
lit.videlꝫ ex iuſtitie puritate:⁊ ex maieſtatis auc̃te.quā
tū g̊ ad p̄mū dicit.⌊ neqꝫ enī vi.q ſi.mei ē rñ.⌋q.d.ſi
aliqs hõ me ipurū uellet ꝯuincē poſſē ei reſiſtē ſi mihi
obijcēt que ipſe ſentiret i hoie ſuari nõ poſſe de ꝑfcā
iuſtitie puritate.ſꝫ ſic rñdē nõ poſſū deo in quo nulꝉs
defectꝰ iueīt̃.Quātū ad 2m dic̃.⌊ nec q me.i iu.ex quo
p.au.⌋cū enī duo hoies adinuicē ꝯtēdūt:iudicē pñt
hr̃e q utriuſqꝫ dcā examiet:ſꝫ hȯ int̃ deū ⁊ hoieꝫ eē nõ
põt duplici rõne.Una rõ eſt qꝛ opꝫ ꝙ in iudice ſit al⸗
tioꝛ ſapia que ſit q̃ſi regula ad quā examient̃ dcā utri⸗
uſqꝫ ꝑtis.Manifeſtuꝫ eſt aūt ꝙ diua ſapia eſt p̄ma
regula ad quā ois v̓itas examinat̃:⁊ ꝓpt̃ hȯ ſbdit.⌊ nõ
ē q.utr.ua.ar.⌋q.d.nõ ē aliꝰ ſuꝑioꝛ deo ex cuiꝰ maiori
ſapia coꝛrigi poſſit.Alia rõ ē qꝛ opꝫ ꝙ in iudice ſit ma
ioꝛ ptās q̃ poſſit utrāqꝫ ꝑtē cõp̄mē:⁊ hȯ excludit dicēſ
⌊ ⁊ ponē ma.ſu.i am.⌋i.cohercē utrūqꝫ.hoc enī exclu
dit̃ ꝑ imēſitatē diue potētie quā ſuꝑ oñdit.⁊ qꝛ ut dcꝫ
ē itēdit ꝑſcrutari q̃ rõe inocētes pūiant̃ i hȯ mūdo.ꝯñt̃
oſtēdit qd enī ipedire poſſit ab hac ꝑſcrutatiõe:⁊ q̃ in
tētiõe hȯ ꝑſcrutari uelit.ipediri āt poſſet ab hac ꝑſcru
tatiõe ex duobꝰ.Primo qdē ex afflictiõe q̃ patiebat̃.
hoies enī quoꝝ mēs occupata eſt triſtitia nõ pñt ſbti⸗
lit̃ ꝑſcrutari.⁊ quātū ad hȯ dic̃.⌊ auferat a me v̓gā ſu.⌋
2° ex reuerētia quā ad deū hēt.hoies enī aliqñ ex q̃dā
reuerētia quā ad deū hñt omittūt ea que dei ſūt ꝑſcru
tari.⁊ quātū ad hȯ dic̃.⌊ ⁊ pauoꝛ eiꝰ nõ me ter.⌋q.d.cõ
cedat ſpūꝫ meū regeſcē ab afflictiõe quā patioꝛ:⁊ nõ i
putet̃ mihi ad irreuerētiā ꝙ de diuis diſputo.⁊ ſic po
tero ꝑſcrutari.vñ ſeqt̃.⌊ loq̃r ⁊ nõ timebo eū.⌋i.ac ſi
nõ timēt eū.⌊ neqꝫ enī poſſū metuēs rñdē.⌋i.dū a re⸗
uerētia eiꝰ reuocoꝛ a ꝑſcrutatiõe. ¶ Sciēdū eſt aūt ꝙ
timoꝛ dei circa hoies a ꝑſcrutatiõe diuoꝝ nõ reuocat
qñ.ſ.ꝑſcrutant̃ diua deſiderio v̓itatis cogſcēde:nõ ut
icõpꝛehēſibilia cõꝑhēdat.ſꝫ ſꝑ eo moderamie ut itel⸗
lectū ſuū diue ſbijciāt v̓itati.reuocant̃ aūt ꝑ tiores dei
ne ſic ꝑſcrutent̃ diua q̃ſi cõꝑhēdē uolētes ⁊ itelꝉꝫ ſuū
diua v̓itate nõ regulātes.ſic igit̃ ꝑ hec v̓ba iob itēdit
oñdē ꝙ eo moderamie de hijs que ad diuā ꝓuidētiā ꝑ
tinēt ꝑſcrutabit̃ ut itelꝉm ſuū diue v̓itati ſubijciat nõ
ut diuinā v̓itatē ipugnet:qȯ eēt ꝯtra reuerētiā diuini
timoris. ¶ Caplm.10m. Lectio.I.

TEdet aiam meam vite mee:di
mittā aduerſuꝫ me eloquꝫ me
um.Loq̃r in amaritudine aie
mee:dicā deo:noli me condē
nare.Indica mihi:cur me ita
iudices.Nunqd bonū tibi vi
det̃ ſi calūnieris me ⁊ opp̄mas me:opus
manuū tuarū:⁊ ꝯſiliū ipioꝝ adiuues.Nun
qd oculi carnei tibi ſunt:aut ſicut videt hõ ⁊
tu videbis:Nunqd ſicut dies hois dies tui:
⁊ anni tui ſicut humana ſunt tꝑa:ut queras
iniq̃tatē meā:⁊ pctm̃ meū ſcruteris:Et ſcias
qꝛ nihil ipiū fecerim:cū ſit nemo qui de ma
nu tua poſſit eruē.Manꝰ tue fecerūt me:⁊
plaſmauerūt me totū in circuitu:⁊ ſic repen
te ꝑcipitas me.Memēto queſo ꝙ ſicut lutū
feceris me:⁊ in puluerē reduces me.Nõne
ſicut lac mulſiſti me:⁊ ſicut caſeū me coagu
laſti:Pelle ⁊ carnibꝰ ueſtiſti me:oſſibus ⁊
neruis cõpegiſti me.Uitā ⁊ miſ̃icoꝛdiaꝫ tri
buiſti mihi:⁊ viſitatio tua cuſtodiuit ſpiritū
meū.Licet hec celes in coꝛde tuo:tamē ſcio
qꝛ vniuerſorum memineris.

Poſtq̃ꝫ ſupiꝰ ꝓpoſuit iob ꝙ tā inocētes q̃ꝫ ipij
i hȯ ſclȯ tribulant̃:⁊ tetigit cāꝫ punitio
nis inocētū que poſſet ext̃iari.ſ.ꝙ t̃ra q̃ſi d̓relicta a do
ſit expoſita uolūtati inique ꝑtātis inocētes ꝑ libito pu
niētis.hȯ aūt remoto qꝛ manim icõueniēs ē:ingſiuit qs
eēt inocētū pūitio:⁊ q̃ de cā.⁊ hāc qōnē hȯ ꝓſeq itēdit
pꝰ tñ q̃ꝫ ad iueſtigatiõeꝫ ꝓcedat oñdit quo aio hȯ loq̃t
loqt̃ enī i ꝑſõa hois afflicti ſꝫ ꝯceptiões q̃s ei triſtitia
ſbmiſtrat.vñ primo ponit tediū qȯ patit̃ in hac vita.
qȯ qdē tediuꝫ eſt ꝓpter tribulationes quas patit̃:que
itātū graues ſūt ꝙ ēt ipaꝫ vitā reddūt tedioſā.lꝫ enī vi
uē ſꝫ ſe delectabile ſit:tñ i anguſtijs viuē tedioſū ē.vñ
dic̃.⌊ tedet aiaꝫ me.vi.m.⌋ſic̃ aūt hõ cui delectabiꝉ ē
ſua vita optat ſe viuē:ita cui tedioſa ē ſua vita optat ſe
vita p̄uari.⁊ iõ ſbiūgit.⌊ dimittā ad.me elo.me.⌋tc̃
enī hõ aduerſū ſe loqt̃ qñ ſe vita p̄uari exoptat.ſed ſi
gnant̃ dic̃⌊ dimittā.⌋mꝉtotiēs enī hõ aliquos motꝰ i
coꝛꝑe patit̃ pp aliquā paſſionē uꝉ triſtitie uꝉ ꝯcupie uꝉ

ſre aut cuiuſcūq̄ alteriꝰ. ſed tn̄ ita rōne eiꝰ motꝰ reprimit: q̄ ad v̄bū exteriꝰ nō ꝓcedit. qn̄ aūt rō oñdē vult qd iteriꝰ patiat̄ occultos motꝰ in v̄ba ꝑducit: ꝛ tunc h̄ eloquꝫ dimittē dr̄ q̄ſi priꝰ retētū: ꝛ ꝓpt̄ h̄ ſb̄dit. ⌊ loq̄r in amaritudine aīe mee. ⌋ q. d. v̄ba que exteriꝰ ꝓferaꝫ iteriorē amaritudinē oſtēdēt. ſ. ut det itelligē ſe in ꝑſona hoīs amaricati loq. ſꝫ ne rurſus itelligat̄ q̄ iſta eloq̄a dimiſſus ſit per h̄ q̄ rō a triſtitia ſupat̄ ſbiūgit. ⌊ dicā deo noli me cō. ⌋ cū eni rō a paſſiōe vincit̄ hō ꝯtra deū murmurat: ꝛ qn̄q̄ uſq̄ ad blaſphemiā ꝓcedit. ſꝫ dū iter tribulationes hoīs rō recta manet/ deo ſe ſubdit ꝛ ab ip̄o remediū ꝑſtolat̄. ⌊ dicā deo noli me cō. ⌋ ſil' ēt in hoc ad ſoluēdā qōnē accedit. cū eni ſup̄ queſiuiſſet qs eēt cā innocētiū pene in hoc mūdo. hic iā ꝯfitet̄ deū eē auctorē punitionis huiꝰ: dum petit q̄ ab eo ne ꝯdēnet̄ ſꝫ illud pſal'. Dn̄s mortificat ꝛ viuificat. ex quo manicheoꝝ hereſis ꝯfutat̄. Hijs aūt ꝑmiſſis ſuppoſito q̄ dn̄s ſit punitiōis auctor: inq̄rit de cā ſue punitionis ad deū loquēs. ⌊ indica mihi cur me ita iudi. ⌋ i. facias me cognoſcē cām ꝓpt̄ quā a te punior. Sciebat eni q̄ rōnis iueſtigatio ad v̄itatis terminū ꝑuenire nō pōt niſi diniꝰ doceat̄. ſcire aūt cām ſue punitionis nec̄iū eſt hoī uel ad correptionē uel ut patiētiꝰ flagella ſuſtineat. Ad inq̄ſitionē aūt huiꝰ qōnis ꝓcedit ſub q̄dā diſiūctione. neceſſe eſt eni q̄ ipſe qui punit̄ ul' ſit inocēs ul' pctōr. Pˀio aūt ꝓcedit ſupponēdo q̄ ſit inocēs. ꝛ q2 ad cognitionē dinoꝝ per res humanas ꝑuenimur: ꝓponit duos modos qbꝰ in humano iudicio qn̄q̄ inocētes puniun̄. ¶ Primꝰ modus eſt ꝓpt̄ malitiā puniētis ex qua ꝯtingit tripl'r penas inocētibꝰ irrogari. Aliqn̄ q̄dē dū per aſtutiā inocētibꝰ calūnias ingerūt. ꝛ quātū ad hoc dic̄. ⌊ nunqd bonū. t. vi. ſi cal. ⌋ Aliqn̄ v̄o per potētiā opprimunt̄. ꝛ quātū ad h̄ ſb̄dit. ⌊ ꝛ opprimas me opꝰ manuū tuarū. ⌋ Aliqn̄ v̄o ipij q̄dē ex ꝓprio motu inocētes nō puniūt: ſed q2 iordinate aliquos diligūt/ eos ēt in opp̄ſſione inocētiū iuuāt. vn̄ ſubdit. ⌊ ꝛ ꝯſiliū ipioꝝ adiu. ⌋ Sꝫ ꝯſiderādū eſt q̄ aliqn̄ aliq in diuerſis naturis vnū ꝛ idē pōt eē bonum ꝛ malū. ſicut iracūdū eē/ cani q̄dē eſt bonū: hoi aūt malū. nullus aūt ſane mētis h̄ in dubitationē deducit. Si deꝰ ex malitia aliqd opet̄: nō eni pōt in ſūmo bono aliqd mali eē. ſed pōt cōtingē q̄ aliqd malū eſt in homīe qd ad dinā ꝑtinet bonitatē. ſicut nō miſeri ſm q̄ miſericordia cōpaſſionē ſonat: i hoīe q̄dē vitupat̄: qd tn̄ bonitas dina ex ſui ꝑfectiōe req̄rit. Manifeſtū eſt aūt q̄ tria ꝑdicta calūniari opprimē ꝛ ꝯſiliū ipioꝝ adiuuare in hoībꝰ mala ſunt. vn̄ h̄ in qōnē iducit. utrum deo poſſint eē bona. vn̄ nō querit. ⌊ nunqd calū. ꝛ oppri. ⌋ ſed ⌊ nunqd bonū tibi videt̄ ſi calūnieris ꝛ opprias. ⌋ ſ. ſupponēs pro firmo q̄ deꝰ nunq̄ꝫ aliqd facit niſi qd bonū ſibi videt̄: ꝛ hoc uere eſt bonū. ¶ Itē ꝯſiderādū eſt q̄ ea que nāli' ſunt nō iputant̄ in culpā uel in malū. nāle aūt eſt q̄ vnūquodq̄ ꝑdat ſuū ꝯriū. vn̄ ꝛ deus qui eſt ſūme bonꝰ odit ea que ꝯtra ſe fiūt: ꝛ ipſa diſꝑdit ſm illud pſal'. Odiſti oēs qui opant̄ iniq̄tatem perdes ꝛc̄. ſi ergo hoīes nō eēnt a deo facti: ſed a pn̄cipio ꝯrio ut manichei fabulant̄: bonū videret̄ q̄ deꝰ hoīes opprimeret ꝓpt̄ ſeip̄m. ad hoc igit̄ excludēdū non ſimpliciter dicit ⌊ ꝛ opprimas me. ⌋ ſed addidit ⌊ opꝰ manuū tuarū. ⌋ ¶ Itē bonū videt̄ q̄ deꝰ iuſtoꝝ uoluntates adimpleat. q aūt inocētē calūniari aut opprimē uolūt/ nō ſunt iuſti ſed ipij: ꝛ ꝑcipue ſi nō ignorāter ul' caſu: ſed ex ꝯſilio ꝛ delibatione hoc uelint. vn̄ cū ſe innocētē ſupponat in prima ꝑte qōnis: ſeq̄tur ipios eē q eū ex delibato ꝯſilio opprimē uel calūniari uolūt. ꝛ ideo ſignāter dicit. ⌊ ꝛ ꝯſiliū ipioꝝ adiuues. ⌋ ¶ Hac igitur cā retētā q2 deo hoc bonū videri nō pōt cū ipſe ſit opꝰ manuū dei: ꝛ cū eiꝰ hoſtes qui ip̄m opp̄ſſerūt ipij probent̄: ꝓcedit ꝯñter ad 2m modū quo in humano iudicio qn̄q̄ inocētes affligunt̄. Cōtingit eni qn̄q̄ q̄ quādo aliqs inocēs falſo apud iudicē accuſat̄: iudex ad exquirēdā v̄itatē eū tormētis ſubijcit ſm iuſtitiā agens. ſed huiꝰ rei cā eſt defectꝰ cognitionis hūane qui eſt triplex. ¶ Unꝰ q̄dē eſt q2 oīs cognitio hoīs a ſenſu ꝓcedit. ꝛ q2 ſenſus corꝑis ꝛ corꝑaliū ſunt/ nō pōt iudex iteriorē ꝯſciaꝫ accuſati cognoſcē: ut ergo hoc excludat iō dicit. ⌊ nunqd oculi carnei tibi ſūt. ⌋ ac ſi dicat nunqd tu corꝑalibꝰ ſenſibꝰ cognoſcis. ponit aūt oculos: q2 viſus iter alios ſenſus excedit. ¶ Scōs defectꝰ eſt q̄ hō per ſenſus corꝑeos nec ēt oīa corꝑalia ꝯſpicē pōt. non eni pōt cognoſcē que a remotis ꝛ in abſcōditis fiunt. qd a deo remouet dicēs. ⌊ aut ſicut videt hō ita ꝛ tu videbis. ⌋ ut. ſ. nō poſſis que ubiq̄ fiūt ēt occulta cognoſcē. ¶ Tertiꝰ defectꝰ humane cognitiōis eſt ex tpe. tū q2 hō de die in diē plus cognoſcit. tū ēt q2 per tp̄is lōgitudinē obliuiſcit̄ ea que nouit: ut ſic opteat eū iterato q̄ſi adiſcē: hoc a deo remouet dicēs. ⌊ nunqd ſic̄ dies hoīs dies tui. ⌋ ut. ſ. de die in diē tua creſcit cognitio. ⌊ ꝛ anni tui ſicut humana ſunt tp̄a. ⌋ ut. ſ. per curſum tēpoꝝ aliqd tue cognitiōi decreſcat. ꝛ ſubdit. ⌊ ut queras iniq̄tatē meā: ꝛ pctm̄ meū ſcru. ⌋ i. ut ꝑ flagella inq̄ras: an ego peccauerim opē: ꝛ iniquꝰ ſim mēte. ſicut hoīes per tormēta pctā exq̄rūt: ꝛ ſic poſt inq̄ſitionē hiꝰ in me pctā nō iuenies. ⌊ ꝛ ſcias q̄ nil ipiuꝫ fecerim. ⌋ q̄ſi h̄ aliūde cognoſcē nō poſſis niſi per flagella pctā mea exq̄ras. ꝛ hoc libe facias abſq̄ ꝯdictiōe. ⌊ cū ſit nemo qui de ma. tua poſ. eruē. ⌋ Aliqn̄ eni ab hac inquiſitione que eſt per tormēta iudices deficiūt: dū hij qui torqueri debēt ab eoꝝ manibꝰ eruunt̄. Et q2 ſupra dixerat ſe eē opꝰ manuū dei: ut ex h̄ oſtēderet q̄ bonū deo videri nō pōt ut eū opprimat ꝓpt̄ ſe q̄ſi in opp̄ſſione eius delectatꝰ qd ſuppoſuerat manifeſtat. vn̄ ſubdit. ⌊ manꝰ tue fecerūt me. ⌋ ꝛ ne aliqs credat (ſm manicheoꝝ h̄ēſim) hoīs aīam a deo factā: corpꝰ v̄o a cōtrario actore formatū ſbiūgit ⌊ ꝛ plaſmauerūt me totū in circuitu. ⌋ In circuitu dic̄ q2 corpꝰ videt̄ eē aīe i circuitu ſicut ueſtimētū ueſtito: uel ſicut domꝰ hītatori. ⌊ totū. ⌋ dic̄ ut ad ſingula corꝑis mēbra referat̄. ⌊ plaſmauerūt. ⌋ dicit ut alludat ei q̄ hō ex limo t̄re dicit̄ eē formatꝰ. per manꝰ aūt opatio dina itelligit̄. vn̄ dr̄ pluralr ⌊ manꝰ. ⌋ q2 lꝫ ſit vna dina v̄tꝰ opans: multiplicat̄ tn̄ eiꝰ opatio in effectibꝰ. tū ꝓpt̄ diuerſitatē effectuum tū ēt ꝓpt̄ uarietatē cāruꝫ mediaꝝ qbꝰ mediātibꝰ ſuos effectꝰ ꝓducit. ſb̄dit aūt. ⌊ ꝛ ſic repēte ꝑcipitas me. ⌋ q2 repētinuꝫ videt̄ eē ut aliqs q aliquā rē ꝓduxit eam abſq̄ cā manifeſta corrūpat. Qui eni facit aliqd vult illud eē: ad h̄ eni fac̄ ut ſit. q aūt ip̄m corrūpit vult illud nō eē. Si aliqs igit̄ deſtruat qd priꝰ fecit videt̄ repētina eius mutatio uoluntatis: niſi aliq̄ manifeſta cā de nouo oriat̄: ex qua appeat priꝰ illud eē corrūpēduꝫ q2 prius fuit fiēduꝫ. hiꝰ aūt repētina mutatio uoluntatis in deū cadē nō pōt: ꝛ iō q̄ſi admirāte querit. ⌊ ꝛ ſic repē. ꝑci. me. ⌋ q. d. h̄ icōueniēs v̄r. ſi quē prius feciſti: ſine cā nūc deſtruas. ul' qd dixit. ⌊ fecerūt me. ⌋ pōt referri ad ꝯſtōnē ſb̄e. qd aūt dixit. ⌊ ꝛ plaſmauerunt me to. in cir. ⌋ pōt referri ad ea que ide aduenīūt ſiue ſint bona aīe ſiue corꝑis ſiue extioris fortune. ꝛ q2 in gn̄ali ſe factuꝫ ꝛ plaſmatuꝫ a deo poſuerat: in ſpāli ꝓſeq̄t de mō ſue factiōis ad ſilitudinē alicuiꝰ qui alicui vult reducē aliqd ad memoriā. videt̄ autē deꝰ tunc beniuolētie quā ad ſuā facturā h̄ēt obliuiſci: cum eā corruptiōi exponit: ꝛ ad modum obliuiſcentis ſe h̄ēt: ꝛ ſm hunc modum

Manicheoruꝫ errorez

modum dr̄ in pſal. Uſquequo dn̄e obliuiſceris me in
finem. ⁊ iō dicit. memēto queſo ꝙ ſicut lutuɀ feceris
me. Ubi ɀſiderādū eſt ꝙ duplicē hoīs factioneɀ cō
memorat. Primo qdē eā que ꝑtinet ad primā īſtituti-
onē nāe alludēs ei qd̓ dr̄ Gen̄. i. De⁹ hoīem de limo
terre formauit. ⁊ iō dicit ꝙ ſic lutū feceris me. ubi
ēt cōpōneɀ hoīs ex primis elīs tāgē videt. ⁊ qꝛ ēt p̄io
hoī dictū eſt. puluis es ⁊ in puluerē reuerteris. ɀn̄ter
ſubiūgit. ⁊ in puluerē reduces me. ēt nāliter. nā ea
que ex tra gn̄ant ɀn̄s eſt ſɀ nāe ordinē ut reſoluant in
terrā. Sɀ de hoc aliqs mirari pōt cū mai⁹ videat de
terra formare hoīeɀ q̄ɀ hoīem formatū retinē ne ī pul-
uerē redigat. vn̄ eſt ꝙ de⁹ qui hoīeɀ formauit eū ī pul
uerē redigi ꝑmittit. utrū. ſ. hoc ſit ſolū ex nec̄itate māe
ut hō in hoc nihil plus hēat alijs que ex terra forman
tur. uel hoc ſit ex diuina ꝓuidētia aliquā hoīs culpaɀ
puniēte. ¶ Cōſequēter aūt tāgit factionē hoīs quātū
ad op⁹ ꝓpagatiōis ſm ꝙ hō ab hoīe gn̄at. ubi ɀſide-
rādū eſt ꝙ qui oīa nāe oꝑa deo attribuit nō excludit
nāe oꝑationē. Sɀ eo mō quo principali agēti attribu-
unt ea que per cauſas ſcd̓as agunt ut artifici ipſa oꝑa
tio ſit. hoc eni ipm ꝙ nā oꝑat a deo hēt qui hic eā in-
ſtituit. In hac aūt hoīs gn̄atiōe primo occurrit ſemi-
nis reſolutio. ⁊ quātū ad hoc dicit nōne ſicut lac mul
ſiſti me. ſicut eni ſemē eſt ſuꝑfluū alimenti: ita ⁊ lac.
2° aūt cōcurrit cōpactio maſſe corꝑee in utero mulie-
ris. ⁊ quātū ad hoc ſb̓dit. ⁊ ſicut caſeū me coagula-
ſti. ita eni ſe hēt ſemē maris ad mām quā femina mi
niſtrat in gn̄atiōe hoīs ⁊ alioꝝ aīaliū ſicut ſe hēt coa-
gulū in gn̄atione caſei. 3° aūt occurrit diſtinctio orga-
noꝝ: quoꝝ qdē ɀſiſtētia ⁊ robor eſt exteri⁹ ut oſſib⁹ cir
cundant aūt exteri⁹ a pelle ⁊ carnib⁹. vn̄ dicit pelle ⁊
carnib⁹ ueſtiſti me: oſſib⁹ ⁊ neruis cōpe. me. 4m aūt
eſt aīatio fet⁹ ⁊ p̄cipue quātū ad aīam rōnalē que nō
īfūdit niſi poſt organizationē. ſil̓ aūt cū aīa rōnali īfū
dunt hoī diuinit⁹ quedā ſeminaria v̓tutū. aliq qdē cōit
oīb⁹. aliq v̓o ſpālit aliqbus ſm ꝙ hoīes qdā ſunt nālit
diſpoſiti ad vnā v̓tutē: qdā ad aliā. Iob aūt dicit īfra.
ab īſantia creuit mecū miſeratio: ⁊ de utero egreſſa eſt
mecū. vn̄ ⁊ hic dicit. vitā ⁊ miſicordiā tribuiſti mi-
hi. Ultimo aūt eſt obſuatio vite taɀ in mr̄no ut̄o q̄ɀ
poſt exitū ab utero. que qdē obſuatio eſt ꝑtim qdeɀ ꝑ
p̄cipia nālia: ꝑtim aūt per alia dei bn̄ficia nāe ſuꝑad
dita: ſiue ꝑtineāt ad aīaɀ ſiue ad corpus ſiue ad exteri-
ora bona: ⁊ quātū ad hoc ſb̓dit. ⁊ viſitatio tua cuſto
diuit ſpūm meuɀ. Sicut enim deus ab aliquo rece-
dē dr̄ in ſcripturis: qn̄ deus ab eo ſua dona ſubtrahit:
ſic eū viſitare dr̄ qn̄ ei ſua dona largit. Ex hoc autē ꝙ
iob deo dixerat. memēto queſo ꝙ ſicut lutuɀ feceris
me. Aliqs credē poſſet eū hui⁹ opionis eē ꝙ obliuio
in deū cadē poſſet. vn̄ excuſat ſe ab h̓ dicēs. lɀ hec ce
les in corde tuo: tn̄ ſcio qꝛ vni. me. dr̄ aūt deus ꝑ ſili-
tudinē aliqd in corde celare qn̄ nō oſtēdit per effectū
qd̓ hēt in cognitiōe uel affectione. ſic itaqɀ deū p̄dicta
in corde celare dr̄: qꝛ in effectu nō oſtēdit ꝙ eū ſua fa-
ctura recognoſcat quē ſic repēte p̄cipitare vr̄. Lcō. II

SJ peccaui ⁊ ad horā pepciſti mihi:
cur ab iniqtate mea mundū me eſſe
nō patieris. Et ſi ipius fuero ue mi
hi eſt: ⁊ ſi iuſt⁹ nō leuabo caput: ſa-
turat⁹ afflictione ⁊ miſeria. Et ꝓpter ſuꝑbi-
am q̄ſi leenā capies me: reuerſuſqɀ mirabilit
me crucias. Inſtauras teſtes tuos ɀtra me:
⁊ multiplicas iram tuam aduerſuɀ me: ⁊ pe
ne militant in me.

¶ Suꝑius inqſiuit iob cām ſue punitiōis ſuppoſito ꝙ i
nocēs eēt. nūc aūt ꝓcedit ad inqrēdū ſi ꝓpt̓ hoc puni
at ꝙ pctōr eſt: ⁊ ꝓpter qd̓ pctm̄ nō puniat. primo oſtē
dit utēs tali rōne. Si eni pctm̄ cōmiſit maxie h̓ cōmi-
ſiſſe videt tpe ꝓſꝑitatis. Si autē pctm̄ eſt tota cā q̄re
aliq puniant aduerſitate quā ſuſtinēt in pn̄ti: poſita cā
ponit effect⁹. oportēt ꝙ ſtatim cū aliqs peccat aduerſi
tas ſequeret. Manifeſtū aūt erat ꝙ iob tpe ſue ꝓſꝑi-
tatis eūdē modū viuēdi ſuauit. vn̄ ſi peccauit h̓ mō
viuēdo diu an̄ peccauerat q̄ɀ aduerſitatē pateret. oꝑ-
teret ḡ dicē ꝙ cū ſtatim poſt pctm̄ aduerſitas ſecuta nō
ſit ꝙ de⁹ tpe illo ei pepcit quo aduerſitates nō iduxit.
Incōueniēs aūt eſt dicē ꝙ pctm̄ qd̓ de⁹ pepcit iterū i-
putet ad penā. nō ḡ videt ꝙ pro pctō pri⁹ ab eo com-
miſſo nūc puniat. hoc eſt ḡ qd̓ dic̄ ſi peccaui tibi. ſ.
tpe ꝓſꝑitatis mee. ⁊ ad horā pepciſti mihi. qꝛ. ſ. nō
ſtatim aduerſitatē iduxiſti. cur ab iniqtate mea mun
dū me eē nō pa. q. d. cur ex quo reputaſti me aliqno
tpe nō purū p̄cedo mihi iniqtatē meā: nunc iterū me
punis q̄ſi nō ſim pur⁹. Aliā ēt rōnē ɀn̄ter ſb̓iūgit que
talis eſt. ſi pctm̄ eſt tota cā aduerſitatū pn̄tiū ſequeret
ꝙ nō tā iuſti q̄ɀ pctōres aduerſitates in h̓ mūdo patiā
tur. videmus aūt ⁊ iuſtis ⁊ pctōrib⁹ aduerſitates eſſe
cōes: ⁊ h̓ eſt qd̓ dic̄. ⁊ ſi ipi⁹ fuero ue mihi eſt. i. ad
uerſitates ſuſtineo. ⁊ ſi iuſt⁹. nō prius fui ſɀ mō fa-
ctus nō ꝓpt̓ h̓ leuabor q̄ɀ ut a miſia ſb̓leuatus. ego di
co exn̄s. ſaturatus afflictiōe. quātū ad dolores. ⁊
miſia. quātū ad pn̄iaɀ ⁊ ɀfuſionē. In ſaturitate autē
abūdātiā afflictiōis ⁊ miſie deſignat. ⁊ h̓ vr̄ dicē ɀtra
dictū eliphaɀ ⁊ baldath ſuites. dixerūt aūt ꝙ ſi ɀuerte
ret ab aduerſitate libaret. ɀ qd̓ dic̄ ꝙ ēt ſi iuſtus effe-
ctus ſit: nō tn̄ ꝓpt̓ h̓ a miſia releuat: q̄ɀuis ꝑ p̄cedēti-
bus pctīs ſiq fuerint iā ſufficiēter punit⁹ ſit. qd̓ ꝑ ſatu
ritatē afflictiōis ⁊ miſie deſignat. ⁊ qꝛ h̓ ei ad ſuꝑbiaɀ
eliphaɀ iputauerat ꝙ ſe inocētē dicebat ſb̓iūgit ⁊ ꝑꝑ
ſuꝑbiaɀ q̄ſi le. ca. me. q. d. facis me iputari ab hijs q
capiūt v̓ba mea q̄ſi leenā ꝓpt̓ ſuꝑbiā. ⁊ h̓ ipɀ ꝙ ſic ma
lus reputabat erat ei pena ſuꝑ penā. vn̄ ſb̓dit. reuer-
ſus mirabilr̓ me crucias. q. d. pri⁹ ueniſti affligēs me
ꝑ ſb̓tractionē rerū ⁊ corꝑis vulnera: ⁊ nūc itato rediſti
⁊ euacuas me ꝑ amicos: qd̓ eſt mirabile: qꝛ ab amicis
magis cōſolationē debēt accipe. uel h̓ dic̄ ꝙ maxie hō
affligit cū ab amicis deridet. ⁊ q̄lis aūt ſit iſte cruciat⁹
oſtēdit ſb̓dēs. Inſtauras teſtes tuos ɀ me. eliphaɀ
eni ⁊ baldath dū videbant iuſtitiā dei defēdē ⁊ ſilr̓ ſo
cij eius in quo q̄ſi teſtes dei ſe demr̄abāt: ɀ iob loque
bant eū de pctō arguētes. ⁊ ſic mltiplicas irā tuā.
i. effectū ire dei. aduerſuɀ me. ſ. me multiplr̓ punis
⁊ pene militāt in me. q̄ſi cū q̄dā auc̄te ⁊ ſine ɀdicti
one me ipugnāt. milites eni ɀſueuerūt cū auc̄te regia
⁊ abſqɀ ulla ɀdictione aliquē qui reputatur reus inua
dere.

Lectio. III.

QUare de vulua eduxiſti me. Qui uti
nā ɀſūpt⁹ eēm: ne oculus me vidēt.
Fuiſſem q̄ſi nō eēm de utero trāſla-
tus ad tumulū. Nunqd non pauci-
tas dierū meoꝝ finiet breui: Dimitte ergo
me ut plāgā paululū dolorē meū: āteqɀ ua-
dā ⁊ nō reuertar ad terrā tenebroſam: ⁊ oꝑ-
tā mortis caligine: terrā miſerie ⁊ tenebraꝝ:
ubi vmbra mortis ⁊ nullus ordo: ſed ſempi-
ternus horror inhabitans.

¶ Terminauerat iob inqſitionē ſuā in hoc ꝙ ſiue iuſtꝰ ſiue pctōr eēt in tribulationibꝰ multiplicibꝰ ſubiacebat. ⁊ ne aliqs poſſet credē deū in eiꝰ tribulationibus delectari. vult inqrē an hoc uerū eē poſſit. Inconuenit ens aūt videt ꝙ aliqs effectū ſuū pducat ad hꝰ ꝙ male ſe hēat cū potiꝰ oē agēs in ſuo effectu bonū intendat. Supponit aūt ſicut ex pmiſſis pꝫ ſe eē opꝰ dei: ⁊ iō ab eo querit. Qre de vulua eduxiſti me. q.d. nunqd ppter hoc me naſci feciſti ut tribulationibꝰ ſubdas. ⁊ qꝛ poſſet aliqs dicē ꝙ ēt ſic in tribulationibꝰ eē meliꝰ eſt ſimplr qꝫ natū nō eē: excludit hꝰ dicēs. qui utinā ꝯſūptus eēꝫ. ſ. in mr̄no utero. ne oculus me videret. i. ne ꝯfuſionē paterer ex tātis malis que in me oculi hominū ꝯſpiciūt. ⁊ tū ſi in mr̄no utero ꝯſūptꝰ eēm habuiſſem dignitatē eēndi ſine miſeria que mihi exn̄ti accidit: ⁊ hoc eſt qd̄ dicit fuiſſem. qſi pticipās. i. participaſſe id qd̄ bonū eſt ineē. qſi nō eēm. imunis forē a malo huiꝰ vite ac ſi nunqꝫ fuiſſem. non eſt dignitas humani eē ut in ppetuū ꝯſeruet. ſꝫ tādē hō moriat ⁊ trāſferat ad tumulū qui mortuo pparat ad hoc ꝙ aliqlis eiꝰ memoria poſt mortē remaneat: ⁊ hoc ēt mihi nō defuiſſet. vn̄ ſequit. ex utero trāſlatꝰ ad tumulū. nullꝰ aūt q i penis alicuiꝰ delectat ita crudelis īuenit q ul' nō ad modicū ul' affligēdo ceſſet. dato ḡ ꝙ de cā natiuitatis hoīs nō eēt: tū dies hoīs breues ſūt ⁊ precipue in cōparatione ad eternitatē dei. ⁊ iſta ēt breuitas qn̄ hō iā magnā ptē vite trāſiuerit cito finienda expectat. ⁊ hoc eſt qd̄ dicit. nunqd paucitas dierū meorū. qꝛ oēs dies vite mee pauci ſunt. finiet breui. iā ipius paucitatis magna pte trāſacta. nō eſt ergo magna ſi de cetero a pcutiēdo ceſſet. ⁊ hoc ē qd̄ ꝯcludit. dimitte ergo me. ⁊ ſi tibi durū videt ꝙ uel ad horā abſqꝫ afflictionibus ſim: certū eſt qſi ēt te ceſſante a pcuſſione nō mihi remanet vn̄ gaudeā: ſed vn̄ doleā. ⁊ hoc eſt qd̄ ſubdit. ut plāgā paululū dolorē meū. ſ. quē ex pcedētibus pcuſſiōibus ꝯcepi. Hoc aūt dicit qꝛ pcuti ſe adhuc reputabat: dū amici eū obiurgabāt de qbus dixerat. iſtauras teſtes tuos ꝯtra me. ⁊ qa poſſet ſibi rn̄deri imo potius hoc modico tpe affligendus es: qn̄ hinc trāſibis ꝯſolationē īuenies. qd̄ poſſet eē duplr. vno mō iterato redeūdo ad hāc vitā ⁊ hꝰ excludit anteqꝫ vadā. ſ. per mortē. ⁊ nō reuertar. ut iteruꝫ viuā. qd̄ pōt exponi duplr. vno mō ut dicat ſe nō reuerti ad ſilem modū viuēdi ut qdaꝫ fabulant. uel melius dicēdū ꝙ more diſputatoris loqtur ſm id qd̄ aduerſarij ſentiūt anteqꝫ ueritas manifeſtet. Infra aūt iob manifeſte reſurrectiōis vitatē īdicabit. ⁊ iō in oībꝰ pcedētibꝰ loqtur de reſurrectiōe ſupponēdo opinionē eoꝝ cū qbꝰ diſputabat: qui nō credebāt aliā vitā eē niſi iſtā: ⁊ hac ſola hoīes aut puniri aut pmiari p malis ac bonis que agūt. Alio mō poſſet poſt finē huius vite ꝯſolationē expectare in ipſo ſtatu mortis: ſꝫ hꝰ excludit dicēs. ad terrā tenebroſam. ad quā. ſ. uadā poſt mortē. ⁊ pōt hoc exponi duplr. vno mō de inferno ad quē aīe oīum hoīum deſcēdebāt ēt iuſtoꝝ ante chriſtū: lꝫ iuſti ibi penas ſenſibiles nō paterent ſed ſolū tenebras. alij vō ⁊ penas ⁊ tenebras. Sed qꝛ iob ſic locutꝰ fuerat ac ſi dubiū eēt utrū ipſe eēt iuſtꝰ: ut rei vitas erat: uel pctōr ſicut amici eius calūniabant. ¶ Deſcribit īfernū coīter ⁊ quātū ad bonos ⁊ malos. accipiendo ergo īfernū ſic coīter dr̄ terra tenebroſa. iquātū caret claritate diuine viſionis. dr̄ opta mortis caligine. quātū ad pctm̄ originale qd̄ eſt caligo ducēs ad mortē. dr̄ terra miſie. quātū ad penas qs ibi reprobi patiunt. dicit terra tenebrarū. quātū ad obſcuritates pctōꝝ actualiū qbꝰ mali īuoluunt. dr̄ aūt eſſe ibi umbra mortis. i. ſilitudo mortis: qꝛ ſic affligunt ac ſi ſemp morerent. dr̄ aūt ibi nullus ordo eſſe. ul' pp ꝯfuſionē mētiū quā patiunt dānati: uel ppt hoc ꝙ ille ordo nō ibi ſuat qui ſeruat hic. Hic eniꝫ ignis ardet ⁊ lucet qd̄ ibi nō eſt. ſempitnꝰ aūt horror ibi inhitat. ꝙ lꝫ ſemp doleāt de penis pn̄tibꝰ. ſemp tū timēt futuras. ſed qꝛ illi ꝯtra quos diſputabat imortalitatem aīe nō ponebāt ut ſic poſt mortē remanēt. ipſe aūt adhuc loqtur ſm pōnes eoꝝ melius qꝫ ad ſenſum: lꝫ ſic exponat ut totū referat ad corpꝰ qd̄ in terra ſepelit ⁊ in terra ꝯuertit. dicit ergo ad terrā tenebroſam. quātum ad ipſam pprietatē terre que in ſe opaca eſt. Sꝫ lꝫ in ſe ſit opaca tū viuētes qui ſup terrā hītāt illuſtrant lumine aeris opiētis terrā. ſed iſto lumine mortui nō pfruunt. vn̄ ſubdit. optam mortis caligine. q.d. facit ut poſt mortē aliqs nō pfruat lumine quo viui utuntur. Cōtigit aūt qnqꝫ ꝙ lꝫ aliqs viuꝰ lumine circūdāte terrā pfruat: tū in aliquo occulto loco terre exn̄s fruit deſideratis quo ad appetitū. cōſiderat aliqs vtutes quo ad itellectū: ſed hoc mortui carēt vn̄ ſubdit. terram miſerie. quātū ad carētiā oīum deſiderabiliū. ⁊ tenebrarū. iquātū deficit ꝯſideratio vitatū. Inter alia ēt in qbus viui delectant pcipuuꝫ eſt ſocietas hūana cū debito ordine quo qdā pſunt ⁊ alij ſubſūt: ⁊ alij ſeruiūt. ſed hoc mortui puant: vn̄ ſubdit. ubi vmbra mortis. q.d. apud mortuos nō ſunt niſi horribilia ſꝫ extimationē viuētiū ut dr̄ Sap. 17º. Perſone appentes triſtes pauorēꝫ illis dederūt. ⁊ nullus ordo. qa abſqꝫ dr̄ia honoris ⁊ dignitatis ſit eſt ꝯditio mortuoꝝ. ſed ſēpiternus horror ihitat. quātū ad viuētes quibus horrori ſunt mortui. q.d. nihil eſt in ſtatu mortuorū niſi que hoīes horrent: ⁊ hoc in ſēpiternū apud eos erit ſi ad vitā nō redeūt. Sic igit iob ingrēdo cauſam ſue tribulatiōis oſtēdit hoc nō eē ab aliquo ipio i cuius manu data ſit tra. nō eē a deo calūnioſe opprimente. nō eē a deo culpā ingrēte. nō eē a deo pctā punīēte nō eē a deo i penis ſibi cōplacēte. vn̄ adhuc remanet ſub dubio cā tribulationis eius. que oīa ꝯſequit iob ut de neceſſitate īducat eos ad ponēdū aliā vitā i qua ⁊ iuſti pmiant ⁊ mali puniant ex quo per ea nūc poſita nō pōt reddi cā tribulationis iuſtoꝝ quo certuꝫ eſt aliqn̄ in hꝰ mūdo tribulari. ¶ Caplm̄. xim. Lcō. I.

Reſpōdēs aūt ſophar naamathites dixit. Nunqd qui multa loqtur nō audiet: aut vir vboſus iuſtificabit: Tibi ſoli tacebunt homines: ⁊ cū ceteros irriſeris a nl'lo ꝯfutaberis. Dixiſti eni. Purꝰ eſt ſermo meꝰ: ⁊ mūdus ſuꝫ in ꝯſpectu tuo. Atqꝫ utinā deꝰ loquerer tecū: ⁊ apiret labia ſua tibi: ut oñderet tibi ſecreta ſapiē: ⁊ ꝙ mltiplex eēt lex eiꝰ: ⁊ itelligeres ꝙ mlto minora exigaris ab eo qꝫ meret iniqtas tua. Forſitā ueſtigia dei cōprehēdēs: ⁊ uſqꝫ ad perfectū oipotētē repies. Excelſior celo ē. Et qd facies: Profūdior iferno: ⁊ vn̄ cognoſces: Lōgior terra mēſura eius: ⁊ latior mari. Si ſubuerterit oīa uel in vnū coartauerit: qs cōtradicet ei: uel qs dicere ei pōt: cur ita facis:

Superius Job inter cetera mala que patiebatur mirabilr cruciari ſe dixerat ab amicis

amicis ſuis: qui ꝯtra eū īſurgebāt q̄ſi teſtes pro deo: a
quo ſubito tactꝰ ſophar rn̄dit: vn̄ dicit. ⌊ Rn̄dēs autē
ſo. naa. dixit. nunqd qui multa loquit̄ nōne ⁊ au. ⌋ q. d.
tu multa locutꝰ es inordinate: vn̄ nō eſt mirū ſi ab ami
cis tuis rep̄hēſus es. Q̄ ſi hō qui loqtur multa nō rep̄
hēderet: ſequeret̄ hoc icōueniēs ꝙ hoīes ex hoc ipo ꝙ
ſunt loq̄ces iuſti reputarent̄. vn̄ ſeqtur. ⌊ aut vir v̄bo-
ſus iuſtificabit̄. ⌋ i. iuſtꝰ reputabit̄. ⁊ q: poſſet dicē iob
ſibi debē deferri ꝓpter ſuā dignitatē. excludit hoc ſb-
dēs. ⌊ tibi ſoli tacebūt hoīes: ⁊ cū ceteros irriſeris a nl̄
lo ꝯfu. ⌋ Intellexerat eniꝫ iob dixiſſe alios eē irriſores
in hoc ꝙ teſtes dei eos uocauerat. ⁊ in hoc qḋ ſup̄ di-
xerat. ⌊ Quare detraxiſtis ſmonibꝰ v̄itatis. ⌋ ⁊ iō dic̄
nō eē mirādū ſi ēt alij contra ip̄m loquunt̄. Sed forte
poſſet dicē ꝙ nō hērēt qd dicerēt ꝯtra eū ul̄ ꝯtra v̄ba
eiꝰ. ⁊ ad hoc excludēdū ſubdit. ⌊ dixiſti eni purꝰ eſt ſer
mo meꝰ. ⌋ hoc accipit ab eo qḋ ſup̄ dixerat. ⌊ nō inue-
nietis in lingua mea iniqtatē: nec in faucibꝰ meis ſtulti
tia appebit: ⁊ mūdus ſum in ꝯſpectu tuo. ⌋ hoc iob ex
preſſe nō dixerat: ſed ex v̄bis eiꝰ accipe uolebat: q: diſ
putauerat ſe nō ꝓpter pctm̄ punitū. uel ex eo qḋ dixe-
rat. ⌊ Scias q: nihil ipiū fecerim. ⌋ uel ex eo qḋ ſupra
dixit. ⌊ nōne diſſimulaui: nōne ſilui. ⌋ ¶ Cōſiderādū
eſt aūt ꝙ cū pctm̄ ſit obliq̄tio a lege dei: non pōt plene
cognoſci pctm̄ uel quātitas eiꝰ niſi lex dei cognoſcat̄.
rectū eni ē index ſuiip̄iꝰ ⁊ obliq. Q̄ igit̄ iob ſe diceret i
munē a pctō ⁊ nō ita grauiter peccaſſe ſicut puniebat̄:
ex hoc reputabat ſophar accidē ꝙ iob legē dei nō p̄fe
cte cognoſceret: ⁊ iō dicit. ⌊ Atq3 utinā deus loquere
tur tecū ⁊ ap. la. ſua tibi. ⌋ hoc videt̄ i ſugillationē iob
dicē. q: dixerat. ⌊ Indica mihi cur me ita iudices. ⌋ ⁊
pōt dicē ꝙ deꝰ ſimpl̄r loquit̄ hoī cū eiꝰ cordi aliqd de
ſua ſapia īſpirat ſm illud pſal. Audiā qd loquat̄ in me
dn̄s deꝰ. Labia aūt ſua apit cū per alios effectꝰ hoībꝰ
aliqd reuelat. Labijs eni formant̄ uoces exteriꝰ qbꝰ in
teriores ꝯceptꝰ cordis exp̄mimꝰ. ¶ Cōſiderādū eſt
aūt ꝙ ab itellectu diuinoꝝ duplici rōne deficimꝰ. Pri
mo qdē q: cū inuiſibilia dei cognoſcē nō poſſimꝰ niſi
per ea que facta ſūt. ea v̄o que facta ſūt mltū deficiūt
a v̄tute factoris: opꝫ ꝙ remaneāt mlta i factore ꝯſide
rāda que nobis occltant̄: ⁊ hec uocant̄ ſecreta ſapie dei
de qbꝰ dixit. ⌊ ut oſtēdēt tibi ſecreta ſapie ſue. ⌋ ¶ 2°
ēt q: ip̄m creaturarū ordinē ad plenū cōp̄hēdē non
poſſumꝰ ſm ꝙ a diua ꝓuidētia diſpenſat̄. Al̄r eni eſt
in humano regimine: ⁊ al̄r in diuino. Nā apud hoīes
quāto aliqs eſt ſup̄ior in regēdo: tāto eiꝰ ordinatio ad
ul̄iora ſolū ſe extēdit. p̄ticularia v̄o relinqt iferioribus
rectoribꝰ diſpēſanda: ⁊ ſic lex regis ſup̄ioris rectoris ē
ul̄is ⁊ ſimplex. Sꝫ deꝰ quāto eſt ſup̄ior in regēdo tan-
to eiꝰ. ordinatio ēt uſq3 ad minima ſe extēdit. vnde lex
ſui regiminis nō ſolū eſt ſecreta ſi reſpiciamꝰ ad altitu
dinē rectoris extēdētē vniuerſam ꝓportionē creature
ſed ēt eſt multiplex vniuerſa: ⁊ ſingularia/ ⁊ mima ſub
certo ordine diſpēſans. ⁊ iō addidit. ⌊ ⁊ ꝙ multiplex ſit
lex eiꝰ. ⌋ ⁊ hoc qdē nō ſolū in rebꝰ nālibꝰ eſt ꝯſiderare
ꝓut diuino ſubdunt̄ regimini: ſed ēt in rebꝰ humanis
Leges eni humane q: nō potuerūt earū latores oīa re
ſpicē ad ul̄ia quedā reſpiciūt/ que ut in pluribus acci-
dūt. Qual̄r aūt ul̄ia ſtatuta humana ſint factis ſingu
lis applicāda relinqtur prudētie opantis. vn̄ in multis
hō pōt deficē a rectitudine: in qbꝰ tn̄ nō ꝯ̄riat̄ legi hu
manitꝰ poſite. Sed lex diuina ſm ꝙ eſt in ſapia dei ad
oīa p̄tic̄laria ⁊ minima ſe extēdit: ⁊ ſic nō pōt ꝯtingē ꝙ
hō in aliquo a rectitudine diſcordet: ⁊ nō ꝯ̄riet̄ legi di
uine. q: igit̄ hō ad ipſam legē dinam ꝓut eſt in ſecreto
ſapie dei inſpiciēdā ꝑtingē nō pōt. ⁊ per ꝯn̄s nec eius
multiplicitatē agnoſcē: ꝯtingit ꝙ aliqn̄ nō putat ſe cō-
tra legē dei agē cū nō itelligat uel parū delinquē cum
multū delinqt. vn̄ ſubdit. ⌊ ⁊ itelligeres. ⌋ ſ. ſi eēnt tibi
oſtēſa ſecreta ſapie ⁊ multiplicitas legis dei. ⌊ ꝙ mul-
to maiora exigant̄ ab eo. ⌋ ſ. in ſufferendo penas. ⌊ q̄3
mereret̄ iniqtas tua. ⌋ q̄3 uel nō cognoſcis uel eſtimas
ꝑuā: ⁊ i hoc videt̄ rep̄hēdē qḋ iob ſup̄ dixerat ⌊ utinā
appēderent̄ pctā mea qbꝰ irā merui ⁊ calamitas quā
pa. in ſta. q̄ſi arena maris hec gra. ap. ⌋ ⁊ q: ꝓpoſuerat
in diua ſapia eē aliqḋ ſecretū qḋ nōdū erat iob oſten
ſum: ne hoc poſſet negari per ſequētia ꝯfirmat dicens
⌊ forſitā ueſtigia dei cōp̄re. ⌋ Veſtigia ſigna ſunt ꝑ viā
ꝓcedētis: opa aūt dei vie ipſiꝰ dicunt̄/ ꝓductio creatu
rarū a deo. qdā ꝓceſſus dei itelligit̄ in creaturas ꝓut
ſ. diuina bonitas ab eo in quo ſimpl̄r ⁊ ſumme exiſtit
gradatim ad effectꝰ deriuata ꝓcedit: dū ſup̄iora infe-
rioribꝰ meliora iueniunt̄. Veſtigia ergo dei ſunt ſigna
quedā in creaturis inuēta: ex qbꝰ penas oēs aliq̄tenus
cognoſci pōt. Sed cū humana mēs nec ipſas creatu-
ras total̄r ⁊ p̄fecte cognoſcē poſſit: multo minus ⁊ de
ipſo creatore p̄fectā notitiā hēre pōt: ⁊ iō iterrogādo
ſbdit ⌊ ⁊ uſq3 ad p̄fectū oīpotētē repies. ⌋ q. d. ſi creatu
ras p̄fecte cognoſcē nō potes: multo minꝰ nec creatorē
⁊ ſignanter dicit ⌊ repies. ⌋ q: per quādā inq̄ſitionē rō
ab effectibꝰ ꝓcedit ad cām: quā dū per effectꝰ cogno
ſcimꝰ eā dicimur iuenire. nec eſt mirū ſi creaturis nō p̄
fecte cognitis creator nō p̄fecte cognoſcit̄: q: in creatu
ris nō p̄fecte cognitis adhuc creator nō p̄fecte cogno-
ſceret̄. tūc eni per effectꝰ p̄fecte cā cognoſci pōt: qn̄ ef-
fectꝰ adequāt cāe v̄tutē qḋ de deo dici nō pōt: ⁊ ideo
ſubdit. ⌊ excelſior celo es ⁊ qd facies ꝓfūdior iferno. ⁊
vn̄ cognoſces lōgior terra mē. eiꝰ ⁊ latior mari. ⌋ hec ſb
methra dicunt̄. nō eni dꝫ itelligi ꝙ deꝰ qui icorp̄eꝰ eſt
dimēſionibꝰ corp̄alibꝰ diſtēdat. ſꝫ magnitudinē v̄tutis
ſub ſil̄itudine deſcribit corp̄alis magnitudis: q: quātū
cūq3 vident̄ eē magne uel latitudines uel ꝓfūditates:
uel lōgitudines deficiūt tn̄ a magnitudine v̄tutis dei:
que maiora facē pōt. ⁊ iō ſignant̄ deū oīpotētē p̄ꝰ no
minauit. ex hoc ergo oſtēdit ꝙ p̄fectio in creaturis iue
niri nō pōt: q: dato ꝙ oēs creature p̄fecte cognoſcerē
tur: ex eis cognoſci nō poſſet v̄tꝰ eiꝰ eq̄liter: q: mediuꝫ
ſumi nō pōt ad cognoſcēdū v̄tutē dei: ſed excedit oēm
creaturā. ⁊ hoc ſignificat cū dicit ⌊ qd facies ⁊ vn̄ cog-
ſces. ⌋ nō ſolū aūt diua v̄tꝰ excedit oēm creaturā in ꝓ-
ducēdo: ſed ēt in ꝯſeruādo. nō eni creature ꝯſeruatio
eſt niſi a deo. nec eſt aliq̄ v̄tꝰ in creatura que diue uo-
lūtati reſiſtē poſſit ſi ipſam creaturā ulteriꝰ cōſeruare
nō uellet. ⁊ iō ſubdit. ⌊ ſi ſbuerterit oīa. ⌋ in nihilū re-
digēdo ſubtrahēdo. ſ. eis eē. ⌊ uel i vnū coartauerit. ⌋
ꝯfuſionē iducēdo. ſ. per ſubtractionē ordinis quo res
diſtinguit. ⌊ qs ꝯ̄dicet ei. ⌋ i. que v̄tꝰ creature potīt eē
ꝯ̄ria ꝯtra eiꝰ uolūtatē ꝯſeruās uel ſe uel alia in eē. Sed
ne aliqs dicat ꝙ lꝫ nihil poſſet ꝯſeruari in eē niſi ꝑ euꝫ
tn̄ q̄ſi ex debito res in eē ꝯſeruat. iō ad hoc excludēdū
ſbdit. ⌊ uel quis dicē ei poterit cur ita facis. ⌋ q̄ſi ab eo
exigēs rōnē de debito p̄termiſſo.

Lectio. II.

IPſe eni nouit hoīum uanitatē: ⁊ vi
dēs iniqtatē nōne ꝯſiderat: Vir ua-
nus in ſup̄bia erigit̄: ⁊ tanq̄3 pulluꝫ
onagri ſe liberum natum putat. Tu
autem firmaſti cor tuum: ⁊ expandiſti ad
deum manus tuas. Si iniquitatem que eſt
in manu tua abſtuleris a te: ⁊ non manſerit
in tabernaculo tuo iniuſtitia: tūc leuare po-

teris faciē tuā abſqꝫ macula:⁊ eris ſtabilis ⁊ nō timebis. Miſerie quoqꝫ obliuiſceris: ⁊ q̄ſi aq̄rū que p̄terierūt nō recordaberis: ⁊ q̄ſi meridianꝰ fulgor ꝯſurget tibi ad ueſpaꝫ. ⁊ cū te ꝯſūptū putaueris orieris ut lucifer ⁊ hēbis fiduciā ꝓpoſita tibi ſpe:⁊ defoſſus ſecurus dormies. Regeſces ⁊ nō erit qui te exterreat. Et dep̄cabunt faciē tuā p̄l̄imi. Oculi aūt impioꝝ deficiēt:⁊ effugium peribit ab eis:⁊ ſpes illorū abhominatio anime.

¶ Poſtq̄ꝫ oñdit ſophar ꝙ i diuina ſapīa eſt aliq̄d ſecretū qd̓ hoī icōprehēſibile eſt: ꝓcedit ad aliud manifeſtādū qd̓ priꝰ ſuppoſuerat.ſ.ꝙ deꝰ pro pc̄tō ab homine exigat:⁊ ꝙ deꝰ facta hoīuꝫ cognoſcat. vñ dicit. Recte dico ꝙ exigit̄ tibi a deo minora q̄ꝫ mereat̄ tua iniq̄tas ⌊ Ipe eni nouit hoīuꝫ uarietates. ⌋i.hoīuꝫ facta uaria.uana aūt dici ꝯſueuerūt que inſtabilia ſūt:eo ꝙ debitis finibꝰ nō ſtabiliunt̄.ex hoc igit̄ eſt uanitas hominis ꝙ cor eius in v̓tute nō figit̄ per quā ſolā pōt ſtabiliri:⁊ ex hoc ꝙ a v̓itate recedit iniq̄tatē opat̄ duꝫ videlicet appetit illud qd̓ appet bonū loco eiꝰ qd̓ eſt bonū.vñ ſubdit⌊ ⁊ vidēs. ⌋ſ.deꝰ.⌊ iniq̄tatē. ⌋ex uanitate hoīuꝫ ꝓuenire.⌊ nōne ꝯſiderat. ⌋ſ.ad puniēdū.tūc eni iudex pc̄tm̄ vidēs incōſiderate ptranſire videt̄ qñ diſſimulat ⁊ penā apponē nō curat:qd̓ de deo vī nō eē dicēdū.cū igit̄ ipſe videat hoīuꝫ uanitatē pro iniq̄tate exigit peuā.ſic aūt ex uanitate ꝯtigit ꝙ hō ad iniq̄tatē declinat.ita ex eadē uanitate ꝓuenit ꝙ hō diuo iudicio ſe ſubiectū eē nō reputat:⁊ iō ſb̄dit.⌊ vir uanꝰ in ſupbiā erigit̄. ⌋ut.ſ.ſuo ſupiori ſe ſb̄ditū eē non credat:⁊ hoc eſt qd̓ ſb̄dit.⌊ ⁊ tanq̄ꝫ pullū onagri natuꝫ ſe li.pu. ⌋Onager aſinꝰ ſiueſter ē:cuiꝰ pullus dñio hoīs naſcit̄ liber.pulli aūt aſinoꝝ qui ab hoībꝰ poſſident̄ in ſ̄uitutē hoīum naſcunt̄.hoīes igit̄ qui ſe diuo iudicio ſb̄iectos eē nō putāt reputāt ſe q̄ſi pulloſ onagri natoſ lꝫ iueniāt alios hoīes eiuſdē ꝯditiōis diuo iudicio coherceri.hic i ſugillationē bt̄i iob dicē videbat̄ itelligēſ ex v̓bis eiꝰ ꝙ q̄ſi de pari cū deo uellet ꝯtēdē:q̄ꝛ dixerat Auferat a me v̓gā ſuā ⁊ pauor eiꝰ nō me t̄reat:loq̄r ⁊ nō timebo eū.⁊ iō ſb̄dit.⌊ tu aūt firmaſti cor tuū. ⌋ut ſ.defenderes iniq̄tatē tuā:⁊ tñ cū hac cordis obfirmatiōe expādiſti ad deū manꝰ tuas orādo.ſ.ſupra cū dixit.⌊ dicā deo noli me ꝯdēnare. ⌋⁊ iō inutilis eſt orō talis.talis eni orō eſt qñ hō p̄mo iniq̄tatē dimittit ⁊ poſtea a deo petit ut a puniēdo ceſſet:⁊ hoc eſt qd̓ ſb̄dit.⌊ ſi iniq̄tatē que eſt i ma.tua abſtu.a te. ⌋ut.ſ.deſiſtas ab ope iniquo qd̓ adhuc pre manibꝰ hēs.⌊ ⁊ nō māſerit in tab.tuo iniu. ⌋ut.ſ.que iniuſte accepta repoſita hēs reſtituas:uel ut tuos familiares corrigas ꝑ quorū delictis iterdū dñi puniunt̄ ꝓpt̄ negligētiā corrigendi ⌊ tu leuare po. ⌋ſ.ad dñꝫ orādo.⌊ faciē tuā abſqꝫ macula. ⌋ſ.culpe:⁊ ſic ceſſabit ꝯdēnatio.p̄mo q̄dē quātū ad futura.vñ ſb̄dit⌊ ⁊ eris ſtabilis. ⌋ut.ſ.ulteriꝰ pro tribulatiōe nō mouearis.⌊ ⁊ nō timebis. ⌋futura ꝑicula.⁊ q̄ꝛ aliq̄n lꝫ nō timeat de futuro hō:tñ affligit̄ ꝑ hijs que amiſit paſſus ē ſb̄iūgit⌊ miſ̄ie quoqꝫ. ⌋ſ.quā hactenꝰ paſſus es.⌊ obliuiſceris. ⌋ꝓpt̄ abūdātiā bonoꝝ ſupueniētiū.⁊ hͦ exēplo ꝯfirmat cū ſb̄dit⌊ ⁊ q̄ſi aq̄rū que p̄terierūt nō recordab̄is. ⌋q.d.q̄ꝛ hō poſt tēpeſtatē pluuie cū ſerenitas aduenerit pluuiarū p̄cedētiū obliuiſcet̄.uel ꝓpt̄ hͦ ꝙ aque fluuioꝝ citiſſime fluūt:⁊ earū poſtq̄ꝫ trāſeūt nulla reſtat memoria:ſed q̄ꝛ ꝯtra ꝓmiſſionē ꝓſp̄itatis in hac vita iob ſup̄ duo ꝓpoſuerat ſ.deuaſtationē ꝓprij corpis cum dixit⌊ iduta eſt caro mea putredine. ⌋⁊ p̄teritionē dierū vite ſue cuꝫ dixit. ⌊ dies mei uelociꝰ trāſierūt ⁊c̄. ⌋hō ad utrāqꝫ obiectionē excludēdā ſubiūgit.⌊ ⁊ q̄ſi meridianꝰ fulgor ꝯſur. tibi ad ueſpam. ⌋ac ſi dicat lꝫ tibi videat̄ ꝙ dies tui ꝑtrāſierint ⁊ vita tua ſit in fine q̄ſi ad ueſpaꝫ:tñ tāta poterit ſupuenire ꝓſp̄itas ꝙ q̄ſi reducet te ad gaudiū iuuētutis tue.ſicut eni per ueſpaꝫ itelligit̄ ſenectꝰ: ita ꝑ meridiē iuuētꝰ.fulgorē aūt uocat claritatē terrene proſp̄itatis.ꝯtra hoc v̓o qd̓ dixerat de ꝯſūptione proprij corpis ſb̄iūgit.⌊ ⁊ cū te ꝯſūptū putaueris. ⌋ſ. ꝓpt̄ ifirmitatē quā paſſus es.⌊ oriēs ut lucifer. ⌋i.ad p̄ſtinū decorē reuertet̄ cor tuū.⁊ q̄ꝛ ſup̄ iob dixerat ꝙ dieſ ſui ꝯſūpti erāt abſqꝫ ulla ſpe:iō ſubiūgit.⌊ ⁊ hēbis fiduciam ꝓpoſita tibi ſpe. ⌋i.q̄ꝛ ſup̄ iob iꝓbauerat opi.dicētiū ꝙ hō poſt mortē trāſactis multis ſeculis iterū rediret ad hūc mūdū viuēdi.nō huiꝰ rei ſibi ſpem dicit eē ꝓpoſitā.ſed ſ̄ꝫ ꝙ hō poſt mortē viuit in memorijs hoīuꝫ:qd̓ q̄dē ex duobꝰ ꝯtingit. Uno q̄dē mō ex tumulis in q̄bꝰ corpa mortuoꝝ ꝯdunt̄ ut ꝯſeruet̄ memoria defūctoꝝ:vñ ⁊ monumēta dicunt̄.⁊ quātū ad hͦ dicit. ⌊ ⁊ defoſſus ſecurꝰ dor. ⌋q.d.nulꝰs ſepulchrū tuū violabit:nec ēt timēdū erit ꝙ aliq̄s attētet.vñ ſubdit⌊ regeſces ⁊ nō erit qui ex. ⌋Alio mō mortui viuūt in memorijs hoīuꝫ ꝓpt̄ bona que fecerūt dū viuerēt:ex quibus eoꝝ vita deſideraret̄:⁊ quātū ad hoc ſb̄dit⌊ dep̄cabunt̄ faciē tuā plurimi. ⌋i.plurimi exoptabūt p̄ñtiaꝫ tuā uel reuerētiā exhibebūt tumulo tuo memorantes bñficia tua.⁊ q̄ꝛ hoc ꝓmiſerat ſi iob ab iniq̄tate uellet diſcedē:oſtēdit ꝯñter ꝙ iniq̄s iſta nō dant̄:⁊ iō ſubdit.⌊ oculi aūt īpioꝝ deficiēt. ⌋q̄ꝛ vidēt bona que exoptāt nō obtinebūt.tūc eni oculi alicuiꝰ deficē dicunt̄ qñ aſpicit ad aliud app̄hēdēdū ad qd̓ attigē nō ualet ⁊ ſic bona deſiderata nō adipiſcūt̄:ita ēt mala que patiunt̄ uel timent vitare nō p̄ñt.vñ ſeq̄tur.⌊ ⁊ effugiuꝫ ꝑibit ab eis. ⌋q̄ꝛ.ſ.nō poterūt fugē mala poſt mortem uel nō erūt in ueneratione uel deſiderio:ſed in abhominatione ꝓpt̄ mala que fecerūt:hoc eſt qd̓ ſubdit̄. ⌊ ⁊ ſpes eoꝝ abhominatio aīe. ⌋i.illud qd̓ de eis pōt ſꝑari poſt mortē eſt quidem abhominabile.

¶ Capitulum.12^m. Lectio.I.

Reſpondēs autēꝫ iob dixit. Ergo uos eſtis ſoli hoīes:⁊ uobiſcum moriet̄ ſapīa. Et mihi ē cor ſicut ⁊ uobis:nec iferior ur̄i ſuꝫ. Quis eni hec que noſtis ignorat. Qui deridet̄ ab amico ſuo ſicut ego:iuocabit deū:⁊ exaudiet eū. Deridet̄ enim iuſti ſimplicitas:lāpas ꝯtēpta apud cogitationes diuitū ꝑata ad tp̄s ſtatutū. Abūdant tabernacula p̄donū:⁊ audacter ꝓuocāt deum cū ipſe dederit oīa in manꝰ eoꝝ. Nimirū interroga iumēta ⁊ docebūt te:⁊ uolatilia celi ⁊ indicabūt tibi. Loquē terre ⁊ rñdebit tibi: ⁊ narrabunt piſces maris. Quis ignorat ꝙ oīa hec manꝰ dñi fecerit. In cuiꝰ manu aīa oīs viuētis:⁊ ſp̄us vniuerſe carnis hoīs.

Sophar in v̓bis p̄cedētibꝰ conatꝰ fuerat oñdē ꝙ ſecreta ſapīe dei hō cōprehēdē nō pōt.ad ſugillādū iob qui q̄ſi cū deo diſputationē req̄rere videbat̄.⁊ ſicut ex v̓bis eius ⁊ alioꝝ amicoꝝ ꝑpēdi pōt:circa tria coruꝫ uerſabat̄ intētio. Primo enim

ſtudebant

ſtudebant ad dicendū aliq̄ magnifica de deo: extollētes eius ſapiētiaʒ ⁊ potentiā ⁊ iuſtitiā: ut ex hoc eorū cā fauorabilioꝛ appereret. ¶ 2° hiꝰ magnifica de deo aſſumpta ad falſa quedā dogmata applicabāt: utpote ꝙ ꝑꝑ iuſtitiā hoīes ꝓſperarent in hoc mūdo: ⁊ ꝑꝑ pctā tribularent: ⁊ poſt hāc vitā nō eēt aliq̄d expectāduʒ. ¶ 3° ex hiꝰ aſſertiōibꝰ ꝑꝑ aduerſitatē quā patiebat iob: arguebāt eū: q̄ſi iniquū: ⁊ ꝓmittebāt quedā inania ſi iniq̄tatē deſereret: utpote ꝙ defeſſus ſecurꝰ dormiret: ⁊ ꝙ ad ueſpā oriret ei fulgoꝛ meridianꝰ que iob q̄ſi irriſiones reputabat: ⁊ circa hoc tota iob rn̄ſio uerſabat. Primo ergo ꝯtra eos loq̄t de hoc ꝙ ſe extollebāt quedā magnalia de deo ꝓponentes ac ſi ſoli ipſi ea ſcirēt: ⁊ iob ea ignoraret. ⁊ iō dī. Rn̄dēs autē iob dixit. ergo uos eſtis ſo. ho. ꝙ ſeq̄t: ſi uos ſolos ſcire reputatis de magnitudie dei que oēs hoīes cognoſcūt: ⁊ cū in cognitiōe magnitudinis dei ꝯſiſtat ſapiētia. Seq̄tur ꝙ ſi hoc ſoli nos ſcitis: ꝙ in uobis ſolum ſit ſapiā. ⁊ ita uobꝭ ceſſātibꝰ ſapiā ceſſat. ⁊ iō ſbdit. ⁊ uobiſcū moriet ſapiā. q. d. incōueniēs eſt: uel ꝙ uos ſoli ſitis hoīes: uel ꝙ uos ſoli ſitis ſapiētes: ſʒ q2 poſſēt dicē: nō ſoli nos ſcimꝰ: ſʒ tn̄ tu neſcis: rn̄dit ſbdēs. ⁊ mihi eſt coꝛ. ſ. ad hec ſciēda. ſicut ⁊ uobis: nec inferioꝛ ur̄i ſuʒ. quātū. ſ. ad hāc cognitionē: ⁊ ne hoc arrogantie poſſet aſcribi ſubiūgit. Qs eni hec que noſtis ignorat. q. d. nō eſt magnum ſi dico me ſcire ea que ſcitis: ⁊ q2 nō eſt magnū ea ſcire: cū q̄libet ea ſciat ſʒ q2 hec me ignorare reputatis me ꝯtēptui hr̄e videmini: q̄ſi ignorē ea que oēs ſciūt. vn̄ ſbdit. Qui deridet ab amico. ſ. ſicut ego a uob. ſ. duʒ me inſipiētem reputatis. inuocabit deū ⁊ exaudiet eū. q2 ubi deeſt auxiliū humanū ibi maxīe adeſt auxiliū diuinuʒ. ſm̄ illud pſal. qm̄ pr̄ meꝰ ⁊ mr̄ mea dere. me. do. autē aſſump. me. ⁊ in hoc videt q̄ſi rn̄dē ei ꝙ. ſ. dixerat ſophar. tūc leuare poteris faciē tuā: aliud eſt ſi dicāt: nō egēt me ampliꝰ expectāt ad fiducialr̄ orādū: q2 ex hoc ipſo ꝙ ab amicis derideoꝛ dat mihi ſpes recurrendi ad deū: a deo q̄re aūt irriſus ab amico exaudiat oſtēdit ſubdēs. deridet eni iuſti ſimplicitas. ubi oſtendit ⁊ qui ſunt qui derideāt: ⁊ q̄re: ⁊ ēt a q̄bꝰ cuʒ ſbdit. lampas ꝯtēpta apud cogitatiōes diuitū. derideri eni deficiētis eſt. deridē aūt ſupabundantis. Qui āt in v̄tutibꝰ ſupabundant eos qui in virtutibꝰ deficiunt nō irridēt: ſʒ magis cōpatiunt: ⁊ iuuāt ſi pn̄t. Sʒ illi qui in tp̄alibꝰ abūdant maxīe ſolēt irridē eos qui in tp̄alibꝰ deficiūt: ⁊ p̄cipue qn̄ ſtudiū nō adhibēt ad tp̄alia ꝯq̄rēda. ſtudiū aūt iuſtoꝝ nō eſt ad tp̄alia conquirēda: ſʒ ad rectitudinē ſequēdā. Vn̄ a fraudibꝰ ⁊ dolis abſtinēt: q̄bꝰ plerūq; diuitie acq̄runt: ⁊ ex hoc ſimplices reputātur. ergo ut plurimū derident iuſti. cā aūt irriſionis eſt ſimplicitas: ſʒ nō ſic irridetur: q̄ſi malū manifeſtū: ſʒ q̄ſi bonū occultū. ⁊ iō hec ſimplicitas uocat lāpas ꝑꝑ claritatē iuſtitie. Sʒ ꝯtēpta apō cogitationes diuitū. ſ. qui finē ſuū in diuitijs ponunt. qui eni ſummū bonū in diuitijs ponit: opʒ ꝙ cogitet ꝙ in terra ſūt aliq̄ magna bona inquātū magis ꝓſunt ad diuitias ꝯq̄rēdas. vn̄ opʒ ꝙ eis ſit ꝯtēptibilis iuſtoꝝ ſimplicitas: per quā diuitiarū multiplicitas ipedit. Sʒ lʒ ipſa ſimplicitas iuſtoꝝ in cogitationibꝰ diuitū ꝯtēnat. tn̄ ſuo tp̄e a fine debito nō fraudabitur. vn̄ dicit. parata ad tp̄s ſtatutū. nō aūt dic hoc q̄ſi in aliquo tp̄e pn̄tis vite iuſtis pro ſua ſimplicitate aliqua terrena ꝓſpitas ſit reddēda: ſʒ indeterminatū relinq̄t q̄d ſit iſtud tp̄s ſtatutū: ⁊ ad quē finē iuſtoꝝ ſimplicitas p̄paret. Nōdū eniʒ ad hoc diſputatio ꝑuēit: ſʒ in ſequētibꝰ oñdet. Sic igit iob occulte inſinuat q̄re ab amicis irridet: quos diuites uocat: q2 ꝓſpitatē huiꝰ mūdi finē hoīs ponebāt: q̄ſi p̄miū iuſtitie hoīs. Ipſe aūt ſua ſimplicitate: nō hoc p̄miū querebat: ſed alio in tp̄e ſtatuto. ⁊ iō fiduciaʒ hēbat: ut ſi inuocaret dn̄m ab eo exaudiret: q2 diuites iuſti ſimplicitatē irridentes: nō in hoc ſiſtūt: ſʒ uſq; ad ꝯtēptū dei ꝓcedūt. vn̄ ſubdit. abūdāt tabernacula p̄donū. ꝯn̄s autē eſt ꝙ ex quo finem ſuū in diuitijs ponunt: ꝙ oēs vias exq̄rāt ad hūc finē ꝯn̄duʒ: uel fraudando: uel quocūq; alio mō: ⁊ ſic efficiunt p̄dones: ⁊ dū p̄dant: diuitijs abundāt. ex hac aūt abundātia ſeq̄t ꝯtēptus dei. vn̄ ſubdit. ⁊ audacter ꝓuocāt deū. tunc eni aliq̄s aliq̄d audacter facit: qn̄ credit hoc eē bonū ꝙ facit. cū eni ꝯſcia eū remoꝛdet de malo: nō ſine timore hoc ꝑpetrat malū. q2 ut dī Sap. 17°. cū ſit timida nequitia data eſt i oīuʒ ꝯdēnationē. Qui aūt finē ultimū in diuitijs ponūt: ex hoc extimāt bona oīa eē: per que hūc finē ꝯſequūtur. Manifeſtū eſt aūt ꝙ cū diuitias acq̄rūt p̄dando: ꝓuocāt deū: ꝯtra eiꝰ iuſtitiā faciētes. vn̄ ꝯn̄s eſt ꝙ audacter ꝓuocēt deū: uel aliter ex diuitijs ꝙ hō in ſupbiā erigit: putans ſe ꝑ eas ſibi ſufficē: ⁊ ex hoc ꝯtēnit deū audacter: in diuitijs ſuis ꝯfidēs. ſm̄ illud Deut. 31°. Incraſſatꝰ ē dilectꝰ: ⁊ recalcitrauit. Sʒ q2 dixerat abundare p̄donū tabernacula q̄ ꝓuocant deuʒ: ne forte rn̄derēt: q2 talis abundātia nō eſt a deo ſbiūgit. cū ipſe dederit oīa in manus eoꝝ. i. in poteſtate eoꝝ. Quia ptās nocēdi alicui nō eſt niſi a deo uolūtas aūt malefaciēdi nō eſt niſi a ſeipſo. ⁊ ideo in hoc ꝙ p̄dant deū ꝓuocāt: ſʒ abundātia ꝯn̄s eſt eis a deo. ⁊ hoc ꝯn̄ter ꝓbat: cū ſbdit. Nimirū iter. iūmē. ⁊ doce. te: uolatilia ce. ⁊ indi. ti. lo. terre ⁊ reſpō. tibi: ⁊ nar. piſ. ma. ꝙ aūt oīa iſta iterrogata rn̄deāt: oſtēdit ſbdēs. qs ignorat ꝙ oīa hec manꝰ dn̄i fe. hoc ergo eſt ꝙ oīa ꝯfitent ſe a deo eē facta. Tūc aūt hō creaturas iterrogat: qn̄ eas diligenter ꝯſiderat: ſʒ tūc interrogata rn̄dēt cū per ꝯſiderationē ipſarū hō ꝑcipit: ꝙ tāta oꝛdinatio ⁊ ꝯueniētia que iuenit in diſpōne ꝑtiū in oꝛdine vniuerſi: nullo mō poſſet eē niſi ab aliq̄ ſuperiori ſapiā diſpēſante. Si aūt hiꝰ creature a deo facte ſunt. Manifeſtū eſt ꝙ in dei ptāte ſūt: ſicut artificiata in ptāte artificis. ⁊ iō ſbdit. In cuiꝰ manu. i. ptāte. eſt aīa oīs viuētis. ⁊ nō ſolū alioꝝ aīaliū. ſed ⁊ ſpūs vniuerſe carnis hoīs. ſi aūt in ptāte eiꝰ ſunt. Manifeſtū eſt ꝙ nullus rerū abūdantiā hr̄e pōt niſi ab ip̄o. ſʒ illud Dan. 4°. dn̄at excelſus in regno hoīuʒ ⁊ cuicunq; uoluerit dabit illud. Manifeſtū eſt igit ꝙ ⁊ t̄rā ⁊ aīalia de q̄bꝰ ſupꝛa dixerat: in q̄bꝰ humane diuitie ꝯſiſtūt: nullus hō hr̄e pōt niſi deꝰ in manu eius dederit: ⁊ ſic ſi p̄dones abūdāt: deꝰ dedit in manibus eoꝝ. per hoc ergo ꝯfutat illoꝝ opinio: qui ponebant diuitias a deo dari pro merito iuſtitie. cuʒ etiam predonibus a deo dentur.

Lectio. II.

NOnne auris uerba diiudicat: ⁊ fauces comedētis ſaporē. In antiquis eſt ſapiā: ⁊ in multo tp̄e prudentia. Apud ipʒ eſt ſapiā ⁊ fortitudo: ⁊ ipſe hēt ꝯſiliū ⁊ intelligētiā. Si deſtruxerit: nemo eſt qui edificet: ſi icluſerit hoīeʒ: nullus eſt qui apiat. Si ꝯtinuerit aquas: oīa ſiccabunt. ſi emiſerit eas: ſubuertēt terrā. Apud ipſuʒ eſt fortitudo ⁊ ſapiā. Ipſe nouit ⁊ decipientē: ⁊ eū qui decipit. Adducit cōſiliarios in ſtultum finem: ⁊ iudices in ſtuporem

Baltheū regū diſſoluit: ⁊ p̄cigit fune renes eoꝝ. Ducit ſacerdotes inglorios: ⁊ optimates ſupplantat. Cōmutans labiū ueraciū: ⁊ doctrinā ſenū auferēs. Effundit deſpectionē ſup principes: ⁊ eos qui oppreſſi fuerāt releuat. Qui reuelat ꝓfunda de tenebris: ⁊ ꝓducit in lucē vmbrā mortis. Qui multiplicat gētes ⁊ ꝑdit eas: ⁊ ſubuerſas in integrū reſtituit. Qui imutat cor principū ꝑplī terre: ⁊ decipit eos ut fruſtra incedāt per inuiū. Palpabūt quaſi in tenebris: ⁊ non in luce ⁊ errare eos faciet quaſi ebrios.

¶ Quia ſupius poſuerat iob ea que ſophar de excellētia diuine magnitudinis dixerat eē oībus manifeſta. intēdit hic oñdē ꝙ hoc ad notitiā hoīū ꝓuenire pōt per expimētū diuine potētie ⁊ ſapie in reb⁹ humāis. Pmo manifeſtat quō hoīes per expimentū a ſenſibus in rerū cognitionē deueniāt. dicēs. [Nonne auris uerba diiudicat.] ſ. dū ea audit. [⁊ fauces comeſa.] nōne diiudicāt. Quia expimētū a ſenſu eſt. ꝯueniēter per iudiciū ſenſuū virtutē expimēti manifeſtat ⁊ ꝑcipue per auditū ⁊ guſtū: qꝛ audit⁹ iter oēs ſenſus eſt diſciplinabilioꝛ. Uñ plurimū ad ſcias ꝯtēplatiuas ualet. Guſtus aūt eſt ꝑceptiuus odoꝝ: qui qdē ſenſus hoī neceſſ ſunt ad vitā. vñ per iudiciū guſtus expimētū ſignificat qō de reb⁹ actiue vite hētur: ⁊ ꝑp hoc ex iudicio duoꝝ ſenſuū tāgit virtutē expimēti in ſpeculatiuis qꝫ in oꝑatiuis. cū ſubdit. [in antiqs eſt ſapia.] que ad ꝯtēplationē ꝑtinet. qꝛ. ſ. antiq multa audierit. [⁊ in multo tꝑe ꝓudētia.] que ad actionē ꝑtinet: qꝛ ſ. in multo tꝑe hoīes multa deguſtāt utilia uł nociua. Sic igit manifeſtata experimēti virtute ſbiūgit id ꝙ hoīes de deo expiri ꝑnt. cū dicit. [apud ipm eſt ſa. ⁊ fortitudo: ⁊ ipſe hēt ꝯſi. ⁊ intelli.] ubi qtuoꝛ deo attribuit: que ſep ordinē hñt. Nā pmū qdē eſt occulta cognoſcē qō ad itelligentiā ꝑtinet. 2m aūt eſt ex hijs que hō itelligit iuenire in actiuis qdē vias cōmodas ad aliquē finē qō ad ꝯſiliū ꝑtiet: ſicut ⁊ in ſpeculatis per ea que hō itelligit: rōnes deducit ad aliqs ꝯcliones cognoſcēdas. Tertium autem eſt ut de hijs que hō adinuenit: rectū iudiciū hēat qō ad ſapiaꝫ ꝑtiet. 4m aūt eſt ut ea que aliqs iudicat eē facienda potenter exequat: ⁊ ad hoc ꝑtinet fortitudo: qꝛ vo expimentū ꝓcedit a ſenſibilib⁹: que lꝫ ſint priora ꝭm nos. ſūt tñ ſimplr: ⁊ ꝭm nām poſteriora. iō incipit oſtēdē quō hoīes expiri ꝑnt fortitudinē diuinā. Et pmo qdē in ipſis reb⁹ humanis. videmus eni ꝙ aliq hoīes totalit deſtruunt uel per mortē quātū ad eſſe nāe: uel per oīmodā abiectionē quātū ad eſſe ciuile: cū tñ habeant multos manutētores. Uñ cū adiuuari nō poſſint ne ad deſtructionē ꝑueniant: manifeſtū eſt ꝙ ab aliq occulta cā ⁊ diuina: ⁊ excedēte humanā virtutē: hoc cōtingit ꝙ vtus humana reſiſtē nō poſſit: ⁊ hoc eſt ꝙ dicit. [ſi deſtruxerit nemo eſt qui te edificet.] Itē videmus aliquos hoīes in ſuis ꝓceſſib⁹ ipediri etiā ſi nō totalr deſtruant: lꝫ hēant ꝑlimos directores. Uñ manifeſtū eſt ꝙ hoc ēt ab aliq excellētiori virtute fit. vñ ſbdit. [⁊ ſi icluſerit hoīeꝫ.] ſ. inuoluēdo eū diuerſis difficultatib⁹. [nullus eſt q apiat.] i. qui eū expedire poſſit. vñ in Eccs. 7. dicit. Nemo pōt corrigē eū quē de⁹ deſpexerit. ¶ Deinde oſtēdit quō poſſint hoīes expiri diuinā potētiā in reb⁹ nālib⁹: ꝑcipue quātum ad pluuias ⁊ ſiccitates. vñ dicit. [⁊ ſi ꝯtinuerit aqs.] ne. ſ. pluendo cadāt. [oīa ſiccabunt.] ſ. que ex terra germināt. [⁊ ſi emiſerit eas.] ſ. in magna abūdantia ſbuertet terrā ſicut in diluuio accidit: ⁊ lꝫ hoc ex aliq̄bus cāis nālib⁹ ꝓueniat. ſ. ꝙ aliqñ pluuie ceſſent uſqꝫ ad oīmodā ſiccitatē. aliqñ aūt abundēt uſqꝫ ad terre ſbuerſionē. non tñ hoc a diuina potētia ſbtrahit: que ipſas nāles cās ad ꝓprios ordinauit effect⁹. ſic igit qſi ex pmiſſis ꝯcludēs ſbdit. [apud ipm eſt fortitudo.] Deinde icipiēs ꝓgredi ad 2m mēbrū adiūgit. [⁊ ſapiētia.] ſ. eſt ꝙ ꝓponēs qō manifeſtare itēdit. Eſt aūt ꝓpꝛium ſapie: ut per ea rectū iudiciū hēat de rebus. ille autē recte iudicat de rerū vitate: q pōt diſcernere quō aliqs decipiat a vitate declinās: nō ad oñdendū ꝙ in deo ſit ſapia: ſbdit. [ipſe nouit decipiētē: ⁊ eum q de.] i. diſcernit recto iudicio deceptiōes: qb⁹ aliquis ꝑtermittit vitatē deuiādo a recta vitatis cognitione. ⁊ hoc qdē ſupponit ab eo i quo coīter ipſe ⁊ amici cōueniūt. in hoc. ſ. ꝙ res humane diuio iudicio ſbdūtur de qb⁹ iudicare nō poſſet: niſi petā cognoſcēt iter que magnū locū obtinēt deceptiōes ⁊ fraudes. ¶ Deinde oſtendit per ea que in reb⁹ humanis appent: ꝙ apud deū ſit ꝯſiliū. Circa qō tñ ꝯſiderādum eſt ꝙ ſicut de⁹ ſcit ⁊ pꝛicipia ſpeculatiuarū ſciarū ⁊ ꝯcluſiones ⁊ ordines eoꝝ ad inicē. nō tñ per principia ꝯcluſionū cognitionē acqrit ſꝫ oīa pōt: ⁊ ſimplr cognoſcit. ita ⁊ in oꝑatiuis ⁊ fines ⁊ ea que ſūt ad finē nouit: ⁊ querit ad fines aliquos ꝯſequēdos expediāt. nō tñ vias ex finib⁹ ingrit: ſic nos dū ꝯſiliamur. ſic igit in deo dī eē rō inquātū cognoſcit ordinem pꝛicipioꝝ ad ſequētia. nō tñ ei ꝯuenit iueſtigare aliqd per modū rōnis: ut rō facit. ſic apud ipm dī eē ꝯſiliū: nō per modū īqſitiōis: ſꝫ per modū ſimplicis ⁊ abſolute cognitiōis. Profunditas aūt alicui⁹ in ꝯſilijs: ex duob⁹ ꝓpendi pōt. Pmo qdē qñ ſubtilitate ſui ꝯſilij. aduerſarios ēt ſi exercitati in ꝯſilijs videant: ad hoc deducit eos ꝙ neceſſe ſit eis deficiētib⁹ oīb⁹ vijs eoꝝ: ad finē incōuenientem ꝑueire: ⁊ quātū ad hoc dic. [adducit ꝯſiliarios i ſtultum finē.] ipediēdo. ſ. ꝓfunditate ſui ꝯſilij: vias qs inueniūt ad finē hi⁹ euitādū. Scdo aūt oſtendit ꝓfunditas alicui⁹ in ꝯſilijs: qñ aduerſarios ad hoc deducē pōt ſubtilitate ſui ꝯſilij: ut ignorēt quid eos oporteat agē: ⁊ quātū ad hoc ſubdit. [⁊ iudices in ſtuporem.] ſ. adducit. Dicit aūt iudices ſapiētes: qui de agendis rectū ꝯſiliū ꝯſueuerūt hēe. ſicut ēt ⁊ in diſputationib⁹ ſpeculatiuis accidit: ꝙ aliqs efficax diſputatoꝛ hīet q aduerſariū ad incōueniēs deducē poſſet: uel ꝓpoſitū talr firmare: ꝙ in cōtrariū nihil dici poſſit. ſic autem ⁊ de⁹ ꝯtra ſuos aduerſarios facit. qꝛ ⁊ per vias qs ipſi eligūt eos ad ꝑditionē ducit ⁊ ſuā virtutē ⁊ opa ſic firmat: ut ab aduerſarijs cōmoueri non poſſit: ⁊ qꝛ hoc gnāliter dixerat: ꝑñter p ſpālia exēpla māifeſtat: oſtendēs quō oīa que in reb⁹ humanis extollē vident ꝓfunditate diuini iudicij ꝯſilij in ſtultū finē ⁊ ſtuporem adducunt. In reb⁹ aūt humanis excellūt reges ꝭꝫ potentiā: ⁊ quātū ad hos dicit. [baltheū.] i. cingulū militare. [regū diſſoluit.] in cingulo eni eoꝝ potētia deſignat. ꝭm illud pſal. Accingere gladio tuo ſup femur tuū potē. [⁊ pcingit fune renes eoꝝ.] ſ. dū in captiuitatē trahunt: in quo maxim⁹ defect⁹ potētie denotat. Sacerdotes aūt excellūt quātū ad reuerētiā in qua hēntur: de qb⁹ ſubdit. [ducit ſacerdotes inglorios.] primates aūt ⁊ ꝯſiliarij ciuitatis aut regni excellē vident ꝭꝫ prudentiā in ꝯſilijs: ⁊ de hijs ſubdit. [⁊ optimates ſupplātat.] i. decipit. Philoſophi aūt excellūt in ꝯſideratiōe ueritatis: ⁊ de hijs dicit. [cōmutās labiū ueraciū.] i. eoꝝ qui ad ueritatē loquēdū ſtudent.

De intelligentia potētia: ꝯſilio: ⁊ fortitudie dei.

aliqñ enĩ deus obnubilat eoꝝ mẽtez per ſubtractiõez
ſue grẽ:ne ueritatẽ iuenire nõ poſſit:⁊ per ꝯñs nec lo-
qui. ſꝫ illud Ro.j. Dicẽtes ſe eẽ ſapiẽtes ſtulti facti ſũt.
excellũt ẽt ſenes in directiõe iuuenũ:⁊ de hijs ſubdit
⌊ ⁊ doctrinã ſenum auferens.⌋ uel q: ſenes infatuan-
tur:uel q: totalr̃ de medio ſubtrahunt̃. ſm illud Iſa.
3°. Auferet dñs iudicẽ ⁊ ꝓphetã ⁊ ariolũ ⁊ ſenez. ex-
cellũt aũt principes in auctẽte quã hñt alijs ꝑcipiẽdi:⁊
de hijs ſubdit.⌊ effundit deſpectionẽ ſuꝑ pĩcipes.⌋
ut.ſ. deſpiciant̃ ſub hijs qui eis obedire debebãt. hec
oĩa ꝑtinere vident̃ ad hoc qđ dixerat.⌊ adducit cõſi
liarios in ſtultũ finẽ.⌋ ſꝫ ꝙ aliqñ aliq ex infimo ſtatu
promoueãtur ad ſũmũ ꝑtinẽ videt̃ ad hoc ꝙ dixerat
⌊ ⁊ iudices in ſtuporẽ.⌋ ⁊ quantũ ad hoc ſubdit.⌊ ⁊
eos qui oppreſſi fuerãt releuat.⌋ ut hoc referatur ad
ĩpotẽtes. potẽtia maioꝝ opꝑſſos:qui opꝑſſorib⁹ de-
iectis ĩterdũ ad ſtatũ potẽtie eleuant̃. quãtum ṽo ad
eos ꝗ nullius ſunt glĩe:ſꝫ in ĩfimo ſtatu latent. ſubdit.
⌊ ꝗ reuelat ꝓfũ. de tenebris.⌋ ſ. hoĩes in infimo ſtatu
poſitos:⁊ ꝑꝑ hoc ĩnotos in tenebris exiſtẽtes:in glĩaz
adducit eos aliq̃ reuelãdo. quãtũ ṽo ad eos ꝗ igno-
rantes reputant̃ ſtulti ſubdit.⌊ ⁊ ꝓducit in lucez vm
brã mortis.⌋ uerba enĩ mortis ignorãtia eẽ videt̃ uel
ſtultitia:cũ ꝑ cognitionẽ maxime viuẽtia a nõ viuen
tia diſtiguant̃. ꝓducit ergo in lucẽ vmbrã mortis: qñ
uel ignorãtib⁹ ſapiam tribuit:uel eos qui ſapiẽtes nõ
erãt:ſapiẽtes eẽ demr̃at:quoꝝ ſapia erat prius igno-
ta:ut ſic qđ dictũ eſt:eos qui opꝑſſi fuerãt releuat:di
cat̃ q̃ſi in oppoſitũ ei⁹ ꝙ dixerat⌊ baltheũ regũ diſſol
uit.⌋ qđ ṽo ſubdit⌊ ꝗ reuelat ꝓfun. de tene.⌋ ẽ id qđ
dixerat⌊ ducit ſacerdotes inglo.⌋ qđ ṽo ſb̃dit⌊ ⁊ pro
ducit ĩ lucẽ vmb. mortis.⌋ Cõtra oĩa que ſequunt̃. ſic
aũt hi⁹ alterationẽ ſublimitatis ⁊ deiectiõis ꝯtra ſin-
gulares ꝑſonas a deo fieri dixerat:hͦ idẽ ⁊ circa totaz
gentẽ oſtẽdit ſubdẽs.⌊ qui multiplicat gẽtes.⌋ ſ. nu-
meroſitates hoĩuz.⌊ ⁊ ꝑdit eas.⌋ i. deſtruit aut bellis
aut peſtilẽtijs.⌊ ⁊ ſubuerſas.⌋ uel ex hijs caſib⁹ ul̃ op
preſſione alicui⁹:uel aliquoꝝ qui inique ꝑſident.⌊ in
integrũ reſtituit.⌋ i. ad bonũ ſtatũ reducit. Oñſo igit̃
ꝙ in deo ſit fortitudo ſapĩa ⁊ ꝯſiliũ. ultimo oſtendit ꝙ
ĩ deo ſit itelligẽtia quã dixim⁹ ꝑtinẽ ad cognitionẽ oc
cultoꝝ:que maxime vident̃ eẽ que in corde latẽt. Hic
aũt deũ cognoſcẽ oſtẽdit ꝑ hoc ꝙ in cordib⁹ hoĩum
opat̃:⁊ ſic occulta cordiũ:q̃z ſuos effect⁹ cognoſcit. di
cit ergo.⌊ qui ĩmutat cor principũ ppl̃i terre.⌋ quan-
tũ.ſ. ad uolũtatẽ. vñ ⁊ Prouer. 21°. dr̃. Cor regũ in ma
nu dñi:quocũqꝫ uoluerit inclinabit illud. ⁊ lꝫ omniũ
hominum de⁹ inclinet uolũtates. tñ ſpãlis mentio fit
de regib⁹ ⁊ principibus:q: eoꝝ uolũtates maius pon
dus hñt:utpote quorũ uolũtates multi ſequunt̃. quã-
tuz ṽo ad itellectũ ſubiũgit.⌊ ⁊ decipit eos.⌋ qđ ꝗdẽ
dr̃ nõ ꝙ in falſitate eos ĩducat:ſꝫ q: lumẽ ſuũ eis ſub
trahit:ne ṽitatẽ cognoſcãt:⁊ eoꝝ rõnez obnubilat:ne
ad mala que ꝓponũt ꝯſequẽda vias idoneas inueni
re poſſint. vñ ſeqt̃.⌊ ut fruſtra incedant ꝑ inuiũ.⌋ i. ut
ꝓcedãt per vias nõ ꝯueniẽtes:quibus ad finẽ ſuum
ꝑuenire nõ poſſint. ꝯuenit aũt aliquẽ errare in agen-
dis duplr̃. vno mõ per ignorãtiã:⁊ quãtũ ad hoc di-
cit.⌊ palpabũt in tenebris:⁊ nõ in luce.⌋ ut per tene-
bras ignorãtia:per lucẽ cognitio deſignet̃. palpãt aũt
aliq per ignorãtiã ad modũ cecoꝝ dũ nõ ꝯſiderãt niſi
que pñtialr̃ tãgẽdo ſentiũt. Alio mõ errãt aliq in agẽ
dis ꝑꝑ paſſiones ꝗbus eorũ ratio ligatur circa parti-
cularia:ut ne vniuerſalez cognitionem applicent ad
agendum:⁊ quantuz ad hoc ſubdit.⌊ ⁊ errare faciat
quaſi ebrios.⌋ ſic eniz ligatur paſſione ratio ſicut qua
dam ebrietate.

Capm. 13m. Lectio. I.

Ecce oĩa hec vidit oculus meus:
⁊ audiuit auris mea:⁊ itellexi ſin
gula. Secũdũ ſciaz ueſtrã: ⁊ ego
noui:nec iferior ur̃i ſuz. Sꝫ tñ ad
oĩpotentẽ loq̃r:⁊ diſputare cum
deo cupio:prius uos oñdens fa
bricatores mendacij:⁊ cultores ꝑuerſorum
dogmatũ. Atqꝫ utinã taceretis:ut putaremi
ni eſſe ſapiẽtes. Audite ergo correctiões me
as:⁊ iudiciũ labioꝝ meoꝝ attẽdite. Nunqd
de⁹ indiget ur̃o mẽdacio:ut pro illo loqua-
mini dolos. Nũqd faciẽ ei⁹ accipitis:⁊ pro
deo iudicare nitimini. Aut placebit ei quez
celare nihil põt:aut decipiet̃ ut hõ ur̃is frau
dulentijs. Ipſe uos arguet. qm̃ in abſcondi
to faciẽ ei⁹ accipitis. Statim ut ſe cõmoue-
rit:turbabit uos:⁊ terror ei⁹ irruet ſuꝑ uos.
Memoria ur̃a comparabitur cineri:⁊ redi
gentur in lutum ceruices ueſtre.

Poſtq̃z oñderat iob ꝙ per expimentũ cogno
ſci poterat diuine virtutis excellẽtia:
q̃ſi ꝯcludẽs ſubdit.⌊ Ecce hec oĩa vidit oculus me⁹ ⁊
au.au.⌋ q.d. effect⁹ ꝑdictos:ꝗbus diuina fortitudo:⁊
ſapĩa oſtẽdit:ꝑtim viſu:ꝑtim auditu cognoui:nec in
hijs ſenſibilib⁹ effectibus mea cognitio regeuit: ſꝫ ex
eis ad itelligẽtiaz ueritatis aſcẽdi. vñ ſubdit.⌊ ⁊ intel-
lexi ſingula.⌋ qd.ſ. ſinguli effectus demõſtrant circa
dina uel ei⁹ ſapiam:uel itelligẽtiã:uel ꝯſiliũ:uel forti-
tudinẽ. vñ eoꝝ iactãtiã excludens:qua magnifica de
deo ꝑponẽdo ſe iob preferre videbant̃: ſubdit.⌊ ſm
ſciaz ur̃am ⁊ ego noui.⌋ ea.ſ. que ad dei magnificẽtiã
ꝑtinẽt.⌊ nec infe. ue. ſũ.⌋ q̃ſi uel min⁹ uel iperfecti⁹ ea
cognoſcerim:uel a uobis mõ adiſcerim. ſꝫ q: ſophar
excellentiã diuinã ꝓpoſuerat ad arguendũ iob de eo
ꝙ cũ deo diſputare moliret̃. ſubiũgit.⌊ ſꝫ tñ ad oĩpo.
loq̃r.⌋ q.d. q̃zuis intelligã ex diuerſis ei⁹ effectibus ex
cellentiã diuine ſapie ⁊ ṽtutis nõ minus q̃z uos: tñ ꝑ
hoc rõnabilr̃ a meo ꝓpoſito nõ mutor:ꝗn deũ alloq
uelim mot⁹ cordis mei apiendo ei qui eſt cordiũ ſcru
tator ⁊ iudex:⁊ ab eo ꝗ toti⁹ ueritatis eſt doctor ueri-
tatẽ exqrendo. vñ ſubdit.⌊ diſputare cũ deo cupio.⌋
nõ ꝗdẽ ut ei⁹ iudicia diſputare veliz:ſed ut ur̃os erro
res deſtruã:ꝗbus ſuppoſitis ſequeret̃ ꝙ eẽm iniuſtus
apud deũ. vñ ſubdit.⌊ prius uos oſtẽdens fabricato-
res mẽdacij.⌋ q: hoc mendaciũ adinuenerant: ꝙ iob
iniquã vitã duxiſſet. in hoc aũt mẽdaciũ deuenerant
ꝑꝑ hoc ꝙ circa fidẽ qua deus colitur errabãt. creden
tes ꝙ in hac vita tm̃ fieret meritoꝝ ⁊ penarũ retribu-
tio. ⁊ iõ ſubdit.⌊ ⁊ cultores ꝑuerſoꝝ dogmatũ.⌋ qui-
cũqꝫ eniz a uera cognitione dei declinat: nõ deũ ſed
ſua falſa dogmata colit. nõ aũt ſic intelligẽduz eſt qđ
dicit.⌊ prius uos oſtẽdẽs.⌋ q̃ſi prius in ordine ſequen
tis doctrine deſtructurus ſit praua eoruz dogmata:⁊
poſtmodũ cũ deo diſputaturus. ſꝫ q: dũ cum deo diſ
putare intẽdit. hoc primũ eſt in itentiõe ſua ut eorum
dogmata deſtruat. Contingit aũt qñqꝫ ut aliq aliqua
ꝓbabilia uel falſa ꝓponãt: ſꝫ dũ ea ueriſilr̃ defendere
neſciũt:aut ꝓbare in loquẽdo ſuã inſipientiam mani
feſtant:qđ amicis iob ꝯtingebat. ⁊ iõ ſubdit.⌊ Atqꝫ
utinã taceretis:ut pu. eſſe ſa.⌋ q: hoc ipm ꝙ ur̃a falſa

ðogmata inconuenienter defenditis ⁊ probatis uos
iſipientes eē demōſtrāt. qꝛ ergo falſa dogmata ꝓpo/
nitis: ⁊ ad eoꝝ manifeſtationē incōueniētia media aſ
ſumitis. iō correctiōe īdigetis: ⁊ hoc eſt qđ ꝯcludit ſb
dens. audite ergo correctiōes meas. qua uřm pro
ceſſuz corrigaz. ⁊ iudiciū labioꝝ meoꝝ attēdite. ꝙ
uřa falſa dogmata ꝯdēnet. Primo aūt intendit corri
gere eoꝝ incōueniētē ꝓceſſuz qđ ꝓponebāt bonoꝝ ⁊
maloꝝ operū p̄mia ⁊ penas in hac vita retribui: ad
iuſtitiā dei defendēdā iaz oportebat ꝙ quedā menda
cia aſſumerēt. cū eni manifeſtū ſit quoſdā inocētes ⁊
iuſtos in hac vita aduerſitatib' premi: neceſſe erat eis
iuſtis īponē crimina ad dei iuſtitiā defendēdā: ⁊ ſic iob
quē afflictū videbāt: īpietatis arguebāt. Nō aūt con
uenīēti medio utit̄: qui ueritatē ꝑ mēdacia defendit:
⁊ iō dicit. nūqd deus indiget mēdacio uřo. q. d. nū
quid neceſſariū eſt ꝙ ad defendēdū diuinā iuſtitiam
mēdacia aſſumant. Qđ eni nō pōt niſi per mēdacia
defendi: īpoſſibile eſt eē uerū. Cū aūt aliqs ꝯtra ma/
nifeſtā ueritatē mētiri nitit̄: cogitur aliqs doloſas ⁊
fraudulētas vias adinuenire: ut mēdaciū aliq̄ fraude
poſſit colē. ſic ⁊ iſti cū ꝯtra iuſtitiā iob: que oīb' mani
feſta erat mētiri conarent̄ quorūdā dolis utebant̄: oñ
dēdo. ſ. fragilitatē humanā que facile labit̄ in pctm̄: ⁊
cōparādo eā ad diuinā excellentiā: ut ſic ꝓbabilius re
putaret̄ / iob iniquū fuiſſe: q̄z deū eē iniuſtū: ⁊ iō ſub /
iungit. ut pro illo loqmini dolos. qꝛ q̄ſi pro deo do
los loqueb ant̄: dū doloſe īpietatē iob īponē niteban
tur: ut deū eē iuſtū defenderēt. Poſſet aūt dicē ſe nō
doloſe ꝯtra iob aliqd dicē ſz hoc tm̄ dicē qđ putabāt.
oſtēdit ergo iob: ꝙ ſi hoc uerū eēt ꝙ a doloſitate excu
ſarent̄ in aliud vitiū labebant̄. ſ. in acceptionē ꝑſona
rū que iuſtitiā iudicātis excludit. Eſt eni ꝑſonarū ac/
ceptio ſi aliqs iuſtitiā alicui' que appꝫ ꝯtēnit: aut ne
gat ꝓꝑ magnitudinē alteri' lz iuſtitiā nō cognoſcat.
Si igit̄ amici iob eū eē iniquū iudicabāt: videntes in
eo iuſtitiā manifeſtā ac ſola diuine magnitudinis ꝯſi
deratione: lz ītelligē nō poſſent ſ̄z ſua dogmata: q̄lit̄
iob iuſte puniret̄ a deo. in ſuo iudicio quo iob ꝯdēna
bāt q̄ſi dei ꝑſonā accipe videbant̄. ⁊ iō ſbdit. nūqd
faciē ei' accipitis ⁊ pro deo iudicare nitimini. qđ ſi/
gnāter dicit qꝛ ille pro aliquo iudicare nitit̄: qui ei'
iuſtitiā nō cognoſcit: ⁊ tm̄ conat̄ qualeſcūq̄z vias adin
uenire: ad hoc ꝙ ei' cām iuſtā eē oſtēdat. Cōtingit tm̄
qñq̄z ꝙ aliqs alicui' cām fraudulēter defendēs ei pla
ceat ēt ſi ſit iuſtus qđ eē pōt dupꝛ. vno mō qꝛ ignorat
ſuā cām eē iniuſtā: vñ placet ei ꝙ ab aliquo defendat̄
⁊ hoc iō excludit dicēs. aut placebit ei. ſ. deo ꝙ ꝑ
eo iniuſte iudicare nitimini. cum hoc ei nō poſſit eſſe
ignotū: ꝓꝑ qđ ſubdit. quē celare nihil pōt. Aliud
qñ ille cuius cā per fraudē defendit̄: fraudib' defen /
dentis derogat: ut ei' defenſionē reputet eē iuſtam. ⁊
hoc iō excludit ſbdēs. aut decipiet̄: ut hō ue. frau.
Si igit̄ manifeſtū eſt ꝙ diuina bonitas ⁊ iuſtitia non
indiget mēdacio ad ſui defenſionē. qꝛ ueritas ſine mē
dacio defēdi pōt. ex quo ēt pꝫ ꝙ ſi poſitis eoꝝ dogma
tib': hoc incōueniēs ſeqt̄. ſ. ꝙ iuſtitia dei mēdacio in/
digeat ad ſui defenſionē. Manifeſtū eſt dogmata ꝓ /
poſita eē falſa. Sz ulteri' ꝯſiderādū eſt: ꝙ ille qui ad
oñdendā dei iuſtitiā uel bonitatē mēdacio utit̄: non
ſolū rē agit qua de' nō indiget: ſz ēt hoc ipſo ꝯtra deū
uadit. ⁊ cū eni de' ueritas ſit. oē aūt mēdaciū ueritati
ꝯriat̄: qcūq̄z mēdacio utit̄ ad dei magnificētiā oſtēdē
dā. hoc ipſo ꝯtra deū agit. ⁊ hoc pꝫ manifeſte ꝑ aplz
ad cor̄. 15. ubi dicit. Inuenimur autē ⁊ falſi teſtes dei
qm̄ teſtimoniū dixim' aduerſus deum ꝙ ſuſcitauerit
chriſtū: quē nō reſuſcitauit ſi mortui nō reſurgūt. Di/
cere ergo ꝙ de' mortuū ſuſcitauit: ſi uerū nō ſit cōtra
deū eſt: q̄zuis videat̄ diuine virtutis oñſiuū qꝛ eſt cō
tra dei virtutē. Sic igit̄ qui ꝯtra deū defendendū mē
daciū aſſumūt: nō ſolū p̄miū nō acqrūt: q̄ſi ei placen/
tes. ſz ēt penā merent̄: q̄ſi ꝯtra deū agētes: ⁊ iō ſubdit.
ipſe uos arguet qm̄ in abſcōdito faciē ei' accipitis.
⁊ dicit. in abſcōdito. qꝛ lz viderent̄ exterius cauſā
dei agē: q̄ſi dei iuſtitiā cognoſcētes. tm̄ in cōſciētijs eo
rū hoc erat ꝙ neſciebāt qua iuſtitia iob punitus eēt:
⁊ ſic quātū ad corda eoꝝ abſconditā faciē dei accipie
bant: dū eius iuſtitiā falſo defendē nitebant̄. quō aūt
eos arguet oſtēdit ſubdēs. ſtatī ut ſe cōmouerit tur
babit uos. q. d. uos: qꝛ mō aduerſitatē nō patimini
trāquilla mente de dei iuſtitia diſputatis. ſed ſi ſuper
uos ueniat tribulatio: quam cōmotionē dei noiat. eo
mō quo punitio ī ſcriptura ira dei noiat̄: mēs uřa cō/
turbabit̄. ⁊ p̄cipue cū in ueritate ſolidata non ſit: ⁊ qꝛ
non alia bona uel mala reputabāt: niſi hoc tempore
alia dū a peccatis cauebant: ne mala eis ſuꝑuenirent
ꝓꝑ ſolū p̄ſentiū timorē maloꝝ: deo ſeruire uelle vide
bant̄: ⁊ iō ſubdit. ⁊ terror eius irruet ſuꝑ eos. q. d.
illđ ꝓꝑ qđ tm̄ deū timetis uobis ſuꝑueniet. ſ. aduerſi
tas p̄ſens ſ̄z illđ ꝙ dicit Prouer. x°. Qđ timet ipius
ueniet ſuꝑ eū. ⁊ qꝛ ipſi uane iob ꝓmiſerāt ꝙ etiā poſt
mortē ī memoria hoīuz remanet ip̄e ꝯriū eis ꝓmittit
q̄ſi eos irridēs dicēs. Memoria uřa cōparabit̄ cine
ri. ſicut eni cinis poſt ꝯſumptionē lignoꝝ ad modi /
cuz durat. ita fama hoīs poſt mortē cito ꝑtrāſit. vnde
expectare famā poſt mortē: uanuz videt̄. ꝓmiſerāt ēt
ei īmunitatē ⁊ reuerētiaz quādaz hñdam ad ei' ſepul
chrū poſt mortē. ſz hoc ēt pro nihilo ducēs ꝯriū eis ꝓ
mittit dicēs. ⁊ redigent̄ in lutū ceruices uře. ꝑ cer
uices eoꝝ potentiā ⁊ dignitatē deſignans: quas dicit
eſſe redigendas in lutum. i. in rem contemptibilem ⁊
infirmam.

Lectio. II.

TAcete pauliſꝑ. ut loquar qđcunq̄z
mihi mens ſuggeſſerit. Quare lace
ro carnes meas dētib' meis ⁊ aīaz
meā porto in manib' meis. Etiā ſi
occiderit me. in ipſo ſꝑabo. Uerūtamē vias
meas in ꝯſpectu eius arguā. ⁊ ipſe erit ſalua
tor me'. Nō eniz uenit in ꝯſpectu eius oīs
hypocrita. Audite ſermonē meū. ⁊ enigma
ta ꝑcipite aurib' ueſtris. Si fuero iudicat'.
ſcio ꝙ iuſtus iueniar. Quis eſt qui iudicet̄
mecū. Ueniat. Quare tacēs ꝯſumor. Duo
tm̄ ne facias mihi. ⁊ tūc a facie tua nō abſcō
dar. Manuz tuā longe fac a me. ⁊ formido
tua nō me terreat. Uoca me ⁊ ego rñdebo
tibi. aut certe loq̄r. ⁊ tu rñde mihi. Quātas
hēo iniqtates ⁊ pctā. ſcelera mea ⁊ delicta
oſtēde mihi. Cur faciē tuā abſcondis ⁊ arbi
traris me inimicū tuū. Cōtra foliū qđ uēto
rapit̄ oſtēdis potentiā tuā. ⁊ ſtipulā ſiccam
ꝑſequeris. Scribis eni ꝯtra me amaritudi /
nes. ⁊ ꝯſumē me vis pctis adoleſcētie mee.
Poſuiſti in neruo pedem meū. ⁊ obſuaſti
oēs ſemitas meas. ⁊ ueſtigia pedū meoruz
ꝯſideraſti. Qui q̄ſi putredo ꝯſumēdus ſum.

ꝛ quaſi ueſtimentũ qđ comeditur a tinea.

¶ Poſtq̃ꝫ iob correxerat amicoꝝ ꝓceſſuꝫ: qui mẽdacijs
diuinã iuſtitiã nitebant̃ defendẽ. Nũc ꝓcedit ad eoꝝ
falſa dogmata deſtruenda ſub figura diuine diſputa
tionis. Et primo petit audiẽtiã: q̃ſi grãdia dicturus di
cẽs. ⌊ Tacete pauliſꝑ ut loq̃r quecũq̷ꝫ mihi mẽs ſug
geſſerit. ⌋ Hoc addit ne forte diceret cũ inania loqueris:
iō nõ es audiẽdus: ſꝫ pauliſꝑ audire qcq̃d aliqs loq̃
tur nõ eſt durũ: lꝫ hoc addat ad deſignãdũ ꝙ nõ cõ
ponẽdo mẽdacia uel adinueniẽdo dolos locuturus ſit
ſꝫ illud qđ hẽt i mẽte. Duo aũt ĩpoſuerãt iob eiꝰ amici
ſ. ĩpatientiã ꝛ iactãtiã: quoꝝ utrũq̷ꝫ a ſe excludit: ne vi
deat̃ in ſequẽti diſputatiõe: uel ex ira: uel ex ſuꝑbia lo
cuturus. Cõſideradũ eſt aũt ꝙ ĩpatiẽtia ꝯtingit ex tri
ſtitie ſuꝑabundãtia nõ moderate per rõnez. ſuꝑabun
dans aũt triſtitia deſꝑationẽ inducit. ex deſꝑatiõe au
tez ꝯtingit ꝙ hõ ſalutẽ ꝛ corꝑis ꝛ aĩe ꝑuipẽdit: ut er
go a ſe ĩpatiẽtiã excludat dicit. ⌊ quare lacero carnes
meas dẽtibꝰ meis. ⌋ q. d. nulla eſt rõ q̃re de corporis
ſalute deſperẽ per ĩpatientiã ad modũ eoꝝ qui deſpe
rantes de corporali vita fame oppreſſi carnes ſuas co
medũt. ꝛ iterũ. ⌊ q̃re aĩaꝫ meã porto ĩ manibꝰ meis. ⌋
i. nulla eſt rõ q̃re ſalutẽ aĩe mee ꝑuipẽdã. illud enĩ qđ
in manibꝰ portat̃ de facili amittit̃: vñ videt̃ ꝙ eiꝰ amiſ
ſio nõ multũ timeat̃. que enĩ aliqs amittẽ timet diligẽ
ter abſcõdit: ꝛ rõnez q̃re nec per ĩpatiẽtiã carnẽ lace
rare debeat: nec aĩaꝫ in manibꝰ portare ſubdit dicẽs.
⌊ etiã ſi occiderit me in ipſo ſꝑabo. ⌋ q. d. nõ credatis
ꝙ ꝑꝑ mala tꝑalia que patior de deo ſꝑare ceſſauerīꝫ
Si enĩ ſpes mea de deo eſt ꝑꝑ bona ſpũalia que ma
nent poſt mortẽ: etiã ſi me uſq̷ꝫ ad occiſionẽ afflixerit
ſpes quã de ipſo hẽo nõ ceſſabit: ſꝫ q̃ inordinata ſpes
in ꝑ̃ſũptione degenerat: ꝑꝑ hoc ſubdit. ⌊ Uerũtamẽ
vias meas in ꝯſpectu eius arguã. ⌋ q. d. non ſic ſꝑo in
ipſo: q̃ſi ab ipſo liberãdus: etiã ſi in pctis ꝑſeuerauer
ro. Sꝫ q̃ me liberabit ſi pctã mea reꝓ̃hendero: ꝛ hoc
eſt qđ ſubdit̃. ⌊ ꝛ ipſe erit ſaluator meꝰ. ⌋ ſi. ſ. ſi pecca
ta mea mihi diſplicuerit: q̃re aũt ſaluet eos qui in con
ſpectu eius ſuas vias arguũt. oſtẽdit ſubdẽs. ⌊ nõ enĩ
ueniet in ꝯſpectu eiꝰ oĩs hypocrita. ⌋ i. ſimulator q cũ
ſit iniquus: ſe tñ iuſtũ ꝓfitet̃: ꝛ vias ſuas nõ arguit co
rã deo. vñ nõ ueniet in ꝯſpectu eiꝰ: ut videat ipꝫ deũ
in quo ultima ſalus hoĩs ꝯſiſtit: ſicut infra magis ex
ponet. ueniet tñ in ꝯſpectu eiꝰ: q̃ſi ab eo iudicãdus. ſic
igit̃ nõ ſolũ ĩpatientiã a ſe excluſit: ſꝫ etiã ꝑ̃ſumptionẽ
inocẽtie ꝓfitet̃ q̃ vias ſuas arguit corã deo: ut ſic oĩs
amicoꝝ calũnia ceſſet. ¶ Deinde ĩgreſſurus diſputa
tionẽ. Primo reddit auditores attẽtos dupl̃r. vno q
deꝫ mõ per occultationẽ dicẽdoꝝ. cũ enĩ ea que dicen
da ſũt difficilia ꝓfitent̃ auditores attẽtiores reddunt̃.
vñ dicit. ⌊ audite ſmonẽ meũ: ꝛ enigmata ꝑcipite au
ribus ur̃is. ⌋ Enigma dr̃ ſmo obſcurus: q aliud ꝑ̃ten De enigmate.
dit in ſuꝑficie: ꝛ aliud iterius ſignificat. vñ ſbdit. ⌊ ſi
fuero iudicatꝰ ſcio ꝙ iuſtꝰ ĩueniar. ⌋ qđ nõ dicit de iu
ſtitia vite: cũ ſupra dixerat vias meas in ꝯſpectu eius
arguã: ſꝫ de ueritate doctrine: de qua q̃ſi in iudicio at
tẽdebat̃. Ille aũt in iudicio ĩuenit̃ iuſtus: pro quo ſñia
fert̃. vñ cũ aliqs diſputando uerũ dicẽ demr̃at̃: q̃ſi in
iudicio iuſtꝰ ĩuenit̃. Poſtq̃ꝫ ergo auditores reddidit
attẽtos: modũ diſputationis ſue determinat. vult enĩ
diſputare q̃ſi cũ aliquo ꝯtẽdẽs. ꝛ hoc eſt qđ ſbdit. ⌊ qs
eſt qui iudicet̃ mecũ. ⌋ i. cuꝫ quo de ueritate diſputẽ.
⌊ ueniat. ⌋ i. ad diſputandũ accedat. Cãm aũt q̃re de
ueritate diſputare intẽdat ſubdit dicens. ⌊ q̃re tacẽs
ꝯſumor. ⌋ Nõ enĩ per decurſũ pñtis vite paulatim cõ
ſumit̃: ꝛ ꝑ̃cipue cũ eſt infirmitati ſubiectꝰ. ſic̃ erat iob.
Tacẽs aũt ꝯſumit̃: qui ſic pñtem vitaꝫ decurrit. ꝙ tñ
ſue ſapie per doctrinã nullũ ueſtigiuꝫ relinq̃t. ne ergo
iob hoc pateret̃: diſpoſuit nõ tacẽ de ueritate: ut con
ſũptus poſt corꝑis mortẽ uiueret in ſua doctrina. uel
põt hoc ad aliã ĩtentionẽ referri. cũ enĩ aliqs dolorez
quẽ in corde patit̃: exteriꝰ exprimit: quodã mõ eiꝰ ani
mus mitigat̃: ſꝫ tacẽdo iterius magis a dolore angu
ſtatur: ꝛ quodã mõ ſua taciturnitate ꝯſumit̃. q̃ ergo
diſputatorẽ petierat dicẽs. ⌊ qs eſt q iudicet̃ mecũ. ⌋
ꝛ ſupra dixerat. ⌊ diſputare cũ deo cupio. ⌋ ex nũc lo
quit̃ q̃ſi deũ hñs pñteꝫ: ꝛ cũ eo diſputãs. videbat̃ aũt
diſputatio hoĩs ad deũ eſſe indebita ꝑꝑ excellentiaꝫ:
qua deꝰ hoĩeꝫ excellit. Sꝫ ꝯſiderandũ eſt ꝙ vitas ex
diuerſitate ꝑſonã nõ uariat̃. vñ cũ aliqs ueritatẽ loqui
tur: vinci nõ põt cũ quocũq̷ꝫ diſputet. Certus ãt erat
iob ꝙ ueritatẽ loquebat̃ ſibi a deo: per donũ dei ꝛ ſa
pientie ĩſpiratã. vñ de ueritate nõ diffidẽs: petebat ſe
diuina fortitudine nõ premi: neq̷ꝫ per mala pñtialiter
illata: neq̷ꝫ ꝑ timorẽ ĩferẽdoꝝ: ꝛ hoc eſt qđ dic̃. ⌊ duo
tñ ne facias mihi: ꝛ tũc a facie tua nõ abſcondar. ⌋ i.
nõ timebo tecũ diſputare. timẽtes enĩ ſe abſcõdere ſo
lent a facie eoꝝ quos timẽt. que aũt ſint iſta duo oſtẽ
dit ſubdẽs. ⌊ manũ tuã longe fac a me. ⌋ i. nõ me per
cutias per flagella pñtia. ⌊ ꝛ formido tua nõ me ter
reat. ⌋ quãtũ ad flagella futura. hijs enĩ duobus mo
dis põt ĩpediri hõ ne ẽt ueritatẽ quã certiſſime nouit
diſputãdo defendẽ poſſit: dũ uel moleſtat̃ in corpore
uel ſollicitat̃ in aĩa: timore aut aliqua alia paſſiõe. Eſt
aũt diſputatio ĩter duas ꝑſonas. ſ. opponẽtẽ ꝛ rñden
tem. ĩgrediẽs ergo diſputationẽ cũ deo dat ei optio
nem utrãlibet ꝑſonã eligẽdi: uel opponẽtis: uel reſpõ
dẽtis. vñ dic̃. ⌊ uoca me ꝛ reſpõdebo tibi. ⌋ q. d. obijci
as ꝛ rñdebo. ⌊ aut certe loq̃r. ⌋ obijciẽdo. ⌊ ꝛ tu reſpõ
de mihi. ⌋ hoc aũt dicit enigmatice: oſtẽdẽdo paratum
ſe ẽẽ ad utrũq̷ꝫ: ſiue ad defendẽdũ ueritatẽ quã ꝓfitet̃
ſiue ad ĩpugnãdũ qđ ꝯtra ueritatẽ dicet̃. Primo aũt
deo dat ꝑſonã opponẽtis: dicẽs. ⌊ quãtas hẽo iniqui
tates ꝛ pctã. ſcelera mea atq̷ꝫ delicta oſtende mihi. ⌋
Ubi ꝯſiderandũ eſt ꝙ amici iob: q̃ſi cãꝫ dei agẽtes cõ
tra iob diſputare videbantur: ſꝫ illud qđ ſupra dixit.
⌊ nũq̃d faciẽ eiꝰ accipitis ꝛ ꝓ deo iudicare nitimini. ⌋
amici aũt iob hoc ꝯtra ipꝫ opponebãt: ꝙ ꝓ pctis ſuis
punitꝰ erat. Hoc igit̃ ſibi a deo obijciendũ expetit di
cens. ⌊ quãtas hẽo iniq̃tates ꝛ pctã: ſce. mea atq̷ꝫ de.
oſtẽde mihi. ⌋ q. d. ſi ſic eſt ꝙ pro pctis meis me affli
gis: ut amici mei pro te loq̃ conantes calũniant̃. peto
ut mihi oſtẽdas pro qbꝰ pctis tã grauiter me affligis.
vñ nõ dicit q̃s hẽo iniq̃tates. ⌊ ſꝫ quãtas. ⌋ q̃ ſi nõ eſt
alia rõ aduerſitatũ pñtiuꝫ: q̃ꝫ pctã hoĩuꝫ ut amici iob
opinabant̃. neceſſe eſt maxĩa pctã ẽẽ que maximis af
flictionibꝰ puniunt̃. Pctõꝝ aũt quedã ſunt cõmiſſa
que ꝯtra ꝑ̃cepta legis negatiua fiũt. quedã omiſſa: q
bus ꝑ̃cepta affirmatiua negligunt̃. Cõmittit̃ aũt ali
quid ꝯtra ꝑ̃ceptũ legis tripl̃r. vno mõ q̃ eſt in nocu Differẽtiã inter
mentũ ꝓximi: ut furtũ: homicidiũ: ꝛ hiꝰ. que ꝓprie ini iniquitates: pctã
quitates dicunt̃: q̃ eq̃tati iuſtitie que eſt ad alterũ cõ Scelera
trariant̃. alio mõ ſm ꝙ hõ peccat in ſeipſo per deor ꝛ delicta
dinationẽ ſui actꝰ: ut apparet in pctis: ꝑ̃cipue gule ꝛ
luxurie. ꝛ hoc dicunt̃ pctã: q̃ſi deordinatiões quedam
hoĩs. Tertio modo cõmittunt̃ aliq̃ directe ꝯtra deũ:
ut blaſſemie: ſacrilegiũ: ꝛ hiꝰ. ꝛ hec ꝑꝑ ſui grauitatẽ:
ſcelera dicunt̃. Omiſſiones aũt ꝓprie denoĩant̃ deli
cta. Deinde q̃ſi tacẽte eo: cui ꝑtes opponẽtis dederat:
ipſe ꝑtes obijciẽtis aſſumit ꝛ ingrit de cãis ſue puni
tionis. Et primo q̃ poſſet aliqs dicẽ ꝙ deꝰ eũ puniuit

quaſi inimicū: ⁊ hanc cauſam excludit: dicēs. ⌊cur faciem tuā abſcondis ⁊ arbitraris me inimicū tuum.⌋ Iniquuꝫ enim videt ꝙ aliquis aliū ſibi inimicum arbitret abſqꝫ cauſa. Cauſa aūt inimicitie conueniēs eſſe nō poteſt nō offenſa. Tūc igitur manifeſtū eſt ꝙ deus hoiem inimicū ſibi arbitratur qn̄ eius peccata manifeſtantur. Petiuerat aūt iob ſibi oſtendi ſua peccata: nec erāt ei oſtenſa. nō ergo apparebat ratio q̄re deus ſibi inimicaret. hoc eſt qḋ inſinuat dicens. ⌊cur faciē tuā abſcōdis.⌋ q̄ſi latēter ⁊ ex rōne occulta euꝫ odio hn̄s. facies eni hois odiētis apta eſt: qn̄ rōnē ſui odij nō occultat. ¶ Scḋo q̄ꝛ poſſet aliqs dicē ꝙ deꝰ eū puniuit ut in ipſo oñderet ſuā potentiā. hāc ēt cāꝫ excludit dicens. ⌊ꝯtra foliū qḋ uēto rapit oſtēdis potentiā tuā.⌋ nō eni ꝯueniēs eſt ꝙ aliqs fortiſſimꝰ ſuā potētiā uelit oñdere in re debiliſſima. Cōparat autēꝫ humana ꝯditio folio qḋ uēto rapitur: q̄ꝛ ⁊ i ſeipſo hō fragilis eſt: ⁊ īfirmus ſic̄ foliū qḋ de facili cadit ⁊ nihilominus decurſu tp̄is ⁊ uarietate fortune ducit ut foliuꝫ uento. vn̄ videtur ꝯueniēter dici ꝙ deus ad hoc ſolū aliquē hoīeꝫ puniat ꝙ in eo ſuā potētiā oſtēdat. ¶ Tertio ergo poſſet aliqs dicē ꝙ deus puniuit euꝫ pp̄ pctā que in ſua iuuētute cōmiſit. etiā ⁊ hoc excludit dicēs. ⌊⁊ ſtipulā ſiccā ꝑſequeris. ſcribis eni cōtra me amaritudīes ⁊ ꝯſumē me ius peccatis adoleſcētie mee.⌋ Hō eni in iuuētute cōparat herbe virēti: ſꝫ in ſenectute cōparat q̄ſi ſtipule ſicce. idē ergo videt hominē punire in ſenectute pro pctis adoleſcentie: ac ſi aliqs pro defectu herbe virētis deſeruiret in ſtipulā. Sꝫ ꝯſiderādū eſt ꝙ in hac inq̄ſitiōe ab hac ſnīa nō recedit: ꝙ aduerſitates hoīuꝫ ex diuino iudicio īferunt. ad ꝙ ſignificādū dicit. ⌊ſcribis ꝯ me amaritudīes.⌋ ac ſi amaritudines. i. aduerſitates hoīum ex ſcriptura diuine ꝓuidētie ꝓcedāt. ¶ 4° q̄ꝛ poſſet aliqs dicē ꝙ lꝫ iob grauia pctā nō cōmiſerit. tn̄ aliq̄ pctā cōmiſit ſine qbꝰ p̄n̄s vita nō agit: ⁊ pro hijs ſic punitꝰ eſt. hoc ēt excludit dicēs. ⌊poſuiſti in neruo pedē meū ⁊ obſeruaſti oēs ſemitas meas ⁊ ueſtigia pedū meoꝝ ꝯſideraſti qui q̄ſi putredo ꝯſumēdus ſū ⁊ q̄ſi ueſtimētū qḋ comedit a tinea.⌋ ubi ꝯſiderandū eſt ꝙ illi q ponunt in carceris neruo: ſic ligant: ꝙ a neruo diuertē non pn̄t. ſic̄ āt pes hois ꝯſtrigit neruo: ita ꝓceſſus hois ꝯſtringit lege diuīe iuſtitie a qua diuertē nō licet: ⁊ hoc eſt ꝙ dicit. ⌊poſuiſti in neruo pedē meū.⌋ ad diuinā autem iuſtitiā ꝑtinet ut facta hoīuꝫ diſcutiat: nō ſolum qd vnuſqſqꝫ faciat: ſꝫ ēt quo aīo uel quo fine. ⁊ iō dicit. ⌊obſeruaſti oēs ſemitas meas.⌋ quātuꝫ ad facta. ⌊⁊ ueſtigia pedū meoꝝ ꝯſideraſti.⌋ quātū ad affectū facientis: uel ēt quantū ad qualcūqꝫ circūſtātias operis. Irrōnabile aūt videt ꝙ deus tantā diligentiā de actibus hoīuꝫ hēat ſi totaliter eē deſinūt per corporis mortē: que qdē qn̄qꝫ eſt nālis: qn̄qꝫ aūt violēta: vnde de utraqꝫ ſubiūgit dicens. ⌊q q̄ſi putredo ꝯſumēdus ſū.⌋ quantū ad mortē nālem. ⌊⁊ ſicut ueſtimentū qḋ comedit a tinea.⌋ quantū ad mortē violentā: ac ſi dicat: ſi ſicut amici mei ſuſpicant nō eſt alia vita niſi p̄ſens quā hō amittit uel per modū putredinis: uel per modū ſucciſionis. irrōnabile videret ꝙ deus tanta diſtrictione de actibꝰ hoīuꝫ curaꝫ hēret: ut ēt pro mīmis pctīs ⁊ negligētijs hoīeꝫ puniret. ⁊ q̄ꝛ hoc qḋ ultimo dictū eſt magnā viā p̄ſtat ad inq̄ſitionē ueritatis circa hanc manifeſtandā magis īſiſtit: ⁊ ꝙ de ſe ſingulariter dixerit: gn̄aliter ad totū humanum genus reducit. ubi primo exponit fragilitatē humane ꝯditiōis. ⁊ quantum ad originem cum dicit.

¶ Capm. 14m.

Homo natus de muliere breui uiuens tp̄e replet multis miſerijs. Qui q̄ſi flos egredit ⁊ ꝯteritur. ⁊ fugit uelut vmbra. ⁊ nunq̄ꝫ in eodem ſtatu ꝑmanet. Et dignū ducis ſuꝑ huiuſcemodi aperire oculos tuos ⁊ adducere eū tecum in iudiciū. Quis pōt facere munduꝫ de imundo conceptū ſemine. Nonne tu qui ſolus es.

¶ Hō natꝰ de mliere. ⌋q. de re fragili. ⁊ quātū ad durationē: cū dic̄. ⌊breui viuēs tp̄e.⌋ ⁊ quātū ad ꝯditionē cuꝫ dic̄. ⌊replet mltis miſijs.⌋ ubi q̄ſi exponē videt qḋ ſuꝑ̄ dixerat. ⌊ꝯtra foliū qḋ uēto rapit: oñdis potētiam. t.⌋ ſecundo excludit ea de qbus hō gloriari poſſet: quoꝝ primū eſt corporis pulchritudo: qua pollet in iuuentute: ſed iſta gloria nulla eſt: q̄ꝛ cito tranſit ad modū floris. vn̄ dicit. ⌊q q̄ſi flos egredit ⁊ ꝯterit.⌋ ſ. de facili. Secūdū eſt fama que diu nō durat. vn̄ dic̄. ⌊⁊ fugit uelut vmbra.⌋ vmbra eni trāſeūtis nullū ueſtigiū aut memoria manet. Tertiū eſt ptās ⁊ virtus: qua aliqs ſe ⁊ ſua ꝯſeruare conat. ⁊ ꝯtra hoc dicit. ⌊⁊ nunq̄ꝫ in eodē ſtatu ꝑmanet.⌋ ⁊ pn̄t hec tria ad tria ſuꝑiora referri. Hō eni natus de muliere q̄ſi flos egredit ⁊ cito ꝯterit. ſic āt breui viuit tp̄e: ut uelut vmbra fugiat: cuius nō reſtat ueſtigiū. Sic aūt multis replet miſijs ut ſi iterdū ꝓſperitate ⁊ gaudio potiat. nunq̄ꝫ tn̄ in eodē ſtatu ꝑmaneat. Tertio admirat diligētiaꝫ diuine ꝓuidentie circa hoīem. mirabile eniꝫ videtur ꝙ de re tā fragili ⁊ deſpecta deus tantā curā habet. Quāuis aūt oīa diuine prouidētie ſubſint. ſpāliter tn̄ ſollicitudo dīna circa hoīeꝫ apparet in tribꝰ. ¶ Primo qdem quātū ad hoc ꝙ ei leges ⁊ p̄cepta viuendi dedit: ⁊ hoc tangit cū dī. ⌊⁊ dignū ducis ſuꝑ hu. aꝑire oculos. t.⌋ eo mō loquēdi quo aliqs dī ſuꝑ aliquē oculos ſuos aꝑire cū eū dirigit ⁊ vias eius cōſiderat. ¶ 2° quantū ad hoc ꝙ deus homīeꝫ pro bonis p̄miat: ⁊ pro malis punit: ⁊ hoc tāgit cū dicit. ⌊⁊ adducere eū tecuꝫ in iudiciū.⌋ ¶ 3° quantū ad hoc ꝙ deꝰ eū virtutibus ornat: qbus ꝯtra feditates pcti ſe mūduꝫ ꝯſeruat: ⁊ hoc tangit cū dicit. ⌊qs pōt facere mūduꝫ de imundo ꝯceptū ſemine.⌋ ſemen qdē hois imūdus eſt: nō ſm̄ nām ſꝫ ſm̄ ꝯcupiſcentie infectionē. de hoc tn̄ imundo ſemine hō ꝯceptus interdū mundus inuenit: per virtutē. ſicuti aūt de frigido facere calíduꝫ eſt eius ꝙ per ſe calidū eſt. ita de imundo facē mundum eſt eius ꝙ per ſe mundus eſt: ⁊ iō ſubdit ⌊nōne tu qui ſolus es.⌋ ſ. uere ⁊ per te ipm̄ mundus. puritas enim ⁊ mūditia in ſolo deo ꝑfecte inuenit in quo nec īpuritas nec defectus aliqs eſſe pōt. vn̄ quicqd quocunqꝫ modo mundū uel puruꝫ eſt a deo munditiam ⁊ puritatem habet.

Lectio. I.

Breues dies hois ſūt. numerus mēſium eius apud te eſt. Conſtituiſti terminos eius qui p̄teriri nō poterunt. Recede paululū ab eo ut quieſcat donec optata ueniat. ⁊ ſicut mercenarij dies eius.

Admiratus fuerat iob de dignatiōe diuīa circa hoīes. cuꝫ tn̄ hō ſit tā fragilis ⁊ miſe ꝯditiōis ꝯſiderato ſtatu vite p̄ntis: ſꝫ hec admiratio ceſſat ſi ꝯſideret ꝙ poſt hāc vitaꝫ hois alia vita reſtat in q̄ i eternū ꝑmaeat. ⁊ iō ad h̄ oñdēdū ex

nunc

nūc conat. ꝑmittit ergo quaſi ſuppōnēs qđ oſtēdere i
tēdit ⁊ breuitatē p̄ntis vite cū dicit. ⌊ breues dies ho
minis ſunt: numerus mēſiū eius apud te eſt. ⌋ſic ap̄d
nos nūm illoꝝ eē dicimus quoꝝ nūs a nobis ſtabilit.
⁊ iterū premittit imutabilitatē diuine determinatiōis
cum dicit. ⌊ cōſtituiſti terminos eius qui p̄teriri non
poterūt. ⌋diuina enim diſpoſitio nō fallit: vn̄ hoīem
uel diutius uel minus viuē q̄ꝫ diuina diſpō hēt eſt im
poſſibile: lꝫ hūc hoīem nūc uel prius mori ſit ꝯtingens
ſiue in ſe ꝯſideret. Sūt aūt ⁊ termini humane vite pre
ſtituti ex aliqḃ corꝑalibꝰ cauſis: puta ex cōplexiōe uł
ex aliquo hiꝰ ultra quos vita hoīs ꝑtēdi nō pōt. q̄uis
aūt poſſit deficē ex aliq̄ accn̄tali cā: ſed termīos preſti
tutos ſꝫm diuinā ꝓuidētiam ſub qua oīa cadūt: nec in
plus nec in minus vita hoīs pōt p̄terire. Premittit et
alterius vite expectationē cū dicit. ⌊ recede paululum
ab eo ut quieſcat donec optata ueniat ⁊ ſicut mercena
rij dies eius. ⌋Ubi cōſiderādū eſt ꝙ ſicut ſol eſt cā di
ei: ita deus eſt actor vite: recedēte aūt ſole dies finit ⁊
nox uenit. per receſſum ergo dei intelligit terminatio
nem vite p̄ntis que eſt hoī a deo. vita aūt p̄ns multis
turbationibus replet. ſꝫm hāc enim dictū eſt de hoīe
ꝙ replet multis miſerijs. ⁊ q̄ꝛ quies finis laboris eſſe
videt: ideo qetē mortē vocat. dicit ergo. ⌊ recede pau
lulū ab eo ut qeſcat. ⌋i. ſubtrahe v̄tutē tuā qua hoīem
viuificas ut moriat: ſed mors hoīs nō eſt in ꝑpetuum
ſed tūc replebit ad vitā imortalē. ſtatꝰ ergo mortis hu
mane quātocūq̄ tp̄e reſurrectio differat breuis eſt in
cōparatione ad ſtatū future imortalitatis: vn̄ ſignāter
dicit ⌊ paululū. ⌋ab alijs enim rebus que nō redditu
re intereūt nō paululū ſed in eternū deus recedit: ſed
ab hoībus qui ſic intereūt ut reſurgāt per modicū tē
pus. ¶ Dictū eſt aūt ſupra ꝙ vita hoīs ſup terram eſt
ſicut dies mercenarij deſiderātis tēpus mercedis. tem
pus aūt retributionis hoīs nō eſt in hac vita ut amici
iob opinabant. ſed in illa vita ad quā hō reſurgendo
reparat. dicit ergo ⌊ ut quieſcat. ⌋i. ut moriat: nō tū in
ꝑpetuum: ſed ⌊ donec ueniat optata dies eiꝰ ſicut mer
cenarij. ⌋dies aūt optata in qua mercedē recipit: ubi
primo iob ſuam intētionē ap̄uit. nō enim ſic negat ad
uerſitates preſentes quaſi deus hoīum actus nō remu
neret uel puniat. ſed q̄ꝛ tempus retributionis p̄prie
eſt in alia vita. Lectio. II.

Lignum habet ſpem: ſi preciſuꝫ fue
rit rurſum vireſcit: ⁊ rami eius pul
lulāt. Si ſenuerit in terra radix eius
⁊ in puluere emortuus fuerit trun
cus illius ad odorem aque germinabit: ⁊ fa
ciet comam quaſi cum primum plantatum
eſt. Homo vo cum mortuus fuerit: ⁊ nuda
tus atq̄ꝫ conſumptus: ubi queſo eſt. Quo
modo ſi recedant aque de mari: ⁊ fluuiꝰ ua
cue factus areſcat: ſic homo cum dormierit
non reſurget. Donec atteratur celuꝫ nō eui
gilabit: nec cōſurget de ſomno ſuo.

¶ Poſita ſentētia ſua hic iob ad eius manifeſtationem
procedit. ⁊ primo oſtendit ꝙ homo ſꝫ ea que apparēt
in hac vita eſt peioris cōditionis quibuſdam etiaꝫ in
fimis creaturis que poſt interitū reparant: ut ꝓcipue
apparet in lignis. Dupliciter autem vita arboris defi
cit ſicut ⁊ vita hoīs: ſicut per violētiam: ⁊ per naturā.
Quātum ergo ad violētum defectum arboris dicit.
⌊ lignum ſi ꝓciſum fuerit habet ſpem. ⌋i. naturaleꝫ ap
titudinem ut iterum reparet. ⌊ q̄ꝛ rurſum vireſcit. ⌋ip
ſum in ſeipſo ſi plātet. ⌊ ⁊ rami eius pullulāt. ⌋in quo
oſtenditur perfectam vitam recupare ſicut ⁊ prius.
Quantum autem ad defectū naturalem arboris ſub
dit. ⌊ ſi ſenuerit in terra radix eius. ⌋cum nō poſſit at
trahere alimētum propter defectum virtutis natura
lis ⁊ ſic cōſequent ⌊ in puluere emortuus fuerit trun
cus illius. ⌋i. per putredinē in puluerē ſit redactꝰ ſꝫm
aliquam partem. ⌊ ad odoreꝫ aque germinabit. ⌋i. ue
niente pluuia. i. putredine ligni habente vim ſenſitiuā
⌊ ⁊ facit comam. ⌋i. frondium. ⌊ quaſi cum primo plā
tatum eſt. ⌋hoc aūt in hoīe non inuenit ſꝫm decurſuꝫ
p̄ntis vite. vnde ſubdit. ⌊ hō vo cum mortuus fuerit ⁊
nudatus atq̄ꝫ cōſumptus ubi queſo eſt. ⌋⁊ ponit tria
que gradatim hō amittit. Primo enim aīa ſeparat a
corpe ⁊ ad hoc ꝑtinet qđ dicit. ⌊ cum mortuꝰ fuerit. ⌋
Scđo vo tegumēta ⁊ ornatus corporis que interduꝫ
poſt mortē homini remanēt: ſed poſtea etiā hijs nuda
tur: ⁊ ad hoc ꝑtinet qđ dicit ⌊ ⁊ nudatꝰ. ⌋Ad ultimuꝫ
vo etiam ipſa cōpago corporis ſoluit: ⁊ ad hoc perti
net qđ dicit. ⌊ atq̄ꝫ cōſumptus. ⌋que cum pacta fue
rint nihil ſenſibilr appet de hoīe remanēs. vnde apud
illos qui nihil ſenſibilia ⁊ corꝑalia eē credūt videt to
taliter ad nihilum redactus. hoꝝ igit dubitationeꝫ ex
primēs dicit. ⌊ ubi queſo eſt. ⌋Sciēdum eſt autem ꝙ
ea que nō totaliter pereūt reparari poſſe vident ſicut
de ligno ꝓciſo ſeneſcēte eſt dictū. ſed ea quoꝝ nihil re
manet ipoſſibile videt iterū repari: ſicut ſi totalr aqua
maris aut fluminis deſiccaret. hō aūt ſicut iam dictuꝫ
eſt ſic per mortē ꝯſumi ut nihil eius remaneat. vn̄ ſꝫm
hāc rōnem appet ꝙ impoſſibile ſit ipſum iterū repara
ri ad vitā: ⁊ hoc eſt qđ ſbdit. ⌊ quō ſi recedat aqua de
mari ⁊ fluuius uacue factus areſcat: ſic hō cū dormie
rit. ⌊ i. cū mortuꝰ fuerit nō reſurget a morte. ⌋Eiuſdē
autē impoſſibilitatis eſſe videt ut incorruptibilia cor
rumpant: ⁊ ut totaliter corrupta iterum reparent. ce
lū aūt icorruptibile eſt: ⁊ ideo ſubdit. ⌊ donec atterat
celum nō euigilabit. ⌋quaſi reuiuiſcēs. ⌊ nec aſſurget
de ſomno ſuo. ⌋ad opa vite pagēda. q. d. ſicut impoſſi
bile eſt celū atteri. i. corrūpi: ita impoſſibile eſt hoīem
mortuū reſurgere. ⁊ hoc eſt qđ dicit ut dictū ē ſuppo
ſito ꝙ de hoīe nīl remaneat poſt mortē ſꝫm hoc qđ di
ctū eſt. ⌊ ubi queſo eſt. ⌋Uel pōt hoc referri ad opini
onē illoꝝ qui ponebāt totuꝫ vniuerſum corꝑale iſtud
corrūpēdū ⁊ iterū repandū. in qua gdē repatione po
nebāt eoſdē hoīes redituros: ut ſit ſenſus durāte iſto
mundo homo a morte nō reſurget. Fides autē catholi
ca non ponit ſubſtātiā mūdi perituraꝫ: ſed huius mū
di ſtatum qui nūc eſt ſꝫm illud. j. Corꝫ. 7º. Preterit fi
gura huius mūdi. huius ergo mūdi imutatio ſꝫm figu
ram poteſt hic intelligi per celi atritionem. reſurrectio
enim mortuorū coīs in fine mundi expectat ſꝫm illud
Jo. 11º. Scio q̄ꝛ reſurget ⁊c. Lectio. III.

Quis mihi hoc tribuat ut in inferno
protegas me: ⁊ abſcōdas me donec
pertranſeat furor tuus: ⁊ conſtituas
mihi tempus in quo recorderis mei
Putas ne mortuus homo rurſum viuet.
Cunctis diebus quibus nunc milito: expe
cto donec ueniat immutatio mea. Voca
bis me: ⁊ ego reſpondebo tibi. Operi ma
nuum tuarum porriges dexteram. Tu qui
dem greſſus meos dinumeraſti: ſed parce

**pctis meis. Signaſti q̄ſi in ſacculo delicta
mea: ſed curaſti iniquitatem meam.**

¶ Poſtq̄z iob oſtēderat ꝙ ex hijs que ſenſibilr̄ appent
de reſurrectione hoīs ꝯuici poſſit. hic ſuā ſniam circa
reſurrectionē ponit. Eſſet aūt ualde horrēdū ⁊ miſera
bile ſi hō per mortē ſic deficeret ꝙ nunq̄z eēt reparan-
dus ad vitā: q̄r vnūquodq̄z nāliter eſſe deſiderat. vn-
de iob ſuum deſideriū oſtēdit de reſurrectione futura
dicēs. ⌊ qs mihi h̄ tribuat. ⌋ ut ēt poſt mortē. ⌊ in iſer
no ꝓtegas me. ⌋ i. ſb̄ ſpāli cura q̄ hoīes ꝓtegis me con-
tineas. ⌊ donec ꝑtrāſeat furor tu⁹. ⌋ i. tp̄e mortis: q̄r ſi
cut ſup̄ dictū eſt mors hoīs accidit per ſb̄tractionē di
uine opatiōis ꝯſeruātis vitā. vn̄ dixerat. recede paulu
lū ab eo. vī eni de⁹ hoī eē irat⁹ qn̄ bn̄ficiū vite ei ſb̄tra
hit: ⁊ p̄cipue cū credam⁹ mortē ex pctō p̄mi hoīs ꝑ-
ueniſſe. quō aūt ſe ꝓtegi uelit ēt in iferno exponit ſub
dēs. ⌊ ⁊ ꝯſtituas mihi tp̄s in quo recorderis mei. ⌋ vi-
det eni de⁹ hoīs eē oblit⁹ qn̄ ei ſb̄trahit bn̄ficiuz vite
tunc ergo ei recordat̄ cū ip̄z ad vitā reducit. ꝯſtituē er
go tp̄s in quo de⁹ hoīs mortui recordet̄: nil eſt aliō q̄z
ꝯſtituē tp̄s reſurrectiōis: ⁊ ſatis ꝯueniēter hic noiat ꝓ
tectionē. Cū eni artifex diſſoluto artificio ex eadez mā
nō itēdit iterū edificiū repare: utpote domū uel aliqd
hi⁹. de mā diſſoluti edificij nullā curā agē videt̄. ſ; qn̄
ex ea itēdit edificiū repare diligēter cuſtodit ne peat.
hāc ergo cuſtodiā ꝓtectionē uocat. Poſtq̄z igit deſide
riū ſuū de reſurgēdo exp̄ſſit: q̄r deſideria qn̄q̄z ſūt etiā
ipoſſibiliū. ꝯn̄ter ſub qōne ponit utrū hec qn̄q̄z futu-
ra ſit qō ipſe deſiderauit. vn̄ ſb̄dit. ⌊ putas ne mortuus
hō rurſum viuat. ⌋ ⁊ ſup̄ hoc ꝙ ipſe ſentiat oſtēdit di-
cēs. ⌊ cūctis dieb⁹ qb⁹ nūc milito expecto donec ueni-
at imutatio mea. ⌋ Ubi ꝯſiderādū eſt ꝙ ſup̄ vita hoīs
ſup̄ terrā militie cōparauerat ⁊ dieb⁹ mercenarij: q̄r tā
milites q̄z mercenarij aliqd poſt ſtatū p̄ntē expectant.
⁊ iō ſicē ſup̄ reſurrectiōis ſtatū per diē optatā mercena
rij exp̄ſſit: ita ⁊ nūc ſub ſilitudīe militis idē oſtēdit. Et
notādū ē ꝙ optatū finē nō expectat̄ i aliq̄ pte tp̄is hu
ius vite: q̄r cūctos dies hui⁹ vite ſtatui militie deputat
dicēs. ⌊ cūctis dieb⁹ qb⁹ nūc milito. ⌋ Iterū notādum
eſt ꝙ hō expectat aliā vitā huic ſilēm: q̄r tūc ⁊ illa eſſet
militia. ſed expectet vitā in qua nō militet ſ; triūphet
⁊ regnet. ⁊ iō dicit. ⌊ expecto donec ueniat immutatio
mea. ⌋ q. d. in hac tota vita milito: mutabilitati: labori
bus: ⁊ anguſtijs ſubiect⁹: ſed expecto imutari in ſtatū
alteri⁹ vite que ſit ſine labore ⁊ anguſtia. ⁊ de hac im-
mutatiōe dicit Apl's. j. Cor. 15°. Oēs qdē reſurgem⁹
ſed nō oēs imutabimur. ⁊ ne aliqs credat ꝙ nāli virtu
te hō in ſtatū alteri⁹ vite imutaret̄: hoc excludit ſb̄dēs.
⌊ uo. me. ⁊ ego re. ti. ⌋ q. d. futura imutatio ex virtute
tue uocis ſiue ex tuo impio ꝓcedet ſ̄ʒ illō Joā. 5. Oēs
qui in monumētis ſūt audiēt uocē filij dei: ⁊ qui audie
rint viuēt. uocare eni ad impiū ptinet: ſed rn̄dere ad
obediētiā qua creatura creatori obedit. ſed q̄r mortui
ad impiū dei nō reſurgēt ad vitā: ſed in quēdā altiorē
ſtatū mutabunt̄: ⁊ h̄ v̄tute dina: ꝓpt̄ h̄ ſb̄dit. ⌊ opi ma
nuū tuarū porriges dexterā. ⌋ q. d. hō reſurgēs nō erit
op⁹ nāe: ſed op⁹ tue v̄tutis: cui qdē opi adiutricē dex-
terā tuā porriges: dū per auxiliū tue gr̄e ⁊ gl'iam noui-
tatis exaltabit̄. uel qō dicit ⌊ uocabis me ⁊ ego re. ti. ⌋
pōt referri ad corpis repationē. qō aūt ſb̄dit. ⌊ operi
manuū tuarū porriges dexterā. ⌋ ad aīam que nāliter
appetit vniri ſuo corpi cui de⁹ adiutricē dexterā porri
get: dū qō ſua v̄tute ꝯſeq nō pōt: v̄tute dina ꝯſequet̄.
poſita ergo ſnia ſua de reſurrectione mortuoꝝ futura:
redit ad id qō ſup̄ admirat⁹ fuerat. ꝙ de⁹ tam ſollicite
opa hoīum cōſiderat cum dixit obſeruari oēs ſemitas
meas ⁊ ueſtigia pedū meoꝝ ꝯſideraſti. vn̄ ſb̄dit. ⌊ tu q
dē greſſus meos dinumeraſti. ⌋ q. d. iā nō eſt miruz ſi
facta hoīum ſic diligēter examinas ex quo euz ad aliā
vitā reſeruas. ¶ Cōſiderādū eſt aūt ꝙ circa hūanos
act⁹ dina ꝓuidētia ſ̄m duo attēdit̄. Pmo qdē ſ̄m h° ꝙ
ea examiat ⁊ diſcutit. qō qdē ſignificat̄ in h° ꝙ dic̄ ⌊ tu
qdē greſſus meos dinumeraſti. ⌋ dinūam⁹ eni ea de q
bus diligētiā hēm⁹. Et ne videret̄ alicui eē magne ſe-
ueritatis ꝙ de⁹ hoīs fragilis facta tāta diligētia exami
nare: innuit ꝯn̄ter ei⁹ ꝓnitatē ad pcēdū cū dicit. ⌊ ſ; ꝑ-
ce pctis meis. ⌋ q. d. ſ; dinumeres tn̄ hāc ſpem retineo
ꝙ pcas. 2° v̄o ſ̄m hoc ꝙ facta hoīuz bona uel mala in
ſua memoria ꝯſeruat ad retribuēdū pro eis bona uel
mala. vn̄ ſb̄dit. ⌊ ſignaſti q̄ſi i ſacculo delicta mea. ⌋ ea
eni que ſignant̄ in ſacculo diligēter ꝯſeruam⁹: ⁊ ne iſta
ſignatio dinā miāz excluderet ſb̄dit. ⌊ ſ; curaſti inigta
tē meā. ⌋ q. d. ſic pro pctis reſeruas penā: ꝙ tu per pe-
nitētiā delicta curas. Lectio. IIII.

**MOns cadēs defluit: ⁊ ſaxū transfert
de loco ſuo. Lapides excauāt aque
⁊ alluuione paulatim terra ꝯſumit̄.
⁊ hoīes ergo ſilr̄ pdes. Roboraſti
eū paululū: ut in ppetuū tranſiret. Immuta
bis faciē ei⁹: ⁊ emittes eū. Siue nobiles fue-
rint filij ei⁹ ſiue ignobiles nō itelliget. Atta-
men caro eius dum viuet dolebit: ⁊ anima
illius ſuper ſemetipſo lugebit.**

¶ Poſtq̄z iob ſuā ſniam de futura reſurrectiōe ꝓpoſue
rat: hic ꝓbabilib⁹ rōnibus eā inuit. Et p̄ma rō ſumi
tur ex cōparatiōe hoīs ad iſeriores creaturas que to-
talr̄ ꝯſumunt̄ abſq̄z ſpe repatiōis. Oīa eni que gn̄ant̄
corruptioni ſubiecta ſūt. vn̄ ⁊ mōtes l; videant̄ firmiſ
ſimi: tn̄ ex certis cauſis poſt aliq̄ tēpoꝝ curricula diſſol
uunt̄: ⁊ h̄ eſt qō dicit. ⌊ mons cadēs defluit. ⌋ ſaxa eti
am l; videant̄ fortiſſima: tn̄ uel per violētiā: uel ex aliq̄
nāli cā excidunt̄: ⁊ h̄ eſt qō ſeqtur. ⌊ ⁊ ſaxū trāſfert de
loco ſuo. ⌋ lapides ēt l; videant̄ duriſſimi: tn̄ aliqs ex-
cauat̄. ⁊ h̄ eſt qō ſb̄dit. ⌊ ⁊ alluuione paulatim t̄ra cō
ſumit̄. ⌋ icōueniēs aūt eēt ſi eēt eadē rō corruptionis
hoīs ⁊ rerū p̄dcārū: ⁊ iō ꝯcludit q̄ſi icōueniēs. ⌊ ⁊ ho-
mines ḡ ſilr̄ perdes. ⌋ q. d. nō ē ꝯueniēs ꝙ ſilr̄ corrūpā
tur hoīes ſicut alie creature corpales. naz p̄dicte crea
ture totalr̄ corrūpunt̄ vn̄ nō repant̄ eedē nūo. hō v̄o
l; corrūpat̄ ſ̄m corp⁹: remanet tn̄ icorruptibilis ſ̄ʒ aīaz
que totū genus corpaliū trāſcēdit: ut ſic remaneat ſpes
repatiōis. ¶ Deide iducit ad idē rōnes ſūptas ex pro-
prietatib⁹ hoīs. in duobus aūt excellit hō oēs inferio-
res creaturas. quoꝝ vnū eſt v̄tus opatiua. eſt eni dn̄s
ſui actus per liberū arbitriū: qō nulli alij corpali crea
ture cōpetit: ⁊ ſ̄m hoc hō eſt potētior q̄libet creatura
corpali: vn̄ ⁊ alijs utit̄ ꝓpter ſeipſum. Aliud autem in
quo excellit eſt cognitio itellectiua: que cū ſit in mente
aliqō tn̄ eius iudiciū appet in corpe: ⁊ p̄cipue in facie:
quā hēt hō ualde diuerſā ab alijs aīalib⁹. ex hijs duo
b⁹ appet ꝙ hō nō ſic corrūpit̄ ſic alia ut in ppetuū nō
ſint. Quātū ad p̄mū hoꝝ dicit. ⌊ Roboraſti eū pau
lulū ut in ppetuū tranſiret. ⌋ q. d. nō eſt ꝯueniēs ꝙ tan
tū robur hoīs p̄ſtitū ad modū tēpus ſit ꝙ poſtea in
ppetuū nō eēt. Stultū enim videret̄ ſi aliqs faceret for
tiſſimū iſtr̄m ut ad modicā horam eo uteret̄: ⁊ poſtea
ipſum oīno proijceret. Uirtus aūt cuiuſcūq̄z creature
corpee eſt determinata ad finitos effect⁹. ſed v̄tus libi
arbitrij

arbitrij ſe hēt ad īfinitas actiones. vn̄ hoc ip̄z atteſtat̄ v̄tuti aīe ad h̄ q̄ in īfinitū duret quātū ad h̄.ſ. ad ītellectū dicit. ⌊ imutabis faciē ei⁹ ⁊ emittes eū. ⌋ q.d. nō eſt ꝯueniēs q̄ tu faciē ei⁹ mutaueris.i.diuerſificaueris ab alijs aīalib⁹: ⁊ tn̄ emittas eū a ſtatu vite in ꝑpetuū nō redituꝝ ſicut alia aīalia. p faciē aūt intellectiua cognitio accipi ſolet ꝓpt̄ h̄ q̄ eſt ꝓpriū rōnalis creature. Intellectualis aūt cognitio nō pōt ꝯuenire niſi ſb̄e in corruptibili ut a p̄his ꝓbat̄. Poſſet aūt aliq̄s dicē q̄ lz poſt mortē ad vitā nō redeat: tn̄ nō in ꝑpetuū ꝯtraſit: inquātū quodāmō ſūt in ſuis filijs. q̄ꝛ et verba baldath ſonāt cū ſup̄ dixit. hec eſt letitia vie ei⁹ ut rurſū de t̄ra alij germinent̄. ⁊ lz hāc rn̄ſionē excludit iob ſb̄dēs. ⌊ ſiue nobiles fuerint filij ei⁹ ſiue ignobiles nō ītelligēt. ⌋ q.d. hō per ītellectū capit et̄nū bonū: vn̄ ⁊ nāliter ip̄m deſiderat. Bonū aūt qd̄ eſt in ſucceſſione filioꝝ nō pōt ſatiare appetitū ītellectualē ſi hō totaliter per mortē ꝯſumat̄ ut in ꝑpetuū nō ſit: q̄ꝛ appetit⁹ ītellectualis nō q̄eſcit niſi in bono ītellecto: bonū autē qd̄ eſt in ſucceſſione filioꝝ nō ītelligit hō neq̄ꝫ dum viuit neq̄ꝫ poſt mortē ſi total̄r eē deſinat per mortē. nō ergo ad eternitatē hui⁹ boni tēdit appetit⁹ ītellectiu⁹ hoīs: ſed ad bonū uel malū qd̄ in ſeipſo hēt vn̄ ſb̄dit. ⌊ attn̄ caro ei⁹ dū viuet dolebit ⁊ aīa ipſi⁹ ſup̄ ſemetipſo lugebit. ⌋ ubi duplicē dolorē diſtinguit. vnū q̄dē carnis in app̄hēſione ſenſus. aliū aūt aīe ex app̄hēſione intellect⁹ uel imaginis qui ꝓprie dicit̄ triſtitia: ⁊ hic luct⁹ nominat̄.

¶ Caplm. 15m. Lectio. I.

Reſpōdens aūt eliphaz themanites dixit. Nunq̄d ſapiēs rn̄debit q̄ſi in uētū loquēs: ⁊ ipleuit ardore ſtomachū ſuū. Arguis uerbis eū qui nō eſt eq̄lis tibi: ⁊ loqueris qd̄ tibi nō expedit. Quātū in te ē euacuaſti timorē: ⁊ tuliſti p̄ces coram deo. Docuit enim iniq̄tas tua os tuū: ⁊ imitaris linguā blaſphemātiū. Cōdēnabit te os tuū ⁊ nō ego: ⁊ labia tua rn̄debūt tibi. Nunq̄d prim⁹ hō tu nat⁹ es: ⁊ an̄ oēs colles format⁹: Nunq̄d ꝯſiliū dei audiſti: ⁊ īferioꝛ te erit ei⁹ ſapia: Quid noſti qd̄ ignorem⁹: q̄d ītelligis qd̄ neſciam⁹: Et ſenes ⁊ antiq̄ ſūt in nobis multo uetuſtiores q̄ꝫ p̄res tui. Nūquid grāde eſt ut ꝯſolet̄ te de⁹: Sꝫ v̄ba tua praua hoc ꝓhibēt. Quid te eleuat coꝛ tuū: ⁊ quaſi magna cogitās attonitos hēat oc'los. Quid tumet ꝯtra deū ſp̄us tu⁹: ut proferas de ore tuo huiuſcemodi ſermones.

Auditis Uerbis iob eliphaz nō ad ꝓfūditatē ſniarū ei rn̄det: ſed nitit̄ ad calūnioſe rep̄hēdēdū aliq̄ v̄ba a iob ꝓlata ſc̄m ſupficiē ipſoꝝ v̄boꝝ ea ꝯſiderās: ⁊ nō ſc̄m ꝓfūditatē ītellect⁹ eoꝝ. ⁊ primo q̄dē rep̄hēdit h̄ qd̄ iob dixerat in principio ſue locutiōis. ⁊ mihi eſt coꝛ ſicut ⁊ vobis: nec īferioꝛ v̄ri ſum in quo q̄dē de duob⁹ eū notat. Primo q̄dem de inani glīa: q̄ꝛ ſeip̄m cōmēdat: ⁊ h̄ eſt qd̄ dicit. ⌊ nunq̄d ſapiens rn̄debit q̄ſi ī uētū loquēs. ⌋ i uētū eni loq̄ v̄r q̄ ad gliam captādā v̄ba cōponit. 2° aūt de iracūdia ꝓpt̄ h̄ q̄ obiurgādo loq̄ īcepat: cū dixerat. ergo uos eſtis ſoli hoīes ⁊c. ⁊ iō ſb̄dit. ⌊ ⁊ iplebit ardore ſtomachū ſuū. ⌋ i.iracūdia aīum ſuū. Deīde rep̄hēdit eū de h̄ qd̄ dixerat diſputare cū deo cupio. ⁊ iteꝝ duo tm̄ ne facias mihi ⁊ tūc a facie tua nō abſcōdar ⁊c. in quo q̄dē eū notat multipl̄r. Primo q̄dē de ſupbia q̄ꝛ ꝯtra maiorē cōtēdit: ⁊ hoc eſt qd̄ dicit. ⌊ arguis eū v̄bis q̄ nō eſt equalis tui. ⌋ 2m de ſtultitia: q̄ꝛ eliphaz talē diſputationem nociuā reputabat: vn̄ ſb̄dit. ⌊ ⁊ loqueris qd̄ tibi nō expedit. ⌋ diſputādo.ſ.cū deo. ⁊ q̄re nō expediat cum eo diſputare: oſtēdit per h̄ q̄ hui⁹ diſputatio duo ualde neceſſaria excludē videt̄. quoꝝ primū eſt timoꝛ dei. q̄ eni timet aliquē nō ꝓſumit cū eo ꝯtēdē. vn̄ et̄ ⁊ iob ſup̄ dixerat. fortitudo tua nō me terreat. ⁊ iō eliphaz hic ſubdit. ⌊ quātū in te eſt euacuaſti timorē. ⌋ q.ſ. conat⁹ es a te timorē dei excludē. 2m eſt orō ad deū. nō enim eſt eiuſdē ꝯtēdē cū aliquo/⁊ eū rogare. ⁊ iō ſubdit. ⌊ ⁊ tuliſti. ⌋ i.abſtuliſti. ⌊ p̄ces corā dn̄o. ⌋ cōtra id qd̄ ſup̄ eliphaz dixerat. q̄zobrē ego dep̄cabor dn̄m. Diſputauerat aūt iob cū deo nō ex ſupbia: ſed ex fiducia v̄itatis: ſed eliphaz temerarie iudicauit h̄ ex iniq̄tate ꝓcedere. vn̄ ſb̄dit. ⌊ docuit eni iniq̄tas tua os tuū. ⌋ ⁊ h̄ ex effcū apparet. ⌊ q̄ꝛ blaſphemas. ⌋ vn̄ ſeq̄tur. ⌊ ⁊ imitaris linguā blaſphemātiū. ⌋ blaſphemās eni eſt qui dei iuſtitiā negat. ſed lingua blaſphemātis mutari videt̄ q̄ cū deo diſputat de ei⁹ iuſtitia. diſputare eni de aliquo videt̄ eē dubitātis de illo. dubitās aūt eſt ꝓpīq⁹ neganti. Uolēs q̄ eliphaz ꝯtra diſputationē loq̄: p̄io dicit q̄ iob tā manifeſte male locut⁹ eſt q̄ nō īdiget alio reprehēſore. ſed ipſa v̄ba ei⁹ indicāt eius malitiā: ⁊ h̄ eſt qd̄ dicit̄. ⌊ ⁊ ꝯdēnabit te os tuū ⁊ nō ego: ⁊ labia tua rn̄debūt tibi. ⌋ q.d. nō īdigēt v̄ba tua alio rn̄dēte: ſed ip̄a ſe īterimūt. Oſtēdit tn̄ multipl̄r diſputationē p̄dictā nō fuiſſe ꝯueniētē. p̄io q̄dē per cōparationē eius ad oēs creaturas. ſi eni aliq̄ creatura cū deo ꝯtēdē poſſet: h̄ p̄cipue cōpetēt prime ⁊ excellētiſſime creature: qd̄ non ꝯueniebat iob. vn̄ dicit̄. ⌊ nunq̄d primus hō tu nat⁹ es: ⁊ an̄ oēs colles format⁹. ⌋ ut ex h̄.ſ. cōpetat tibi pro toto hūano gn̄e: uel pro tota creatura diſputare cū deo. 2° per cōpationē ad deū. ille eni pōt cū aliquo de ſcīs eius diſputare ꝯueniēter qui coḡſcit rōnē qua ille cum quo diſputat opat̄: quā coḡſcē pōt dupl̄r. vno mō ut ab eo adiſcēs. alio mō ut per ſupiorē ſapiam de factis alterius iudicās: ſed neutruꝫ cōpetit iob in cōpatione hoīs ad deū: ⁊ h̄ eſt qd̄ dicit. ⌊ nunq̄d ꝯſiliū dei audiſti. ⌋ quātū ad primū. ⌊ ⁊ īferioꝛ te erit ſapia. ⌋ quātum ad ſcd̄m ut ſic cū deo diſputare poſſis. 3° per cōpationē ad alios hoīes q̄bus nō magis ſciēs appet: ut ex fiducia maioris ſcie cū deo diſputare ꝓſumat. vn̄ dicit. ⌊ q̄d noſti. ⌋ ſ. per fidē uel reuelationē. ⌊ q̄ ignoremus q̄d ītelligis. ⌋ ſ. per fidē ⁊ reuelationem nāli cognitiōe. ⌊ q̄ neſciamus. ⌋ ſed q̄ꝛ poſſet ſe iob iactare de ſcia accepta ab alijs ſb̄didit. ⌊ ⁊ ſenex. ⌋ ſ. dignitate ſcie ⁊ vite ⌊ ⁊ antiq̄. ⌋ t̄pe. ⌊ ſint in nob̄. ⌋ m̄lto uetuſtiores q̄ꝫ patres tui. i. q̄ꝫ magr̄i tui a q̄bus ſciam accepiſti. ul̄ ad luxuriā quā tui ꝓgenitores. per maiorē aūt uetuſtatem maiorē ſapiaꝫ vult ītelligi: q̄ꝛ per expimētū lōgi t̄pis aliq̄s ſapiētioꝛ reddit̄. 4° ex p̄te ipſius iob oſtēdit diſputationē eius cū deo fuiſſe ꝯueniētē. ⁊ primo q̄deꝫ q̄ fuit nociua explicans que ſup̄ dixerat. ⌊ loqueris. ⌋ qd̄ tibi nō expedit. vn̄ dicit. ⌊ nunq̄d grāde eſt ut cōſolet̄ te deus. ⌋ q.d. facile eſt deo ut te ad ſtatū ꝓſpitatis reducat: q̄ꝛ ipſe vulnerat ⁊ medet̄. ut ſup̄ dixerat. ⌊ ſed v̄ba tua praua hoc ꝓhibēt. ⌋ q̄bus irā dei magis ꝯtra te ꝓuocas. 2° oſtēdit q̄ ſint uana ⁊ ſupba: exponēs qd̄ ſupra dixerat. ⌊ nūq̄d ſapiēs rn̄debit. ⌋ q.d. ī uētū loq̄eris. vn̄ ſb̄dit. ⌊ q̄d te eleuat coꝛ tuū. ⌋ ſ. per ſuperbiam: ut intātū de diuina ſapia ꝓſumas. ⁊ ſignū ſupbie oſtēdit ſb̄dēs. ⌊ ⁊ q̄ magis cogitās attonitos hēat oc'los. ⌋

De blaſphēia.

Cū eni aliqs aliq̄ magna ⁊ mirabilia ꝯſiderat in ſtupo rē adducit: ⁊ ex inde cōtingit ꝙ oculos attonitos hēt. 3° oſtēdit ꝙ diſputatio ei⁹ fuit pſūptuoſa ⁊ ipſa expo nēs qđ ſup dixerat. arguis eū v̄bis qui nō eſt eq̄lis tibi vn̄ ſubdit. ⌊ Quid timet ꝯtra deū ſpūs tu⁹. ⌋ut proferas de ore tuo hi⁹ ſmones. Lectio. II.

Quid ē hō ut imaculat⁹ ſit: ⁊ ut iuſt⁹ appeat nat⁹ de muliē: Ecce iter ſanctos ei⁹ nemo imutabilis: ⁊ celi nō ſunt mūdi in ꝯſpectu eius: quanto magis abhoīabilis ⁊ inutilis hō q bibit q̄ſi aquā iniq̄tatē. Oſtēdā tibi audi me: qđ vidi narrabo tibi. Sapiētes ꝯfitent̄: ⁊ nō abſcondūt p̄res ſuos. Quib⁹ ſolis data eſt t̄ra: ⁊ nō trāſibit alien⁹ per eos. Cūctis dieb⁹ ſuis ipius ſupbit: ⁊ numer⁹ annoꝝ icert⁹ eſt tyrānidis ei⁹. Sonit⁹ terroris ſemp in aurib⁹ illius: ⁊ cū pax ſit: ille ſemp iſidias ſuſpicatur. Nō credit ꝙ reuerti poſſit de tenebris ad lucē circūſpectās vndiq̄ȝ gladiū. Cū ſe mouerit ad querendū panē nouit ꝙ pat⁹ ſit in manu ei⁹ tenebrarū dies. Terrebit eū tribulatio ⁊ anguſtia uallabit eū: ſicut regē qui p̄parat ad p̄liū. Tetēdit eni aduerſus deū manū ſuā ⁊ ꝯtra oīpotentē roborat⁹ eſt. Cucurrit aduerſus eū erecto collo: ⁊ pingui ceruice armat⁹ eſt. Opuit faciē ei⁹ craſſitudo: ⁊ de lateribus eius a ruina dependet.

¶ Poſtq̄ȝ eliphaz rephēderat iob de hoc ꝙ deū ad diſputādū ꝓuocauerat: qđ videbat̄ ad pſūptionē ſapie ptinē. nūc rephēdit eū de pſūptiōe iuſtitie. Primo q̄dē ex fragilitate ꝯditionis humane poſtq̄ȝ hō difficulter vitet pctm̄. vn̄ dic. ⌊ Quid eſt hō ut imacl̄at⁹ ſit. ⌋ ⁊ ēt difficulter opat̄ bonū. vn̄ ſubdit. ⌊ ⁊ ut iuſt⁹ appeat nat⁹ de muliē. ⌋q: ut dr̄ in ꝓuerb. In abūdāti iuſtitia v̄t⁹ maxia eſt: que nō videt̄ cōpetē ei qui ex iſirmare originē hēt. ¶ 2° ipugnat idē ex cōparatiōe ſublimiū creaturarū vn̄ ſubdit. ⌊ ecce iter ſcōs ei⁹. ⌋i. angelos. ⌊ nemo imutabilis. ⌋ſ. per nām ꝓpriā: ſed ſolū dono diuine grē qn̄ poſſit in pctm̄ deflecti. ⌊ ⁊ celi. ⌋ qui tenēt ſupmū locū puritatis inter corpa. ⌊ nō ſunt mūdi in ꝯſpectu. ⌋i. per cōparationē ad ipm̄: q: ſunt māles ⁊ corpales ⁊ mutabiles. ¶ 3° impugnat idē ex propria cōditione ipſi⁹ iob q̄ſi a minori ꝯcludēs. ⌊ quāto magis abhominabilis. ⌋per pctm̄. ⌊ ⁊ iutilis. ⌋per defectū iuſtitie ⌊ hō qui bibit q̄ſi aquā iniq̄tatē. ⌋i. qui p nihilo ⁊ abſq̄ȝ aliq̄ obſeruatione iniq̄tatē cōmittit. qui eni bibit vinū cū aliq̄ obſeruatione bibit ne inebuet̄: qđ in potu aque nō obſeruat̄. In hoc ergo ipm̄ notat ꝙ de facili ad iniq̄tatē declinaret: ſicut aliqs de facili ⁊ i ꝓmptu hēt ꝙ aquā bibat. ⌊ Oñdā tibi audi me ⁊c̄. ⌋ Poſtq̄ȝ eliphaz rephēderat iob ꝙ deū ad diſputatiōnē ꝓuocauerat: ⁊ ꝙ de ſua iuſtitia pſumebat: nūc rephēdit eū de v̄bis de diſputādo que dixerat: p̄cipue de illis: arbitraris me inimicū tuū: ꝯtra foliū qđ uēto rapit̄ oſtēdis potētiā tuā. ⁊ poſuiſti in neruo pedē meū. ⁊ primo excitat attētionē dicēs. ⌊ oſtēdā tibi. ⌋ſ. illō qđ a deo querebas. ⌊ audi me. ⌋attēte. vn̄ aūt oſtēdē poſſit manifeſtat ſubdēs. ⌊ qđ vidi. ⌋ſ. ex ꝓprio itellectu iueniēs. ⌊ narrabo tibi. ⌋⁊ iterū non erubeſcā dicē qđ ab alijs audiui eos in auctē inducēs. ⌊ q: ſapiētes cōfitent̄ ⁊ nō abſcōdūt p̄res ſuos. ⌋a q̄b⁹. ſ. ſapiam perceperūt ut ſup aſſerebāt. ⁊ q̄re nō ſint abſcōdēdi ex eorū dignitate oſtēdit cum ſubdit. ⌊ q̄bus ſolis data eſt terra. ⌋⁊ pōt hoc indifferēter ⁊ ſub eodem ſenſu referri uel ad p̄res ſapiētū quos vult itelligi etiam ſapientes. ſapiētib⁹ eni ſolis terra data eē dr̄: q: bonoꝝ terrenoꝝ ipſi ſunt dn̄i: ntētes eis ad ſuū bonū. Inſipiētes autem utunt̄ eis ad ſuū dānū ſm̄ illud Sap. 14°. Creature facte ſunt in muſcipulā pedib⁹ inſipiētiū. ⁊ iterum ad eorūdē dignitatē oſtēdēdā ſubdit. ⌊ ⁊ nō trāſibit alienus per eos. ⌋q: videlicet hij qui ſūt a ſapia alieni cōſortio ſapiētū annūarī nō pn̄t. Uel q: ſapiētes ab extraneis nō ſuppeditant̄. per illos eni alien⁹ trāſire dr̄: qui ab aliquo alieno vincunt̄ ⁊ ſubijciunt̄. Poſtq̄ȝ audito rē attētū redderat: iā cōtra v̄ba iob diſputātis rn̄dere conat̄. ex q̄b⁹ duo itelligit. Primo q̄dē ꝙ iob in anguſtia ⁊ timore viuebat q̄ſi deo eū pſequēte ⁊ inſidias ei ponēte: q: dixerat. arbitraris me inimicū tuū: ⁊ obſuaſti oēs ſemitas meas. 2° q: de ſua pſūptione credebat eū dubitare: q: dixerat. Scribis ꝯtra me amaritudīes ⁊ conſumē me vis pctis adoleſcētie mee. Primo ḡ loquit̄ ꝯtra primū: ⁊ ſcđo ꝯtra ſcđm ibi ⌊ hitabit in ciuitatib⁹ deſola. ⌋ Oſtēdit ergo primo ex qua radice p̄dicta ſuſpitio in corde iob oriat̄: q: ei⁹ impietate ⁊ uolūtate nocēdi. vn̄ dicit. ⌊ cūctis dieb⁹ ſuis ipi⁹ ſupbit. ⌋i. extollit̄ ꝯtra deū ⁊ in nocumētū hoīum. dies aūt ſuos dicit: nō dies vite ei⁹: ſed dies p̄tātis uel pſpitatis. Sȝ q: uolūtas nocēdi eſt hoī a ſeipſo. ptās aūt a deo non pōt ſcire q̄to tp̄e ei det̄ ptās iplēdi ſuā ipiā uolūtatē. vn̄ ſubdit. ⌊ ⁊ nūs annoꝝ icert⁹ eſt tyrānidis ei⁹. ⌋⁊ ex iſta incertitudine ſequit̄ ſuſpitio ⁊ timor: quā ꝯn̄ter deſcribit dicēs. ⌊ ſonit⁹ terroris ſemp in aurib⁹ iſti⁹. ⌋ q: ſ. ad quēlibet rumorē timet aliq̄d ꝯtra ſe pari quaſi de nullo ꝯfidēs: ꝓpter qđ ſubdit. ⌊ ⁊ cū pax ſit ille inſidias ſuſpicat̄. ⌋i. cū nullus ꝯtra eū aliq̄d moliat̄ ipe tn̄ de oīb⁹ formidat per ſuā ipiā uolūtatē qua pat⁹ eēt oībus nocē. Cū aūt aliqs de aliq̄b⁹ ſuis inimicis timet: ſpare pōt libationē ⁊ ſi ad horā ſuccūbat per adiutorium amicoꝝ. ſed ille qui de nullo ꝯfidit ſed de oībus timet nō pōt ſpare ꝙ poſt oppſſionē releuet̄: ⁊ iđ ſbdit. ⌊ nō credit ꝙ reuerti poſſit de tenebris ad lucē. ⌋i. de ſtatu aduerſitatis ad ſtatū pſpitatis ⌊ circūſpectās vndiq̄ȝ gladiū. ⌋i. ex oī pte inimicos ſibi iminē vidēs. ⁊ h̄ ſpāliter dicit ꝓpter hoc qđ iob dixerat: q̄ſi putredo cōſumēdus ſum: ⁊ q̄ſi ueſtimētū qđ comedit̄ a tinea. per qđ itellexit eliphaz iob deſpare de ſua delibatiōe. Cōtingit aūt q̄nq̄ȝ ꝙ aliqs tyrān⁹ etſi ab oīb⁹ extraneis timeat. hēt tn̄ alios familiares ⁊ domeſticos cū q̄bus ſecure ꝯuerſat̄. ſed q̄n eſt ſupabūdās malitia ei⁹ ēt a domeſticis ſuis timet cū q̄b⁹ viuit. vn̄ ſequit̄. ⌊ cū ſe mouerit ad querēdū panē nouit ꝙ pat⁹ ſit in manu ei⁹ tenebrarū dies. ⌋i. mortis. q. d. nō ſolū iſidias ſuſpicat̄ i actib⁹ exteriorib⁹ in q̄b⁹ neceſſe hēt cū extraneis conuerſari. ſed ēt in actib⁹ domeſticis comedēdo ⁊ bibendo ⁊ ab hi⁹ domeſticis ſuis mortē ſibi pari credens. ⁊ cū ipſe ſic timeat de oīb⁹ nō qeſcit: ſed ꝯtra eos quos timet ſemp aliq̄d machinat̄ ⁊ ſic creſcit ei timoris occaſio. vn̄ ſubdit. ⌊ terrebit eū tribulatio. ⌋ſ. ab alijs ſibi iminēs. ⌊ ⁊ anguſtia uallabit eū. ⌋ſ. per mortis timorē ex oī pte. ⌊ ſicut regē qui p̄parat ad p̄liū. ⌋rex eniȝ qui p̄parat ad p̄liū ſic āguſtiat̄ timore ne pdat. qđ tn̄ molit̄ inimicus deſtruē. quo aūt merito in tātā miſiaȝ timoris ipius ⁊ tyrān⁹ deueniat oſtēdit ſubdēs. ⌊ tetēdit eni aduerſus deū manū ſuā. ⌋ꝯtra deū agēdo. ⌊ ⁊ ꝯ oīpo. roborat⁹ ē. ⌋i. potētia ſibi data uſus ē ꝯ deū: ⁊ quō

quō ꝯtra deū egerit ostēdit subdēs. ⌊euertit aduersus eū erecto collo. ⌋i. supbiēdo. Per supbiā eni maxime hō deo resistit: cui per humilitatē subijci dꝫ ſm illud Ecc. 10°. Initiū supbie hois apostatare a deo: ⁊ sic ille q deū diligit in via eiꝰ currē dꝫ ꝓpt̄ ꝓmptitudinē uolūtatis ad ꝯuenīēdū eī: ita ⁊ supbꝰ ꝓpt̄ ꝓsūptionē spūs ꝯ deū currē dꝫ. Supbia aūt ex abūdātia tpaliū rerū oriri solet: ⁊ iō seqꝛ. ⌊⁊ pingui ceruice armatꝰ est. ⌋i. contra deū supbiēdo. Pinguedo eni ex abūdātia humoꝝ creat̄ vn̄ abūdātiā tpaliū significat: sicꝰ hūilitas pricipium est sapie: ⁊ ita supbia sapie est ipedimētū. vn̄ seqꝛ. ⌊operuit faciē eiꝰ crassitudo. ⌋ipimētū eni faciei ipedimētū cognitiōis designat: nec solū opulētie cā in ipō iuenit̄: sed ēt ad collaterales eiꝰ deriuat̄. vn̄ seqꝛ. ⌊⁊ de lateribꝰ eiꝰ a ruina depēdet. ⌋p que oia significare itēdit ꝙ iob ex opulētia in supbiā icidit: per quā ꝯ deum se erexit: ⁊ tyrānidē in hoies exercuit: ⁊ ideo in hāc suspicationē deuenit/ut deū sibi aduersariū ⁊ insidiatorē suspicaretur. Lectio. III.

Habitabit in ciuitatibꝰ desolatis: ⁊ i domibꝰ desertis que i tumulos sūt redacte. Nō ditabit̄ nec pseuerabit substātia eiꝰ: nec mittet in terrā radicē suā: nec recedet de tenebris. Ramos eiꝰ aresaciet flāma: ⁊ auferet̄ spū oris eiꝰ. Non recedet frustra errore deceptꝰ: ꝙ aliquo precio redimēdus sit. Anteqꝫ dies eiꝰ ipleantur pibit: ⁊ manꝰ eiꝰ arescēt. Ledet̄ q̄si vinea in primo flore botrus eiꝰ: ⁊ q̄si oliua ꝓijciens florē suū. Cōgregatio eni hypocrite sterilis ⁊ ignis deuorabit tabernacula eoꝝ qui munera libēter accipiūt. Cōcepit dolorē: ⁊ peperit iniquitatē: ⁊ uterus eiꝰ ꝑparat dolos.

¶ Postqꝫ ostēdit eliphaz angustias timoris qs ipꝰ patit̄/ēt in statu ꝓspitatis exn̄s: nūc loqt̄ de amaritudibꝰ qbꝰ in aduersitatē deiectꝰ sumit̄: ꝓpter hoc ꝙ iob dixerat scribis ꝯtra me amaritudines ⁊ ꝯsumē me vis peccatis adolescētie mee. Int̄ alias amaritudines primā ponit ꝙ efficit̄ fugitiuꝰ. est aūt fugitiuoꝝ ꝯsuetudo ꝙ loca occulta ⁊ ihitata querūt: ⁊ iō dicit. ⌊hitabit in ciuitatibꝰ desolatis ⁊ in domibꝰ desertis que in tumlos sūt redacte. ⌋hiꝰ eni loca ꝯsueuerūt eē fugitiuoꝝ receptacula. Scdām ꝙ suis diuitijs spoliat̄. vn̄ dicit. ⌊nō dabit. ⌋ut. s. de nouo diuitias acqrat. ⌊nec pseuerabit sūba eiꝰ. ⌋ut diuitias priꝰ acqsitas retinē possit. Tertiā ponit ipossibilitatē recupandi dicēs. ⌊nec mittet i terrā radicē suā. ⌋arbor eni si extirpet̄ ⁊ iterū plantet̄ ꝯualescit si in terrā mittat radicē. sed si in terrā radicē mittē nō possit: nō pōt iterū ꝯualescē: ⁊ q̄si hoc exponēs subdit. ⌊nō recedet de tenebris. ⌋i. de statu aduersitatis. ⁊ rōne redeūdi ad lucē assignat sbdēs. ⌊ramos eiꝰ aresaciet flāma. ⌋arbor eni si extirpata fuerit ramis virētibꝰ adhuc remanet spes repatiōis: qꝛ pn̄t iseri uel plātari. sed si rami cōburant̄ nulla spes ultra remanet recupatiōis. Rami aūt hois sunt filij ⁊ alie psone ꝯiūcte per qs hō iterdū a statu aduersitatis resurgat: sꝫ filij iob occisi erāt ⁊ eiꝰ familia pierat: ⁊ ipsemet infirmitate oppssus erat: qd̄ inuit subdēs. ⌊⁊ auferet̄ spiritꝰ oris sui. ⌋i. supbia vboꝝ suoꝝ ut nō posset aliquo mō recupationē spare nec ēt a deo quē supbia vboꝝ offēdit. vn̄ subdit. ⌊nō credat frustra errore decepꝰ ꝙ aliquo ꝑcio redimēdus sit. ⌋i. ꝙ aliquo auxilio libandus sit de tribulatiōe. Quartā amaritudinē ponit abbreuiationē vite. vn̄ sbdit. ⌊āteqꝫ dies eiꝰ ipleat̄ pibit. ⌋i. moriet̄ anteqꝫ pficiat tps etatis eiꝰ. ⌊⁊ manꝰ eiꝰ arescēt. ⌋i. eiꝰ filij ⁊ ꝓping deficiēt. ⁊ sbdit exēplū dicens: ⌊ledet̄ q̄si vinea botrꝰ eiꝰ in pimo flore. ⌋que qdē lesio ex frigore solet accidē. vn̄ significat exteriorē psecutionē. ⌊⁊ q̄si oliua ꝓijciēs florē suū. ⌋qd̄ solet accidere ex aliq iteriori cā. vn̄ significat meritū aduersitatis ex parte ipsiꝰ qui patit̄. vn̄ de hoc merito subdit. ⌊Cōgregatio eni hypocrite sterilis. ⌋i. illa que ꝯgregāt ab hypocrita ifructuosa reddunt̄. ⌊⁊ ignis deuorabit tabnacula eoꝝ q libēter munera accipiūt. ⌋sit eni iterdū ex diuino iudicio ut ea que male acqsita sūt de facili consumant̄: ⁊ hoc dicit notās iob de ipietate ⁊ hypocrisi: q̄si ꝓpt̄ hiꝰ pctā ei aduersitas accidit. Et addit 3m pctm̄. s. dolositatē. vn̄ seqtur. ⌊ꝯcepit dolorē. ⌋i. ꝑexcogitauit in corde suo q̄lit̄ alij dolores iferret. eiꝰ qdē ꝯceptus est nocumētū iniuste illatū. vn̄ seqꝛ. ⌊⁊ pepit inigtatē. ⌋adiūgit ꝑnter modū quo hoc pficiat dicēs. ⌊⁊ uterus eius ꝑparat dolos. ⌋hypocritaꝝ eni est nō manifeste sed dolose alijs nocumētū iferre. Per uterū aūt cor intelligit̄ in quo fiūt ꝯceptꝰ spūales: sicut in utero conceptus nāles.

¶ Caplm. 16m. Lectio. I.

Respōdens aūt iob dixit: Audiui freq̄uēter talia. Cōsolatores onerosi uos oēs estis. Nunqd habebūt finē vba uētosa: Aut aliqd tibi molestū est si loqris: Poterā ⁊ ego silia uestri loq. Atqꝫ utinā eēt aīa uestra pro aīa mea. Cōsolarer ⁊ ego uos smōibꝰ: ⁊ mouerē caput meū sup uos. Roborarem uos ore meo: ⁊ mouerē labia mea q̄si pcēs uobis. Sꝫ qd agā: Si locutus fuero: nō qescit dolor meꝰ: ⁊ si tacuero nō recedet a me. Nūc aūt oppssit me dolor meꝰ: ⁊ in nihilum redacti sūt oēs artꝰ mei. Ruge mee testimoniū dicūt ꝯtra me: ⁊ suscitat̄ falsiloquus aduersus faciē meā ꝯtradicēs mihi. Collegit furorē suū in me: cōminās mihi infremuit cōtra me dentibꝰ suis. Hostis meꝰ terribilibꝰ oculis me ituitꝰ est. Apuerūt sup me ora sua ⁊ exprobrātes pcusserūt maxillaꝝ meā: satiati sūt penis meis. Cōclusit me deꝰ apd̄ iniquū: ⁊ manibꝰ ipioꝝ me tradidit. Ego ille quōdā opulētꝰ repēte ꝯtritꝰ sum: tenuit ceruicē meā. Cōfregit me: ⁊ posuit me sibi q̄si in signū. Circūdedit me lāceis suis: ꝯuulnerauit lūbos meos. Nō pepcit: ⁊ effudit in terra viscera mea. Cōcidit me vulnere sup vulnꝰ: irruit in me q̄si gigas. Saccū cōsui sup cutē meā: ⁊ opui cinē carnē meā. Facies mea itumuit a fletu: ⁊ palpebre mee caligauerūt. Hec passus sū absqꝫ iniqtate manus mee: cū hērē mūdas ad deū pces. Terra ne opias sanguinē meū: neqꝫ iueniat in te locū latēdi clamor meꝰ. Ecce eni in celo testis meus: ⁊ cōscius meus in excelsis.

Eliphaz in sua rñsione durius ɔtra iob locutus fuerat. vñ iob in principio sui ꝶmonis eũ arguit de incõueniẽti ɔsolatione. Primo qdem qꝛ frequẽter eadẽ repetebat tã ipse q̃ȝ amici eius. vñ dicit ⌊audiui frequẽter talia.⌋ q.d. nr̃a locutio circa idẽ v̾sat. diuersis eni v̾bis ad idẽ intẽdebãt. s. ad arguẽduȝ iob ꝙ pro pc̃is suis in aduersitates icidẽt: ꝛ iõ subdit ⌊ɔsolatores onerosi uos estis.⌋ ɔsolatoris eni officiuȝ est ea dicẽ qbus dolor mitiget. onerosus ergo consolator est: qꝛ ea loqtur que magis aĩum exaspant. possent tñ hec excusamẽ hẽre: qñ ad utilitatẽ aliquã v̾ba exasperãtia ꝓferrent ꝛ v̾itatẽ ɔtinerẽt. aut ẽt breuiter ꝛ ꝑ trãseũdo dicerent. sed si aliqs v̾ba exaspantia cõtristatũ falso iutil̾r ꝛ ꝓlixe ꝓsequat: onerosus ɔsolator uidetur. vñ subdit. ⌊nunqd hẽbũt finẽ v̾ba uẽtosa.⌋ in h̾ eniȝ ꝙ dicit: nunqd habebũt finẽ. ostẽdit ꝙ ꝓlixe imorabant circa v̾ba exasperãtia. in hoc v̾o ꝙ dicit uerba uẽtosa. ostẽdit ꝙ iutilia ꝛ falsa erãt soliditatẽ nõ hñtia ¶ Ostẽdit aũt ɔ̃nter ꝙ nõ erat ꝑitas ex utraqȝ ꝑte i hac disputatiõe: qꝛ amici iob absqȝ molestia loquebãtur. vñ dicit. ⌊aut ad molestũ tibi est si loq̃ris.⌋ q.d. iõ ea ꝓlixe loqueris in meã calũniã: qꝛ ex hoc nullo mõ molestiã sentis. Job aũt molestabat: ꝛ ne aliqs credẽt ꝙ hec disputatio eẽt facilis amicis iob ꝑpter eminẽtẽ sciam. iob aũt molesta ꝑpter sciẽ defectũ hic excludit ostẽdẽs ꝙ si aduersitate nõ deprimeret: ꝛ eẽt in statu amicoꝝ suoꝝ sĩlia loq posset. vñ dicit. ⌊poteraȝ ꝛ ego sĩlia uobis loq.⌋ s. si aduersitate nõ grauarer. ꝛ hꝰ rei excipiẽde sibi facilitatẽ desiderat dicẽs. ⌊atqȝ utinam eẽt aĩa uestra pro aĩa mea.⌋ ut. s. uos aduersitatẽ pateremini quã ego patior. qȯ qdem dicit nõ affectu odij: aut liuore vindicte: ȝ ut a crudelitate qua utebant suis v̾bis iob exasperãtes reuocarent dũ sentirẽt sibi eẽ aſꝑa v̾ba sĩlia si eis dicerent. vñ subdit. ⌊consolarer ꝛ ego uos ꝶmonibus.⌋ s. sĩlibus qbus uos me ɔsolamini. ⌊ꝛ mouerẽ caput meũ sup uos.⌋ in signũ cõpassionis: ul̾ in signũ reprobatiõis sicut uos me arguitis. ⌊ꝛ etiam roborarẽ uos ore meo.⌋ ne per ipatiẽtiã deficeretis. ⌊ꝛ mouerẽ labia.⌋ s. ad loquẽdũ. ⌊qsi ꝑcẽs uobis.⌋ i. simulãs me ex mĩĩcordia ꝙ ad uos hẽreȝ loq sicut uos ɔtra me facitis. sic igit leue eẽt mihi loq sicut ꝛ uobis si in statu uestro eẽm. sed nunc ipedior dolore qui nõ tollit neqȝ locutione nec taciturnitate. vñ sbdit ⌊sed qd agã si locutꝰ fuero nõ qescit dolor meus: ꝛ si tacuero nõ recedet a me.⌋ Est aũt duplex dolor. Unꝰ qdẽ iterior qui tristitia noiat ꝓueniẽs ex appᷓhẽsione alicuius mali iherẽtis. Alius aũt est dolor extior q est dolor ꝶm sensuȝ: puta ex sbtractiõe ɔtinui ꝓueniẽs ul̾ ex aliquo hꝰ. Primus qdẽ igit hoꝝ doloꝝ collocutiõe tolli põt: nõ aũt 2ᵐ. ꝛ iõ ɔ̃nter ostẽdit ꝙ tollit de h̾ 2ᵒ dolorẽ q v̾bis nõ tollit dicẽs. ⌊nunc autẽ oppᷓssit me dolor meus.⌋ i. ipediuit me ne facil̾r ꝛ libe uti possim rõcinatiõe: sicut antea solebã. Nã cum est dolor uehemẽs in sensu: opȝ ꝙ itẽtio aĩe euocet uel ipediat ab intellectu alia ɔsideratiõe: ꝛ ꝙ de dolore corꝑali itelligat oñdit sbdẽs. ⌊ꝛ in nihilũ redacti sunt oẽs artꝰ mei.⌋ oĩa eni mẽbra eius vulnerata erãt sic̄ sup̾ dc̃m est ꝙ sathã ꝑcussit iob ulcẽ pessimo a plãta pedis usqȝ ad v̾ticẽ: ꝛ nõ soluȝ dissipatiões mẽbroꝝ dolorẽ sensibilẽ mihi igerũt: ȝ ẽt sunt in argumẽtuȝ ɔtra me. Amici eniȝ iob uidẽtes eum sic ulceratum ex h̾ argumẽtabant ꝙ grauit peccasset: putãtes h̾ ei in penã pc̃i accidisse: ꝛ h̾ est qȯ seqt. ⌊ruge mee testimo. di. cõtra me.⌋ ex infirmitatibꝰ eni corugat corꝑus ꝑpter humidi ɔsũptiõnẽ sicut ex senectute. quõ aũt ruge ɔtra ipm testioniuȝ ꝓhibeãt oñdit subdẽs. ⌊ꝛ suscitat fal. aduer. faciẽ me am ɔdicẽs mihi.⌋ falsum enim dixerat eliphaz ꝙ ꝑꝑ̄ pc̃m in hãc ifirmitatẽ incurrisset. uel põt dici ꝙ iob itellexit per spũm scm̃ suã aduersitatẽ a diabolo ꝓcuratã deo ꝑmittẽte. vñ qcqd passus est uel in dãnis suis ꝛ filioꝝ: uel in ꝓprij corꝑis ulcẽ: uel ẽt i molestatiõe uxoris ꝛ amicoꝝ totũ hoc diabolo attribuit qsi instiganti. ipm ergo uocat falsiloqum ɔtra suã faciẽ suscitatũ. qꝛ itelligebat instigãte diabolo amicos suos ɔdicẽtes ei. ꝛ ꝶm hũc sensuȝ planiꝰ est qȯ seqtur. ⌊collegit furorẽ suũ in me.⌋ videt eni diabolus totũ furorẽ suũ cõtra iob collegisse. dũ oi mõ nocẽdi ipm ipugnauit. ꝛ non solũ in ꝑterito me afflixit: sed ẽt in futurũ mihi cõminat. ꝛ hoc est qȯ sequit. ⌊ꝛ cõminãs mihi ifremuit cõtra me dentibꝰ suis.⌋ ꝛ loqtur per sĩlitudinẽ bestie que hoi cõminãdo dentes ɔtra ipm pat. hoc aũt dicit propter hoc qꝛ eliphaz usqȝ ad mortẽ ei sub ꝑsona impij mala iminẽ ꝓ̃nũciauerat. Intelligebat aũt iob hꝰ cõminationes per os eliphaz a diabolo eẽ ꝓcuratas: ꝛ iõ dicebat ꝙ dentibꝰ ɔtra eũ ifremuerat. Nõ solũ aũt eliphaz v̾bis cõminationis ɔtra eũ usus fuerat mala prenũciãdo: sed ẽt de factis eius male iudicauerat eũ impiũ ꝛ hypocritã noiãns. ꝛ iõ subdit. ⌊hostis meꝰ terribilibꝰ oculis me intuitꝰ est.⌋ placidis enim oculis aliquẽ aliqs intuet qñ facta eius benigne interꝑtat. sed qñ bona interꝑtant in malũ: tũc terribilibꝰ oculis ituetur. ꝛ iõ sbdit. ⌊apuerũt sup me ora sua.⌋ s. amici mei ab hoste meo instigati: ꝛ hoc exponit subdens. ⌊exprobrãtes ꝑcusserũt maxillã meã.⌋ ille eni dꝛ in faciez alicuiꝰ ꝑcutẽ: qñ ei iꝓpriũ in facie dicit. amici autem iob multa iꝓpria ɔtra eũ dixerãt: pc̃ã multa ei exprobrãtes. ꝛ qꝛ iusti hoĩes vidẽtes pc̃ã puniri de iustitia letant ꝶm illud psal. Letabit iustus cũ uiderit vindictã. Amici iob se iustos reputãtes: iob aũt pc̃oreȝ de penis gaudebãt quodãmõ: qsi diuine iustitie ɔgratulãtes. ꝛ iõ seqtur. ⌊satiati sunt penis meis.⌋ ꝛ ne aliqs crederet ꝙ iob opinaret hꝰ penas sibi a deo inflictas nõ eẽ: qꝛ dixerat ab hoste se eẽ afflictum: ad hoc excludẽdũ subdit. ⌊cõclusit me deꝰ apud iniquũ.⌋ i. diabolũ: ɔcẽdẽdo me. s. ꝑtãti ipsiꝰ. ⌊ꝛ manibꝰ ipioꝝ me tradidit.⌋ quãtũ ad eos qui istinctu diaboli eũ uel factis uel v̾bis afflixerãt. intellexit eni iob afflictiones suas sibi per diabolũ nõ qdẽ per se: sed ꝑmittẽte deo irrogatas: ꝛ hꝰ signũ euidẽs ostẽdit qdrupl̾r. Primo qdẽ qꝛ a maxĩa ꝓsꝑitate nõ paulatim decidit sicut ɔsuetũ est in rebꝰ humanis: sed subito total̾r corruit: qȯ nõ videt posse subito casu accidẽ: sed ex sola diuina ordinatiõe ꝛ hoc est qȯ dicit. ⌊ego ille opulẽtꝰ quõdã repẽte contritꝰ sum.⌋ ꝛ in hoc ꝙ dicit ⌊opulẽtꝰ.⌋ designat diuitiarũ abũdãtia. in hoc aũt ꝙ dicit ⌊ille.⌋ designat claritas fame eiꝰ qua ab hoibꝰ demrabat. Scdm autẽ signũ est ꝙ total̾r corruit. ad qȯ sciendũ subdit. ⌊tenuit ceruicẽ meã cõfregit me.⌋ ꝛ loqtur ad sĩlitudinẽ alicuius fortissimi viri: qui alicuiꝰ debilis ceruice apphẽsaeã ɔfrigeret: ꝛ sic total̾r eũ de vita afferret. sic enim iob videbat total̾r ꝓsꝑitatis statũ amisisse. Tertiũ signuȝ est ꝙ nõ vna aduersitate: sed multis sil̾ ɔcurrẽtibꝰ oppressus fuit ut sup̾ narratũ est: ꝛ quãtũ ad hoc subdit. ⌊posuit me sibi qsi in signũ.⌋ qȯ ponit diuersis sagittis feriẽdũ: ꝛ iõ sbdit. ⌊circũdedit me lãceis suis.⌋ ubi multitudinẽ tripl̾r suaꝝ aduersitatũ describit. Primo nãqȝ ostẽdit se exteriꝰ vulneratũ in rebꝰ possessis: ꝛ ad h̾ ꝑtinet qȯ dicit. ⌊circũdedit me lãceis suis.⌋ res eni exteriores circa nos sunt qsi extrinsece. tũc ergo hõ lanceis aduersitatis circũdat qñ in rebꝰ exterioribus dãnificat. 2ᵒ aũt dicit se ꝑcussuȝ iterius quãtũ ad ꝑsonaꝝ afflictionẽ: ꝛ hoc qȯ subdit. ⌊cũ vulnerauerit lũbos meos.⌋

meos.]q.d.nō ſolū in circuitu lanceat⁹ ſuz:ſed vulnera ꝑuenerūt uſqȝ ad iteriora:in qbus delectabat̄:que per lūbos ſignantur:in qbus eſt delectatio uel etiam generationis origo. Vñ etiaꝫ per lūbos filij oppreſſi pñt aſſignari.ꝛ inſup oñdit m̄ltiplicitatē ꝑcuſſiōis ex acerbitate vulneris cū ſubdit.[nō pepcit.]qſi retrahens manū ſuā a ꝑcuſſione ne grauius offenderet ſed grauiſſime leſit:ꝛ hoc eſt qð ſubdit.[ꝛ effudit in terra viſcera mea.]q.ſ.oēs filios ſuos ꝛ filias vna ruina oppreſſit. ℂ3° oſtēdit multitudinē ꝑcuſſionis ex hijs que in ꝓpria ꝑſona eſt paſſus. vñ ſb̄dit.[ꝛ conſcidit me i ꝓpria.]ſ.ꝑſona.[ulcē.]ulcer ꝓpriū poſuit ſup vulnus mortis filioꝝ. ℂ4^m ſignū eſt ꝙ ei⁹ tribulatio ex diuina ꝓuidentia ꝓceſſerit cui reſiſti non potuit nec remedium adhiberi:ſm̄ illud qð ſupra dictū eſt:deus cui⁹ ire nullus reſiſtē pōt.ꝛ hoc eſt qð ſb̄dit.[irruit in me:]qſi gigas cui ꝓpter magnitudinē poteſtatis hō debilis reſiſtē nō pōt. Et pñt hec oīa itelligi uel de deo qui ꝯcluſit:nel melius de iniquo.ſ. diabolo apud quē ꝯcluſit. Hec oīa cōmemorauit iob de magnitudine ſue aduerſitatis:ad oñdendū ꝙ non de pari poterat cū eis ꝯtēdere:q2 ab hi⁹ aduerſitatib⁹ immunes erāt. Uerū eliphaz eū de ſupbia notauerat dicens qd te eleuat cor tuū ꝛc̄. Que tāto fuiſſet deteſtabilior quāto per graues aduerſitates emēdari non potuiſſet:ſm̄ ꝙ ꝯtra quoſdā in pſal. dr̄. Diſſipati ſūt nec cōpuncti.ꝛ iō ꝯñter deſcripta ſua aduerſitate oſtēdit ſe humiliatū. Primo qdē quantū ad exteriorē hitum cū dicit.[ſaccū cōſui ſup cutē meā.]talis eni habit⁹ eſt hūilitatis ſignū:ut legitur de niniuitis ione.3°. Similiter ēt cinis adhibetur. ad recognoſcendū ꝓpriā fragilitatē.vñ abraā dixit Geñ.18°. Loqr ad dñz meum cū ſim puluis ꝛ cinis. vñ ſubdit.[ꝛ operui cinere carnē meā.]Legit̄ eni ſupra ꝙ in ſterqlinio ſedebat in ſignū humilitatis.2° oſtendit ſuam humilitatē per multitudinē fletus cuius duo ſigna ponit. Primo qdē tumorē faciei.cū dicit.[facies mea itumuit a fletu.]aſcēdens eni multa lachrymarū mā ad caput facies plorantiū itumeſcit. Scdm̄ vō ipedimētū viſus ꝛ hoc eſt qð ſubdit.[ꝛ palpebre mee cali.]ſ.a fletu. Ad lr̄am eni pp diſcurſuz humoꝝ viſus oculoꝝ ipeditur.ex hijs aūt que de grauitate ſue aduerſitatis ꝑmiſit:ꝛ de magnitudine ſue humiliatiōis poſſet aliqs ſuſpicari.ꝙ ipſe qſi recognoſcēs grauitatē ſuoꝝ pctōruz ſe penitēdo humiliauerit reputās ſe pro ſuis pctīs afflictū:qð eliphaz inuē uolebat dicēs. Ecce iter ſanctos nemo imutabilis ꝛc̄.ꝛ iō ad hoc remouēdū dic.[Hec paſſus ſū abſqȝ iniqtate manus mee.]p qð excludit a ſe pctā operū.ſubdit aūt.[cū hiem mundas ad deuz ꝑces.]ut excludat a ſe pcm̄ indeuotionis ꝛ omiſſionis:per qð videt̄ rñdere ei ꝙ ſupra.xj. dixerat ſopbar.ſi iniqtatē que eſt in manu tu abſtuleris:leuare poteris manū tuā abſqȝ macula. Sȝ ad excludēdū inocentiā iob:eliphaz iā bis uſus fuerat argumento ſuppoſito ex fragilitate terrene nāe. Nā ſupra q̄rto dixerat. Ecce qui ſeruiūt ei nō ſūt ſtabiles:quanto magis hij qui hītant domos luteas.ꝛ poſtea ſup.15°.idē repetierat dicēs. Celi nō ſūt mūdi in ꝯſpectu eius inutilis hō.ꝛ iō ad hoc excludēdū ſb̄dit.[terra ne opias ſāguinē meū.]ꝛ itelligit per ſanguinē ſui corꝑis afflictionē. hic aūt ſanguis opiret̄ ſi pro culpa fuiſſet effuſus. Sic eni nō hr̄et gliaꝫ: opiret̄ āt a terra ſi occaſione terrene fragilitatis ꝓſumpto de ꝑcedēti culpa ꝓſumeret̄.ſi aūt ſanguis ei⁹ abſqȝ culpa fuit effuſus iuſtā querelā hūit cōtra effundentē:ſicut Geñ.4°.dr̄. Ecce uox ſanguis fratris tui clamat ad me de tra. Hic aūt clamor lateret ſi iniuſta qō ſua videret̄ qſi ei⁹ qui pro culpa fuerit punitus.ꝛ iō ſubdit.[neqȝ inueniat in te locū latēdi clamor me⁹.]ut.ſ.ex terrene ꝯuerſationis fragilitatē videar iniuſte cōqueri qſi ſim culpa punit⁹. Uerū eſt aūt ꝙ difficile eſt hoīez trena ꝯuerſatiōe abſqȝ iniqtate pcti mortalis.nō eſt eni ipoſſibile deo adiuuāte qetiā interioris puritatis eſt teſtis. ꝛ iō ſubdit.[Ecce eni in celo teſtis me⁹.]q.d.iō terra non pōt opire ſanguinē. Quia maius eſt teſtimoniuz celi qȝ ꝓſumptio de fragilitate terre. eſt aūt hic teſtis celi idoneus.q2 etiā ꝯſcie ſecreta rimat̄.vñ ſubdit.[ꝛ ꝯſcius me⁹ in excelſis.]q.d.iō in infimo terre nō poteſt locū latēdi clamor meus iuenire: q2 ꝯſciētia mea nota eſt in excelſo. Lectio.II.

Verboſi amici mei:ad deū ſtillat oculus me⁹. Atqȝ utinā ſic iudicaretur vir cuz deo:quō iudicat̄ filius hoīs cū collega ſuo. Ecce eni breues anni tranſeunt:ꝛ ſemitam per quaz non reuertar ambulo.

ℂ Poſtqȝ iob deſcripſit magnitudinē ſue aduerſitatis ꝛ ſuā humilitatē ꝛ inocentiā. ꝓcedit ulteri⁹ ad iprobādaz uanaꝫ ꝯſolationē quā amici ei⁹ frequēter ei iterabant.ſ.de ſpe tp̄alis ꝓſpitatis recuperande. vñ ꝛ eliphaz ſup dixerat:nunqd grāde eſt ut ꝯſolet̄ te de⁹ ꝛc̄. vñ hi⁹ ꝯſolationis uanitatē oſtēdere itēdēs premittit.[uerboſi.a.m.]q.d.uerba inania mihi ꝓmittūt. nō eni in tp̄alib⁹ recuꝑandis eſt ꝯſolatio mea:ſȝ in delectatiōe adipiſcēda:ꝛ hoc eſt qð ſubdit.[ad deū ſtillat oculus me⁹.]i.lachrymat̄ pre dei deſiderio:ſȝ illð pſal. fuerūt mihi lachryme mee panes die ac nocte: dū dr̄ mihi quotidie ubi eſt de⁹ tuus.ꝛ ad expōnez ei⁹ ꝙ dixerat ſubdit.[atqȝ utinā ſic iudicet̄ vir cuz deo: quō iudicat̄ filius hoīs cum collega ſuo.]iudicatur eni vir cū vnus alteri pñtialiter adeſt:ꝛ iuicē ſibi ſuas rōnes ꝓmittit. deſiderat ergo deo pñs exiſtē:ꝛ rōnes diuinoꝝ operum ꝛ iudicioꝝ cognoſcē:in quo felicitas humana ꝯſiſtit:in cui⁹ ſpe erat ei⁹ ꝯſolatio nō inanis amicoꝝ v̄bis:qb⁹ recupationē tp̄alis ꝓſpitatis promittebāt.ꝛ iō ad oñdendā uanitatē hi⁹ ꝓmiſſionis ſb̄iungit.[ecce eni breues anni trāſeūt.]q.d. hō breui viuit tp̄e.ut ſupra.14.dictuz eſt.tp̄is aūt vite iob iaꝫ trāſierat magna ps:vñ breues anni reſtabāt:in qb⁹ ſi eēt ꝓſpitas nō magnā ꝯſolationē afferret pp tp̄is breuitatē. Fuerūt aūt aliq qui credebāt hoīez poſt mortē iterato ad pñtis vite curſū redire:ꝛ ſic videri poſſet ꝙ in ſpe terrene ꝓſpitatis recuꝑande ſaltē in illa futura vita poſſet iob ꝯſolationē hr̄e.ꝛ iō ad hoc excludēdū ſb̄dit.[ꝛ ſemitā ꝑ quā nō reuertar ambulo.]hō eniꝫ in hac mortali vita per etatis ꝓceſſuz tēdit ad mortē: nec in hoc ꝓceſſus iteratio poteſt eē:ut.ſ.iterato homo ſit puer ꝛ etates huius vite perambulet.

ℂ Cap^m.17^m. Lectio.I.

Spirit⁹ me⁹ attenuabit̄ dies mei breuiabunt̄:ꝛ ſolū mihi ſupeſt ſepulchrū. Non peccaui:ꝛ in amaritudinibus morat̄ oculus me⁹. Libera me ꝛ pone me iuxta te: ꝛ cuius vis manus pugnet ꝯtra me. Cor eoꝝ longe feciſti a diſciplina ꝓpterea nō exaltabunt̄. Predā pollicet̄ ſocijs: ꝛ oculi filiorū eius deficiēt. Poſuit me qſi in ꝓuerbiū vul

gi:⁊ exẽplū ſum corā eis. Caligauit ad indignationẽ oculus meus:⁊ mẽbra mea q̄ſi in nihilū redacta ſūt. Stupebūt iuſti ſup hoc:⁊ innocẽs ꝯtra hypocritā ſuſcitabit:⁊ tenebit iuſtus viā ſuā:⁊ mūdis manibꝰ addet fortitudinẽ.

Oſtenderat ſupius iob multiplicitatem ſue afflictiōis ⁊ mẽtis humilitatẽ inocentiā ⁊ vite irreuertibilis breuitatẽ: ex qua vboſitas amicoꝝ eiꝰ ꝯuincebat. ⁊ iō in hoc caplō intẽdit inaiare ꝑmiſſa:⁊ finalr eoꝝ ignorantiā ꝯcludẽ. Prio aūt icipit inaiare qđ dixerat de ꝓceſſu vite humane:⁊ ꝑmittit cām breuitatis vite: cū dicit. ⌊ Spūs meus attenuabit. ⌋ vita eni corporis eſt per vitales ſpūs qui a corde ad oīa mẽbra diffundunt: qui q̄zdiu in corpore durant corpus viuit. ſʒ qñ virtus caloris nālis incipit debilitari in corde huiꝰ ſpūs minuit: quā qdẽ diminutionẽ ⁊ debilitatẽ per ſpūs attenuationem deſignat:⁊ huiꝰ occaſione cāe ſubiungit effectū dicẽs. ⌊ Dies mei breuiabunt. ⌋ debilitas eni vitalis ſpūs abbreuiat dies in te:⁊ ne aliqs crederet ꝙ attenuatꝰ ſpūs iterū roborādus eſſet ſʒ ſpẽʒ huiꝰ vite mortalis. ad hoc excludendū ſubdit. ⌊ ⁊ ſolū mihi ſupeſt ſepulchꝝ. ⌋ q.d. finitis huiꝰ breuibus vite diebꝰ nihil de pñti vita mihi relinqt niſi ſepulchꝝ:⁊ ea que ſepulchro ꝯueniūt. Deinde alio mō ꝯſolationẽ eoꝝ uanā oñdit. ꝯſolabātur eni eū dicentes hꝰ aduerſitates pp pctā ei ꝓueniſſe: de qbꝰ ſi peniteret ad ꝓſpitatē rediret: ſʒ ipſe hoc excludẽs dicit. ⌊ Nō peccaui. ⌋ qꝛ. ſ. nō hēbat ꝯſciam remordētē de aliquo graui pctō pp ꝙ tātas aduerſitates icurriſſet. vñ ⁊ ifra. xxvij. dic. ⌊ neqꝫ eni rephēdit me cor meū in oī vita mea. ⌋ ⁊ iō nō eſt ꝯtra id qđ dr. j. Joā. j. Si dixerimꝰ qꝛ pctm̄ nō hēmus ipſi nos ſeducimꝰ. ⁊ per hoc exprimit qđ ſupra dixerat de ſua innocentia. hec paſſus ſuʒ abſqꝫ iniqtate manꝰ mee. ſbdit aūt. ⌊ ⁊ in amaritudinibꝰ morat oculus meꝰ. ⌋ Pluralit aūt dicit amaritudinibꝰ pp multiplices aduerſitates q̄s ſupra enūciauit. dicit aūt ⌊ morat. ⌋ qꝛ q̄zuis inter amaritudies ſe hūiliauerit ſaccū ꝯſuens ſup cutez ſuā. adhuc tn̄ amaritudines ꝑſeuerāt. attribuit autez amaritudines oculo pp fletū de quo ſupra dixerat facies mea itumuit a fletu:⁊ iterū ad deū ſtillat oclus meꝰ. qꝛ ſic oculus eiꝰ flebat iter amaritudines ꝙ ad ſoluʒ deū ide auxiliū itendebat. ⁊ iō hic ſbdit. ⌊ ⁊ libera me. ⌋ itelligebat eni ſe ab eo ſolo liberari poſſe: qui eū apud iniquū ꝯcluſerat. nō aūt ſic ſe liberari ab aduerſitate petebat: ſicut q poſt aduerſitatē ꝓſpitatē frenaʒ aſſequnt: ſʒ petit ut ad celſitudinē per ſpūalē ꝑducatur. vñ ſbdit. ⌊ ⁊ pone me iuxta te. ⌋ qꝛ eni deꝰ eſt ipſa eēntia bonitatis: neceſſe eſt ut q iuxta deū ponit a malo liberet. Ponit aūt hō iuxta deū inquātū ei mente appropinquat per cognitionē uel amorē. ſʒ hoc qdeʒ iperfecte ꝯtigit in ſtatu vie in quo hō ipugnatiōes patit:⁊ qui eſt iuxta deū poſitꝰ ab eis nō ſupat. Perfecte aūt hō iuxta deū mēte ponit iuxta ſtatū ultime felicitatis: in quo ipugnationes iā pati nō pōt. ⁊ hoc eſt qđ deſiderare ſe oñdit dicens. ⌊ ⁊ cuiꝰ manus vis pugnet ꝯtra me. ⌋ qꝛ. ſ. quātūcūqꝫ aliq me uelint impugnare: ſi iuxta te ꝑfecte poſitꝰ fuero: nullius impugnatio me moleſtabit. Hoc eſt ergo in quo iob iter amaritudines ꝯſolationē hēbat ſpans ſe iuxta deū ponēduʒ ubi ipugnatiōes timē nō poſſet. Hāc aūt ſpūalē ꝯſolationē ipſiꝰ iob amici eius vboſi nō intelligebāt. ⁊ iō ſubdit. ⌊ cor eoꝝ longe feciſti a diſciplina. ⌋ ſ. tua ſpūali ꝑ quā doces ſpūalia bona ꝯtẽptis tpalibꝰ ſperare. ⁊ qꝛ in ſolis tpalibus ⁊ iſimis rebꝰ ad ſpūalē altitudinē ꝓuenire nō pñt iuxta deū ponant:⁊ hoc eſt ꝙ ſubdit. ⌊ ꝓpterea nō exaltabunt. ⌋ ⁊ ex hoc ꝙ longe facti ſunt a diſciplina ſpūali. procedit ꝙ ſola tpalia eliphaz Job in ꝯſolationē ꝑmittebat:⁊ hoc eſt qđ ſubdit. ⌊ Predā pollicet ſoc. ⌋ i. tpalium adoptionē que uerū inueniri nō pñt niſi alio amittēte. vñ tpaliū acqſitio depredatiōi aſſimilat. Nō eſt aūt hoc vniuerſalr uerū: ut poſt pniaʒ hoies tpalem ꝓſperitatē recuperent: qꝛ nec boni ſemꝑ tpali ꝓſperitate floret. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ oculi filioꝝ eius deficiēt. ⌋ filios eiꝰ dicit illos qui eius ꝓuiſioni credētes ex bonis que agunt tpalia ſperāt: ſʒ dū ea nō aſſequnt oculi eoꝝ deficiūt: quaſi a ſpe ſua decidētes. ſicut aūt bene agētibus tpalia eliphaz ꝑmittebat. ita ēt oēs aduerſitates tpales pp peccata eius qui patit aſſerebat ꝓuenire. ⁊ qꝛ iob mltas aduerſitates paſſus erat eū in exemplū apud vulgus ponebat. ⁊ hoc eſt quod ſubdit. ⌊ poſuit me q̄ſi puerbiū vulgi ⁊ exēplū ſuʒ corā eis. ⌋ qꝛ. ſ. ad ſuā ſniam aſſerendaʒ de cā aduerſitatū iob in exēplū ponebat: ac ſi eſſet pro pctō punitus. Pertinet aūt ad iuſtorū zeluʒ ut uidētes per falſaʒ doctrinā rectitudinē diuinoꝝ iudicioꝝ puerti idignent:⁊ iō iob ꝯñter magnitudinē ſui zeli oſtēdit dupr. Primo ꝑ q̄zdā mentis turbationē. ita eni per vitiū oculū cecat: ſʒ ira per zelū oculuʒ turbat: ut Grego. dicit. ⁊ ideo ſubdit. ⌊ caligauit ad indignationē oculus meꝰ. ⌋ ſ. rationis cuius acies eſt per irā zeli turbata. Scđo per hoc ꝙ ira per zelū etiā in corpore ex dolore q̄zdā cōmotionē facit. vñ dr primo machabeoꝝ 2°. ꝙ mathathias videns iudeū idolis ſacrificantē doluit ⁊ ꝯtremuerūt renes eius:⁊ ideo hic ſubdit. ⌊ ⁊ mēbra mea q̄ſi i nihilū ſunt redacta. ⌋ inquātū. ſ. per dolorē corpus hois tabeſcē videt. Poſſet aūt aliqs credē ꝙ iſta oculi caligatio ꝯtra iuſtitiam eēt ⁊ idignatio ꝯtra inocentiā. ⁊ iō ad hoc excludēdū ſubdit. ⌊ ſtupebūt iuſti ſup hoc. ⌋ q.d. ēt ad iuſtos ptinet ut videntes maloꝝ doctrinā obſtupeſcāt. ⁊ hunc ſtuporē ſup caligationē dixit: ſeqt aūt. ⌊ ⁊ innocēs ꝯ hypocritā ſuſcitabit. ⌋ q.d. nō eſt ꝯtra inocentiā ſi aliquis ꝯtra hypocritā ꝑuerſorē uere doctrine per zelū iuſtitie idignatꝰ ꝯcitet:⁊ qꝛ ut dictū: ira per zelū aīum turbat: ſʒ nō cecat. ſic vir iuſtꝰ ſtupet uel caligat ex zelo ꝙ tn̄ a iuſtitia nō recedit:⁊ hoc eſt qđ ſubdit. ⌊ ⁊ tenebit iuſtus viā ſuā. ⌋ qꝛ. ſ. nō deſeret eā ꝓpter viā zeli. talis eni ira nō ꝓcedit rōneʒ: ſʒ ſeqt:⁊ iō nō pōt hominē a iuſtitia ſeparare. utilis tn̄ eſt ira per zelū qꝛ facit hoieʒ cū maiore aī fortitudine inſurgē ꝯtra mala. ⁊ hoc eſt qđ ſubdit. ⌊ ⁊ mundis addet manibus fortitudine ⌋ concitatus. ſ. per zelum. vnde ⁊ dicit. 3° ethi. ꝙ ira fortitudinē iuuat.

Lectio. II.

IGĩt oēs uos ꝯuertimini ⁊ uenite:⁊ nō iueniā in uob ullū ſapiētē. Dies mei trāſierūt: cogitatiōes mee diſſipate ſūt torquētes cor meū. Noctē vertērūt in diē:⁊ rurſuʒ poſt tenebras ſpo lucē. Si ſuſtinuero iſernꝰ domꝰ mea eſt:⁊ in tenebris ſtraui lectulū meū. Putredini dixi: pater meus es: mater mea ⁊ ſoror mea uermibus. Ubi eſt ergo nūc ꝑſtolatio mea:⁊ patientiā meā qs ꝯſiderat: Jn ꝓfundiſſimū infernū deſcēdent oīa mea. Putas ne ſaltē ibi erit requies mihi.

¶ Poſtq̄ȝ iob ꝓpoſuerat ea ex q̄bus ſnīa eliphaȝ ꝯfutat̄. hic colligit p̄miſſa ꝛ ordiat ea ad ꝓpoſitū oñdēdū Et p̄io excitat attētionē dicēs ⌊ igit̄. ⌋ ſ. ex quo p̄dctā ſūt v̄a. ⌊ uos oēs q. ⌋ ſ. ꝯ̄ me ꝯueniſtis ꝛ p̄tes ur̄i. ⌊ cōuertimini. ⌋ a ur̄is errorib' ꝛ uenite ad v̄itatē ꝯſiderādā q̄ ꝓſpecta patebit q̄ȝtū a uera ſapia lōge ſitis. ꝛ h̄ eſt qd̓ ſubdit. ⌊ ꝛ nō īueniā in uobis ullū ſapiētez. ⌋ ꝛ hoc ſubdit ad reprimēdā iacturā eliphaȝ q ſupra. 15° dixerat. qd noſti qd̓ ignorem' ꝛc̄. ꝛ iterū ſapiētes ꝯſitent̄ ꝛc̄. in hoc aūt p̄cipue eoꝝ inſipiētiā oñdere intendit q̄ ei ꝯſolationē tp̄alis ꝓſpitatis ꝓmittebāt. cōtra qd̓ primo ꝓponit tp̄s vite ſue iā in magna p̄te eē elapſum: ꝛ hoc eſt qd̓ ſubdit. ⌊ dies mei trāſierunt. ⌋ Deinde ꝓponit mala que patit̄ cū ſ̄bdit. ⌊ cogitationes mee diſſipate ſūt. ⌋ q̄ſi īpedite a q̄eta ꝯtēplatiōe ſapiētie ꝓp acerbitatē tp̄alis doloris: ꝛ hoc eſt qd̓ ſubdit. ⌊ torquētes cor meū. ⌋ q̄ꝛ videlicet ei' cogitationes a ſana ꝯſideratiōe v̄itatis erāt deducte in amaritudinē qua torquebat̄. Hoc aūt tormētū cordis: nec nox interrūpebat que eſt tp̄s deputatū humane q̄eti. vn̄ ſubdit. ⌊ noctē uerterūt in diē. ⌋ q̄ꝛ videlȝ ꝓp p̄dictas cogitationes noctē ducebat īſonez: ſicut ꝛ dicit. Eſt aūt grauī' pati ſōni defectū in nocte q̄ȝ in die: q̄ꝛ in die relevat̄ aīus hoīs ex hoīum ſocietate: ꝛ lucis aſpectu. ꝛ iō dū nox ei eēt inſomnis deſiderabat eā cito finiri: ꝛ hoc eſt qd̓ ſubdit. ⌊ ꝛ rurſum poſt tenebras ſpero lucem. ⌋ i. ſp̄o q̄ lux diei poſt tenebras noctis rurſus adueniat. ſed q̄ꝛ eliphaȝ eū inducebat ut oīa aduerſa patiēter toleraret ſub expectatiōe futuri. iō ꝯ̄ñter oſtendit qd ſibi in futuruȝ de tp̄alibus rebus reſiduum videat̄. vn̄ dic̄. ⌊ ſi ſuſtinuero. ⌋ i. patiēter portauero hi' dolores nihil mihi reſtat niſi habitatio ſepulchri: ꝛ h̄ eſt qd̓ dicit. ⌊ infernus dom' mea eſt. ⌋ uocat autē infernū ſepulchrū ſ̄m opinionē eoꝝ: ꝯtra quos diſputabat qui nō credebāt aīam hoīs remanē poſt morteȝ: ſȝ ſolū corpus in ſepulchro qd̓ uocabāt īfernū q̄ꝛ īfra terrā ſituat̄. hō aūt in ſepulchro iacēs tenebras patit̄: tuȝ ꝓp defectū ſenſus: ꝛ tū etiā ꝓpter defectū exterioris lucis. ſicut aūt hō naſcēs a parētib' originē ſumit: ex qua cū eis affinitatē ꝯ̄hit. ita poſt mortē in ſepulchro iacens in putredinē ꝛ uermes reſoluit̄: que ex ei' corpore generātur. ꝛ iō ſubdit. ⌊ putredini dixi pater me' es mr̄ mea ꝛ ſoror mea uermib'. ⌋ q. d. cuȝ nulla alia tp̄alis remanebit mihi affinitas in ſepulchro niſi cū putredine ꝛ uermib'. Ex hijs ergo q̄ſi ad incōueniens deducēs ꝯcludit dicēs. ⌊ ubi eſt ergo nūc p̄ſtolatio mea. ⌋ q. d. ſi ꝓpter expectationē tp̄alis ꝓſperitatis ꝯſolarer: uana eēt expectatio mea: ꝛ iterū ad maius incōueniēs deducit ſubdēs. ⌊ ꝛ patiētiā meaȝ qs ꝯſiderat. ⌋ q. d. ſi ſuſtinuero per patiētiā nihilominus nō reſtat niſi ſepulchrū ꝛ ei' tenebre putredies ꝛ uermes. ſi ergo ꝓpter tp̄alia bona ꝓmerēda a deo patiētiā hr̄ēȝ ſequeret̄ q̄ de' patientiā nō ꝯſideraret qd̓ eſt abnegare ꝓuidētiaȝ. ꝛ ne forte aliq̄s diceret q̄ etiā in ſepulchro ꝓſperitas ſibi daretur a deo: iō hoc q̄ſi irridens ſubdit. ⌊ in ꝓfundiſſimū infernū deſcendēt oīa mea. ⌋ i. quicq̄d meū eſt ad ſepulchrū deducet̄ qd̓ mihi ſolū ſupeſt. ⌊ putas ne ſaltē ibi erit reqes mihi. ⌋ i. nunq̄ȝ ibi etiā debeo expectare ꝓſperitatē terrenā. manifeſtum eſt enim hoc ridiculoſum eſſe.

Capm. 18m. Lectio. I.

REſpondēs aūt baldath ſuites: dixit. Uſq̄ȝ ad quē finē v̄ba iactabis: Intellige prius: ꝛ ſic loquamur. Quare reputati ſum' ut iumenta ꝛ ſorduimus corā te. Quid p̄dis animam tuā in furore tuo: Nunq̄d ꝓp te derelinquet̄ t̄ra: ꝛ transferent̄ rupes de loco ſuo: Nōne lux īpij extinguet̄: nec ſplendebit flāma ignis eius. Lux obtenebreſcet in tabernaculo illi': ꝛ lucerna que ſup̄ euȝ eſt extinguetur. Artabunt̄ greſſus virtutis ei': ꝛ p̄cipitabit eū ꝯſiliū ſuuȝ. Immiſit eni in rete pedes ſuos ꝛ in maculis eius ambulat. Tenebit̄ planta illi' laqueo: ꝛ exardeſcet contra eū ſitis. Abſcondita eſt in terra pedica eius: ꝛ decipula illius ſup̄ ſemitā. Undiq̄ȝ terrebunt eū formidines: ꝛ īuoluēt pedes eius.

Quia p̄miſſa v̄ba b̄ti iob baldath ſuites cōprehēdē itellectu non potuit: putauit ut que ipſe intelligebat ēt a dicēte inaniter ꝓferrent̄. vn̄ in principio ſue r̄n̄ſionis dicit. ⌊ uſq̄ȝ ad quē finē uerba iactabis. ⌋ ubi de trib' videt̄ eū arguē. Primo q̄dē de inefficacia locutionis: ac ſi p̄miſſa v̄ba iob ad nihil cōfirmandū efficaciā hr̄ent: qd̓ ſignificat̄ in hoc qd̓ dicit̄. ⌊ uſq̄ȝ ad quē finē. ⌋ 2° arguit eū de uana multiplicatione v̄boꝝ: ac ſi p̄miſſis v̄bis iob pondus ſniarū deeēt qd̓ ſignificat̄ in hoc q̄ dic̄ ⌊ v̄ba. ⌋ 3° notat de inordiata ꝯnexione v̄boꝝ qd̓ ſignificat̄ in hoc q̄ dicit ⌊ iactabis. ⌋ ille eni dr̄ iactare uerba q ea inordinate ſpargit: q̄ȝuis etiā poſuit hoc tertiū ad iactātiā elatiōis referri. hec aūt tria ꝓueniūt in locutione alicui' ex defectu itellectus: cū eo aūt qui deficit itellectu inutilis eſt collatio: ꝛ iō ſ̄bdit. ⌊ itellige prius: ꝛ ſic loq̄mur. ⌋ q. d. ex hoc q̄ inefficaciter leuiter ꝛ ēt inordinate loquaris p̄ȝ q̄ deficis itellectu. vn̄ prius īſiſte ut ītelligas ꝛ poſtea poterimus ꝯferre adinuicem. Deinde arguit eū de p̄ſūptione: q̄ꝛ eos nō reputauerat ſapiētes cum dixit. ⌊ nō inueniā in uobis ullū ſapientē. ⌋ ꝛ iō ad hoc r̄ñdēs ſubdit. ⌊ q̄re reputati ſumus ut iumēta ꝛ ſorduimus corā te. ⌋ hō eni qui ſapia caret ſilis iumētis videtur ꝛ ſordidus: q̄ꝛ in ſapia honor hoīs ꝛ ornatus cōſiſtit. ꝯ̄ñter reprehēdit eū de iracūdia q̄ꝛ dixerat. ⌊ caligauit ad indignationē oculus meus. ⌋ q̄ꝛ praue itellexerat: credēs q̄ eēt talis īdignatio que ei lumen ſapiētie abſtuliſſet nō attēdēs id qd̓ poſtea dixerat. ⌊ ꝛ tenebit iuſtus viā ſuā. ⌋ ꝛ iō ſ̄bdit. ⌊ Quid p̄dis aīaȝ tuā in furore tuo. ⌋ ille eni in furore aīam p̄dit: qui ꝛ ꝓpter furorē a ſapia ꝛ iuſtitia excedit que ſunt precipue aīe bona. Hijs p̄miſſis q̄bus ꝑſonaȝ iob notauit defectu itellectus de p̄ſumptiōe ꝛ de furore. accedit ꝯ̄ñter ad principale ꝓpoſitū de quo ꝯtrouerſia uertebat̄. ſ. q̄ aduerſitates p̄ñtis vite erāt pene p̄dictorum pctōꝝ. ꝯtra qd̓ iob dixit. nō peccaui: ꝛ ī amaritudinibus morat̄ oculus me'. ſȝ q̄ꝛ baldath ad aſſertionem ſue ſnie rōnib' uti nō poterat. uoluit ſuā ſniaȝ aſtruē q̄ſi ex cōi opione firmiſſimā iō cōparauit eā reb' que amoueri nō p̄ñt. ſ. terre ꝛ rupibus. vn̄ dicit. ⌊ nūquid ꝓpter te derelinquetur terra ꝛ trāſſerentur rupes de loco ſuo. ⌋ q. d. hec ſnia q̄ aduerſitates accidūt ꝓ peccatis firma eſt: ſicut terra ꝛ rupes. nūquid ergo poterit remoueri ꝓpter tuas diſputatiōes ut inocēs comproberis. Deinde ꝓſeq̄tur diffuſius ſuā ſniaȝ enarrās per ſingula mala que pctōrib' ꝓueniūt. inter que primo ponit ceſſationē ꝓſpoꝝ ſucceſſuū qd̓ cōparat luci. q̄ꝛ ſicut qui ambulat in luce nō offendit: ut dr̄ Joā. xj. vn̄ vident̄ in luce ambulare: q̄ꝛ proſpere oīa ſucce-

dūt ad votū. ¶ Debi⁹ ergo lucis.i. ꝓſperitatis amiſ
ſione dicit. ⌊ nōne lux ipij extinguet. ⌋i. ꝓſpitas ceſſa
bit. ſicut aūt lux corporalis ex flāma ignis ꝓcedit: ita
etiā claritas ꝓſpitatis ex hoīs affectu: dū ſibi ꝓuenit
qd̄ oporteat. ꝛ ideo ſb̄dit. ⌊ nec ſplēdebit flāma ignis
eius. ⌋ per ignē eni ardor amoris ſignificari ſolet ſꝫ il
lud Cant. 8. Lāpades ei⁹ lāpades ignis: atq; flāma
rū. Eſt aūt ꝯſiderādū ꝙ ꝓſperitas ſucceſſus humani
ex duplici cā ꝓcedit. qñq; qd̄e ex humana ꝓuidētia.
puta cū hō ꝓuidēter ꝛ caute ſingula queq; diſponit: ꝛ
quātū ad hoc de ceſſatiōe ꝓſperitatis dicit. ⌊ lux ob
tenebreſcit in tabernaculo ipſi⁹. ⌋ qꝛ. ſ. tam ipſe qꝫ ſui
familiares: ꝓuidētia in ꝯſilijs careāt. qñq; vo ꝓſperi
tas humani ſucceſſus ex cā ſupiori procedit. ſ. ex diui
na ꝓuidētia: ꝛ quātū ad hoc ceſſationē ꝓſperitatis de
ſcribēs dicit. ⌊ ꝛ lucerna que ſup ipm eſt extinguet. ⌋
non qd̄e ut in ſe nō luceat: ſꝫ ut ipiū nō illuſtret. ꝛ be
ne ꝓuidētiā hoīs dixit lucē q̄ſi ab alio mutuatā. ꝓui
dētiā dei lucernā: q̄ſi p ſe lucentē. Premiſit aūt de lu
ce humane ꝓuidētie: qꝛ per hoc ꝙ lucem rationis di
mittit: videt mereri: ut luce diuine ꝓuidentie nō ꝑte
gat. ¶ Cōſequēter poſt ceſſationē ꝓſpitatis ſb̄iūgit
de aduerſitate. Circa quā p̄mo pōit ipedimēta opatio
nis ꝛ conat⁹. Ex duob⁹ antē hō nitit ad effectum ſue
opationis ꝓuenire. Uno mō pp ꝓpriā fortitudinem.
ꝛ cōtra hoc dicit. ⌊ artabunt greſſus virtutis eius. ⌋
qꝛ videlꝫ conat⁹ fortitudinis ei⁹ amplos ꝓceſſus hēre
nō potuit. Alio mō conat hō ad aliqd obtinendū p
ſapiaꝫ. ꝛ quātū ad hoc dicit. ⌊ ꝛ p̄cipitabit eū ꝯſiliū
ſuū. ⌋ ꝯū. ſ. id qd̄ excogitauit tanq̄ꝫ utile fiet ei dāno
ſū. hoꝝ aūt ipedimētoꝝ cāꝫ ex ipſo ei⁹ pctō dic ꝓcedē
tē ſubdit. ⌊ Immiſit eni in rete pedes ſuos. ⌋ ſicꝫ eniꝫ
ille qui ſponte ponit pedē in rete ſe ꝑparat captioni.
ita ille qui ſe ſponte ingerit ad peccādū ad hoc ſe diſ
ponit ut ꝓceſſus eius ipediant. ſm illud Prouer. 5°.
In iniquitate ſua capiūt ipiū. ꝛ ſicut in rete ſunt di
uerſe macule: ita etiā in pctō ſunt multe diuerſitates:
qbus hoīes diuerſitate illaqueant: ꝛ iō ſb̄dit. ⌊ ꝛ i ma
culis eius ambulat. ⌋ ꝯū. ſ. ꝓcedit de vno genē pecca
ti in aliō: uel de vno mō peccandi in aliud. qꝛ ipe ſpō
te ingerit ſe periculis: ꝛ nō deſiſtit ſꝫ ſemp ꝓcedit ulte
rius. iō qñq; ipedimentū ſentiet. vñ ſubdit. ⌊ tenebit
plāta illi⁹ laqueo. ⌋ i. ꝓceſſus uolūtatis ꝛ opatiōis ei⁹
aliquo ꝯrio ipediet. Hi⁹ aūt nocumēta ex triplici cā ꝓ
ueniunt in pctō ꝓcedētib⁹. Primo qd̄e ex ꝑte ipſius
peccātis: q qñ plus peccat: tāto plus auget ſibi deſide
rium peccādi: ꝛ quantū ad hoc ſubdit. ⌊ ꝛ exardeſcet
ꝯtra eū ſitis. ⌋ qꝛ videt qñq; hō peccator: ꝛ ex ratione
ꝯſiderat aliqd ſibi eſſe nociuū. ſed ferueſ deſiderium
peccādi cōpellit eū ꝯtra ſuā ſniāꝫ agē. ¶ 2ª cā nocu
menti ei⁹ qñq; eſt ex ipſis reb⁹ in qb⁹ peccat: ſicut di
Eccl. 5°. Diuitie ꝯſuate i malis dñi ſui. hi⁹ aūt nocu
mēta ꝓueniūt ex reb⁹ iaꝫ adeptis. ꝛ quātū ad hoc di
cit. ⌊ abſcōdita eſt in terra pedica ei⁹. ⌋ qꝛ videt in ip
ſis terrenis reb⁹. Latet aūt piculū vñ pedes pctōris
capiant. qñq; aūt hi⁹ nocumēta ꝓueniunt dū hō eſt
in via agrēdi. ꝛ quātū ad hoc dicit. ⌊ ꝛ decipula ei⁹
ſup ſemitā. ⌋ qꝛ videt anteq̄ꝫ adipiſcat pctōr qd̄ que
rit in ipſa via latēt ei⁹ pericula. Tertio cāntur hi⁹ no
cumenta ex ꝑte alioꝝ hoīuꝫ: quoꝝ inſidie ipugnatio
nes formidant. vñ ſubdit. ⌊ vndiq; terrebūt eum for
midines. ⌋ Quia ut dr̄ Sap. 17°. Cū ſit timida data
eſt in oēm ꝯdēnationē. Cū aūt homo ab oīb⁹ ſibi ca
uet. neceſſe eſt ꝙ in multis actib⁹ eius ipediat. vñ ſub
dit. ⌊ ꝛ inuoluent pedes eius. ⌋ ut. ſ. nō poſſit quoq; li
bere procedere. Lectio. II.

Attenuet fame robur ei⁹ ꝛ inedia in
uadat coſtas illi⁹. Deuoret pulchri
tudinē cutis ei⁹: ꝛ ꝯſumat brachia
illius primogenita mors. Auellat
de tabernaculo ſuo fiducia eius: ꝛ calcet ſu
per euꝫ q̄ſi rex iteritus. Habitēt in taberna
culo illi⁹ ſocij eius qui nō eſt: aſpergat in ta
bernaculo eius ſulphur. Deorſum radices
ei⁹ ſiccent: ſurſuꝫ aūt atterat meſſis ei⁹. Me
moria illi⁹ pereat de terra: ꝛ nō celebret no
men eius in plateis. Expellet eū de luce i te
nebras ꝛ de orbe trāſferet eū. Nō erit ſemē
eius neq; ꝓgenies in ppl'o ſuo: nec ulle reli
quie in regionib⁹ eius. In die eius ſtupebūt
nouiſſimi: ꝛ primos iuadet horror. Hec ſūt
ergo tabernacula iniqui ꝛ iſte locus ei⁹ qui
ignorat deum.

¶ Premiſerat baldath penas pctoꝝ ad exteriores ad
uerſitates ꝑtinētes. hic āt icipit ꝓſeq penas ꝑtinētes
ad ꝑſonas eoꝝ. Eſt aūt ꝯſiderādū ꝙ ipſa pctā exterio
rib⁹ aduerſitatib⁹ iplicāt: ꝛ iō aduerſitates exteriores
ꝓſecut⁹ ꝓnūciando: q̄ſi cū q̄daꝫ certitudine. Pene āt
corporales non videnť directe cāre ex ipſis pctis niſi
forte ex aliqb⁹ ſicut p̄cipue ex gula ꝛ luxuria qbus ali
quis in propriū corpus peccat. ꝛ iō corporales penas
nō ꝓſeqt denūciādo ſꝫ magis in peccādo. p̄mittit au
teꝫ penas corporales p̄cedētes morte: ꝛ qꝛ per nutri
mentū ꝯſeruat vita. Primo imprecat ei nutrimēti ſb̄
tractionē: ex qua p̄mit⁹ hō incipit debilitari: ꝛ quā
tuꝫ ad hoc dicit. ⌊ attenuet fame robur ei⁹. ⌋ Deinde
aūt deficiēte nutrimēto etiā ſubtrahat vita ꝛ quātuꝫ
ad hoc ſubdit. ⌊ ꝛ inedia iuadat coſtas eius. ⌋ per qd̄
ſignificat debilitatio vitaliū opationū: quarū princi
piū eſt cor qui ſb̄ coſtis ꝯtinet. Corpis aūt bona que
per famē attenuari icipiūt per mortē totalr̄ ꝯſumunt.
bona aūt p̄cipua corporis videnť eſſe pulchritudo ꝛ
fortitudo: ꝛ iō ſubdit. ⌊ deuoret pulchritudineꝫ cutis
eius. ⌋ qꝛ. ſ. pulchritudo in exteriori apparētia ꝯſidera
tur. ⌊ ꝛ ꝯſumat brachia illius. ⌋ in qb⁹ p̄cipue attēdit
fortitudo. ⌊ primogenita mors. ⌋ i. tēpeſtiua nālis eta
tis fineꝫ p̄ueniēs. mortuus aūt hō a domo ſua expor
tat: ꝛ quātum ad hoc ſb̄dit. ⌊ auellat de tabernaculo
ſuo fiducia ei⁹. ⌋ qꝛ. ſ. ſpem ſuā nō in deo poſuit: ſꝫ in
opulentia ꝛ glīa domus ſue: de qua poſt mortē eijcit.
Eiect⁹ aūt de domo ſua ſepulchro icludit: ubi totalr̄
exterminat a morte: ꝛ quātū ad hoc ſubdit. ⌊ ꝛ calcet
ſup euꝫ: q̄ſi rex iteritus. ⌋ ſ. mors: q̄ſi regis plena ꝑtāte
eū in puluerem ꝯterit. Eo aūt egreſſo de domo eius
mortuo remanēt domeſtici: cū qbus in vita ſocietatē
hūit: ꝛ quātum ad hoc ſb̄dit. ⌊ hitent in tabernaculo
eius ſocij illius qui nō eſt. ⌋ i. mortui qui iā eē deſunt
in reb⁹ humanis. Domeſtici aūt p̄ ſuo mortuo luctū
agunt ꝛ aliq̄ ſigna triſtitie demōſtrāt: uel quātū ad ni
gras ꝛ ſordidas ueſtes. uel quātū etiā ad aliquos feti
dos odores. ꝛ quātū ad hoc dicit. ⌊ aſpgat in taber
naculo illi⁹ ſulphur. ⌋ per qd̄ intelligunt oīa que p̄nt
eē ſigna triſtitie: ſicut ꝛ boni odores aſſumuntur in ſi
gnū letitie. Hoīe aūt mortuo frequēter oīa que fuerūt
eius depereūt: qd̄ ꝯñter oſtēdit. Primo icipit a terreni
b⁹ redditib⁹ quoꝝ quedā eo mortuo remanēt adhuc
ſeminata: ꝛ quātū ad hoc dicit. ⌊ Deorſū radices eius
ſiccent. ⌋ ut. ſ. ſiqs ſeminauit uel plātauit deſtruat: ut

fructū nō ferat. Quedā vo iaʒ pducta ſūt ad fructū: ⁊ quātū ad hoc ſbdit. ⌊ ſurſū aūt atterat meſſis ei⁹. ⌋ ⁊ pōt hoc referri ad quecūqȝ negocia incohata uel iā pene pfecta. ¶ Deide pcedit ad famā que de hoīe remanet poſt morte: ex qua qdē deſiderāt ſe in memoria hoīuʒ victuros ⁊ gliaʒ hr̄e poſt morte. vn̄ quātuʒ ad deletionē peccatoris de memorijs hoīum ſubdit. ⌊ memoria illi⁹ peat de terra. ⌋ quātū aūt ad ceſſationē celebris fame ipſi⁹ ſubdit. ⌊ ⁊ nō celebret nomē ei⁹ in plateis. ⌋ qd ſignāter dicit ꝙ nō eſt celebritas nois niſi apud multitudinem: que in plateis ſolet iueniri. ⁊ ſic ceſſante memoria ⁊ nois celebritate: claritas glorie eius cōmutabit in tenebras ppetue obliuionis: ⁊ hoc eſt qd ſbdit. ⌊ expellet eum de luce in tenebras. ⌋ i. de glia mūdana in obliuionē. Ceſſante aūt fama eius ⁊ corpore ↄſūpto per morte: iā nihil ipſi⁹ remanebit in mūdo qd baldath ⁊ ſocij ei⁹ opinabant: ꝙ aīa non remaneret poſt morte: ⁊ de orbe trāſferret eū. ut. ſ. nihil eius in mūdo remaneat: ſʒ qꝛ parētes etiā in filijs viuunt. iō ad hoc excludēdū ſbdit. ⌊ nō erit ſemē ei⁹. ⌋ ꝙ filij ei⁹ moriant. ⌊ neqȝ pgenies i pplo ſuo. ⌋ qꝛ nec nepotes aut pronepotes remanebūt. nec ēt aliqui ad ipm ptinētes. vn̄ ſubdit. ⌊ nec ulle religꝫ in regionib⁹ eius. ⌋ i. nec ↄſanguinei nec domeſtici p quos de ipſo memoria hēat. qs aūt effect⁹ ex hoc ſequat in cordibus alioꝝ oñdit cū ſubdit. ⌊ in die eius. ⌋ que. ſ. eſt dies pditiōis ipſi⁹. ⌊ ſtupebūt nouiſſimi. ⌋ i. minores de pplo pre nimia admiratiōe nō ualētes ↄſiderare quō tāta glia pctōris ſubito in nihilū ſit redacta. ⁊ quātuʒ ad maiorē ſbdit. ⌊ Et pmos inuadit horror. ⌋ timētes ſ. ne eis eueniat ſile. ⁊ videt hoc induxiſſe ad rn̄dēduʒ ei qd iob ſup. 14. dixerat ſiue nobiles fuerint filij ei⁹ ſiue ignobiles nō itelligēt. attn̄ caro eius dū viuit dolebit. ex quo videbat iob cōminatiōes amicoꝝ uel pmiſſiōes de euētib⁹ futuris ↄtingētib⁹ poſt morte ↄfutaſſe: ſʒ aliud hic baldath rn̄det ꝙ hi⁹ infortunia que poſt morte accidūt: ⁊ ſi mortuus non cognoſcit: infligunt tn̄ a deo hi⁹ pene pp correctionē alioꝝ. ⁊ qꝛ premiſerat qſdā penas pctōris ad viā pn̄tis vite ptinentes qſdā vo ad finē vie. i. ad morte uel ad ea que poſt morte eueniūt. ideo qſi epilogādo ſubdit. ⌊ hec ergo ſunt tabernacula iniq. ⌋ i. pceſſus ei⁹ in via preſentis vite. tabernaculis eni viatores utunt quantū ad ultimum fineʒ qui eſt qſi terminus motus ſubdit. ⌊ ⁊ iſte locus eius q ignorat deū. ⌋ uel per infidelitatē: uel p inobedientiam.

Capm. 19m. Lectio. I.

REſpondēs aūt iob dixit. Uſquequo affligitis aīam meā: ⁊ atteritis me ſermonib⁹. En decies cōfudiſtis me: ⁊ non erubeſcitis opprimētes me. Nempe ⁊ ſi ignoraui mecum erit ignorātia mea. At uos ↄtra me erigimini: ⁊ arguitis me opprobrijs meis. Saltē nūc intelligite qꝛ deus nō equo iudicio afflixerit me: ⁊ flagellis ſuis me cinxerit. Ecce clamabo vim patiēs: ⁊ nemo audiet. Uociferabor: ⁊ nō eſt qui iudicet. Semitā meaʒ circūſcripſit ⁊ trāſire nō poſſuʒ: ⁊ i calle meo tenebras poſuit. Spoliauit me gloria mea: ⁊ abſtulit coronaʒ de capite meo. Deſtruxit me vndiqȝ ⁊ pereo ⁊ quaſi euulſe arbori abſtulit ſpeʒ meā. Irat⁹ eſt ↄtra me furor eius: ⁊ ſic me habuit: quaſi hoſtē ſuū. Sil' uenerūt latrones ei⁹ ⁊ fecerunt ſibi viā per me ⁊ obſederūt in gyro tabernaculū meū. Fratres meos longe fecit a me: ⁊ noti mei qſi alieni receſſerūt a me. Dereliquerūt me ppinqui mei ⁊ qui me nouerant obliti ſunt mei. Inqlini dom⁹ mee ⁊ ancille mee ſicut alienū hūerunt me: ⁊ qſi peregrinus fui in oculis eoꝝ. Seruū meū uocaui ⁊ nō rn̄dit: ore pprio deprecabar illū. Halitū meū exhorruit uxor mea: ⁊ orabā filios uteri mei. Stulti quoqȝ deſpiciebant me: ⁊ cū ab eis receſſiſſē detrahebāt mihi. Abbominati ſunt me quondā ↄſiliarij mei: ⁊ queʒ maxime diligebā auerſat⁹ eſt me. Pelli mee ↄſumptis carnib⁹ adheſit os meū: ⁊ derelicta ſunt tantūmodo labia circa dētes meos. Miſeremini mei miſeremini mei ſalteʒ uos amici mei: qꝛ man⁹ domini tetigit me. Quare perſequimini me ſicut de⁹: ⁊ carnibus meis ſaturamini.

Baldath in pmiſſis vbis ad duo attēdiſſe videt. Pmo qdem ad ↄfutandū iob de iſipientia ⁊ ſupbia ⁊ furore: per qd eū affligē intēdebat: ſup alijs amicis ſuis. ⁊ iō dic. ⌊ Uſqȝquo affligitis aīam meā. ⌋ 2o ad ↄfirmādū ſuā ſniaʒ ꝙ aduerſitates pn̄tis vite pro pctīs pueniāt. qd qdē plixe pſecutus fuerat: enumerando diuerſas aduerſitates abſqȝ alia pbatiōe iducta. ⁊ quātū ad hoc ſbdit. ⌊ ⁊ atteritis me ſmonib⁹. ⌋ i. vbis fatigatis nō pro hoīb⁹ cōiunctis. Eſt aūt tolerabile ſi ſel' aliqs ↄtra amicū ſuū loquatur: ſʒ ſi hō multiplicet hi⁹ vba videt eſſe malitie ↄfirmate. vn̄ ſbdit. ⌊ en decies ↄfudiſtis me. ⌋ ī ipſi loquēdo ⁊ me cū qdaʒ indignatiōe audiēdo. Ante hāc aūt rn̄ſioneʒ qnquies iob iuenit locut⁹ ſi icipiam⁹ ad hoc ꝙ dixit. Pereat dies in qua nat⁹ ſuʒ: ⁊ quinqȝ ei rn̄diſſe amici ſui iueniunt. Saltē aūt pre ↄfuſione ⁊ ſi nō pp amicitiā debuiſſent afflicti ab afflictione ceſſare. vn̄ ſubdit. ⌊ ⁊ nō erubeſcitis opprimētes me. ⌋ ſ. tā obprobrijs qʒ plixitate vboꝝ me grauātes. Inter cetera aūt obprobria videt eū baldath de ignorantia notaſſe: cū dixit. Intellige prius ⁊ ſic loqmur. que qdeʒ ignorātia tolerāda ab amicis eēt: ⁊ pp eam excuſandus. Nō āt erat ei iproperāda maxie tpe aduerſitatis ⁊ iō ſubdit. ⌊ Nēpe ſi ignoraui mecū erit ignorantia mea. ⌋ q. d. nihil uos: ſʒ me ſolū grauat. vn̄ ad uos nō ptinebat iter aduerſa mihi ignorātiā iproperare. ⁊ ideo ſbdit. ⌊ at uos ↄtra me erigimini. ⌋ ſ. ſciaʒ urām oſtendētes: ⌊ ⁊ arguitis me obpro. meis. ⌋ i. que ad me ſoluʒ ptinēt ⁊ alios nō grauāt. qb⁹ pmiſſis ad ↄfutationē amicoꝝ ptinētib⁹ accedit ad principale ppoſitū pſequēdū intēdens oñdē falſuʒ eſſe qd dicebāt: ꝙ pſentes aduerſitates ſemp pp pctā pterita pueniūt: ex qua ſuppōne ſtatim a prin⁹ ad incōueniens ducit dicens. ⌊ ſaltē nūc intelligite: qꝛ deus nō equo iudicio afflixerit me. ⌋ q. d. ſi aduerſitates nō adueniūt niſi pro peccatis nō eſt equū dei iudiciū: quo me nō grauiter peccantē: grauit afflixit. dicit aūt. ⌊ ſaltē nunc. ⌋ qꝛ hactenus nō ita enumerauit ſuas aduerſitates: ſicut nunc. Nō ſolū aūt ſe dicit aduerſitatibus afflictum: ſʒ ⁊ eis

ꝯcluſuꝫ ut viā euadēdi iuenire nō poſſit. vñ ſeq̄t. ⌊ ⁊
flagellis ſuis me cinxerit. ⌋q̄ꝛ.ſ.ipſa flagella remedio/
rū viā ſbtraxerūt. ⁊ h̄ 3ᵐ p̄rio incipit ꝓſeq. Pōt aūt in
aduerſitatibꝰ remediū inueniri. Primo q̄dē per auxi/
liū humanū: ⁊ hoc duplr̄. vno mō in ipſo facto puta
cū aliq̄s ab aliquo violēter opp̄mit̄ ⁊ ab illo ſuccurſū
hēt. ⁊ ad hoc excludēdū dicit. ⌊ Ecce clamabo viꝫ pa
tiens ⁊ nemo exaudiet. ⌋q.d.ſi clamarē ꝯtra eos qui
me violēter opprimūt: nullus exaudiret ut auxiliū fer
ret. Alio mō poſt factū: puta cū aliq̄s iniuriaꝫ paſſus
ꝯquerit̄ iudici qui eū ſnial̄r reſtituat ⁊ iudicat: ⁊ hoc
excludēs ſubdit. ⌊ Uociferabor ⁊ non eſt q̄ iudicet. ⌋
i.ſi uociferarer ꝯquerēdo nō adeſſet iudex q̄ me ſuo iu
dicio libaret. Sꝫ inuenit̄ in aduerſitatibꝰ remediū ab
ipſo hoīe: qui aduerſitates euadit. ⁊ h̄ duplr̄. vno mō
per pōm. ⁊ hoc excludit dicēs. ⌊ ſemitā meā circūſcri/
pſit ⁊ trāſire nō poſſum. ⌋q.d.tot ipedimēta ꝓceſſibꝰ
meis appoſuit: ut ea amouē nō poſſim. Alio mō per
prudētiā: ⁊ ad hoc excludēdū ſubdit. ⌊ ⁊ in calle meo
tenebras poſuit. ⌋ut.ſ.nō videā q̄liter ſit ꝓcedēdum.
¶ Deinde excluſis remedijs ſubiungit aduerſitates
incipiēs ab exterioribꝰ bonis que ꝑdidit: iter que pri/
mo ponit iacturā honoris ⁊ glie cuꝫ dicit. ⌊ ſpoliauit
me glīa mea. ⌋q̄ꝛ cū prius in honore ⁊ reuerētia habe
retur. tūc ēt euꝫ iuniores tp̄e euꝫ irridebāt. ut dr̄ infra
xxx. Scdo ponit diſpendiū dignitatis. vñ ſubdit. ⌊ ⁊
abſtulit coronā de capite meo. ⌋q̄ꝛ qui añ ſedebat q̄ſi
rex circūſtāte exercitu: ut dr̄ ifra. xxix. nunc ſedet i ſter
quilinio teſta ſaniē radebat: ut dictū eſt ſupra ſecūdo.
Tertio ponit dānū exterioꝝ rerū cū dixit. ⌊ deſtruxit
me vndiq̄ꝫ. ⌋ſ.deuaſtatis oībꝰ exterioribꝰ bonis: ⁊ ad
uerſitate durāte q̄ꝛ nō eſt ſpes recuꝑandi. vñ ſubdit.
⌊ ⁊ q̄ſi auulſe arbori abſtl̄it ſpeꝫ meā. ⌋arbor enī quā
diu radicibꝰ terre inheret: hēt ſpem ſi fuerint rami eiꝰ
ut rurſū vireſcāt. ſed ſi euellant̄ eius radices de terra:
neceſſe eſt ut ſiccet̄ ⁊ pereat. ita ēt ipſe q̄ſi auulſis radi
cibus nullā hēbat ſpem ꝓſperitatē tp̄alē recuperādi.
radix āt ſpei eſt duplex. Una q̄dē ex ꝑte diuini auxilij.
alia v̄o ex ꝑte auxilij humani. radix aūt ſpei que eſt ex
diuino auxilio videbat̄ eē auulſa ꝑꝑ hoc ꝙ deꝰ ei gra/
uiter videbat̄ iratꝰ ſm̄ illoꝝ opinionē qui diuinā pu/
nitionē in ſolis aduerſitatibꝰ huius vite ponebāt. vñ
dicit. ⌊ iratꝰ eſt ꝯtra me furor eiꝰ. ⌋q.d.ad deſignādū
uehemētiā ire. nā furor eſt ira acceſa. Solet aūt furor
quo uehemētior eſt eo citius trāſire. ⁊ ſic pōt in futuꝝ
remanē ſpes de irato. ſꝫ ſi ira in odiū trāſeat iā nō vi/
debit̄ ſpes ulla reſtare ⁊ ad hoc ſignanduꝫ ſubdit. ⌊ ⁊
ſic me hūit q̄ſi hoſtē ſuū. ⌋ab inimico āt nō ſperat̄ re
mediū. diuine aūt ire ⁊ odij ſignū ponit cū ſubditur.
⌊ ſil̄ uenerunt latrones eiꝰ. ⌋latrones noīat ſabeos ⁊
caldeos ⁊ demones qui eiꝰ bona uaſtauerāt ſil̄ q̄ſi ex
ꝯdicto quos noīat dei latrones q̄ſi hoc ex ordinatiōe
diuina cōtigerit: ſicut ⁊ amici iob dicebant̄. Predicti
aūt latrones depredati ſūt iob publice abſq̄ꝫ aliqua re
uerentia uel metu. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ fecerunt ſibi viā per
me. ⌋q.ita me ſūt deꝑdati ſic hoſtes i via iſeſtauerūt
etiā eū ul̄iter ⁊ ꝑſeueranter: ⁊ quātū ad hoc ſbdit. ⌊ ⁊
obſederūt. ⌋ſ.ꝑſeuerāter. ⌊ in gyro. ⌋i. vniuerſal̄r quā
tuꝫ ad oīa. ⌊ tabernaculū meū. ⌋i.bona domus mee.
¶ Deinde oſtēdit auulſam eſſe radicē ſpei que eſt ex
humano auxilio oñdēs ꝙ nihil auxilij poterat expecta
re de q̄bꝰ magis videbat̄. ⁊ enumerat p̄rio illos q̄ ſūt
habitatiōe domus ſeꝑati icipiēs a f̄ribus dicēs. ⌊ fra
tres meos lōge fecit a me. ⌋ul̄.ſ.auxiliū mihi ferre uel
nō uelint uel nō poſſint. ¶ Deinde ponit familiares
amicos cū ſubdit. ⌊ ⁊ noti mei q̄ſi alieni receſſerunt a
me. ⌋mihi.ſ.auxilium nō ferētes. Quātū aūt ad ꝯſā/
guineos uel q̄cūq̄ꝫ alia viciſſitudine ꝯiūctos ſubdit.
⌊ dereliquerunt me ꝓping mei. ⌋auxiliuꝫ nō ferētes.
quātū v̄o ad illos cū quibus aliq̄ñ fuerat cōuerſatus
ſbdit. ⌊ ⁊ qui me nouerāt. ⌋ſ.olim q̄ſi familiarē amicū
nūc in tribulatiōe obliti ſūt mei.ſ.de me nō curātes.
poſt hos accedit ad enumerādū domeſticos dicens.
⌊ inq̄lini domus mee. ⌋qui.ſ.mihi ſ̄uire cōſueuerunt
⌊ ⁊ ancille ſicut alieni hūerūt me. ⌋de meis.ſ.afflictio
nibus nō curātes. ⌊ ⁊ q̄ſi ꝑegrinꝰ fui in oculis eoruꝫ. ⌋
me.ſ.penitꝰ ꝯtēnentes. ¶ Deinde de inobediētia ſer
uoꝝ ſubdit. ⌊ ſ̄uuꝫ meū uocaui ⁊ nō r̄ñdit mihi. ⌋ad
dit aūt ⁊ ſuꝑbū ꝯtēptū. ⌊ ore ꝓprio deꝑcabar illuꝫ. ⌋
i.oportebat me ad eū agē nō iperio ſꝫ p̄cibꝰ ꝑꝑ hoc ꝙ
me ꝯtēnebat. ¶ Deinde enumerat ꝑſonas maxie cō
iūctas.ſ.uxorē ⁊ filios. ſolet aūt uxoribꝰ maxime dele
ctabilis fieri p̄ñtia viri. niſi forte ex aliqua graui corru
ptione horribilis reddat̄. ⁊ ad hoc ſignandū ſubdit.
⌊ halitū meū exhorruit uxor mea. ⌋ſ.ꝑꝑ fetorē ulcerū
ex q̄bus ei horribilis reddebat̄. filij aūt ex ſolo nutu pa
rentis ſolēt eius uolūtatē iplere. ex magno aūt ꝯtēptu
parentis ꝓuenit: ꝙ patrē cui opꝫ a filio reuerentiā ex/
hiberi: oporteat ſupplicē filiū deꝑcari: ⁊ ad hoc oſten
dendū ſubdit. ⌊ ⁊ orabā filios uteri mei. ⌋ſꝫ hoc vide
tur ꝯtra id q̄ꝺ dictū eſt ſupra. Primo ꝙ filij eiꝰ ⁊ filie
oppreſſi ſunt per domꝰ ruinā. ſed pōt dici ꝙ aliq̄ par/
uuli remāſerāt q̄ nō interfuerāt illi ꝯuiuio. ul̄ forte ali
qui filij filioꝝ qui mortē ꝓprioꝝ parentū p̄ctis ꝓprijs
iputātes p̄ctis iob ipꝫ ꝯtēnebant. Poſtq̄ꝫ ergo ſe de/
ſpectū dixit a domeſticis ⁊ a forēſicis: oſtēdit ꝯñter ſe
deſpectū eſſe ⁊ a ſtultis ⁊ a ſapiētibus. Eſt aūt ſtulto/
rū ꝓpriū ꝙ eos deſpiciāt quos in miſ̄ijs videāt. q̄ꝛ ſola
bona terrena honorāda putāt. ⁊ iō dic̄. ⌊ ſtulti quoq̄ꝫ
deſpexerūt me. ⌋ſ.corde p̄ñtē. ⌊ ⁊ cū ab eis receſſiſſeꝫ
detrahebāt mihi. ⌋ſ.ore pronūciātes que in p̄ñtia dicē
uerebant̄. ¶ Deīde etiā ſe a ſapiētibus deſpectū dic̄
quos aliq̄ñ familiares hūerat. vñ dic̄. ⌊ abhomiati ſ̄t
me quondā ꝯſiliarij mei. ⌋quos.ſ.ꝑꝑ eoꝝ ſapiam ad
meū cōſiliū admittebā. ⌊ ⁊ quē maxie diligebā aduer
ſatꝰ eſt me. ⌋⁊ forte dicit ꝑꝑ aliquē eoꝝ qui p̄ñtes ade
rant qui ei grauiꝰ aduerſabat̄. Sic igit̄ p̄miſſis aduer
ſitatibus que ꝑtinēt ad exteriora ſubiūgit de ꝓprij cor
poris ꝯſūptione dicens. ⌊ pelli mee ꝯſūptis carnibus
adheſit os meum. ⌋q̄a.ſ. ꝑꝑ grauitatē egritudinis car
nes eiꝰ ꝯſumpte erāt. ita ꝙ cutis eius oſſibus adherēt
ſꝫ q̄ꝛ labia ſūt carnea que dētibus ſic̄ oſſibus adherēt
iō ad hec excipiēda ſbdit. ⌊ ⁊ derelicta ſūt tantūmō
labia circa dētes meos. ⌋per q̄ꝺ videt̄ occulte inue/
re ꝙ oībus alijs officijs mēbroꝝ ceſſantibus ſolū ei re
māſerat locutiōis officiū. enumeratis ergo aduerſitati
bus ſuis eos ad cōpaſſionē iuitat gemināns nunc peti/
tionē ꝑꝑ ml̄titudinē miſeriarū dicēs. ⌊ miſ̄emini mei
miſeremini mei ſaltē uos amici mei. ⌋ex quo ab alijs
ſum derelictus. Cauſa autē miſerendi eſt miſeria que
tāto grauior eſt quāto a fortiori inducitur. ideo ſubdit
⌊ q̄ꝛ manus domini tetigit me. ⌋intelligebat enim ſe
a deo percuſſum. nō videtur autem decens ut homo
afflicto afflictionem addat. ⁊ ideo ſubdit. ⌊ quare per
ſequimi me ſicut deus. ⌋q.d. ſufficit mihi perſecutio
que eſt a deo. ueſtrum autē eſſet magis conſolationē
adhibere. qualiter autē eum perſequerentur oſtēdit
ſubdēs. ⌊ ⁊ carnibꝰ meis ſaturamini. ⌋q̄ꝺ proprie ad
detractores pertinet: qui carnibus humanis ueſci di
cuntur inquantum iniquitatibus aliorum delectan/
tur. Caro enim eſt infirmior pars animalis.

Lectio. II.

Quis mihi tribuat ut ſcribant ſermones mei: Quis mihi det ut exarent in libro ſtilo ferreo ⁊ plūbi lamina uł celte ſculpant in ſilice: Scio eni ꝙ redēptor meꝰ viuit: ⁊ in nouiſſimo die de terra ſurrecturus ſum. Et rurſuꝫ circūdabor pelle mea: ⁊ in carne mea videbo deū. Quē viſurus ſum egoipſe: ⁊ oculi mei cōſpecturi ſunt ⁊ nō alius. Repoſita eſt hec ſpes mea i ſinu meo. Quare ergo nunc dicitis ꝑſequamur eū ⁊ radicē ỽbi iueniamꝰ cōtra eū: Fugite ergo a facie gladij: qm̄ ultor iniqtatum gladius eſt: ⁊ ſcitote eſſe iudicium.

¶ Dixerat ſupiꝰ iob ſpeꝫ ſuā eē ablatā qſi arboris auulſe. qđ qdē dixit referēs ad ſpem tp̄alis pſ̄pitatis recuperāde: ad quā eū amici eiꝰ multiplr̄ icitabāt. hāc aūt ſpem ſibi h̄ndā nō eē ſup multiplr̄ oſtēdit ad diuerſa icōueniētia deducēdo. Nūc aūt māifeſte ſuā itētionē apit oſtēdēs ſe p̄dicta nō dixiſſe qſi de deo deſperans ſed q͛ altiorē ſpem de eo gerebat: nō qſi relata ad p̄ntia bona: ſed ad futura. Et q͛ grādia ⁊ mira ⁊ certa dicturus erat: oſtēdit deſideriū ſuū ad h̄ ꝙ ſnia quā dicturꝰ erat in fide pctoꝝ ꝑpetuet. trāſmittimꝰ aūt ſenſus ⁊ ỽba nr̄a in poſteros per ſcripture offm̄: ⁊ iō dicit ⌊ qs mihi tri. ut ſcri. ſer. mei. ⌋ ſ. quos dicturus ſum de ſpe quā in deo firmaui ne obliuiōi deleant. Solēt aūt ea que atramēto ſcribunt per lōgingtatē tp̄is deleri: ⁊ iō qn̄ nolumꝰ aliquā ſcripturā in lōginquū ꝯſuari non ſolū per modū ſcripture eā deſcribimꝰ: ſed per aliquā impſſionē ſiue in pelle ſiue in metallo ſiue i lapide: ⁊ q͛ illud qđ ſpabat nō erat in p̄mo futurū ſed in fine tēporū reſuat iplēdū. ⁊ iō ſubdit. ⌊ qs mihi det ut exarent in libro ſtilo ferreo. ⌋ qſi in impſſione aliq̄ facta i pelle. aut ſi h̄ parū eſt impſſione fcā fortior ⌊ in lamina plūbi. ⌋ uel ſi ⁊ h̄ paruꝫ vı̄ ⌊ celte ſculpant ſtilo ferreo in ſilice. ⌋ qui ſunt aūt hij ſmones quos tāta diligētia uelit ꝯſeruari oñdit ſbdēs. ⌊ Scio eni ꝙ redēptor meꝰ viuit. ⌋ ſingulr̄ h̄ per modū cāe aſſignat. ea eni que p certo nō h̄emꝰ nō curamꝰ mādare memorie: ⁊ iō ſingulr̄ dicit. ⌊ ſcio eni. ⌋ q. ſ. per certitudinē fidei. eſt aūt hec ſpes de glīa reſurrectiōis future. circa quā primo aſſignat cām cū dicit. ⌊ redēptor meꝰ viuit. ⌋ Ubi cōſiderādum ꝙ hō q imortalis ꝯſtitutꝰ fuerat a deo mortē per pctm̄ icurrit ſꝫ illō Ro. 5°. Sic per vnū hoiem pctm̄ itrauit in hūc mūdū ⁊ per pctm̄ mors: a quo qdē pctō per chr̄z redimēdū erat genꝰ hūanū: qđ iob per ſpz fidei ꝓuidebat. redemit aūt nos chr̄s de pctō poſt mortē, p nob moriēdo: nō aūt ſic mortuꝰ eſt ꝙ eū mors abſorbēt: q͛ etſi mortuꝰ ſit ſm hūanitatē: mori tn̄ non potuit ſꝫ diuinitatē. ex vita aūt diuinitatis ēt hūanitas eſt repata ad vitā reſurgēdo ſꝫ illō. 2. ad Corin. ulti. Nā ⁊ crucifixꝰ eſt ex īfirmitate nr̄a: ſed viuit ex ỽtute dei. ⁊ vita aūt chr̄i reſurgētis ad oēs hoies deſūdet in reſurrectiōe cōi. vñ ⁊ ibidē ſbdit Apl's: Nā ⁊ nos īfirmi ſumꝰ in illo: ſꝫ viuemꝰ in illo. ſ. ỽtute dei i nob. vñ ⁊ dñs dixit Jo. 5°. Qñ mortui audiēt vocē filij dei: ⁊ q audierint viuēt. ſic eni pr̄ h̄et vitā in ſemetipſo: ſic dedit ⁊ filio vitā in ſemetipſo h̄ere. eſt ergo p̄mordialis cā reſurrectiōis hūane vita filij dei que nō ſumit initiū ex maria ſic ebionite dixerūt. ſed ſemp fuit ſꝫ aplm̄ hebreorū ultio. Jeſus chr̄s heri ⁊ hodie ipſe ⁊ in ſcl'a. ⁊ ideo ſignant dic. ⌊ redēptor meꝰ viuit. ⌋ ex hac cā futuram reſurrectiōnē p̄nūciat tp̄s ipſiꝰ determinās cū ſbdit. ⌊ ⁊ in nouiſ. die de t͛ra ſur. ſuꝫ. ⌋ Ubi ꝯſiderādū eſt ꝙ qdā ponētes motū celi ⁊ hūc ſtatū mūdi in eťnū duraturꝝ poſuerūt ꝙ circa reuolutiōes annoꝝ redeūtibꝰ ſtellis ad ſitꝰ eoſdē hoies mortui repent ad vitā. cū aūt dies ex motu celi cāet ſi motꝰ celi in eťnū durabit: nullus erit nouiſſimꝰ dies: ⁊ iō ad p̄dictū errorē tollēdū ſignāter dic. ⌊ in nouiſſimo die. ⌋ ⁊ ꝯcordat ſnie dñi q dic Jo. 6°. Ego reſuſcitabo eū i nouiſſimo die. Fuerūt alij q dixerūt ꝙ hoies reſurgēt reſumēdo nō t͛rena ſꝫ quedā celeſtia corꝑa. ſꝫ ad h̄ excludēdū ſbdit. ⌊ ⁊ rurſuꝫ circūda. pel. mea. ⌋ qđ ſignāter dic q͛ ſup dixerat ſolā pellē circa oſſa remāſiſſe. ex ip̄o aūt mō loquēdi rōnē reſurrectiōis aſſignat: ne. ſ. aia a ꝓprio idumēto ſemp remaneat denudata. Rurſus fuerūt alij q dixerūt aiaꝫ ideꝫ corpꝰ qđ depoſuerat reſūpturā: ſed ſꝫ ꝯditionē eādeꝫ ut. ſ. idigeat cibis ⁊ potibꝰ ⁊ alia opa carnalia huiꝰ vite exerceat: ſed h̄ excludit ſbdēs. ⌊ ⁊ in carne mea vi. d. deū. ⌋ Manifeſtū eſt eni ꝙ caro hois ſm ſtatum vite p̄ntis corruptibilis eſt. corpꝰ aūt qđ corrūpit aggrauat aiaꝫ: ut dr̄ Sap. 9°. ⁊ iō nullus in hac mortali carne viuēs pōt vidē deū. ſed caro quā aia in reſurrectione reſumet eādē qdē erit p ſbam neq; corruptionē h̄ebit ex diuino munē ſm illud Apl'i. j. ad Corin. 15°. Opꝫ corruptibile hoc iduē icorruptionē. ⁊ iō illa caro huiꝰ ꝯditionis erit ꝙ in nullo aiaꝫ ipediat qn deū poſſit videre. ſed erit ei oīno ſubiecta. qđ ignorās porphiriꝰ dixerit ꝙ aia ad h̄ ꝙ fiat btā oē corpꝰ fugiēdū ē qſi aia ſit deū viſura nō hō. ⁊ ad h̄ excludēdū ſbdit. ⌊ quē viſurꝰ ſuꝫ egoipſe. ⌋ q. d. nō ſolū aia mea deū videbit: ſed egoipſe q ex aia ⁊ corpe ſbſiſto. ⁊ ut oſtēdat ꝙ illiꝰ viſionis etiā ſuo mō erat p̄ticeps corpꝰ ſbiūgit. ⌊ ⁊ oculi. m. cō. ſ. ⌋ nō q͛ oculi corpis diuā eēntiā ſūt viſuri: ſed quia oculi corpis videbūt deū hoieꝫ fcm̄. videbūt ēt glīa dei i creaturā refulgētē ſm Augm̄ in fine de ciuitate dei. ⁊ ut idē nūo nō ſolū ſpē reparādus hō credat ad deū vidēdū ſbiūgit. ⌊ ⁊ nō aliꝰ. ⌋ ſ. nūo. ſ. ne credat taleꝫ ſe vite repationē expectare qlē deſcribit Ariſto. in 2° de gn̄atione dicēs. ꝙ quorūcūq; ſba eſt corruptibilis reiterant eadē ſpe nō eadē nūo. hijs ḡ p̄miſſis de cā reſurrectionis tp̄e ⁊ mō ⁊ glīa reſurgētis ⁊ idētitate eidē ſubiūgit ⌊ repoſita eſt hec ſpes mea in ſinu meo. ⌋ ad oñdēduꝫ ꝙ hāc ſpem nō ſolū h̄ebat in ỽbis ſed in corde abſcōditā: nō dubiā ſed firmiſſimā: nō qſi vilē ſꝫ qſi p̄cioſaꝫ qđ eni in ſinu abſcōdit in occulto habet ⁊ firmit ꝯſeruat: ⁊ charū reputat. ſic ḡ oſtēſa altitudie ſpei ſue quā h̄ebat de deo excludit eoꝝ calūnias qs ꝯtra eū querebāt ꝙ dei ſpem ⁊ amorē abieciſſet: q͛ in tp̄alibus ſpeꝫ nō h̄ebat: vñ ſbdit. ⌊ qre ḡ nūc dicitis ꝑſeqmur eū. ⌋ ſ. tanq; de deo deſperātē/ uel deū nō timētē. ⌊ ⁊ radicē ỽ. iue. ꝯ eū. ⌋ iprobādo dicta mea ꝙ ꝓuidētiam dei negauerim quā nō negabo ſed aſſero dicēs p̄mia ⁊ penas a deo p̄parari hoibus ēt poſt hāc vitā: ⁊ iō ſubdit ⌊ fugite ergo a facie gladij. ⌋ i. diuine ultionis in futura vita nobis reſeruate: q̄zuis tp̄ali pſ̄pitate floreatis ⌊ quoniam ultor iniqtatū gladius eſt. ⌋ i. ultio quā ipe ꝓprie inducet poſt mortem. ⌊ ⁊ ſcitote eſſe iudiciuꝫ. ⌋ non ſolum in hac vita ſed poſt hanc vitam in reſurrectione bonoꝝ ⁊ maloꝝ.

¶ Cap. 20m. Lcō. I.

Reſpōdens aūt ſophar naamathites dixit: Jdcirco cogitatōes mee uarie ſuccedūt ſibi: ⁊ mēs i diuerſa rapit. Doctrinā qua me arguis audiā: ⁊ ſp̄us itelligētie mee re

ſpõdebit mihi. Hoc ſcio a principio ex quo
eſt poſitus homo ſup terram ꝙ laus ipioꝝ
breuis ſit: ⁊ gaudiũ hypocrite ad iſtar pũcti
Si aſcẽderit uſqꝫ ad celũ ſupbia ei⁹: ⁊ caput
ei⁹ nubes tetigerit: q̃ſi ſterglíniũ in fine pdet
tur: ⁊ qui eũ viderãt dicẽt: ubi eſt: Velut ſõ-
niũ auolãs nõ iueniet: trãſiet ſicut viſio no-
cturna. Oculus qui euꝫ viderat nõ videbit:
neqꝫ ultra ituebit eũ loc⁹ ſu⁹. Filij ei⁹ atterẽ-
tur egeſtate: ⁊ man⁹ illi⁹ reddẽt ei dolorẽ ſuũ
Oſſa ei⁹ iplebunt vitijs adoleſcẽtie ei⁹: ⁊ cũ
eo in puluẽ dormiẽt. Cũ eni dulce fuerit in
ore ei⁹: malũ abſcondit illud ſub lingua ſua.
Parcet illi ⁊ non derelinquet illud: ⁊ cela-
bit in gutture ſuo.

Sophar audita ſnia iob de ſpe future vite acq
euiſſe videt: vñ ⁊ poſt hãc rñſionem
ſcõam ei⁹: ẽtio nihil ꝯdixit: ſed tñ adhuc erat aliqd in
corde ei⁹ qõ a priori ſnia eũ nõ pmittebat oino recedẽ.
putabat eni ꝙ etſi in futura vita fierent retributiones
⁊ punitiões ꝑ meritis ut iob dixerat: nihilominus tñ
adhuc ei videbat ꝙ ꝓſpitates ⁊ aduerſitates hui⁹ vi-
te hoib⁹ diſpẽſarent a deo pro merito v̄tutũ uel pctõ
rũ: ⁊ iõ q̃ſi in pte ꝯuict⁹ ⁊ in pte adhuc pmã ſniam te-
nẽs dicit. Idcirco. ſ. ppt v̄ba que dicis de ſpe futu
re vite. cogitationes mee ua. ſuc. ſibi. ⁊ ut nõ itelli-
gant hi⁹ uarie cogitatiões ad eãdẽ ſniam ptinẽ: ſic cũ
aliqs eãdẽ ꝯclõnẽ per uarias rõnes excogitat ſbdit. ⁊
mẽs in diuerſa rapit. ſ. violẽtia rõnũ que induci pñt
pro utraqꝫ ſnia nũc ad vnũ nũc ad aliõ ducoꝛ: ⁊ qꝛ nõ
ſufficeret ad ꝯrias rões ſoluẽdas videbat enim ei ꝙ
ſniam iob de ſpe future vite repudiare nõ debẽt: ⁊ iõ
ſbdit. doctrinã qua me arguis audiã. credẽdo. ſ. qõ
dixiſti de reſurrectiõe futura: ſed tñ adhuc totalr pmã
ſniam nõ dimitto: ⁊ hᵒ eſt qõ ſbdit. ⁊ ſpũs intel. mee
rñ. mihi. q. d. adhuc itellect⁹ me⁹ hẽt qd pro ſnia ſua
rñdeat. Hoc aũt videbat ei certiſſimũ ⁊ expimento ꝓ-
batum: ꝙ mali etſi aliq̃ ꝓſpitate gaudeãt: tñ illa ſit bre
uis ⁊ cito in hac vita ẽt finiat uel per feſtinã moꝛtẽ: uel
per aliquã ꝓſequẽtẽ aduerſitatẽ: ⁊ hoc eſt qõ ſubdit.
hoc ſcio a pncipio ex quo eſt poſit⁹ hõ ſup terraꝫ.
q. d. a pncipio humani gñis. ꝙ laus impioꝝ breuis
ſit. laudant eni qñqꝫ ad modicũ ꝓpt aliq̃ bonitatis
ſigna in vitia que in eis appent illa ſtatim obnubilant
ex iniqs opib⁹ que in eis appent: ⁊ iõ gaudiũ qõ hñt
de fauore qõ capiũt ex ſua ſimulatiõe in breui ptrãſit:
⁊ hᵒ ẽ qõ ſbdit. ⁊ gaudiũ hypocrite ad iſtar pũcti. q̃
ſi in momẽto ptrãſiet. quia ex fructibus ſuis cognoſcit
ut dr̃ Matthei. 7º. Cõtigit eni qñqꝫ ꝙ ex illo fauore
quẽ breui tpe ex ſua ſimulatiõe captauit ad aliquẽ aliũ
ſtatũ ſublimat⁹ eſt: vñ ꝯñter oſtẽdit ꝙ nec hᵒ ei ſtabile
erit dicẽs. ſi abſcõdit uſqꝫ i ce. ſu. ei⁹. i. ꝓpt altũ ſta
tũ qõ adept⁹ eſt in tãtã aſcẽdat ſupbiã ꝙ nõ reputet ſe
caducũ q̃ſi terrenũ: ſed imobilẽ q̃ſi celeſtẽ. ⁊ eius ca-
put nubes tetigerit. ut. ſ. ultra cõeꝫ ſtatũ hoiuꝫ pmo-
ueat. q̃ſi ſterglinũ in fine pdet. uel ꝓpt feſtinã moꝛ
tẽ ex qua reddet humanũ cadauer vile ⁊ abhoiabile
q̃ſi ſtercus ſꝫ illud Hiere. 9º. Cadet morticinum hois
q̃ſi ſtercus ſup faciẽ regionis. uel per hᵒ ꝙ ei⁹ malitia de
teget ⁊ ab oib⁹ reputabit vilis ſm illud Ecc. 9º. Ois
mulier que eſt fornicaria q̃ſi ſterc⁹ in via ꝯculcabitur.
Ei⁹ aũt ſupbia deiecta ſtupoꝛ in coꝛdib⁹ hoium oriet

de tã ſubita deiectiõe ⁊ reuerẽtia que hẽbat ad ipꝫ ceſ
ſabit: vñ ſubdit. ⁊ qui eũ viderãt dicent ubi eſt. uel
admirãtes uel ꝯtẽnẽtes. ⁊ ut oſtẽdat ei⁹ deiectionẽ ir-
repabilẽ eẽ ſubdit. ⁊ uelut ſõ. auo. nõ iue. ſicut eniꝫ
auis facilr auolãdo aufert ab oculis hoiuꝫ: ita ẽt ſõnia
de facili auferunt a cogitatione hũana: ⁊ qꝛ eoꝝ nullũ
manet ueſtigiũ uel debile: neqꝫ ad aliqõ teſtimonium
per qõ ſi pdat poſſit reqri: iõ irrepabilr trãſit eius co-
gnitio: ⁊ ſilr dat itelligẽ ꝙ caſus ipioꝝ ſit irrecupabilis
⁊ hi⁹ recupabilitatis cãm oſtẽdit multiplicẽ. pmo qdẽ
ex pte ipſi⁹ pctõris qui pit: vñ dic. trãſibit ſicut viſio
nocturna. que qdẽ eſt viſio fantaſmatis nõ pmanen
tis: ⁊ iõ poſtq̃ꝫ deſierit ad eã redit⁹ hẽri non põt. viſio
aũt diurna eſt alicui⁹ rei pmanẽtis: quã ſi aliqs vide-
re deſierit ad eã vidẽdã rurſus recurrẽ põt. ⁊ ſilr q̃ꝫdiu
pctõꝛ manet ſi aduerſitas ei adueniat põt repatio ſpa-
ri. ſed qñ ipſe ex hac vita trãſierit nulla ulterius repa-
tio ſpat. 2º aũt ex pte alioꝝ hoium oſtẽdit cãm eẽ irre-
parabilẽ cũ ſbdit. oculus q eũ viderat nõ videbit.
ea eni que ab oculis recedũt/de facili ẽt a memoria trñ
ſeũt. vñ moꝛtui qui ſbtrahunt humanis aſpectibus de
facili obliuioni tradunt: ut ſic nec in memorijs hoium
gliam hẽant: nec amici eius amplius auxiliũ pſtare cu
rãt. 3º oſtẽdit cãm irrecupabilitatis eius: qꝛ nõ põt re
dire ad priorẽ ſtatũ: vñ ſubdit. nec ult in. eũ lo. eius.
nõ eni põt hõ redire poſt moꝛtẽ ad eũdẽ modũ viuẽ-
di: ⁊ nõ ſolũ ipſe deijciet ⁊ in ꝓpria perſona trãſiens ⁊
oculis hoiuꝫ ſbtractus ꝓprio loco nunq̃ꝫ reſtituẽdus:
ſed ẽt filij ꝑ pctõ eius punient: vñ ſeqt. filij eius atte
rent egeſtate. iuſto. ſ. dei iudicio. ut qꝛ ꝑ ditijs filioꝝ
peccauit in hᵒ ẽt ſpe ſua fruſtret: filijs eius paupibus ef
fectis. ¶ Deinde q̃ſi acqeſcẽs iã ſnie iob: ſubiũgit ẽt de
penis future vite dicẽs. ⁊ man⁹ il. red. ei do. ſuũ. i. ꝑ
opibus pctõꝝ que fec dolorẽ patiet i penis. ⁊ ꝙ iſta re
tributio doloris ſit itelligẽda poſt moꝛtẽ appet per hᵒ
qõ ſbdit. oſſa eius im. vi. adole. eius ⁊ cũ eo in pul.
doꝛ. q. d. ẽt poſt moꝛtẽ qñ carnes eius in puluereꝫ re
ſoluunt ſolis oſſibus in ſepulchro remanẽtibs penam
patiet ꝑ pctis nõ ſolũ que in ſenectute: ſꝫ ẽt que i ado
leſcẽtia cõmiſit: que ẽ magis pceps ad peccãdũ. ⁊ cãm
ẽt q̃re poſt moꝛtẽ puniat pro pctis oſtẽdit. Cũ enim
dul. fue. in ore eius ma. ab. il. ſub lin. ſua. ⁊ loqtur ad
ſilitudinẽ hois dulcẽ cibũ comedẽtis qui nõ cito illum
abſoꝛbet ſed diu tenet in ore ut diutius delectet. vnde
hãc ſilitudinẽ exponẽs ſbdit. parcet illi. ſ. malo uel
pctõ qõ eſt ei dulce nolẽs illõ deſtruẽ: qõ qdẽ deſtru-
eret deſerẽdo. vñ ſeqt. ⁊ nõ relinqt illõ. q̃re aũt nõ
relinquit oñdit ſbdẽs. ⁊ celabit in gutture ſuo. i. nl-
li manifeſtabit. ⁊ ꝓpt hᵒ nullũ ei pctm occultũ diſſua-
debit: nec aliqõ remediũ adhibebit: qõ adhibet pctã
ſua ꝯfitẽtibus. hec eſt ergo cã q̃re pctã alicui⁹ puniunt
poſt moꝛtẽ: qꝛ ea in vita relinquẽ noluit. Lcõ. II.

Panis eius in utero illius v̄tet in fel
aſpidũ itrinſec⁹. Diuitias q̃s deuo-
rauit euomet: ⁊ de uẽtre illius extra
het eas de⁹. Caput aſpidũ ſugget: ⁊
occidet eũ in lingua vipe. Nõ videat riuu
los fluminis toꝛrẽtis: mellis ⁊ butyri. Luet
que fecit oia: nec tñ ꝯſumet. Iuxta multitu
dinẽ adinuẽtionum ſuarum ſic ⁊ ſuſtinebit:
quoniam confringens nudauit pauperis
domum: rapuit ⁊ non edificauit eam: nec
eſt ſatiatus uẽter eius. Et cum habuerit que
ꝯcupierat

ꝯcupierat:poſſidē nō poterit. Nō remanſit
de cibo eiꝰ:⁊ ꝓpterea nihil ꝑmanebit de bo
nis eiꝰ. Cuꝫ ſatiatꝰ fuerit artabit̄:eſtuabit ⁊
oīs dolor irruet ſuꝑ eū. Utinā ĩpleat̄ uēter
eiꝰ ut emittat in eū irā furoris ſui:⁊ pluit ſu
per illū bellū ſuū. Fugiet arma ferrea:⁊ irru
et arcū ereū educiꝰ ⁊ egrediēs de uagina ſua
⁊ fulgurās in amaritudine ſua. Uadēt ⁊ ue
niēt ſuꝑ eū horribiles:oēs tenebre abſcōdi
te ſunt in occultis eiꝰ. Deuorabit eū ignis q
nō ſuccēdit̄:affliget̄ relictꝰ in tabernacłо ſuo
Reuelabūt celi iniqtatē eiuſ:⁊ terra ꝯſurget
aduerſus eā. Aptū erit germē domus illius
detrahet̄ in die furoris dei. Hec eſt ꝑs hoīs
ĩpij a deo:⁊ hereditas v̾boꝝ eius a dn̄o.

¶ Quia dixerat ꝙ oſſa ipij replēda ſūt vitijs adoloſcē
tie eiꝰ. ꝓſeqt̄ latiꝰ. ⁊ ꝑmo oñdit ꝙ bona que i h̄ mūdo
hūit ei v̾tent̄ i mala:⁊ utit̄ ſiłitudie comedētis:cui ci
bꝰ qñꝫ i malū ꝯuertit̄:⁊ h̄ duobꝰ modis. vno mō qñ
ꝫ cibꝰ idigeſtꝰ iteriꝰ manet ⁊ ꝯuertit̄ i hūores ueneno
ſos:⁊ quātū ad h̄ dic̄. panis eiꝰ i utō illiꝰ v̾tet̄ i fel aſ
pidū itriſecꝰ. q.d. ſic qñꝫ cibꝰ comeſtꝰ ꝯuertit̄ i hūo
res uenenoſos:ita ⁊ bona que i h̄ mūdo hūit ꝑſeuerā
ter uſqꝫ ad morte ꝯuertunt̄ i amaritudinē mortis. 2° ci
bꝰ qñꝫ comeſtꝰ q digeri nō pōt ꝑ uomitū extra eijcit̄:
cū abhoīatiōe ⁊ dolore. ita qñꝫ ēt ꝯtigit ꝙ hoīeꝫ pctō
res bona tꝑalia que i h̄ mūdo acqrūt q̄ꝛ eis bn̄ nō utū
tur q̄ſi idigeſta dino iudicio cū dolore amittunt̄:vn̄ ſb
dit. diuitias q̄s deuorauit. i. rapacit̄ acqſiuit. euo
met. i. cū abhoīatiōe ꝑdet. ⁊ de uētre eiꝰ. i. de eiꝰ
dn̄io. exhet eas deꝰ. q̄ꝛ. ſ. dino iudicio ꝑ quādā vio
lētiā ei auferent̄:nec ſolū bona que hūit ei v̾tent̄ i ma
lū:ſꝫ ēt ab inimicis mala patient̄ ⁊ fcō ⁊ v̾bo:⁊ iō duo
exēpla ponit. Pimū qdē de aſpide que mordēdo iter
ficit. vn̄ dic̄ caput aſpidis ſurget. ſ. ꝯ eū ad eū mor
dēdū. ꝑ qd̄ ſignificat̄ aliqs malefactoꝝ ꝑnceꝑ ⁊ ēt dia
bolus eū iuadēs. 2^m ex^m ponit de vipa que lingua ſua
uenena diffūdit:vn̄ ſeqt̄. ⁊ occidet eū lingua vipe.
ꝑ h̄ itelligit̄ qd̄cūꝫ nocumētū ꝓueniēs ex ligua hoīs
q̄ſi uenenū ex lingua vipe. ¶ Deide ſbiūgit penā ex ꝑ
uatiōe bonoꝝ. nō videat ri. flu. tor. mel. ⁊ bu. mel
aūt ⁊ butyrū i h̄ ꝯueniūt ꝙ utrūꝫ ſuaue ē ad edēdū:
ſꝫ mel offō apiū ex floribꝰ colligit̄:butyrū aūt miſterio
hoī ⁊ lacte domeſticoꝝ ſumit̄:vn̄ ꝑ mel pōt ſignificari
qd̄cūꝫ bonū delectabile ꝓueniēs abſꝫ iduſtria ho
minū. ꝑ butyrū aūt deſignat̄ aliqd̄ bonū delectans ex
ſtudio hūano ꝓueniēs. torrēs aūt ſbito ⁊ ex iſꝑato ſuꝑ
ueniēs i flumine abūdātiā deſignat ꝓpt̄ aqrū młtitu
dinē. i riuulis aūt diſtributio bonoꝝ deſignat̄. nō eni
oēs oīa hn̄t neqꝫ tꝑalia neqꝫ ſpūalia bona:ſꝫ qdā hec:
qdā illa. dat̄ ḡ itelligi ꝙ bonis ſcd̄m ſophar ſniam ſuaui
tas bonoꝝ ꝓueniat abūdāter ⁊ ex iſꝑato:tū ex hūano
miſterio:tū ex ꝓuidētia dina ſiue hūana iduſtria:ſꝫ tn̄
quādā ordiatā diſtributionē:q̄ qdē diſtributiōe ꝑuā
dū aſſerit pctōrē. ⁊ q̄ꝛ qñꝫ ex młtitudie penarū hō de
fic̄ ut ulteriores penas ſuſtinē nō poſſit:ſbiūgit ꝙ pctōr
q̄zuis i hac vita multiplr̄ puniat̄:tn̄ ulteriꝰ reſuat̄ ad
penas future vite:vn̄ ſeqt̄. luet que fec̄ oīa. i. ꝑ ſin
gulis pctīs ſuis penā patiet̄. nec tn̄ ꝯ. ſ. ſꝫ aīaꝫ que
futuriſ penis reſuat̄. ꝯn̄ter oſtēdit ꝯuenietiā penaꝝ ad
culpas cū ſbdit. iuxta młtitudinē adi. ſua. i. pctōꝝ
que ſollicite excogitat. ſic ⁊ ſu. ſ. q̄ꝛ pena ꝑ quādam

ꝯueniētiā culpe rn̄debit. ⁊ poſt h̄ manifeſtat quātū ad
culpā rapacitatis i q̄ duo ꝑ ordinē ponit. quoꝝ ꝑ^m eſt
violēta deꝑdatio:qd̄ ſignificat ſbdēs. qm̄ ꝯfr. nu. do.
pau. i ꝯfractiōe qdē violētiā ſignificās i nudatiōe ra
pinā. 2° ponit reſtōnis negligētiā:⁊ quātū ad h̄ ſubdit
domū ra. ⁊ nō edi. eā. q.d. ea que de domo rapuit
uel que i domo ꝯfligēdo deſtruxit recōpēſare neglexit
huic aūt culpe ꝯueniētē penā ſbiūgit dicēs. nec ē ſa.
uē. eiꝰ. q.d. q̄ꝛ nudauit domū pauꝑis:eū de bonis ſu
is ſatiari nō ſinēs:iō appetitꝰ eiꝰ nō ē ſatiatꝰ nec de bo
nis que iure poſſidet:neqꝫ de hijs que iniuſte acqeuit
q̄ꝛ ſic̄ dr̄ Ecc̄. 5°. Auarꝰ nō iplebit̄ pecunia. ⁊ q̄ꝛ amat
diuitias fructū nō capiet ab eis:⁊ quātuꝫ ad h̄ ſbdit. ⁊
cū ha. que ꝯcu. poſ. nō po. q̄ꝛ uel ipſe ſbtrahet̄ eis uł
illa ſbtrahunt̄ ei:⁊ h̄ ꝯueniēs ē:ut q̄ꝛ ea que rapuit ſpō
te reſtituē noluit ea iuitꝰ amittat. ¶ Deide vr̄ idē i cul
pa v̾acitatis quā ponit ſubdēs. nō re. de ci. eiꝰ. q̄ſi
ſ. qcqd hūit i ſuos uſus ꝯuertit:nec i alioꝝ necītatē re
ſeruās ſbiūgit ꝯueniētē penā dicens. ꝓptea ni. ꝑ. de
bo. eiꝰ. ſ. ei q̄ꝛ oīa ꝑdes:⁊ hec ē ꝯueniēs pena quātuꝫ
ad h̄ ꝙ de bonis ſuis alijs uoluit reſuare:vn̄ iuſtū eſt
ut ei nihil reſuet̄. Quātū v̾o ad h̄ ꝙ ſuꝑflua in ſuos
uſus ꝯſūpſit:ſbiūgit aliā ꝯueniētē penā dicēs. cū ſa
tiatꝰ fue. ar. i. loqt̄ ad ſiłitudinē hoīs q nimis come
dit cuiꝰ viſcera artant̄ ex nimio cibo cōpreſſa:ꝑ qd̄ ſi
gnificat̄ ꝙ hō q ſuꝑflua ſibi acqſiuit artationē; quādā
patiet̄ nō ualēs oīa acqſita recte diſponē:ſic̄ pꝫ Luce
12°. De diuite cuiꝰ ager uberes fructꝰ ꝓtulerit:ꝙ uolu
it horrea ſua deſtruē ut facēt ampliora. ex artatiōe vi
ſcerū ſeqt̄ iordinatꝰ calor ⁊ anxietas:vn̄ ſbdit. ⁊ eſtua
bit. ⁊ ſiłr illi q multa ſibi imoderate ꝯgregant nimia
ſollicitudie affligūt̄. demū ex ſuꝑfluo cibo ad oīa mē
bra ſolet dolor ꝑuenire:vn̄ ſbdit. ⁊ oīs do. ir. in eū.
ſiłr ēt hijs q ſuꝑflua ꝯgregauerūt multiplex dolor ex
orit̄ dū i pł'ribꝰ diſpēdia patiunt̄. Cōſiderās ḡ ſophar
ꝙ ſaturitas ipij ē ei nociua q̄ſi ex zelo iuſtitie optat ei ſa
turitatē bonoꝝ tꝑaliū ut penā patiat̄:vn̄ ſeqt̄. nūc i
pleat̄ uēter eiꝰ. ſ. abūdātia tꝑaliū bonoꝝ. ut emittat
i eū. ſ. deꝰ. irā furoris ſui. i. vidictā ſine mīa:⁊ mo
dū ire oſtēdit ſbdēs. ⁊ pluat ſuꝑ eū bel. ſu. ⁊ in h̄ ꝙ
dic̄ pluat. deſignat maloꝝ abūdātiā. ⁊ in h̄ ꝙ dicit
ſuꝑ illū. i. ſuꝑ viros pctōres deſignat ipotētiā reſi
ſtēdi. in h̄ aūt ꝙ dic̄ bellū ſuū. oſtēdit ꝙ mala nō in
ferunt̄ ei ad correctionē ꝑ modū diſciplie q̄ pr̄ caſtigat
filiū:ſꝫ ꝑ modū extminij quo hoſtes ꝑdunt̄. vn̄ ſubdit
fugiet arma ferrea. i. penas pn̄tis vite ipatiēter eas
ſuſtinēdo que ad modū gladij ferrei feriūt de ꝓpiquo
⁊ ruet in ar. ereū. i. i penas future vite que q̄ſi feri
unt a remotis ad modū arcꝰ erei q ē ifrāgibilis ut futu
rarū penarū itermiatas deſignet̄. exponit aūt ꝯn̄t hu
ius arcus ꝓceſſū dicēs. eductꝰ ⁊ egr. de ua. ſua. ſuꝑ
ple eſt arcꝰ ille. q̄zdiu eni arcus ē i uagina nō ꝑcutit: ⁊
ſiłr ultio future dānatiōis q̄zdiu ē i dei pn̄tia q̄ſi i q̄dā
uagina nō dānat:ſꝫ educit̄ de hac uagina per malitiā
ꝓuocātē deū:⁊ tūc egredit̄ per diſpōnē dinā:⁊ eius ef
fectū oñdit ſbdēs. ⁊ ful. i a. ſ. ſic̄ eni fulgur de ſuꝑi
ꝯs ⁊ ſbito ⁊ cum violētia ⁊ claritate uenit:ita illa ultio
infert̄ pctōri a deo ex iprouiſo cū tāta violētia que reſi
ſti nō potit:⁊ cū tāta claritate iuſtitie ꝙ excuſatiōis lo
cus nō erit:⁊ ex h̄ pctōr replebit̄ amaritudine. ¶ De
ide penas ultiōis explicat ꝑ pteꝫ. ⁊ ꝑmo quātū ad hoc
ꝙ ſb ꝑtāte demonū tradet̄. ⁊ quātū ad h̄ ſbdit. uadēt
⁊ ueniēt ſuꝑ eū horribiles. i. liberā ꝑtātē accipiēt ſuꝑ
eū demōes. ¶ Deide ponit penā dāni cū ſbdit. oēs
tenebre abſcōdite ſūt in ocłis eiꝰ. q̄ꝛ. ſ. ꝑfcās tenebras
extiores ⁊ iteriores patiet̄:elōgatꝰ a claritate dei:qd̄ q

dē in occulto dic eē: q: sic scōꝝ claritas i hac vita nob̄ occulta est: ita ⁊ tenebrositas ipioꝝ. ¶ Deide ponit pe nā sensus cū dic. ⌊ deuorabit eū. ⌋ nō qdē ꝯsumendo: s; sua afflictiōe absorbēdo. ⌊ ignis. ⌋ s. gehēne. ⌊ qui nō succēdit. ⌋ s. hūano studio s; dīna v̄tute ꝑ; illō Isa. 30. Flat⁹ dñi sic torrēs sulphuris succēdēs eā. In hijs aūt penis nullū auxiliū sibi aderit: vñ s̄bdit. ⌊ affliget reli ct⁹ in tabnaculo suo. ⌋ ex h̄ ꝙ relinquit sine auxilio i lo co penarū sibi deputato. Positis ḡ penis q̄s i seip̄o pa tiet̄ s̄biūgit penas que ptinēt ad ip̄m ꝑ; ꝙ post mortē remanet in hac vita. ⁊ p̄° qdē quātū ad h̄ ꝙ remanet i memorijs hoiꝫ dicēs. ⌊ reuelabūt celi inīqtatē ei⁹. ⌋ i. celesti v̄tute fiet ꝙ inīqtas ei⁹ reuelet̄ post mortē que latebat in vita. ⌊ ⁊ t̄ra ꝯsurget aduersus eū. ⌋ q: mani festa ei⁹ inīqtate hoīes t̄reni ēt ꝯ mortuū turbabunt̄: q forte viuū reuerebant̄. ¶ Deide ponit penā ei⁹ quan tū ad h̄ ꝙ remanet in filijs cū dic. ⌊ aptū erit germen dom⁹ illi⁹. ⌋ i. filij ei⁹ expositi erūt tribulatiōib⁹. ⁊ hoc germē ⌊ detrahet̄. ⌋ s. de hac vita. ⌊ i die furoris dñi. ⌋ i. in die vidicte dīne. q̄zuis possit ⁊ h̄ ad finale iudiciū referri: i quo sci reuelabūt inīqtatē pctōris: ⁊ tot⁹ mū dus pugnabit ꝯ isensatos. ⌊ ⁊ germina. ⌋ i. opa pcti ma nifestabūt̄: ⁊ tādē ipi⁹ detrahet̄ i ifernū. ¶ Deide epi logādo s̄bdit. ⌊ hec est ps ipij a deo. ⌋ i. quā sibi acq̄si uit prauis v̄bis ⁊ opib⁹. ⌊ ⁊ here. v̄. ei⁹ a do. ⌋ i. quā si bi acq̄siuit p̄uis ꝯmōib⁹. Cōsiderādū q̄iter p̄missa pñ tib⁹ penis futuras cōmiscuit. ¶ Cap. 21^m. Lcō. I.

REspōdens aūt iob dixit: Audite queso ꝯmones meos: ⁊ agite pe nitētiā. Sustinete me ut ⁊ ego lo quar: ⁊ post mea si videbit̄ v̄ba ridete. Nunqd ꝯtra hoiēz dispu tatio mea est: ut merito nō debe am cōtristari: Attendite me ⁊ obstupescite: ⁊ supponite digitū ori u̾ro. Et ego q̄n recor dat⁹ fuero ptimesco. ⁊ ꝯcutit carnē meā tre mor. Quare ergo ipij viuūt: subleuati sunt: ꝯfortatiq; diuitijs. Semē eoꝝ p̄manet co rā eis: ꝓpiquoꝝ turba ⁊ nepotū in ꝯspectu eoꝝ. Dom⁹ eoꝝ secure sūt ⁊ pacate: ⁊ nō ē v̄ga dei sup illos. Bos eoꝝ ꝯcepit ⁊ non ab ortiuit: uacca pepit ⁊ nō est p̄uata fetu suo. Egrediunt̄ q̄si greges p̄uuli eoꝝ: ⁊ infantes eoꝝ exultāt lusib⁹. Tenēt tympanū ⁊ cytha rā: ⁊ gaudēt ad sonitū organi. Ducūt in bo nis dies suos: ⁊ in p̄ūcto ad iferna descēdūt. Qui dixerūt deo: recede a nobis: ⁊ sciaz vi arū tuarū nolum⁹. Quis est oīpotēs ut ser uiam⁹ ei. Et qd nobis ꝓdest si orauerim⁹ il lū: Uerūt̄n q: nō sūt in manu eoꝝ bona sua ꝯsiliū ipioꝝ lōge sit a me. Quotiēs lucerna ipioꝝ extinguet̄: ⁊ sup̄uenit eis inundatio ⁊ dolores diuidet furoris sui. Erūt sicut palee añ faciē uēti: ⁊ sicut fauilla quā turbo disp̄ git. De⁹ ꝯuabit filijs illi⁹ dolorē p̄ris: ⁊ cum reddiderit tūc sciet. Uidebūt oculi ei⁹ iterfe ctionē suaꝫ: ⁊ de furore omnipotētis bibet. Quid eni ad eū ptinet de domo sua post se

Et si numerus mēsium eius dimidietur.

Quia sophar in p̄missis v̄bis q̄ztū ad aliqd iā snie iob ꝯsenſat: ut ponēt pctā p̄ūri post mortē: q̄zuis adhuc i h̄ suā sniaꝫ retinēt ꝙ ēt in vita ista pctā tp̄alit̄ puniunt̄ erect⁹ fuit iob in spem ꝯuertēdi eos to tal̄r aduerā sniaꝫ. ⁊ iō p̄° humil̄r iducēs eos ad attētionē cū dic. ⌊ audite queso ꝯmones meos. ⌋ ⁊ q: hacten⁹ cū q̄dā irrisione ei⁹ v̄ba audierāt s̄bdit. ⌊ ⁊ agite pniaꝫ. ⌋ s. de h̄ ꝙ v̄ba mea irrisistis. uel q: v̄itati ꝯdixistis. ⁊ q a oēs bis locuti estis ⌊ sustinete me ut ⁊ ego loq̄r. ⌋ r̄nde bo ad ea que ultio ꝓposita sūt. ⁊ ne anteq̄z audirent iu diciū ꝯdēnatiōis ꝓferat s̄bdit. ⌊ ⁊ post mea si videbit̄ v̄ba ridete. ⌋ q. d. si iudicatis meā hāc sniam derisibi lē eē p̄us tū meā r̄n̄siōnē audiatis: que si nob̄ nō satisfa ciat postea poteritis iusti⁹ ridē. ⁊ ne videant̄ ei⁹ v̄ba de spiciēda fore ostēdit ꝙ de magnis locutur⁹ est. s. de di uinis iudicijs nō de humanis: vñ s̄bdit. ⌊ nunqd ꝯtra hoiēz disputatio mea est. ⌋ ut merito nō debeā ꝯtrista ri. q. d. si ad hoc tēderet mee disputatiōis ītētio ut inq̄ rerē an aliqs hō iuste uel iniuste me afflixerit: q̄lit̄cūq; accidisset merito tristitia carerē si dispō mea tēdit ad ingredū quō h̄ iusto dei iudicio acciderit: ⁊ q: de ma gna re est ista disputatio audiēda est attente: vñ dicit. ⌊ attēdite me. ⌋ est aūt audiēda nō leuit̄ ⁊ cū irrisione: sed magis grauiter ⁊ cū stupore: vñ s̄bdit. ⌊ ⁊ obstupe scite. ⌋ est aūt audiēda silēter ⁊ sine musitatiōe: vñ sub dit. ⌊ ⁊ supponite digitū ori u̾ro. ⌋ ⁊ ne videat̄ h̄ iactā ter dicē q̄si ad deferēdū honorē sue auctī ostēdit se etiā in altitudine hui⁹ q̄ōnis stup̄ē. vñ s̄bdit. ⌊ ⁊ ego q̄n re cordat⁹ fuero ptimesco. ⌋ ne. s. in tāta q̄ōne in aliquo a v̄itate deficiā irreuerēter de dīnis iudicijs loq̄mur. ti mor aūt iste nō sistit in mēte sed p̄uenit usq; ad carnē. vñ s̄bdit. ⌊ ⁊ ꝯcutit carnē meā tre. ⌋ ex uehementi eni passiōe ēt caro mutat̄: q̄b⁹ p̄missis sufficiētib⁹ ad attēti onē excitādā ꝓcedit ad q̄ōnē. ⁊ q: sophar dixerat ꝙ ꝓ spitates maloꝝ fique sint breui finiunt̄ ⁊ bona in malū eis v̄tunt̄: iō hec stati iob iꝓbat dicēs. ⌊ q̄re ḡ ipij vi uūt. ⌋ s. diu. q. d. si ipius uelut auis uolās ⁊ uelut visio nocturna cito trāsit. vñ est ꝙ m̄lti ipij h̄nt vite diutur nitatē. ¶ Itē si hypocrite gaudiū est ad istar p̄ūcti ⁊ ei⁹ ascēsus cito deijciet̄. ⌊ q̄re subleuati sūt. ⌋ i. in hono rib⁹ p̄moti. ¶ Itē si diti as q̄s deuorauit euomit. ⌊ q̄ re sūt ꝯfortati suis diuitijs. ⌋ i. q̄re eoꝝ diuitie sūt eis cō firmate. ꝯtra h̄ ēt qō dixerat. filij ei⁹ atterent̄ egestate: dic ⌊ semē eoꝝ p̄maēt corā eis. ⌋ i. filij ei⁹ vidētib⁹ ꝑse uerēt. ⁊ idē s̄biūgit de alijs ꝑsonis ꝯiūctis dicēs ⌊ ꝓpi quoꝝ turba ⁊ nepotū in ꝯspectu eoꝝ. ⌋ p qō duplicē ꝓspitatē designat q: nec eoꝝ ꝓping s̄btrahunt̄ p mor tē qō significat i h̄ ꝙ dic ⌊ corā eis ⁊ in ꝯspectu eoꝝ. ⌋ ¶ Deide ꝓsequit̄ p ptes p̄missā ꝓspitatē ipioꝝ. p̄mo qdē quātū ad ipsos p̄mittēs imunitatē a malo cū dic. ⌊ dom⁹ eoꝝ. ⌋ i. familie eoꝝ cū necijs reb⁹ secure sūt. s. ab isultu hostiū. ⌊ ⁊ pacate. ⌋ i. carētes iterna dissēsiōe ⁊ ēt imunes sūt a dino flagello: ⁊ quātū ad h̄ s̄bdit. ⌊ ⁊ nō est v̄ga dei sup illos. ⌋ q: s. pro pctis suis non corri gunt̄ in hac vita. ⁊ s̄biūgit de m̄ltiplicatiōe bonoꝝ: q a s. bona eoꝝ nō sūt sterilia nec fructu suo p̄uant̄: ⁊ h̄ ma nifestat in sp̄e boū q apud antiquos acceptissimi erāt ꝓpter agriculturā: vñ dic ⌊ bos eoꝝ ⁊ uacca ꝯcepit. ⌋ ꝯm ꝙ tollit̄ sterilitas. est aūt ꝯceptio p̄mū in fructifi catiōe aialiū. 2^m est formatio fet⁹ ꝯcepti in uētre: ⁊ ꝓ ductio ad ꝑfectū: qō ipedit̄ per aborsuꝫ: ⁊ quātū ad h̄ dicit ⌊ ⁊ nō abortiuit. ⌋ 3^m aūt est pt⁹: ⁊ quātū ad h̄ di cit ⌊ uacca pepit. ⌋ idē significās noīe bouis ⁊ uacce: ⁊ utit̄ utroq; uel ꝑꝑ ornatū ꝯmonis: uel necessitatē me

tri. 4ᵐ aūt eſt educatio ꝓlis: ⁊ quātū ad hoc ſƀdit. ⌊ ⁊
nō eſt ꝑuata fetu ſuo. ⌋ morte. ſ. ꝑoccupāte. ¶ Conſe-
quēter aūt ſƀdit de ꝓſꝑitate quātū ad filios. circa qđ
ꝑmo ponit ꝓlis multitudinē cū dicit ⌊ egrediunt. ⌋ ſ. i
plateis ambulātes nō ꝑuēti morte. ⌊ q̄ſi greges puuli
eoꝝ. ⌋ ſ. in multitudine ⁊ mutua ꝯcordia. 2º ponit eoꝝ
īcolumitatem cū ſƀdit. ⌊ ⁊ īfātes eoꝝ exultāt luſibꝰ. ⌋
q̄ſi nō gemūt īfirmitatibꝰ. 3º ponit eoꝝ diſciplinā qua
apud antiquos libi īſtruebant in muſicis. vñ dic̄. ⌊ te-
nēt tympanū ⁊ cytharā ⁊ gaudēt ad ſonitū organi. ⌋ q̄
ſi īſtructi: ad qđ ⁊ ipſi cōuenīēter muſica utunt ⁊ alios
audiēdo prudēter iudicēt. Sꝫ ne aliqs dicat ꝙ hec eo-
rū ꝓſꝑitas modicū durat ad iſtar puniti: ꝯtra h̄ ſƀdit
⌊ ducūt in bonis dies ſuos. ⌋ q. d. oēs dies vite ſue ī ꝓ
ſꝑitate pagūt. neceſſe eſt aūt ex cōi ꝯditiōe ꝙ finalr̄ ſē
tiāt mortē: ſed tñ hāc patiunt abſqꝫ ꝑcedēti anguſtia.
vñ ſƀdit. ⌊ ⁊ in pūcto ad īferna deſcēdēt. ⌋ i. in morteꝫ.
oēs eni antiq añ redēptoris aduētū: de quo ſup̄ locutꝰ
fuerat: ad īferna deſcēdebāt. ſed qdā aduerſitatibꝰ ꝑſ-
ſi in vita nō ſubito ſed per multas amaritudines ad in
ferna deſcēdebāt: ſic̄ Jacob dixit Gen̄. 37º. Deſcēdaꝫ
ad filiū meū lugēs in īfernū. ſed illi qui ꝓſꝑitate vigēt
uſqꝫ ad mortē q̄ſi ī pūcto uſqꝫ ad īferna deſcēdūt ꝓpt
multa mala que faciūt īuenerūt a deo ꝓſꝑitatē frenaꝫ
eū amādo uel cognoſcēdo: uel ei qbuſcūqꝫ opibꝰ ſuiē
do: uel ſaltē bona tꝑalia ab ipſo petēdo: ſed h̄ excludit
ſƀdēs. ⌊ qui dixerūt deo. ⌋ ſ. ex corde ꝓpoſito quaſi ex
certa malitia peccātes ⌊ recede a noƀ. ⌋ qđ ꝑtiet ad de
fectū amoris. ⌊ ſciam viarū tuarū nolumꝰ. ⌋ que ꝑtiet
ad defectū cognitiōis per ignorātiā affectatā. vie autē
dñi dicunt ꝑcepta ⁊ iudicia eiꝰ qbꝰ ab ipſo diſpōimur
⌊ qs eſt oīpotēs ut ſuiamꝰ ei. ⌋ qđ ꝑtinet ad defectuꝫ
bonoꝝ opum ꝓueniētē ex dei ꝯtēptu. ⌊ ⁊ qd nobis ꝓ
deſt ſi adorauerimꝰ eū. ⌋ qđ ꝑtinet ad ꝯtēptū petitiōis
ꝓpt defectū ſpei. Sic ḡ euidētiſſime ꝯfutauit eoꝝ ſen
tētiā oſtēdēs ꝙ ꝓſꝑitas tꝑalis nō ſemꝑ eſt ꝑmiū v̓tu-
tis: nec aduerſitas tꝑalis eſt pena pcti: qꝛ ipij frequent
ꝓſꝑant in hac vita: nihil boni merētes a deo. ⁊ cū hic
nullas graues aduerſitates patiunt: poſſet aliqs obijcē
ſi malis ꝓſꝑa eueniūt ⁊ aduerſitatibꝰ carēt ergo nulla
eſt rō a malitia declinādi. vñ Ecc. 9º dr̄. Eadē cūctis
eueniūt: vñ ⁊ corda filioꝝ hoīum iplent malitia. ſꝫ hu-
ic obiectiōi rñdet dicēs. ⌊ uerūtñ qꝛ nō ſūt in manu eo
rū bona ſua ꝯſiliū ipioꝝ lōge ſit a me. ⌋ Circa qđ ſcīē-
dū eſt ꝙ in manu hoīs. i. in ꝑtāte ipſiꝰ ſūt quedā bona
ſ. uolūtaria v̓tutū oꝑa: quoꝝ eſt dñs per liberū arbitri
um grā dei iuuāte: ⁊ iō hiꝰ bona ſemꝑ pñt retinē v̓tuo
ſi q̄zdiu uolūt: ⁊ ꝓpt hoc ꝯſiliū quo deū ⁊ iuſtitiā ꝯtē-
nūt ut proſꝑe viuāt: qꝛ per hoc nō pñt aſſeq qđ itēdūt
ſed qñqꝫ aduerſitatibꝰ ꝑmunt. Eſt aūt ꝯſiderādū ulte
riꝰ ꝙ aduerſitas ipij grauioꝛ eſt q̄z iuſti: qui ſi aduerſi-
tatē patit tꝑalē remanet ei fulcimētū v̓tutis ⁊ ꝯſolatio
in deo: vñ nō totalr̄ diſſipant. ſed mali amiſſis tꝑalibꝰ
bonis que ſola ſibi queſierūt nullū remanet fulcimētū
vñ ſƀdit. ⌊ quotiēs lucerna. ⌋ i. ꝓſꝑitas. ⌊ ipioꝝ extin-
guet. ⌋ i. finit. ⌊ ⁊ ſuꝑuenit eis. ⌋ diuino iudicio. ⌊ inun
datio. ⌋ i. grauis tēpeſtas aduerſitatis: ⁊ quotiēs deus
⌊ diuidit. ⌋ i. ſub certa mēſura diſtribuit. ⌊ dolores. ⌋
i. afflictiones aliqs. ⌊ furoris ſui. ⌋ i. ex eiꝰ furore ꝓue-
niētes. ⌊ erūt. ⌋ ipij. ſ. ⌊ ſicut palee añ faciē uēti. ⌋ que
ſ. ꝓpt leuitatē reſiſtē nō pñt uēto. ⌊ ⁊ ſic̄ fauilla. ⌋ que
ſ. remanet ligno cōbuſto. ⌊ quaꝫ turbo diſꝑgit. ⌋ qꝛ. ſ.
nō hēt hūorē ut ſil̓ teneat: ita ēt ipij aduenīēte aduer-
ſitate reſiſtē nō pñt / qꝛ carēt fulcimēto diue ſpei: ⁊ per
diuerſas cogitatiōes diſꝑgunt carētes humore virtu-
tis. ⁊ poſt h̄ ſƀdit de aduerſitate quātū ad filios cū dic̄

⌊ deus ſeruabit filijs illiꝰ dolorē pr̄is. ⌋ ſ. qꝛ pctā pr̄iſ ꝑ
tingūt uſqꝫ ad filios imitatores pr̄ne malitie: nec dif-
fert hoc uſqꝫ poſt mortē pr̄is: ſed viuēte ⁊ cognoſcente
pr̄e hoc erit. vñ ſƀdit. ⌊ ⁊ cū reddiderit. ⌋ ſ. deꝰ penā fi
lijs. ⌊ tūc ſciet. ⌋ ſ. pr̄: vñ ſubdit. ⌊ videbūt oculi eiꝰ iter
fectionē ſuā. ⌋ i. filioꝝ ſuoꝝ: uel q̄cūqꝫ aduerſitate: ⁊ in
hoc ipſo ⌊ de furore oīpotētis bibet. ⌋ qꝛ hoc ipm perti-
net ad penā pr̄is ꝙ filij eo viuēte puniunt: nō autem ſi
punirent poſt eiꝰ mortē: vñ ſubdit. ⌊ qd eni ad eū ꝑti
net de domo ſua poſt ſe. ⌋ i. nō affligeret a futuris īfor
tunijs poſteroꝝ: ⁊ maxime cū pctōꝛ poſt mortē hoc ig
rat ſicut ſup̄. 14º dictū eſt: ſiue nobiles fuerint filij eiꝰ
ſiue ignobiles nō intelliget. aut quid ꝑtinet ad eū. ⌊ ſi
nūs mēſiū eiꝰ dimidiet. ⌋ nō pōt de hoc dolē in vita:
qꝛ hec ignorabat futura. Lectio. II.

NUnqd deū docebit q̄ſpiā ſciaꝫ: qui
excelſos iudicat. Iſte morit robu-
ſtus ⁊ ſanus diues ⁊ felix: ⁊ viſcera
eiꝰ plena ſūt adipe: ⁊ medullis oſſa
illiꝰ irrigant. Aliꝰ v̓o morit in amaritudine
aīe ſue abſqꝫ ullis opibꝰ: ⁊ tñ ſīt in puluere
dormiēt: ⁊ v̓mes opiēt eos. Certe noui co-
gitationes ur̄as: ⁊ ſn̄ias ꝯtra me iniqs. Dici
tis eni: Ubi eſt domꝰ ꝑncipis: ⁊ ubi taber-
nacula ipioꝝ. Interrogate quēlibet de via-
toribꝰ: ⁊ hec eadē illū intelligē cognoſcetis.
Quia in die ꝑditionis ſeruat malus: ⁊ ad di
em furoris ducet. Quis arguet corā eo vi-
as eiꝰ: ⁊ que fecit qs reddet illi. Ipſe ad ſepl̓
chra ducet: ⁊ in cōgerie mortuoꝝ vigilabit.
Dulcis fuit glareis coccyti: ⁊ poſt ſe omnē
hoīeꝫ trahet: ⁊ añ ſe īnumerabiles. Quō igi
tur conſolamini me fruſtra: cū rñſio ueſtra
repugnare oſtenſa ſit ueritati.

¶ Quia ſup̄ iob ꝓpoſuerat ꝙ ipijs in hac vita qñqꝫ ꝓ
ſpera qñqꝫ aduerſa adueniūt qđ facit hoīes dubitare:
iō ad hiꝰ dubitatiōis ſolōnē accedēs ꝑmittit ꝙ h̄ non
ꝓuenit ex defectu diue ſcie: q̄ſi eū lateat malitia eorū
qbꝰ ꝓſꝑa redit: ⁊ iō dicit. ⌊ nunqd deū docebit q̄ſpiaꝫ
ſciam. ⌋ q. d. nec idiget ut ab aliquo iſtruat de meritis
hoīum: ut ſciat qbꝰ ꝓſꝑa ⁊ qbꝰ aduerſa reddat. qđ au
tē ſubdit. ⌊ qui excelſos iudicat. ⌋ pōt duplr̄ adiungi.
vno mō ut ſit ſenſus ꝙ deꝰ nō idiget iſtructione alicu-
ius ad hoc ꝙ poſſit excelſos iudicare. i. eoꝝ qui ꝓſꝑant
in h̄ mūdo ſicut rebꝰ humanis idigēt iudices inſtituti
per teſtes de meritis iudicādoꝝ. Alio mō pōt itelligi
ut iducat q̄ſi ꝓbatio ꝑcedēs. ꝙ eni deꝰ oīa ſciat ⁊ hoc
ꝙ ab alijs iſtrui nō idigeat: pꝫ per hoc ꝙ ipſe hēt iudi
ciū ſuꝑ quēcūqꝫ excelſuꝫ. nullus aūt iudicat que igno
rat: vñ nō pōt eē ꝙ alicuiꝰ quātūcūqꝫ excelſa ſcia late-
at ipm. Premiſſa igit ſufficiētia diue ſcie ſubdit dubi-
tationis mām que pōt accidē ſuꝑ diuerſa humanarū
rerū diſpōne: in qua qdā ꝓſꝑant uſqꝫ ad mortē: qdaꝫ
v̓o in miſeria moriunt. Cōſiſtit aūt tꝑalis ꝓſꝑitas pri-
mo qdē in ꝑtāte: ⁊ quātū ad hoc ſƀdit. ⌊ iſte morit ro
buſtꝰ. ⌋ 2º in corꝑis ſanitate: ⁊ quātū ad h̄ ſƀdit. ⌊ ⁊ ſa
nus. ⌋ 3º in exterioꝝ rerū opulētia. ⁊ quātū ad hoc ſub
dit. ⌊ diues. ⌋ 4º in cōſilioꝝ ⁊ opum ꝓſꝑos ſucceſſus
⁊ quātū ad hoc ſubdit. ⌊ felix. ⌋ Dicit eniꝫ felix apud
quoſdā cui omnia ſuccedūt ad uotū. ut autē nō ſoluꝫ
diuitias ſufficiētes / ſed ēt ſuꝑabūdātes ſignificet ſƀdit

⌊ viſcera eiꝰ plena ſūt adipe. ⌋adeps enī ꝓpter ſuper abūdātiā nutrimēti gnāt. ⁊ ut rurſus oſtēdat eiꝰ potē/ tiā multiplicibꝰ auxilijs ſuffultā ſbdit. ⌊ ⁊ medullis oſ ſa illiꝰ irrigant. ⌋per oſſa enī fortitudo deſignat: quoꝝ robur nutrimēto medullarū ſuſtētat. ſubiūgit aūt de alioꝝ aduerſitate dicēs. ⌊ aliꝰ vō morit in amaritudie aīe ſue. ⌋qd. ſ. ꝑtinet ad iteriores dolores quos hoies ꝯcipiūt: uel de corꝑalibꝰ nocumētis uel ēt ifortunatis euētibꝰ. addit aūt. ⌊ abſqꝫ ullis opibus. ⌋ad deſignan dū exterioꝝ rerū defectū. ſed tñ cū ſic diuerſificent in vita cū eqlitate meritoꝝ nō pōt dici ꝙ ſaltē i hijs que ſunt poſt mortē diuerſa ad corpꝰ ꝑtinētia eoꝝ ſors com mittet. eqliter enī eoꝝ corꝑa diſponunt poſt mortē: vñ ſbdit. ⌊ ⁊ tñ ſil in puluē dormiēt. ⌋i. eqliter in tra ſepe/ lient. ⌊ ⁊ vmes opiēt eos. ⌋ i. eqliter eoꝝ corꝑa putre/ ſcēt. vñ pꝫ ꝙ nō pōt aſſignari rō dñie que eſt iter hoies ſcḋm ꝓſꝑitatē ⁊ aduerſitatē in hijs que ſūt eqlia meriti uel demeriti ex diuerſa corpoꝝ diſpōne poſt mortem. Erat aūt opinio amicoꝝ iob ꝙ ratio ṗdicte diuerſita/ tis eſſet ex diuerſitate meritoꝝ: qd eſt ꝯtra id quod ex perimēto apparet de hoc ꝙ impioꝝ qdam ꝓſperant: quidam aduerſa patiunt: vnde cum ſubdit. ⌊ certe no ui cogitationes ueſtras. ⌋ qſi. ſ. iob temerarie cōdem/ nabāt. ⌊ ⁊ ſnīas. ⌋ſ. exteri oribus vbis ꝓlatas. ⌊ cōtra me iniqs. ⌋q. ſ. inique ipietatis me arguitis ⁊ aduerſis que patioꝛ. vñ ſubdit. ⌊ dicitis enī: ubi eſt domꝰ princi pis. ⌋i. ubi ſūt tabernacula ipioꝝ. q. d. tu ſil cū familia tua ex altitudine tāti ṗncipatꝰ cecidiſti: ſicut ſolēt defi cere tabnacula ipioꝝ. ſic igit pꝰ ea que ſuꝑ dixerat oſtē ſa iniqtate ſui ⁊ ipſoꝝ: accedit ad determinādū vitatez ṗmittit hoc qd dicturus eſt nō eē nouū: ſed apud mlꝫ tos diuulgatū. ſubdit enī. ⌊ iterrogate quēlibet de via toribꝰ. ⌋q. d. nō opꝫ me cū magno ſtudio teſtimoniuꝫ querē: qꝛ hēri poterit a qbuſcūqꝫ trāſeūtibꝰ per viā. ul viatores dicit eos qui hac vita utunt nō ut termino: ſed ut via. ⌊ ⁊ hec eadē illū itelligē cognoſcetis. ⌋ que ſ. dicturus ſum uob: vñ iexcuſabiles eſtis qui a vitate receditis: quā oēs coiter tenēt. quā qdē vitatē exponit ſubdēs. ⌊ qꝛ in diē ꝑditionis ſeruat malus. ⌋q. d. ꝙ in hac vita nō punit ſed ꝓſꝑat. hoc iō eſt qꝛ reſuat eius punitio in aliud tꝑs qñ grauius puniet. vñ ſbdit. ⌊ ad diē furoris ducit. ⌋qꝛ enī furoꝛ eſt ira accēſa: noīe furo ris acrioꝛ vindicta ſignificat. qre aūt ad diē ꝑditiōis fu roris ſuet oſtēdit ſubdēs. ⌊ qs arguet corā eo viā eius ⁊ que fec qs reddet illi. ⌋Ubi duas rōnes aſſignare vi det. qrū ṗma eſt qꝛ itātū eſt ſapie ipceptibilis ut nec ꝑ penas erudiret ut ſuā cognoſceret culpā: ſꝫ iter flagel/ la murmuraret qſi punitꝰ iniuſte: ⁊ hᵒ eſt qd dicit. ⌊ qs arguet corā eo. ⌋i. ut ipē recogſcat ⌊ viā eiꝰ. ⌋ſ. iniquā Alia rō eſt qꝛ pene huiꝰ vite nō ſunt ſufficiētes ad tan tarū culparū punitionē: qꝛ ſi acerbe ſūt cito iterimūt: ⁊ hᵒ eſt qd dicit. ⌊ ⁊ que fecit qs reddet illi. ⌋ſ. in hac vi ta: ⁊ iō qſi ꝯcludit ꝙ dies ꝑditionis ⁊ furoris nō eſt in hac vita ſed per mortē. ſubdit enī ipſe ⌊ ad ſepulchꝛuꝫ deijciet. ⌋i. mortuꝰ ſcḋm aiam viuet: ⁊ hᵒ eſt qd ſbdit. ⌊ ⁊ in congerie mortuoꝝ vigilabit. ⌋q. ſ. lꝫ videatur dor/ mire per corꝑis mortē: vigilabit tñ per aie vitā. ⁊ ne vi deat poſt mortē trāſire ad gaudiū ſubdit ⌊ dulcis fuit glareis coccyti. ⌋qꝛ enī teſtioniuꝫ viatoꝝ iuocauerit: vitatē de penis maloꝝ poſt mortē ꝓponit ſub fabula que vulgariter ferebat: q. ſ. i iferno iter alios eēt qdaꝫ fluuiꝰ noīe coccytus qui iterꝑtat luctꝰ quo aie maloꝝ ꝑducunt: ⁊ ſic alij fluuij trahūt glareas: ita ille fluuius quodāmō iuoluebat aias ipioꝝ. dī ḡ ipijs dulcis fuiſ/ ſe glareis coccyti: qꝛ eiꝰ ꝯuerſatio acceptabilis fuit ma lis: ⁊ iō iter malos qui ſūt in luctu locū hēbit. effectum aūt huiꝰ fluuij quātū ad hoies ſbdit. ⌊ ⁊ poſt ſe omnē hoīez trahit. ⌋qſi. ſ. oēs hoies cū quodā luctu moriun tur. qd enī eſt poſt mortē eiꝰ qſi poſtremum huius flu uij. cuiꝰ aūt terminꝰ eſt ꝙ in hac vita agit: ⁊ iō ſubdit. ⌊ ⁊ añ ſe inūabiles. ⌋q. ſ. ēt plurimos in hac vita ṗoc cupat luctꝰ. ſic igit iob per ordinē ſuā ſnīaꝫ explicauit primo qdē ſuꝑ. 19. oſtēdēs ſpem iuſtoꝝ tēdē in remu/ neratione future vite. hic āt exṗmit penā reſuari ma/ lis poſt mortē: ⁊ iō ex utraqꝫ ꝑte ꝯfutata aduerſarioꝝ ſnīa ſbdit. ⌊ quō ergo ꝯſolamini me fruſtra. ⌋ſ. ꝓmittē do tꝑalem ꝓſꝑitatē. cū rñſio ura repugnare oſtenſa ſit vitati. in hoc ꝙ dicitis hoibus deputari ṗmiū ⁊ penas in hac vita. qꝛ ſuꝑ multiplr eſt improbatū.

¶ Capitulum. 22m. Lectio. I.

Reſpōdens aūt eliphaz themani/ tes dixit. Nunqd deo pōt cōpa/ rari hō ēt cū ꝑfecte fuerit ſciētie: Quid ꝓdeſt deo ſi iuſtus fueris: aut qd ei ꝯfers ſi imaculata fuerit vita tua: Nunqd timens arguet te: ⁊ ueniet tecū in iudiciū: ⁊ nō ꝓpter mali/ tiā tuam plurimā: ⁊ ifinitas iniqtates tuas: Abſtuliſti enī pignꝰ fratrū tuoꝝ ſine cā: ⁊ nu dos ſpoliaſti ueſtibꝰ. Aquā laſſo nō dediſti ⁊ eſuriēti ſubtraxiſti panē. In fortitudie bra chij tui poſſidebas terrā: ⁊ potētiſſimꝰ obti nebas eā. Uiduas dimiſiſti uacuas: ⁊ lacer/ tos pupilloꝝ cōminuiſti. Propterea circūda tus es laqueis: ⁊ ꝯturbat te formido ſubita. Et putabas te tenebras nō viſurū: ⁊ impetu aqrū iundātiū nō opꝑſſum iri. An cogitas ꝙ deꝰ excelſioꝛ celo ſit: ⁊ ſuꝑ ſtellarū vticem ſublimet. Et dicis: Quid enī nouit deꝰ: ⁊ qſi per caliginē iudicat. Nubes latibuluꝫ eius: nec nr̄a conſiderat: ⁊ circa cardines celi per ambulat.

Finitis ſermonibꝰ bti iob: eliphaz eiꝰ vba nō ea itētione qua dicebant accepit. Pri mo nāqꝫ ꝙ iob dixerat ad oñdēdū altitudinē mãe. nū/ quid ꝯtra hoiez diſputatio mea. eliphaz ſic accepit di ctū ac ſi ꝯtētioſe cū deo diſputare itēderet. vñ eū ṗſū/ ptiōis arguit ex triplici ꝯſideratione. Primo nāqꝫ ali/ qs ꝓuocat ad diſputādū uel ꝯtēdēdū cū aliquo qſi vi det eū cōparabilē ſibi in ſcīa vitatis ut ex mutua collo cutione aliqd occultū idaget. eſt aūt ualde ṗſūptuoſū ꝙ hō ſuā ſciam dñe audeat cōparare: vñ dicit. ⌊ nun/ qd deo cōparari pōt hō ēt cū ꝑfecte fuerit ſcie. ⌋q. d. nō: eo ꝙ dei ſcīa ſit ifinita. 2° ꝓuocat aliqs ad diſputā dū uel rōcinādū cū aliquo ꝓpt aliq̄ que ab eo accepit ut fiat collatio datoꝝ ⁊ acceptoꝝ. Eſt āt ṗſūptuoſū ꝙ hō putet bōa que fac eē deo utilia. vñ ⁊ pſal. dic. Dixi dño deꝰ meꝰ es qm̄ bonoꝝ meoꝝ nō eges. vñ ſubdit. ⌊ qd ꝓdeſt deo ſi iuſtus fueris. ⌋ſ. recta opera faciēdo. ⌊ aut qd ei ꝯfers ſi imaclata fuerit vita tua. ⌋ſ. a pctis abſtinēdo. 3° ꝓuocat aliqs ad hoc ꝙ iudicio ꝯtendat cū aliquo ꝓpt timorē ſuꝑioris ptātis eū in iudiciū uo cātis: qd nephas eſt de deo cogitare. vñ ſbdit. ⌊ nun/ qd ties. ⌋ſ. aliquē iudicē. ⌊ arguet te. ⌋ſ. accuſādo. ⌊ ⁊ ueniet tecum ad iudicium. ⌋quāſi de pari citatus. De inde quia iob dixerat iniquas eſſe eorum animas qui

dicebāt

dicebāt domū ei⁹ pīſſe ſicut tabernacula ipioꝝ. inten
dit oñdere ſuā ſniaꝫ rectā eē cū ſbdit. [ꝛ nō pp mali-
tiā tuā plurimā ꝛ īfinitas inigtates tuas.] q.d. de⁹ te
arguit penas īfligēdo: nō pp timorē ſꝫ pp amorē iu-
ſtitie: ut puniat tua pctā. Uñ malitia poteſt referri ad
pctā qbus alios leſit. Inigtas aūt ad pctā qb⁹ iuſtitie
opa p̄termiſit. Uñ malitiaꝫ dicit plīmā: ſed inigtates
īfinitas quia in plib⁹ peccat hō omittēdo q̄ꝫ cōmittē
do. vñ ſbiūgit. Pmo de nocumētis ꝓximo illatis que
qñqꝫ per calūniā inferunt ſub p̄textu iuſtitie. vñ ſub-
dit. [abſtuliſti eni pign⁹ fratrū tuoꝝ ſine cā.] ſ. necia
q꞉ de frib⁹ tuis ſine pignore ꝯfidē poteris. Qñqꝫ aūt
inferunt nocumēta ſine aliquo calore iuſtitie: ꝛ quan
tuꝫ ad hoc ſbdit. [ꝛ nudos ſpoliaſti ueſtib⁹.] qd pōt
intelligi dupl̄r. Uno mō q꞉ ſpoliādo nudos reliquiſti
nihil ei reſuās. Alio mō q꞉ cū eēnt nudi. i. nō ſufficiē
ter ueſtiti illd modicū qd hēbāt eis ſbtraxiſti. Subiū
git aūt de amiſſione bonoꝝ operū dicēs. [aquā laſſo
nō dediſti.] qui. ſ. ea īdigebat pp ſitim ex labore vie
ortā. q.d. laborātib⁹ ꝛ afflictis opē ꝛ ſolatiū nō tuliſti.
[ꝛ eſuriēti ſubtraxiſti panē.] q.d. indigēti nō ſubue-
niſti. ꝛ hec qdē dicta ſūt quātū ad pctā que cōmiſit ſi
cut p̄uata pſona. ſbiūgit aūt de pctis ptinētib⁹ ad p̄n
cipatū ipſi⁹: inter que p̄mo ponit ꝙ p̄ncipatū non per
iuſtitiā ſꝫ per violentiā obtinuit. vñ dicit. [in fortitu-
dine brachij tui poſſidebas terrā.] i. per potentiā tuā
dñiū t̄re acqſiuiſti. Scdo ponit ꝙ ſubditos ſuos nō
gubnabat per iuſtitiā ſꝫ per potētiā ſꝫ illd Sap. 2. ſit
fortitudo nr̄a lex iniuſtitie. vñ ſubdit. [ꝛ potentiſſim⁹
optinebas eā.] q꞉. ſ. per excellētiā ptātis: ſbditis ute-
baris ad nutū. Tertio ponit iniqua iudicia: q꞉. ſ. inſi
mis pſonis iuſtitiā nō reddebat. vñ ſubdit. [viduas
dimiſiſti uacuas.] ſ. dum nō feciſti eis iuſtitiā de ad-
uerſarijs. ſm illud Iſa. j. Cauſa vidue nō ingreditur
ad eos. ꝛ iterū qd ampli⁹ eſt īfimas pſonas opprime
bat. vñ ſubdit. [ꝛ lacertos pupilloꝝ cōminuiſti.] q.
d. ſiqd iuriū in eis erat anullaſti. ꝯtra illud qd dr̄ i p̄s.
iudicare pupillo ꝛ humili. ꝛ pro hijs culpis ſubdit ſi-
bi penas ꝓueniſſe. vñ ſubdit. [propterea circūdatus
es laqueis.] i. aduerſitatib⁹ vndiqꝫ te opprimētibus:
ut euaſionis loc⁹ nō pateat poſtq̄ꝫ in eis īcidiſti. neqꝫ
ēt añ potueras q꞉ ſubito tibi ſupuenerāt. vñ ſbdit. [ꝛ
turbat te fortitudo ſubitanea.] q꞉. ſ. mala ei ſubito ſu
peruenerūt: ex qbus poterat ēt alia timē. Cāꝫ aūt q̄re
ſubito ei ſupuenerūt: oñdit ſubdēs. [ꝛ putabas te te
nebras nō viſurū.] i. nō pueturū ad has turbatiōes:
in qbus neſcis qd facias. qd refert ad laqueos. ¶ De
inde quātū ad fortitudinē turbanteꝫ ſubdit. [ꝛ ipetu
aquarū inundantiū nō oppreſſum.] q.d. putabas ꝙ
nunq̄ꝫ ad hoc pueníres: ꝙ opp̄meres violētia ꝛ mul-
titudine aduerſitatū te ſupuenietiū. ſm illud p̄ma ad
theſſa. 5° cum dixerint. Pax ꝛ ſecuritas repētinus eis
ſupueniet interit⁹. Qꝛ aūt pro pctis nō putet aliqs ſe
penas paſſurū: ad hoc ptinet ꝙ nō credit deū de re-
bus humāis ꝓuidētiā hīe. ad qd forte uoluit retorque
re ꝙ ad defectū ſcie diuine praue īterp̄tatus eſt. ꝛ ideo
videt ei ꝯñter iponē ꝙ iob dei ꝓuidētiā neget. ¶ Eſt
aūt ꝯſiderādū ꝙ aliq negāt deū hīe cognitionē ꝛ ꝓui
dentiā rerū humanarū pp altitudinē ſue ſube: cui ꝓ-
portiōari dicūt ſuā ſciaꝫ ita ut nihil ſciat niſi ſeipꝫ. pu
tātes ꝙ ſcia ei⁹ vileſcēt: ſi ſe ad īferiora extēderet. vñ
ſubdit. [an cogitas ꝙ de⁹ excelſior celo ſit.] i. tota vni
uerſitate creaturarū. [ꝛ ſup ſtellarū v̄ticē ſblimet.] i.
ſup altiſſimā creaturā: ꝛ hui⁹ cogitatiōis ꝯclōnē ſub-
dit. [ꝛ dicis qd eni nouit deus.] ſ. de iſtis inferiori-
bus reb⁹. nō tñ hi⁹ hoies rerū cognitionē deo totalit̄
ſubtrahunt: ſed dicunt ꝙ eas cognoſcit in vniuerſali
cognoſcēdo nāꝫ entis uel ul̄es cās. vñ ſubdit. [ꝛ q̄ſi p
caliginē iudicat.] cog̊ſcē eni aliqd ſolū in ul̄i eſt co-
gnoſcē i perfectiōe. ꝛ iō hi⁹ cognitionē uocat caligino
ſaꝫ: ſicut ꝯtingit de eo ꝙ a remotis videt q̄ſi caligino-
ſe: q꞉ pcipit eſſe hō: ſꝫ nō qs hō ſit: ꝛ adhibet ſilitudi-
nē de hijs que apud hoies ꝯtingūt. apud quos q tñ i
aliquo latet: ſic nō videt ab hijs q ex locū ſunt ita nec
eos videt. vñ dic. [nubes latibulū ei⁹: nec nr̄a ꝯſide-
rat.] q.d. ſic ipſe latet nos q̄ſi nubibus occultatū: in-
quātū ea que ſup̄ nubes ſūt plene cognoſcē non uale
mus: ita ecōtrario nec ipſe ea que ad nos ptinēt: qua-
ſi ſub nubibus ex qua ipſe nō videt: ſic Ezech. 9°. ex
pſona quorūdā dr̄. Dereliqt dñs terrā dñs non videt
Putabat eni ꝙ q꞉ ea que in terris ſūt multis defecti-
bus ꝛ inordinatiōib⁹ ſubiacēt: diuina ꝓuidētia nō re
gunt: ſꝫ ſolū celeſtia: quoꝝ ordo indeficiens pſeuerat.
vñ ſeqt. [ꝛ circa cardines celi pambulat.] Dicit aūt
cardo in quo inuoluit oſtiū. vñ per hoc deſignat per
dei ꝓuidētiā celū moueri: ex cuius motu: ſic ex quodā
oſtio ꝓuidentia diuina uſqꝫ ad hec īferiora deſcen-
dat. ſic eni dicūt ꝙ deus cognoſcit humana: ſꝫ in vni-
uerſali. ita dicūt ꝙ gubnat hūana ſꝫ p ul̄es cās q̄s per
ſe gubnat: ꝛ forte ad hoc referre uoluit qd ſup̄ dixerat
iob qui celſos iudicat.

Lectio. II.

Unqd ſemitā ſeculoꝝ cuſtodire cu
pis quā calcauerūt viri iniq q ſubla
ti ſūt añ tp̄s ſuū: ꝛ fluui⁹ ſubuertit fū
damētū eoꝝ. Qui dicebāt deo rece-
de a nobis: ꝛ q̄ſi nihil poſſit facē oipotens.
eſtimabāt eū: cū ille ipleſſet domos eoꝝ bo
nis. Quoꝝ ſnia ꝓcul ſit a me. Uidebunt iu-
ſti ꝛ letabunt: ꝛ inocēs ſubſanabit eos. Nō
ne ſucciſa eſt erectio eoꝝ: ꝛ reliqas eoꝝ de-
uorauit ignis: Acquieſce igitur ei ꝛ habeto
pacē: ꝛ per hec hēbis fruct⁹ optimos. Su-
ſcipe ex ore illius legē: ꝛ pone ſmones eius
in corde tuo. Si reuerſus fueris ad oipoten
tē edificaberis: ꝛ lōge facies inigtatē a taber
naculo tuo. Dabit pro terra ſilicē: ꝛ pro ſili-
ce torrētes aureos. Eritqꝫ oipotēs ꝯtra ho-
ſtes tuos: ꝛ argētū coaceruabit tibi. Tūc ſu-
per oipotentē delitijs afflues: ꝛ eleuabis ad
deū facieꝫ tuā. Rogabis eū: ꝛ exaudiet te. ꝛ
uota tua reddes. Decernes rē ꝛ ueniet tibi ꝛ
in vijs tuis ſplēdebit lumen. Qui eni humi
liatus fuerit: erit in gloria: ꝛ qui iclinauerit
oculos ſuos ipſe ſaluabit. Saluabit inocēs
ſaluabit aūt munditia manuum ſuarum.

¶ Quia eliphaz in v̄bis p̄miſſis ipoſuiſſe videt iob ꝙ
nō crederet deū hīe prouidētiā de rebus hūanis. nūc
ꝯñter videt ei iponē huius īfidelitatis effectū. Solēt
eni illi q deū res humanas curare nō credunt: ꝯtēpto
dei amore in oibus ſeq ꝓpriā uolūtatē. vñ dic. [nū-
quid ſemitā ſeculoꝝ cuſtodire cupis.] i. ꝓceſſuꝫ eoꝝ
qui nil credūt niſi iſta tpalia que vident: ꝛ ex hoc pro
cedūt ad iniuſtitie opa. vñ ſubdit. [Quā calcauerūt
viri iniqui.] illi aūt calcare aliquā viā dicunt: q fre-
quēter ꝛ ſine aliq̄ dubitatione ex ꝓpoſito viā terūt. ſic
illi qui nō credūt diuinā ꝓuidētiā frequēter ꝛ ſecure:

⁊ ex ꝓposito iniuſtitie opa agũt. ꝙ nõ ꝯtingit illis qui diuinã ꝓuidentiã credũt. q̃uis quãqꝫ ex infirmitate ad iniuſtitiã declinẽt. ⁊ ne hoc ipune feciſſe videant̃ ſubdit. ⌊ qui ſublati ſũt in tp̃s ſuũ. ⌋ i. qui mortui ſũt: nõdũ cõpleto nãli ſpatio vite. ⁊ cãꝫ aſſignat ſubdẽs. ⌊ ⁊ fluui⁹ ſubuertit fundamẽtũ eoꝝ. ⌋ Eſt aũt vniuſcuiuſqꝫ hois fundamẽtũ id cui ꝑncipal̃r ſpes ei⁹ initit̃. tales aũt nõ in deo ſpem ſuã ponũt: ſꝫ in ſolis tꝑalib⁹ rebus: que corrũpunt̃ ipſo curſu mutabilitatis reruꝫ quẽ fluuiũ noiat. Que aũt ſit ꝓdicta ſemita expõit ſ̃bdens. ⌊ q dicebãt deo recede a nobis. ⌋ ſ. ꝯtẽnẽtes ipꝫ ⁊ ſp̃ũalia bona eius quãtũ ad affectũ: ſꝫ quãtũ ad itellectũ incredulitatẽ eoꝝ deſcribit ſubdẽs. ⌊ ⁊ q̃ſi nihil poſſit facẽ oipotẽs extimabãt eũ. ⌋ q. ſ. ſi ad eũ nõ ꝑtinet cura rerũ hũanarũ nec bñ uel male hoi facẽ põt: qð ꝯ̃riat̃ oipotẽtis rõni: ⁊ ad exaggerãdũ culpaꝫ ſubicit de eoꝝ igratitudine dicẽs. ⌊ cũ ille iplesset domos eoꝝ bonis. ⌋ ſ. tꝑalib⁹ que a deo dant̃ hoibus: ⁊ ad eorũ aſſertionẽ iꝓbandã ſubdit. ⌊ quoꝝ ſnĩa ſit ꝓcul a me. ⌋ ⁊ ne videret̃ ꝙ ſil̃ cuꝫ ipijs ⁊ iuſti ſubuerterent̃ hoc excludit ſubdens. ⌊ videbunt iuſti ⁊ letabunt̃. ⌋ per qð dat itelligi ꝙ ipſi nõ ſubuertentur: ſꝫ in letitia erũt. ⁊ ne videret̃ ꝙ ex hoc ipſo a iuſtitia deficerẽt: ꝙ de ſubuerſione alioꝝ gauderẽt ſubdit. ⌊ ⁊ inocẽs ſubſanabit eos. ⌋ q. d. ſalua inocẽtia eos poterũt ſubſanare de hoc qð ꝯtra ſuã opionẽ ſubuertunt̃. in hoc eniꝫ iuſti ꝯgaudẽt diuine iuſtitie. ⁊ videt̃ hoc ꝑꝑe rñdẽ ad id qð iob dixerat poſt mea ſi videbit̃ v̾ba videte: q̃ſi ꝯquerẽs ſe derideri ab eis. ⁊ ne aliq̃s dubitaret fũdamẽtũ ipioꝝ a fluuio eẽ ſubmerſuꝫ: hoc q̃ſi manifeſtuꝫ ſub interrogatiõe ꝓponit dicẽs. ⌊ nõne ſucciſa eſt erectio eoꝝ. ⌋ videbant̃ eni ꝑ ꝓſpitatẽ frenã: uel ꝑ ꝓpriã elationẽ ad modũ arboris erigi in ſublime: ſꝫ ſicut arboris erectio ꝑ ſucciſionẽ ſubito impedit̃. ita etiaꝫ eoruꝫ eleuatio per ſubtractionẽ ceſſat. Cõtingit aũt quãdoqꝫ ꝙ arbor ſucciſa in alti⁹ q̃dẽ creſcere nõ põt: ſꝫ tñ adhuc ei⁹ remanet lõgitudo. ſi tñ ignis apponit̃ nullũ ueſtigiũ ꝑterite altitudinis reſtat. ita etiã ſi mortuo uel deiecto hoie pctõre per ignẽ aduerſitatis etiã filij ei⁹ ꝑeant: ⁊ diuitie diripiant̃. nil reſiduũ videbit̃ de altitudine ꝑterita remanẽ. vñ ſeq̃t̃. ⌊ ⁊ reliq̃s eoꝝ deuorauit ignis. ⌋ i. arbor tribulatiõis ẜm illud Jacob. ꝑ°. Exoꝛt⁹ eſt ſol cũ ardore: ⁊ areſecit fenũ. Dicunt̃ ãt relīq̃e hois uel filij uel quecũqꝫ alie res ei⁹ poſt eum remanẽtes. q: igit̃ hi⁹ ſubuerſionẽ ipijs accidẽ dixerat ex hoc ꝙ cõtra deũ nitebant̃: ut ſilia iob euitare poſſet ſubdit. ⌊ acqeſce ergo ei ⁊ hẽto pacẽ. ⌋ q. d. ꝑꝑ hoc ꝑturbat⁹ eſt: q: ꝯtra eũ ꝯtẽdere uoluiſti: ⁊ per hoc. ſ. ꝑ pacẽ qua ei recõciliaberis hẽbis fruct⁹ optimos. q. d. ꝙ optimũ eẽ põt q̃ſi fructũ hui⁹ pacis ꝓſequeris. q̃liter aũt ei acqeſcẽ debeat: oñdit ſ̃bdẽs. ⌊ ſuſcipe ex ore illi⁹ legẽ. ⌋ q. d. nõ exiſtimes ꝙ res hũane diuina ꝓuidẽtia nõ regant̃. qnimmo ẜꝫ legẽ regiminis ei⁹: tuã vitam diſponas. q: q̃dã legẽ diuini regiminis ꝯfitetur: ſed tñ eã ope nõ ſeq̃t̃. iõ ſubdit. ⌊ ⁊ pone ẜmones ei⁹ i corde tuo. ⌋ ut. ſ. mãdata ei⁹ mediteris ⁊ ea ẜuare diſponas. q̃liter aũt per hoc fruct⁹ optimos hĩturus ſit: oſtẽdit ſ̃bdẽs. ⌊ ſi reuerſus fueris ad oipotẽtem. ⌋ ſ. ut ei⁹ oipotẽtiã credas: ⁊ ei te ſ̃bijcias. ⌊ edificabis. ⌋ q̃ſi domus tue ꝓſpitas que deſtructa eſt repabit̃. Quõ aũt ad deũ ꝑfecte reuertit̃: oñdit ſubdẽs. ⌊ ⁊ longe facies inigtatẽ a tabernaculo tuo. ⌋ ⁊ eſt ſ̃bintelligendũ: ut. ſ. l̃ra ſic legat̃. ſi lõge facias inigtatẽ a tabernaculo tuo. ⌊ dabit. ⌋ ſ. de⁹. ⌊ pro t̃ra ſilicẽ ⁊ pro ſilice torrẽtes aureos. ⌋ ut hoc qð dicit. ⌊ lõge facies inigtatẽ a tabnaculo tuo. ⌋ ſit expoſitiuũ eius qð dixerat. ⌊ ſi reuerſus fueris ad oipotentẽ. ⌋ ⁊ nõ dic̃ ſi lõge feceris inigtatẽ a te. ⌊ ſꝫ a tabernaculo tuo. ⌋ uolẽs inuẽ ꝙ aduerſitas ei acciderat: nõ ſolũ pro pctõ ꝑſone ſꝫ ẽt pro peccato ſue familie: qð ſic dicit. ⌊ dabit ꝓ terra ſilicẽ. ⌋ refert̃ ad hoc qð dixit. ⌊ edificaberis. ⌋ ut. ſ. det̃ intelligi ꝙ reſtauratio ſit futura: ſꝫ ad aliqd maius: ut. ſ. pro amiſſis maiora reddat. ſilex eni ꝓcioſioꝛ eſt q̃ꝫ gleba terre. ⁊ aurũ q̃ꝫ ſilex. que ſint aũt iſta bona que ei reſtituẽda ꝓmittit enũerat ꝯ̃ter. Primo ponẽs ſecuritateꝫ ex dei ꝓtectione cuꝫ ſubdit. ⌊ eritqꝫ oipotẽs ꝯtra hoſtes tuos. ⌋ ne. ſ. iterato poſſint ſurripe que tibi reſtituent̃ a deo. Scðo ponit diuitiaruꝫ abũdantiã cuꝫ dicit. ⌊ ⁊ argẽtũ coaceruabit̃ tibi. ⌋ noie eni argẽti oẽs diuitie ſignificant̃: q: ex argẽto pecũia fieri ſolet. ⁊ ne videat̃ ſolũ corporalia bona ꝓmittẽ ſubiũgit de ſp̃ũalib⁹ bonis: inter que ꝑmũ ponit ut hõ deuꝫ diligat ⁊ delectet̃ in eo. vñ ſeq̃t̃. ⌊ tũc ſup oipotenteꝫ delitijs afflues. ⌋ i. q̃n pacẽ cũ eo hẽbis in eũ delectaberis: ⁊ q: vnuſq̃ſqꝫ libẽter reſpicit id in quo delectat̃ ſ̃bdit. ⌊ ⁊ eleuabis ad deũ faciẽ tuã. ⌋ i. mẽteꝫ tuã ut ipꝫ frequẽter ꝯtẽpleris. i. fiduciã accipiẽs recurrẽdi ad ipꝫ. vnde ſubdit. ⌊ rogabis eũ. ⌋ ⁊ hoc nõ ſine fructu. ſeq̃t̃ eniꝫ. ⌊ erudiet te. ⌋ Solẽt aũt exauditi a deo vota iplẽ que poſtulãdo ꝓmiſerũt. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ uota tua reddes. ⌋ q̃ſi in ſignũ exauditiõis. ¶ Deinde ꝓmittit ꝓſperũ ꝓpoſiti ſucceſſuꝫ cũ dicit. ⌊ decernes rẽ. ⌋ i. ordinabis per tuã ꝓuidẽtiã q̃liter aliqd ſit futurum. ⌊ ⁊ ueniet tibi. ⌋ i. diſpõ tua nõ fruſtrabit̃. ⁊ ne dubites qd ſit decernẽdũ. hoc ẽt tibi manifeſtabit̃. vñ ſ̃bdit. ⌊ ⁊ in vijs eius ſplẽdebit lumẽ. ⌋ i. clare appebit tibi ꝑ q̃s vias ꝓcedẽ debeas. rõnẽ aũt harũ ꝓmiſſionũ oſtẽdit ſ̃bdẽs ⌊ qui eni humiliat⁹ fuerit. ⌋ ſ. deo ſe ſubiciẽdo per affectũ. ⌊ erit i gl̃ia. ⌋ quã. ſ. ꝯſequet̃ a deo. ⌊ ⁊ q iclinauerit oculos ſuos. ⌋ ne. ſ. aliqd per itellectũ ſupbũ cõtra deũ ſẽtiat. ⌊ ipe ſaluabit̃ ⌋ a malis. ſ. libat̃: ⁊ in bonis ſtabilitus. Nõ ſolũ aũt req̃rit̃ ad ſalutẽ interioꝛ humilitas affect⁹ ⁊ itellect⁹: ſꝫ ẽt exterioꝛ puritas operũ. vñ ſubdit. ⌊ ſaluabit̃ inocẽs. ⌋ ⁊ quo merito ſaluet̃. oñdit ſubdẽs. ⌊ ſaluabit̃ aũt mũditia manuũ ſuarũ. ⌋ innocentia operũ ſuoꝝ. Et eſt cõſiderandũ ꝙ hoc eliphaz nõ ſoluꝫ ꝓmittit iob ſi ꝯuertat̃ bona tꝑalia que pñt eſſe bonis ⁊ malis cõia: ſicut ſupra fecerat: ſed etiam bona ſpiritualia que ſunt ꝓpꝛia bonoꝝ: ſed tñ ſoluꝫ in hac vita.

Cap^m. 23^m. Lectio. I.

Reſpõdens aũt iob ait. Nũc q̃qꝫ in amaritudine eſt ſermo meus: ⁊ man⁹ plage mee aggrauata eſt ſup gemitũ meũ. Quis mihi tribuat ut cognoſcã ⁊ iueniã illuꝫ ⁊ ueniã uſqꝫ ad ſoliũ ei⁹: Ponã corã eo iudiciũ ⁊ os meũ replebo increpationib⁹: ut ſciã uerba que mihi rñdeat: ⁊ intelligã qd loquant̃ mihi. Nolo multa fortitudine cõtendat mecum nec magnitudinis ſue mole me premat. Proponat eq̃tatẽ cõtra me: ⁊ ꝑueniet ad victoriã iudiciũ meuꝫ. Si ad orientẽ iero nõ appet: ſi ad occidẽteꝫ nõ itelligã euꝫ. Si ad ſiniſtrã quid agã. Nõ appꝛebẽdaꝫ eũ. Si me uertã ad dexterã: nõ videbo illũ. Ipſe vo ſcit viã meã: ⁊ ꝓbabit me q̃ſi aurũ qð per ignẽ trãſit. Veſtigia ei⁹

ſecut⁹ eſt pes meus: viā eius cuſtodiui ⁊ nō
declinaui ex ea. A mādatis labioꝝ eius nō
receſſi ⁊ in ſinu meo abſcondi v̄ba oris ei⁹.
Ipſe eni ſolus eſt ⁊ nemo auertē pōt cogi-
tationez eius: ⁊ aīa eius qd̄cūqꝫ uoluit hoc
fecit. Cūqꝫ expleuerit in me uolūtatē ſuā: ⁊
alia multa ſilīa preſto ſunt ei. Et idcirco a fa
cie ei⁹ turbatus ſuz ⁊ ꝯſiderās eū: timore ſol
licitoꝛ. Deus molliuit coꝛ meū: ⁊ oīpotens
ꝯturbauit me. Nō eni perij pp īminētes te-
nebras nec faciē meaz operuit caligo.

Eliphaz in v̄bis p̄miſſis duo ꝯtra iob propo-
ſuiſſe videt̄. Primo qdē ꝙ pp malitiā
ſuā p̄mā fuerit punit⁹. ſm̄ ꝙ de dei ꝓuidētia dubita-
uerit uel ēt negauerit. Solēt aūt hoīes cū eis falſo ali
qua crimīa īponunt̄ ex hoc ꝯtriſtari. vn̄ qꝛ iob hoc in
ſe nō recognoſcebat dicit. ⌊ nūc quoqꝫ in amaritudi-
ne eſt ſmo me⁹. ⌋ q.d. ſicut ſup̄ me opprobrijs ueſtris.
ita ēt cū aūt alicui afflicto de nouo afflictio addit̄ p̄o
res afflictiones ad memoriā reuocant̄: ex qb⁹ pn̄s ge
mitus aggrauat̄. vn̄ ſbdit. ⌊ ⁊ manus. ⌋ i. ptās. ⌊ plage
mee. ⌋ i. aduerſitatis quā olim ſū paſſus. ⌊ aggrauata
eſt ſup gemitū meū. ⌋ i. fac̄ pn̄tē gemitū grauiorē. Inci
pit āt p̄mo rn̄dē ad h̄ qd̄ dixerat. pp malitiā ſuā eū pu
nitū. Recognoſcebat aūt ſe iob punitū diuīo iudicio.
vn̄ ſup̄. xvj. dixerat. cōcluſit me de⁹ apud iniquū. Un̄
ingrere cāz q̄re punit⁹ ſit: eſt ingrē rōnez diuini iudi-
cij: quaz qdez nullus cog̊ſcē pōt: niſi ipſe de⁹. Ex quo
pꝫ p̄ſumptuoſe eliphaz aſſeruiſſe eū pp malitiā fuiſſe
punitū. Un̄ ſup hoc nō vult eū eliphaz ꝯtēdē: ſꝫ diſ-
putationē ſuā v̄tit ad dn̄z q ſolus ſui iudicij rōnez no
uit. Reputaret aūt ſe diuino iudicio p̄grauatū: ſi pp
malitiā p̄līmā eēt punit⁹. Solent aūt q ab aliquo iu-
dice ſūt grauati. Primo qdē ad iudicē accedē qd̄ facē
nō pn̄t niſi locū ei⁹ inueniāt: qd̄ ēt nō pn̄t niſi p̄us euz
cognoſcāt. Nullus eni pōt querē id qd̄ oīno ignorat.
vn̄ dic̄. ⌊ qs mihi tribuat ut cognoſcā ⁊ inueniā illū ⁊
ueniā uſqꝫ ad ſoliū ei⁹. ⌋ ſciebat eni ꝙ de⁹ eius cogni
tionē excedēt. ⁊ iō nō poterat pfecte de ſe īuenire viā
per quā uſqꝫ ad ſoliū ei⁹ pueniret. i. uſqꝫ ad plenā co-
gnitionē iudicioꝝ ipſi⁹. Solet aūt grauat⁹ a iudice cū
ad eū puenerit cāe ſue iuſtitiā demōſtrare. vn̄ ſubdit.
⌊ ponā corā eo iudiciū. ⌋ q.d. ꝓponā ei q̄lit̄ debeat eē
iuſtū iudiciū cāe mee. ⌊ ⁊ os meū replebo īcrepatiōi-
bus. ⌋ i. cōqueſtionib⁹: nō qdē ut credā diuinū iudi-
ciū eē iniuſtū: ſꝫ per modū querētis. ſic̄ ſolēt diſputan
tes ꝯtra dicta alioꝝ obijcē: ut pleni⁹ v̄itatē itelligant.
vn̄ ſbdit. ⌊ ut ſciā v̄ba que mihi rn̄deat. ⌋ qd̄ ptiet ad
v̄itatē rn̄ſionis cognoſcēdā. ⌊ ⁊ itelligā qd loq̄tur mi-
hi. ⌋ qd̄ ptinet ad pcipiēdā v̄boꝝ itelligētiā. Nō eniz
p̄t hō ſcire: an uerū ſit qd̄ ei dr̄ niſi itelligat qd ei dica
tur. Frequēter āt ſup̄: q̄ſi ad diuinū iudiciū ſuſtinēdū
propoſuerāt diuinaz fortitudinē ⁊ magnitudinē: ſicut
ſophar ſup̄. xj. Excelſioꝛ celo eſt: ⁊ qd facies ⁊c̄. que ibi
ſequunt̄. ⁊ iō hāc rn̄ſionē excludit ſubdēs. ⌊ nolo mul
ta fortitudine ꝯtēdat mecū: nec magnitudinis ſue me
mole p̄mat. ⌋ q.d. nō ſufficit mihi uera rn̄ſio: ut ſolum
ꝯtra me alleget̄ dei potētia ⁊ magnitudo: qꝛ ſicut ipſe
eſt fortiſſim⁹ ⁊ maximus: ita eſt ēt iuſtiſſim⁹ ⁊ eq̄tatis
amatoꝛ. vn̄ ſubdit. ⌊ ꝓponat eq̄tatē ꝯtra me. ⌋ i. aſſi-
gnet̄ rō ad eq̄tatē ptinēs: ⁊ ita appebit ꝙ nō pp mali
tiā ſim punit⁹. vn̄ ſubdit. ⌊ ⁊ pueniet ad victoriā iu-
diciū meū. ⌋ quo. ſ. ꝯtra uos ꝯtēdo: aſſerēs me nō pro

pctis punitū. ⁊ ne qs credat ex eo ꝙ dicit qs mihi tri-
buat ut cognoſcā ⁊ iueniā illū: ⁊ ueniat uſqꝫ ad ſoliuz
eius ꝙ crederet eū corpali loco ꝯcludi: aut per creatu
ras ſufficit poſſe cognoſci. ſubiūgit. ⌊ ſi ad oriētē iero
nō appet. ⌋ Ubi ꝯſiderādū eſt ꝙ ſꝫ Ariſtotelē i celo
diſtiguunt̄ ſex poſitiōis dr̄ie. ſ. ſurſuz ⁊ deorſū: deſtroꝛ
ſuz ⁊ ſiniſtrorſū: an̄ ⁊ retro. Pricipiū eni mot⁹ toti⁹ fir
mamēti manifeſte appet in oriēte. Eſt aūt i quolibet
aīali p̄n^m mot⁹ a dextro. Si ergo imaginemur mo-
tuz firmamēti: ſic̄ mot⁹ vni⁹ aīalis: opoꝛtebit ponere
dextrū celi in oriēte. ſiniſtrū v̄o in occidēte. ſurſum in
meridie. deorſū v̄o in ſeptētriōe. anteri⁹ v̄o in ſupiori
emiſpio. poſteri⁹ v̄o in poſteriori emiſperio. i. uelut ſi
imaginemur vnū hoīez: q ſua dextera moueret celuz
ab oriēte v̄ſus ſupi⁹ emiſpiū. ꝯn̄s eēt ꝙ caput teneret
v̄ſus meridiē: ⁊ poſtes v̄ſus ſeptētrionē: ⁊ ps anterioꝛ
hoīs eēt v̄ſus ſupius emiſpiū. poſteri⁹ v̄o hoīs. i. deor
ſuz uerſus iferi⁹. Quidā tn̄ nō reſpiciētes ad diſpōnē
humani corpis: ſꝫ magis ad ordinē motus celi poſue-
rūt ſupi⁹ celi eē ptez oriētalē: eo ꝙ ibi icipit mot⁹. dex
trū aūt celi in pte meridionali v̄ſus quā partē quo ad
nos ꝓcedūt mot⁹ planetarū. vn̄ per oppoſitū iferius
celi itelligit̄ occidēs. Siniſtrū aūt itelligit̄ pars ſeptē-
trionalis. ⁊ hoc mō vident̄ hic ꝓcedē uerba iob. naz
dextrū ⁊ ſiniſtrū diuidit ꝯtra meridiē ⁊ ſeptētrionem.
pōt g̊ ſimplr̄ itelligi ꝙ in nulla pte celi de⁹ localr̄ ꝯclu
dit̄: ut ſit ſenſus. ⌊ ſi ad oriētē iero nō appet. ⌋ q̄ſi ibi
vicinioꝛ exn̄s ac ſi ibi localr̄ exiſtēt. ⌊ ſi ad occidētē nō
intelligā illū. ⌋ q̄ſi ꝓpingorē ⁊ ibi ꝯcluſū. ⌊ ſi ad ſini-
ſtrū. ⌋ i. uerſus ſeptētrionalē ptē. ⌊ qd agā: nō apphē
daz eū. ⌋ qꝛ. ſ. nō eſt ibi corpalr̄ ſituat⁹. ⌊ ſi me uertam
ad dextrā. ⌋ i. uerſus ptē meridionalē: nō videbo illuz
q̄ſi exiſtētē. uel pn̄t hec uerba īduci nō ad excludēduz
a deo localē ſitū: ſꝫ ad oſ̄ndendū ꝙ nō pōt ſufficiēter p
inferiores effect⁹ īueniri. Inter oēs aūt effect⁹ in reb⁹
corporales aūt apparētes: ul̄tioꝛ eſt ⁊ maioꝛ motus fir
mamenti: ⁊ q̄zuis manifeſte appareat hui⁹ mot⁹ p̄n^m
in oriēte. tn̄ hui⁹ motus p̄n^m nō ſufficiēter demōſtrat
infinitatez diuine v̄tutis. vn̄ dic̄. ⌊ ſi ad oriētē iero. ⌋
ſ. ꝓgreſſu mee ꝯſideratiōis q̄ſi ꝯſiderās p̄n^m mot⁹ fir
mamēti nō appet. ſ. ſufficiēter per hāc ꝯſiderationez.
Senſus aūt effectus diuīe v̄tutis in rebus corporali-
bus eſt motus planetarū q eſt ex aduerſo motus fir-
mamēti. vn̄ p̄n^m eſt in occidēte. ex quo ēt nō ſufficien
ter pōt ꝯſiderari v̄tus diuīa. vn̄ ſubdit. ⌊ ſi ad occidē
tez. ⌋ ſ. iero ꝯſiderās p̄n^m motus planetarū nō intelli-
gā illū. ⁊ ualde ſignāter loq̄t̄. hic eni motus magis in
telligit̄ ex diuerſitate ſitus planetarū q̄z appareat ocu
lis. ex pte aūt ſeptētrtonali nō videt̄ eē p̄n^m nob niſi
tenebrarū: qꝛ v̄ſus illā ptē ſol nunq̄z accedit. Tenebre
aūt īpediūt actionē ſm̄ illud Io. 9. Uenit nox qn̄ hō
nemo pōt opari. vn̄ ſbdit. ⌊ ſi ad ſiniſtrā. ⌋ ſ. p ꝯſidera
tionē. ⌊ prexero qd agā. ⌋ i. nō īuenio ibi niſi defectū
actiōis: vn̄ nullū ueſtigiū dabit̄ ad eū cognoſcēdū. vn̄
ſubdit. ⌊ nō apphendā eū. ⌋ ēt q̄litercūqꝫ. ex parte v̄o
meridionali eſt nobis p̄n^m luminis ꝓpter corpora lu
minaria ex illa pte nobis apparētia. vn̄ ſbdit. ⌊ ſi me
v̄tā. ⌋ i. per ꝯſiderationē. ⌊ ad dexterā. ⌋ i. ad partem
meridionalē celi. ⌊ nō videbo illū. ⌋ . q.d. inueniā ibi
lumē corporale per qd̄ tn̄ ipſe videri nō pōt: ⁊ q̄zuis
tn̄ ipſe ſic me latitet eū: tn̄ nō latet que circa me agunt̄
vn̄ ſubdit. ⌊ ipſe v̄o ſcit viā meā. ⌋ i. totū ꝓceſſuz vi-
te mee. qd̄ videt̄ iob dicē ꝯ id qd̄ eliphaz ſup̄ induxe
rat ex pſona ipioꝝ: q̄ſi īponēdo illud iob nubes latibu
lum eius nec nr̄a ꝯſiderat. ⁊ qꝛ poſſet aliqs dicē ſi ſcit
viā tuā: g̊ pp pctā tua te pūiuit. ipē rn̄det. ⌊ ⁊ ꝓbabit

me:q̄ſi aurū q̄d per ignē trāſit.]ubi p̄mo mā̄ifeſte ex
ponit cām ſue aduerſitatis que fuit ei iducta: ⁊ ex ea
approbat⁹ hoīb⁹ apperet: ſic autꝫ approbat̄ ꝙ p̄t ignē
ſuſtinē. Et ſic aurū nō fit uerū aurū ex igne ſꝫ ei⁹ ueri
tas hoībus manifeſtat̄: ita iob per aduerſitatēꝫ ꝑbat⁹
eſt: nō ut eius v̄tus apperet corā deo: ſꝫ ut hoīb⁹ ma
nifeſtaret: dic̄ aūt. ⌊ꝑbabit de futuro.]q. exhibēs ſe
per patiētiā ⁊ ad futurā examinationem. Qꝫ aūt non
ſit punit⁹ pro pctō p̄cedēti ꝑbat per rectitudinē vite
ſue. ubi ꝯſiderādū eſt ꝙ vnūquodq; oñdit̄ rectuꝫ per
hoc q̄d ſe regule ꝯformat̄. Eſt aūt duplx regula hūa
ne vite. ⁋ Pria q̄dē eſt lex nālis a deo mētib⁹ hoīuꝫ
ipreſſa: per quā nāliter hō itelligit: q̄d eſt bonū ex ſili
tudine diuiē bonitatis. Jn quo p̄ᵒ attēdendū eſt ꝙ hō
ſꝫ ſuū poſſe imitet̄ in ſuis affectioīb⁹ ⁊ opib⁹ diuiē bo
nitatis op̄ationē. ſꝫm illud Matth. 5. Eſtote pfecti ſic
⁊ pr̄ uř celeſtis pfectus eſt. ⁊ Eph. 5. Eſtote imitato
res dei ſic filij chariſſimi. vñ dic̄. ⌊ueſtigia ei⁹.]i. aliq̄.
lꝫ ex pua pte ſilitudinē bonitatis diuiē operātis ſecut⁹
eſt. ſ. p imitationē. ⌊pes meus.]i. affectus meus: quo
ad operādū ꝑcedimus. Scd̄o reqrit̄ ꝙ aliqs tota mē
te ſollicitudinē adhibeat: ad dn̄m imitādū. vñ ſb̄dit.
⌊viā ei⁹ cuſtodiui.]q̄ſi ſollicit⁹ ne ab ea recedā. Ter
tio reqrit̄ ꝙ hō in ea perſeueret: ⁊ totalr̄ in ea maneat
nō ex pte. vñ ſubdit. ⌊⁊ nō declinaui ex ea.]i. ex nul
la pte receſſi. ⁋ Scd̄a aūt regl̄a hūane vite eſt lex ex
terior diuinitus tradita. ꝯtra quā hō peccat dupliciť.
vno q̄dē modo per ꝯtēptū. ⁊ cōtra hoc dic̄. ⌊a man
datis labior ei⁹ nō receſſi.]Fuerūt eni noe aliq̄ p̄ce
pta diuinit⁹ data: ⁊ forte aliqbus alijs ſcis viris: i quo
rū labijs deus loquebat̄. ⁋ Scd̄o aliqs peccat ꝯtra
legē dei per ignorātiā uel obliuionē: ⁊ ꝯtra hoc ſb̄dit.
⌊⁊ i ſinu meo.]i. i occl̄to cordis. ⌊abſcōdi v̄ba ei⁹.]
ſꝫm illud pſal. Jn corde meo abſcōdi eloqa tua: ut nō
peccē tibi. Et ne aliqs diceret hāc ꝑbationē quā idu
xit ex rectitudiē ſue vite nō eē ꝯuenientē: oñdit ꝯ̄nter
ꝙ de diuinis iudicijs certiſſima ⁊ demōſtratiua ꝑba
tio iduci nō pōt pp incōprehēſibilitatē diuine boni
tatis. ſubdit. ⌊ipſe eni ſolus eſt.]q̄ſi nō hēt aliquam
creaturā ſilēꝫ uel eq̄lēꝫ: que euꝫ cōprehēdē poſſit: ⁊ ꝑ
ꝯſequēs nec eius uolūtatē. vñ ſubdit. ⌊⁊ nemo auer
tere pōt.]per certitudinē cognoſcere. ⌊cogitationes
eius.]i. diſpōnes iudicior ipſi⁹. ⁊ ſicut nō pōt cōpre
hēdi eius diſpōitio: ita neq; ei pōt ab ulla creatura reſi
ſti. vñ ſeqť. ⌊⁊ aīa eius.]i. uolūtas eius. ⌊quodcūq;
uoluit hoc fecit.]q̄ſi nullo reſiſtē ualēte. Cōtigit autē
q̄nq; maxime in aliquo ſapiēte: qui uolūtatē ſuā mo
derat̄ ſꝫm ſuā v̄tutē ultra q̄ꝫ facē nō pōt: ſꝫ hoc iō exclu
dit cū ſubdit. ⌊cū expleuerit in me uolūtatē ſuā: ⁊ alia
multa ſilia p̄ſto ſūt ei.]q. d. ꝙ mihi ultra aduerſitatē
nō iducat nō eſt qꝫ ultra nō poſſit: ſꝫ qꝫ ultra nō vult.
⌊⁊ idcirco.]q. ſ. ſcio ꝙ ultra facē pōt ⁊ non poſſum
auertē: utrū ultra facē uelit. ⌊turbatus ſū.]i. turba
tiōe timoris. vñ ſb̄dit. ⌊⁊ ꝯſiderās eū.]i. potētiā ei⁹.
⌊timore ſollicitor.]ne. ſ. adhuc me ꝑbaturus ſit ad
uerſitate grauiori. cāꝫ aūt huius ſollicitudinis formi
doloſe aſſignat per hoc q̄d eſt expt⁹ in ſe diuinā ꝑcuſ
ſionē. vñ ſubdit. ⌊de⁹ molliuit cor meū.]q̄ſi liqueſa
ciēs ipm firmitate ſecuritatis ſublata. ⌊⁊ oīpotēs cō
turbauit me.]i. per oīpotētiā ſuā turbationē triſtitie
de p̄ñtibus malis ⁊ timoris de futuris iduxit. Quare
aūt timet in futurū cū nō ſit ſibi ꝯſci⁹ de culpa. oñdit
ſubdēs. ⌊nō eni pij.]i. aduerſitatē paſſus ſum. ⌊pp
iminētes tenebras.]i. errores uel pctā que q̄dē iminē
dicunt̄ q̄ñ in mēte hoīs ꝯfirmant̄. puta cū qs ex mali
tia peccat. Cōtingit aūt q̄nq; qꝫ malitia in hoīe nō fir
mat̄: ſꝫ ex aliq̄ ſubita paſſione: puta ꝯcupiſcētie uel ire
ad peccādū ipellit̄: ⁊ hoc a ſe excludit ſubdens. ⌊nec
faciē meā operuit caligo.]q̄ſi non caligat oculis rōnis
q̄ñ pp paſſionem iudiciū eius in opere particulari de
cipitur.

Capᵐ. 24ᵐ. Lectio. I.

AB oīpotēte nō ſunt abſcōdita tē
pora: qui aūt nouerūt eum igno
rāt dies illi⁹. Alij terminos tran
ſtulerūt: diripuerūt greges: ⁊ pa
uerūt eos. Aſinuꝫ pupillor abe
gerūt ⁊ abſtulerūt ꝑ pignore bouē vidue.
Subuerterūt pauperū viaꝫ: ⁊ oppreſſerunt
pariter māſuetos terre. Alij q̄ſi onagri i de
ſerto egrediunt̄ ad opus ſuū: vigilātesq; ad
p̄daꝫ preparant panē liberis. Agrū nō ſuuꝫ
demetūt: ⁊ vineā ei⁹ quē vi oppreſſerūt vin
demiāt. Nudos dimittēt hoīes indumenta
tollētes: qb⁹ nō eſt opimētū i frigore: quos
hymbres montiū rigāt ⁊ nō hn̄tes uelamē
amplexant̄ lapides. Uim fecerūt dep̄dātes
pupillos: ⁊ vulgū pauperē ſpoliauerūt. Nu
dis ⁊ icedētib⁹ abſq; ueſtitu: ⁊ eſuriētib⁹ tu
lerunt ſpicas. Jnter aceruos eor meridiati
ſunt: qui calcatis torcularib⁹ ſitiūt. De ciui
tatib⁹ fecerūt viros gemē: ⁊ aīa vulnerator
clamauit: ⁊ de⁹ inultū abire non patit̄. Jpſi
fuerūt rebelles lumini. Neſcierūt vias eius:
nec reuerſi ſunt ꝑ ſemitas illi⁹. Mane p̄mo
ꝯſurgit homicida iterficit egenū ⁊ paupereꝫ
ꝑ noctē vo erit q̄ſi fur. Oculus adulteri ob
ſeruat caliginē dicēs: nō me videbit oculus:
⁊ operiet vultū ſuuꝫ. Perfodit in tenebris
domos: ſicut in die ꝯdixerāt ſibi: ⁊ ignora
uerūt lucē. Si ſubito appuerit aurora arbi
trant̄ vmbrā mortis. ⁊ ſic in tenebris q̄ſi i lu
ce ambulāt. Leuis eſt ſup faciē aque. Ma
ledicta ſit ps ei⁹ in terra: nec ambulet ꝑ viaꝫ
vinear. Ad nimiū calorē tranſiet ab aqs ni
uiū. ⁊ uſq; ad iferos pctm̄ illius. Obliuiſcat̄
ei⁹ miſicordia. Dulcedo illi⁹ uermes. Non
ſit in recordatiōe: ſꝫ ꝯterat̄ ſicut lignū infru
ctuoſuꝫ. Parit eni ſterilē ⁊ que non parit. ⁊
vidue bn̄ nō fecit. Detraxit fortes in fortitu
dine ſua: ⁊ cū ſteterit. nō credet vite ſue. De
dit ei de⁹ locū pnie. ⁊ ille abutit̄ eo in ſuper
bia. Oculi aūt eius ſunt in vijs illi⁹. Eleuati
ſunt ad modicū: ⁊ nō ſubſiſtēt ⁊ hūiliabant̄
ſicut oīa ⁊ auferent̄. ⁊ ſicut ſumitates ſpicar
ꝯterent̄. Qd̄ ſi nō eſt ita qs me pōt arguē eē
mentitū: ⁊ ponere ante deū uerba mea.

Jn precedenti caplo iob ſe nō eē pp ma
litiā p̄ñitū dixit ut eliphaz
aſſeruerat. Nūc autē vult manifeſtare ꝙ non eſtimat
deū nō hrē curā rerū humanarū ſicut eliphaz ei ipo

nebat. Eſt aūt ꝯſiderādū ꝙ aliq̄ ponebāt deū hūanaꝝ rerū notitiā ⁊ curā nō hr̄e pp̄ dīaz eius a nobis. credebāt enī ꝙ ſicut pp̄ hr̄ diſtātiā nos eū cognoſcē non ualem⁹: ita nec ipſe nos: ſʒ hr̄ ipē ꝑmo excludit dicēs. ⌊ ab oīpotēte nō ſūt abſcōdita tp̄a. ⌋q.d. q̄zuis oīpotēs ſit extra tēpoꝝ mutabilitatē. ipſe tn̄ tēpoꝝ curſum cognoſcit. Illi vō qui ſūt in tp̄e: ita eū cognoſcūt ꝙ tn̄ modū eternitatis ei⁹ cōprehēdē nō ualēt. vn̄ ſubdit. ⌊ qui aūt nouerūt eū. ⌋i. hoīes tp̄ales ei⁹ notitiā qualēcūq; hn̄tes: uel nāli cognitiōe: uel per fidē: uel aliq̄ maiori ſapie illuſtratiōe. ⌊ ignorat dies illi⁹. ⌋i. cōprehēdere nō ualēt moduz eternitatis ei⁹. ⁊ q2 dixerat tp̄aliū curſuz deo ignotū nō eē: ꝯñter oñdit q̄lit tp̄alia indicat: ꝑmittēs diuerſas hoīuz culpas: quoꝝ q̄dā fraudulēter alijs īferūt nocumēta. vn̄ dicit. ⌊ alij. ⌋ſ. inter hoīes. ⌊ termīos trāſtulerūt. ⌋furtiue. ſ. mutātes poſſeſſionū ꝯfinia ⁊ ſilr̄ fecerūt in aīalibus que gregatī paſcunt. vn̄ ſbdit. ⌊ diripuerūt. ⌋ſ. furtiue. ⌊ greges. ⌋ſ. alieos. ⌊ ⁊ pauerūt eos. ⌋ut ſic videant eſce eoꝝ: ⁊ eorū culpā aggrauat ul' exaggerat ex ꝯditiōe q̄b⁹ īferūt nocumēta. Cōſueuerūt enī hoīes miſeri pupilloꝝ pp̄ defectū etatis ⁊ carentia ſuſtētatiōis pentū ⁊ ꝯ hr̄ dic̄. ⌊ aſinū pupilloꝝ abegerūt. ⌋i. aberrare fecerūt: ut eū raperēt: nō miſerātes pupillū. Silr̄ ēt viduarū ꝯſueuerūt hoīes miſeri pp̄ fragilitatē ſexus: ⁊ q2 deſtitute ſunt viroꝝ ſolatio: ſʒ ꝯtra hoc ſubdit. ⌊ ⁊ abſtulerūt ꝑ pignore bouē vidue. ⌋q̄ſi ſub quodā colore iuſtitie eā grauātes. Cōſueuerūt ēt hoīes miſeri pauperū: q̄ diuitiarū ſuſtētatiōe carēt. ⁊ ꝯ hr̄ ſbdit. ⌊ ſbuerterūt pauperū viaz. ⌋i. abſtulerūt eis facultatē ſibi neċia ꝓcurādi eos multiplr̄ moleſtādo. Solēt ēt hoīes deſiſtere a nocumēto eoꝝ: qui alijs nocē nō ꝯſueuerūt: ſʒ iter alios ſuauiter ꝯuerſant. ⁊ ꝯtra hoc ſubdit. ⌊ ⁊ oppſſerūt ꝑiter māſuetos terre. ⌋qui. ſ. nec ꝓuocari nec ꝓuocare alios nouerāt. Sūt aūt q̄dā qui nō fraudulēter: ut ꝑdicti: ſʒ per manifeſtā violētiā alijs nocēt: qui ad mala faciēda ꝓrūpunt: q̄ſi nulla diſciplina legis ꝯtineantur. de q̄bus ſubdit. ⌊ alij q̄ſi onagri in deſerto. ⌋i. aſini ſilueſtres: qui hoīuz ſuituti nō ſubſūt. ⌊ egrediunt ad opus ſuū. ⌋i. ad latrociniū. cui q̄ſi ꝓꝓo opi ſollicite intēdūt. vn̄ ſubdit. ⌊ vigilāteſq; ad ꝑdam. ⌋ſ. diripiēdam. ⌊ preparāt panē liberis. ⌋ſ. ſuis ex ꝑda direpta.

¶ Deinde genus prede determinat ſubdēs. ⌊ agrum non ſuuz demetunt. ⌋ſ. per violentiam meſſes alienas colligētes. ⌊ ⁊ vineā eius quā vi oppreſſerūt: vindemiāt. ⌋q2. ſ. ꝓus aliquē oppmūt ad hoc ꝙ ei⁹ bona liberius rapiāt: nec ſolū exteriora bona per violentiā abſtrahūt: ſʒ ēt ea que iā ſunt ad uſuz corpis ſouēdi aſſūpta. vn̄ ſubdit. ⌊ nudos dimittēt hoīes. ⌋i. nihil eis relinquūt idumēta tollētes: ⁊ ut magis exaggeret hr̄ rapine culpā: ſubiūgit afflictiones q̄s ex nuditate patiunt. vn̄ dic̄. ⌊ q̄bus nō eſt opimentū in frigore. ⌋eēt enī aliq̄lit tolerabile ſi aliūde poſſet nuditati ſubuenire: nec ſolū idumēta ſūt neċia ad calefaciēdū ꝯtra frigus: ſed ēt ad tegumētū ꝯtra pluuiā. vn̄ opꝫ a latronib⁹ denudatos nō ſolū frigore affligi: ſed ēt pluuia ꝑfundi. ⁊ hoc eſt qd̄ ſbdit. ⌊ quos hymbres montiū rigāt. ⌋ſolēt enī hoīes ad loca mōtana q̄ſi viciniora ꝯfugē pro timore latronū uel hoſtiuz: ubi pp̄ aeris frigiditatē: ⁊ frequētiores ⁊ grauiores ſunt pluuie maxime nudis hoib⁹. Eſt āt q̄lecūq; nuditatis remediū. ſi ille qui ueſtimētoꝝ opimētū nō hēt: ſaltē operimento dom⁹ nō careat: ſʒ ꝯtra hoc ſubdit. ⌊ nō hn̄tes uelamē. ⌋ſ. ueſtimēti nec dom⁹. ⌊ amplexant lapides. ⌋i. abſcōdūt ſe in cauernis lapidū: que inueniunt in locis mōtanis. Ulteri⁹ aūt exaggerat eoꝝ culpā: ex cōditione miſerabiliū ꝑſonarū: q̄s grauāt. vn̄ ſubdit. ⌊ vim fecerūt depredātes pupillos. ⌋qui. ſ. magis erāt ſuſtētandi. ⌊ ⁊ vulgū pauperē ſpoliauerunt. ⌋cui. ſ. magis erat ſubueniēdū. Eſſet aūt utcūq; tolerabile: ſi ſaltē hn̄tib⁹ ſufficientiā ſubtrahē uellēt. ⁊ iō ad maiorē aggregationē iniq̄tatū eoꝝ. ſubdit. ⌊ nudis. ⌋i. nō habētibus ueſtimēta. ⌊ ⁊ icedētibus abſq; ueſtitu. ⌋i. ꝑnimia neceſſitate: etiā ad publicū ſine ueſtib⁹ nudi ꝓcedētibus qd̄ ꝑtinet ad magnā inopiā ueſtit⁹. ⁊ ut oſtēdat ēt in victu eos inopiā pati: ſbdit. ⌊ ⁊ eſurietib⁹. ⌋hijs aūt nihil magis auferre pn̄t: id modicū ꝙ habēt eis ſurripe nō uerent. vn̄ ſbdit ⌊ tulerūt ſpicas. ⌋q.d. nō tulert eis meſſē quā nō hn̄t: ſʒ aliq̄s paucas ſpicas q̄s ſibi collegerāt: ⁊ ſi forte i aliquo abūdare vident: illō ſbtrahūt nō ꝑſantes quātā penuriā in alijs patiūtur. vn̄ ſbdit. ⌊ iter aceruos frugū. ⌋ſ. eoꝝ. ⌊ meridiati ſūt. ⌋i. i meridie geuerūt: q̄ſi laſciuiētes de bonis eoꝝ. ⌊ qui calcatis torcularib⁹ ſitiūt. ⌋i. qui ſtatiz poſt vindemiā modicū hn̄t de vino: nec ſolū hoīes ſpoliāt in rebus exteriorib⁹: ſʒ ēt ledunt in ꝑſonis. vnde ſubdit. ⌊ de ciuitatibus fecerūt viros gemē. ⌋q̄ſi. ſ. q̄buſdam leſis: multi ex ciuib⁹ ꝯturbant. ⁊ ipſi qui leſi ſunt conquerunt. vnde ſubdit. ⌊ ⁊ aīe vulneratoꝝ clamabunt ⁊ deus. ⌋a quo. ſ. nō ſunt abſcōdita que in tp̄e aguntur. ⌊ inultū abiē nō patit. ⌋qd̄. ſ. nō eēt ſi de reb⁹ humanis ꝓuidētiā nō hrēt. Cām aūt q̄re de⁹ hoc inultū abire nō patit: oñdit ꝑ hoc ꝙ nō ꝑ ignorātiā ſʒ ꝑ malitiā peccāt: ex qua ſapiaz odiūt ipſoꝝ pctā arguētē. vn̄ ſubdit. ⌊ ipſi fuerūt rebelles lumini. ⌋ſ. ex ꝓpoſito agētes: ꝯtra id qd̄ eis lumē rōnis dictat. ſicut āt ſapia ꝑoccupat eos qui eā ꝯcupiſcūt: ita fugit ab eis qui ei renitunt. vn̄ ſubdit. ⌊ neſcierūt vias eius. ⌋i. habētes ſenſū per malitiā deprauatū nō potuerūt ſapie ꝓceſſus cogſcē. ul' neſcierūt. i. nō approbauerūt: nec expiri noluerūt ſapie mādata: ⁊ ipenitētiaz eoꝝ demrāt ſubdens. ⌊ nec reuerſi ſunt per ſemitas illi⁹. ⌋illi q̄dē per ſemitā ſapie reuertunt. q ⁊ ſi ſapie peccādo rebellēt. tn̄ penitēdo ad ſapiaz reuertunt. In ſignū aūt ꝙ ſpūali lumini ſapie repugnēt. Inducit ꝙ ⁊ lumē exteri⁹ deteſtant tenebras amātes. ſcḋm ꝙ Joā. 3. dr̄. Ois q male agit: odit lucem. vn̄ ⁊ hoc ſbdit. ⌊ mane ꝑmo. ⌋ad hoc. ſ. exītibus tenebris. ⌊ ꝯſurgit homicida ⁊ interficit egenū ⁊ pauperē. ⌋q2. ſ. illa hora nōdum coiter homines uadūt per viā: ſʒ aliq̄ pauperes neceſſitate ducti ꝑoccupāt tp̄s operis: q̄bus latrones inſidiantur in via. Ad hoc aūt ꝙ de domib⁹ aliqd̄ furtiue ſurripiāt ꝓfundioribus idigēt tenebris. vn̄ ſubdit. ⌊ per noctē erit q̄ſi fur. ⌋ſ. ſpolians domos: q2 ei ꝑmo mane facere tutū nō eēt: q2 tūc hoīes euigilare icipiūt. idē autē i adultero oñdit ſbdēs. ⌊ oculus adulteri. ⌋q̄ſi. ſ. iſidiatur alieno thoro. ⌊ obſuat caliginē. ⌋ut. ſ. deprehēdi nō poſſit. vn̄ ſubdit dicēs. ⌊ nō videbit me oculus. ⌋i. in hr̄ ꝓpoſito obſeruat caliginē: ne aūt cuiuſq; oculo videat: ⁊ q2 nō ſufficiat ei occultatio noctis: adhuc alias occultādi artes aſſumit. vn̄ ſubdit. ⌊ ⁊ opiet vultū ſuū. ⌋q̄licūq;. ſ. mutatione hitus: ⁊ ſicut ad incipiēdū opus obſuat caliginē: ita ⁊ ēt opus exeq̄t in tenebris. vn̄ ſubdit. ⌊ ꝑfodiūt in tenebris domos. ⌋ſ. q̄licunq; fraude uel violētia obſtacula auferētes. ⌊ ſicut i die ꝯdixerunt ſibi. ⌋ſ. adulter ⁊ adultera. ⌊ ⁊ ignorauerūt lucē. ⌋i. abiecerūt in tota excecatiōe nepharij operis. ⌊ ſi ſubito. ⌋q̄ſi ex impremeditato: q2 tp̄s eis breue videt: duz carnali delectatiōi uacāt. ⌊ apparuerit aurora. ⌋que eſt diurne lucis pncipiū. ⌊ arbitrant vmbrā mortis. ⌋i. exiſtimant eam odioſam ſicut vmbrā mortis: dum ſe vident ſuas laſciuias ulterius non poſſe

ptrahē. Solēt āt hoīes dupl'a suis opib' īpediri. vno mō qñ nō pspiciūt rei euētū. alio° qñ hñt in suo ppo sito debile fulcimētū. ſz adulteri qui ex ɔcupia ducunt ecōtrario. Pmo gdē icōsiderate se piclis igerūt: qzuis igrēt gd sequat. ⁊ ad hoc significādū dicit. ⌊ ⁊ sic in te nebris. ⌋ i. in dubijs ⁊ obscuris. ⌊ quasi i luce. ⌋ i. i ma nifestis. ⌊ ambulāt. ⌋ i. pcedūt. Scdo ex re modica ⁊ fragili magnā fiduciā capiūt. vñ subdit. ⌊ leuis est. ⌋ ſ. adult. ⌊ sup faciē aque. ⌋ q. d. adeo leuit mouet ut vi deat ei ꝙ per aliq mollia: sic est aq possit ptransire ad suū ppositū psequēdū. uel ad lraz qd dicit. ⌊ sic in te nebris qsi in luce ambulant. ⌋ potest referri ad hoc ꝙ uterqz. ſ. adulter ⁊ adultera sua opera in tenebris agē amāt: qd vo subdit. ⌊ leuis erit sup faciē aque. ⌋ refert spāliter ad adulterū: cui pp ipetū ɔcupiscētie videt ꝙ etiā sup aquā ⁊ sup quācunqz difficultatē uel aduer sitatē leuiter transire possit: ad hoc ꝙ pueniat ad frui tionē rei ɔcupite. Enarratis ḡ diuersis gñibus pctoꝝ subiūgit de pena. Et pmo gdē quātū ad penaz pñtis vite cū subdit. ⌊ maledicta sit ps eius in terra. ⌋ i. vni cuiqz ps eē videt: ꝙ qsi potissimū bonū desiderat. pec cator aūt in reb' terrenis qsi in sua pte ultimū finem ɔstituit: ſm illud Sap. Hec est pars nr̄a: ⁊ hec est sors que maledicta est: q2 bona hui' mūdi gb' male utit: ei vtūt in malū: ⁊ hoc manifestat ſbdēs. ⌊ nec ambu let per viā vineaꝝ. ⌋ solēt eñi vie vineaꝝ vmbrose es se: ⁊ per ɔñs tēperate. vinee ēt ɔtēperatū locū regrūt. nā in locis nimis frigidis destruunt per glaciem: ⁊ in locis nimis calidis adurunt per calorez. ipius ergo p viā vinearū nō ambulat: q2 reb' hui' mūdi modera te nō utit: ſz qñqz declinat ad vnū extremuz: qñqz ad aliud: ⁊ quātū ad hoc ſbdit. ⌊ ad nimiū calorē trāseat ab aqs niuiū. ⌋ qsi a ɔ̄rio vitio in ɔ̄riū trāseat: qd i me dio vtutis nō manet. ⁊ ista pena ɔseqt oēs malos: q2 inordiat' aīus sibi ipsi est pena: ut Aug' dic in p° cō fessionū. ¶ Deinde ponit penā que erit post mortez cū subdit. ⌊ ⁊ usqz ad iferos pctm̄ illius. ⌋ q. d. nō solū in terra ps eius maledicit. dū inordinate utit reb' mū di: ſz etiā per hoc in inferno penas patiet. ad quas pe nas referri pōt qd dixerat ab aqs niuiū ⁊c. q2 in ifer no nulla erit tēperies. ⁊ ne crederet aligs penas illas p dei miſicordiaz finiēdas subdit. ⌊ obliuiscat eius. ⌋ ſ. pctoris in iferno dānati. ⌊ miſicordia. ⌋ ſ. dei: ut nūqz exinde liberet. Qualis aūt sit illa pena oñdit subdēs. ⌊ dulcedo illius uermis. ⌋ i. delectatio pcti ɔuertet in uermē. i. ɔſcie remorsū: de qua dr Isa. ultio. Uermis eoꝝ nō moriet. vñ ⁊ hui' pene iterminabilitatē ſbdit. ⌊ nō sit in recordatiōe. ⌋ i. ita totalr relinquat a deo si ne remedio liberatiōis: ac si ei' eēt obli': ⁊ ponit ſili tudinē cū subdit. ⌊ Sz ɔterat qsi lignū ifructuosū. ⌋ arbor eñi que nō facit fructū bonū excidet: ⁊ in ignez mittet. ut dr Matth. 3. Lignū aūt fructuosum pcidit ut purget ſz illud Joā. 16. Oēm palmitē qui nō fert fructū purgabit eum: ut fructū plus afferat. Impij ḡ puniunt ad exterminiū. iusti aūt ad pfectū. qre aūt in fructuoso ligno cōparat maīfestat ex duob'. Pmo g dez q2 bona sua in res inutiles ɔsūpsit. vñ dic. ⌊ pauit eñi sterilē ⁊ que nō parit. ⌋ ⁊ logt de illo qui bona sua in res inutiles ɔsūpsit: ad ſilitudinē eius qui vxorē ste rilē inutiliter nutrit. Scdo q2 indigētib' nō subuenit ꝙ ei eē poterat fructuosū. vñ subdit. ⌊ ⁊ vidue bñ nō fecit. ⌋ per viduā hoīes indigētes significat: nec solum fuit ifructuosus: ſz ēt fuit nocius: sicut lignuz pferēs fructus uenenosos. vñ subdit. ⌊ detraxit fortes in for titudine sua. ⌋ i. ptāte sua usus est: nō ad subueniēdū oppſſis: ſz magis ad opprimēdū fortes: ꝙ alijs nocet: etiā in suū nocumētū redūdat: qsi. ſ. in se securā vitam agē nō pōt. pōt ēt ledi ab eis quos leserat. vñ subdit. ⌊ ⁊ cū steterit. ⌋ i. cū nihil aduersū passus fuerit. ⌊ non credet vite sue. ⌋ i. nō erit de vita sua secur'. ſm illud qd eliphaz sup dixerat. 15. Sonit' terroris semp in au rib' eius. ⁊ cū pax sit ille semp isidiās suspicat. Causā aūt qre absqz miſicordia sit puniēdus assignat ex hoc quia miſicordia noluit uti dū potuit. vñ subdit. ⌊ de dit ei dñs locū pnīe. ⌋ ſ. differēs penā. ⁊ hec est nō qre pmissus est in pspitate aligs diu viuē. ſz hoc qd deus exhibuit ei in bonū: ipse puertit in malum. vñ subdit. ⌊ ⁊ ille abutit eo in supbiā. ⌋ nō attribuēs diuie mise ricordie: ꝙ post pctm̄ nō statim punit. ſz ex hoc sumit pcti audaciā: usqz ad dei contēptū: ⁊ qzuis pctor tene bras querat ad peccādū nō tñ pōt facē quin videat. vñ ſbdit. ⌊ oculi eñi. ⌋ ſ. dei. ⌊ sūt in vijs ei'. ⌋ i. cōside rāt pcessus ei' qzuis i tenebris ambulēt. ⁊ ide est. ⌊ ꝙ eleuati sr̄ ad modicū. ⌋ i. ad aliquā trenā ſblimitatē ⁊ caducā deo dāte eis locū pnīe. ⌊ ⁊ nō subsistēt. ⌋ ſ. fi nalr. q2 abutunt dei miſicordia in supbiaz. ⁊ adhibet hui' rei ſilitudinē. Oia eñi que in tpe gñant: determi nato tpe crescūt ⁊ post icipiunt deici: ⁊ tādē totalr de struunt. ⁊ ita ɔtingit de ipijs vñ subdit. ⌊ ⁊ hñliabū tur sicut oia. ⌋ que. ſ. in tpe crescūt. ⌊ ⁊ auferent. ⌋ ſ. to taliter qñ ad summū puenerit: ⁊ adhibet ſilitudinem subdēs. ⌊ ⁊ sic sumitates spicarū ɔterent. ⌋ nō eñi cō terunt fruges qzdiu sunt in herba ⁊ crescūt: ſz qñ iam ad pfectā maturitatē puenerūt: ⁊ sic ipune statim pu niunt a deo. Sz qñ ad sūmū puenerit ſm mēsuram a deo puisaz. Hoc aūt induxit ad oñdēdū ꝙ hoc ꝙ ipij statiz nō puniunt sed psperā vitā agūt. nō est ex defe ctu diue puidētie: ſz ex hoc ꝙ differt de' penā in ɔgru uz tps. ⁊ sic pz falsū eē qd eliphaz ei calūniose iposue rat de negatione puidētie diue. vñ ſbdit. ⌊ ꝙ si nō est ita. ⌋ sic pdixi de punitione maloꝝ: sic uos opiamini credētes sp hoies in hac vita puniri p pctis. ⌊ gs me pōt arguē eē mētitū. ⌋ q2. ſ. diuinā puidētiam denegē. ⌊ ⁊ ponere ante deū vba mea. ⌋ i. uerba mea in accu satione uertere corā deo: ac si sint contra eius puiden tiam dicta.

Capm. 25m. Lectio. I.

RESpondēs aūt baldath suites: di xit. Ptās ⁊ terror apud euz est. qui facit ɔcordiā in sublimib' su is. Nūgd est numer' militū ei'. Et sup quē nō surget lumen illi'. Nūgd iustificari pōt hō cōpara tus deo: aut apparere mūdus nat' de mulie re: Ecce luna etiā non splendet: ⁊ stelle non sunt mūde in conspectu eius: quāto magis homo putredo: ⁊ filius hois uermis.

Job in sua rñsiōe duas calūnias qs ei eliphaz inie cerat in pcedenti sua rñsione iā repulit osten dēs se neqz pro pctis punitū neqz diuine puidētie ne garē. Ostēderat aūt ualde expsse ꝙ diuine puiden tie nō ipugnabat si ipij in hoc mūdo psperant: q2 re seruat eoꝝ pena in aliud tps: ⁊ id ɔtra ulterius resiste re nō potuerūt: ſz aliū. ſ. ꝙ nō fuerit pro pctis punit'. nō tā euidēter oñderat gn potius debilitatē sue ostē sionis significauit cū dixit. nemo aduertē pōt cogita tiones ei'. ⁊ id ɔtra hoc ulteri' baldath resistē nititur redarguēs iob ꝙ se asserebat nō pro pctis suis punitū ⁊ qsi imemor vboꝝ iob gbus dixerat: nō sibi sufficē si ɔtra eū ex dei fortitudine ɔtēdat a diuia ptāte dispu tatio

tationis sue sumit exordium ⁊ ꝓponit magnitudinem
diue ptātis dupl'r. p° qdē q̄ztū ad h' ꝙ potētiā exercet i
supiores creaturas i sūma pace eas ꝯ̄suās vñ dic̄ ⸤ po
testas ⁊c. ⸥i. ex q̄ i eri dz. ⸤ apd eū ē. ⸥ſ. deū. ⸤ qui fac
cō. i sb suis. ⸥i iferiorib⁹ eni creaturis discordia multi
plex iuenit tā i creaturis rōnabilib⁹: ut pz p ꝯ̄rios mo
r⁹ hūanarū uolūtatū q̄z i creaturis corpalib⁹ ut ex eaꝝ
ꝯ̄rietate appet p quā gñationi ⁊ corruptiōi sbdunt. sz i
supiorib⁹ corpib⁹ nulla ꝯ̄rietas repit: vñ ⁊ icorruptibi
lia sūt: sic ⁊ supiores itell'uales / sbe ēt sūma ꝯcordia su
pioꝝ creaturaꝝ ex ptāte diua ꝓcedit que supiores cre
aturas i pfecta sue vnitatis pticipatiōe ꝯstituit q̄si sibi
ꝯpingores: ⁊ iō signāter dic̄ ⸤ in sblimiorib⁹ crea. ⸥in
qb⁹ opat per misteriū supioꝝ creaturarū: q̄rū m'ltitu
do hoi est ignota. vñ sbdit ⸤ nunqd est nūs mili. ei⁹. ⸥
milites qdē dei uocat oēs celestes v̄tutes que diuinū
nutū sequunt: sic milites obediūt duci. harū aūt cele
stiū v̄tutū nūs ignot⁹ est hoi. ⁊ sile est qd hētur Isaie
40°. Qui edūt in nūo militiā eoꝝ. Et ne aliqs credēt
ꝙ celestes v̄tutes nō se hērēt sic milites parētes alieno
impio: sed sic duces ⁊ ꝑncipes ex vno arbitrio cuncta
agētes: sic estimauerūt multoꝝ deoꝝ cultores: sbiūgit.
⸤ ⁊ sup quē nō surgit lumē ei⁹. ⸥q.d. oēs celestes v̄tu
tes per illuminationē diuā dirigunt sic hoies per hoc
ꝙ sup eos surgit lux solis. ꝓposita g̃ ptāte diuina acce
dit ad ꝓpositū dicēs ⸤ nunqd iusti. pōt hō cō. deo. ⸥q.
d. ex quo de⁹ tā magn⁹ est ⁊ in iustitia ꝑcellēs: ut ēt in
sublimib⁹ ꝯcordiā faciat que est iustitie effect⁹ fz illō
Isaie. 32°. Op⁹ iustitie effect⁹ pax. ois iustitia hois di
uine iustitie cōparata q̄si nihil reputabit: nec solū deo
hō cōparat⁹ nō pōt iust⁹ videri: sed qd plus est ei com
parat⁹ appet iniust⁹: sic in cōparatiōe ad res pulcher
rimas: que q̄zuis pulchritudinē hñt vident imūde: vñ
sbdit ⸤ aut appet mūdus nat⁹ de mulie. ⸥qd signan
ter dicit: q: ex h' ipso ꝙ hō de mulie per ꝯcupiam car
nis nascit maculā ꝯ̄hit. h' aūt qd dixerat ꝯ̄nter per sile
ꝯfirmat cū sbdit ⸤ ecce. ēt luna nō sple. ⁊ stel. nō sūt. m.
in cō. ei⁹. ⸥Ubi ꝯsiderādū ē ꝙ de sole mētionē nō fac:
q: nō appet sensibil'r ꝙ ad p̄ntiā maioris lumis lumē
ei⁹ obtenebret: sz luna ⁊ stelle ēt ad p̄ntiā corpalis so
lis obfuscant. vñ m'lto magis earū claritas q̄si obscuri
tas quedā est imēsitati diui lumis cōpata: ⁊ ex h' ꝯclu
dit ꝓpositū sbdēs ⸤ quāto ma. pu. ⁊ fi. ho. v̄mis. ⸥ſ. nō
pōt reputari splēdēs splēdore iustitie si diuine iustitie
cōparet. ⸤ neq̄ mūdus ⸥per inocētiā si cōparet puri
tati diue. singulr aūt hoīum putredinē cōparat q̄si ex
mā ex̄nte putrefactioni vicina: ⁊ filiū hois v̄mi: q: uer
mis ex putredine gñat. h' aūt iducit ad ostēdēdū ꝙ hō
nō pōt quātācū̄q iustitiā ⁊ inocentiā suā ꝓponē q̄si ni
hil reputatā in cōparatione ad deū cū agit de diuino
iudicio. ¶ Capl'm. 26m. Lectio. I.

R Espōdēs aūt iob dixit: Cui⁹ adiu
tor es: nūquid ibecillis: Et susten
tas brachiū ei⁹ qui nō est fortis.
Cui dedisti ꝯsiliū. Forsitā illi qui
nō hēt sapiam: ⁊ prudētiā tuā oñ
disti plurimā. Quē docē uoluisti
Nōne eū qui fecit spiramētū: Ecce gigātes
gemūt sub aqs: ⁊ qui hitāt cū eis. Nudus ē
iferus corā illo: ⁊ nullū est opimētū pditio
ni. Qui extēdit aqlonē sup uacuū: ⁊ appen
dit terraz sup nihili. Qui ligat aq̄s in nubi
bus suis: ut nō erūpāt piter deorsuz. Qui te
net vultū solij sui: ⁊ expādit sup illud nebulā
suā. Terminū circūdedit aqs: usq̄ dū finiā
tur lux ⁊ tenebre. Colūne celi ꝯtremiscūt: ⁊
pauēt ad nutū ei⁹. In fortitudine illi⁹ repēte
maria ꝯgregata sūt: ⁊ prudētia ei⁹ ꝑcussit su
perbū. Spūs ei⁹ ornauit celos: ⁊ obstetri
cāte manu ei⁹ educt⁹ est coluber tortuosus.
Ecce hec ex pte dicta sūt viarū ei⁹. Et cū vix
puaz stillam fmonis ei⁹ audierim⁹: quis po
terit tonitruū magnitudinis illius intueri.

Baldath in v̄bis ꝑmissis iob ꝯuicē voluit ex
ꝯsideratiōe diue ptātis oib⁹ tremē
de: respectu cui⁹ nullus pōt iustitiā aut inocētiā ꝓtēdē
ut se asserat absq̄ pctō punitū. vñ iob triplicē r̄nsionē
sbiūgit. q̄rū p^a spālit' ē ꝯ̄ baldath q iob trē conat⁹ fue
rat ex ꝯsideratiōe diue ptātis. Solēt aūt hoies nō rō
ne ꝯ̄ aliquē ꝯdēnatū utētes sz iudicis potētiā ⁊ sapiam
allegātes h' facē in iudicis fauorē. Adhibet aūt fauor
alicui ꝑsone dupl'r. Uno mō ꝓpt defectū potētie illi⁹
cui fauet. Alio mō ꝓpt defectū sapie. Quātū g̃ ad p
mū dic̄ ⸤ cui⁹ ad. es nū. ibecilis. ⸥q.d. hec que locutus
es nō fz viā rōnis sz q̄si in dei fauorē. nunqd adhuc di
xisti ut ferres auxiliū q̄si ifirmo. adiuuare aūt vi aliquē
q ei⁹ opatiōnē defēdit: vñ sbdit. ⸤ ⁊ sustētat bra. ei⁹ qui
nō ē fortis. ⸥q.d. nunqd vis tu hijs v̄bis defēdē opa
tionē q punit⁹ sū ab eo ac si nō eēt fortis ad se defēdē
dū. Deidē quātū ad fauorē q ali cui adhibet ꝓpt defe
ctū sapie. ꝯsiderādū ē ꝙ hic fauor ē duplex. vn⁹ qdē ex
h' ꝙ ꝯsiliū dat alicui circa res agēdas: ⁊ quātū ad h' dic̄
⸤ cui dedisti ꝯsiliū. ⸥vi aliqs alicui ꝯsiliū dare qñ eius
cāz sine rōne defēdit: nō āt ꝯsilio de⁹ idiget q ē i sapia
ꝑfect⁹: vñ sbdit ⸤ forsitā illi q nō hēt sapiaz. ⸥q.d. nun
qd dubitas deū sapiaz nō hrē ut tā stulte ꝓ eo loqua
ris. q aūt sapiēti ꝯsiliū dat vi h' facē ad sapiaz oñdēdā:
vñ sbdit ⸤ ⁊ prudētiā. t. ostē. plurimā. ⸥q.d. nūqd p h' no
luisti tue prudētie abūdātiā ostētare. Ali⁹ aūt modus
fauoris ꝯ̄ defectū sapie ē ut qs istruat igrātē circa sci
bilia: ⁊ quātū ad h' sbdit ⸤ quē docē voluisti. ⸥visus es
eni deū docē inquātum ei⁹ potētiā ꝯ̄ me allegasti: sed
ipse doceri nō idiget q ē toti⁹ hūane scie cā: vñ subdit.
⸤ nōne eū q fec spiramētū. ⸥i. q creauit hūanā aiam p
quā hō ⁊ itelligit ⁊ spirat. vna eni ⁊ eadē aia ē que p i
tell'z sciaz ꝑcipit: ⁊ p alias vires corp⁹ viuificat. ¶ De
ide ne videat i aliquo potētie dei derogare / cōmēdat
ipsaz m'lto diffusi⁹ q̄z baldath: enūans m'ltos effect⁹ di
ne potētie: ⁊ icipit ab hijs que potent fec̄ i gñe hūano
circa diluuiū. legit eni geñ. 6°. ꝙ gigātes erāt sup t̃rā i
dieb⁹ illis. Et postea sbdit. Cūq̄ vidisset de⁹ t̃rā eē cor
ruptā: ois qppe caro corrupat viā suā sup t̃rā. dixit ad
noe: finis vniuerse carnis uenit sup me. ⁊ postea sbdit.
ecce ego adducā aq̄s diluuij sup t̃rā: ⁊ inficiā oēz car
nē. huc g̃ effcm diue potētie oñdit sbdēs ⸤ ecce gigā
tes. ⸥ſ. ātiqui. ⸤ gemūt. ⸥ſ. i penis iferni. ⸤ sb aqs. ⸥i. q
fuerūt sbmersi aqs diluuij. ⁊ q: nō soli ipsi pierūt sz m'l
ti alij cū eis. ⁊ tc̄ ēt postea sbiūgit ⸤ ⁊ q ha. cū eis. ⸥ſ. sile
gemūt. s. a v̄tute ptātis ipsi⁹. ⁊ ne aliqs credēt ꝙ diua p
uidētia se extēdēt solū ad iudicādos hoies in hac vita
nō aūt post mortē sic amici iob sētire videbāt: ad h' ex
cludēdū sbdit ⸤ nudus ē i.c. illo. ⸥q.d. ea que i iferno
agunt ꝯspicua sūt oclis ei⁹ ⁊ fz ei⁹ iudiciū agūt. vñ ad
hi⁹ expōnē sbdit ⸤ ⁊ nullū ē. o. pditiōi. ⸥i. hijs q sē pdi
ti i iferno ut possint ab oclis dei occultari sic occltāt a
nob. ¶ Deide enūat effcūs diue ꝓuidētie i reb⁹ nālib⁹

⁊ icipit ab extrẽis.ſ.a celo ⁊ t̃ra i quoꝝ utroq̃ aliqd ap
paret ex dina po^a iſtitutũ q̄ hũanas vires excedit.ſm
aũt id qḋ ſẽſualr̃ appet:vĩ celũ extẽſum eẽ ſup t̃rã:ſũt
aũt ſb celo ſic̃ tabnacl̃i pauimẽtũ.qcũq̃ aũt tabnacu
lũ erigit aliqd ſupponit quo tabnaculũ ſuſtẽtat̃:ſʒ h̊ in
celo nõ appet.nõ eni vĩ aliqd celũ ſuſtẽtãs niſi v̊t⁹ di
na.vñ dic̃ q ex.aq.ſup uacuũ. p aqlonẽ itell̃it ſupi⁹
hemiſpiũ quo ad nos:nob̃ eni aqlõaris polus ſup oriẽ
tẽ eleuat̃.auſtralis v̊o ſb orizõte depmit̃:vñ dic̃. aq
lonẽ ex.ſup uacuũ. qḋ de ſupiori hemiſpio celi nihil
nob̃ appet niſi ſpatiũ aere plenũ:qḋ vulgares hoies re
putãt uacuũ.loqt̃ eni ſʒ extimationẽ vulgariũ hoiuʒ
put ẽ mos i ſacra ſcriptura:ſic ẽt q pauimẽtũ iacit ſup
aliqd ipʒ firmat:t̃ra aũt que ẽ q̃ſi celi fũdamẽtũ nõ ap
paret ſup aliqd firmata qḋ eã poſſit ſuſtẽtare:ſed ſola
dei potẽtia ſuſtiet̃:vñ ſbdit ⁊ appẽdit t̃.ſup nihilũ.
hec aũt nõ ita dicunt̃ q̃ſi celũ ſit põderoſum ut idigeat
ſuſtẽtamẽto ne cadat:aut t̃ra poſſit deſcẽdẽ niſi uſq̃ ad
cẽtrũ:ſʒ ipſas nãles v̊tutes qb⁹ i ſuis locis corpa nãlit̃
ↄtineant̃ ex dina ptãte ꝓceſſiſſe ſignificat.ſic̃ eni mot⁹
violẽt⁹ ẽ a ptãte hũana:ita iclinatio nãlis ẽ ex v̊tute di
na que ẽ nãe pn^m. ¶ Deide enũat effcũs dine potẽtie
i ſpatio medio qḋ ẽ iter celũ ⁊ t̃rã.⁊ p̊ i aere in quo h̊
admirabile vĩ q̄ aq̃ i aere ſuſpẽdat̃ uaporalr̃ eleuata ⁊
nõ tota ſil̃ cadit ſed guttatim ut appet in pluuijs.vñ
dic̃ qui ligat aq̃s in nubib⁹ ſuis. i.eius v̊tute cãtis.
ut nõ erũpãt. ſ.aque pluuiarũ. piter deorſũ. ſed
guttatim ſm q̄ expedit ad tẽperiẽ terre:q̃ſi dina v̊tute
illud qḋ remanet in nubib⁹ eẽt ligatũ ut nõ a pncipio
cadat.fit eni dina v̊tute ut uapores nõ ſil̃ ↄdẽſent̃ ut
opʒ ſil̃ eos in aq̃ ↄuerſos piter cadẽ pluuijs ex nubib⁹
deorſũ cadẽtib⁹ remanẽt quedã uapoꝝ reliqe ex qbus
nebule gñant̃ per q̃s nob̃ tegit̃ celũ qḋ eſt q̃ſi ſoliũ dei
ſʒ illḋ Jſa.ultio.Celũ mihi ſedes eſt.⁊ quãtũ ad h̊ ſub
dit qui tenet vultũ ſolij ſui. i.qui tenet q̃ſi occulta-
tã faciẽ celi:qḋ eſt ſoliũ ei⁹:⁊ h̊ per nebulas qb⁹ prohi
bet celũ vidẽ:vñ ſbdit ⁊ expãdit ſup il.ne.ſuã. i.ei⁹
v̊tute ꝓductã. ¶ Deide oſtẽdit effectũ dine potẽtie i
aq̃s cũ ſbdit terminũ circũdedit aq̃s. aque eniʒ ſm
elemẽtoꝝ nãlẽ ordinẽ vndiq̃ t̃rã opire deberẽt:ſed q̄
aliq̃ ps t̃re remaneat diſcoopta ab aq̃s h̊ ſcm̃ ẽ dina v̊
tute que uſq̃ ad certũ t̃minũ t̃rã fec̃ operari ab aq̃s:
⁊ h̊ p̃cipue vĩ ad occeanũ ptinẽ q vndiq̃ t̃rã circũdat
⁊ pp h̊ ſbdit uſq̃ dũ fi.l.⁊ tenebre. ſumit̃ eni lux di
ei ⁊ tenebra noctis ſole accedẽte uel recedẽte ab hemi-
ſpio ſupiori qḋ ſuppõit̃ nr̃e hitabili queq̃ſi vndiq̃ oc
ceano ↄcludit̃.uel põt itelligi q̄ t̃min⁹ aq̃rũ itrãſmuta
bilis pmanebit manẽte h̊ ſtatu mũdi in quo eſt ſucceſ
ſio lucis ⁊ tenebrarũ.Sic g̊ enũatis effectib⁹ dine potẽ
tie in corpalib⁹ creaturis:oſtẽdit ei⁹ effectũ in creaturis
ſpũalib⁹ q̃s uocat colũnas celi:q̃ ſ.eoꝝ offõ adminiſtrat̃
mot⁹ celoꝝ:vñ dic̃ colũne celi. ſ.ãgeli. ↄtremiſcũt
⁊ pa.ad nu.ei⁹. i.obediũt ei ad nutũ.⁊ loqt̃ ad ſilitu-
dinẽ alicui⁹ ad nutũ obediẽtis dño ꝓpt̃ timorẽ ⁊ tre-
morẽ ipſi⁹:ut amor referat̃ ad aiam:tremor ad corpus
nõ eſt aũt putãdũ q̄ iferat̃ angelis timor penalis ſʒ eo
ruʒ reuerẽtia ad deũ hic timor noiat̃:⁊ ſic pauor refert̃
ad affectũ:tremor aũt ad extiorẽ effectũ.⁊ q̃ in ãgelis
aliqui ſunt qui a debita dei reuerẽtia diſceſſerũt:de q-
bus ſup̃ 4° dcm̃ eſt. Jn angelis ſuis repit prauitatem.
iõ ↄñter de diſtinctiõe bonoꝝ ⁊ maloꝝ angeloꝝ ſubiũ
git.Credit̃ aũt ſil̃ cũ diſtictiõe creature corpalis ẽt cre
ature ſpũalis diſtictionẽ fuiſſe:⁊ iõ ad iſinuãdã diſtin
ctionẽ creature ſpũalis p̊mittit de creatura corpali di-
cẽs. in fortitudine il.re.ma.cõ.ſunt. ſm illud Geñ.
3°.Cõgregent̃ aque que ſunt ſup terrã in locũ vnuʒ ⁊
appeat arida.⁊ ſic̃ creature corpales ſunt diſtícte dina
v̊tute:ita ẽt creature ſpũales.vñ ſubdit. ⁊ prudentia
ei⁹ percuſſit ſupbũ. per v̊tutẽ ꝓuidẽtie ipſi⁹ diabo-
lus ſupbiẽs de ſua glĩa p̊uat⁹ eſt:⁊ ſic eo ꝓcuſſo bonis
angelis ſunt ſpũalia dona augmẽtata:vñ ſbdit ſpũs
ei⁹ ornauit celos. i.celeſtes ſpũs ornamẽtis.ſ.ſpũali-
uʒ donoꝝ:nõ erat ↄueniẽs ut percuſſus per p̊uationẽ
glĩe cũ ornatis per ſpm̃ ſcm̃ remanẽt:vñ ſubdit ⁊ ob
ſtetricãte manu ei⁹ educt⁹ eſt. i.a ſocietate bonorum
ãgeloꝝ. coluber tortuoſus. i.diabolus qui colubro
cõparat̃ ꝓpt̃ malignitatis uenenũ:⁊ tortuoſus dĩ ꝓpt̃
caliditatẽ.ſignãter aũt dicit eũ eductũ obſtetricãte ma
nu dei.ſic̃ eni obſtetrix ſic educit iſantẽ qñq̃ mortuuʒ
ut mr̃ nõ ledat̃:ita de⁹ ſic eduxit diabolum de medio
angeloꝝ:ut bonoꝝ angeloꝝ ſocietas in nullo detrimẽ
tuʒ ſit paſſa. Et ne aliq̃s crederet hos effect⁹ lʒ ſint ma
gni dinã potẽtiã adeq̃re:ſubdit ecce hec ex parte ſũt
dicta viaruʒ ei⁹. i.opera ei⁹ qb⁹ ⁊ nos in dei cogniti-
onẽ aſcẽdim⁹:⁊ deus nob̃ ſe quodãmõ cõmittat:⁊ ne
videant̃ hec ⁊ ſi nõ totã dinã potẽtiã adeq̃re:tñ ex ma
gna pte ad ei⁹ eq̃litatẽ accedẽ ſbiũgit ⁊ cuʒ vix p̊uaʒ
ſtillã ſmo.ei⁹ au.q̃s po.ma.to.ei⁹ itueri. q.d.omniuʒ
que nunc dicta ſunt de effectib⁹ dine potẽtie minor ẽ
cõparatio ad dinã potẽtiã q̃ʒ vni⁹ p̊ui ſmõis q̃ſi ſilẽt
ſtillãtis ad maximi tõitrui ſonũ. ¶ Cap.27^m. Lcõ.I.

ADdidit quoq̃ iob aſſumẽs para
bolã ſuã ⁊ dixit. Uiuit deus q ab
ſtulit iudiciũ meũ:⁊ oĩpotẽs q ad
amaritudinẽ adduxit aĩam meã.
q̃ donec ſupeſt halit⁹ in me:⁊ ſpi
rit⁹ dei in naribus meis. Nõ loquent̃ labia
mea iniq̃tatẽ:nec lingua mea meditabit̃ mẽ
daciũ. Abſit a me ut iuſtos uos eẽ iudicem.
Donec deficiã:nõ recedã ab inocẽtia mea.
Juſtificationẽ meã quã cepi tenẽ:non deſe
rã. Neq̃ eni rep̊hẽdit me cor meũ:in oĩ vi-
ta mea. Sicut ipĩ⁹ inimic⁹ me⁹:⁊ aduerſari⁹
me⁹ q̃ſi iniqu⁹. Que eſt eni ſpes hypocrite:
ſi auare rapiat:⁊ nõ liberet de⁹ aĩaʒ ei⁹. Nũ
quid de⁹ audiet clamorẽ ei⁹:cũ uenerit ſuper
eũ anguſtia. Aut poterit in oĩpotẽte delecta
ri:⁊ iuocare deũ oĩ tpe. Docebo uos p ma-
nũ dei que oĩpotẽs hẽat:nec abſcõdã. Ecce
uos oẽs noſtis:⁊ qd ſine cã uana loq̃mini.
Hec eſt ps hoĩs ipij apud deũ:⁊ hẽditas vi
olẽtoꝝ quã ab oĩpotẽte ſuſcipiẽt. Si multi-
plicati fuerint filij ei⁹ in gladio erũt:⁊ nepo
tes ei⁹ nõ ſaturabunt̃ pane. Qui reliq fuerit
ex eo:⁊ ſepelient̃ in iteritu:⁊ vidue illius nõ
plorabũt. Si cõportauerit q̃ſi terra argẽtũ:⁊
ſicut lutũ p̄parauerit ueſtimẽta:p̄parabit q-
dẽ:ſed iuſt⁹ ueſtiet̃ illis:⁊ argẽtũ inoẽcs diui
det. Edificauit ſicut tinea domũ ſuaʒ:⁊ ſicut
cuſtos fecit vmbraculũ. Diues cũ dormierit
nihil ſecũ afferet:apiet oculos ſuos ⁊ nihil i
ueniet. App̊hẽdet eum q̃ſi aq̃ inopia:nocte
opprimet eũ tẽpeſtas. Tollet eũ uẽtus urẽs

⁊ auferet

⁊ auferet ⁊ uelut turbo rapiet eũ de loco ſuo Et mittet ſup eũ ⁊ nõ pcet: de manu ei⁹ fugiens fugiet. Stringet ſup eũ manus ſuas: ⁊ ſibilabit ſup illum intuens locum eius.

In premiſſis uerbis iob ↄfutauerat dicta baldath qui ↄtra eũ diuinaꝫ ptãtẽ allegauerat: q̃ſi iob ei⁹ magnitudinẽ ignoraret. Finita aũt ſua rñſione itelligit expectaſſe ut terti⁹ amicoꝝ .ſ. ſophar more ſolito ſuo ordine rñdẽt. ſed q2 ille q̃ſi ↄuict⁹ tẽ tacuit iob ĩcato ſmonẽ aſſumit: ⁊ p aliã rõnẽ oſtẽdit nõ eẽ ↄ diuinã ꝓuidẽtiã ſi mali in h̃ mũdo ꝓſperant: ⁊ boni aduerſitates patiunt: vñ di⌊ addidit quoqꝫ iob. ⌋poſtq̃z .ſ. ei nullus rñdebat. ⌊ aſſumẽs parabolã ſuã. ⌋q2 .ſ. per ſiĩtudines loquebat ad modũ parabolas iducẽtium. anteq̃z ꝓpoſitũ oſtẽdat ſe in amicorũ ſniaꝫ nunq̃z trãſiturũ eẽ denũciat: ⁊ ad hui⁹ firmitatẽ iuramẽtũ ꝑmittit: vñ ſbdit⌊ ⁊ ait: viuit de⁹ q ab. iu. meũ. ⌋ſuppoſita .ſ. ur̃a ſnĩa q̃ aſſeris ad iuſtitiã diui iudicij ptinẽ/ut aduerſitates pñtes nõ niſi pctõrib⁹ iducat. ⁊ iõ ad exponẽdũ in quo iudiciũ ſuũ dixerit ſbdit ⌊ ⁊ oipotẽs qui ad ama. addu. aiaꝫ meã. ⌋i. qui abſqꝫ culpa ꝓcedẽte mihi aduerſitates exteriores iduxit: ex q̃bus amaritudinẽ in aĩa patior: nec tñ ab ei⁹ reuerẽtia ⁊ amore diſcedo. pꝫ ex h̃ ꝙ per ipm iuro. iducit aũt ꝓdictũ iuramẽtũ ad h̃ qõ ſubdit⌊ q2 donec ſupeſt halitus in me. ⌋i. donec hẽbo vitã que per reſpirationem ↄſeruat: ⁊ ut oſtẽdat ſe vite bñficiũ a deo recognoſcere ſbdit⌊ ⁊ ſpũs dei in narib⁹ meis. ⌋reſpiratio eni ꝓcipue fit per nares. nã reſpiratio que fit per os nõ ẽ adeo ↄgrua ut Ariſtoteles dic̃ in li° de hiſtorijs aĩaliũ. reſpiratio ḡ hois que ꝓncipalr̃ in narib⁹ poſita eſt hic ſpũs dei dĩ: q2 h̃ hẽt hõ ut videndo poſſit reſpirare: ⁊ huic bñficio ip̃e nõ vult eẽ igrat⁹ peccãdo: vñ ſbdit⌊ nõ loquent labia mea iniq̃tatẽ. ⌋ut .ſ. dicã: oẽs q aduerſitatẽ patiunt eẽ iniquos. ⌊ ſi lingua mea me. mẽdaciũ. ⌋ ut .ſ. dicã h̃ ptinẽ ad diuã iuſtitiã ut iuſtoꝝ merita pñti ꝓſpitate remunẽt: ⁊ iniquorũ pctã tpali aduerſitate ↄdẽnet. ⁊ q2 amici iob iſta aſſerebãt ſubiũgit. ⌊ abſit a me ut iu. uos eẽ iudicẽ. ⌋nõ eni poſſ̃at iuſtos eos iudicare niſi eoꝝ iniuſtã ſniam approbaret p qõ a ſua iuſtitia recederet: vñ ſbdit⌊ donec deficiã. ⌋ſ. per mortem. ⌊ nõ recedã. ⌋i. ꝓpono nõ recedẽ. ⌊ ab inocẽ. mea. ⌋ a qua .ſ. recederẽ ſi ſcõs aduerſitatẽ in hoc mũdo patiẽtes uobiſcũ ipios iudicarẽ: ⁊ ſic ab inocẽtia ad nocendũ trãſferri nõ ꝓpono: ita nec iuſtitie viã deſerẽ: vnde ſbdit. ⌊ iuſtificationẽ meã. ⌋que .ſ. ptiet ad iuſtitie executionẽ. ⌊ quã cepi tenẽ. ⌋ſ. nõ approbãdo hoiem pro ꝓſpitate quã hẽt: nec ↄdẽnãdo pro aduerſitate quam patit in hac vita. ⌊ nõ deſerã. ⌋ſ. declinãdo in ueſtraꝫ ſniam. Solẽt aũt qui ſel' peccauerũt ꝓniores eẽ ad iterato peccãdũ. qui vo pctõꝝ ſũt iexꝑti difficili⁹ ad pctã ꝓlabunt: vñ ſbdit⌊ neqꝫ eni rep. me cor me. in oĩ vita mea. ⌋q. d. iõ ↄfido ꝙ nõ recedã ab inocẽtia: nec iuſtitiã deſerã. ⌊ q2 h̃ per expiẽtiã didici. ⌋nõ eni hẽo ↄſcientiã remordẽtẽ de aliquo graui qõ cõmiſerim in tota vita mea. uel alr̃ põt ↄtinuari. q2 eni dixerat ſe nõ receſſurũ ab inocẽtia ſua nec a iuſtificatiõe quã tenẽ ceperat. Poſſet aliq̃s dicẽ ꝙ ip̃e aũ h̃ neqꝫ inocẽtiã neqꝫ iuſtitiã hũerat: ſed ipſe h̃ excludit dicẽs⌊ nec eniꝫ reprẽhẽdit me cor meũ ⁊c̃. ⌋ut declinarẽ ab inocẽtia ⁊ deſererẽ iuſtitiã ⁊ ipietatẽ ſuſtinerẽ: vñ ſbdit⌊ ſicut ipi⁹ inimicus me⁹. ⌋inquãtũ .ſ. ↄtra vitatẽ diui iudicij loquit ⌊ aduerſari⁹ meus q̃ſi iniqu⁹. ⌋inquãtũ .ſ. iniquã ſniaꝫ ꝓfert mihi aduerſando dũ dic̃ me ipiũ eẽ q2 grauit ſũ afflic̃⁹. ¶ Hijs igit ꝑmiſſis ptinẽtib⁹ ad amicoꝝ ſuorũ ↄfutationẽ ⁊ ſue ſnĩe firmitatẽ accedit ad ꝓncipale ꝓpoſitũ ut .ſ. oſtẽdat nõ eẽ ↄriũ diue ꝓuidentie: ſi mali in h̃ mũdo tpalr̃ ꝓſpent: ⁊ iuſti tpalr̃ affligant. ⁊ ſupra gdẽ h̃ manifeſtauerat ex futuris ꝑmijs ⁊ flagellis que reſuant bonis ⁊ malis poſt hãc vitã. nũc aũt hic oſtẽdit ex debilitate bonoꝝ tpaliũ que mali poſſident in hac vita: ⁊ magnitudinẽ bonoꝝ ſpũaliũ que bonis ↄcedunt. Aſſerit ḡ ꝑmo iutile eẽ pctõrib⁹ ſi in hac vita bona tpalia ↄſequant abſqꝫ aĩe bonis: vñ dic̃⌊ que eſt eni ſpes hypo. ſi aua. rapiat. ⌋i. ſi iniuſte ditias congreget. ⌊ ⁊ nõ libet de⁹ aiaꝫ ei⁹. ⌋ſ. a pctõ per grẽ dona. i. gd boni põt ex h̃: ⁊ loq̃tur de hypocrita .ſ. ſimulatore loco oĩuꝫ pctõꝝ: q2 ſimulata eq̃tas eſt duplex iniquitas. ⁊ hypocrite tanq̃z falſarij v̇tutis vident maxie eẽ abhoĩabiles apud dñm ſic ĩfra. 36. dĩ. Simulatores ⁊ calidi ꝓuocãt irã dei. ¶ Oſtẽdit aũt ↄñter eos duplici ſpe ꝑuari. q̃rũ vna eſt quã hñt iuſti de deo ꝙ i tpe nec̃itatis eoꝝ orõnẽ exaudiat: ſed h̃ ab ipijs excludit dicẽs⌊ nũgd de⁹ au. cla. il. cũ ue. ſup illũ ãguſtia. ⌋ q. d. nõ. ⁊ rõ hui⁹ aſſignat ꝓuerb. p° ex ore ſapie dicẽtis. Uocaui ⁊ renuiſtis. ⁊ poſt pauca ſbdit. tũc .ſ. qñ ueniet ſup eos anguſtia iuocabũt me ⁊ nõ exaudiã. ⁊ ꝓuer. 28°. dĩ. Qui declinat aurẽ ſuã ne audiat legẽ: oro ei⁹ fiet execrabilis. 2ª aũt ſpes iuſtoꝝ eſt ꝙ nõ defic̃ eis tpalis ↄſolatio in tpe tribulatiõis: fruunt delectatiõe diua: ⁊ delectant in laude ipſi⁹: ſed h̃ ab ipijs excludit ſbdẽs⌊ aut poterit in oĩpotẽte delectari. ⌋quẽ .ſ. diligẽ in opib⁹ cõprobat. ⌊ ⁊ iuocare deũ oĩ tpe. ⌋ex magna eni delectatiõe dei ꝓuenit ꝙ ſemp ſit in aliquorũ ore laus dei. ⁊ q2 oſtẽderat parũ ualẽ bona tpalia que ipij poſſidẽt ſine ſpe iuſtoꝝ quã ſci hñt: oſtẽdit ↄñter tpalia bona que iterdũ ipij poſſidẽt fragilia eẽ: ⁊ ad aſſertionẽ eoꝝ que dictur⁹ eſt duo ꝑmittit. p° gdẽ ꝙ ea que dictur⁹ eſt ſapie diue ↄueniunt: vñ dic̃⌊ docebo uos p manũ dei. ⌋i. p v̇tutẽ ipſi⁹. ⌊ que oĩpotẽs habeat. ⌋ſ. in ſua ſapiã q̃ſi certũ. ⌊ nec abſcõdã. ⌋que .ſ. deo iſtruẽte me didici. 2° oſtẽdit ꝙ ea que dictur⁹ eſt tã ſũt manifeſta ut ẽt ipſi ea ignorare nõ pñt: vñ ſbdit⌊ ecce uos oẽs noſcitis. ⌋ſ. uera eẽ que dictur⁹ ſuꝫ: ⁊ iõ mirũ eſt ꝙ tã irrõnabilr̃ ↄ v̇itatẽ manifeſtã loq̃mini: ⁊ h̃ eſt qõ ſbdit⌊ ⁊ gd ſine cã uana loq̃mi. ⌋i. ea que rõnis fulcimẽtũ nõ hñt. Solẽt eni hoĩes ebetes cũ cognoſcant ꝑmiſſa nõ auertẽ gd ex eis ſequat. Eſt aũt ↄſiderãduꝫ ꝙ cũ de⁹ ſit creator oĩuꝫ ⁊ gubnator oẽs ab eo ſuſcipiunt aliqd q̃ſi hẽditatẽ ſuã a pr̃e. mali aũt hoĩes ſuã ptẽ ⁊ ſuã hẽditatẽ a deo accipiũt bona tpalia hui⁹ mũdi: vñ ex eoꝝ ꝑſona dĩ: hec ps ur̃a ⁊ hec eſt ſors. ecõuerſo aũt boni pcipiũt q̃ſi ſuã ptẽ ⁊ hẽditatẽ ſpũalia bona ſꝫ illud pſal. Funes ceciderũt mihi in ꝓclaris eteni hẽditas mea ꝓclara eſt mihi. deſcribẽs ḡ q̃z fragilis ſit ⁊ caduca ps ipioꝝ quã in reb⁹ tpalib⁹ accipiũt dic̃⌊ hec ẽ ps ipij apõ deuꝫ. ⌋i. tale eſt ꝙ eis in ſorte uenit dñ bonis ſpũalia ⁊ eis tpalia diſtribuunt. ⌊ ⁊ hẽditas violẽtoꝝ. ⌋i. iniuſte acq̃rẽtiuꝫ tpalia bona. ⌊ quã ab oĩpotẽte ſuſcipiãt. ⌋eo .ſ. ꝑmittẽte ⁊ facultatẽ ꝓbẽte ſicut ſup 22. dictũ eſt: ſiue ille iplẽuiſſet domos eoꝝ bonis. oſtẽdit hãc ptẽ ſiue hẽditatẽ eẽ caducã. p° gdẽ q̃tuꝫ ad h̃ ꝙ frequẽter circa ipioꝝ ꝓlẽ accidit: que tñ iter tpalia bona potiſſimuꝫ reputat. ↄtigit autẽ q̃nqꝫ ꝙ ipioꝝ filij q in h̃ mundo ꝓſpati ſunt occidunt: vñ dic̃⌊ ſi m'ltiplicati fue. fi. eius. ⌋qõ .ſ. ad magnã ꝓſpitatẽ cõputabatur. ⌊ in gladio erunt. ⌋i. occident. ⁊ q̃uis raro ↄtigat ꝙ diuituꝫ filij ad magnã paupṫatẽ deueniãt: tñ hoc circa nepotes ⁊ poſteros frequẽter ↄtingit. vnde ſubdit. ⌊ ⁊ nepotes ei⁹ ſaturabunt pane. ⌋ſ. ꝓpt iopiã. quãtũ aũt ad alios familiares ei⁹ ſubdit. ⌊ qui reliq̃ fuerit, ex

De hypocrita.

De duplici ſpe iuſtoꝝ.

eo. ⌋ſ.domeſtici ꝛ amici.⌊ ſepelient in iteritu. ⌋i.abſqꝫ
ſolēnitate q̄ſi occiſi. vn̄ ꝛ quātū ad uxores ſb̄dit.⌊ ꝛ vi
due illiꝰ nō plorabūt. ⌋qđ.ſ.fieri ſolet in ſolēnibꝰ ſepl/
turis. Sic̄ g̊ fragilis eſt ꝛ caduca eoꝝ felicitas quātum
ad filios ꝛ amicos: ita ēt quātū ad diuitias poſſeſſas: i
ter q̄s quedā ſūt diuitie artificiales.ſ.pecunia que eſt
adiuēta q̄ſi mēſura cōmutatiōis rerū ut ph̄s dic̄: ꝛ q̄z/
tū ad h̊ ſubdit.⌊ ſi cōportauerit q̄ſi t̄rā argētū. ⌋i.ſi tā
tā copiā pecunie acgrat quāta hētur t̄re. Alie v̊o ſunt
diuitie nāles que.ſ.hoi nāli necitate ſb̄ueniūt ſicut pa
nis ꝛ vinū ꝛ ueſtimēta ꝛ alia hiꝰ: ꝛ quātū ad h̊ ſubdit.
⌊ ꝛ ſic̄ lutū p̄parauerit ueſtimēta. ⌋ut.ſ.tātam eorum
copiā hēat ut quātā ꝛ luti.⌊ p̄parauit gdē. ⌋i.hūit ſol
licitudinē in p̄parādo. alius tn̄ hēbit fructum. ꝛ qn̄qꝫ
bonꝰ qui circa h̊ nō ſollicitatꝛ: vn̄ ſb̄dit.⌊ ſed iuſtꝰ ueſti
etꝛ illis. ⌋ſ.ueſtimētis ad ſuā necitatē.⌊ ꝛ argētū inocēſ
diuidet. ⌋i.diſtribuet: ꝛ dabit paupibꝰ: nō reſeruabit
coaceruatū: qđ ꝯ inocētiā eēt. ptinet ēt ad pſpitatem
t̄renā ſpatioſitas domoꝝ: ſed ēt h̊ oſtēdit eē caducū p
pter duo. p̄mo gdē q꞉ qn̄qꝫ ſibi domū edificat per vi/
olētiā in loco alieno a qua depellitꝛ: vn̄ ſb̄dit.⌊ edifica/
uit ſic̄ ti.do.ſuā. ⌋que.ſ.corrodēdo ueſtē alienā prepa/
rat ſibi locū: a quo excuſſa ueſte deijcitꝛ. Alio mō ga
etſi in ſolo pprio domū edificet: nō tn̄ eſt ſibi datuz ut
diu illiꝰ poſſeſſionis curā ꝛ dn̄iū hēat: ſed ad modicuz
tp̄s: vn̄ ſb̄dit.⌊ ꝛ ſic̄ cuſtos. ⌋ſ.vinee.⌊ fecit vmbracu/
lū. ⌋qđ.ſ.deijcitꝛ finito tp̄e cuſtodie eiꝰ. Quō aūt acq/
ſita bona amittat oñdit ſb̄dēs.⌊ diues cū dormierit. ⌋
i.cū mortuꝰ fuerit.⌊ nihil ex hijs que po.ſe.afferet. ⌋ſ.i
alia via.⌊ apiet oculos ſuos. ⌋ſ.in reſurrectiōe.⌊ ꝛ ni/
hil ineniet. ⌋q̄ſi.ſ.nō reuertetꝛ ad tp̄alia bona poſſiden
da. qn̄qꝫ ꝛ in hac vita ſb̄ito ea pdit. ad modū quo plu
uia ſubito hoi ſupuenit: vn̄ ſubdit.⌊ apph̄ēdet eū q̄ſi
aq̄. ⌋ſ.pluuialis.⌊ iopia. ⌋i.ſb̄ito ſupueniet ei. ꝛ q̄zuis
pluuia in die aliq̄lit puideri poſſit: in nocte tn̄ oino p̄/
occupat hoiez: vn̄ ſb̄dit.⌊ nocte op.eū tēpeſtas. ⌋ſ.ad
uerſitatis.i.oino ex iprouiſo. Ultio aūt oſtēdit fragili/
tatē mūdane pſpitatis quātū ad ipſaz pſonā hoīs que
qn̄qꝫ pit per aliquā febrē uel per aliquā pſecutionez: ꝛ
quātū ad h̊ ſb̄dit.⌊ tollet eū uētꝰ urēs. ⌋i.occidet eum
⌊ ꝛ auferet. ⌋ſ.a ſocietate viuētiū: ꝛ h̊ fiet ſubito ꝛ ex i
prouiſo: vn̄ legtur ⌊ uelut tur.ra.eū de lo.ſuo. ⌋i.violē
ter ꝛ abſqꝫ mora. qn̄qꝫ v̊o nō ab iteriori ifirmitate: ſꝫ
ab extiori pſecutiōe occiditꝛ: vn̄ ſb̄dit.⌊ ꝛ mittet. ⌋ſ.de
us.⌊ ſup eū. ⌋aliquā pſecutionē q potentioꝛ eo ſit cui
nō poſſit reſiſtē.⌊ ꝛ nō pcet. ⌋ipſe.ſ.pſecutoꝛ. vn̄ ipſe i
piꝰ⌊ de manu eiꝰ. ⌋i.de ptāte eiꝰ.⌊ fugiēs fugiet. ⌋uel
per mortē: uel poſtq̄z occiderit nō hēt ampliꝰ gd faci/
at. eo aūt mortuo amicis eiꝰ remanet ſtupoꝛ ꝛ luctus:
vn̄ ſb̄dit.⌊ ſtriget ſup il.ma.ſuas. ⌋q̄ſi pre ſtupore.⌊ ꝛ
ſibilabit ſup illū. ⌋q̄ſi cōpatiēs ei.⌊ ituēs locū eiꝰ. ⌋i.
ꝯſiderās eiꝰ p̄ſtinā dignitatē. ¶ Cap. 28ᵐ. Lcō. I.

Habet argētū uenarū ſuarū princi
pia: ꝛ auro locꝰ eſt in quo cōflatꝛ.
Ferrū de terra tollitꝛ: ꝛ lapis ſolu
tus calore in es v̊titꝛ. Tp̄s poſuit
tenebris ꝛ vniuerſoꝝ finē ipſe ꝯſi
derat. Lapidē quoqꝫ caliginis ꝛ vmbrā mor
tis diuidit torrēs a pp̄lo pegrināte: eos quos
oblitꝰ eſt pes egētis hoīs ꝛ iuios. Terra de
qua oriebatꝛ panis: in loco ſuo igni ſubuer/
ſa eſt. Locꝰ ſaphiri lapides eiꝰ: ꝛ glebe illius
aurū. Semitā ignorauit auis: nec ituitꝰ ē eaz
oculus vulturis. Nō calcauerūt eaz filij iſti
toꝝ: nec ptrāſiuit per eā leena. Ad ſilicē extē
dit manū ſuaz: ſubuertit a radicibꝰ montes.
In petris riuos excidit: ꝛ oē p̄cioſum vidit
oculus eiꝰ. Profūda quoqꝫ fluuioꝝ ſcruta
tus eſt: ꝛ abſcōdita produxit in lucem.

Supra Job oſtēderat q̄z fragilis ꝛ caduca ſit ps i
pioꝝ quā a deo recipiūt. nūc aūt oſtēdē i/
tēdit ecōtrario dignitatē ſpūalis boni quo hoies iuſti
a deo pcipiūt ēt in h̊ mūdo: qđ gdē ſpūale bonū ſb̄ ſa/
piētia cōprehēditꝛ: ꝛ iō intēdit p̄ferre ſapiam oībꝰ cor/
poralibꝰ rebꝰ ꝛ quātū ad originē ꝛ quātū ad p̄cioſita/
tē. ꝛ icipit p̄mo oſtēdē ꝙ oīa que in rebꝰ corpalibꝰ pre
cioſa videntꝛ/hn̄t in certis locis originē: ꝛ icipit a metal
lis que apud hoies p̄cioſa hn̄tur. Eſt aūt ꝯſiderādum
ꝙ metalla gn̄antꝛ ex uaporibꝰ humidis reſolutis a t̄ra
per v̊tutē ſolis ꝛ aliarū ſtellarū ꝛ in t̄ra retentoꝝ: vn̄ ꝛ
metalla ductibilia ꝛ liq̄bilia ſūt: ſic̄ ecōtrario lapides ꝛ
alia hiꝰ que nō molliuntꝛ neqꝫ funduntꝛ: gn̄antꝛ ex ſicca
halatione itra terrā retēta. Diuerſificantꝛ aūt metalloꝝ
ſpēs ſꝫm maiorē uel minorē puritatē uaporis reſoluti.
ꝛ ſꝫm dr̄iam caloris digerētis intꝛ que aurū videtꝛ puriſ
ſimū: ꝛ poſt h̊ argētū: ꝛ ſb̄ h̊ ęs: ifimū āt ferrū. ꝛ ſꝫ ma/
iorē uel minorē puritatē: metalla utplurimū hn̄t diuer
ſas origines: q꞉ g̊ aurū eſt puriſſimū iuenitꝛ utplurimū
gn̄atū in ſua puritate iter arenas fluminū ppt̄ multi/
tudinē euaporatiōis ꝛ caliditatē arene. Argētū autez
iuenitꝛ utplurimū in q̄buſdā uenis terre uel ēt lapidū.
Es aūt iuenitꝛ ut icorpatū lapidibꝰ. Ferrū aūt q̄ſi i t̄ra
feculēta nōdū pfectā digeſtionē hn̄te ut ſit puētū uſqꝫ
ad gn̄ationē lapidis. Enūans ergo diuerſa metallorū
loca dicit.⌊ hēt argētū uenarū ſuarū p̄ncipia. ⌋ſ.in ali
q̄bꝰ determinatis locis ex q̄bꝰ tales uapores reſoluuntꝛ:
qui ſint apti ad gn̄ationē argēti ꝛ ſic dū miſcentꝛ terre
uel lapidi p̄dicti uapores efficiūtꝛ ibi uene argētee. quā
tū aūt ad aurū ſubdit.⌊ ꝛ auro locus eſt in quo cōfla/
tur. ⌋q꞉.ſ.ex multis arenis colliguntꝛ quedaz granula
auri que in vnū ligantꝛ: qđ gdē nō fit in oī loco ſꝫ i ali/
quo loco determinato in quo ꝯcurrit debita pportio v̊/
tutis actiue ad mām pportionatā tali ſpēi. Deide quā
tū ad ferrū ſubdit⌊ ferrū de t̄ra tollitꝛ. ⌋ſ.q꞉ i t̄ra q̄ſi in
digeſta iuenitꝛ. Deide quātū ad ęs dicit⌊ ꝛ lapis. ⌋cui
ſ.uapoꝛ pportionatꝛ nāe eiꝰ pmiſcetꝛ.⌊ ſolutꝰ calore. ⌋ſ.
ignis uehementis.⌊ in ęs v̊titꝛ ⌋dum.ſ.id qđ eſt ibi de
nā ęris per calorē ignis eliquatꝛ. ¶ Deide pſequitꝛ de
alijs rebꝰ que hn̄t determinatū tp̄s ꝛ locū ex diſpōne di
uina vn̄ dīne cognitiōi ſb̄iacēt pluraqꝫ ipſoꝝ que ab
hoībꝰ ſunt occulta. occultatꝛ aūt a nob̄ ꝛ ſol ꝛ alia ml̄ta
per tenebras noctis: ſed h̊ fit per diſpōnē dīnā: vn̄ dic̄
⌊ tp̄s poſuit tenebris. ⌋occultantꝛ ēt quedā que deo ſt̄
nota nob̄ aūt occulta: vn̄ ſb̄dit⌊ ꝛ vniuerſoꝝ finē ipſe
ꝯſiderat. ⌋i.t̄minū reſolōnis rerū. iueniuntꝛ ēt quedaz
ab hoībꝰ occulta ppt̄ locū iuiſuz: ſic̄ qn̄qꝫ ſūt gdā mō
tes iacceſſibiles in q̄bꝰ ſūt quedā inuiſa hoibus ꝛ quā
tū ad h̊ ſb̄dit⌊ lapidē quoqꝫ caliginis. ⌋i.aliquā rupē
alicuius excelſi mōtis que q̄ſi ſemp caligine nebularū
obtegitꝛ.⌊ ꝛ vmbrā mortis. ⌋i.aliquē locū vmbroſum
intꝛ ꝯualles mōtiū ad que vitalis caloꝛ ſolis nunq̄z pti
git.⌊ diuidit tor.a po.pegrināte. ⌋ſolēt eni in radicibꝰ
quorūdā mōtiū deflue inuiabiles torrētes ita ꝙ ex vna
pte torrētis eſt via per quā pegrini trāſeūt: ꝛ ad aliam
ptē ripe nō patet acceſſus. ꝯtingit autē qn̄qꝫ ꝙ in hiꝰ
acceſſibilibus locis aliqui rari homies hitāt ad quos
etiam pauperes qui oīa circueūt accedere nō poſſunt
ppter

ꝑpter acceſſus difficultatē: vñ ſubdit. ⌊ ⁊ torrēs diuidit a pplo ꝑegrināte eos. ⌋ſ. hoīes quos in locis inacceſſibilibus hitātes. ⌊ obliti eſt pes egētis hoīs. ⌋ ut. ſ: ad eos nō accedat. ⌊ ⁊ inuios. ⌋i. ꝑpt hꝰ ꝙ ad eos via nō pȝ. Sūt ēt quedā loca nō ꝑpt ſitū: ſed ꝑpt aliq̄ accñtia iacceſſibilia: puta q: per aliquā altatione ſbuertunt ut legit Geñ. 19ᵒ. de ſodoma ⁊ gomorra. vñ ſbdit ⌊ tra de qua oriebat pa. in lo. ſuo. ⌋i. q̄ſi in ꝓprio ⁊ cōuenīetī loco. ⌊ igni ſbuerſa eſt. ⌋ſ. ſbuerſionis eiꝰ cā ex ſupabūdātia caloris ꝓcedit. Calore aūt ſupabūdante ſequit ꝙ reſolōnes tā ſicce q̄ȝ humide ad magnā digeſtionē ꝑueniāt ut ex inde gñent aliq̄ ꝑcioſa: puta lapides uel metalla. Uñ quātū ad lapides ꝑcioſos qui gñant ab exhalatiōe ſicca ſbdit. ⌊ locꝰ ſaphiri lapides eiꝰ. ⌋ ſ. terre ſbuerſe igni. Quātū aūt ad ꝑcioſa metalla que gñant ex uaporatiōe humida ſubdit. ⌊ ⁊ glebe illiꝰ aurū. ⌋ibiꝰ aūt loca ſic ſubuerſa ꝑpt corruptionem aeris ex abūdātia ſulphuris nō ſolū hoīes vitāt: ſed ēt aialia bruta. vñ ꝑmo quātū ad aues de q̄bꝰ minꝰ videt dicit. ⌊ ſemitā. ⌋ſ. illiꝰ tre. ⌊ ignorauit auis. ⌋q. ſ. ſup eā uolare nō audet ꝑpt aeris corruptionē. nec ēt appropinq̄re: vñ ſbdit. ⌊ nec ituitꝰ eſt. ⌋ſ. eā. ⌊ oculus vulturis. ⌋qui tñ ualde a remotis ſolet vidē. ul' pōt aliq̄n exponi ⌊ terra illa ignorauit. ⌋i. nō eſt expoſita ad ſemitā auis. q̄ſi. ſ. nec auis per eā trāſit. ⌊ nec ituitꝰ ē. ⌋ſ. aliq̄s i tra illa oculos vulturis. ❡ Deīde quātū ad hoīes dicit. ⌊ nō calcauerūt eā filij inſtitoꝝ. ⌋i. mercatoꝝ q̄ tñ difficilia loca ſolēt adire ad lucrādū. ❡ Deīde quātū ad q̄drupeda ſbdit. ⌊ nec ptrāſibit per eā leena. ⌋ que ſiluestria loca ibitat. hec aūt q̄zuis hoībꝰ ſint occulta: deū tñ nō latēt: qui ⁊ in mōtibꝰ ⁊ i fluminibꝰ ſuā vtutē exercet. vñ ſbdit. ⌊ ad ſilicē. ⌋i. ad mōtes lapidoſos. ⌊ extēdit manū. ⌋i. ptātē ſuā: ⁊ hꝰ in duobꝰ effectibꝰ manifeſtat. ꝑmo per hꝰ ꝙ mōtes q̄n̄q̄ȝ fūditꝰ diruunt: ⁊ hꝰ eſt qd̄ ſbdit. ⌊ ſubuertit a radicibꝰ mōtes. ⌋2ᵐ autē eſt ꝙ iter mediū mōtiū ptrāſeūt aque: q̄ſi dīna vtute eſſet eis via exciſa a deo in petris: vñ ſbdit. ⌊ in petris riuos excidit. ⌋i. meatꝰ riuoꝝ. ⁊ ſic potētia ſua ſe extendit ad oīa magnifica faciēda: ita eiꝰ ſapīa ſe extēdit ad oīa p̄cioſa cognoſcēda: vñ ſbdit. ⌊ ⁊ oē ꝑcioſū vidit oculus eiꝰ. ⌋ſi eni ipſe mōtes pōt ſubuertē: ſi pōt petras excidere: ⁊ ſilēȝ ptātē exercē in totā terrā: ꝯueniēs eſt ꝙ ꝑcioſa videat que ibi latēt: q̄zuis oculus hoīs ea videre nō poſſit: ⁊ nō ſolū ea que latēt in terris oculus eiꝰ videt: ſed ⌊ ꝓfūda quoq̄ȝ flu. ſcru. eſt. ⌋i. ea que in ꝓfundis fluuioꝝ latēt ita ꝑfecte cognoſcit: ſicut ea ſcrutaret ⁊ hoc ſignū eſt q: ⌊ abſcōdita ꝓduxit in lucē. ⌋ad manifeſtationem hominum.

Lectio. II.

SApiētia vō ubi iuenit: ⁊ q̄s ē locꝰ intelligētie: Neſcit hō ꝑciū eiꝰ: nec inuenit in tra ſuauit viuētiū. Abyſſus dicit nō eſt in me: ⁊ mare loq̄t nō ē mecū. Nō dabit aurū obrizū pro ea: nec appēdet argētū in cōmutatiōe eiꝰ. Nō cōferet tinctis idie coloribꝰ: nec lapidi ſardonico ꝑcioſiſſimo uel ſaphiro. Nō adeq̄bit ei aurū uel vitrū: nec cōmutabunt pro ea uaſa auri excelſa ⁊ eminētia: nō cōmemorabunt comparatione eiꝰ. Trabit aūt ſapīa de occultis: Nō adeq̄bit ei topaziꝰ de ethiopia: nec tincture mūdiſſime cōponent. Uñ ergo ſapīa uenit: ⁊ q̄s ē locꝰ itelligētie. Abſcōdita ē ab oculis oīuȝ viuētiū: uolucres q̄q̄ȝ celi latet. Perditio ⁊ mors dixerūt auribꝰ nr̄is audiuimꝰ famā eiꝰ. Deꝰ itelligit viā eiꝰ: ⁊ ipſe nouit locū illiꝰ. Ipſe eni fines mūdi ituet: ⁊ oīa q̄ ſub celo ſunt reſpicit. Qui fecit uētis pōdus ⁊ aq̄s appēdit in mēſura. Qñ ponebat pluuijs legē: ⁊ viā ꝓcellis ſonātibꝰ: tūc vidit illā ⁊ enarrauit: ⁊ ꝑparauit ⁊ iueſtigauit. ⁊ dixit hoī. Ecce timor dn̄i ipſa eſt ſapiētia: ⁊ recedere a malo intelligentia.

❡ Quia oſtēderat oīa ꝑcioſa que in corꝑalibꝰ iueniunt deꝰminatis locis ꝯtineri: que ſi ignota ſint hoībꝰ: ſunt tñ cognita deo. Ad oſtēdēdū eminētiā ſapīe ꝑmo iducit ꝙ deꝰmiato loco nō ꝯtinet: vñ dicit ⌊ ſapīa vō ubi iuenit. ⌋q. d. nullo corꝑeo loco ꝯcludit q: nō eſt aliq̄d corꝑale. ea vō que ſūt in corꝑibꝰ ꝑcioſa nō ſolū ipſa ſȝ ⁊ eorū ꝑncipia locis corꝑalibꝰ ꝯcludunt. ſed hꝰ de ſapientia dei nō pōt dici: vñ ſbdit. ⌊ ⁊ q̄s eſt locꝰ itelligentie. ⌋itellectꝰ eni eſt ꝑncipiū ſcīe ⁊ ſapīe. ſic aūt ſapientia nō ꝯcludit loco: ita ēt nec itelligētia que eſt ꝑncipium eiꝰ. 2ᵒ oſtēdit dignitatē ſapīe eo ꝙ ꝑcio extiari non pōt: vñ ſubdit. ⌊ neſcit hō ꝑciū eiꝰ. ⌋i. nihil qd̄ hō cognoſcat eē ſufficiēs ſapīe ꝑciū. utrūq̄ȝ aūt ꝑmiſſorum per ꝯñtiā manifeſtat. ⁊ ꝑmo q̄dē ꝙ dixerat ſapiam in loco deꝰminato nō iueniri. Inueniunt aūt que apud hoīes ꝑcioſa reputant: ꝯtim q̄dē apud hoīes delitioſos: ⁊ ꝑcioſa lapidū ⁊ metalloꝝ ꝯgregare nitunt: vnde ſbdit. ⌊ nec iuenit in tra ſuauit viuentiū. ⌋i. delitioſoꝝ q: ipſi maxime a ſapīe ꝑceptiōe ipediunt coherentes delitijs occupatū. Partim aūt iueniunt hiꝰ ꝑcioſa corporalia in aliq̄bꝰ ꝓfūditatibꝰ obſcuris: ſed non eſt ita de ſapīa: vñ ſbdit. ⌊ abyſſus dic̄ nō eſt in me. ⌋q. ſ. ea que in abſcōditis ꝓfūdoꝝ latēt maxīe ſapīe humane ſūt abſcōdita. Partim aūt inueniunt in mari: tum q̄a ibi gñant ſic margarite in cōchis marinis: ſiue q̄a ibi depeūt in nauibꝰ ibi ſubmerſis. ſed nō eſt ita de ſapīa tū ēt q: per mare ſolēt hiꝰ precioſa de loco ad locū portari: vñ ſubdit. ⌊ ⁊ mare loq̄t nō eſt mecū. ⌋q̄nimo ea que ſūt in mari maxīe latēt ſapiam hūanā. ❡ Deinde manifeſtat id qd̄ dixerat de hꝰ ꝙ ſapīa ꝑcio extiari non pōt: ⁊ enūat ea que ſ̄t apd̄ hoīes ꝑcioſiſſima dicēs. ⌊ nō da. aurū obrizū. ⌋i. puriſſimū. ⌊ ꝓ ea. ⌋q: nullo auro pōt ꝑciū ſapīe extimari. poſt auꝝ aūt int̄ cetā ꝑcioſius reputat argētū: de quo ſbdit. ⌊ nec appēdet arg. in cō. eiꝰ. ⌋Sūt ēt pret̄ metalla ꝑcioſiſſimi lapides diuerſoꝝ coloꝝ q̄ maxime iueniunt in idia: de q̄bꝰ ſbdit. ⌊ non ꝯferet. ⌋i. nō comparabit ſapīe. ⌊ tinctis indie coloribꝰ. ⌋i. lapidibꝰ ꝑcioſis diuerſis coloribꝰ nālit in india tinctis. ⁊ ſbiūgit de q̄buſdā precioſis lapidibꝰ qui ēt in alijs tris iueniunt: vñ ſbdit. ⌊ nec lapidi ſardonico precioſiſſimo. ⌋q. ſ. ē cōpoſitꝰ ex duobꝰ lapidibus. ſ. ex ſardio qui ē rubei coloris accēdēs aiuȝ ad gaudiū: ⁊ acuens igeniū: ⁊ cōchino qui ab eo ligat q̄ſi hn̄s q̄ſdā noxias vtutes. ſ. excitādi triſtitias ⁊ timores: cuiꝰ nocumetū refrenat per ſardiū: vñ ꝓprietatē hēre dr̄ q: luxuriā depellit: hoīeȝ caſtū ⁊ pudicū reddēs: vñ ⁊ precioſiſſimus noīat. ſubdit aūt. ⌊ ⁊ ſaphiro. ⌋q̄ eſt celeſtis coloris: q̄ ēt precioſus eſt ꝑpt multas vtutes q̄s hēt: nec refert ꝙ aliq̄ alij lapides precioſiores ſūt: q: precia lapidū nō ſūt eadē nec in oībꝰ locis nec in oībus tꝑibꝰ. ſbdit aūt de hijs q̄ hāc hn̄t ꝑcioſitatē ex pl̄chritudīe dicēs. ⌊ nō adeq̄bit ei aurū. ⌋qd̄ hēt pulchritudinē ex ſplendore. uel vitrū qd̄ hēt pulchritudinē ex ꝑſpicuitate q̄ȝ

uis nõ ſit ꝑcellẽs ꝓcij extimatione: ſubdit aũt de hijs
que hñt pulchritudinẽ ex artificio cũ dicit. ⌊ nõ cõmu
tabunt̃ pro ea uaſa auri excelſa. ⌋ſ. quãtitate. ⌊ ꝛ emi/
nẽtia. ⌋ſ. in cõpatiõe: ꝛ ſic nõ pñt pro ſapia cõmutari:
ita ẽt oĩa ꝓdicta nihil reputant̃ in cõparatiõe ad ſapi/
entiã. vñ ſubdit. ⌊ nec cõmemorabunt̃ in cõparatione
ei⁹. ⌋i. nõ eſt dignũ ꝙ nec memoria de hijs hẽat: cũ ſit
de excellẽtia ſapie mẽtio. ꝛ qꝛ dixerat quedaꝫ corꝑalia
eẽ occulta ꝛ ob hͦ ꝓcioſa reputant̃. ꝯñter oſtẽdit ꝙ hec
ẽt ꝓcioſitas ſapie deeſt cũ ſ̃bdit. ⌊ trahit̃ aũt ſapia de
occultis. ⌋eſt eni humane ſapie origo occulta dupl'r.
Uno mõ ex ꝑte itellectualis lumis qͦd deriuat̃ ad nos
ab occultiſſima oĩ cã. ſ. a deo. Alio mõ ex ꝑte reruꝫ co
gnitarũ q̃re occultas ꝓprietates ꝛ eccl'iaſticas ſapien/
tia ingrit ex hijs in diuoꝝ cognitionẽ oſtẽdit que ma/
xime ſapie approbat̃. vñ ꝯcludit ꝙ neqꝫ rõne ꝓcioſita
tis: neqꝫ rõne occultatiõis aliqd põt ei cõparari: neqꝫ
in lapidib⁹ ꝓcioſis: vñ ſubdit. ⌊ nõ adeq̃bit̃ ei topaci⁹
de ethiopia. ⌋qui ſic uocat̃ a loco ꝓmeue ſue ĩuẽtiõis.
uel qꝛ in colore auri ſĩlitudinẽ ꝓtẽdit. quãtũ aũt ad ꝓ/
cioſas ueſtes ſubdit. ⌊ nec tincture mũdiſſime. ⌋ i. cu/
iuſcũqꝫ pãni ſerici ul' lanei. ⌊ cõponent̃. ⌋i. cõparabũ
tur ſapie. qꝛ g̊ ſapiam icõparabilẽ dixerat ꝛ occultam
hẽre originẽ: ingrit vñ ſit ei⁹ ꝓncipiũ cũ ſ̃bdit. ⌊ vñ g̊
ſapia uenit. ⌋ꝛ vñ deriuat̃. ⌊ ꝛ qs eſt loc⁹ itelligẽtie. ⌋
a quo ꝓncipio hoies lumẽ itell's ꝑticipãt. oſtẽdit aũt hͦ
ꝓnᵐ excedẽ oẽꝫ cognitionẽ hũanã: vñ ſ̃bdit. ⌊ abſcõdi
ta eſt ab ocu. oĩ. viuẽtiũ. ⌋qꝛ fons ſapiẽtie eſt uerbum
dei in excelſis: ut dĩ Ecc. I. Fuerũt aliqui auguriorum
ſectatores qui traderẽt q̃ſdã aues augurales quẽdam
effectũ ſapie ꝑticipare ſuꝑ hoies inquantũ. ſ. ex eis ad
hoies ꝑuenire credebãt cognitiõi futuroꝝ. ſꝫ ꝙ ſapia
hãc ꝯiecturã excedat oſtẽdit ſ̃bdẽs. ⌊ uolucres quoqꝫ
celi latet. ⌋per qͦd põt itelligi ꝙ origo ſapie excedit ce/
leſtia corꝑa a qb⁹ hi⁹ aues mouent̃. Sũt ẽt aliq qui a
mortuis futuroꝝ cognitionẽ exqrerẽt: ſed nec hͦ attigit
ad ſapie originẽ: vñ ſ̃bdit. ⌊ ꝑditio ꝛ mors dixerũt au
rib⁹ nr̃is: audiuim⁹ famã ei⁹. ⌋ꝛ recte famã ſapie mor
ti ꝛ ꝑditioni attribuit: qꝛ ꝑditio ꝛ mors iportãt receſſũ
ꝛ elõgationẽ a bonis que ſapiam ꝯſequent̃. Pñt tamẽ
tria ꝓdicta ſ̃m methaphoraꝫ ad tria rõnalis creature
ꝑtinẽ: ut ꝙ dic̃ ⌊ abſcõdita eſt ab oculis oĩuꝫ viuẽtiũ. ⌋
referat̃ ad hoies. qͦd vͦo ſ̃bdit. ⌊ uolucres celi latet. ⌋re
ferat̃ ad angelos. qͦd vͦo addit ⌊ ꝑditio ꝛ mors dixerũt
audiuim⁹ famã ei⁹. ⌋referat̃ ad demões qui a deo dã
nabil'r elõgati a remotis q̃ſi ex ſola fama diue ſapiẽtie
notitiã hñt. Ut g̊ oſtẽdat ſapie radicẽ ſ̃bdit. ⌊ de⁹ itel/
ligit viã ei⁹. ⌋i. totũ ſapie ꝓceſſuꝫ dũ ꝛ ipſe eſt ꝛ origo
ſapie ꝛ loc⁹ itelligẽtie. ꝛ qꝛ ipſe ſeipꝫ ꝑfecte nouit ideo
ſubdit. ⌊ ꝛ ipſe nouit locũ illi⁹. ⌋i. ſeipm in quo plene
ſapia iuenit̃ ſic̃ in ꝓma origie. deriuat̃ aũt ſapia ab ip/
ſo in oẽs creaturas que per dei ſapiaꝫ fiũt: ſicut ars de
riuat̃ a mẽte artificis in opa ei⁹. vñ dĩ Ecc. ꝓͦ. ꝙ de⁹
effũdit ſapiam ſuꝑ oĩa opa ſua. vñ ẽt ipſa vniuerſitas
creaturarũ eſt q̃ſi qdã ſapie loc⁹. ꝛ iõ ad oſtẽdẽdum ꝙ
de⁹ cognoſcit vniuerſitatẽ creaturarũ. ꝓmo qdẽ hͦ oñ
dit quãtũ ad extremas creaturas ſuꝑ qb⁹ alie cõtinent̃
vñ ſ̃bdit. ⌊ ipſe eni fines mũdi ituet̃. ⌋i. excellentiores
creaturas in qb⁹ ordo creaturarũ t̃minat̃ ab iferiorib⁹
aſcẽdẽdo: ſicut ſũt celeſtia corꝑa ꝛ celeſtes ſpũs. deide
hͦ oſtẽdit quãtũ ad alias creaturas ſub eis ꝯtẽtas: ſicut
ſũt celeſtia corꝑa ꝛ celeſtes ſpũs. vñ ſ̃bdit. ⌊ ꝛ oĩa que
ſub celo ſũt reſpicit. ⌋Et ne aliqs crederet ꝙ notitiam
rei hẽat a reb⁹ acceptã ſicut nos hẽm⁹. oſtẽdit ꝯñter ꝙ
cognoſcit res ſine oĩ cã: vñ ſ̃bdit quãtũ ad q̃ſdã creatu
ras. ſ. uẽtos ꝛ pluuias. ⌊ qui fecit uẽtis põdus. ⌋i. dedit

eis iclinationẽ mot⁹ ut. ſ. qñqꝫ moueant̃ ad hãc ꝑtem
qñqꝫ ad illã. ¶ Deide loquit̃ de pluuijs. ꝛ ꝓmo qdeꝫ
ſ̃m ꝙ ſũt uaporabil'r eleuate in nubib⁹: vñ ſubdit. ⌊ ꝛ
aq̃s. ⌋ſ. uaporales. ⌊ appẽdit. ⌋i. appẽſas tenet in aere
⌊ ꝛ hͦ in mẽſura. ⌋ne. ſ. ſi ſuꝑexcederẽt oĩa ſubmerge/
rẽt. aut ſi plus debito diminuerentur oĩa ſiccarent̃. 2ͦ
quãtũ ad ipſam gñationẽ pluuiarũ cũ dicit. ⌊ qñ po/
nebat pluuias legẽ. ⌋ut. ſ. certis tꝑib⁹ ꝛ locis deſcẽde/
rẽt. 3ͦ quãtũ ad effectũ ꝛ ꝓcipue i mari: qͦd maxie ex i
mutatiõe aeris cõmouet̃. vñ ſubdit. ⌊ ꝛ viã. ⌋ſ. pone/
bat. ⌊ ꝓcellis. ⌋ſ. marinis. ⌊ ſonãtib⁹. ⌋ſ. ex magna cõ/
motiõe: qꝛ ꝛ hi⁹ ꝓcelle certis tꝑib⁹ ꝛ ſ̃m certã quãtita
tẽ ꝯſurgũt. qꝛ vͦo ex ipſis creaturis ſapiẽtiã nõ acqrit ſi
cut nos: ſed poti⁹ ex ſua ſapia creaturas ꝓduxit: iõ ſ̃b/
iũgit. ⌊ tũc. ⌋ſ. qñ creaturas faciebat. ⌊ vidit illam. ⌋i.
ſapiaꝫ. ⌊ i ſeipſo. ⌋iquãtũ ꝑ actualẽ ſue ſapie ꝯſiderati
onẽ res in eẽ ꝓduxit: ab ipſo ãt ſapia deriuata eſt. pri/
mo qdẽ ad angelos qui facti ſũt ꝑticipes ſapie diue: ꝛ
quãtũ ad hͦ dicit. ⌊ ꝛ enarrauit ſapiam ſuã. ⌋eis mani/
feſtãdo. 2ͦ vͦo ad vniuerſitatẽ creaturarũ eã per ſuam
ſapiaꝫ diſponẽdo: ꝛ ad hͦ ꝑtinet qͦd ſ̃bdit. ⌊ ꝛ ꝓꝑauit. ⌋
ſ. i ſapia ſua orbẽ t̃rarũ. 3ͦ q̃ꝫtũ ad hoies q nõ per ſim/
plicẽ appꝛhẽſionẽ ꝑcipiũt ſapiam v̾itatis ſicut angeli
qb⁹ enarrat̃: ſed per inq̃ſitionẽ rõnis ad eã ꝑueniunt.
vñ ſubdit. ⌊ ꝛ iueſtigauit. ⌋i. hoies eã iueſtigare fecit.
ꝛ hͦ eſt qͦd ſ̃bdit. ⌊ ꝛ dixit hoi. ⌋ſ. per iteriorẽ iſpiratio/
nẽ illuminãdo ipꝫ ꝛ ſapiaꝫ coicãdo. ⌊ ecce timor dñi. ⌋
quẽ. ſ. pñtial'r tibi do. ⌊ ipſe eſt ſapia. ⌋qꝛ ꝑ timorẽ dñi
hõ deo ihẽt in quo eſt uera ſapia hoĩs ſic̃ in altiſſima
oĩ cã. ⌊ ꝛ recedẽ a malo. ⌋i. a pctõ quo hõ amittit deũ
⌊ ẽ itelligẽtia. ⌋qꝛ. ſ. itelligẽtia ꝓcipue ad hͦ hoi ẽ necĩa
ut ꝑ itelligẽtiã diſcernat mala a bõis qb⁹ euitatis ꝑ exe
cutionem opuꝫ ad ſapie diue ꝑticipationẽ ꝑueniat. ſic
g̊ qꝛ timor dñi eſt ſapia ꝛ recedẽ a malo eſt itelligẽtia:
ꝯñs eſt ꝙ iuſti q deũ timẽt ꝛ recedũt a malo hẽant ſapi
entiã ꝛ itelligẽtiã que ꝓferunt oĩb⁹ bonis t̃renis que
mali hoies poſſidẽt: ꝛ ſic manifeſtũ eſt ꝙ i hͦ ſaluat̃ rõ
ꝓuidẽtie diue ꝙ iuſtis dãt̃ bona ſpũalia tãq̃ꝫ meliora
mal' ãt bona tꝑalia tãq̃ꝫ caduca

Sapiaꝫ ꝯſiſtẽ in... tiore di... ꝛ itell'ia... i receſſu a malo.

¶ Cap. 29ᵐ. Lcõ. I

Addidit quoqꝫ iob aſſumẽs ꝑabo
lã ſuã ꝛ dixit. Quis mihi tribuat
ut ſim iuxta mẽſes ꝑſtinos: ſ̃m di
es qb⁹ deus cuſtodiebat me. Qñ
ſplẽdebat lucerna eius ſuꝑ caput
meũ: ꝛ ad lumẽ ei⁹ ambulabã in tenebris. Si
cut fui in dieb⁹ adoleſcẽtie mee: qñ ſecrete de
us erat in tabernaculo meo. Qñ erat oĩpo
tẽs mecũ: ꝛ in circuitu meo pueri mei. Qñ
lauabã pedes meos butiro: ꝛ petra funde/
bat mihi riuos olei. Qñ ꝓcedebã ad portã
ciuitatis: ꝛ in platea ꝑabãt cathedram mihi
Uidebãt me iuuenes ꝛ abſcõdebant̃: ꝛ ſenes
aſſurgẽtes ſtabãt. Pricipes ceſſabãt loq: ꝛ
digitũ ſuꝑponebãt ori ſuo. Vocẽ ſuã cohi/
bebant duces: ꝛ lingua eoꝝ gutturi ſuo ad/
herebat. Auris audiẽs btificabat me: ꝛ ocu
lis vidẽs teſtimoniũ reddebat mihi: eo ꝙ li/
beraſſem pauꝑem uociferãtẽ ꝛ pupillũ cui
non erat adiutor. Bñdictio perituri ſuper
me ueniebat: ꝛ cor vidue ꝯſolatus ſum. Iu/

ſtitia

ſtitia indutus ſuz: ⁊ ueſtiui me ſicut ueſtimē-
to ⁊ diademate iudicio meo. Oculus fui ce-
co: ⁊ pes claudo. Pater erā pauperū: ⁊ cāz
quā neſciebaz diligētiſſime iueſtigabā. Cō-
terebā molas iniqui: ⁊ de dētibꝰ illiꝰ aufere-
bam p̄daz. Dicebā qꝫ. In nidulo meo mori
ar: ⁊ ſicut palma multiplicabo dies. Radix
mea apta eſt ſecꝰ aq̄s: ⁊ ros morabit̄ in meſ-
ſione mea. Gloria mea ſemꝑ inouabit̄: ⁊ ar-
cus meꝰ in manu mea inſtaurabit̄. Qui me
audiebant: expectabāt ſniam: ⁊ intenti tace
bāt ad ꝯſiliū meū. Verbis meis addē nihil
audebāt: ⁊ ſuꝑ illos ſtillabat eloquiū meū.
Expectabāt me ſicut pluuiā: ⁊ os ſuū ape-
riebant q̄ſi ad hymbrē ſerotinū. Si qn̄ ride-
baz ad eos: nō credebant: ⁊ lux vultꝰ mei nō
cadebat in terrā. Si uoluiſſez ire ad eos: ſe-
debā primus. Cūqꝫ ſederē q̄ſi ex circūſtan
te exercitu: eram tn̄ merentiū conſolator.

Quia iob in p̄miſſis v̄bis: in ul'i oñderat rōnē: ex
qua euidēter apꝑet nō eē ꝯ diuinā iuſtitiā
ꝙ mali ꝓſꝑant: ⁊ boni īterdū in hoc mūdo tꝑali pro-
ſperitate carēt: qbus ꝯcedunt maiora. ſ. ſpūalia bona.
māifeſtat hͦ in ſeipſo: q̄ſi in exēplo itēdēs eoꝝ ꝯfutare
ſniaz. ēt quātū ad hoc ꝙ aſſerebāt eū pro pctō aduer
ſitates paſſū. Et p̄mo cōmemorat ꝓſperitatē p̄teritā
qua v̄tuoſe utebat̄. ⁊ deinde magnitudinem aduerſi-
tatis: in qua iciderat: ⁊ ad ultimū multipl'r ſuā inocē-
tiaz demr̄at. Dat̄ aūt intelligi ꝙ ſic̄ poſtq̄z ſatiſfecerat
v̄bis baldath. ſophar tacēte ꝓceſſerit ad ſuū ꝓpoſitū
oñdēdū. ita ēt manifeſtato ꝓpoſito expectauit ſi aliqs
alioꝝ loqueret̄. oibꝰ aūt tacētibꝰ ipſe iterato ſmonem
reſūpſit. vñ dicit. ⌊ Addidit ḡ iob aſſumēs parabolaz
ſuā. ⌋ q̄ſi. ſ. methaphorice locuturus erat. ⌊ ⁊ dixit mi
hi qs tribuat. ⌋ qͦ ponit̄ ad deſideriū deſignādū ma
gis q̄z ad petitionē formādū. ⌊ ut ſim iuxta mēſes p̄ſti
nos. ⌋ i. ut i ꝓſperitate viuā ſic̄ olim. ⁊ qꝛ hāc ꝓſperita
tez nō fortune neqꝫ ſuis viribꝰ: ſꝫ diuino attribuebat
auxilio: ſubdit. ⌊ ſm dies qbꝰ deus cuſtodiebat me. ⌋
ꝓtegēdo. ſ. ꝯtra aduerſa: ⁊ ēt dirigebat ad bona: in q-
buſdā qdez ꝓducēdo ad bonos affectꝰ: etiā ſuꝑ meaz
intētionē. ⁊ hoc eſt qͦ dicit. ⌊ qn̄ ſplendebat lucerna
eiꝰ. ⌋ ſ. ꝓuidētia ipſiꝰ. ⌊ ſuꝑ caput meū. ⌋ i. mētez meā
dirigēs in multa bona: ad que mēs mea nō attigebat
in qbuſdā v̄o dirigebat̄ a deo: q̄ſi ab eo inſtructus de
hijs que erāt agēda. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ ad lumē eiꝰ. ⌋ i. ad
iſtructionē ipſiꝰ. ⌊ ambulabā. ⌋ i. ꝓcedebaz. ⌊ in tene
bris. ⌋ i. i dubijs: ⁊ ut nō attribuat̄ hͦ merito iuſtitie p̄
cedētis ſbiūgit. ⌊ ſic̄ fui in diebꝰ adoloſcētie mee. ⌋ qn̄
ſ. adhuc nō potuerā tātaz ꝓſperitatē mereri. ¶ Dein
de ſeriatim exponit bona ſtatꝰ p̄teriti: ⁊ icipit q̄ſi a p̄n
cipio a familiaritate diuīa quā in orōne ⁊ ꝯtēplatiōe
ꝑcipiebat. vñ dicit. ⌊ qn̄ ſecreto deꝰ erat in tabnaculo
meo. ⌋ i. dei p̄ñtiā ſentiebā: dū ſecreto i tabnaclo meo
orabā ⁊ meditabar qͦ ꝑtiet ad ꝯtēplatiōez. quātū v̄o
ad actionē ſubdit. ⌊ qm̄ erat oipotēs mecū. ⌋ q̄ſi. ſ. mi
hi cooperās ad bn̄ agēdū. ¶ Deinde deſcribit ꝓſpe
ritatē ſuā ex parte ꝓlis cum ſubdit. ⌊ in circuitu meo
pueri mei. ⌋ adoleſcētis eni p̄ris filios pueros eē opꝫ.
Ulteriꝰ aūt ꝓcedit ad affluētiā rerū que ꝑtinēt ad uſū
vite cū ſubdit. ⌊ qn̄ lauabā pedes meos butiro. ⌋ apͦ
antiquos eni diuitie p̄cipue in pecudibꝰ erāt: a qbus
ꝑꝑ hoc ſm Augᵐ. Pecunia noiatur. inter fructꝰ aūt
pecudū p̄cioſior videt̄ eē butirū qͦ ē lactis piguedo:
cuiꝰ affluentiā ꝑabolice deſignat per pedū lotionem.
puta ſi aliqs diceret ſe tm̄ ſibi abūdare aliquē p̄cioſū
liquorē uſqꝫ ad pedū lotionē: ⁊ ſic̄ butirū videt̄ eē p̄-
cioſiꝰ iter fructꝰ aialiū: ⁊ ita ēt oleū iter fructꝰ terraꝝ.
Solēt aūt oliue optimū oleuz hn̄tes in locis lapido-
ſis ⁊ arenoſis eē. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ petra fundebat mihi ri
uulos olei. ⌋ per qͦ abūdantiā deſignat ⁊ fructꝰ boni
tatē. ¶ Deinde exponit magnitudinez p̄ſtine glorie
cuz ſubdit. ⌊ qn̄ ꝓcedebā ad portā ciuitatis. ⌋ per qͦ
dat intelligē ſe hūiſſe auctoritatē iudicandi: qꝛ apud
antiquos iudicia exercebant̄ in portis. ⁊ ut oñderet ſe
nō fuiſſe q̄ſi vnū ex pedaneis iudicibꝰ ſubdit. ⌊ ⁊ in
platea ponebant cathedrā mihi. ⌋ per hoc oñdit̄ ſin-
gularis dignitatis fuiſſe. oſtēdit aūt ꝯñter auc̄tē ſui iu
dicij. Primo qdē per ſignum acceptū ex ꝑte iuuenuz
cuz dicit. ⌊ videbāt me iuuenes. ⌋ q. ſ. ſolēt eē ad pctā
ꝓcliues. ⌊ ⁊ abſcōdebant̄. ⌋ q̄ſi. ſ. meū iudiciū formi-
dātes. 2ͦ quātū ad ſenes cū ſbdit. ⌊ ⁊ ſenes aſſurgētes
ſtabāt. ⌋ q̄ſi. ſ. meo iudicio ſubiecti. hēbat eni auc̄tem
nō ſolū ad iudicandum iuuenes: ſꝫ etiā ſenes. Tertio
quātū ad ciuitatū rectores qui eiꝰ iudicio reuerentiā
exhibebāt. Primo qdē quātū ad hoc ꝙ v̄ba icohata
dimittebāt dū ille loq uolebat. vñ ſubdit. ⌊ p̄ncipes
ceſſabāt loq. ⌋ Scdo qꝛ eo loquēte ipꝫ interrūpere nō
audebāt: vñ ſubdit. ⌊ ⁊ digitū ſupponebāt ori ſuo. ⌋
Quarto quātum ad duces belloꝝ qui ſolēt audacio
res eē ⁊ promptiores ad loquēdū: qui tn̄ corā eo p̄ſū-
ptuoſe ⁊ tumultuoſe loq nō audebāt. vñ ſubdit. ⌊ uo
cez ſuā cohibebāt duces. ⌋ ſ. plane ⁊ hūiliter loquēdo
⁊ qn̄qꝫ intātū ſtupebāt: ꝙ loq penitꝰ nō auderent. vñ
ſbdit. ⌊ ⁊ lingua eoꝝ gutturi ſuo adherebat. ⌋ q̄ſi loq
nō ualerēt. ⁊ qꝛ ſolent tā rigide auc̄tis a pplō potius
timeri q̄z amari: oſtēdit ſe pplō amabilem fuiſſe qꝛ ad
magnanimū ꝑtinet: ut apud magnos auc̄tem ſeruet.
⁊ tn̄ in moribꝰ ꝯdeſcēdat. vñ ſbdit. ⌊ auris audiēs. ⌋
ſ. ab alijs recitari. ſ. meā gl'iaz: ul' mea iudicia nō odie
bat: nec inuidebat. ⌊ ſꝫ btificabat me. ⌋ i. beatū me re
putabat. ⁊ btitudinez mihi optabat. ⁊ hoc ꝑtinet ad
abn̄tes. quātū āt ad p̄ñtes ſbdit. ⌊ ⁊ oculus vidēs. ⌋ ſ.
meā gl'iaz ⁊ iudicia. ⌊ teſtimoniū. ⌋ ſ. de v̄tute. ⌊ redde
bat mihi. ⌋ ſ. apͦ alios: ⁊ hoc ꝑꝑ opa miſcordie que
exercebā: ⁊ hͦ p̄ͦ oñdit quātū ad pauꝑes vñ ſbdit. ⌊ eo
qͦ libaſſez. ⌋ ſ. de manu opprimētis. ⌊ pauperē uoci
ferantē. ⌋ i. cōquerētē. Scdo quātuz ad pupillos: vñ
ſbdit ⌊ ⁊ pupillū cui nō erat adiutor. ⌋ Tertio quātū
ad hoies in ꝑiculis exiſtētes: vñ ſubdit. ⌊ bn̄dictio ꝑi-
turi ſuꝑ me ueniebat. ⌋ i. ille qui in ꝑiculis erat ad me
adiutꝰ mihi bn̄dicebat. Quarto quātuz ad viduas:
vñ ſubdit. ⌊ ⁊ cor vidue ꝯſolatꝰ ſū. ⌋ que. ſ. ſolatiū vi-
ri amiſerat. nō eſt aūt ſic in iudicio aliqbꝰ miſerenduz
ꝙ iuſtitia relinq̄tur. vñ ſubdit. ⌊ iuſtitia indutus ſū. ⌋
i. vndiqꝫ in ꝓceſſibꝰ meis iuſtitia apꝑuit. ueſtimento
eni hō vndiqꝫ circūdat̄: ⁊ ut oñdat ſe nō eē coactū: ſꝫ
uolūtarie feciſſe iuſtitiā ſubdit. ⌊ ⁊ ueſtiui me. ⌋ qua-
ſi ꝓpria ſpōte iuſtitiā. ⌊ ſicut ueſtimēto. ⌋ ſ. vndiqꝫ pro
tegens ⁊ ornās. ſicut aūt in ꝯgregatiōe belloꝝ victori
bus dat̄ corona: ita etiā ⁊ iudex cū per iudiciū ſuū iu
ſtitie victoriā tribuit coronā meret̄: vñ ſubdit. ⌊ ⁊ dia
demate iudicio meo. ⌋ ac ſi dicat idutus ſum iudicio
meo: ſicut diademate. ⁊ ut oñdat q̄liter ſil' cuz iuſtitia
poterit miām conſeruare ſubdit. ⌊ oculus fui ceco. ⌋
i. iſtruxi ſimplices q̄liter in negocijs ſuis ꝓcederēt: ne
per ignorātiā detrimētū paterent̄: ⁊ qꝛ nō ſolū ignorā

tib⁹ dabat ꝯsiliũ: sȝ ẽt ipotẽtib⁹ ꝑbebat auxiliũ ſbdit. ⌊ ꝛ pes claudo. ⌋i. illi q nõ poterat ꝓcedẽ in suo negocio auxiliũ dedi: ut possit ꝓcedẽ. tuebat ẽt illos qui tutela carebãt. vñ subdit. ⌊ pr̃ erã pauperũ. ⌋s. eos ꝓtegẽdo ꝛ fauendo. ꝯtigit aũt q̃nqȝ ꝙ simplices ꝛ impotentes ꝛ paupes aliq per fraudulẽtiã calũniose leduntur. Sed ꝯtra hoc adhibebat diligentẽ sollicitudinẽ: ut calũniosos ꝓcessus malignoꝝ excluderet. vñ ſbdit. ⌊ ꝛ cãȝ quã ne. di. iue. ⌋ne. s. aliqd fraudis ibi lateret. Quidã vo per violẽtiã paupes opp̃mũt eos quodãmõ ꝑ rapinã deglutiẽtes: quoꝝ violẽtiã iob ꝑ suã potẽtiaȝ destruebat. vñ ſbdit. ⌊ ꝯterebã molas iniq. ⌋i. destruebã violẽtie rapacitateȝ: ne. s. posset ulteri⁹ rapere. ⌊ ꝛ de dẽtib⁹ illius auferebã ꝑdã. ⌋q. s. eos restituere cogebã totũ id qd̃ iã accepant ꝑ rapinã. Ex p̃missis aũt bonis opib⁹ ꝯfidebat: ꝙ ei⁹ ꝓsperitas ꝑduraret. Cuius continuationem primo describit quantũ ad ꝓpriã ꝑsonã. vñ subdit. ⌊ dicebamqȝ in nidulo meo moriar. ⌋i. sperabã ꝑꝑ ꝑcedẽtia merita ꝙ in gẽte dom⁹ mee moriturus eẽȝ: nõ exul a domo: nõ etiaȝ domo mea ꝑturbata. nec tñ credebat se tẽpestiua morte ꝑoccupari. vñ subdit. ⌊ ꝛ sic palma. ⌋que. s. diutissime viuit. ⌊ m̃ltiplicabo dies. ⌋s. per vite lõgitudinẽ. Scd̃o describit ꝯtinuitatẽ ꝓspitatis: quantũ ad diuitias quaꝝ augmẽtũ describit ſbdẽs. ⌊ radix mea aptã est sec⁹ aq̃s. ⌋arbores eni que sec⁹ aq̃s radices habẽt solẽt abũdare in fructibus. vñ per hoc designat tp̃alĩũ fructuũ multiplicationẽ. ꝯtingit aũt q̃nqȝ ꝙ fruct⁹ alicuius hoĩs multiplicant: sȝ ꝑꝑ aliq ipedimẽta subdit. ⌊ ꝛ ros morabit in messione mea. ⌋ Cõtingit eni in terris calidis ꝙ ꝑꝑ uehemẽtiam estus messores in agro ꝯsistẽ nõ p̃nt ad metẽdũ: sȝ nubes roris eis refrigeriũ ꝑstat: ut a metẽdo nõ ipediant: ꝭȝ illud Isa. 18. Sicut nubes roris in dieb⁹ messis. Tertio describit ꝓcessus ꝯtinuitatẽ: quãtũ ad gl'iaȝ cũ subdit. ⌊ gloria mea semp inouabit. ⌋s. per bona opa que multiplicare ꝓponebat. Quarto quãtum ad continuationẽ potẽtie subdit. ⌊ ꝛ arcus me⁹ in manu mea istaurabit. ⌋ per arcũ eni potẽtia designat. talib⁹ eniȝ armis maxie oriẽtales utunt ad bella. sic igitur in ꝑmissis describit ꝛ seueritatẽ ꝛ mĩicordiã quã exhibebat in iudicãdo. nũc aũt tertio oñdit quõ etiã sapia utebat. Et ꝑmo q dẽȝ in iudicijs ꝛ quãtũ ad hoc dicit. ⌊ qui me audiebãt. ⌋s. meo iudicio subiecti. ⌊ expectabant sententiã meã. ⌋s. credẽtes ẽt se aliqd sapiẽtissimũ audire. quãtũ vo ad ꝯsilia ſbdit. ⌊ ꝛ itẽti tacebãt ad ꝯsiliũ meũ. ⌋ s. expectãtes ipȝ ꝛ auide audiẽtes. ꝛ postq̃ȝ ꝯsiliũ dederã erãt eo ꝯtẽti. vñ ſbdit. ⌊ v̾bis meis addere nil audebant. ⌋ꝑꝑ. s. magnã sapiaȝ quã in me extimabãt: ꝛ nõ solũ firmũ tenebãt meũ ꝯsiliũ: sȝ ẽt in eo ꝯsolabant. ꝑcipientes illud eẽ efficax ad suũ ꝓpositũ ꝯñduȝ. vnde subdit. ⌊ sup illos stillabat eloquȝ meũ. ⌋i. ad modum stillarũ eos refrigerabat. q2 igit iã dixerat q̃lis erat in ꝯsilijs ꝛ in iudicijs: ꝯñter oñdit q̃lis erat in cõi hoiuȝ ꝯuersatione. Et ꝑmo ostẽdit ꝙ erat gratiosus cũ erat absens ei⁹ ꝑñtia desiderabat. vñ dicit. ⌊ expectabant me sic pluuiã. ⌋per quã. s. hoies refrigerant. q̃n autez erat ꝑsens ex ei⁹ aspectu ꝛ ꝭmonibus cõsolabant. vñ subdit. ⌊ ꝛ os suũ. ⌋i. suũ aiuȝ apiebãt. s. uersus me ut ꝯsolationẽ reciperẽt: ꝛ hoc est qd̃ ſbdit. ⌊ q̃si ad hymbrẽ serotinũ. ⌋qui. s. refrigeriũ ꝑstat post estũ diei. Secũdo ostẽdit ꝙ erat in ꝯuersatiõe moderat⁹. neqȝ eniȝ dissoluebat gaudio. vñ dicit. ⌊ si q̃n ridebã ad eos. ⌋ s. aliquã magnã letitiã oñdẽs. ⌊ nõ credebãt. ⌋s. me eẽ risib⁹ deditũ. Silr̃ ẽt nõ erat ꝑ tristitiã depssus. vnde subdit. ⌊ ꝛ lux vultus mei nõ cadebat in terra. ⌋solẽt eni hoies in errore depressi oculos ad terrã demersos hr̃e. Tertio oñdit ꝙ erat moderat⁹ circa honores. q2 s. neqȝ eos cupiebat. vñ ſbdit. ⌊ si uoluissẽ ire ad eos ⌋ qd̃ tñ nõ de facili faciebat. ⌊ sedebã ꝑm⁹. ⌋s. apd̃ eos in honore existẽs. neqȝ tñ erat in honorib⁹ fastuosus. vñ subdit. ⌊ cũqȝ sederẽ q̃si rex circũstãte exercitu. ⌋ oĩb⁹. s. me hincinde admirãtib⁹. ⌊ erã tñ merẽtiũ ꝯsolator. ⌋q̃si nõ despiciẽs eos. Cap^m. 30^m. Lectio. I.

NUnc aũt derident me iuniores tẽpore quorũ nõ dignabar patres ponere cũ canibus gregis mei. Quoꝝ v̾tus manuũ mihi erat ꝓ nihilo: ꝛ vita ipsa putabant indigni. Egestate ꝛ fame steriles: qui rodebant in solitudine squallẽtes calamitate ꝛ miſia. Et mãdebant herbas ꝛ arboruȝ cortices ꝛ radix iuniperoꝝ erat cibus eorũ. Qui de ꝯuallib⁹ ista rapiẽtes: cũ singula repperissent: ad ea cũ clamore currebãt. In desertis hitabant torrentiũ: ꝛ in cauernis t̾re: uel sup glareã. Qui iter huiuscemodi letabant: ꝛ esse sub sentib⁹ delitias cõputabant. Filij stultoꝝ ꝛ ignobiliũ ꝛ in terra penit⁹ non parẽtes. Nũc aũt in eoꝝ canticũ v̾sus suȝ: ꝛ factus sũ eis in ꝓuerbiũ. Abhominant me ꝛ lõge fugiũt a me: ꝛ faciẽ meã ꝯspuere nõ uerent. Pharetrã eni suaȝ apuit ꝛ afflixit me: ꝛ frenũ posuit in os meũ. Ad dexterã orientis calamitatis mee ilico surrexerunt. Pedes meos subuerterũt: oppresserũt q̃si fluctib⁹ semitis suis. Dissipauerũt itiera mea insidiati sunt mihi ꝛ ꝑualuerũt: ꝛ nõ fuit q ferret auxiliũ. Quasi rupto muro ꝛ apta ianua irruerũt sup me: ꝛ ad meas miſias deuoluti sunt. Redact⁹ sũ in nihilũ. Abstulit q̃si uẽt⁹ desideriũ meũ: ꝛ uelut nubes ꝑtransijt salus mea. Nunc aũt in memetipso marcescit aĩa mea: ꝛ possidẽt me dies afflictiõis. Nocte os meũ ꝑforat dolorib⁹: ꝛ qui me comedũt nõ dormiũt. In multitudine eoꝝ ꝯsumit uestimentũ meũ: ꝛ q̃si captio tunice succinxerũt me. Cõparatus sũ luto: ꝛ assimilat⁹ sum fauille ꝛ cineri. Clamo ad te ꝛ non exaudis me: sto ꝛ nõ respicis me. Mutat⁹ es mihi in crudelẽ: ꝛ in duritia man⁹ tue aduersaris mihi. Eleuasti me: ꝛ q̃si sup uẽtũ ponẽs elisisti me ualide. Scio q2 morti trades me: ubi ꝯstituta est domus oĩ viuẽti. Uerũtñ nõ ad ꝯsumptionẽ eoꝝ emittis manũ tuã. ꝛ si corruerint ipse saluabis. Flebã quondã sup eo qui afflictus erat: ꝛ cõpatiebat aĩa mea pauperi. Expectabã bona: ꝛ uenerũt mihi mala. ꝑstolabar lucẽ: ꝛ eruperunt tenebre. Interiora mea efferbuerũt absqȝ ulla rege. pre

uenerunt me dies afflictionis. Merēs in cedebam: ſine furore ꝯſurgens in turba clamabā. Frater fui draconū ⁊ ſocius ſtrutionū: Cutis mea denigrata eſt ſup me: ⁊ oſſa mea aruerūt pre caumate. Verſa eſt i luctuꝫ cithara mea: ⁊ organū meū in uocē flentiū.

Poſtq̄ enumerauerat multa ad ꝓſperitateꝫ ꝑtinētia que in tꝑe ꝑcedenti hūerat. hic enumerat aduerſitates q̄s nūc patiebat̄. Et ꝓmo gdē ꝯtra gloriā ⁊ reuerētiā ꝓſtinā oſtēdit ſe in ꝓn̄ti cōtēptui hr̄i. Tāto aūt aliqs grauat̄ ſup alicui⁹ ꝯtēptuꝫ quāto fuerit ꝑſona ꝯtēnētis abiectior. vn̄ ⁊ oñdit eos a qb⁹ ꝯtēnebat̄ eſſe abiectos multiplr̄. Pri° qdem ex tꝑe. vn̄ dicit. Nūc aūt iuniores deridēt me tꝑe. ꝯtra id qḋ ſup dixerat. videbāt me iuuenes ⁊ abſcōdebant ⁊ ſenes aſſurgētes ſtabant. Scḋo ex ignobilitate cū ſubdit. quoꝝ non dignabar pr̄es ponē cū canibus gregis mei. nō reputabā eos dignos: ut eos aſſumerē ad miniſteria dom⁹ mee quātūcūq̄ īfima puta ad cuſtodiā canū: qḋ ꝑ oppoſitū rn̄det ei qḋ ſupra dixerat. ꝑncipes ceſſabāt loq. Tertio quātū ad modicitatē potētie. vn̄ ſubdit: quoꝝ.ſ. deridētiū uel etiā patruꝫ ipſoꝝ. quoꝝ v̄tus manuū mihi erat ꝓ nihilo. i. oēm eoꝝ potētiaꝫ: q̄ſi nihilū paruipendebā. ⁊ hoc ꝑ oppoſitū rn̄det ei qḋ ſupra dixerat. uocē ſuaꝫ cohibebant duces. Quarto quātū ad inhoneſtatē. vn̄ ſubdit. ⁊ vita ipſa putabant īdigni. ſ. ꝓp multitudinē grauiū pctōꝝ: ⁊ hoc per oppoſitū rn̄det ei qḋ ſupra dixerat. auris audiens beatificat me ⁊c̄. Quinto quantuꝫ ad paupꝑtatē: vnde ſubdit. egeſtate. ſ. quantuꝫ ad rerū defectū. ⁊ fame. quātū ad afflictionē inde ꝯn̄tē. ſteriles. i. fructificare nō ualentes: ꝯtra id qḋ ſupra de ſe dixerat. petra fundebat mihi riuos olei. Sexto quātū ad grauē vitā quā ducebāt: vn̄ ſubdit. qui rodebāt in ſolitudine. i. groſſis cibis ūtebant̄ quos i deſertis querebāt. puta glādibus aut alijs hi⁹ eo q̄ fructus agroꝝ non habebant pre egeſtate. ⁊ hi⁹ victus effect⁹ oñdit ſubdēs. ſqualētes. i. deturpati. calamitate. quātū ad afflictionē ꝓprij corpis. ⁊ miſia. quātū ad diuerſitates exteriores. Exponit āt ꝯn̄ter qd rodebant: cū ſubdit. ⁊ mādebāt herbas. ſ. agreſtes ⁊ crudas. ⁊ arboꝝ cortices ⁊ radix iuniperorum erat cibus eoꝝ. in qbus groſſitiem ⁊ vilitatē cibi ipſoꝝ demr̄at. Oſtēdit aūt ꝯn̄ter q̄ nec i hi⁹ tā vilibus cibis abundabāt: oſtendens q̄ hi⁹ cibos acqrebant etiā laborioſe qḋ ſignat cum dicit. qui de conuallibus iſta rapiētes. i. cū magna difficultate accipiētes ꝓp aſcēſuꝫ ⁊ deſcēſuꝫ: ⁊ in parua quātitate qḋ ſignat cū dicit. cum ſingula repiſſent. ⁊ cuꝫ quadā ꝯtentione quod ſignat cū dicit. ad ea cum clamore currebāt. ut. ſ. vnus aliū ꝓueniret ⁊ oīa iſta ꝑ oppoſitū rn̄dent ei qḋ ſupra dixerat. Lauabaꝫ pedes meos butiro. Septimo oñdit eoꝝ abiectionē ex ꝑte hītationis: q̄. ſ. domos nō habebant ad manendū qḋ ſignat ſubdēs. in deſertis hītabāt torrētiū. i. in alueis torrētiū deſiccatis: in qbus ſe ꝓtegebāt a calore. ⁊ in cauernis terre. ſ. ꝓp vmbrā. uel ſup glareā. ſ. ꝓp refrigeriū aque vicine. uel ꝓp molitiē arene. ⁊ hoc ēt eis iocūdūꝫ videbat̄ q̄n talia loca īuenire poterāt ad manendū. vn̄ ſubdit. qui iter huiuſcemodi delectabantur. ſ. etiā taliū locoꝝ copiā non hn̄tes. ⁊ ſi aliq̄n cōtingeret q̄ cōmodiora loca inuenirēt: hoc q̄ſi delitioſum reputabant. vn̄ ſubdit. ⁊ eſſe ſub ſētib⁹. i. ſub vmbra paruoꝝ arboꝝ. delitias cōputabāt. q̄. ſ. talis locus erat cōmodior ad manenduꝫ q̄ꝫ ꝓmiſſa. hoc aūt videt̄ rn̄dē per oppoſitū ad id qḋ ſupra dixerat. in nidulo meo moriar. enumeratis aūt ꝑ ſingula miſijs eoꝝ q̄ſi epilogādo colligit qḋ dictuꝫ eſt ſubdēs. filij ſtultorum. ſ. mente. ⁊ ignobiliū. ſ. gn̄e. ⁊ in terra penitus nō ꝑentes. i. nulla dignitate uel glīa ꝯſpicui. ꝯn̄ter exponit q̄ ab eis patiebat̄. Et ꝓmo qdem oſtendit q̄ ab eis irridebatur ore ⁊ in ludis qḋ ſignat cum dicit. nunc in eoꝝ canticū uerſus ſuꝫ. q̄. ſ. de eo faciebant irriſorias cantilenas. ⁊ quantum ad hoc ſubdit. ⁊ factus ſuꝫ eis in ꝓuerbiū. q̄. ſ. in cōi quaſi ꝓuerbijs utebant̄ infortunijs iob inducentes eū in exēplū culpe ⁊ miſerie. Scḋo oſtēdit quō ꝯtēnebant eū corde ſuo. vn̄ ſbdit. abhominabant̄ me. ſ. q̄ſi vileꝫ ⁊ imundū. Tertio oſtēdit quō ꝯtēnebāt eū facto. Primo qdē inquātū eius ꝓn̄tiaꝫ horrebant. vn̄ ſubdit. ⁊ longe fugiūt a me. ꝯtra id qḋ ſupra dixerat: expectabāt me ſicͭ pluuiā. Scḋo v̄o iquātū ei iniuriaſ irrogabāt. ⁊ faciē meā ꝯſpuē nō uerent̄. ſ. in ſignū ꝯtumelie ⁊ deſpect⁹. ⁊ ne putaret̄ ꝓp aliquā culpā cōmiſſā ſe in deſpectū ueniſſe. oñdit cāꝫ ꝑdicti ꝯtēpt⁹ ex ꝑte diuine ꝑcuſſionis: oſtēdēs ꝓmo qdē ſe diuinit⁹ afflictū cū dic̄. pharetrā eni ſuā apuit ⁊ afflixit me. de pharetra ſagitte extrahunt̄: qb⁹ aliq utunt̄ ad ꝑcutiendū. per ſagittas aūt itelligunt̄ diuina flagella: ſm̄ qḋ ſupra. vj. dixerat. ſagitte dn̄i in me ſūt: quarū indignatio ebibit ſpm̄ meū. Pharetra ḡ dei eſt diuina diſpō: ex qua hoīb⁹ aduerſitates ꝓueniūt: que aperta eē dr̄ ꝓp abundātiaꝫ aduerſitatū: ex qbus nō ſoluꝫ exterius: ſꝫ etiā interius ſe afflictū dicit. Scḋo aſſerit ſe īpeditū a deo: ne ſaltē v̄bo ſuas iniurias repellē poſſit. vn̄ ſubdit. ⁊ frenum poſuit in os meū. q̄. ſ. ꝑ flagella diuina ſibi auferebat audacia reſpōdendi: ⁊ ne alij ex ipſis flagellis argumēta ſumerēt ꝯtra eū. oſtendit aūt ꝯn̄ter hi⁹ aduerſitates eē ſibi a deo īmiſſas: ex eo q̄ ꝓter ꝯſuetū modū humanarū aduerſitatū aduenerint. q̄ quidē ꝓmo oſtēdit ex loco. vn̄ aduerſitates aduenīūt. ſolent eni ⁊ precipue in terris illis īpugnationes īſurgere a ꝑte ſeptētrionali in qua hītant barbare nationes ⁊ hoīes magis feroces ⁊ bellicoſi. ſꝫ illud Hiere. ꝓ°. Ab aq̄lone pādet oē malū. ſꝫ īpugnatores bt̄i iob ꝓuenerūt ex ꝑte meridiei ubi ſolent homines minus bellicoſi ⁊ feroces hītare. Dictū eſt eniꝫ ſupra q̄ ei⁹ aduerſitas īcepit a ſabeis qui tulerunt boues ⁊ aſinas ⁊ pueros occiderūt. vn̄ dic̄. ad dexterā orietis. i. ex ꝑte meridiei que eſt dextrū reſpectu orientis. ſiqs eni ſe ad orietēꝫ ꝯuertat meridies erit ei ad dextrū. calamitates mee ilico ſurrexerūt. i. ſtatim a ꝓn° ſabeis irruētib⁹. Scḋo oſtēdit ſuas aduerſitates eē ꝓter cōem modū: quātuꝫ ad multiplicitatē impugnatiōis. īpugnat⁹ eni fuit ēt quantū ad amiſſionē bonoꝝ: ex qbus hō hēt facultatē operandi que per pedes ſignificatur. vnde ſubdit. pedes meos ſubuerterunt. i. oēs facultates meas deſtruxerūt: ⁊ hoc fecerunt facilr̄ ⁊ totalr̄. vnde ſbdit. ⁊ oppreſſerūt. ſ. pedes meos. ſemitis ſuis. q̄ſi in ſuo trāſitu ſine aliq̄ difficultate. ⁊ exēplū addit cū dicit. q̄ſi fluctib⁹. fluctus eni maris ſubito cooperiunt terraꝫ ſiue naueꝫ: ⁊ totalr̄ eaꝫ abſorbēt. Subuerſis aūt pedib⁹ ⁊ facultatibus per ꝯſequēs ſeq̄t̄ q̄ ei⁹ ꝑceſſus fuerint impediti. vnde ſeq̄t̄. diſſipauerūt itinera mea. i. oēs ꝑceſſus operū meoꝝ. Ulteri⁹ etiā me in ꝑſona ꝑſecuti ſunt ⁊ doloſe: qḋ ſignat: cū ſubdit. īſidiati ſunt mihi ⁊ preualuerunt. in hoc q̄ addit ⁊ preualuerūt. i. ſine cōtradictione: q̄ non fuit q eos īpediret in hoc facto. vnde ſubdit. ⁊ nō fuit qui ferret auxiliū. ſ. mihi dum ab

eis opp̄merer. nec ēt q eos īpediret ne ad me accederēt. vñ ſubdit. ⌊ q̄ſi rupto muro ⁊ apta ianua irruerūt ſup me. ⌋ i. ac ſi nullum obſtaculū fuiſſet: neq̄ ex ipſa ſba negocij qȯ ſignificat̄ p murū: neq̄ ex ſollicitudīe hūana qȯ ſignificat̄ p ianuā. ad me āt tā libe ītrātes nō ſūt miſerti. vñ ſbdit. ⌊ ⁊ ad meas miſias deuoluti ſūt. ⌋ i. totalr̄ ad h' ītenderūt ut me miſerū redderēt. 3° oñdit hiꝰ aduerſitates eē a deo īmiſſas ex effectu eaꝝ q꞉ ſ. p eas totalr̄ erat deſtitutꝰ. vñ ſbdit. ⌊ redactꝰ ſuz in nihilū. ⌋ q. d. ꝙ nihil ei de p̄ſtina pſꝑitate remāſat que qdē in duobꝰ ꝯſiſtebat. vno qdē mō in exterioribus rebꝰ que p violētiā amiſant. vñ ſubdit. ⌊ abſtulit q̄ſi uētꝰ. ⌋ ſ. p violētiā. ⌊ deſideriū meū. ⌋ i. oē deſiderabile qȯ in rebꝰ exterioribꝰ hēbaz. Alio mō ꝯſiſtebat eius pſꝑitas in ſalute ꝓꝑe pſone: ⁊ quātū ad hoc ſubdit. ⌊ ⁊ uelut nubeſ. ⌋ i. ſubito ⁊ totalr̄. ⌊ ptrāſijt ſalus mea. ⌋ ſ. mee pſone. ablatis aūt deſiderabilibꝰ bonis eius aīa in triſtitia remanebat. vñ ſubdit. ⌊ nunc aūt in memetipſo marceſſit. ⌋ ſ. p triſtitiā. ⌊ aīa mea. ⌋ nō eñi poterat nō triſtari filijs ⁊ rebꝰ amiſſis. recedēte aūt ſalute corporali: ꝯñs erat ut ēt corporalē dolorem ſentiret: q in die dabat ei requiem. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ poſſidēt me dies afflictōis. ⌋ i. corpalis doloris: quo ēt in nocte aggrauabat̄. vñ ſubdit. ⌊ nocte os meū pforat̄ doloribꝰ. ⌋ q. d. ita in nocte īcreſcūt dolores mei ꝙ videt̄ mihi ꝙ pueniant uſq̄ ad oſſiū pforationez. cām aūt doloris ex vulneribꝰ putrefactis fuiſſe oſtendit. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ q me comedūt. ⌋ ſ. uermes ex putredine vulnerū gñati. ⌊ nō dormiūt. ⌋ q꞉ ſ. nullā requiē ei dabāt: ⁊ ut eoꝝ multitudinē oñdat ſubdit. ⌊ in multitudine eoꝝ ꝯſumit̄ ueſtimētū meū. ⌋ q. d. tāta eſt uermiū multitudo ꝙ nō ſolū carnē comedunt: ſ3 ēt ueſtimēta corrodūt: ⁊ ut oñdat eos: nō in vna tm̄ pte corporis eē: ſ3 q̄ſi per totū corpus uſq̄ ad caput diffundi ſubdit. ⌊ ⁊ q̄ſi captio tunice ſuccinxerūt me. ⌋ q. d. pre multitudine nō ꝯtinent̄ ſub uelamine ligature ueſtimēti: ſ3 prūpunt in aptū ⁊ circūdāt collū. ex hiꝰ autez pena oñdit ſe abhominabilē hoībus factū. vñ ſbdit. ⌊ cōparatus ſū luto. ⌋ ut. ſ. mihi pre multitudīe putredinis ⁊ uermiū nullus appropinq̄re uelit: ſic nec luto. ⌊ ⁊ aſſimilatꝰ ſum fauille ⁊ cineri. ⌋ i. deiectꝰ ⁊ ꝯtēptꝰ hitus. Solēt aūt qui ab hoībus deſpiciunt̄ auxilium hr̄e a deo: ſ3 ipſe a deo relīquebat̄ in tꝑali aduerſitate. vñ ſbdit. ⌊ clamabo ad te. ⌋ ſ. ꝯtinue petens libari ab hac aduerſitate. ⌊ ⁊ nō exaudieſ me. ⌋ ſ. tā cito. ⌊ ſto. ⌋ i. pſeuero ī orādo. ⌊ ⁊ nō reſpicis me. ⌋ ſ. ab aduerſitate liberādo. ⁊ ita ſi ꝯſiderarē tm̄ tꝑalē ſtatū reputarē te crudelē ⁊ durū hoſtē. vñ ſubdit. ⌊ mutatus es mihi in crudelē. ⌋ ſm. ſ. ꝙ videt̄ ex exterioribꝰ flagellis: dum nec mihi depcāti pcis. ⌊ ⁊ in duritia manꝰ tue aduerſaris mihi. ⌋ ſ. grauit̄ me affligēdo: ⁊ ſ3 ꝙ ex exterioribꝰ appet: videt̄ ꝙ in malū meū mihi p̄ſtinā pſꝑitatem ꝯceſſeris. vñ ſubdit. ⌊ eleuaſti me. ⌋ ſ. in tꝑe pſꝑitatis. ⌊ ⁊ q̄ſi ſup uentū ponēs. ⌋ i. in altiſſimo ſtatu inſtabili tm̄ ad moduz uēti. ⌊ eliſiſti me ualide. ⌋ i. grauit̄ me leſiſti: q̄ſi de alto in terram proijciens: ⁊ ne videretur hoc ex deſpatiōe dixiſſe ſubdit. ⌊ ſcio ꝙ morti tradas me. ⌋ q. d. non patior hoc quaſi inexcogitata. ſ3 ſcio ꝙ adhuc ad ulteriorē defectū deducar. ſ. uſq̄ ad mortē. hoc aūt dicit ſe ſcire pp ꝯditionē mortalis vite. vnde ſubdit. ⌊ ubi ꝯſtituta eſt domꝰ oī viuēti. ⌋ q꞉ videlz ad mortē oēs hoīes tendūt: ſicut hō ad ſuā domū: nec tm̄ hō per mortē totalr̄ ꝯſumit̄: q꞉ remanet aīa īmortalis vñ ſubdit. ⌊ uerūtm̄ nō ad ꝯſūptionē eoꝝ. ⌋ ſ. hoīuz viuētiū. ⌊ emittis manū tuā. ⌋ ut. ſ. p tuā potētiā eos in nihilū redigas. ⌊ ⁊ ſi corruerit. ⌋ ſ. per mortē. ⌊ ipſe ſaluabis. ⌋ aīas. ſ. btificādo: ⁊ h' de tua benignitate ſpo quātūcunq̄ in tꝑalibꝰ aduerſis mihi crudelis ⁊ durꝰ videaris. ¶ Hijs igit̄ p̄miſſis de p̄ſtina pſꝑitate ⁊ ſb ſecuta aduerſitate q̄ſi ſub quodā cōpēdio p̄miſſa recolligit dicēs. ⌊ flebā quondā. ⌋ ſ. pſperitatis tꝑe. ⌊ ſuper eo q afflictꝰ erat. ⌋ ſ3 illud apl̄i Ro. 12. Flere cum flētibus. ⁊ cōpatiebar defectū patiētibus: qȯ oſtēdit ſubdēs. ⌊ ⁊ cōpatiebat̄ aīa mea paupi. ⌋ ſ. nō ſoluz in affectu: ſ3 ēt in effectu: ut ſup̄ dixi: ⁊ pro hijs mīe operibus. ⌊ expectabā bona. ⌋ ſ. pſpera huiꝰ mūdi: ſ3 opinionē amicoꝝ ſuoꝝ. ⌊ ⁊ uenerūt mihi mala. ⌋ i. aduerſa: per qȯ p3 eoꝝ ſñiaz eē falſā. ⌊ p̄ſtolabar lucē. ⌋ i. cōſolationē uel ꝯſiliū quo a malis eriperer. ⌊ ⁊ eruperūt tenebre. ⌋ i. amaritudinū ⁊ dubitationū. Exponit aūt ꝯñter mala ſupuenietia: ⁊ icipit ab īferioribꝰ maliſ cū dic̄. ⌊ īteriora mea efferbuerunt abſq̄ ulla rege. ⌋ qȯ pōt referri ad infirmitatē īterioꝝ viſcerū ꝓcedētez ex inordinati caloris. ⁊ ut hiꝰ īngētudinē nimis tempeſtiuā oñderet ſubdit. ⌊ p̄uenerūt me dies afflictionis. ⌋ oēs eñi hoīes ſenectutis tꝑe affligunt̄ ꝓpter inualitudinē: ſ3 ipe in iuuētute fuit p̄uētus afflictiōibꝰ. ¶ Deinde quātū ad exteriora ſubdit. ⌊ merēs incedebaz. ⌋ i. cū īter hoīes ambulabā pp miſeriā ⁊ triſtitiā p̄cedebā: ſ3 lz triſtitia ſit cā ire. hoc tm̄ in me nō fuit. vñ ſubdit. ⌊ ſine furore ꝯſurgēs in turba clamaui. ⌋ exponēs ſ. meas miſias: que. ſ. partim erāt ex defectu amicorū de qbus ſubdit. ⌊ frat̄ fui draconum. ⌋ i. illi qui me debebāt ut fratrē diligē mordebāt me: ut dracones. ⌊ ⁊ ſocius ſtrutionū. ⌋ q. ſ. ſolēt obliuiſci ꝓpriuz fetus: ita ⁊ ipſi obliti ſūt mei: ut mihi nō ſubuenirēt. partiz aūt eius erat aduerſitas ex īfirmitate corporali. vñ p̄mo quātū ad exteriora dic̄. ⌊ cutis mea denigrata eſt ſup me. ⌋ ſ. pp īteriorē corruptionē hūoꝝ ⁊ vmiū. ¶ Deinde quātū ad īteriora ſbdit. ⌊ ⁊ oſſa mea aruerūt pre caumate. ⌋ i. tanta eſt vis inordinati caloris in me ꝙ q̄ſi medulle oſſiū aruerūt. partiz aūt ꝯſiſtebat eius aduerſitas in exterioribꝰ triſtitie ſignis: vñ ſubdit: q꞉ inique cōmutata erāt ſigna gaudij. que qdē ſūt: uel muſica inſtr̄a: ⁊ quantuz ad hoc dicit. ⌊ v̄ſa eſt in luctum cythara mea. ⌋ q. d. ſuccedit mihi luctꝰ cythare: qua ad iocunditatē utebar: uel ſunt hūane uocis cantica. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ organū meū. ⌋ quo. ſ. utebar ad gaudiū ⌊ in uocē flētiū. ⌋ ſ. v̄ſuz eſt.

Capᵐ. 31ᵐ. Lectio. I.

PEpigi fedus cuz oculis meis: ut ne cogitarē qdē de v̄gine. Quaz eñi partē hr̄et in me deus deſup. ⁊ hēditatē oīpotens de excelſis. Nūqd nō pditio ē iniquis ⁊ alienatio opantibꝰ iniuſtitiā. Nōne ipſe ꝯſiderat vias meas: ⁊ cūctos greſſus meos dinumerat. Si ambulaui ī uanitate ⁊ feſtinauit in dolo pes meꝰ: appēdat me in ſtatera iuſta ⁊ ſciat deꝰ ſimplicitatem meā. Si declinauit greſſus meus de via: ⁊ ſi ſecutꝰ eſt oculus meꝰ cor meū: ⁊ ſi in manibus meis adheſit macula ſerā ⁊ alius comedat: ⁊ ꝓgenies mea eradicet̄. Si deceptum eſt cor meuz ſup muliere: ⁊ ſi ad oſtiū amici mei īſidiatꝰ ſuz: ſcortū alterꝰ ſit uxor mea. ⁊ ſup illā incuruent̄ alij. Hoc eniz nephas eſt ⁊ iniqtas maxima: ignis uſq̄ ad pditionem

deuorãs: ⁊ oia eradicãs genimina. Si con-
tempſi ſubire iudiciũ cuȝ ſ̃uo meo ⁊ ancilla
mea. cũ diſceptarẽt aduerſũ me. Quid enim
faciã cũ ſurrexerit ad iudicãdũ deꝰ: ⁊ cũ que
ſierit: qd rñdebo illi. Nungd nõ in utero fe
cit me qui ⁊ illũ opatꝰ eſt: ⁊ formauit me in
vulua vnus. Si negaui qd̓ uolebãt paupe-
ribꝰ: ⁊ oculos vidue expectare feci. Si co-
medi bucellã meaȝ ſolus: ⁊ nõ comedit pu-
pillus ex ea. Quia ab īfantia mea creuit me
cuȝ miſ̃atio: ⁊ de utero mr̃is mee egreſſa eſt
mecũ. Si deſpexi ꝑtereuntẽ eo ꝙ nõ hũerit
indumẽtuȝ: ⁊ abſqȝ opimẽto pauperem. Si
nõ bñdixerũt mihi latera eiꝰ: ⁊ de uelleribus
ouiũ mearũ calefactꝰ eſt. Si leuaui ſuper pu
pillũ manuȝ meã: etiã cũ viderẽ me in porta
ſupiorẽ: humerus meꝰ a iũctura ſua cadat: ⁊
brachiũ meũ cuȝ ſuis oſſibꝰ ꝯfringať. Sem-
per eni quaſi tumentes ſuper me fluctus ti-
mui deũ: ⁊ pondus eius ferre non potui.

Poſtq̃ȝ iob narrauerat ꝓſtinã ꝓſperitatẽ ⁊ ſ̃b
ſequentẽ aduerſitatẽ. hic ꝯñter inno
centiã ſuã oñdit: ne credať pp pctã in aduerſitates in-
cidiſſe. Incipit aũt inocentiã ſuã oñdẽ per imunitateȝ
a pctõ luxurie ꝙ ꝑles iuoluit. qd̓ gdẽ pctm̃ in lubrico
poſitũ eſt ⁊ niſi aligs ꝑncipia vitet vix a poſteriribꝰ
poſſit pedẽ retrahẽ. Primũ aũt in hoc pctõ eſt aſpe-
ctus oculoꝝ quo mulier pulchra aſpicit: ⁊ ꝑcipue vir
go. 2^m aũt eſt cogitatio. 3^m delectatio. 4^m ꝯſẽſus. 5^m
opus. Uoluit igiť iob ꝑnª huiꝰ pcti excludẽ: ut eo nõ
iuolueret. vñ dič. Pepigi fedus. i. i corde meo fir
maui: ſic pacta firmanť. cũ oculis meis. ex quoruȝ
ſ. aſpectu ꝑuenit in ꝯcupiſcẽtia mulierũ: ⁊ ita ab iſpi-
ciendis mulieribꝰ abſtinere. ut ne cogitareȝ de v̓gi-
ne. i. ut nec ꝑmũ gradũ iteriorẽ attigerẽ. ſ. cogitatio-
nẽ. videbat eni eẽ difficile ſi in ꝑmũ icideret. ſ. in cogi
tationẽ qn in alia labeť. ſ. in delectationẽ ⁊ ꝯſenſum.
¶ Deinde oñdit q̃re tã ſollicite hoc pctm̃ vitauerit.
Et pº gdeȝ rõneȝ aſſignat: ex hoc ꝙ per pctm̃ luxurie
hõ maxie videť a deo diſcedẽ. accedit aũt hõ ad deuȝ
per ſpũales actꝰ qui maxie ipediunť per delectationẽ
uenereã. vñ ſubdit. quã eni partẽ hẽt deꝰ deſup in
me. q. d. intãtũ in me deꝰ partẽ hẽt: iquãtũ ad ſupio
ra mea mẽs rapiť. ſi v̓o per luxuriã mẽs mea ad car-
nalẽ delectationẽ eijciať nullã partẽ in me deꝰ deſup
hẽbit. ꝯtingit aũt q̃nqȝ ꝙ ẽt luxurioſi ad horã aliquid
de deo ſpũalr̃ cogitãt: ſȝ mox per delectatiõis cõcupi
ſcentiaȝ ad ima uocanť. vñ pars diei in eis firma eſſe
nõ põt q̃ȝ hẽditas. vñ ſubdit. ⁊ hẽditateȝ. i. firmã
poſſeſſionẽ. in me. ſ. ad iferiora ꝓlapſo. hĩe non
poterit oipotẽs de excelſis. i. qui in excelſis habitat.
vñ opȝ ꝙ hẽditas eiꝰ ſit in hijs q ſ̃blimia petũt. ſ. ſpũa
lia. nõ aũt in hijs q ad carnalia deſcẽdũt. Scd̓o oſtẽ-
dit cãȝ: q̃re luxurie pctm̃ vitauerit: ex dãno qd̓ hoi in
fert qd̓ eſt duplex. Unũ gdẽ corꝑale dñ. ſ. hõ pp pec-
catũ luxurie icurrit ꝑiculũ ꝑſone ⁊ rerum. vñ ſubdit.
nũgd nõ ꝑditio eſt iniquo. q. d. iniquus q hoc pec
cato iuoluiť in ꝑditionẽ uadit. Aliud v̓o dãnũ eſt im
pedimẽtũ a bonis opibꝰ. vñ ſubdit. ⁊ alienatio ope
rantibꝰ inigtatẽ. qꝛ eni uehemens delectatio magis
aium ad ſe trahit: ide eſt ꝙ hoies luxurie dediti a bo-

Duplex dãnum luxurie.

nis opribꝰ diſcedũt. ⁊ ẽt a bonis ꝓdicatiõibus. Ter
tio aſſignat cãȝ quã ꝯſiderat ex ꝑte diuine prouidẽtie
que oia facta hoiũȝ ꝓſpicit: ⁊ ſic nullus põt a pena eẽ
imunis. vñ ſubdit. nõne ipſe ꝯſiderat vias meas.
i. ꝓceſſuȝ meoꝝ operũ ad remunerãdũ: nec ſolũ tota-
leȝ ꝓceſſuȝ ipſe cognoſcit: ſȝ ⁊ ſingulas partes illiꝰ pro
ceſſus. vñ ſubdit. ⁊ cũctos greſſus meos dinũat. i.
oia ẽt modica que in actibus meis repħẽſibilia vidẽ-
tur ſuo iudicio examinat ſe a vitio doloſitatis utẽs in
hoc ⁊ in oibꝰ ſubſequẽtibus quodã iuramẽto qd̓ fit
per execrationẽ: dñ. ſ. hõ ſi non eſt uerũ qd̓ dĩ obligat
ſe ad penã. vñ dič. ſi ambulaui. i. ſi ꝓceſſi. in uani
tate. i. in aliq̃ falſitate. dicunť enĩ uana illa que ſolidi
tatẽ nõ hñt. ſoliditas aũt maxia eſt per v̓itatẽ. quõ aũt
ambuleť in uanitate oñdit ſubdẽs. ⁊ feſtinauit i do
lo pes meus. i. affectꝰ meus: ⁊ quecũqȝ alia virtus
aie eſt motiõis ꝑnᵐ. ſignanť aũt dicit feſtinauit in do
lo: qꝛ tũc hõ feſtinare dĩ qñ per aliq̃s vias doloſas in
tẽdit uelociter obtinẽ qd̓ ꝑ viã v̓itatis cũ magna dif-
ficultate obtineret. ꝙ aũt aliquis abſqȝ dolo ambulat
ꝯſiderari põt ex iſpectione rectitudinis iuſtitie a qua
doloſus declinat. vñ ſubdit. appẽdat me in ſtatera
iuſta. ſ. deꝰ ut ex eius iuſtitia diſcernať: an ego in do
lo ꝓceſſerim. Cũ aũt dolus ꝑcipue in itentiõe cordis
ꝯſiſtat: ille ſolus põt de dolo iudicare: cui pȝ cordis in
tẽtio. ſ. deꝰ. vñ ſubdit. ⁊ ſciat deꝰ ſimplicitatẽ meã.
que. ſ. duplicitati doloſitatis oppõiť. Dič ãt. ſciat de
us. nõ q̃ſi de nouo cog̊ſciturus: ſȝ q̃ſi alios de nouo
ſcire facturus. ſȝ qꝛ in rõne ſue iuſtitie hº ab eterno co
gnouit. ⁊ qꝛ ulr̃ a ſe dolũ excluſa:: deſcẽdit ad quedã
ſpãlia pctã: gbus aligs doloſe rebꝰ alienis inſidiať. qd̓
gdeȝ ꝯtingit in furto ⁊ in adulterio. in furto eni aligs
doloſe iſidiať rebus poſſeſſis a ꝓximo: ⁊ hoc excludit
a ſe dicẽs. ſi declinauit greſſus meus de via. ſ. iuſti
tie ꝯtẽnẽdo ipſaȝ: ex quo ſegť ꝙ hõ res ꝓximi inſidio
ſo oculo videat ad rapiẽduȝ: vñ ſubdit. ſi ſecutus eſt
oculus meus cor meũ. i. deſideriũ meuȝ. q. d. ſi ad hº
hñdũ oculus meus itẽdit qd̓ cor deſiderauit. Tertio
aũt ꝯtingit ꝙ hõ ꝯtẽpta iuſtitia ⁊ itentione directa ad
acgrẽdũ qd̓ cor ꝯcupiſcit: adhibet hõ manũ ad rapiẽ
duȝ aliena. vñ ſegť. ⁊ manibus meis adheſit macu-
la. ſ. per ablationẽ rei aliene. Juſtũ eſt aũt ut ſigs bo
na aliena rapit: ⁊ bona eius ab alijs diripianť: vñ ſ̃b-
dit. ſerã ⁊ alius comedat. q. d. ſi bona aliena rapui
bona mea ab alijs rapianť: qd̓ eſt execratiõis iuramẽ
tuȝ. Solẽt aũt hoies aliena rape: ut filijs ſuis diuitias
congregẽt ꝺm illud Naum. 2º. Leo cepit ſufficienter
catulis ſuis. ⁊ iõ iuſtũ eſt ut hoi qui aliena rapit nõ ſo
lum ſua diripianť: ſȝ ẽt filij morianť. vñ ſubdit. ⁊ ꝓ-
genies mea eradiceť. cui. ſ. videreť rapina fuiſſe con
ſeruata. Jn adulterio v̓o hõ uxori ꝓꝑe doloſe iſidiať
in gbus inſidijs quedã cordis deceptio ꝑcedit duȝ. ſ.
rõ per ꝯcupiſcentiam obtenebrať. vñ ſubdit. ſi dece
ptũ eſt cor meũ ſuꝑ mulierẽ. ſ. alienã ꝯcupiſcendaȝ.
ex quo aũt cor a ꝯcupiſcẽtia mulieris viciť: ꝯñs eſt ut
muliereȝ ꝯcupitã gbuſcũqȝ dolis hĩe coneť. vñ ſ̃bdit
⁊ ſi ad oſtiũ vicini mei inſidiatus ſũ. ut. ſ. eiꝰ uxo-
re abuterer. iuſte aũt puniri videtur qui alienaȝ uxo-
rẽ adulterio polluit: ꝙ ẽt eius uxor ab alijs polluať. vñ
ſubdit. ſcortũ alterius ſit uxor mea. ut. ſ. alijs ſe ue-
nalẽ exhibeat. ex quo ſegť ꝙ alij ea abutanť. vñ ſ̃bdit
⁊ ſuper illã icuruent alij. ſ. adulteriũ cõmittendo.
q̃re aũt hoc pctm̃ vitauerit oñdit ſubdẽs. hoc enim
nephas eſt. qꝛ. ſ. eſt ꝯtra ſtatutũ dei: qui virũ ⁊ mlie-
rẽ in mr̃imonio ꝯiunxit: ⁊ ſi ꝯſidereť humana iuſtitia.
eſt inigtas maxia. qꝛ. ſ. quãto eſt maius bonum ꝙ

ſurripit tāto eſt iniuſtitia maior. ſiqs eni furaret boue maior eſt iniqtas qȝ ſi furaret ouem. vñ ꝛ maior pena ponit ut hetur Exo. 22. Ille aūt qui adulteriū cōmittit maxime qd ei ſbtrahit. ſ. uxorē que eſt vna caro cū ipſa: ꝛ ꝓlē certā ꝛ per ꝯñs totā p̄rimonij ſucceſſionē. que pp adulteriū qñqꝫ ad extraneū puenit. vñ ſbdit. ⌊ ignis eſt. ⌋ ſ. adulteriū. ⌊ uſqꝫ ad ꝯſumptionē deuorās. ⌋ q. ſ. defraudat hoiez in toto p̄rimonio ut dictū eſt. ⌊ ꝛ oia eradicās genimia. ⌋ i. ſ. filioꝝ ſucceſſionē facit icertā. vñ dī Eccl. 23. Mlier ois relinquēs virū ſuū peccabit ſtatuēs hēditatē ex alieno mrimonio. ſic g̊ poſtqȝ expurgauit ſe de iniuſtitia quantū ad hoc ꝙ alijs iniuriā nō fecit: nec in reb⁹ ſurripiēdis: nec in ꝑſona ꝯiūcta abutēda: excuſat ſe ꝯñter: ꝙ iniuſtitiā non icurrit per iuſtitie defectū. vñ ſubdit. ⌊ ſi ꝯtempſi iudiciū ſbire cū ſuo meo: ꝛ ancilla mea cū diſceptarēt aduerſū me. ⌋ q. d. ſi mioribus meis iuſtitiā reddē ꝯtēpſi hec ꝛ illa grauia mihi accidāt. qre aūt cū ſuis ſuis iudiciū ſubire nō ꝯtēpſit. oñdit ſubdēs. ⌊ cuȝ ſurrexerit ad iudicādū de⁹. ⌋ i. cū appuerit iudicaturus ipe. cui⁹ iudiciū mō deſpicit nō hiez ad cui⁹ ꝯſiliū uel auxiliū refugerē: nec ēt poſſez deo rōnabilr in iudicio rñdere. vñ ſubdit. ⌊ ꝛ cū queſierit. ⌋ i. cū facta mea examiauerit. ⌊ qd rñdebo illi. ⌋ i. quā rōnez reddē potero: quare cū ſuis meis iudiciū ſubire noluerim. q. d. nulluȝ. ꝛ h̄ oñdit ꝯñter ex hoc ꝙ nālit eſt eadē ꝯditio oīum hominū. vñ ſubdit. ⌊ nūqd nō in utero fecit me qui ꝛ illuȝ opatus eſt. ⌋ q. d. eādē aiam cum ſuis meis hēo a deo creatā. corpus ēt meū eadē diuina v̄tute formatū eſt. vñ ſubdit. ⌊ ꝛ formauit me in vulua vn⁹. ⌋ ſ. deus q ꝛ illū formauit. ꝛ iō manifeſtū eſt ꝙ cura eſt deo q̄li illū tractē. ¶ Poſtqȝ igit oñdit ſe non fuiſſe luxurioſuȝ neqȝ iniuſtū. ꝯñter oñdit ſe nō fuiſſe immiſicordē qd qdē p̄mo oñdit ex h̄ ꝙ bñficia miſis nō ſubtraxit. ſolēt aūt qdā pauperi elemoſynā petēti ſtatiȝ a p̄n̄e negare qd petit qd a ſe excludit dicens. ⌊ ſi negaui pauperib⁹ qd uolebāt. ⌋ qdā v̄o nō negāt ſȝ tm̄ dare differūt qd a ſe excludit dicēs. ⌊ ꝛ oculos vidue expectare feci. ⌋ alij v̄o nō negāt: nec dare differūt que petuntur: ſȝ nihil ex ꝓprio victu darēt: ſed hoc a ſe excludit oñdēs ꝙ nec modicis ſolis uoluit uti qn alijs coiaret. vñ ſubdit. ⌊ ſi comedi bucellā meā ſolus ꝛ nō comedit pupillus ex ea. ⌋ ꝛ ſubintelligit hec uel illa grauia mihi accidāt. eſt aūt ꝯſiderādū ꝙ ualde ſignāter loqt. Paupes eni nō ſolū petē ſȝ ēt inſtare ſolēt. vñ beneficiū mīe nō ſubtrahit eis niſi p oimodā negationē. vidue aūt petunt qdeȝ ſȝ inſtare uerent. ꝛ iō niſi cito eis ſubueniat: mīe bñficio ꝑuat. pupilli aūt nec petere audēt. vñ opȝ ꝙ ēt eis nō petentib⁹ mīa ipendat. quare aūt tā miſicors fuerit: oñdit ex duob⁹. Primo qdē ex antiq ꝯſuetudie quā a pueritia icohauit. vñ ſbdit. ⌊ q ab iſantia mea creuit mecū miſatio. ⌋ qȝto eni magis creſcebat in annis: tāto magis i mīe opib⁹ exercebat. Scdo q nālez iclinationē hēbat ad mīam: ſic diuerſi hoies hñt ad diuerſas v̄tutes quaſdam nāles inclinationes hēre ſolēt. vnde ſubdit. ⌊ ꝛ de utero mřis mee egreſſa eſt mecū. ⌋ q. ſ. ex p̄mis gñantib⁹ ſic diſpoſit⁹ fui: ut eēȝ ad miſendū prompt⁹. Solet aūt eē duplex mīe ipedimētū. quoꝝ p̄mus eſt ꝯtēpt⁹ miſi quē non reputat miſatiōe dignū. Cōſueuerūt aūt deſpici qui vilib⁹ induunt: ꝛ honorari q utunt veſtib⁹ precioſis. vñ dī Eccl. 21. Oꝫ amict⁹ corpis enūciat de hoie: ſȝ h̄ mīe ipedimētū a ſe excludit ſbdēs. ⌊ ſi deſpexi ꝑtereūtē. ⌋ i. quecūqꝫ ex̄neū p viā trāſeūtē. ⌊ ꝛ pauperē eo ꝙ nō ha. idumētū. ⌋ ſ. notū. ⌊ eo ꝙ eēt abſqꝫ idumēto. ⌋ ſbaudi hec ul' alia mihi accidāt nec ſolū nō deſpectū veſtis carētib⁹: ſȝ ēt de veſtimētis ꝓuidi. vñ ſbdit. ⌊ ſi nō bñdixerūt mihi latera ei⁹. ⌋ que. ſ. diſcoopta opui: ꝛ ſic fuerūt occaſio ꝙ mihi bñdixerūt. ꝛ rōnez hui⁹ expōit ſbdēs. ⌊ ꝛ de uellerib⁹ ouiū meaꝝ calefact⁹ eſt. ⌋ ſ. per veſtimēta ſibi exhibita: ꝛ eſt ſubaudiēdū idē qd eſt ſup. Aliud aūt ipedimētū mīe eſt fiducia ꝓpe poteſtatis: ex qua hoi videt ꝙ ipune poſſit alios grauare. ꝛ maxie iferiores ꝑſonas: ꝛ hoc a ſe excludit dicēs. ⌊ ſi leuaui ſup pupillū manū meā. ⌋ ut. ſ. eū oppmerē. ⌊ ꝛ cū viderē me in porta. ⌋ i. in loco iudicij. ⌊ ſuperiorē. ⌋ i. magis potētē. Juſtū eſt aūt ut hō mēbris ꝑuet: qbus ad iniuſtitiā utit. ꝛ iō ſubiūgit: amiſſionē q̄ſi penaȝ nō ſolū manus: ſȝ ēt brachij i quo radicat man⁹ ꝛ humeri cui brachiū colligat. vñ ſbdit. ⌊ humer⁹ me⁹ a iūctura ſua cadat: ꝛ brachiū meū cū ſuis oſſib⁹ cōterat. ⌋ ſi. ſ. manu mea ſuȝ abuſus ad pauperū oppſſionē. oñdit aūt ꝯñter: qre lȝ eēt ſupior ſup pupillos manuȝ nō leuaret. q. ſ. ꝛ ſi nō dimittēt pp hoiez. dimitteret tñ pp deū: cuius. ſ. iudicia timebat. vñ ſubdit. ⌊ ſp eni q̄ſi tumētes fluctus ti. deū. ⌋ ꝛ loqt ad ſilr̄tudinem in mari nauigātiū: qui itumeſcētibus fluctib⁹ ſup altitudiez nauiſ timēt ne ab eis ſbmergant. ſilr timebat cōminationes diuias: q̄ſi fluctus itumeſcētes: ꝛ ēt auctoritati diuie cedebāt: ex qua ꝓhibet pupilloꝝ oppſſio. vnde ſubdit. ⌊ ꝛ pondus eius. ⌋ i. auctoritatez dei protegentis pupillos ferre non potui. quin. ſ. ei me inclinarem.

Lectio. II.

SI putaui aurū robur meū: ꝛ obrizo dixi fiducia mea. Si letat⁹ ſuȝ ſuper mltis diuitijs meis: ꝛ q plurima reperit manus mea. Si vidi ſolē cum fulgēt: ꝛ lunā icedentē clare: ꝛ letatū eſt i abſcōdito cor meū: ꝛ oſculat⁹ ſuȝ manū meā ore meo. que eſt iniqtas maxia: ꝛ negatio cōtra deū altiſſimū. Si gauiſus ſū ad ruinā ei⁹ qui me oderat ꝛ exultaui ꝙ iueniſſet eū malū. Nō eni dedi ad peccādū guttur meuȝ: ut expeterē maledicēs aiaȝ ei⁹. Si nō dixerunt viri tabnaculi mei. qs det de carnib⁹ eius ut ſaturemur. Foris nō māſit pegrinus: oſtiū meū viatori patuit. Si abſcōdi q̄ſi hō pctm̄ meū ꝛ celaui in ſinu meo iniqtatem meā. Si expaui ad multitudinē nimiā: ꝛ deſpectio ꝓpinquorū terruit me: ꝛ nō magis tacui: nec egreſſus ſuȝ oſtiū. Quis mihi tribuat auditorē ut deſideriū meū audiat oipotēs: ꝛ librū ſcribat ipſe qui iudicat: ut in humero meo portē illū: ꝛ circundē illū q̄ſi coronaȝ mihi. Per ſingulos gradus meos ꝓnūciabo illū: ꝛ q̄ſi p̄ncipi offerā eū. Si aduerſū me terra mea clamat: ꝛ cū ipſa ſulci ei⁹ deflent. Si fruct⁹ eius comedi abſqꝫ pecunia: ꝛ animā agricolarū eius afflixi: pro frumēto oriatur mihi tribulus: ꝛ pro ordeo ſpina.

¶ Poſtqȝ iob excuſauit ſe de inocentia ꝛ de mīa: hic ꝯñter excuſat ſe de inordinato affectu ad diuitias: qd qdē ꝯtigit dupl'r. Uno mō per hoc ꝙ hō nimis de diuitijs ꝯfidit: ꝛ hoc excludit dicēs. ⌊ ſi putaui aurū robur meū. ⌋ ut. i. diuitijs p̄ncipalr v̄tutē meā reputarē.

⌊ ꝛ ſi obrizo. ⌋

⌊ ⁊ ſi obrizo. ⌋i. ſi auro puriſſimo dixi ⌊ fiducia mea. ⌋ ſ. tu es: contra id quod Apoſtolus dicit. j. ad Thim. ulti. Diuitibus huius ſeculi precipe non ſperare in incerto diuitiarum. Secundo deordinatur hominis affectus circa diuitias per hoc ꝙ nimis de diuitijs gaudet. ⁊ ideo quantum ad diuitias iam habitas ſubdit. ⌊ ſi letat⁹ ſum. ⌋ſ. inordinate. ⌊ ſup multis diuitijs meis. ⌋quas ſicut propria poſſidebam. Quantum autē ad acquiſitionem diuitiarum ſubdit ⌊ ⁊ quia plurima reperit manus mea. ⌋Solent enim homines de hijs que de nouo acquirunt magis gaudere. ¶ Deinde excuſat ſe a peccato ſuperſtitionis quod eſt contra deū: colebant autem antiquitus idolatre ſtellas celi ⁊ precipue luminaria propter maximam eorum claritatem ⁊ hoc a ſe excludit dicens ⌊ ſi vidi ſolem cum fulgeret ⁊ lunam incedētem clare. ⌋propter que. ſ. ab idolatris coluntur. ⌊ ⁊ letatū eſt in abſcondito cor meum. ⌋quaſi in interiori cultu eis deuotus exiſtens. ⁊ quātū ad exteriorem cultum ſubdit ⌊ ⁊ oſculatus ſum manuꝫ meam ore meo. ⌋quaſi in eorum reuerentiam. ⁊ q̄re hoc vitauerit oſtendit ſubdens ⌊ que eſt iniquitas maxima. ⌋ſi enim iniquū eſt ut eo q̄ꝺ eſt vni homini debitum alteri exhibeatur: maxime videtur eſſe iniquū ut cultus deo debitus exhibeatur creature. ⁊ quia impoſſibile eſt ꝙ homo ſimul deo ⁊ creature exhibeat latriā ideo ſubdit ⌊ ⁊ negatio contra deum altiſſimū. ⌋ſi eniꝫ quibuſdam creaturis nomen dei per participationem attribuatur: ſoli tamen deo altiſſimo latrie cultus debetur. q̄ vocatur altiſſimus etiā ſi alijs talis cultus exhibeatur. ¶ Hijs igitur premiſſis que pertinēt ad cōmuneꝫ iuſtitiam ſubiungit quedam que pertinent ad perfectionem virtutis: inter que primo odium inimicorum excludit: q̄ꝺ maxime manifeſtatur quando aliquis gaudet de totali ruina eius: ⁊ hoc excludit a ſe dicēs ⌊ ſi gauiſus ſum ad ruinā eius qui me oderat. ⌋uel de aliquo malo ei ſuperueniente: q̄ꝺ a ſe excludit ſubdens ⌊ ⁊ ſi exultaui ꝙ inueniſſet eum malum. ⌋i. ex inſperato ei ſuperueniſſet: ⁊ quare hoc vitauerit oſtēdit ſubdens ⌊ non enim dedi ad peccandum guttur meū ut expeterem maledicens animam eius. ⌋naturaliter enim homo deſiderat ea de quibus gaudet: ⁊ deſiderium interius explicat uerbis. conſequens igitur eſt ut ſi aliquis de malis alicui⁹ gaudeat ꝙ ea deſideret ⁊ per conſequens ꝙ maledicēdo ei malum imprecet̄. ¶ Deinde pfectionē ſue virtutis oſtendit quantum ad ſupabūdantiā bonoꝝ que alijs exhibuit. ⁊ ꝑmo q̄dē quātum ad domeſticos ſuos dicit ⌊ ſi nō di. vi. tab. mei q̄s det de car. ei⁹ ut ſaturemur. ⌋Cū eniꝫ aliq̄ꝺ aīal eſt delectabile ad uſum comeſtionis: deſiderāt hoīes ei⁹ carnibus ſaturari. per hoc ergo dat intelligere ꝙ eius conuerſatio tātū fuit ſuis domeſticis grata: ꝙ eius carnali preſentia cuperent ſaturari. Quantum autem ad extraneos ſubdit ⌊ foris non remāſit peregrinus. ⌋quin ſ. in domo mea reciperetur. ⌊ oſtium meuꝫ viatori patuit. ⌋ut. ſ. ei non eſſet difficilis ingreſſus. Ulterius ad oſtendendam ſue virtutis perfectionem quantum ad excluſionem timoris indebiti. Solent autem homines propter confuſionis timorem interdum contra iuſtitiam ſuam culpam occultare / uel eam negando: q̄ꝺ a ſe excludit dicens ⌊ ſi abſcondi quaſi homo. ⌋i. ſicut homines ſolent facere. ⌊ peccatum meum. ⌋illud. ſ. indebite negando uel excuſando: uel etiam aſtutijs aliquibus palliando: vnde ſubdit ⌊ ⁊ celaui in ſinu meo. ⌋i. per aliquam occultam ſimulationem. ⌊ iniquitatē meaꝫ. ⌋cū. ſ. eam confiteri tenerer. Conſequenter autem excludit a ſe inordinatum timorem corporalium periculorum: qui quidem maxime ſolet procedere ex multitudine cōtra hominem inſurgente ſ꜔ illud Ecci. 26° A tribus timuit cor meum: zelaturam ciuitatis: ⁊ collectioneꝫ ppl̄i ⁊c. vn̄ dicit ⌊ ſi expaui ad mul. nimiā. ⌋ addit aūt ad hunc timorē ſi hō deſpiciat a ꝓpinquis a q̄bus iuuari debuerit: vn̄ ſubdit ⌊ ⁊ deſpectio pro. ter. me. ⌋Solent autem homines impauidi in contrarijs incidere per preſumptionem: ⁊ quandoq꜄ quidem ſaltem uerbis loquitur contra fortiores: ⁊ hoc a ſe excludit dicens ⌊ ⁊ non magis tacui. ⌋Quandoq꜄ autē ulterius procedunt ut preſumptuoſe multitudinē aduerſariorum inuadant: ſed hoc excludit dicens ⌊ nec egreſſus ſum oſtium. ⌋⁊ quia multa ⁊ magna de ſe dixerat ſuper hijs diuinum teſtimonium inuocat: vnde ſubdit ⌊ quis mihi tribuat adiutorē. ⌋qui. ſ. mecū interpellet ad deū. ⁊ ad q̄d adiuuari uelit oſtēdit ſubdens ⌊ ut deſiderium meū audiat oīpotēs. ⌋⁊ ꝙ ſit ſuum deſiderium exponit ſubdēs ⌊ ⁊ librum ſcribat. ⌋ſ. mee accuſationis ſup ꝑmiſſis. ⌊ ipſe qui iudicat. ⌋ſ. oēs a ct⁹ humanos. ſ. interiores ⁊ exteriores. ⁊ ſi q̄dē per huius libri teſtimoniū. i. per certā ueritatis manifeſtationē ego culpabilis appeā uolo portare penā: vn̄ ſb̄dit ⌊ in humero meo portē illū. ⌋ſi vō manifeſtata vtute cōmēdabilis appeam exīde coronā ꝑmij accipiam: vnde ſubdit ⌊ ⁊ circūdē illum q̄ſi coronā mihi. ⌋per q̄ꝺ dat intelligere ſuū deſideriū eē ut qui iniuſte ꝯdēnabat̄ ab amicis iuſto dei iudicio reſeruet̄. ꝑdicto aūt libro diuinuꝫ teſtimoniū ſe nō ꝯdicturū ꝓmittit: vn̄ ſubdit ⌊ per ſingulos gra. meos. ⌋i. ꝓceſſus opuꝫ meoꝝ. ⌊ ꝓnūciabo illū. ⌋i. ꝯfitebor illū vitatē diuini teſtimonij: nec recuſabo ſubire ſnīaꝫ ſ꜔ teſtimoniū diuinū: vn̄ ſubdit ⌊ ⁊ q̄ſi ꝓn. of. illū. ⌋ſ. gratāter ferēs ut ſ꜔m diuinū teſtimoniuꝫ cū eo agat̄. ¶ Deinde excludit a ſe vitiū ſupflue cupiditatis ēt in reb⁹ acq̄rēdis ex ꝓprijs poſſeſſionib⁹: q̄ꝺ q̄dē dupl'r manifeſtat̄. Uno mō per hoc ꝙ hō per nimiū cultū ſupfluos fruct⁹ a ſuis poſſeſſionib⁹ extrahere nitit̄. ⁊ ad hoc excludēdū metha[ce] ſubdit ⌊ ſi aduerſum me terra mea clamat. ⌋q̄ſi nō ꝑmiſeriꝫ eā q̄eſcere ſed nimis eā coluerim: vn̄ ſubdit ⌊ ⁊ cū ipſa ſulci ei⁹ deflent. ⌋⁊ loquitur per ſil'itudinē hoīs qui nimis angariaret̄. Alio mō manifeſtat̄ ſupflua cupiditas per hoc ꝙ hō oparijs ꝑciū denegat laboris: vn̄ ſb̄dit ⌊ ſi fruct⁹ ei⁹ co. a. pecunia. ⌋ſ. ſoluta oparijs. ⌊ ⁊ aīaꝫ agricolarū eius afflixi. ⌋ſ. nimis cogēdo ad laborāduꝫ: uel mercedē ſubtrahēdo. Eſt aūt debitū ut qui ſupflua ⁊ inconſueta cupit: ēt debita ⁊ ꝯſueta ꝑdat. vn̄ ſb̄dit ⌊ pro frumēto. ⌋q̄ꝺ. ſ. ſeminat̄ ad victū hoīſ. ⌊ oriat̄ mihi tribulus. ⌋qui. ſ. nō ſolū eſt inutilis: ſed ⁊ pūgitiu⁹. ⌊ ⁊ ꝓ ordeo. ⌋q̄ꝺ. ſ. ſeminat̄ in cibū iumētoꝝ. ⌊ ſpina. ⌋ que. ſ. ēt iumēta pūgēdo ledit. q̄b⁹ ꝑmiſſis ſubdit̄ epilog⁹ cuꝫ dī. ⌊ finita ſūt vba iob. ⌋que. ſ. adduxit ad ſue ſnīe aſſertionē nihilq꜄ poſt hoc ꝓpoſuit. ¶ Cap. 32[m]. Lcō. I.

OMiſerunt autem tres viri iſti reſpondere iob: eo ꝙ iuſtus ſibi videretur. Et iratus indignatuſq꜄ eſt eliu filius barachel buzithes de cognatione ram. Iratus eſt autē aduerſuꝫ iob eo ꝙ iuſtum ſe eſſe diceret coram deo. Porro aduerſum amicos eius indignatus eſt: eo ꝙ non inueniſſent reſponſionem rationabilem: ſed tantūmodo condēnaſſent iob. Igitur eliu expectauit iob loquentem: eo

ꝙ ſeniores eſſent qui loquebantur. Cuꝫ au-
tem vidiſſet ꝙ tres reſpondere non potuiſ-
ſent: iratus eſt uehementer. Reſpondenſqꝫ
eliu filius barachel buzithes dixit. Junioꝛ
ſum tempore: uos autem antiquiores. Jd-
circo demiſſo capite ueritus ſum uobis in-
dicare meam ſententiam. Sperabam enim
ꝙ etas prolixioꝛ loqueretur: ⁊ annorū mul
titudo doceret ſapientiam. Sed ut video ſpi
ritus eſt in hominibus: ⁊ inſpiratio omni-
potentis dat intelligentiam. Non ſunt lon-
geui ſapientes: nec ſenes intelligunt iudici-
um. Jdeo dicam audite me: oſtēdam uobis
etiam ego meam ſapientiam. Expectaui enī
ſermones ueſtros: audiui prudentiam ue-
ſtram. Donec diſceptaremini ſermonibus
ueſtris: ⁊ donec putabam uos aliquid dice-
re conſiderabam. Sed ut video: non eſt qui
poſſit arguere iob: ⁊ reſpōdere ex uobis ſer
monibus eius. Ne forte dicatis inuenimꝰ
ſapientiam: deus proiecit eum non homo.
Nihil locutus eſt mihi: ⁊ ego nō ſc̄m ſermo
nes ueſtros reſpondebo illi. Extimuerunt
nec reſpōderunt ultra: abſtuleruntqꝫ a ſe elo
quium. Quoniam igitur expectaui: ⁊ non
ſunt locuti: ſteterunt nec reſpōderunt ultra:
reſpondebo ⁊ ego partem meam: ⁊ oſtendā
ſcientiam meam. Plenus ſum enim ſermo-
nibꝰ: ⁊ cohartat me ſpiritꝰ uteri mei. En uē-
ter meus quaſi muſtum abſqꝫ ſpiraculo: qͦd
lagunculas nouas dirumpit. Loquar ⁊ re-
ſpirabo paululum: aperiam labia mea ⁊ re-
ſpōdebo. Non accipiam perſonam viri: ⁊
deum homini nō equabo. Neſcio enim q̄ꝫ
diu ſubſiſtam: ⁊ ſi poſt modicuꝫ tollat me fa
ctoꝛ meus.

Finita diſputatione iob ⁊ trium amicoruꝫ eius
ſubditur diſputatio eliud contra iob. q
quidem quibuſdam acutioribus rationibus cōtra iob
utitur: q̄ꝫ priores ⁊ magis ad ueritatem accedit: vnde
⁊ iob ei non reſpondet: lꝫ tamē in aliquo a ueritate de
uiet: ⁊ iob ſiniſtre interpretentur ut infra patebit. Pre-
mittitur autem cauſa ex qua motus fuit ad loquēdum
ſ. ex indignatione contra iob ⁊ contra amicos eius. p̄-
mittit ergo trium amicorum ſilētium cum dicit⌊ omi
ſerunt autem tres viri iſti. ⌋ſ. de quibus ſupra habitū
eſt. ⌊ reſpondere iob. ⌋Ubi notādum eſt ꝙ eos viros
non nominaret ſi non fuiſſet res geſta ſed parabola cō
ficta. cauſam autem ſilentij oſtendit ſubdens⌊ eo ꝙ
iuſtus ſibi videretur. ⌋multa enim dixerat iob que ad
ſue iuſtitie oſtenſionem pertinebant: quibus predicti
tres viri contradicere non ualebāt. Ex utroqꝫ horum
ſ. ex ſilentio amicorum: ⁊ ex hoc ꝙ iob ſibi iuſtus vide
batur commotus fuit eliud qꝛ ſtabat ad irā: ⁊ ideo ſub
ditur⌊ ⁊ iratus. ⌋ſ. in corde. ⌊ indignatuſqꝫ. ⌋ſ. oſten-
dēdo ire ſigna exteriꝰ. ⌊ eſt eliud. ⌋in quo deſcribit ex
nomine. ⌊ filius barachel. ⌋in quo deſcribitur ex ori-
gine. ⌊ buzithes. ⌋in quo deſcribitur ex patria. ⌊ de co
gnatione ram. ⌋in quo deſcribitur ex genere: que tota
deſcriptio ad hoc ualet ut oſtendatur ad rem geſtam
pertinere. Cauſam autem ire explicat conſequenter. ⁊
primo quidem contra iob cum dicit⌊ iratus eſt aduer
ſus iob eo ꝙ iuſtum ſe eſſe diceret coram deo. ⌋i. ſcꝫ di
uinum teſtimonium: quod maxime accipi poteſt ex eo
qͦd dixerat ſupra. 23°. Jpſe ſcit viaꝫ meam. ⁊ poſtea ſb̄
dit. ueſtigia eius conſecutus eſt pes meus. Quantum
auteꝫ ad amicos ſubdit⌊ porro aduerſus tres amicos
eius indignatus eo ꝙ non inueniſſet reſponſionem ra
tionabilem. ⌋qua. ſ. reſponderent uerbis eius quibus
ſe iuſtum aſſerebat: ſed tantūmodo condēnaſſent iob
dicentes. ſ. eum eſſe iniquum. oſtendit autem ꝯſequē-
ter cauſam quare eliud prius in nullo reſponderat iob
cum ſubdit⌊ igitur eliud expectauit iob loquentem. ⌋
i. in nullo contradicens eius ſermonibus. ⌊ eo ꝙ ſenio
res eſſent qui loquebantur. ⌋eis. ſ. deferens quaſi ſapi
entioribus qͦd etas ſenectutis requirebat. ſed quia nō
videbatur ei ꝙ alicui deberet reuerentiaꝫ exhibere in
preiudicium ueritatis: iratus contra tres ſeniores ipſe
iunioꝛ reſpondere incepit: vnde dicitur⌊ cum autē vi
diſſet ꝙ tres reſpondere non potuiſſent. ⌋ſ. rationibus
iob: iratus eſt uehementer: quaſi eſtimans ꝙ per illoꝝ
ignauiam ueritas deperiret. ⁊ ideo loco illorum uolu-
it ueritatem ut credebat defendere: ⁊ hoc eſt qͦd ſubdi
tur⌊ reſpondenſqꝫ eliud filius barachel buzithes. ⌋ſ.
ſermonibus ⁊ rationibus iob. Jn hac auteꝫ ſua reſpō
ſione primo excuſat priſtinum ſilētium ex ſua etate. vn
de ſequitur. ⌊ dixit iunioꝛ ſum tempore. ⌋tum etiaꝫ ex
illorum antiquitate: vnde ſubdit⌊ uos autem antigo-
res. ⌋iuuenes autem debent reuerentiam deferre ſeni
oribus: vnde ſequitur⌊ dimiſſo capite. ⌋ſ. in ſignuꝫ re
uerentie. ⌊ ueritus ſum indicare uobis meam ſenten-
tiam. ⌋ne. ſ. preſumptuoſus viderer impediendo me-
is ſermonibus ſapientiorum uerba. Probabile auteꝫ
videtur ꝙ ſenes ſapientius loquātur ꝓpter duo. Pri-
mo quidem qꝛ iuuenes ex furore animi frequēter mul
ta ⁊ inordinate proponunt. ſenes autem propter graui
tatem etatis maturius loquuntur: vnde ſubdit⌊ ſpera
bam enim ꝙ etas prolixioꝛ loqueretur. ⌋ſ. grauius ⁊ ef
ficacius. Secundo vͦo qꝛ ſenes per experientiam lon-
gi temporis multa cognoſcere potuerunt: ⁊ per conſe-
quens ſapientius loqui. vnde ſequitur⌊ ⁊ annoꝝ mul
titudo. ⌋propter qͦd. ſ. experimentum accipi pōt. ⌊ do
ceret ſapientiam. ⌋ſ. experimento acceptam: cōſequē-
ter excuſat ſe: quare nunc loqui incipiat: qꝛ. ſ. expertus
eſt ꝙ etas non eſt ſufficiens ſapientie cauſa: ſed magis
inſpiratio diuina: vnde ſubdit⌊ ſed ut video. ⌋i. per ef
fectum conſidero. ⌊ ſpiritus dei eſt in hominibus. ⌋
inquantum. ſ. in eis operatur. ⁊ hoc eſt qͦd ſubdit ⌊ ⁊
inſpiratio omnipotentis. ⌋ que. ſ. hominibus inſpirat
ſpiritum ſanctuꝫ qui eſt ſpiritus ſapientie ⁊ intellectꝰ.
⌊ dat intelligentiam. ⌋ſ. ueritatis que eſt ſapientie pri-
cipium hijs quibus inſpiratur. ꝙ auteꝫ hec inſpiratio
ſit ſapiētie precipua cauſa oſtendit per hoc ꝙ etas non
perficit ſapientiam/ſed cauſat: vnde ſubdit⌊ non ſunt
longeui ſapientes. ⌋ quantum. ſ. ad cognitionem diui
ne ueritatis. ⌊ nec ſenes intelligunt iudicium. ⌋quan-
tum. ſ. ad ordinationem humanorum actuum. ⁊ quia
lꝫ non eſſet ſenex: conſiderabat tamen ſe inſpiratum a
deo/ideo loqui audebat: vnde ſubdit⌊ ideo dicam. ⌋
Jn hac auteꝫ ſua locutione primo inducit eos ad audi
endum ex auctoritate dei cuius inſpiratione loqueba
tur: vnde dicit⌊ audite me. ⌋ut. ſ. eius ſermonem non
interrumpant.

interrumpant.audientibus autem premittit ſcientie
dogmata:vnde ſubdit⌊ oſtẽdam uobis etiam ego.⌋
ſ.q̃zuis ſim iuuenis.⌊ ſcientiam meam.⌋ſ.ex qua re/
ſpondebo rationibus iob.Juſtum autẽ erat ꝙ ipſi eũ
audirent:quia etiaz ipſe eos audierat.⌊ vnde expecta
ui enim.⌋ſ.diu.⌊ ſermones ueſtros.⌋quos.ſ.ꝯtra iob
protuliſtis.ꝛ quia reputabat ſe poſſe diſcernere quid
ab eis bene dictum eſſet.ꝛ quid non bene:ſubdit⌊ au
diui prudentiam ueſtram.⌋quaſi dicat audiendo di/
iudicaui quid in uerbis ueſtris ad prudentiam perti/
neret:nõ autem parum:ſed diu expectauerat.Termi
num autem expectationis ſue determinat ex duobus
℄ Primo quidẽ ex illoruz uoluntate:vñ ſubdit⌊ do/
nec diſceptaretis in ſermonibus ueſtris.⌋i.donec pla
cuit uobis cõtra iob diſceptare.℄ Scdo ex ſpe quã
de eorum ſapienti doctrina habebat:vnde ſubdit⌊ ꝛ
donec putabam uos aliquid dicere ꝯſiderabam.⌋nõ
eſt amplius audiendus de quo non ſperatur ꝙ aliqd
utile ſit dicturus.videbat autem ꝙ uerba eorum qui/
bus contra iob utebãtur efficacia non erant.Primo q
dem quia eum rationibus vincere non poterant:vn/
de ſubdit⌊ ſed ut video nõ eſt qui poſſit arguẽ iob.⌋
ſ.eum conuincendo rationibus.Secundo quia nõ po
terant ei⁹ rationibus obuiare:vnde ſubdit⌊ ꝛ reſpon
dere.⌋ſ.ſufficienter.⌊ ex uobis.⌋i.ex ueſtro ſenſu.uel
nõ eſt qui poſſit ex uobis.i.ex ueſtro numero.⌊ ſermo
nibus eius.⌋de quibus.ſ.contra uos utitur.precipue
autem eorum rationes contra iob fundabant in hoc
ꝙ aduerſitates iob attribuebãt diuino iudicio:qđ er/
rare non poteſt.quam quidem reſpõſionem eſſe inſuf
ficientem cõſequenter oſtendit dicens⌊ ne forte dica/
tis inuenimus ſapiẽtiam.⌋i.iſtud ſufficit ad ſapientez
reſponſionem.⌊ deus proiecit eum.⌋ſ.in aduerſitates
qui errare non poteſt.⌊ ꝛ non homo.⌋qui poteſt deci
pi ꝛ decipere.Jpſe autem intẽdebat efficacius reſpon
dere:vnde ſubdit⌊ nihil locutus eſt mihi.⌋ Ex quo
vult oſtendere ꝙ non loquitur quaſi prouocatus.⌊ ꝛ
ego non ſm ſermones ueſtros reſpondebo illi.⌋i.non
ſequar vias ueſtras in reſpõdendo:ſed alias efficacio
res ad reſpõdendum vias inueniam.Jntẽdit autez ſe
de futura reſponſione excuſare:non ſolum apud ipos
ſed etiam apud alios:ꝛ ideo ad alios conuertit ſermo/
nem ſuum dicens⌊ extimuerunt.⌋ſ.ulterius loqui ne
manifeſtius conuincerẽtur.⌊ nec reſpondebũt ultra.⌋
ſ.rationibus iob.ꝛ ut oſtendat hoc fuiſſe propter eorũ
ignauiam:non propter efficaciam rationum:ideo ſub
dit⌊ abſtuleruntq; a ſe eloquium.⌋ſ.negligenter tacẽ
do.quando autem homo efficaci ratione conuincitur
non ipſe a ſe aufert eloquium:ſed potius ei ab alio au
fertur.quia ergo illi defecerant dicit ſe uelle eorum de
fectuz ſupplere:vnde ſubdit⌊ quoniaz igitur expecta/
ui.⌋ſ.diu ut eis deferrem.⌊ ꝛ non ſunt locuti.⌋ſ.reſpõ
dentes ſufficienter ſermonibus iob.⌊ ſed ſteterunt.⌋
i.ceſſauerũt ꝛ ſiluerunt falſitati.ſ.non reſiſtẽtes.⌊ nec
rñderunt ultra.⌋ſ.pro teſtimonio ueritatis aliqd dicẽ
tes.⌊ rñdebo ꝛ ego ꝑtem meã.⌋q.ſ.defenſio ueritatis
ꝑtinet ad oẽs:ꝛ vnuſqſq; debet ibi ponere q̃ſi pro ꝑte
ſua qđ põt:nõ ſolum aũt zelo ueritatis defendẽde.ſed
etiam ex inani gloria mouebatur:vnde ſubdit⌊ ꝛ oſtẽ
dam ſcientiam meam.⌋querit enim inanis glorie cu/
pidus:ut ſiquis in ſe excellens eſt/manifeſtet:ꝛ ideo cõ
ſequenter oſtendit maximam ſibi facultatem animi eſ
ſe ad reſpõdendum cum ſubdit⌊ plenus ſum enim ſer
monibus.⌋quaſi abundãter occurrit mihi qđ reſpon
deam:ꝛ quia facultas non ſufficit ad agendum niſi ho
mo ab aliquo ĩcitetur:ideo ſubdit⌊ ꝛ cohartat me ſpi
ritus uteri mei.⌋Uterus eſt locus cõceptionis.vnde
per uterum hic metaphorice ſignatur intellectus intel
ligibilia diuerſa cõcipiens ſpiritus.ergo uterus eſt uo/
luntas impellens hominem ad manifeſtandum cõce
ptiones cordis per ſermonem.Eſt autem homini mo
leſtum cum non implet qđ deſiderat:ꝛ ideo anxietatẽ
quam patiebatur tacendo exponit per ſimilitudinem
ſubdens⌊ en uenter meus.⌋i.mens mea.⌊ quaſi mu/
ſtum.⌋ſ.qđ feruet.⌊ abſq; ſpiraculo.⌋qđ laguncula s
nouas dirumpit.niſi enim uapor muſti feruentis ex ꝑ
te aliqua euaporet multiplicatur uapor interius quã/
doq; uſq; ad uaſis confractionem:ita etiam ſe muſto
propter iuuentutem comparat:ꝛ ideo ex magno deſi/
derio loquendi periculum ſibi eſtimat imminere niſi
loquatur:vnde ſubdit⌊ loquar ꝛ reſpirabo paululũ.⌋
quia.ſ.per uerba euaporabo interiorem feruorem:ꝛ
ab anxietate deſiderij quieſcam.quid autem loqui ue/
lit oſtendit ſubdens⌊ aperiam labia mea ꝛ reſponde/
bo.⌋ſ.uerbis iob.Quem autem modum in reſpõdẽ/
do obſeruare debeat oſtendit ſubdens⌊ non accipiaz
perſonam viri.⌋ille enim in reſpondendo perſonam
hominis accipit qui ueritatem relinquit ut homini de
ferat.quare autem hoc ipſe facere uelit:oſtendit ſub/
dens⌊ neſcio enim q̃zdiu ſubſiſtam.⌋ſ.in hac mortali
vita ut poſſim mihi diuturna ſpatia temporis ad pe/
nitendum repromittere.⌊ ꝛ ſi poſt modicuz tollat me
factor meus.⌋per mortem aſſumat ad ſuum iudiciũ.
Ex quo patet ꝙ eliud in hoc concordabat cuz iob:ꝙ
retributio peccatorum eſſet poſt mortem:alʼs eniz fru
ſtra videretur timuiſſe deum offendere propter vicini
tatem mortis. ℄ Caplm.33^m. Lcõ.I.

Audi igitur iob eloqa.mea:ꝛ om/
nes ſermones meos auſculta.Ec
ce aperui os meum:loquatur lin
gua mea in faucibus meis.Sim
plici corde meo ſermones mei:ꝛ
ſententiam labia mea puram loquanť.Spi
ritus dei fecit me:ꝛ ſpiraculum omnipoten/
tis viuificauit me.Si potes reſponde mihi:
ꝛ aduerſus faciem meaz conſiſte.Ecce ꝛ me
ſicut ꝛ te fecit deus:ꝛ de eodez luto ego quo
q; formatus ſum.Uerũtamen miraculum
meum non te terreat:ꝛ eloquentia mea non
ſit tibi grauis.Dixiſti ergo in auribus meis
ꝛ uocem uerborum tuorum audiui.Mun/
dus ſum ego ꝛ abſq; delicto immaculatus:
ꝛ non eſt iniquitas in me.Quia querelas in
me repperit:ideo arbitratus eſt me inimicũ
ſibi.Poſuit in neruo pedes meos:cuſtodi/
ui omnes ſemitas meas.Hoc ẽ ergo in quo
non es iuſtificatus.

Dictum eſt ſupra ꝙ eliud indignatus fuit con/
tra iob ꝛ contra amicos eius:poſtq̃z
locutus fuerat contra ignauiam amicoꝝ iob.nunc ſu/
pra ipſum iob incipit loqui.Et ideo primo eum ad at
tentionem excitat dicens.⌊ Audi igitur iob eloquia
mea.⌋q.ſ.ego iam reſpõdere intendo.ꝛ ut ſignificet
ſingula ſe cum pondere dicturuz ſubdit⌊ ꝛ omnes ſer
mones meos.⌋quaſi nihil ſit in uanum dicturus.ꝛ ne
iob quereret quare prius locutus nõ fuerit ſubdit⌊ ec
ce aperui os meum.⌋q.d.prius dum tacui os meum

clauſeram ꝓpter reuerētiam ſenioꝝ. nunc quia ipſi de ficiunt neceſſitas cogit me loqui: vnde ſubdit⌊ loquatur lingua mea in faucibus meis. ⌋q.d. nō ſequar uerba aliorum: ſed ꝓprios conceptus enūciabo. ⁊ q2 iob in precedētibus cōtra amicos ſuos dixerat ꝙ eum uerbis affligebāt ⁊ cōfundebāt: ideo hoc a ſe excludit ſbdens⌊ ſimplici corde meo ſermones mei. ⌋ſ. ſunt. quaſi dicat: non loquoꝛ ad calūniandum uel ad ridendum ſed ſimplici animo ad ueritatē manifeſtādam. Et q2 a predictis tribus viris iob impoſuerat ꝙ eſſent fabricatores mēdacij ⁊ cultores peruerſorum dogmatū hoc a ſe excludit dicēs⌊ ⁊ ſentētiam labia mea puram loquentur. ⌋ſ. abſq3 admixtione alicuius falſitatis ul' erroris. vnde autem fiduciam ueritatis manifeſtāde acceperit oſtēdit ſubdēs.⌊ ſpiritus dei fecit me. ⌋⁊ ideo non eſt mirum ſi ſuam facturā mouet ⁊ perficit: ⁊ hoc eſt qđ ſubdit⌊ ⁊ ſpiraculum omnipotētis viuificauit me. ⌋ſ. ad opera vite mouit ⁊ perficit iter que precipuum eſt intelligentia ueritatis. ⁊ ne videatur hoc induxiſſe quaſi preiudicium afferre intēdens iob ne contra diuinitus loquētem reſpōderet ſubdit⌊ ſi potes reſpōde mihi. ⌋quantū. ſ. ad ea que cōtra te dicam.⌊ ⁊ aduerſus faciem meam cōſiſte. ⌋ut. ſ. tu etiam cōtra me obijcias ſi quid dixero qđ tibi non placet. ⁊ ne iob dedignaret᷑ cum eo diſputare propter ſuam famoſam ſapiētiam ⁊ illius iuuētutem: ad hoc excludēdum ſubdit⌊ ecce ⁊ me ſicut ⁊ te fecit de⁹. ⌋⁊ ita ex parte factoris uterq3 nr̄m eandē ſpēm ueritatis inquirende pōt habere. ex parte vō materie utriq3 adiacet idem impedimētum: vnde ſubdit⌊ ⁊ de eodē luto ego quoq3 formatus ſum. ⌋ex cuius. ſ. groſſitie lumen intelligētie obtenebrat᷑. Uidebat autē eliud ſibi poſſe reſpōderi hoc qſi ad miraculū pertinere: ſi iuueni tanta ſapiā ⁊ facūdia preberetur ꝙ cōtra ſapiētiſſimū ſenem ſufficeret diſputare: ⁊ ideo quaſi innuēs hoc miraculoſe ſe eſſe aſſecutum: ſubdit.⌊ uerūtamen miraculum meum nō te terreat. ⌋ſ. ut reſpōdere non audeas miraculoſe ſcietiam adepti.⌊ ⁊ eloquentia mea non ſit tibi grauis. ⌋ut. ſ. ex ea obſtupeſcas. ℭ Hijs igit᷑ premiſſis quaſi ꝓemialiter ſubiungit ea in quibus iob reprehēdere intēdit: vnde ſubiūgit⌊ dixiſti ergo in auribus meis. ⌋qſi dicat excuſare te non potes cum dixeris⌊ ⁊ uocē uerborum audiui. ⌋ſ. per ſollicitudinē attētionis. ℭ Primo ergo in uerbis iob notauerat ꝙ ſe immunem eſſe dixerat a peccato: vnde dixit⌊ mundus ſum ego. ⌋ſcilicet ab immūditijs carnis.⌊ ⁊ abſq3 delicto. ⌋ſ. peccato omiſſiōis.⌊ immaculatus. ⌋ſ. grauib⁹ peccatis que ſunt contra deū: puta idolatria uel aliquid huiuſmodi.⌊ ⁊ nō eſt iniquitas in me. ⌋ut. ſ. proximos leſerim. ℭ Secūdo notat in uerbis eius ꝙ deo iniquitatem iudicij impoſuerit. iniquitas autem iudicij ſolet ex odio iudicātis procedere. quātum ad hoc cōmemorat iob dixiſſe⌊ q2 querelas in me reperit: ideo arbitratus eſt me inimicum. ⌋ſupra quidem. 13. iob dixerat interrogatiue. Cur faciem tuam abſcondis: ⁊ arbitraris me inimicū tuū? hoc autē quod dicitur hic⌊ querelas in me reperit. ⌋non inuenitur dixiſſe: vnde hec eſt additio eliud praue interpretantis uerba iob. Iudicis eniȝ odium iuſtū eſſe videt᷑: ſi certificatus de malitia alicuius odio eum habeat ad puniēdum. Sed ſi ex leuibus querelis iudex prouocetur ad odiū alicuius: erit odiū iniuſtum: ⁊ taliter interpretabat᷑ qđ iob dixerat ſe a iudicijs pertinere videt᷑ ſi alicui facultatem iuſte defenſionis auferat: ⁊ quātum ad hoc ſubdit⌊ poſuit in neruo pedes meos. ⌋ſ. compediuit quaſi impediendo me a meis opibus. ℭ Tertio pertinet ad iniquitatē iudicij ut quelibet leuia ad condēnationem cōgreget alicuius: ⁊ quātum ad hoc ſubdit⌊ cuſtodiuit omnes ſemitas meas. ⌋ quaſi in ſingulis opibus eū obſeruās. hoc aūt iob non dixerat ad oſtēdendū ꝑuerſitatē diuini iudicij: ſed qſi figuraliter loquēs ut ſupra. 16º. oſtenſum eſt. vnde ⁊ ibi premittit᷑⌊ enigmata ꝑcipite auribus ueſtris. ⌋⁊ q2 hoc ſecūdū excludit primū ſubdit. hoc eſt ergo in quo nō eſt iuſtificatus. ⌋q.d. nō poteſte iuſtum dicere q2 hocipſum ad iniuſtitiam tuam ꝑtinet ꝙ deo iniuſtitiam imponis. Lectio. II.

REſpondebo tibi: q2 maioꝛ ſit deus homine. Aduerſus eum contendis ꝙ non ad omnia uerba reſpōderit tibi. Semel loquitur deus: ⁊ ſecundo idipſum non repetit. Per ſomnium in viſione nocturna: quando irruit ſopoꝛ ſuper homines: ⁊ doꝛmiunt in lectulo. Tunc aperit aures virorum ⁊ erudiens eos inſtruit diſciplina: ut auertat hominē ab hijs que fecit: ⁊ liberet eum de ſuperbia: eruens animam eius a coꝛruptione: ⁊ vitam illius ut non tranſeat in gladium. Increpat quoq3 per dolorem in lectulo: ⁊ omnia oſſa eius marceſcere facit. Abhominabilis ei fit in vita ſua panis: ⁊ anime illius cibus ante deſiderabilis. Tabeſcet caro eius: ⁊ oſſa que tecta fuerant nudabuntur. Appropinquabit coꝛrectioni anima eius: ⁊ vita illius mortiferis. Si fuerit pro eo angelus loquēs vn⁹ de millibus ut annunciet hoīs iniquitatē: miſerebitur eius ⁊ dicet. Libera eum: ut non deſcendat in coꝛruptionem: inueni in quo ei propitier. Cōſumpta eſt caro eius a ſupplicijs: reuertatur ad dies adoleſcentie ſue. Deprecabitur deum ⁊ placabilis ei erit: ⁊ videbit faciē eius in iubilo: ⁊ reddet homini iuſtitiam ſuam. Reſpiciet homines: ⁊ dicet. Peccaui ⁊ uere deliqui: ⁊ ut eram dignus non recepi. Liberauit animā ſuam ne pergeret in interitū: ſed viuens lucem videret. Ecce hec omnia operatur deus tribus vicibus per ſingulos: ut reuocet animas eorum a coꝛruptione: ⁊ illuminet luce viuentium. Attende iob ⁊ audi me: ⁊ tace dum ego loquoꝛ. Si autem habes quid loquaris: reſpōde mihi. Loquere. Uolo enim te apparere iuſtum. Qđ ſi non habes: audi me: tace docebo te ſapientiam.

ℭ Supra ꝓpoſuerat eliud ea de qbus ꝯtra iob diſputare intēdebat: uerū q2 iob anteq3 ꝓmiſſa vba diceret ꝓmiſerat ſupra. 13º. Diſputare cum deo cupio. videt᷑ autem inconueniens eum qui anhelat ad diſputā dū cum ſuperiori reuocare: ad hoc ꝙ cum inferiori diſputet. ℭ Anteq3 ſup ꝓmiſſis cū iob diſputationē eliud incipiat de hocipſo eum redarguit ꝙ cum deo diſputare cupiebat. Et primo quidem quia hocipſum magne

gne

gne preſumptionis videtur ꝙ aliquis maiorem ſe pro
uocet ad diſputandum: vnde dicit ⌊ reſpōdebo tibi. ⌋
i. tuo deſiderio quo diſputare cum deo cupis. ⌊ ꝙ ma
ior ſit deus homine. ⌋ vnde preſumptuoſum eſt ꝙ ho
mo cupiat diſputare cum deo. Et in hoc quidez iuſte
argueret iob ſi cum deo diſputare uoluiſſet: q̄ſi ad adi
ſcendum: ſicut diſcipulus cum magiſtro. vnde ſupra
23° dixit. os meum replebo increpationibus: ut ſciam
v̄ba que mihi reſpondeat: qđ tamen eliud interpreta
batur: quaſi hec iob cōtētioſe contra deum dixerit:
conquerēdo ꝙ ei nonreſpōderet: vnde ſubdit ⌊ aduer
ſus eum contendis: ꝙ non ad omnia uerba reſponde-
rit tibi. ⌋ qđ quidem ex predictis uerbis iob colligere
uoluit: ⁊ ex hoc quod etiam ſupra. 19. dixerit. ecce cla
mabo vim patiens ⁊ nemo exaudiet: uociferabor ⁊ nō
eſt qui iudicet. que quidem uerba ⁊ ſiqua ſimilia ſupe
rius dicta ſunt: non per modum cōtentionis diceban-
tur: ſed quia deſiderabat rōnes diuine ſapiētie cogno-
ſcere. ad repellendum aūt predicta uerba iob que in-
terpretabatur eliud: ac ſi eſſent contentioſe dicta. con-
ſequēter oſtēdit eliud ac ſi eſſent cōtentioſe dicta. Et
ideo eſſet neceſſarium ꝙ deus homini ad ſingula uer
ba reſpondeat: ſed vnicuiqꝫ ſufficienter loquitur ad
eius iſtructionē: vn̄ ſubdit ⌊ ſemel loquit̄ deꝰ. ⌋ ſ. hoi
ſufficiēter ad eiꝰ iſtructionē: vn̄ deiceps nō opꝫ ꝙ ad
ſingulas hoīs iterrogationes rn̄deat: vn̄ ſubdit. ⌊ Et
ſecūdo idipꝫ nō repetit. ⌋ qꝛ qđ ſufficiēter factū eſt ite
rare ſupfluū eēt. quō aūt loquat̄ deꝰ hoi oſtēdit ſub-
dēs. ⌊ per ſomniū in viſione nocturna. ⌋ Pōt aūt ⁊ ali
us eē ſenſus ut per hoc qđ dixit ſemel loquit̄ deꝰ. ſ. ho
mini referat̄ ad mētis iſtructionē que eſt per lumē rō-
nis nālis ſm̄ illud pſal. Multi dicūt qs oſtēdit nobis
bona. ⁊ q̄ſi rn̄dēs ſubdit. Signatū eſt ſup nos lumen
vultus tui dn̄e. Per qđ. ſ. diſcernē poſſumus bonuꝫ a
malo. ⁊ quia naturalis ratio immobiliter in hoīe ma-
net ut non ſit neceſſe eam iterare: ideo ſubdit ⌊ ⁊ ſecū-
do idipſum non repetit. ⌋ ⁊ deinde oſtēdit aliquando
modum quo deus homini loqtur per imaginariaꝫ vi
ſionem in apparitionibus ſomnioꝝ: vnde ſubdit ⌊ per
ſomniū in viſione nocturna. ⌋ qđ quidem pōt referri
ad propheticaꝫ reuelationem ſm̄ illud Numeri. 23°.
Siquis fuerit inter uos propheta dn̄i per ſomniū aut
in viſione loquar ad eum. Uel poteſt referri etiam ad
communia ſomnia que credebat eliud diuinitus pro
curari. modum aūt ⁊ ordinem ſomniorum cōſequēter
exponit. ⸿ Primo quidē tangēs naturalem cauſam
cum dicit ⌊ quādo irruit ſopor ſuper hoīes. ⌋ quod q-
dem ſit debilitatis exterioribus ſenſibus per uapores
deſcēdentes ad principium ſomniādi. ⸿ Secūdo po
nit diſpoſitionē ex parte uolūtatis humane cuꝫ ſubdit
⌊ ⁊ dormiūt in lectulo. ⌋ qꝛ. ſ. homines maxime ordina
ta ⁊ ſignificatiua ſomnia vidēt quando quiete dormi-
unt: vnde infirmis ꝓpter inquietudinem apparent di
ſtorta ſomnia. vnde ſignāter dicit̄ Danielis. 2°. Som-
nium tuum ⁊ viſiones capitis tui in cubili tuo huiuſ-
cemodi fuerunt. Tu rex cepiſti cogitare in ſtratu tuo
⁊c̄. ⸿ Tertio ponit opationem diuinaꝫ circa dormi-
entem: que quidē attēditur. Primo quantum ad hoc
ꝙ debilitatis exterioribus ſenſibus per ſoporem in ho
minem in lectulo quieſcētem datur diuinitus facultas
quedam percipiēdi diuinam inſtructionē ꝙ eius ani-
ma circa exteriora non occupatur: vnde ſubdit ⌊ tunc
aperit aures virorum. ⌋ ⁊ ſatis cōuenienter vim perce
ptiuam diuine inſtructionis in ſomnijs uocat aures:
qꝛ de huiuſmodi inſtructione loquit̄ ſicut de quadam
locutione: eo ꝙ non ſit per inſpectionē ipſarum rerum
ſed per ſigna quedam ſicut ⁊ locutio. data auteꝫ facul-
tate audiēdi conſequens eſt ut doceat: vnde ſubdit ⌊ ⁊
erudiens eos inſtruit diſciplinam. ⌋ ⁊ ſumitur hic di-
ſciplina pro inſtructione eorum que homini occurrūt
agenda uel vitāda: non pro cognitione ſciētiarum ſpe
culatiuarum que non cōſueuerunt in ſomno reuelari:
vnde ſubdit ⌊ ut auertat hoieꝫ ab hijs que fecit. ⌋ Fre
quēter eni hō in ſomnijs corripitur de pctis cōmiſſis
⁊ qꝛ principium peccatorum eſt ſuperbia qua dei pre-
cepta contēnuntur: ſubdit ⌊ ⁊ liberet euꝫ de ſupbia. ⌋
Per hoc aūt ꝙ homo liberatur a culpa: conſequēs eſt
ut euadat penam. qđ quidem cōſequēter oſtēdit quā-
tum ad duplicem penam. ⸿ Primo quidem quātuꝫ
ad ſpiritualem penaꝫ anime. vnde ſubdit ⌊ eruens ani
mam eius de corruptione. ⌋ que. ſ. eſt per deordinatio
nem potētiarum anime. Secūdo v̄o quantum ad pe-
nam corporalem: vnde ſubdit ⌊ ⁊ vitam illius. ⌋ ſ. cor-
poralem ⌊ ut non trāſeat in gladium. ⌋ puniēdus. ſ. pro
ſuo peccato. Uel poteſt utrūqꝫ referri ad mortem cor
poralem: que quādoqꝫ accidit per interiorem corru-
ptionem: ſicut cum aliquis ex egritudine morit̄: quaꝫ
deus imittit pro peccato. Quādoqꝫ v̄o accidit ex vio
lentia gladij. Deinde ſubiūgit alium moduꝫ diuine lo
cutionis ꝙ. ſ. corrigit hominem per egritudinē corpo-
ralem. ⸿ In qua primo notat dolorem ſenſibilem. vn
de dicit ⌊ increpat quoqꝫ. ⌋ ſ. hominem de peccatis p̄-
teritis. ⌊ per dolorem. ⌋ ſ. corporalem ex egritudine ꝓ
uenientem: vnde ſubdit ⌊ in lectulo. ⌋ ſꝫ illud pſal. Su
per lectulum doloris eius. ⌋ ⸿ Secūdo tangit debili
tatem infirmorum cum dicit ⌊ ⁊ omnia oſſa marceſce
re facit. ⌋ i. fortitudinem eius annihilat que in oſſibus
cōſiſtit. ⸿ Tertio ponit amiſſionem appetitus cuꝫ ſb
dit ⌊ abhominabilis ei ſit in vita ſua. ⌋ i. dum adhuc
viuit. ſ. ꝓpter infirmitatem. ⌊ panis. ⌋ qui. ſ. eſt cibus
cois. ⌊ ⁊ anime illius cibus an̄ deſiderabilis. ⌋ qđ re-
fert̄ ad alios cibos qui diuerſimode a diuerſis deſide-
rant̄. ⸿ Quarto ponit maciē ex hoc ꝓuenienteꝫ cum
ſubdit ⌊ tabeſcet caro illius. ⌋ i. deficiet. ⁊ ſic per conſe
quēs ⌊ oſſa que recta fuerāt. ⌋ ſ. carne. ⌊ nudabunt̄. ⌋
i. manifeſtabuntur ſola cute cōtecta. ⸿ Quinto po-
nit mortis periculum ⁊ timorem: vnde ſubdit ⌊ appro
pinquauit corruptioni anima eius. ⌋ i. vita ipſius que
eſt per animā: vnde ſubdit ⌊ ⁊ vita illius mortiferis. ⌋
i. cauſis inducentibus mortem. ⸿ Notāduꝫ eſt autē
ꝙ hoc propoſuit ad reſpōdendum queſtioni iob ꝙ de
us non ad ſingula ei non reſpōdeat: uoluit eniꝫ ei per
predicta ꝓbare ꝙ tripliciter ei deus ſit locutus. Pri-
mo quidem per naturalem rationem ſicut ad omnes
homines. Secundo arguēdo per ſōnia. dixerat enim
ſupra. Terrebis me per ſomnia: ⁊ per viſiones horro
re concuties. Tertio per infirmitatem. dixerat enim
ſupra. 30. Nunc in memetipſo marceſcit anima mea.
Item conſiderandum eſt ꝙ eliud ſicut ⁊ tres alij cre-
debant omnes infirmitates pro peccato homini adue
niret non tamen principaliter ad puniēdum: ſic ſona-
bant uerba illorum trium: ſed magis ad redarguēduꝫ
⁊ quia iob non ſolum videbatur conqueſtus fuiſſe ꝙ
deus ei non loqueretur: ſed etiam ꝙ ipſe accedere nō
poſſet ad colloquendum deo: ⁊ ad ponēdum iudiciuꝫ
ſuum coram ipſo ut patet ſupra. 23°. ideo huic queſti-
oni ſatiſfacit: que etſi homini non pateat manifeſte ac
ceſſus ad deum ſunt angeli medij inter deum ⁊ hoīes
qui iuſtitiam deo proponunt: non quaſi eum inſtruē-
tes: ſꝫ ſicut ſuis deſiderijs hoīes adiuuātes: ⁊ ſic nihil
depit hoi ꝙ ipſe per ſeipꝫ uſqꝫ ad ſoliū dei nō pōt ac
cedē ut ei iuſtitiā ſue cāe ꝓpōat. vn̄ ad h̊ oſ̄dēdū ſbdit

⌊ ſi fuerit ꝓ eo. ⌋i. ꝓ hoīe afflicto. ⌊ angelus loquēs. ⌋ i. intꝰcedēs. ⁊ ne timeret ꝙ an vnus angelus nō ſufficeret ad intꝰpellādū pro oībꝰ ſbdit ⌊ vnꝰ de millibꝰ. ⌋ſꝫ illō qō ſup̄. 30. dictū eſt. ⌊ nunqd eſt nūs militū eiꝰ ut enūciet hoīs eqtatē. ⌋ſ. deo. ⌊ hoīs. ⌋ſ. afflicti. ⌊ ⁊ dicet. ⌋ i. angelo impꝛabit. ⌊ liba eum. ⌋ut. ſ. ſicut ipſe eſt alligatoꝛ iuſtitie hoīs apud deū: ita ēt ipſe ſit executoꝛ diuine mīe apud hoīes: ⁊ a quo liberādus ſit ſbdit. ⌊ ut non deſcēdat in coꝛruptionē. ⌋i. in moꝛtē. ⁊ ut hāc libationē deo eē gratā oſtēdat ſubdit ex ꝑſona dei dictū. ⌊ inueni in quo ei ꝓpitier. ⌋i. appꝛet in hoīe aliqd eqtatis: ex quo ei miſere poſſū quā querebā. ⁊ qꝛ p̄mo ſup̄ 7ᵒ q̄ſi reparī nō poſſet dixerat ⌊ induta eſt caro mea putredine. ⌋⁊ ad hꝰ excludēdū ſubdit. ⌊ cōſūpta eſt caro eiꝰ a ſupplicijs. ⌋q. d. hoc mee ꝑtāti non p̄iudicat: vñ ſbdit ⌊ reuertat̄ ad dies adoleſcētie ſue. ⌋i. recupꝛet vigorē ſicut in adoleſcētia. Sic igit̄ poſitis dei v̾bis liberantis: eliud utēs ſuis v̾bis deſcribit modū libatiōis humane dicēs ⌊ dep̄cabit̄ deū. ⌋q. d. nō ſufficit ꝙ angelus pro eo loquat̄: ſed ad hꝰ ꝙ libet̄: opꝫ ꝙ ipſe etiā pro ſe oret. Uel alr̄ pōt ꝯtinuari: qꝛ eni ſup̄ oſtenderat ꝙ hō nō pōt cōqueri de hoc ꝙ iudiciū ſuū corā eo ponere nō pōt: qꝛ angelus pro eo efficaciter ꝓponit: nūc oſtēdit ꝙ ēt ipſe pro ſe ꝓponē pōt orādo: ut oſtēdat ēt hꝰ eē efficax ſicut ⁊ p̄mū ſubdit. ⌊ ⁊ placabilis erit ei. ⌋ ſ. deꝰ hoī ſm̄ illud Johelis. 2ᵒ. Benignꝰ ⁊ miſ̾icoꝛs eſt ⁊ placabilis ſup malitiā. ⁊ ex hoc ſeqtur in hoīe fiducia cogitādi de deo cū q̄dā ſpūali letitia: vñ ſbdit ⌊ ⁊ videbit. ⌋ſ. hō. ⌊ faciē eiꝰ. ⌋i. ꝯſiderabit bonitatē ipſius in p̄n̄ti qdē vita impꝛfecte. in futura aūt ꝑfecte. ⌊ in iubilo. ⌋i. in quodā īexplicabili gaudio. ⁊ ſic ⌊ reddet. ⌋ſ. deꝰ. ⌊ hoī iuſtitiā ſuā. ⌋i. remunerabit eū pro meritis: remoto īpedimēto pc̄ti. ſed hoc eē nō pōt niſi hō humilr̄ ſuū pc̄m recognoſcat ⁊ ꝯfiteat̄. vñ ſbdit ⌊ reſpiciet hoīes. ⌋q̄ſi ultro ſe offerēs ad ꝯfeſſionē pc̄ti: vñ ſbdit ⌊ ⁊ dicet peccaui. ⌋⁊ ut nō credat̄ ex humilitate dicere ſubdit ⌊ ⁊ uere deliq. ⌋qō inducit ꝯtra iob: qꝛ ſup̄ dixerat. 17. Nō peccaui ⁊ in amaritudibꝰ morat̄ oculus meꝰ. ⁊ in ſua cōfeſſione non murmurabit de pene grauitate: vñ ſbdit ⌊ ⁊ ut eram dignꝰ nō recepi. ⌋q. d. grauiorē penā merui: ⁊ hꝰ videt̄ dicē ꝯtra hoc qō iob ſup̄. 6. dixerat. utinā appenderent pc̄tā mea qbꝰ irā merui. ⁊ fructū humilitatis oſtēdit ſubdens ⌊ liberanit aīam ſuam. ⌋nō cōfitēdo pc̄m. ⌊ ne ꝑgeret in interitū. ⌋i. in moꝛtē coꝛpalē. ſ. uel ſpūalē ut ulterius bona ꝯſequeret̄: vñ ſubdit ⌊ ſed viuēs videret lucē. ⌋ſ. ul̾ coꝛpalē uel ſpūalē ſapīe. ⁊ qꝛ deus nō ſtatim hoīem finaliter dānat: ſed multotiēs monet: ideo ſubdit ⌊ ecce hec oīa. ⌋ſ. que ꝑtinēt ad inſtructionē per ſomnia ⁊ increpationē: per dolores ⁊ ſanationē. ⌊ opat̄ deus tribus vicibꝰ. ⌋i. multotiēs q̈ꝫdiu viderit expedire: ſed utit̄ nūo ternario ut cōgruat humani ꝯſuetudini per quā ſolēt hoīes ter moneri uel citari: ⁊ hoc nō fac̄ vni tm̄: ſed oībus indigētibus: vñ ſubdit ⌊ per ſingulos. ⌋ quos. ſ. viderit inſtruēdos ⁊ increpādos: ⁊ aſſignat utilitatē ſubdēs ⌊ ut reuocet aīas eoꝝ a coꝛruptione. ⌋qō ꝑtinet ad liberationē a malo. ⌊ ⁊ illuminet luce viuentiū. ⌋qō ꝑtinet ad ꝯſecutionē bonoꝝ. ⁊ pōt utrūqꝫ exponi coꝛpaliter uel ſpūaliter. Qō aūt dicit̄ hic de tribus vicibus. referēdū eſt ad duos ſecūdos modos locutionis. Nā de p̄mo dictū eſt ꝙ ſcdō ad ipſum nō repetit. Inducit aūt hoc ad oñdēdū rōnē q̄re aliquādo pctōres ſuſtinent̄ in ꝓſperitate ⁊ nō ſtatim condēnabant̄. ⁊ qꝛ videbat̄ ei ꝙ efficaciter locutus eēt inducit iob ad tacite audiēdū ea que reſtāt: vñ ſubdit ⌊ attende iob. ⌋ſ. coꝛde. ⌊ ⁊ audi me. ⌋ſ. auribꝰ. ⌊ ⁊ tace dum ego loquoꝛ. ⌋ſ. ne me īpedias: ⁊ ne videat̄ ei auferre facultatē r̄ñdēdi ſubdit ⌊ ſi aūt hēs quid loq̄ris r̄ñde mihi. ⌋⁊ q̄ſi deſiderās eius r̄ñſionē ſubdit ⌊ loquere. ⌋⁊ cām deſiderij ſubdit dicens ⌊ uolo enim te appꝛere iuſtū. ⌋qō dicit ad oſtēdendū ꝙ nō intēdebat eius cōfuſionē: ⁊ qꝛ nō credebat eū iuſtū ſubdit ⌊ ꝙ ſi nō hēs. ⌋ qd. ſ. pro tua iuſtitia dicas. ⌊ audi me tace ⁊ docebo te ſapiam. ⌋quā. ſ. ignoras.

¶ Cap. 34ᵐ. Lcō. I

PRonūcians itaqꝫ eliu ēt hec locutꝰ eſt. Audite ſapiētes v̾ba mea ⁊ eruditi auſcultate me. Auris eni v̾ba ꝓbat: ⁊ guttur eſcas guſtu diiudicat. Judiciū eligamus nobis: ⁊ īter nos videamus qd ſit meliꝰ. Quia dixit iob. iuſtꝰ ſum ⁊ deꝰ ſubuertit iudiciū meū. In iudicādo eni me mēdacium eſt: violēta ſagitta mea abſqꝫ ullo pctō. Quis eſt vir ut eſt iob qui bibit ſubſannationē q̄ſi aquā: qui gradit̄ cū opantibꝰ iniquitatē: ⁊ ambulat cū viris ipijs. Dixit eni. Non placebit vir deo: ēt ſi cucurrerit cū eo. Ideo viri coꝛdati audite me. Abſit a deo īpietas: ⁊ ab oīpotēte iniquitas. Opꝰ eni hoīs reddet ei: ⁊ iuxta vias ſinguloꝝ reſtituet eis. Uere eni deꝰ nō ꝯdēnabit fruſtra: nec oīpotēs ſbuertet iudiciū. Quē ꝯſtituit aliū ſup terram: aut quē poſuit ſup oꝛbē quē fabꝛicatꝰ eſt. Si direxerit ad eū coꝛ ſuū: ſpūꝫ illiꝰ ⁊ ſtatū ad ſe trahet. Deficiet oīs caro ſil̄: ⁊ hō in cinereꝫ reuertet̄. Si hēs ergo īte.lectū audi qō dī: ⁊ auſculta uocē eloquij mei. Nūqd q nō amat iudiciū ſanari pōt: Et quō tu eū qui iuſtꝰ eſt īntātum ꝯdēnas: qui dicit regi apoſtata: qui uocat duces īpios. qui non accipit ꝑſonas p̄ncipū: nec cognouit tyrānū cuꝫ diſceptaret ꝯtra pauperē. Opus eni manuū eiꝰ ſunt vniuerſi. Subito morient̄: ⁊ in media nocte turbabunt̄ ppl̄i: ⁊ ꝑtrāſibūt: ⁊ auferēt violētū abſqꝫ manu. Ocl̄i eni eiꝰ ſup vias hoīuꝫ: ⁊ oēs greſſus eoꝝ ꝯſiderat. Nō ſūt tenebꝛe ⁊ nō eſt vmbꝛa moꝛtis: ut abſcōdant̄ ibi qui opant̄ iniqtatē. Neqꝫ eni ultra in hoīs poteſtate eſt: ut ueniat ad deū in iudicium.

Poſtq̄ꝫ Eliud rep̄hēderit iob de hoc ꝙ cum deo diſputare cupiebat. accedit ad diſputādū ꝯtra illa duo que ſup̄ p̄miſ̾at. Et p̄mo diſputat ꝯtra id qō ſic ſibi videbat̄. iob dixerat diuinuꝫ iudiciū eſſe iniuſtū. Et qꝛ hec mā eſt ualde difficilis ⁊ ſublimis nō eſt ꝯtēptꝰ in hac diſputatiōe. ad ſolū iob v̾ba dirigē. ꝑcipue qꝛ putabat in hac mā eē erroneū: ſꝫ īuocat ſapiētes ad hāc reꝫ diiudicādā. hoīuꝫ aūt qdā ſapiāꝫ per ſeipſos ꝯſiderāt. Et quātū ad hoc dic̄. ⌊ Audite ſapiētes v̾ba mea. ⌋qdā vō de hijs que ad ſapiāꝫ ꝑtinēt īſtruunt̄. ⁊ quātū ad hꝰ ſubdit. ⌊ ⁊ eruditi. ⌋ſ. ab alijs. ⌊ auſcultate me. ⌋q̄re aūt alios ad ſapiētiā inuitat ſeu ad audiētiā. oñdit ſubdēs. ⌊ auris eniꝫ v̾ba ꝓbat. ⌋q. d. uos īuito ad hoc ꝙ v̾ba mea audiētes ea

tes ea diiudicetis: ⁊ iduc ſilitudinē cū ſbdit. ⁊ eſcas guttur diiudicat. q.d. ſicut guſtus hēt diiudicare de eſca: ita auditus de vbis. ad qd autem hoc pertineat. exponit ſbdens. iudiciū eligamꝰ nobis. q.d. ex cōi ꝯſenſu iudicemꝰ: qd veriꝰ ſit. ⁊ hoc eſt qđ ſbdit. ⁊ iter nos videamꝰ qd ſit meliꝰ. Jutrū. ſ. id qđ iob dixit. aut id qđ ego ſuꝫ ꝯtra eū dicturꝰ. vñ ꝯñter ꝑponit verbū iob ſubdēs. q: dixiſti iob: iuſtꝰ ſuꝫ. hoc ideꝫ dixerat ſuꝑ. 27. Juſtificationē meā quā cepi tenē nō deſerā. ⁊ ulteriꝰ ſuā iuſtitiā māifeſtauerat quātū ad multa ſuꝑ. 31. ſubdit aūt. ⁊ deꝰ ſubuertit iudiciū meū. hoc idē accipit ex hoc qđ iob ſuꝑ. 27. dixerat. Uiuit deꝰ qui abſtulit iudiciū meū. Et ad idē ptinē videt qđ ſuꝑ. 19. dixerat. Deꝰ non equo iudicio afflixit me. que qdē vba elīud in peius iterpꝛtatꝰ eſt. Job eni ſuuꝫ iudiciū ablatū eē dixerat. q: penas ſibi irrogatas eſſe eſtimabat: nō ex iudicio punietis culpā. Sꝫ ex ꝓuidētia ꝓbātis iuſtitiā. vñ ſuꝑ. 23. dixerat. Probabit me q̄ſi aurū qđ per ignē trāſit. nō aūt qcūqꝫ non utit iudicio: ſubuertit iudiciū. Sꝫ ſolū ille qui iudiciū ꝓfert iniuſtū. Sic g̊ iterpꝛtatꝰ eſt qđ iob dixerat. Deꝰ abſtulit iudiciū: ac ſi dixiſſet. Deꝰ ſubuertit iudiciū meū: iniuſte iudicādo. vñ ſubdit. in iudicādo eni me eſt mendaciū. ſi. falſitas iudicij. qđ qdeꝫ iob nuqꝫ dixerat. Sꝫ elīud hāc eſſe eius itentionē in vbis ꝑmiſſis credidit ut diceret ſe eē iniuſte punitū. Jdeo aūt hāc opinionē elīud ꝯcepat: q: non videbat qliter aliqs abſqꝫ pctō poſſet affligi: niſi iniuſte: ⁊ q: iob ſine pctō ſe eſſe dicebat. eſtimabat ꝙ iob ſentiret ſe a deo ꝑcuſſum ꝑ violētiā ꝯtra iuſtitiā. vñ ſubdit. ⁊ violētia eſt ſagitta mea abſqꝫ pctō. q.d. iob dixiſſe cū ſim abſqꝫ oi pctō ſagitta qua deꝰ me vulnerauit. i. aduerſitas imiſſa violēta fuit ⁊ iniuſta. ⁊ videt alludē vbis iob: qbꝰ ſuꝑ dixerat. ſagitte dñi i me ſūt. Poſtqꝫ g̊ hāc diuerſitatē eliud ipoſuerat ipſi iob cū ſuꝑ h̄ vituꝑare icipit dicēs. qs eſt vir ut eſt iob. qſi nullus q vir videat eē ita eſt ꝑuerſus/ ut ipſe. nā maxia ꝑuerſitas eſſe videt: ut aliqs deū derideat eiꝰ iudicijs detrhēdo. vñ ſbdit. q bibit ſubſānationē. ſi. diuinoꝝ iudicioꝝ irriſionē: ⁊ reprobationē. qſi aquā. que. ſ. ⁊ facilr: ⁊ cū refrigerio bibit: ac ſi diceret ꝙ h̄ in ꝯtumeliā dei prūperet ⁊ eēt tribulatiōis refrigeriū: ⁊ abſqꝫ obſtaculo ꝯſcientie ꝯdicētis hoc agēt. Solet aūt hoc ꝓpriū eē in pctis ꝑſeuerare uolētiū ut diuina ꝯtēnant iudicia. vñ ſubdit. qui gradit. ſi. ꝯſentit. cū operātibꝰ iniqtatē. qui. ſ. iudicia diuina deſpiciūt. hoies aūt ꝯtra pietatē diuine religionis agētes: nō ſolū deſpiciūt diuina iudicia: ſꝫ ēt ea negāt uel aſſerūt iniuſta: quoꝝ ꝑticipē iob eē credebat. vñ ſubdit. ⁊ ambulat cū viris ipijs. q ſ. pietatē diuine religionis abijciūt: qre aūt eū cuꝫ eis ꝯſentire dicat. oñdit ſubdēs. dixit enim nō placebit vir deo: ēt ſi cucurrit cū eo. ſi. ſi eū ſecutus fuerit per viā iuſtitie. hoc aūt iob nō dixerat. Sꝫ vbis eiꝰ eliud abutens hoc ei iponit. dixerat eni ſuꝑ iob. 23. veſtigia eius ſecutꝰ eſt pes meꝰ. ⁊ poſtea ſuꝑ. 30. dixerat. Mutatus es mihi in crudelem: ⁊ in duritia manus tue aduerſaris mihi. Ex qbꝰ vbis credebat iob hoc ſentire ꝙ deo diſplicēt qꝫuis eū fuerat ſecutus. ſꝫ iob ꝑdicta vba retulerat ad exteriorē ꝑſecutionē nō ad iterioreꝫ reprobationē: q: g̊ eliud vbis iob abutēs ei iponē nitebat qđ ip̄e nō ſentiebat: nec in ſuis vbis itellexerat. Manifeſtū eſt ꝙ tota ſeqēs diſputatio ꝯtra iob nō erat: q: tñ eliud eſtimabat iob tāte ꝑuerſitatis eſſe: ut dei iudiciū reputaret iniuſtū. dedignat eū ſuꝑ hoc ad diſputationē ꝓuocare: ſꝫ alios ſapientes aduocat ad iudicādū. vñ ſubdit. ideo viri cordati. ſi. intelligentes. audite me. ſicut eni coꝛ eſt ꝑncipiū vite corporalis: ita itellectꝰ eſt ꝑnᵐ totius itellectualis vite: vñ ⁊ ſuꝑ. 12. coꝛ ꝓ itellectu poſuerat dicēs. ⁊ mihi eſt coꝛ ſic ⁊ vob. Jn ſua aūt diſputatiōe elīud ꝑponit primo qđ ꝓbare intēdit: ꝙ. ſ. in diuino iudicio iniuſtitia eē nō poſſit. Jpſe eni eſt deus cui debēt pietatis cultus: ⁊ ꝑ ſuā oīpotētiā oibus dñat leges iuſtitie ſtatuens hoi: ⁊ iō ꝯtra diuinitatē eius eēt ſi ipietatē facēt: ⁊ iō dicit. abſit ab eo ipietas. Jeēt ēt ꝯtra dñū oipotētie eiꝰ: ſi ad iniuſtitiā declīaret. vñ ſbdit. ⁊ ab oipotēte iniqtas. ſ. abſit. remota aūt diuia iniuſtitia: oſtēdit modū diuine iuſtitie ſubdēs. opus eni hoīs reddet ei. ſi. retribuet ei bonū uel malū pro ſuis opibꝰ. ⁊ q: eoꝝ qui bñ opant: qdā alijs melius faciūt: ⁊ eoꝝ q male opant: qdā alijs magis peccāt: ideo ſubdit. ⁊ iuxta vias ſinguloꝝ reſtituet eis. ſ. melius meliori: ⁊ peiꝰ peiori. ꝙ āt in deo nō ſit iniuſtitia ꝓbat. ¶ Primo qdē ex hoc ꝙ ſi ipſe iniuſtus eēt nuſqꝫ iuſtitia repiret: q: ad ipꝫ ptinet uſe iudiciū oiuꝫ. vñ ſubdit. quē ꝯſtituit aliū ſuꝑ terrā. q.d. nūqd credēdū eſt ꝙ aliqs ſit ꝯſtitutus a deo q iniuſte iudicet oēm terrā ſi apud ipꝫ nō eſt iniqtas. iō aūt dic credēdū nō eſſe ꝙ alius terrā iudicet: q: idē eſt factoꝛ mūdi ⁊ gubnatoꝛ. vñ ſic alij nulli cōmiſit qđ facēt mūdū. Jta nulli alij ꝑpoſuit gubnationē mūdi: ⁊ hoc eſt qđ ſubdit. aut queꝫ poſuit ſuꝑ orbē quē fabricatus eſt. Jta ēt ꝑ ſeipꝫ orbeꝫ gubnat ⁊ iudicat. hēt quidē gubnatiōis ſue executores tanqꝫ miniſtros: ſꝫ ipſe eſt oiuꝫ ordinatoꝛ. nullo aūt mō poſſibile eſt ꝙ uſis mundi gubernatio ſit iniuſta. ¶ 2° oñdit ꝙ apud deū nō ſit violētia ⁊ iniquitas ꝑ expimētū. tāta eſt eni eius potētia qua res ꝯſeruat in eſſe: ut ſi violētia uti uellet ꝯtra iuſtitiā oēs homies ſubito poſſet extinguē. vñ ſubdit. ſi dixerit. ſ. deus. ad eū. ſ. ad hoīeꝫ ꝯterēdū. coꝛ ſuū. ſi. uoluntatē ſuā. ſpm ſuū. ſi. aiaꝫ eius. flatū. ſi. corporalē vitā: ex aīa ſubſecutā ad ſe traheē. i. ad eum. ſ. ſua vtute a coꝛpe ſepans: ſꝫ illud Eccl. ultio. Et ſpūs reuertet ad dñm qui dedit illū. ablato aūt ſpū diuinitꝰ hoīs dato ꝯñs eſt: ut carnalis vita deficiat. vñ ſubdit deficiet oīs caro ſil. ſi. ſpēs carnis ceſſabit ulteriꝰ in ſua cōponētia reſoluet. vñ ſubdit. ⁊ hō in cinerē reuertetur. ſꝫ illud ꝑs. Auferes ſpm eoꝝ ⁊ deficient: ⁊ in pulverē ſuū reuertent. Puluerē aūt inqātuꝫ caro reſoluit cinerē noiat: uel q: apd antiquos corpa mortuoꝝ igne cōbuſta reſoluebant in cineres: uel q: ea in que corpus mortuū reſoluit. ſūt quedā reliqe corporalis nālis caloris: q in humano coꝛpe vigebat. q: g̊ tā facile eſt deo ſi uelit in cinerē redigē totū genꝰ hūanū. ex ipſa hoium ꝯſeruatiōe appet ꝙ ad eos violētia iniuſta non utit. q: g̊ elīud putauit ꝑdictas rōnes eē ſufficiētes: ad earū ꝯſiderationē iob iuitat cū ſbdit. ſi ergo hēs itellectū. ut. ſ. vim mearū rōnū ꝑcipe poſſis. audi qđ dī. ſ. iteriorībꝰ auribꝰ. et. ſiteriori attētione. auſculta vocē eloquij mei. ut. ſ. iuſtitiā dīni iudicij cognoſcas. ad qđ ēt eū iducit ex ꝓprio piculo, uſ utilitate cū ſbdit. nunqd qui nō amat iudiciū ſanari pōt. q.d. tu qui ſanari idiges qſi multis iſirmitatibꝰ oppſſus h̄ ꝯſeq nō potes niſi ames dinū iudiciū. iprobat aūt eiꝰ ſniam quā eē putabat de iuſtitia diuini iudicij per multa euidētia iudicia dine iuſtitie: vñ ſbdit ⁊ quō tu eū. ſ. deū. qui iuſtꝰ eſt. ut. ſ. per mlta apparet iterim. itātū ꝯdēnas. ut. ſ. eū dicas iudicij ſbuerſorē. ad cōmēdationē aūt diuine iuſtitie primo aſſumit ꝙ potētū ꝑſonas deꝰ nō accipit: ſed eos arguit ⁊ punit pro ſuis pctis: iter ptātes aūt humanas ꝑcellit regia dignitas. ⁊ quātū ad hoc ꝑmo dicit. qui. ſ. deꝰ

⌊ dicit regi apoſtata. ⌋ i. non ueret regẽ arguẽ de apo-
ſtaſia ꝓprie ꝑfectiõis qua ꝓfitet ſe iuſtitiã ſuaturũ. 2m
aũt locũ tenẽt duces exercituũ de qb⁹ ſubdit. ⌊ q uocat
duces impios. ⌋ q.d. non timet eos de crudelitate ar-
guẽ. Tertio loco ponit rectores ciuitatũ cum ſubdit.
⌊ qui nõ accipit ꝑſonas ꝑncipuꝫ. ⌋ ḡn. ſ. eos arguat ⁊
iudicet pro peccatis. Quarto aũt loco tangit eos qui
nõ hñt legitimã ſꝫ uſurpatã ꝑtãtem. ſ. tyrãnos: ⁊ quã-
tũ ad id ſbdit. ⌊ nec cogñuit. ⌋ i. approbauit. ⌊ tyrãnũ ⌋
ſ. deſtruẽdo. ⌊ cũ diſceptaret. ⌋ ſ. tyrãn⁹. ⌊ ꝯtra paupe-
rẽ. ⌋ q.d. nõ fauit potẽtib⁹ ꝯtra ipotẽtes quo ad eius
iuſtitiã ꝑtinet: ⁊ qre eis nõ deferat ſubdit. ⌊ opus eniꝫ
manuũ ei⁹ ſũt vniuerſi. ⌋ ſ. tã magni qꝫ parui: ⁊ ideo
ꝑuos nõ deſpicit: ſꝫ amat: ſic ſua opa nec potentes ti-
met: cũ ſint ſue ꝑtãti ſubiecti. ⁊ ne crederet aliqs ꝙ po-
tẽtes deus ſolũ arguẽt nõ aũt eos ulteri⁹ puniret ſub-
dit de eorũ duplici pena. ¶ Pͦ qdẽ de morte ex ipro-
uiſo eis ſuꝑueniẽte. vñ ſubdit. ⌊ ſubito morient. ⌋ ſm
illõ Iſa. 30. Subito dũ nõ ſꝑat ueniet ꝯtritio ei⁹. ſi eni
ꝯſueto mõ eis mors expectata ſuꝑueniret nõ iputare-
tur hoc diuio iudicio: ſꝫ iferiorib⁹ cãis. ¶ 2o ponit pe-
nã rebellionis ſubditoꝝ ꝑ quã ꝑtãteꝫ amittũt. vñ ſub-
dit. ⌊ ⁊ in media nocte turbabunt ꝑpli. ⌋ i. ꝑpli regi-
bus ⁊ ꝑncipib⁹ ſubiecti. Subito curuabũtur ex aliq
occulta machinatiõe: ad hoc ꝙ ꝑncipes ſuos deſerãt
vñ ſubdit. ⌊ ⁊ ꝑtrãſibũt. ⌋ ſ. dñiꝫ cõmutãtes. ⌊ ⁊ au-
ferent. ⌋ i. deponẽt a dño: ul' ẽt occidẽt. ⌊ violentũ. ⌋
i. eũ q ſpreta iuſtitia violẽtiã ſubditis iferebat. ⌊ abſqꝫ
manu. ⌋ ſ. armatoꝝ. Cũ eni aliqs ꝑnceps ab extrane-
is aufert regrit ꝙ hẽant manũ armatã ꝯtra ipꝫ. ſꝫ qñ
ſubditi in qbus erat tota ei⁹ potẽtia ſubito eũ deſerũt
videt auferri ſine manu: qꝫuis ⁊ hoc poſſit referri ad
penã ꝑploꝝ: ſꝫ ꝑmũ melius eſt q2 nũc agit de iuſtitia
quã de⁹ exercet in magnos. poſtea aũt dicet de iuſti-
tia quã exercet in ꝑplos. ut aũt hi⁹ pene ex diuino iu-
dicio ꝑuenire credant: ſubdit. ⌊ oculi eni ei⁹. ⌋ i. ꝓſpe-
ctus diuie ꝓuidẽtie. ⌊ eſt ſuꝑ vias hoiuꝫ. ⌋ i. ſuꝑ ope-
ra eoꝝ: ⁊ ut exꝑmat deũ ſingularit' oĩa ꝑticularia opa
hũanoꝝ cognoſcẽ ſubdit. ⌊ ⁊ oẽs greſſus eoꝝ. ⌋ i. oẽs
ꝓceſſus opationũ humanaꝝ. ⌊ ꝯſiderat. ⌋ ſ. diſtincte:
nõ ſolũ in gñali. poſſet aũt aliqs credẽ ꝙ q2 deus lux
eſt. ipii aũt in tenebris ſũt ꝙ occultent a deo. Sꝫ hoc
excludit ſubdẽs. ⌊ nõ ſũt tenebre. ⌋ ſ. ignorãtie. ⌊ ⁊ nõ
eſt vmbra mortis. ⌋ i. obſcuritas culpe ducẽs ad mor-
teꝫ. ⌊ ut abſcõdant ibi qui opant iniqtatẽ. ⌋ q.d. ſicut
ipſi cognoſcẽ deũ nolũt: ita de⁹ eos nõ cognoſcat. dici-
tur tñ eos ignorare reprobãdo. ⁊ q2 dixerat principes
pro ſuis pctis ſubito mori ⁊ auferri: qd videt eẽ irre-
mediabilis pena. hui⁹ rõnẽ oñdit ꝯſequent ex h' ꝙ ex
quo deus hoiẽ iudicat pro ſuis pctis: ſubito mori: ⁊
finalr cõdẽnandũ nõ dat hoi facultas ut ulteri⁹ in iu-
dicio deueniat cũ deo: ⁊ hoc eſt qd ſbdit. ⌊ neqꝫ eniꝫ
ultra. ⌋ ſ. poſtqꝫ deus iudicat eũ ꝯdẽnandũ. ⌊ in hois
ꝑtãte eſt: ut ueniat ad eũ in iudiciũ. ⌋ q.d. deus ſit ꝑꝑ
eũ ſuũ iudiciũ retracturus: ⁊ hoc ꝑcipue videbat di-
cere ꝯtra iob qui poſtqꝫ ꝯdẽnatus erat ad penã: ſuꝑ
23. dixerat. Ueniat uſqꝫ ad ſolium eius: ponam coraꝫ
eo iudicium.

Lectio. II.

Conteret multos inumerabiles ⁊ ſta-
re faciet alios pro eis. Nouit enim
opa eoꝝ: ⁊ idcirco iducet noctem: ⁊
ꝯterent: qſi ipios ꝑcuſſerit eos in lo-
co videtiũ: qui qſi de induſtria receſſerũt ab
eo: ⁊ oẽs vias ei⁹ itelligẽ noluerũt: ut ꝑueni-
re faceret ad eũ clamorẽ egeni: ⁊ audiret uo-
ceꝫ pauperũ. Ipſo eni ꝯcedẽte paceꝫ: qs eſt
qui ꝯdẽnet. Ex quo abſcõderit vultũ: qs eſt
qui ꝯtẽplet eũ. Et ſuꝑ gẽtes ⁊ ſuꝑ oẽs hoies
qui regnare facit hoieꝫ hypocritã: ꝑꝑ pctã
ꝑpli: q2 ergo ego locut⁹ ſũ ad deũ: te quoqꝫ
nõ ꝓhibebo. Si erraui tu doce me. Si iniq-
tatẽ locut⁹ ſũ: ultra nõ addã. Nũqd a te de⁹
expetit eã: q2 diſplicuit tibi. Tu eniꝫ cepiſti
loq: ⁊ nõ ego. Qd ſiqd noſti meli⁹ loquere.
Uiri itelligẽtes loquant mihi: ⁊ vir ſapiens
audiat me. Iob aũt ſtulte locut⁹ eſt ⁊ vba il-
lius nõ ſonãt diſciplinã. Pater mi ꝓbetur
iob uſqꝫ ad finẽ. Ne deſinas ab hoie iniqui-
tatis: qui addidit ſuꝑ pctã ſua blaſſemiã. In-
ter nos interim ꝯſtringat: ⁊ tunc ad iudiciũ
prouocet ſermonibus ſuis deum.

¶ Duo ſunt ꝑꝑ que hoies maxie ſolẽt a iuſtitia declina-
re. Quoꝝ primũ eſt q2 deferunt magnatib⁹. 2m eſt q2
deferũt mltitudini ꝯtra iuſtitiã. Oñderat aũt ſuꝑ ꝑfe-
ctionẽ diuine iuſtitie: ꝙ nec ẽt mltitudini peccãtiũ de-
fert. vñ dicit. ⌊ ꝯteret multos. ⌋ ſ. pctõres eos occiden-
do uel alr puniẽdo. ⁊ ne credat uſqꝫ ad aliquã certaꝫ
quãtitatẽ multitudinis ꝓcedẽ diuinã iuſtitiã ⁊ non ul-
tra ſubdit. ⌊ ⁊ inũabiles. ⌋ q.d. certo nũo cõprehendi
nõ pñt illi quos ꝑꝑ pctã dei iuſtitia ꝯterit. ſed ne ex h'
deꝑire credat humani gñis ſtat⁹ ſubdit. ⌊ ⁊ ſtare faci-
et alios pro eis. ⌋ q. ſ. qbuſdã moriẽtib⁹ alij ſuccedũt:
⁊ qbuſdã a ꝓſꝑitate decedẽtibus alij ſubleuant: ut ſic
quodãmõ vniformitas i gñe hũano appeat. ſolet aũt
ꝯtingẽ ꝙ qñ ſũt multi puniẽdi nõ pñt iudices ſingulo-
rũ cãs diligẽter ꝑſcrutari: ſꝫ ne hoc de deo credatur
ſubdit. ⌊ nouit eni opa eoꝝ. ⌋ qd. ſ. vnuſqſqꝫ mereat:
⁊ iõ ſingulis ſm ſua merita retribuit. vñ ſubdit. ⌊ id-
circo inducet noctẽ. ⌋ i. ſubitã ⁊ inopinatã aduerſita-
teꝫ. ⌊ ⁊ ꝯterent. ⌋ ſ. ex iprouiſo. qre aũt in nocte oppi-
mant. oñdit ex hoc ꝙ cũ ipſi poſſent videẽ illud qd eis
expediebat: hoc ꝯtẽpſerũt. ⁊ iõ iuſtũ eſt ut nõ det eis
facultas ꝓuidẽdi ſuꝑueniẽtia mala ad cauedum: ⁊ h'
eſt qd ſbdit. ⌊ qſi ipios. ⌋ i. pietatis notitiã reſpuẽtes.
⌊ ꝑcuſſit eos. ⌋ ſ. exiſtẽtes. ⌊ i loco videtiũ. ⌋ i. in ſtatu
in quo videẽ poterãt: tuꝫ ꝑ nãleꝫ rõneꝫ: tũ ꝑ ſacrã do-
ctrinã qd eẽt faciendũ ⁊ qd eẽt vitãduꝫ: ſꝫ hoc ipſi re-
ſpuerũt. vñ ſubdit. ⌊ qui qſi de induſtria receſſerũt ab
eo. ⌋ ſ. deo peccantes ex certa malitia. vñ ponit ꝯñter
in eis ignorãtiã affectatã cũ ſubdit. ⌊ ⁊ oẽs vias ei⁹. ⌋
i. mãdata dei. ⌊ itelligẽ noluerũt. ⌋ ⁊ ſic pꝫ: ꝙ ꝑꝑ igno-
rãtiaꝫ nõ excuſant: ſꝫ magis dãnabiles reddunt. effe-
ctũ aũt huius malitie affectate oñdit ſubdẽs. ⌊ ut ꝑ-
uenire faceret ad eũ clamorẽ egeni. ⌋ q.d. intãtũ oſtẽ-
dũt ſe viarũ dei ignaros: ut paupes opꝑmerẽt: quos
deus exaudit. vñ ſicut nõ exhorrẽt pauperũ oppſſio-
nẽ ita nõ timẽt dei indignationẽ. vñ ſbdit. ⌊ ⁊ audiret
uocẽ pauperũ. ⌋ q.d. paruipendunt ꝙ de⁹ uolũtateꝫ
ſuã adhibet ad paupes exaudiẽdũ. ⁊ q2 multitudinis
ꝯtritionẽ attribuerat iudicio diuino: poſſet aũt aliqs
credẽ hoc ꝑuenire nõ ex diuino iudicio: ꝙ aliq multi-
tudo ꝯterit ⁊ alia ꝓſpat: ſꝫ per alicui⁹ potẽtis ꝑncipis
aut gubnationẽ aut ipugnationẽ: iõ ad hoc excluden-
dũ ſbdit. ⌊ ipſo eni ꝯcedẽte pacẽ qs eſt qui ꝯdẽnet. ⌋
q.d. iõ dico ꝙ ipſe eſt qui ꝯterit mltos ⁊ inũabiles. q2

ſi ipſe uellet eis pacē tēporalis ꝓſperitatis concedē: nullus poſſet mltitudinē ꝯdēnare: ⁊ eōrio ſi ipſe ꝯdēnare intēdit: nullus eſt qui poſſit pacē ꝓbere. vñ ſubdit. ⌊ ex quo abſcōdit. ⌋ſ. faciē ſuā ſbtrahēdo. ſ. ſue cōſolatiōis pſentiā. ⌊ qs eſt q ꝯtēplet eū. ⌋i. qui poſſit ineū ꝯſolatiōnē īuenire: qſi eius pulchritudinē vidēdo. Eſt aūt ⁊ alia pena mltitudinis ꝑter ꝯtritionē: qua. ſ. affligit tyrānoꝝ dñio: ⁊ quātū ad hāc penam ſubdit. ⌊ ⁊ ſup gētes: ⁊ ſup oēs hoīes. ⌋q. d. nō ſolum in vna gēte iudiciū ſuū exercet per ꝯtritionē uel tyrānoꝝ pſſionē: ſ; ēt in oēs hoīes: ⁊ ſubdit de tyrānoꝝ oppſſione. ⌊ qui regnare facit hoīez hypocritā pp pctā populi. ⌋qui. ſ. ex ei⁹ regimīe affligit: in quo videt rñdē qōni quā iob ꝓpoſuerat ſup. 21. qre ipij viuunt ⁊ cōfortati ſunt: ſublimatiq; diuitijs. hoc eni eē aſſerit: nō pp eoꝝ merita: ſic ibidē iob ꝓbauerat: ſ; pp aliorū demerita: qui ex eoꝝ ꝓſperitate puniunt. ſic g manifeſtata iuſtitia dei ex iudicijs: que exercet i ꝓncipes ⁊ i multitudinē dat locū rñdendi. vñ ſubdit. ⌊ q; g ego locutus ſu; ad deū. ⌋i. ad ea que ad dei honorē ſpectant. ⌊ te quoq; nō ꝓhibebo. ⌋dans. ſ. tibi locū rñdendi: ⁊ ad qd debeat ſua rñſio tendere: oñdit ſbdēs. ⌊ ſi erraui. ⌋ſ. ſic alijs amicis tuis īpoſuiſti. ſ. ꝙ eēnt cultores ꝑſonaꝝ dogmatū. ⌊ tu doce me. ⌋ſ. vitatē tuā: ut poſſim ab hoc errore libari. pōt aūt aliqs in loquēdo deficē: nō ſolū errādo ꝯ vitatē doctrine: ſ; ēt in pticulari iudicio deficiēdo ꝯtra vitatē iuſtitie. vñ ſubdit. ⌊ ſi inigtatē locut⁹ ſu; ultra nō addā. ⌋oñdēs. ſ. correctioni ſe paratū: ⁊ q; extimabat ꝙ iob ꝯtra eū grauit turbaret. ꝯñter oñdit eius turbationē eē iniuſtā ſubdēs. ⌊ nūgd a te deus expetit eā. ⌋q. d. ēt dato ꝙ ſim inigtatē locut⁹: tu pro eo nō debes rñdere. vñ nō debes ꝓ hoc turbari. vñ ſbdit. ⌊ q; diſplicuit tibi. ⌋ſ. ꝓ inordiatā aī turbationē. oñdit aūt ꝯñter 2° ꝙ nō o; ide grauiter turbari. q; ipſe iob vba iceperat dicēs. Pereat dies ⁊c. ex qb⁹ tota diſputatio hūit ortū. vñ dic. tu eni cepiſti loq ⁊ nō ego. 3° oñdit eū nō debē grauit turbari q; ipe ēt hēt facultatē dicēdi qō ſibi placueit. vnde ſbdit. ⌊ ꝙ ſi quid noſti melius. ⌋ſ. q; ego dixerim. ⌊ loquere. ⌋ſ. oñdendo errorē uel inigtatē meā. ⁊ ne videret hoc dixiſſe qſi dubitans de ſua iuſtitia ex ueritate ſuoꝝ verboꝝ: intēdit aſſerē ꝯñter iob in ſapia ⁊ itellectu deficē. ⁊ pp hoc reputabat eū indignū ſua diſputatione: cui⁹ vna ps ꝑtinet ad opponentē: in qua maxime reqrit acumen itellect⁹ ad ineniendum rōnales vias ad ꝓpoſitū oñdendū. vñ ſubdit. ⌊ viri intelligētes loquant mihi. ⌋ſ. mihi obijcientes. Altera vō ps diſputationis ꝑtinet ad rñdentē: in quo maxie reqrit ſapia, vñ bñ iudicet de ſubauditis. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ vir ſapiēs audiat me. ⌋ſ. opponentē patus ad rñdendu;. Horū aūt defectū in iob ex ei⁹ vbis collegerat. vñ ſbdit. ⌊ iob aūt ſtulte. ⌋i. ꝯtra ſapia;. ⌊ locut⁹ eſt. ⌋quātu;. ſ. ad hoc ꝙ reputabat eū aliqd dixiſſe cōtra rectitudinē diuini iudicij. ⌊ ⁊ vba illius nō ſonāt diſciplina;. ⌋que. ſ. ꝑtinet ad ordinatā intelligētiā: ⁊ h⁹ videt retuliſſe ad hoc ꝙ iob ſe iuſtū aſſerebat: ⁊ q; iob iſtos defect⁹ in ſe nō recognoſcebat. Cōuertit eliud uerba ſua ad deū poſtulans ut iob ſuos defectus recognoſceret. vñ ſbdit. ⌊ pater mi. ⌋i. o de⁹ quē patrē reputo pp reuerentiā quā ad te hēo. iuſtitiā tuā ubiq; defendens. ⌊ ꝓbet iob. ⌋i. oñdat ſibi per flagella ſuus defectus. ⌊ uſq; ad finē. ⌋i. quouſq; recogſcat ſe iniuſtu;: uel ⌊ uſq; ad finē. ⌋i. uſq; ad mortē. ⁊ hi⁹ petitiōis iuſtitiā oñdit ſubdēs. ⌊ ne deſinas ab hoīe inigtatis. ⌋q. d. inigtas ſua hoc meret: ut flagella nō ceſſent. ⁊ ad maiorē exaggerationē ſubdit. ⌊ qui ſup pctā ſua. ⌋ſ. ꝓterita pro qbus flagellat⁹ eſt. ⌊ addit blaſphemiā. ⌋in ſ. ſe iuſtū. deū vō aſſerat iniuſtu;: pro quo exoptat ei. Primo qdē penā in pñti. vñ ſubdit. ⌊ inter nos interim ꝯſtringat. ⌋ſ. aduerſitatib⁹. Scdo aūt inuit penā futurā. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ tunc. ⌋ſ. iā tpalr afflict⁹. ⌊ ad iudiciū. ⌋ſ. future ultiōis. ⌊ ꝓuocet ſmōib⁹ ſuis deū. ⌋qbus. ſ. ꝯtra eū blaſphemat. Capm. 35m. Lcō. I.

Igitur eliu hec rurſum locut⁹ eſt. Nūgd equa videt tibi tua cogitatio: ut diceres iuſtior deo ſu;. Dixiſti eni. Nō tibi placet qō rectū eſt: uel qd tibi ꝓderit ſi ego peccauero. Itaq; ego rñdebo ſmōib⁹ tuis: ⁊ amicis tuis tecū. Suſpice celū ⁊ ituere: ⁊ ꝯtēplare ethera ꝙ altior te ſit. Si peccaueris: qd ei nocebis. Et ſi multiplicate fuerint inigtates tue qd facies ꝯtra eū. Porro ſi iuſte egeris: qd donabis ei: aut qd de manu tua accipiet. Homini qui ſilis tui eſt nocebit ipietas tua: ⁊ filiū hoīs adiuuabit iuſtitia tua. Propter multitudinē calūniatoꝝ clamabūt ⁊ eiulabūt pp vim brachij tyrānoꝝ. Et nō dixit ubi eſt de⁹ qui fecit me qui dedit carmina in nocte. Qui docet nos ſup iumēta terre: ⁊ ſup uolucres celi erudit nos. Ibi clamabūt: ⁊ nō exaudiet pp ſuperbiā maloꝝ. Nō ergo fruſtra audiet deus: ⁊ oipotēs cās ſinguloꝝ intuebit. Etiā cū dixeris: nō ꝯſiderat iudicare corā illo ⁊ expecta eū. Nūc eni nō infert furorē ſuū: neculciſcitur ſcelus ualde. Ergo iob fruſtra aperit os ſuū: ⁊ abſq; ſcia uerba multiplicat.

Poſtq; eliud iprobauerat vba iob quātū ad hoc ꝙ ſic ipſe eſtimabat ipoſuerat inigtatē diuino iudicio. hic itendit iprobare vba eius quātū ad h⁹ qō dixerat ſe eſſe iuſtū. vñ di. ⌊ igit eliud hoc rurſū locut⁹ eſt. ⌋interrupto. ſ. ſmone: expectans ſi iob rñderet: quo nō rñdente: iterato ſmonē aſſumpſit dicēs. ⌊ nungd equa videt tibi tua cogitatio: ut diceres iuſtior deo ſum. ⌋hoc qdē nunq; dixerat: nec eliud ei iponit ꝙ vba ꝓtuliſſet: ſed ꝙ vba que ꝓtulit ex hac cogitatiōe ꝓuenirēt. vñ ſignāter fecit de cogitatione mētionē. ex qb⁹ aūt vbis hāc cogitationē eu; hūiſſe eliud oñdit ſubdēs. ⌊ dixiſti eni; nō tibi placet qō rectū eſt. ⌋alia lrā hēt qō rectū eſt. ⌊ uel qd tibi ꝓdeſt ſi ego peccauero. ⌋hec duo vba in pmiſſis iob vbis nunq; iueniunt: ſ; ꝓmū horū. ſ. ꝙ deo non placeat qō bonū eſt. videt accipe ab eo qō iob ſup. x. dixerat. Si ipi⁹ fuero ue mihi eſt: ſi iuſtus nō leuabo caput. qō iob dixerat ad ſignādū: ꝙ tpalib⁹ penis iuſti piter ⁊ iniuſti affligunt: ſ; eliud hoc iterptabat eē dictū: qſi deo hoīs iuſtitia nō placeret. h⁹ vō qō ſcdo ꝓponit: qd tibi ꝓdeſt ſi ego peccauero. nunq; legit iob dixiſſe: ſ; h⁹ accipe uoluit ex hoc ꝙ idē iob dixerat: ſi peccaui ⁊ ad horā pepciſti mihi: cur ab inigtate mea mundū me eē nō pateris. qō iob dixerat ad oñdēdū: ꝙ ꝓſperitas tpalis nō ſemp inocentiā comitat. Alioquin ipſe ꝓſperitatis tpe inocens fuerit dimiſſis ſibi pctis: nec erat rō qre poſt peccatoꝝ remiſſionē; itera

to a deo pctis mūdaret. Sz eliud ad hanc sniam hec ỽba retorsit: q̄si iob putauerit pctm̄ suū: aut penā pcti deū induxisse pp suā utilitatē. Ex hijs aūt duobꝰ .s. ꝙ deo nō placeret qđ bonū est: ꝛ qđ ipse utile sibi reputaret pctm̄ seq videret: ꝙ iob iustior deo esset: cū de se sup̄ dixerit: ꝙ displicuerint ei mala ꝛ placuerit bona. Cōcludit āt ex p̄missis pp eoꝝ absurditatē se cōpelli ad rn̄dendū. vn̄ dicit. Itaqꝫ ego rn̄debo ſmonibus tuis: ꝛ amicis tuis tecū. qui .s. te talia dicētē ꝯuincere nō poterūt. ꝛ icipit ab eo qđ ultio dictū est. ondēs ꝙ deꝰ nō pōt iuuari nec ledi ex opibus nr̄is bonis ul' malis: ꝛ hoc pp eiꝰ sublimitatē: quā p̄mo ꝑponit dicēs. suspice. i. sursū inspice. celuz. qđ .s. est sedes dei. ꝛ ituē. s. visu. ꝛ ꝯtēplare. s. mēte. ethera. i. totū supius corpus: ex cuiꝰ nō solū altitudie: sz ēt magnitudine motu ꝛ ornatu ꝯuincē potes. hoc .s. ꝙ altior te sit. itantū .s. ꝙ opa tua ei nec ꝓficē nec nocere pn̄t. vn̄ sbdit. si peccaueris. s. uel i te ul' in deū. qd ei nocebis. q.d. ex hoc detrimētū patiet. quātū autē ad pctā que cōmittunt in ꝓximū subdit. ꝛ multiplicate fuerint iniqtates tue. qbus .s. iniuste ꝓximos ledis. qd facies ꝯtra deū. q.d. in nullo ex hoc ledet. Quātū ad bona que in ꝓximū fiūt sbdit. porro si iuste egeris. s. ius suū ꝓxīs reddēs. qd donabis ei. q.d. qd ipse ex hoc lucrabit. Quātū aūt ad opa diuini cultꝰ subdit. aut qd de manu tua accipiet. s. in sacrificijs ꝛ oblatiōibꝰ. q.d. nihil ſm illud ps. Nō accipiaz de domo tua uitulos. ꝛ q: posset aliqs credē qđ ad eū nō ꝑtineret. Utrū hō ageret iuste ul' iniuste. ad hͦ excludēdū sbdit. hoī qui silis tui est nocebit ipietas tua. q.s. susceptibilis est nocumti. ꝛ filiū hoīs adiuuabit iustitia tua. q.s. auxilio iustitie idiget: pp hͦ ꝓhibet a deo ipietas: ꝛ iustitia mādat: q: deo est de hoībꝰ cura. q: ꝑ hoc ul' iuuant uel ledunt. Et ex hac fide cōtingit: ꝙ oppssi clamāt ad deū ꝯtra oppssores: quorū qdā dolose oppmūt per calūniā. vnde subdit quātuz ad hos. pp mltitudinē calūniatoꝝ clamabūt. s. ad deū qui ab eis illi oppssi sunt. qdā ỽo oppmūt manifeste per violētiā: ꝛ quātū ad hos subdit. ꝛ iurabunt pp viz brachij tyrānoꝝ. i. clamabūt ad deū pp violentiā ꝛ potētiā tyrānoꝝ. ex quo dat itelligi ꝙ nō solū deo ꝑdest ꝙ aliqs peccat: sz ei displicet ꝛ punit. alioquin frustra clamarēt oppssi. ¶ Deide ꝯuertit se ad iprobandū aliud ỽbū qđ p̄miserat. nō tibi placet qđ rectū est. qđ diuine sapie repugnaret. Qđ p̄mo qdē appet in rerū creatiōe. vn̄ dic. ꝛ nō dixit. s. iob sentiens ꝙ deo bona nō placerent. ubi est deꝰ qui fecit me. nō eni deꝰ fecit res nisi pp bonuz. vn̄ di Geñ. i. Uidit deus qđ bonum ꝛc. vn̄ manifestū est ꝙ placet deo bonū. Scđo iducit bn̄ficiū humane instructiōis quo aliq instruunt ad bonū ex reuelatiōe diuina. vn̄ sbdit. qui dedit. s. ꝑ reuelationē. carmia. humane istructiōis dogmata que ab antiqs multotiēs carminibꝰ cōprehēdebant. in nocte. i. ad lr̄az i sōnio nocturno uel in qete ꝯtēplationis: sz obscuritate visionis. non aūt erudiret hoīes ad bonū familiariter nisi bonū ei placēt. Tertio iducit infusionem ỽbis hoīs. quo bonū a malo discernimꝰ per rōnē in qua excedimus bruta. vn̄ sbdit. qui docet nos sup iumēta terre. que .s. rōne carēt. ꝛ q: antiq auiū garritꝰ ꝛ motus obſuabāt: q̄si diuinitꝰ istructarū: ac si rōnez hn̄ēt. iō ad hoc excludēdum sbdit. sup uolucres celi erudit nos. que ēt rōnē nō hn̄t: ꝛ q: odit malum: ꝛ placet ei bonū. iō oppssos clamantes audit. vn̄ subdit. illi clamabūt. s. calūniatores ꝛ tyrāni: q̄si petētes a deo desideriorꝝ suoꝝ ipletionē. ꝛ nō exaudiet. s. deꝰ. ꝛ hoc pp supbiā maloꝝ .s. hoīz ſz illud ps. Respexit in orationē humilium. ꝛ ne crederet aliqs deū indifferenter oēs exaudire subdit. non ergo frustra. i. sine rōne exaudiet deus. q: .s. iustissima rōne hos exaudit ꝛ nō illos. vn̄ subdit. ꝛ oipotēs singuloꝝ cās intuebitur. ut .s. dignos exaudiet nō idignos. maxie autē videt ꝙ deus singuloꝝ cās non videat. ex hoc qn̄ꝙ ipij ꝓsperant: sz ad hoc excludēdū subdit. etiā cuz dixeris. i. corde tuo cogitaueris. nō ꝯsiderat. i. deꝰ facta hoīz. iudicare corā illo. i. ꝑparare: ut iudiciuz eius suscipias. ꝛ expecta eū. s. in futurū iudicantez. Et si hic nō puniat: tardat eni ut in futuro grauiꝰ condēnet. vn̄ subdit. nūc eni. i. in p̄nti vita. nō infert furorē suū. i. magnitudinē pene. nec ulciscit scelus ualde. i. nō punit in p̄nti ſz ꝙ exigit grauitas culpe. q: pene p̄ntis vite sūt ad correctionē. ꝛ iō illi quos correctione indignos iudicat future dānationi reſuat. ꝛ hec est alia rō: qre ipij in hoc mūdo ꝓsperant. in quo ꝯcordat cū opiniōe iob. Sz q: eiꝰ ỽba praue itellexerat. iō ea rephendit ꝯcludēs. ergo frustra iob i. sine cā. apit os suū. q̄si plixitatē ſmonis in eo rephendēs. absqꝫ scia. ỽba multiplicat in quo arguit in ipso ignorātiā ꝛ loqcitatē inutilē. Capm. 36m. Lcō. i.

Addēs quoqꝫ eliu hec locutꝰ est. Sustine me paululū: ꝛ indicabo tibi. Adhuc eni hēo qđ pro deo loqr. Repetā sciaz meā a principio: ꝛ opatorē meū ꝓbabo iustū Uere eni absqꝫ mēdacio ſmones mei: ꝛ ꝑfecta scia ꝓbabit tibi. Deꝰ potētes non abijcit cū ꝛ ipse sit potēs: sz nō saluat ipios: ꝛ iudiciū pauperibꝰ tribuit. Nō auferet a iusto oclos suos: ꝛ reges in solio collocat in ꝑpetuū: ꝛ illic erigunt. Et si fuerit in cathenis ꝛ vinciant funibꝰ paupertatis: idicabit eis opa eoꝝ ꝛ scelera eoꝝ: q: violēti fuerūt. Reuelabit quoqꝫ aurē eoꝝ ut corripiat: ꝛ loquet ut reuertant ab iniquitate. Si audierit ꝛ obseruauerint cōplebūt dies suos in bono: ꝛ annos suos in glīa. Si aūt nō audierint trāsibūt ꝑ gladiū ꝛ ꝯsument in stultitia. Simulatores ꝛ calidi ꝓuocāt iraz dei: neqꝫ clamabunt cū vincti fuerint. Morient in tēpestate aīa eoꝝ: ꝛ vita eoꝝ inter effeminatos. Eripiet de angustia sua pauperē ꝛ reuelabit in tribulatiōe aurē eiꝰ. Igit saluabit te de ore angusto latissime: ꝛ nō hn̄te fundamētū sbter se. Requies aūt mēse tue erit plena pinguedine. Causa tua q̄si ipij iudicata est: cāz iudiciumqꝫ recipies. Nō te ergo supet ira ut aliquē opprimas: nec multitudo donoꝝ incli net te. Depone magnitudinē tuā absqꝫ tribulatione ꝛ oēs robustos fortitudine. Ne ꝓtrahas noctē: ut ascēdant populi pro eis. Caue ne declines ad iniquitatē. Hanc eniz cepisti sequi post miseriam.

Premiserat eliud sup duo in ỽbis iob cōtra que disputare itendebat.

Pꝛio qꝛ dixit ſe eẽ iuſtũ: ⁊ ꝙ deo ipoſuerat iniqtatem
iudicij: ꝓut eliud v̾ba iob iterpꝛetat⁹ fuerat: ⁊ contra
hec duo eliud in ſupiorib⁹ iã diſputauerat: nũc itera/
to per aliã viã ꝯtra eandẽ diſputare intẽdit. vñ dicit.
⌊ addẽs quoqꝫ eliud. ⌋ſ. ſubſequẽtes rõnes ad p̃miſ/
ſas. ⌊ hec locut⁹ eſt. ⌋ſ. que ſequunt. inter que pꝛio eũ
ad attẽtionẽ excitat. ⌊ ſuſtine me paululũ. ⌋qꝛ. ſ. breui
ter ſub vna rñſione ꝯtra duo p̃miſſa diſputare inten
dit. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ indicabo tibi. ⌋ſ. v̾itatez rei de qua
agit. ⁊ ne videat ſupfluus. q. ſ. hoc iã ſupꝛa oñdiſſe vi
debat: qꝺ uolebat ſubdit. ⌊ adhuc eni hẽo qꝺ ꝓ deo
loqr. ⌋q. d. adhuc mihi alie ſuppetũt rõnes: qb⁹ eqta
tẽ diuine iuſtitie defendã. ⁊ qꝛ ꝯtra utrũqꝫ p̃miſſoꝝ
iterato itẽdit rõnes iducẽ. ſꝫdit. ⌊ repetã ſciaz meã a
p̃n°. ⌋q. d. ꝯ totũ id qꝺ eſt dcm̃ iterato ſꝫ meã ſnĩaz
rõnes adducã: ⁊ ꝙ hi⁹ rei ſit debitoꝛ ſꝫdit. ⌊ ⁊ opatorẽ
meũ. ⌋i. deũ q me fecit. ⌊ ꝓbabo iuſtũ. ⌋excludens. ſ.
iniqtatẽ ab ei⁹ iudicio quã tu iob ei iponẽ videris: ut
te aſſeras iuſtũ. ⁊ ne aliqs dicẽt: ꝙ ea que dictur⁹ erat:
nõ ex uera ſcia: ſꝫ ex falſa opiniõe ꝓcedebant ſubdit.
⌊ uere eni abſqꝫ mẽdacio ſmones mei. ⌋q. d. nõ ſũ di
cturus niſi uera que recte ſcie ꝯueniũt. vñ ſubdit. ⌊ ⁊
ꝑfecta ſcia ꝓbabit tibi. ⌋i. ꝓbatiões ſequẽtes tibi cõ
cludẽt ex hijs que vident ꝑtinẽ ad ꝑfectã ſcientiam.
❡ Hijs igit q̃ſi ꝓemialit p̃miſſis icipit diſputare ſup
p̃miſſis v̾bis que iob iponebat. Et p̃mo ꝯtra hoc qꝺ
iob dixerat ſe eẽ iuſtũ. ad qꝺ excludẽdũ hoc mõ ꝓce/
dit. Jã ꝓſperitatis tꝑe magne ꝑtãtis erat. ꝯtigit autez
qñqꝫ ꝙ aliq potẽtes ꝑſequunt: uel ꝑꝑ inuidiã: uel ꝑꝑ
timorẽ quo timẽt ne ab eis per potẽtiã opp̃mant. qꝺ
qdẽ ꝓpꝛie eſt ipotentũ: qui ⁊ potẽtib⁹ inuidẽt ⁊ coꝝ
opp̃ſſionib⁹ timẽt: ſꝫ hoc de deo dici non põt qui eſt
in potẽtia excellẽs. vñ ſubdit. ⌊ Deus potẽtes nõ abij
cit cũ ipſe ſit potẽs. ⌋ Ex quo dat intelligi ꝙ de⁹ nihil
in hoĩe odit: i quo ei aſſĩlatur. Quia cũ de⁹ ſit ipa eẽn
tia bonitatis: nõ põt eſſe ꝙ aliqd ſimilet ei niſi in bo/
no. ex quo pꝫ ꝙ de⁹ nõ ꝑſeqt aliquos qꝛ ſunt potẽtes:
ſꝫ qꝛ in eis qñqꝫ inuenit iniqtas: ⁊ pꝛo hac puniũtur a
deo. vñ ſꝫdit. ⌊ ſꝫ nõ ſaluat ipios. ⌋i. dãnat eos. ⁊ cãz
dãnationis oñdit ſubdẽs. ⌊ Et iudiciũ paupibus tri/
buit. ⌋i. iudiciũ facit de potẽtib⁹ iniqs paupib⁹ q ab
eis ſunt opp̃ſſi. Nõ aũt ꝑꝑ potentiã deſiſtit a ſubuen
tiõe iuſtoꝝ. vñ ſubdit. ⌊ nõ aufert a iuſto. ⌋ſ. hoĩe etiã
potẽte. ⌊ oculos ſuos. ⌋i. ꝓſpectũ ſue benignitatis ⁊
miſicoꝛdie ſꝫ illud p̃s. Oculi dñi ſup iuſtos. ⁊ ꝙ a po/
tẽtib⁹ ſi ſunt iuſti nõ auferat ſuã miſicoꝛdiam manife
ſtat per bñficia que potẽtib⁹ ꝯfert. Pꝛimo qdẽ ſtabi/
liẽdo ꝑtãtez eoꝝ. vñ ſꝫdit. ⌊ ⁊ reges in ſolio collocat
i ꝑpetuũ. ⌋ſ. ſi fuerit iuſti. Scđo qꝛ eos ꝓmouet i ma
ius. vñ ſꝫdit. ⌊ ⁊ illic. ⌋ſ. in ſolio collocati. ⌊ erigunt. ⌋
i. ad maiora exaltant: dñ. ſ. de⁹ eis ⁊ potẽtiã ⁊ diuitias
auget. Tertio ꝑ hoc ꝙ ẽt ſi puniti fuerint ꝑꝑ pctã mi
ſeret eoꝝ ſi penitẽ uoluerit. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ ſi fuerit. ⌋ſ.
reges. ⌊ i cathenis. ⌋ ⁊ i carcerẽ poſiti. ⌊ ⁊ viciant. ⌋i.
ligent. ⌊ funib⁹ pauꝑtatis. ⌋i. ſi in carcerẽ poſiti pauꝑ
tatẽ patiant que eſt quoddã vinculũ: quo hoĩes ligã/
tur ne opa ſua poſſint iplere. ⁊ iſuper multis miſijs
aſtringunt. ⁊ tñ eis ſic in miſijs cõſtitutis pꝛio qdem
de⁹ hoc bñficiũ ꝯfert ꝙ eos recognoſcẽ facit pꝛiſtina
pctã; ꝓ qb⁹ pũiti ſt. vñ ſꝫdit. ⌊ idicabit eis opa eoꝝ. ⌋
i. faciet ut cog̊ſcãt ea que fecerũt eẽ iniuſta. vñ ſꝫdit.
⌊ ⁊ ſcelera eoꝝ. ⌋q. d. faciat cog̊ſcẽ ꝙ opa que fecerat
erãt ſcelerata ⁊ q̃ꝫtũ ad h̊ qꝺ peccauerit. oñdit ſꝫdẽs.
⌊ qꝛ violẽti fuerũt. ⌋h̊ eni eſt pctm̃ ꝓpꝛiũ potẽtũ: ut ſꝫ
ditis violẽtiã iferãt utẽtes ſua potẽtia q̃ſi lege iuſtitie:
nec ſolũ fac eos pctã ſua p̃terita cog̊ſcẽ: ſꝫ ẽt oñdit eis

ꝙ ꝓ ſuis pctis puniunt. vñ ſubdit. ⌊ reuelabit quoqꝫ
aurẽ eoꝝ. ⌋i. faciant ut itelligãt qꝺ eis de⁹ puniẽdo lo
quitur: ꝙ pꝛopter pctã ſua puniunt. vnde ſubdit. ⌊ ut
coꝛripiat. ⌋q. d. hic faciet eos recognoſcẽ ꝙ deus eos
puniuit ad coꝛrectionẽ: ⁊ ulteri⁹ perſuadebit eis ꝙ pe
niteãt. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ loquit. ⌋ſ. iteri⁹: uel per exterio/
rẽ admõitionẽ. ⌊ ut reuertant ab iniqtate penitẽdo ⌋
ſ. a pꝛiſtinis pctis: ⁊ hi⁹ pnĩe fructũ oñdit ſubdens. ⌊ ſi
audierint. ⌋ſ. coꝛde ꝓponẽtes. ⌊ obſuauerint. ⌋ope/
re iplentes reducẽtes ad ſtatũ p̃ſtinũ. ⌊ ⁊ ita cõplebũ
tur dies ſuos in bono. ⌋ſ. v̾tutis ul̾ ꝓſꝑitatis terrene.
⌊ ⁊ amicos ſuos in glĩa. ⌋ſ. terrena. ⌊ ſi aũt non audie/
rint. ⌋i. ſi nõ obediuerit interiori iſpiratiõi ut penite/
ant. ⌊ trãſibũt per gladiũ. ⌋i. de carcẽ educent ad occi
ſionẽ gladij. ⌊ ⁊ ꝯſument. ⌋i. deſtruent. ⌊ i ſtultitia. ⌋
i. ꝑꝑ ſtultitiã. vñ ꝯſiderãdũ eſt ꝙ eliud in hoc dicit cũ
amicis iob ꝯuenire ꝙ poſſint aduerſitates pñtes eſſe
penas pctoꝝ: ⁊ ꝙ per pnĩaz qs redit ad p̃ſtinam pꝛo/
ſperitatẽ. Hec aũt ⁊ ſi aliqñ ꝯtingat non tñ ſemꝑ ſm
opionẽ iob. Sꝫ qꝛ qñqꝫ ꝯtigit ꝙ aliq aduerſitates pa/
tiunt: quoꝝ pctã non apparẽt. ne per hoc p̃dicta eius
ſnĩa elidat interp̃tat eos ſimulatores eſſe quãtum ad
hoc ꝙ p̃tendũt iuſtitiã quã nõ hñt. ⁊ calidos inquan/
tũ. ſ. aſtutijs qbuſdã utunt: ad hoc ꝙ ſub colore iuſti/
tie iniuſtitiã faciãt: ⁊ ex hoc ipſo graui⁹ peccãt. vñ ſꝫ/
dit. ⌊ ſimulatores ⁊ calidi ꝓuocant irã dei. ⌋qꝛ. ſ. hos
deus magis deteſtat. tales ẽt nõ defacili penitẽt in pe
nis. iõ ab aduerſitate nõ liberant etiã iter flagella qꝛ
eſtimãt ſe iuſtos: ſic ab alijs laudant. vñ ſubdit. ⌊ neqꝫ
clamabũt. ⌋ſ. ad deũ miãz petẽtes. ⌊ cũ victi fuerit. ⌋
ſ. cathenis ⁊ funib⁹ pauꝑtatis: in quo dat intelligẽ ꝙ
eſtimauerat iob ſimĺatorẽ ⁊ calidũ fuiſſe. ⁊ iõ iter pe
nas pctm̃ ſuũ nõ recognoſcat: ⁊ qꝛ tales nõ penitẽt in
penis iõ ab aduerſitate nõ liberant. vñ ſubdit. ⌊ mo
rietur in tẽpeſtate aĩa eoꝝ. ⌋que. ſ. uſqꝫ ad moꝛtem di
uerſas anguſtias patiet. ⌊ ⁊ vita eoꝝ. ⌋ſ. deficiet. ⌊ iter
effemĩatos. ⌋qbus. ſ. nõ eſt v̾tus: ut ſe de manu oppꝛi
mẽtiũ libent. Recte aũt ſĩlatores effemĩatis cõparat:
qꝛ ex ꝑuitate aĩ ꝯtigit: ꝙ hoĩes ſint ſimĺatores. Eſt eni
ꝓpꝛiũ magnanimi eſſe manifeſtũ: ut dꝛ in. 4. ethico/
rũ. ⁊ qꝛ dixerat ꝙ deus potẽtibus in tribulatiõe cõſti
tutis ſubuenit. ne videat deũ dicẽ acceptorẽ ꝑſonarũ
oñdit ꝙ etiã idẽ bñficiũ paupib⁹ ꝯfert. vñ ſꝫdit. ⌊ eri
piet pauperẽ de anguſtia ſua. ⌋ſ. eũ ab aduerſitate li/
berãdo. ⁊ oꝛdinẽ libatiõis oſtẽdit ſubdẽs. ⌊ ⁊ reuela/
bit in tribulatiõe aurẽ eius. ⌋i. faciet eũ itelligẽ ꝙ pꝛo
pctis ſuis punit: ⁊ ad pnĩaz eũ iducit: ſic ⁊ ſup̃ de po/
tẽtib⁹ dicit. ea aũt que ſup̃ coĩter dixerat applicat ad
ꝑſonã iob. Et p̃mo qdẽ qꝛ dixerat ꝙ de⁹ in tribulatio
ne ſalutez affert: ⁊ paupib⁹ ⁊ potẽtib⁹. ꝯcludit ꝙ etiaz
iob hi⁹ ſalutẽ ſperare põt a deo cũ ſubdit. ⌊ iõ ſalua/
bit te de oꝛe anguſto latiſſime. ⌋i. de tribulatiõe que
eſt ſic quoddã foramẽ anguſtũ per qꝺ hõ in quãdaz
latitudinẽ diuerſarũ miſiarũ intrat. vnũ eni maluz fit
hoĩ cã diuerſoꝝ maloꝝ: ⁊ hui⁹ maloꝝ multiplicatio
ꝓcedẽ poteſt ad ifinitum: ut nunq̃ꝫ ſit ꝑuenire ad ſta
tuz qetis: ⁊ hoc eſt qꝺ ſubdit. ⌊ ⁊ nõ habẽte fundamẽ
tuz. ⌋ſ. in quo hõ poſſit qeſcẽ. ⌊ ſubter ſe. ⌋i. cũ deſcẽ/
derit in ꝓfundũ maloꝝ: qꝺ p̃cipue ꝑtinẽ videt ad pe
nas que ſunt poſt moꝛtẽ: que in ꝑpetuũ durãt ſine qe
te. nõ ſolũ aũt ꝓmittit eis libationẽ a malis ſi pctm̃ re
cognoſcẽ ⁊ penitẽ uoluerit. ſꝫ ẽt abundãtiã bonorum.
vñ ſꝫdit. ⌊ reges aũt mẽſe tue erit plena pinguedĩe. ⌋
q. d. cũ ſaturitate ⁊ qete comedere poteris abũdanter
de bonis que tibi diuinit⁹ reſtituent. ⁊ qꝛ oſtẽderat ꝙ
de⁹ potẽtes nõ abiecit: ſꝫ iniquos. iob aũt videbat a

deo deiectꝰ per multiplices aduerſitates ſubdit. ⌊ cā
tua q̄ſi ipij iudicata eſt. ⌋ q.d. nō es punitꝰ q꞉ potens
eras: ſꝫ q꞉ ipiꝰ. ⁊ ꝯ̄ h̄ recōpēſationē repromittit ſi peni
tuerit: cū ſbdit. ⌊ cāꝫ iudiciūꝫ reci. ⌋ i. cā ⁊ iudiciū re
ſtitueť tibi ut poſſis alioꝝ cās diſcutē: ⁊ de eis iudica
re: ⁊ q̄ſi iā h̄ fcm̄ eēt: monet eū q̄liter ī ſtatu illo ſe debe
at h̄re. cōtigit āt qñꝫ ꝙ iudices a iuſtitia declināt ꝑꝑ
iraꝫ: ⁊ quātū ad h̄ dic̄. ⌊ nō te ḡ ſuꝑet ira. ⌋ ut aliqueꝫ
opprias iniuſte. qñ cām ⁊ iudiciū recipies. quandoꝫ
v̄o iudices a iuſtitia declināt ꝑꝑ cupiditatē muneꝝ ⁊
quātū ad hoc ſbdit. ⌊ nec multitudo donoꝝ declinet
te. ⌋ in illo. ſ. ſtatu future auctis. ꝯtingit ēt qñꝫ ꝙ ali
quis ex ſola ſuꝑbia alijs iuſtitiā facē ꝯtēnat: ⁊ quan
tū ad hoc ſubdit. ⌊ depone magnitudinē tuā. ⌋ i. ſuꝑ
biā animi tui. ⌊ abſꝫ tribulatiōe. ⌋ i. anteq̄ꝫ tibi tri
bulatio īmittať a deo ad tuā hūiliationē. qñꝫ v̄o cō
tingit ꝙ iudices a iuſtitia declinant deferētes aliq̄bus
potētibꝰ ꝑꝑ timorē. ⁊ quātū ad hoc ſubdit. ⌊ ⁊ oēs ro
buſtos fortitudine. ⌋ ſ. tua deponas. uel quātūcūꝫ ro
buſtos in ſua fortitudine: tu nō dubites deponē ꝑꝑ iu
ſtitiā. qñꝫ aūt ꝯtingit ꝙ aliq̄ iudices a iuſtitia defici
unt ꝑcentes ꝑꝑ ſuā gētē. vñ ſubdit. ⌊ nec ꝓtrahas no
ctē. ⌋ i. ne uelis nimis dormire: uel ꝙ ad expeditioneꝫ
iuſtitie nō intēdas. uel ⌊ ne ꝓtrahas noctē. ⌋ i. nō per
mittas diu latē iuſtitiā cāe. ſꝫ feſtina ut v̄itas manife
ſteť ⁊ cām oñdit ſubdēs. ⌊ ut aſcēdāt ppl'i pro eis. ⌋ ſ.
robuſtis. q.d. nō ita ꝓtrahas iudiciū quouſꝫ totꝰ po
pulus ꝯciteť ex violentijs robuſtoꝝ ⁊ pro eoꝝ iniurijs
ad te ingrēdū accedāt. uel al'r. ⌊ ne ꝓtrahas noctē: ut
aſcēdāt ppl'i pro eis. ⌋ q.d. ne differas iudiciū ꝯtra ro
buſtos exercē. ne forte per ſuā potentiā iueniāt mul
tos fautores qui pro eoꝝ defenſiōe ꝯſurgāt: ut ſic tuū
iudiciū ipediať. oīa aūt iſta ad hoc tēdunt: ut in ſtatu
future ꝓſꝑitatis iniuſtitiā viteť. vñ ſbdit. ⌊ caue ne de
clines ad iniq̄tatē. ⌋ ſ. per aliquē p̄dictoꝝ modoꝝ: uel
aliquos alios. Poſſet āt iob dicē hāc admonitiōeꝫ eē
ſuꝑfluā. q꞉ ipſe ſolebat iuſtitiā diligēter exeq̄: ſicut di
xerat ſup̄. 29. ⁊ iō eliud ſubiūgit. ⌊ hanc eni. ⌋ ſ. iniqui
tatē. ⌊ cepiſti ſeq̄ poſt miſeriā. ⌋ ſ. in hoc ꝙ te reputas
deo iuſtiorē. ⁊ iō cauēdū eſt tibi ne a iuſtitia declines
ſi te ꝯtingat ad ſtatū ꝓſꝑitatis redire.

que ⁊ q̄ꝫ ta ſt̄ que decliare faciūt iudices a iuſtitia.

Lectio. II.

Ecce deꝰ excelſus in fortitudine ſua
⁊ nullus ei ſimilis in legiſlatoribꝰ.
Quis poterit ſcrutari vias eiꝰ: aut
q̄s audet ei dicē. opatꝰ es iniq̄tateꝫ.
Memēto ꝙ ignores opus eiꝰ de quo ceci
nerūt viri. Oēs hoies vidēt eū: vnuſq̄ſꝫ in
tueť ꝓcul. Ecce deꝰ magnus vincēs ſciaꝫ no
ſtrā. Numerꝰ annoꝝ eiꝰ ineſtimabilis. Qui
aufert ſtillas pluuie: ⁊ effundit hymbres ad
iſtar gurgitū: qui de nubibꝰ fluūt: que prete
xūt cūcta deſuꝑ. Si uoluerit extēdē nubes
q̄ſi tentoriū ſuū: ⁊ fulgurare lumine ſuo de
ſuꝑ cardies q̊q̄ꝫ maris opiet. Per hoc eniꝫ
iudicat ppl'os. ⁊ dat eſcas m̄l'tis mortalibꝰ.

¶ Poſtq̄ꝫ eliud iprobauerat v̄ba iob: quātū ad hoc ꝙ
ſe iuſtū dicebat. hic nititť iprobare v̄ba eiꝰ quātum ad
hoc ꝙ credebat eū locutū eē ꝯtra iuſtitiā diuini iudi
cij. Vñ p̄mo ꝓponit ſublimitatē diuie ꝑtātis cū dicit
⌊ ecce deꝰ excelſus in fortitudine ſua. ⌋ i. hēt ꝑtāteꝫ ce
teris ſublimiorē. nō eſt aūt rōni ꝯſonū: ut maior pote
ſtas a minori de iniuſtitia ꝯdēneť. Scdo ꝓponit eius
auctēꝫ cū ſubdit. ⌊ ⁊ nullus ei ſilis in legiſlatoribꝰ. ⌋
Quia. ſ. legū ꝯditores per eiꝰ ſapiaꝫ iuſta decernunt:
ut dr̄ Prouerb. 8. vñ nullis legibꝰ pōt ipſe de iniuſti
tia ꝯdēnari. Quin potiꝰ ſua ſapīa eſt regula ⁊ menſu
ra oīuꝫ legū. Tertio ꝓponit incōp̄rehēſibilitatē ope
rū eiꝰ cū ſubdit. ⌊ quis poterit ſcrutari vias eiꝰ. ⌋ i. ſuf
ficienter iuenire rōnes operū ipſiꝰ. ⁊ ex hoc q̄ſi conclu
dit ꝙ nō pōt de iniuſtitia ꝯdēnari. vñ ſubdit. ⌊ aut q̄s
audet ei dicē. opatꝰ es iniq̄tatē. ⌋ ad hoc eni ꝙ aliquis
de iniq̄tate ꝯdēneť. req̄riť ꝙ ſit ſubiectꝰ ſuꝑiori ꝑtāti:
⁊ ꝙ legibꝰ alienis aſtringať: ⁊ ꝙ eius oꝑa cognoſcanť
que in deo locū nō h̄nt: ut dictū eſt. ¶ Cōſequenter
manifeſtare icipit ꝙ vias dei. i. oꝑa eiꝰ hō ſcrutari nō
poſſit dicēs. ⌊ memēto ꝙ ignoras opus eiꝰ de quo ce
cinerūt viri. ⌋ i. ſapiētes quos viros noiat. ꝑꝑ aī v̄tu
teꝫ. dic̄ aūt. ⌊ cecinerūt. ⌋ ꝑꝑ antiquā ſapiētuꝫ ꝯſuetu
dinē: qui metrice diuina ⁊ ph̄ica deſcribebāt. quātū
cūꝫ aūt hoies aliq̄ ſint ſapiētes: nō pñt ꝑtingē ad co
gnoſcēdā ⁊ enarrandā ſciam eiꝰ: ſꝫ tota hois cognitio
⁊ ſ̄mo eſt de deo ꝑ oꝑa eius. que tñ neꝫ iob neꝫ ali
quis alius hō ꝑfecte cognoſcē pōt. ⁊ iō ſubdit. ⌊ oēs
hoies vident eū. ⌋ ſ. ꝑ ſua oꝑa. nullus eni adeo in ſa
pientia deficit q̄n aliq̄ diuinoꝝ operum ꝑcipiat: ⁊ rur
ſus nullus eſt adeo ſapiēs cuius cognitio nō multum
vincať ab excellētia claritatis diuine. vñ ſbdit. ⌊ vnuſ
quiſꝫ intueť ꝓcul. ⌋ i. cognitio hois lōge diſtat a ꝑfe
cta cōp̄rehēſione diuie eēntie. Tū q꞉ nō pōt hō niſi ꝑ
oꝑa cognoſcē: que in infinitū diſtāt ab excellētia eēn
tie eius. Tū q꞉ ēt oꝑa eius ꝑfecte hō nō cognoſcit: ⁊
ex hoc ꝯcludit ꝙ deus per ſuā excellentiā hois cogni
tionē excedit. vñ ſubdit. ⌊ ecce deus magnus vincēs
ſciaꝫ noſtrā. ⌋ ꝙ eni a nobis ꝑfecte deus cognoſci nō
poſſit. nō ꝯtingit ꝑꝑ defectū ipſiꝰ: ſic̄ ꝯtingit de motu
⁊ tp̄e: ſꝫ ꝑꝑ eius excellētiā. Poſſet autem aliq̄s dicē ꝙ
q̄zuis de deo nō poſſumꝰ cognoſcē q̄d ſit. poſſumꝰ tñ
cog̊ſcē de deo an eſt q̊d ꝑtinet ad eius durationeꝫ: ſꝫ
ꝙ hoc ēt excedat hois cognitionē oñdit ſubdēs. ⌊ nu
merus annoꝝ eiꝰ ineſtimabilis. ⌋ q꞉ videlꝫ eternitas
durationis ipſiꝰ hūano itellectu cōp̄rehēdi nō poteſt.
Oñdit aūt ꝯñter magnitudinē operū dei que hūanaꝫ
rōneꝫ excedūt: enūans diuerſas aeris trāſmutatiōes:
qui qñꝫ ꝑ ſiccitatē diſponiť. ⁊ quātū ad hoc dic̄. ⌊ q̄
aufert pluuie ſtillas. ⌋ ſ. ipediēdo ne pluat. qñꝫ v̄o in
aere abundant pluuie. quarū magnitudinē deſcribit
dicēs. ⌊ ⁊ effundit hymbres ad iſtar gurgituꝫ. ⌋ qui. ſ.
fluūt in t̄ra: ⁊ hiꝰ abūdātia pluuie admirabilis appꝫ:
ſi ꝯſidereť pluuiarū origo: ut. ſ. tanta aqua ꝓrūpat de
nubibꝰ que ſoliditatē nō h̄nt: ⁊ quātū ad hoc ſubdit.
⌊ qui. ⌋ ſ. gurgites. ⌊ de nubibus fluunt. ⌋ nō tñ ita ꝙ
actu tāta pluuia ī nubibꝰ exiſtat: ſꝫ q꞉ ipſi uapores nu
biū ſucceſſiue ī pluuias ꝯdēſanť. Eſt aūt ⁊ aliud ī plu
uijs mirabile: ꝙ lōgo ſpatio terrarū ſuꝑeffunduntť. vñ
ſubdit. ⌊ que p̄texūt cūcta deſuꝑ. ⌋ ſ. loca in regiōe in
qua pluit: ut nulla ꝑs illiꝰ terre remaneat non cōplu
ta. ¶ Cōſequēter de ipſis nubibꝰ loq̄ť dicēs. ⌊ ſi uo
luerit nubes extēdere q̄ſi tentoriū ſuū. ⌋ q꞉. ſ. ꝑ nubes
occultať celū q̊d eſt ſedes dei: ſic̄ ſedes alicuius hois
occultať tētorio. De nubibus aūt ꝓcedūt fulgura ꝑꝑ
colliſionē uēti. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ fulgurare lumie ſuo de
ſuꝑ. ⌋ Nubes aūt qñꝫ ꝯtegūt celū uſꝫ ad orizontē
alicuiꝰ regionis: infra quē extremitates maris claudi
videnť. ⁊ iō dic̄. ⌊ cardies quoꝫ maris oꝑiet tētorio
nubiuꝫ. ⌋ dicit aūt ſi uoluerit ut oñdat diuinā uolūta
teꝫ p̄ncipiū eſſe n̄ aliū operū. Eſt aūt ꝓpriū uolūtatis
ut ꝑꝑ finē opereť. ⁊ iō finē horū operū oñdit ſubdēs.
⌊ ꝑ hoc eni iudicat ppl'os. ⌋ quātū. ſ. ad aliquos qui ꝑ
hoc puniunť.

hoc puniunt. ⌊ ꝛ dat eſcas multis mortalibus. ⌋ quan
tum ad hoc. ſ. ꝙ pluuie ſunt utiles ad terre fecunditatē
per quam hoibus cibaria naſcunt. Lectio. III.

I N manibus abſcondit lucem: ꝛ pre
cepit ei ut rurſus adueniat. Annun
ciat de ea amico ſuo ꝙ poſſeſſio eiꝰ
ſit: ꝛ ad eam poſſit aſcēdē. Cap. 37.

S Uper hoc expauit cor meū:
ꝛ emotū eſt de loco ſuo. Audi
et auditionē in terrore uocis
eius: ꝛ ſonū de ore illius ꝓce
dētē ſubter oēs celos ipſe cōſi
derat: ꝛ lumē illius ſup termi
nos terre. Poſt eū rugiet ſoni
tus: tonabit uoce magnitudinis ſue: ꝛ nō in
ueſtigabit cū audita fuerit uox eius. Tona
bit deꝰ in uoce ſua mirabilr: qui facit magna
ꝛ iſcrutabilia. Qui ꝑcipit niui ut deſcendat
in terrā: ꝛ hyemis pluuijs ꝛ hymbri fortitu
dinis ſue. Qui in manu oium hoium ſignat
ut nouerint ſinguli opa ſua. Ingrediet be
ſtia latibulū ſuū: ꝛ in antro ſuo morabitur.
Ab iterioribꝰ egrediet tēpeſtas: ꝛ ab arctu
ro frigus: flāte deo cōcreſcit gelu: ꝛ rurſum
latiſſime fundunt aque. Frumētū deſiderat
nubes: ꝛ nubes ſpargūt lumen ſuū. Que lu
ſtrat cūcta per circuitū quocūqꝫ eas uolun
tas gubernātis duxerit ad oē quod ꝑcepit il
lis ſup faciē orbis terrarū: ſiue in vna tribu:
ſiue in terra ſua: ſiue in quocūqꝫ loco miſeri
cordie ſue eas iuſſerit inueniri.

¶ Proſecutus eſt elūd ſupra de mutatione aeris que fit
ſm ſiccitatē ꝛ pluuiam ꝛ nubiū ſupinductionem ex q̄
bus deus lumine ſuo fulgurat. nūc autē de ipſo lumi
ne qḋ a nubibus quādoqꝫ occultatur: ꝛ quādoqꝫ reſe
rat: ꝛ de tonitruo qḋ ex nubibus orit latius proſequit:
ꝛ incipit a lumine dicēs ⌊ in manibus abſcōdit lucē. ⌋
i. per opa virtutis ſue facit ut quādoqꝫ lux ſolis ꝛ ſtel
larum nubibus occultet: ſed qꝛ hec occultatio non eſt
ꝑpetua ſed ad tēpus ſubdit ⌊ ꝛ ꝑcepit ei ut rurſus ad
ueniat. ⌋ videlicet diſcedētibus nubibus. Uel pñt hec
uerba referri ad obtenebrationem ꝛ illuminationē ae
ris per ſolis occaſum ꝛ reditū. ¶ Eſt aūt cōſiderādū
ꝙ ſenſibilia ſunt quedam intelligibiliū ſigna: vñ per ef
fectus ſenſibiles ad cognitionē itelligibiliū ꝑuenimꝰ.
inter oēs aūt ſenſibiles effectus ſpūalior eſt lux: vnde
ꝛ efficacior eſt ad ꝓducēdū intelligibiliū cognitionem
inquātū. ſ. viſus cuius cognitio per lucem ꝑficit: pluri
mum intellectualē cognitionē iuuat. qꝛ igit iſta lux ſen
ſibilis ex ꝑtāte dei hoibus occultat ꝛ coicat: dat per h'
intelligi ꝙ apud ipſum ſit quedā excellētior lux. ſ. ſpūa
lis: quā deus in ꝑmiū v̄tutis hoibꝰ reſeruat: vñ ſbdit.
⌊ annūciat de ea. ⌋ ſ. luce per corpalia ſignata. ⌊ amico
ſuo. ⌋ ſ. virtuoſo quē deus amat. ⌊ ꝙ poſſeſſio eiꝰ ſit. ⌋
i. ꝙ illa lux ſpūalis ſit theſaurus quē deus amicis ſuis
reſeruat in ꝑmiū: ꝛ ꝙ ad eā poſſit aſcēdere. ſ. per ope
ra virtutū ipſam ꝓmerēdo: ꝛ ad ipſam ꝓmerēdā ſe ꝑ
parādo. qꝛuis etiā hoc poſſet exponi de luce corporali
Poſuerūt etiā platonici ꝙ aie hoium deriuabant ab
aiabus ſtellarū. vñ qñ aie humane ſuā dignitatem ſer
uāt ſm rōnem uidēdo: reuertunt ad claritatē ſtellarū
vnde defluxerūt. vñ in ſomnio ſcipionis legit. Or ciui
tatū rectores ꝛ ſeruatores hinc ꝓfecti. ſ. a celo huc re
uertunt. In quo etiā dat intelligere ꝙ nō ponebat ul
timā remunerationē v̄tutis in tpalibꝰ bonis: ſed in bo
nis ſpūalibus poſt hāc vitā. Hoc aūt eſt inter oia ma
xime admirādū: ꝙ hō terrenus ꝛ corruptibilis ad ſpūa
lium ꝛ celeſtiū poſſeſſionē ꝓmoueat: ꝛ ideo ſbdit ⌊ Su
per hoc. ⌋ ſ. ꝙ hō poſſit aſcēdere ad lucē poſſidēdam.
⌊ expauit cor meū. ⌋ timore. ſ. admirationis ꝛ ſtuporis
⌊ ꝛ motū eſt de loco ſuo. ⌋ ut. ſ. nō ſolū deſideret ꝛ con
cupiſcat que vident ei cōnālia ſm ſenſibilē vitā: ſed ēt
ad ſpūalia ꝛ celeſtia trāſferat. Poſt viſum aūt qui eſt
cognoſcitiuus lucis corpalis maxime deſeruit intelle
ctui auditꝰ inquātū eſt ꝑceptiuus uocū qbꝰ intellectu
ales ꝯceptiones exꝑmunt. ſicut aūt per viſionem lucis
corpalis homo reducit in cognitionē ꝛ expectationem
cuiuſdā altioris lucis: ita ēt ꝛ ꝙ auditu corpaliū ſono
rū diuina v̄tute formatoꝝ homo manuducit ad audi
endā ſpūalē dei doctrinā. vñ ſubdit ⌊ audiet. ⌋ ſ. homo
⌊ auditionē. ⌋ ſ. ſpūalis doctrine. ⌊ in t̄rore uocis eiꝰ. ⌋
i. ſigno tonitrui: qḋ qſi terribilis uox dei eſt. Auditio
nem aūt ꝑdictā exponit ſubdēs ⌊ ꝛ ſonū de ore illiꝰ ꝓ
cedētē. ⌋ ſonus enim tonitrui corpalis eſt qſi manu eiꝰ
i. ꝑtāte formatus. ſed ſonus ex ore eius ꝓcedēs eſt do
ctrina ſapie eius ſm illud Eccl. 24°. Ego ex ore altiſſi
mi ꝓdij. Et ne aliqs crederet deū nō hēre aliā lucē qꝫ
ſit lux corpalis celi: hoc excludit ſbdēs ⌊ ſup oēs celos
ipſe cōſiderat. ⌋ q. d. eius viſio nō eſt infra celum. nihil
aūt videt niſi in aliquo lumine. qꝛ oē qḋ manifeſtat lu
men eſt ut dicit ad Eph. 5°. vñ neceſſe eſt ꝙ lux dei ſit
excellentior iſta luce corpali que ꝑmo inuenit in celis.
vñ ſubdit ⌊ ꝛ lumē illius. ⌋ ſ. intelligibile eſt. ⌊ ſuper ter
minos terre. ⌋ i. ſup oēm corpeā creaturā. ꝛ ſic lux cor
porea celi eſt infra ipm: ita etiā ꝛ ſonus tonitrui corpo
ralis eſt inferior ipſo: vñ ſubdit ⌊ poſt eū. ⌋ i. ſub ipſo.
⌊ rugiet ſonitꝰ. ⌋ ſ. tonitrui corpalis: hēt aūt aliā uocē
ſpūalē. ſ. ſapie doctrinā que eſt hoi icōꝑhēſibilis: de
qua ſubdit ⌊ tonabit uocem magnitudinis ſue. ⌋ i. que
docet magnitudinē eius. ꝛ hāc uocem nō oēs audiūt:
ſicut tonitruū corporale: ꝛ illi qui aliqliter audiūt eam
cōꝑhēdere nō pñt: vñ ſubdit ⌊ ꝛ nō iueſtigabit. ⌋ ſ. ꝑ
fecte. ⌊ cum audita fuerit. ⌋ i. percepta ſpūaliter ab ali
quo hoie. ⌊ uox eius. ⌋ i. ſapiētie doctrina. Huiꝰ autē
uox nō ſolū ordinat ad doctrinā hoium qui eam audi
unt: ſed ēt ad perfectionē nāliū operū que ex ꝑcepto
diuine ſapiētie fiūt. Uñ ſecūdo repetit ⌊ tonabit deus
in uoce ſua. ⌋ i. in imperio ſapiētie ſue. ⌊ mirabiliter. ⌋
i. mirabiles effectus ꝓducēdo. ꝛ hoc eſt quod ſubdit.
⌊ qui facit magna. ⌋ ſcilicet ſm eorum ueram rationē.
⌊ ꝛ inſcrutabilia. ⌋ ſ. rōni humane. ꝛ hoꝝ manifeſtati
onem incipiens ſubdit ⌊ qui precipit niui. ⌋ ſcilicet uo
ce ſapientie ſue. ⌊ ut deſcendat ſuper terram. ⌋ quia. ſ.
ex eius imperio niues generantur ꝛ etiam pluuie ꝛ
hymbres: vnde ſubdit ⌊ ꝛ pluuijs hyemis. ⌋ que ſcili
cet in hyeme abundant. ⌊ ꝛ hymbribus fortitudinis
ſue. ⌋ qui ſcilicet ex aliqua uehementiori cauſa gene
rantur ꝛ cum impetu ueniūt. Et quia omnia que in re
bus inferioribus fiunt ad omnes quodammodo ordi
nantur: ideo ſubdit ⌊ qui in manu omnium hominum
ſignat ut nouerint ſinguli opera ſua. ⌋ Diuerſis enim
hominum operibus diuerſe diſpoſitiones aeris con
gruunt. Aliud eniz eſt opus noctis: ꝛ aliud diei. ꝛ rur
ſuz ꝙ aliud exercet hō tpe ſerenitatis: ꝛ aliud tpe pluui
oſo. ꝙ aūt opus cuilibet tēpori congruat diſcernit hō

ſm rōnē ſibi diuinitꝰ datā: ꝛ hoc eſt ſignū qḋ deus po
ſuit in manu. i. in opatiua virtute omnium hominum
ut ſciat ꝯgrue diſtribuē ſua opa diuerſis tpibꝰ. ꝛ iſta ꝓ
uidētia uſqꝫ ad aialia bruta ꝓtēdit. ſ. quodā nāli inſti
ctu diuerſis tpibus diuerſa opant: vñ ſbdit⌊ igrediet
beſtia latibulū ſuum. ⌋ſ. tpe pluuioſo. ⌊ ꝛ in antro ſuo
morabit. ⌋ſ. tpe ꝯgruo. ¶ Deide oſtēdit effectꝰ diuer
ſoꝝ uētoꝝ. Circa qḋ ꝯſiderādū eſt ꝙ meridionales uē
ti pluuias ꝛ tēpeſtates ꝓducūt. uēti aūt ſeptētrionales
cānt frigus in aere. meridionales aūt uēti oriunt nob
ex pte que eſt vſus poluꝫ antarticū qui occultat a no
bis: utpote depſſus ſub nr̄o orizōte ſm quātitatē quo
polus articus ſup orizōtē eleuat: iō dicit⌊ ab interiori
bus egrediet tēpeſtas. ⌋q. d. tēpeſtas apḋ nos cauſat
per uētū ꝓcedētē a pte celi que ſemp depmit ſub nr̄o
orizōte. qui gdē uētꝰ dr̄ auſter. ꝛ quātū ad aqlonē ſub
dit⌊ ꝛ ab artico frigus. ⌋artos eni in greco dr̄ ps ſeptē
trionalis: vñ arturus uocat ꝯſtellatio urſe que ſemper
eleuat ſup orizōtē: ꝛ ex illa pte ꝓcedit aqlo qui cāt fri
gus ꝓpt̄ remotionē ſolis ab illa plaga celi. ꝛ ut hᷓ attri
buat diue ſapie ſbdit⌊ flante deo ꝯcreſcit gelu. ⌋q. d.
uētꝰ aqlo qui cāt gelu orit deo flāte. i. ip̄m flatū cānte.
ꝛ rurſuꝫ. ſ. deo flāte. i. ꝓducēte uētū auſtralem. ⌊ latiſſi
me. ⌋i. abūdātiſſime. ⌊ fluūt aque. ⌋ſ. pluuiarum que
cānt ex auſtro. ꝛ ut hiꝰ ēt effectꝰ ad utilitatē hoīum re
ferri oſtēdat ſubdit⌊ frumētū deſiderat nubes. ⌋q. d.
nubes ordinant ad frumētū ſicut ad quēdā finē. ꝛ ꝓ
tāto dicit ꝙ nubes deſiderāt frumētū. q: videlꝫ ex nubi
bus utilitas frumēto ꝓuenit. vel rōne pluuie ex nube
deſcēdētis: que irrigādo trā fecūdet eā ad ꝓductionē
frumēti. Uel ēt quātū ad hᷓ ꝙ utile eſt frumēto ꝙ ali
qñ nubibꝰ obumbret ne deſiccet ꝯtinuis ſolis ardori
bus: ſubiūgit aliā utilitatē nubiū cū dicit⌊ ꝛ nubes ſp
gūt lumē ſuū. ⌋qḋ pōt referri uel ad lumē coruſcatio
nū ſm id qḋ ſup in ꝓcedēti caplo ꝓdixerat. Si uolue
rit extēdē nubes ꝛ fulgurare lumine ſuo. uel magis pōt
referri ad lumē qḋ reſplēdet in aere ex radio ſolis re
uerberātis ad nubes quodāmō ꝯtēperatis per ipſas:
vñ claritas ſolis appet in aere añ ortū ſolis ꝛ ēt poſt oc
caſum ꝓpter reuerberationem radioꝝ ſolis ad nubes
que ſunt in loco ſublimiori: ad quē citiꝰ accedūt radij
ſolares ꝛ tardiꝰ eas deſerūt. ¶ Poſita āt utilitate nu
biū deſcribit eoꝝ motū dicēs⌊ que luſtrāt cūcta ꝑ cir
cuitū. ⌋nō eni nubes ſup vnā tm̄ pte terre reſidēt ex q
uapores ſunt eleuati: ſed ipulſu ad diuerſas ptes trāſſe
runt. Solēt aūt uēti utplurimū gyrū quēdā facē ſequē
tes motum ſolis: vñ in mane flāt uēti orietales: poſtea
meridionales: ꝛ tādē vſus ueſpas occidētales. vñ ꝛ ex
ꝯñti nubes circuitu quodā mouent. ꝛ ut oſtēdat hᷓ ex
ꝓuidētia diua ꝓcedē ſubdit⌊ quocūqꝫ eas uoluntas
gubnātis. ⌋ſ. dei. ⌊ duxerit. ⌋q: ſ. nō ſemp ad oēm ptē
terre nubes ꝓueniūt. ſed qñqꝫ ad hāc: qñqꝫ ad illā ſm
dei diſpōnē. ꝓcedūt aūt ex nubibꝰ diuerſi effectꝰ: puta
pluuie: niues: grādines: tonitrua: ꝛ ſilia. ꝛ ſicut ex diua
diſpōne depēdet ad quā ptē trē nubes ꝓueniāt: ita ēt
ex ea depēdet: q: effectꝰ ex nubibꝰ ꝯſequat: vñ ſubdit.
⌊ ad oē qḋ ꝓcepit illis ſup faciē terre. ⌋q. d. ex ꝓcepto
diuo depēdet qs effectꝰ ſequat ex nubibꝰ ſup terraꝫ. ꝛ
q: dixerat⌊ quocūqꝫ eas uolūtas gubnātis duxerit. ⌋hᷓ
exponit ſubdēs⌊ ſiue in vna tribu. ⌋q: ſ. ꝯtingit qñqꝫ
ꝙ in vno tritorio nubes appent ꝛ in alio nō apparent
ſm illud Amos 4°. Plui ſup vnā ciuitatē ꝛ ſup alte
rā ciuitatē nō plui. ꝛ hᷓ duplr̄ ꝯtingit. q: qñqꝫ nubes ap
parēt in eadē regione ex qua uapores gn̄ant: qḋ ꝯtin
git qñqꝫ ex ipulſu uēti ad loca remota uapores nō trāſ
ferunt: ꝛ quātū ad hᷓ ſbdit⌊ ſiue i trā ſua. ⌋ſ. nubiū. vñ
ſunt exorte. qñqꝫ trāſſerunt ad aliā regionē: ꝛ quātum
ad hᷓ ſbdit⌊ ſiue in quocūqꝫ loco mīe ſue eas iuſſerit in
ueniri. ⌋ex magna eni mīa dei ꝓcedit ꝙ nubes ꝛ plu
uias alicui regioni ꝓuideat tpibꝰ optimis: ꝛ ꝓcipue i
terris calidis: ubi ſunt pluuie rariores. Lcō. I.

Auſculta hec iob: ſta ꝛ cōſidera mi
rabilia dei. Nūquid ſcis quando ꝓ
cepit deus pluuijs ut oſtēderet lucē
nubiū eius? Nūquid noſti ſemitas
nubium magnas: ꝛ ꝑfectas ſciētias? Nōne
ueſtimēta tua calida ſunt cū ꝑflata fuerit trā
auſtro? Tu forſitā cū eo fabricatus es celos
qui ſolidiſſimi q̄ſi ere fuſi ſunt. Oſtende no
bis quid dicamus illi. Nos quippe inuolui
mur tenebris. Quis narrabit ei que loquor.
Etiā ſi locutus fuerit homo deuorabit: at
nūc nō videt lucē. Subito aer coget in nu
bes: ꝛ uētus trāſiēs fugabit eas. Ab aquilo
ne aurū uenit: ꝛ a deo formidoloſa laudatio
Digne eū inuenire nō poſſumus. Magnꝰ
fortitudine ꝛ iudicio ꝛ iuſtitia ꝛ enarrari nō
pōt. Ideo timebūt eū viri: ꝛ nō audebūt ꝯtē
plari oēs qui ſibi vident eſſe ſapientes.

¶ Poſtqꝫ elind multa mirabilia opum diuoꝝ narraue
rat: hic inuehit ꝯtra iob qui deū de iniuſtitia arguē vi
debat: cū tn̄ eiꝰ opa cōprehēdē nō poſſit. ꝛ iō dicit⌊ au
ſculta eni iob. ⌋que. ſ. a me dicunt de magnitudine di
uoꝝ operū. ⌊ ſta. ⌋ſ. per mētis rectitudinē. ⌊ ꝛ ꝯſide
ra. ⌋ſ. per teip̄m. ⌊ mirabilia dei. ⌋que. ſ. in eiꝰ opibus
manifeſtant. iter que mirabilia a pluuijs icipit. qs qui
dē ſenſibilr̄ hoīes ꝑcipiūt: ſed tn̄ earū ꝑmā originē ſꝫ
ꝙ a deo ſūt iſtitute ſciam cōprehēdē nō pōt: vñ ſbdit.
⌊ nunqd ſcis qñ deꝰ ꝓcepit pluuijs. ⌋que. ſ. ex diua or
dinatiōe ſup terrā cadūt: ꝛ poſt eoꝝ caſum aer qui pri
us erat tenebroſus ex denſitate nubiū eis rareſcētibus
reddit clarꝰ: vñ ſbdit⌊ ut oſtēderēt. ⌋ſ. pluuie cadētes
⌊ lucē nubiū eiꝰ. ⌋i. lucē ſolis per nubes rareſcās ſplē
dētē: que per nubes ꝯdēſatas occultabat: de q̄rū mo
tu ſbdit⌊ nunqd noſti ſemitas nubiū. ⌋quō. ſ. ꝛ ex qua
cā ad diuerſas ptes ꝓpellant flatu uētoꝝ. Nubiū aūt
cognitio eſt ꝓcipiū cognoſcēdi oēs aeris ꝑmutatio
nes: puta uētos: pluuias: niues: grādines: tonitrua ꝛ ce
tera hiꝰ: ꝛ iō ſbdit⌊ magnas ꝛ ꝑfectas ſnias. ⌋magnas
gdē ꝓpt̄ hᷓ ꝙ hiꝰ imꝑſſiones in ſublimiori corpe fiunt.
ꝑfectas aūt q: per nubiū ſciam cōprehēdit oēm notiti
am ꝓdictarū impſſionū ꝛ effectuū qui ex eis ꝯſequitur
ex hijs iferioribꝰ. ꝛ q: nubes a uētis ipellunt: ꝯñter de
effectu uēti ſubiūgit dicēs⌊ nōne ueſti. tua ca. ſūt cum
ꝑ. fue. trā auſtro. ⌋uētꝰ eni auſter q: ꝓcedit ex regioni
bus calidis aerē calefacit: ex cuiꝰ calore ueſtimēta ho
minis magis calefacē eū pñt. ꝛ ſignāter facit mētionē
de effectu auſtri: q: ipſe quaſi ab imo ueniēs uapores
congregādo condenſat in nubes ꝛ eas mouet. aquilo
vō quaſi ab alto ueniens magis eas diſpgit. Et q: ad
omnes hiꝰ effectus virtus celeſtiū corporum opatur:
ideo ulterius ꝓcedit uſqꝫ ad celeſtia corpa: vñ ſubdit:
⌊ tu forſitā cū eo fabricatꝰ es celos. ⌋i quo methapho
rice cāſalitatē dei ſup celeſtia corpa exp̄mit. Nā ſic arti
fex eſt cā fabrice: ita deꝰ eſt cā celeſtiuꝫ corpoꝝ. alr̄ tn̄
ꝛ alr̄. nā artifex fabricā ꝯſtituit ex mā p̄iacente. celeſtia
aūt corpa ex mā p̄iacēti fieri nō poterūt: ſꝫ ſil' in eoꝝ ꝓ
ductione

ductione fuit mã cũ forma ꝑducta. ⁊ ut diſtinguẽt ſu/
periores celos a celis qui dicunt aerei: ſubiũgit⌊ ſoli
diſſimi q̃ſi ere fundati ſunt. ⌋Sciẽdũ eſt autem ꝙ apͩ
nos quedã corpa ſunt que nõ cedũt tãgẽti nec ꝑtranſi
pñt: ſicut corpa lapidũ ⁊ metalloꝝ: ⁊ iõ ut oſtẽdat ſupi
ores celos nõ eẽ diuiſibiles aut ꝑtrãſibiles ad moduꝫ
aeris ⁊ aque: cõparat eos eri ꝑcipue iter cetera metal/
la: qꝛ eo utplurimũ hoies ad talia opa utebant̃. Et ne
forte ꝓſũptuoſe iob diceret ſe dei opa ꝑfecte cog̊ſcere
irriſorie ſubdit dicẽs⌊ oſtẽde nobis ꝗd dicamꝰ illi. ⌋q.
d. ſi tu es ita ſapiẽs ꝙ oĩa dei opa cognoſcas ⁊ ꝙ ſuper
hijs ẽt poſſis diſputare cũ eo doceas nos ut poſſimus
ei rñdẽ: ⁊ neceſſitatẽ oñdit ſb̃dẽs⌊ nos ꝗdẽ iuoluimur
tenebris. ⌋q. d. multũ idigeremꝰ ꝙ ꝑdicta nobis oſten
deres: qꝛ nos ea penitꝰ ignoramꝰ. ⁊ qꝛ ipſe multa de ef
fectibꝰ diuis locutꝰ fuerat: ne hoc ei ad ꝓſũptionẽ im
putaret̃: q̃ſi ipſe eſtimaret ſe ꝑdicta ꝑfecte cognoſcere
ad hoc excludẽdũ ſubdit⌊ ꝗs narrabit ei que loq̄r. ⌋q.
d. hec que de effectibꝰ eiꝰ locutꝰ ſum nullus ſufficiẽter
narrare põt ꝓut ꝯuenit ei ſc̃m excellẽtiã. ſ. ſue v̾tutis. ⁊
ſiꝗs in tãtã ꝓſũptionẽ erigeret̃ ut ſufficiẽter de eo loq
ſe eſtimaret: ex hoc ipſo ſibi ꝑiculũ imineret: vñ ſubdit
⌊ etiã ſi locutꝰ fuerit hõ. ⌋q̃ſi uolẽs diuinos effectꝰ cõ/
ꝑhẽdẽ. ⌊ deuorabit̃ q̃ſi abſorꝰ. ⌋a magnitudĩe mãe
de qua loq̄tur ſc̃m illud ꝓuerb̃. 25°. Qui ꝑſcrutator ẽ
maieſtatiſ opprimet̃ a glĩa. Uel põt aliter itelligi ut ſit
ſenſus: nõ ſolũ opꝰ hõ nõ põt ꝯueniẽter enarrare diui
nos effectꝰ: ſed ẽt ſi ipſe deꝰ eos locutꝰ fuerit hoi. ſ. re/
uelãdo. hõ deuorabit̃: q̃ſi tãtã rem cape nõ ualẽs. vn/
de dr̃ Joã. 16°. Multa hẽo uobis dicẽ que non pote/
ſtis portare mõ. ⁊ Deutero. dr̃ 5°. Quid ẽ oĩs caro ut
audiat uocẽ dei viuẽtis. Sꝫ ne aliꝗs crederet ꝙ cogni
tio v̾itatis diue in ꝑpetuũ eẽt hoi ſubtrahẽda: ad hoc
excludẽdũ ſubdit⌊ at nũc. ⌋i. in pñti tp̃e. ⌊ nõ vidẽt. ⌋
ſ. hoies. ⌊ lucẽ. ⌋i. claritatẽ diue cognitiõis. Amico tñ
dei annũciat̃ ꝙ ad eã qñq꜠ poſſit aſcẽdẽ ut ſup̃ dictuꝫ
eſt. ⁊ ad hoc ſilĩtudinẽ iducit dicẽs⌊ ſubito aer ꝯgre. i
nubes. ⌋ꝓpt̃ ꝯgregationẽ uapoꝝ ab auſtro ex hͦ reddi
tur aer tenebroſus. ſed huiꝰ tenebre poſtmodũ trãſeũt
nubibꝰ fugatis: vñ ſb̃dit⌊ ⁊ uẽtꝰ trãſiẽs. ⌋ſ. aq̄lo. ⌊ fuga
bit eas. ⌋q. d. per hũc modũ: lꝫ nũc tenebris inuoluat̃:
tñ ſuꝑueniẽte morte que eſt q̃ſi ꝗdã trãſitꝰ uẽti ꝑdicte
tenebre fugabunt̃. Cõtigit aũt qñq꜠ ꝙ in aliquo loco
tenebroſo aliꝗd fulgidũ iuenit̃: ſicut ꝑs ſeptẽtrionalis
tenebroſa dr̃ ꝓpt̃ elõgationẽ eiꝰ a ſole: ⁊ tñ in ſeptẽtrio
nalibꝰ regionibꝰ multũ auri iuenit̃: qͦd eſt iter cet̾a me
talla fulgidiꝰ. ⁊ hoc iõ qꝛ calore ꝓpt̃ circũſtãs aeris fri
gus recurrẽte ad iteriora viſcera t̾re efficacius ibi opat̃
ad auri gñationẽ. ⁊ hͦ eſt qͦd ſubdit⌊ ab aq̄lone aurum
ueniet. ⌋q. d. in regione aq̄lonari aurũ magis abũdat.
⁊ ſicut in tenebris ſeptẽtrionis iuenit̃ fulgor auri: ita ẽt
iter tenebras ignorãtie hiꝰ vite inuenit̃ aliq̃ lꝫ obſcura
refulgẽtia diue cognitioniſ: vñ ſb̃dit⌊ ⁊ a deo formido
loſa laudatio. ⌋Si eni nihil diuine lucis in nobis ful/
geret nullatenꝰ eũ laudare poſſemꝰ. Rurſus ſi fulgeret
nobis diua v̾itas manifeſte ſicut in meridie euꝫ ſecure
laudaremꝰ: ſed qꝛ cũ q̃dã obſcuritate nobis aliꝗd de
diua luce fulget cũ formidine ipm laudamꝰ: ſicut cuꝫ
formidine hõ facit illud qͦd ſcit ſe ꝑfecte facẽ nõ poſſe.
vñ ſb̃dit⌊ digne eũ iuenire nõ poſſumꝰ. ⌋ut. ſ. ꝑ nr̃am
iuẽtionẽ ꝑueniamꝰ ad eũ cognoſcẽdũ ſicuti eſt: qͦd q/
dẽ ex eiꝰ excellẽtia ꝯtingit: vñ ſubdit⌊ magnꝰ fortitudi
ne. ⌋qꝛ. ſ. eiꝰ v̾tꝰ in ifinitũ excedit oẽs effectꝰ ſuos: vn/
de ex eis digne iueniri nõ põt. Et ne credat̃ ꝓpter vir
tutis magnitudinẽ ſola violẽtia uti in hoium gub̾nati
one: ſubdit⌊ ⁊ iudicio. ⌋ſ. magnꝰ eſt: qꝛ. ſ. icõprehẽſibi/
lia ſũt iudicia eiꝰ. nec hoc ꝓpt̃ iuſtitie defectũ: ſed ꝓpt̃
excellẽtẽ iuſtitiã: vñ ſubdit⌊ ⁊ iuſtitia. ⌋ſ. magnus eſt.
⁊ ꝓpt̃ ſuã magnitudinẽ nec mẽte cogitare nec ore ſuffi
ciẽter de eo loq: vñ ſb̃dit⌊ ⁊ enarrari nõ põt. ⌋ſ. digne
ab hoie. ⁊ hec eſt cã q̃re eſt eius laudatio formidoloſa:
vñ ſb̃dit⌊ iõ timebũt eũ viri. ⌋ſ. quãtũcũq꜠ fortes ꝓpt̃
fortitudis magnitudinẽ. ⌊ ⁊ nõ audebũt ꝯtẽplari. ⌋ſ. ꝓ
ſumẽtes ad plenũ cognoſcẽ. ⌊ oẽs q ſibi vident̃ eẽ ſapi
entes. ⌋⁊ hoc ſignãter dic̃: qꝛ ſapĩa hois quãtacũq꜠ ei
uel alijs videat̃ diuine ſapĩe cõparata quaſi nihil eſt.
¶ Eſt aũt ꝯſiderãdũ ex ꝑmiſſis eliud v̾bis ꝙ ꝑtim cũ
iob ꝯueniebat: ꝑtim cũ amicis eiꝰ. In hͦ eni ꝯueniebat
cũ iob ꝙ credebat remunerationẽ bonoꝝ futurã poſt
hãc vitã: ⁊ punitionẽ maloꝝ. Cũ amicis aũt iob cõue
niebat in hoc ꝙ credebat oẽs aduerſitates pñtis vite
pro pctis ꝓuenire: de qbꝰ ſiꝗs peniteat ad ꝓſꝑitatẽ re
dibit. Cõueniebat ẽt cũ amicis iob quãtũ ad ꝑſonam
ipſius iob: qꝛ putabat eũ pro pctõ punitũ: ⁊ ꝙ iuſtitia
que in eo ꝑmitus fũdabat̃ ſeu videbat̃ fuerit ſimulata
Praue ẽt v̾ba iob accipiebat ſicut ⁊ alij. Circa ꝓſꝑita
tẽ maloꝝ in hoc mũdo ſolus tãgit hãc cãm: ꝙ ꝓſꝑant̃
pro pctis alioꝝ. Silr̃ ẽt ſolus manifeſte tãgẽ videt̃ an
gelos eẽ medios iter deũ ⁊ hoies. iob aũt v̾bis eius nõ
rñdet. Primo ꝗdẽ qꝛ in ꝑncipalibꝰ dogmatibus cum
eo ꝯcordat in qbus amici eius enarrabãt quos ſup̃. 13
uocauerat ꝑuerſoꝝ dogmatũ cultores. ꝗd aũt de ſua
ꝑſona ſentiret eliud nõ tãtũ cura erat ei ꝙ ꝓpt̃ hͦ cum
eliud uellet ꝯtẽdere: ꝑſertim ꝙ puritatẽ ꝯſcie ſue nõ ali
ter q̃ꝫ ſup̃ poterat ꝓbare. ſ. diuino teſtimonio. Scd̃o
qꝛ ex iuuenili q̃dã ꝓſũptiõe more ꝯtẽtioſoꝝ iob ipone
bat v̾ba que nõ dixerat: uel que alr̃ dixerit q̃ꝫ ipſe acce
perit. ⁊ iõ ut ſe a ꝯtẽtionibꝰ ſeparet: decreuit magis eẽ
ſilẽdũ: ⁊ diuo iudicio cõmittẽdũ. ¶ Cap. 38m. Lcõ. I

REſpõdẽs aũt dñs iob de turbine
dixit. Quis eſt iſte iuoluẽs ſniãs
ſmonibꝰ impitis. Accinge ſicut
vir lũbos tuos: iterrogabo te: ⁊ re
ſpõde mihi. Ubi eras q̃n ponebã
fũdamẽta t̾re. Indica mihi ſi hẽs
itelligẽtiã. Quis poſuit mẽſuras eiꝰ ſi noſti.
uel quis tetẽdit ſuꝑ eã lineã. Suꝑ quo baſes
illiꝰ ſolidate ſũt. Aut quis demiſit lapidẽ an
gularẽ eiꝰ cũ me laudarẽt ſil̾ aſtra matutina:
⁊ iubilarẽt oẽs filij dei. Quis cõcluſit oſtijs
mare q̃n erũpebat q̃ſi de vulua ꝓcedẽs: cuꝫ
ponerẽ nubẽ ueſtimẽtũ eiꝰ: ⁊ caligine illud
q̃ſi pãnis ifantie obuoluerẽ. Circũdedi illͩ
terminis meis: ⁊ poſui uectẽ: ⁊ oſtia: ⁊ dixi.
Uſq꜠ huc uenies: ⁊ nõ ꝓcedes amplius: ⁊
hic ꝯfringes tumẽtes fluctꝰ tuos. Nũquid
poſt ortum tuum precepiſti diluculo: ⁊ oſtẽ
diſti aurore locum ſuum.

Premiſſa diſputatiõe iob ⁊ amicoꝝ eius de
ꝓuidẽtia diua: dũ eliud ſibi vices
det̾minãtis aſſũpſerat: i qbuſdã redarguẽs amicos ipi
us. ſꝫ qꝛ hũana ſapĩa nõ ſuffic̃ ad v̾itatẽ diue ꝓuidẽtie
cõprehẽdẽdã neciũ fuit ut ꝑdcã diſputatio diua auc̾te
t̾miaret̃. ſed qꝛ iob circa diuã ꝓuidẽtiã recte ſentiebat
in mõ autẽ loquẽdi exceſſerat intãtũ ꝙ malorum cor/
dibus exinde ſcandalum ꝓueniret: dũ putabãt eũ deo
debitã reuerẽtiã nõ exhibẽ. iõ dñs tanq̃ꝫ q̃õnis deter/

minator: ⁊ amicos iob redarguit ex hoc ꝙ nō recte sentiebāt: ⁊ ipm iob de iordinato mō loquēdi: ⁊ eliud de incōuenienti determinatione: vñ dr̄. ⌊ Rn̄dēs autē dn̄s iob. ⌋ q̄r. s. ꝑpter eū ista rn̄sio fiebat q̄zuis nō fuerit ipe imediate añ locut⁹. modū aūt rn̄dēdi ondit sbdēs ⌊ de turbine. ⌋ qḋ qdē ponit ⁊ ad lr̄am itelligi pōt ut dicat̄ formatā eē uocē dei miraculose in aere cū q̄dam aeris turbatiōe: sic in mōte synai factū legit̄ Exodi. 20°. uel sicut ad christū uox facta est qñ qdā dixerūt tonitruū factū eē ut legit̄ Joā. 12°. uel pōt intelligi ut sic meth^{ce} dictū est ut hec rn̄sio dicta sit ispiratio iterior diuinit⁹ facta ipsi iob: ⁊ sic dn̄s ei de turbine rn̄disse. tū ꝑpt̄ turbationē quā adhuc patiebat̄. tū ēt ꝑpt̄ turbinis obscuritatē: q̄r. s. diuā ispirationē in hac vita nō possum⁹ clare ꝑcipe: sed cū q̄dā obumbratiōe sensibiliū silitudinū ut Dionysi⁹ dic̄ p° caplo eccle^{ce} hierarchie. ⁊ h̄ ēt significauit dn̄s sup̄ de turbine corꝑali uocē suā sensibilit̄ fec̄ audiri. Deꝑminata aūt disputatione q̄si per sn̄iam iudicij nihil ultra restat dicēdū nisi deꝑminationis sn̄ia reprobet̄. ⁊ iō dn̄s ꝑmo iprobauit deꝑminationē disputationis quā eliud fecerat. Jmprobat aūt ꝙ ueras sentētias q̄s ꝓposuerat iuoluerat multis falsis ⁊ friuolis v̄bis. Seq̄tur ⌊ dixit q̄s est iste iuoluēs sn̄ias ꝯmonib⁹ iperitis. ⌋ sn̄ias qdē eliud dixerat arguēdo iob de hoc ꝙ dixerat se uelle disputare cū deo. ⁊ de hoc ꝙ itātū se iustū dixerit qḋ q̄si videbat̄ iustitie diui iudicij derogare. Sz istas sn̄ias iuoluerat multis ꝓsūptuosis ⁊ etiam falsis ꝯmonib⁹ ut ex sup̄ dictis pz. qui hic dicuntur ꝯmones impiti: q̄r ois iordinatio ex defectu rōnis ꝑcedere videt̄. sic ergo exclusa deꝑminatiōe eliud dn̄s ipse icipit deꝑminare disputationē. Et ꝑmo excitat iob ad attēdēdū cū dic̄ ⌊ accingē sicut vir lūbos tuos. ⌋ q̄r metha^{ce} dr̄. Hoies eni solēt lūbos ꝑcingē ad h̄ ꝙ sint ꝓmpti ad iter uel ad quālibet actionē. vñ uolebat euz dn̄s eē ꝓmptū ad ꝯsiderandū qḋ ei dicebat̄: remotis quibuslibet ipedimētis: vñ signāter de ꝑcinctione lūbor̄ facit mētionē: q̄r per lūbos uoluptas carnalis itelligit̄ que ꝑcipue ipedit sp̄ualē auditū: ꝯm illud Jsaie. 28°. Quē docebit sapiaz: ⁊ quē itelligē faciet auditū ablactatos a lacte: auulsos ab uberib⁹. ℭ Primo aūt incipit in sua deꝑminatiōe iob arguē de hoc ꝙ ꝓsūptuose videbat̄ eē locutū dū deū ad disputādū ꝓuocaret. Et q̄r sup̄ 13° videt̄ deo dedisse duor̄ optionē cum dixit. Uoca me ⁊ ego rn̄debo tibi: aut certe loq̄r ⁊ tu respōde mihi. q̄r iob nō ultra locut⁹ fuerat q̄si alterā p̄tē eligit cū sbdit ⌊ iterrogabo te rn̄de mihi. ⌋ que qdē interrogatio dei nō est ut adiscat: sed ut hoiem de sua ignorātia ꝯuincat. iterrogat aūt ipm de suis effectib⁹ q̄ humanis sensib⁹ ꝓsto sunt: quos tñ hō ignorare ostendit̄ multo magis ꝯuincit̄ sublimior̄ sciam nō hēre. Jnter alios aūt sensibiles effect⁹ icipit iterrogare de ꝑncipalib⁹ p̄tib⁹ mūdi iter q̄s t̄ra est nobis notior: utpote ꝓpinqor: de qua introgare icipiēs dicit ⌊ ubi eras qñ ponebā fundamēta t̄re. ⌋ recte fūdamēto terrā cōparat: q̄r sic fūdamētū est ifima edificij ps: ita ēt t̄ra est ifimū corp⁹ qḋ sbiacet oib⁹. ⁊ q̄r terra est ꝑcipue mā humani corꝑis: mā aūt t̄pe ꝑcedit id qḋ ex ea fit: ⁊ multomagis rō artificis qui mām ꝯdidit. iō signāter dicit ⌊ ubi eras qñ ponebā fundamēta terre. ⌋ ac si dicat cog̃scē rōnē fundationis terre nō potes: q̄r cū t̄ra fundata est nōdū eras in rerū nā. Est aūt ꝯsiderādū ꝙ qdā ātiquorū sitū terre ⁊ alior̄ elemētor̄ nō attribuebāt alicui rōni ordināti sed necītati māe: ꝯm ꝙ grauia leuib⁹ succedūt. Ut aūt hec opio excludat̄ dn̄s ꝯnter cōparat fundationē t̄re fūdationi edificij que fit ꝯm edificatoris rōnes: ⁊ silr̄ fūdatio t̄re facta est ꝯm ꝓuidētiā diuā quaz humana itelligētia cōprehēdē nō ualet. ⁊ h̄ signat cum sbdit ⌊ idica mihi si hēs itelligētiā. ⌋ q. d. iō hor̄ rōnez idicare nō potes q̄r ad hec capiēda itelligētia tua nō sufficit. ℭ Est aūt ꝯsiderādū ꝙ artifex in edificij fūdatione q̄tuor disponit. Primo qdē quātū debeat eē fundamētū: ⁊ silr̄ diua rōne dispositū est ꝙ tāta debeat eē quātitas t̄re ⁊ nō maior uel minor: ⁊ quātū ad hoc sbdit ⌊ q̄s posuit mēsuras ei⁹. ⌋ s. ꝯm oēs dimēsiones. ⁊ signāter dicit ⌊ posuit. ⌋ nō eni sp̄ēs t̄re ex necītate talez quātitatē regrit. sed hec quātitas est t̄re iposita ex sola rōne diua quam hō recognoscē nō pōt: ⁊ iō sbdit ⌊ si nosti. ⌋ q̄r. s. hec hō nec noscē nec idicare pōt. ℭ 2° artifex per suā rōnē disponit deꝑminatū sitū fūdamenti quē cōprehēdit per extēsionē linee mēsuralis: vñ sbdit ⌊ uel q̄s tetēdit sup̄ eā lineā. ⌋ per quaz. s. significat̄ rō diue dispōnis designās deꝑminatū sitū t̄re in p̄tibus vniuersi. ℭ 3° excogitata quātitate fundamenti ⁊ ubi collocādū sit disponit artifex in quo possit fundamētū firmiter collocari: ⁊ quātū ad h̄ subdit ⌊ sup̄ quo bases illi⁹. ⌋ s. t̄re fundate sūt: q̄r firmata est sup̄ cētrū mundi ℭ 4° aūt ꝑdictis trib⁹ excogitatis artifex iā icipit iacere lapides in fundamētū. Et ꝑmo lapidē angularez ad quē diuersi pietes ꝯgregant̄: ⁊ quātū ad hoc sbdit. ⌊ aut q̄s demisit. ⌋ i. deorsum misit. ⌊ lapidē angularez ei⁹. ⌋ per quē. s. significat̄ ipm cētrū terre: cui deuerse p̄tes t̄re ꝯnectunt̄. Solet aūt hō fundamētum edificij collocare ꝑpt̄ necessitatē h̄itationis. sed ut ostēdat̄ deus nō ex idigētia fundamēta terre iecisse subiūgit ⌊ cū me laudarēt singula astra matutina. ⌋ q. d. q̄zuis adeēt mihi h̄itatio celi cui⁹ astra me laudāt. terrā tñ fundaui nō ex indigētia famulātiū qui eā inhitarēt: sed ex sola uolūtate. Nō autē hic dicit̄ q̄si celū ꝑus sit factum q̄z t̄ra. ꝓsertim cū i Geñ. legit̄. Jn ꝑncipio deū creasse celū ⁊ t̄rā. Astra autē de q̄b⁹ hic fit mētio legunt̄ fc̄a fuisse q̄rta die. Sed h̄ dr̄ ad ostēdēduz ꝙ ordine nāe celū nec astra ꝑora sunt t̄ra: sicut icorruptibile icorruptibili ⁊ mouēs moto. dicit autē ⌊ astra matutina. ⌋ i. de nouo ꝯdita: sicut apḋ nos astra matutina dicunt̄ que in ꝑncipio diei solēt appere. ꝙ autē dicunt̄ astra matutina deū laudare pōt. Uno mō itelligibili māliter iquantuz. s. ꝑpt̄ sui claritatē ⁊ nobilitatē erāt diue laudis. etsi nō hoib⁹ qui adhuc nō erāt: saltē angelis qui iā erāt ꝯm illos qui dicūt corꝑa celestia aiata. astra in sue istitutiōis initio deū laudabāt: nō laude uocali: sed mētali. qḋ ēt pōt referri ad angelos quor̄ misterio celestia corꝑa mouent̄ ut subdit̄. ⌊ ⁊ iubilarēt oēs filij dei. ⌋ referat̄ ad angelos sup̄me hierarchie quos Dionysi⁹ dic̄ eē collocatos i uestibulis deitatis: ⁊ iō signāter illis tā q̄z iferiorib⁹ laudē. istis aūt tanq̄z supiorib⁹ attribuit iubilationē que excellētiā quādam laudis importat. ℭ Premisso igit̄ de fundatiōe t̄re: subiūgit ꝯnter de aq̄s que imediate supponunt̄ terre. videt̄ aūt nālis ordo elemētor̄ regrere ut aqua ex omni parte circundaret terram: sicut aer ex omni parte circūdat terram ⁊ aquā. sed diua dispōne factū est ꝑpt̄ ḡnationē hoium aialiū ⁊ plātaruz ut aliq̄ ps terre discooꝑta remaneret ab aq̄s: deo sua v̄tute aq̄s maris sub certis limitib⁹ retinēte. vñ subdit ⌊ q̄s ꝯclusit ostijs mare. ⌋ i. certis terminis. Fuerūt aūt aliq̄ qui putauerūt per actionem solis aliquā p̄tē terre exiccatā eē: sed dn̄s ostēdit a ꝑncipio ita fuisse dispositū ut mare nō vndiq̄ terrā oꝑiret describit aūt ꝓductionē maris sub silitudine natiuitatis rei viuētis scilicet pueri. q̄r aq̄ est res maxie formabilis in res viuas. vñ ⁊ oia semia ḡnatiua humida sūt. Puer autem primo de utero matris ꝓgreditur. ⁊ hoc significat cuz dic̄ ⌊ qñ erūpebat q̄si de vul. ꝓcedens. ⌋

Utit̄

Utiť aűt in ꝓductione maris ṽbo erűpendi.q2.ſ.pro prium eſt aque q̃ſi ꝯtinue moueri.dicit aűt q̃ſi de vulua ꝓcedẽ:nõ ꝙ ortũ habuit ex alia mã corpali:ſʒ q2 ex oc culto diue ꝓuidẽtie ꝓcedebat q̃ſi ex utero quodã.Scd̃o aűt puer nat⁹ induit:ꝛ quãtũ ad h̾ ſubdit⌊ cũ poneret nu.ue.ei⁹.⌋q2 eni nubes ex uaporibus reſolutis ex aq̃ gñant:ꝓñs eſt ut in locis maritimis hi⁹ nubes magis multiplicenť. Tertio aűt puer nat⁹ q̃buſdã faſcijs in uoluit:ꝛ quãtũ ad h̾ ſubdit⌊ ꝛ caligine il.q̃ſi pã.in.ob uoluerẽ.⌋ꝛ p̄nt per caliginẽ deſignari uapores nõ ele uati nec ꝯdẽſati in nubes:ſed ſup maris ſupficiẽ aerez obſcurãtes.ꝛ forte alludit ei q̄d̃ d̄r Geñ.ꝑmo.ꝙ tene bre erãt ſup faciẽ abyſſi. ¶ Hijs igiť poſitis que perti nẽt ad nouã maris ꝓductionẽ:explicat ei⁹ ꝯclõnẽ.ac ſi dicat q̄ñ in aere de nono factũ eſt.⌊ tũc circũdedi il lud t̃minis meis.⌋ꝛ videť tria ponẽ ꝑtinẽtia ad cõclu ſionẽ maris. Quoꝝ ꝑmũ ſignať cũ dicit⌊ terminis me is.⌋i.a me poſitis.2^m ſignať cũ dicit⌊ ꝛ poſui uectẽ.⌋ 3^m eſt cũ dicit⌊ ꝛ oſtia.⌋hec aűt tria ꝑtinẽt ad impiũ dine ṽtutis. vñ q̃ſi exponẽs ꝑdicta ſb̃dit⌊ ꝛ dixi: huc uſq; uenies.⌋q̄d̃ ꝑtinet ad rõnẽ t̃minoꝝ.nã terminus eſt ultim⁹ mot⁹.⌊ ꝛ nõ ꝓcedes ampli⁹.⌋q2.ſ.ꝑtiet ad uectẽ ꝑ quẽ ꝓceſſus alicui⁹ipedit.⌊ ꝛ hic ꝯfrin.tu.flu. tuos.⌋q̄d̃ ꝑtinet ad oſtia que ad h̾ ponunť ꝙ aliq̃s nõ paſſim egrediať aut igrediať:ſed ſ̄m certã regulaʒ.ita ẽt mare nõ paſſim trãſgrediť litt⁹:ſed ſ̄m quãdã men ſurã fluctuũ itumeſcẽtiũ. Poſt trã aűt ꝛ aq̃s ulteri⁹ ꝑ cedit ad aerẽ qui ſ̄m aſpectũ celo ꝯtinuať. Prima aűt diſpõ cóis ad totũ corp⁹ q̄d̃ ſupiacet aque ꝛ t̃re eſt ua riatio noctis ꝛ diei que fiũt ſ̄m motũ diuturnũ qui eſt ꝑm⁹ motus:ꝛ iõ ꝓñter dicit⌊ nunq̃d poſt ortũ tuũ p̄re cepiſti diluculo.⌋q.d.nunq̃d ex ꝑcepto tuo alterãtur nox ꝛ dies ſup terrã. Diluculũ eni eſt q̄dã ꝯfiniũ diei ꝛ noctis.ꝛ ſignãter dicit⌊ nunq̃d poſt ortũ tuũ.⌋ſic ꝛ ſup q̄ñ de t̃ra loquebať dixerat⌊ ubi eras.⌋q2 ſic t̃ra eſt ꝑncipali⁹ mãle ꝑncipiũ hoĩs:ita ẽt ſupmũ celũ q̄d̃ ſuo motu gñat diẽ ꝛ noctẽ eſt ꝑncipale ꝑncipiũ huma ni corpis iter cãs corpales. ¶ Eſt aűt ꝯſiderãdũ ꝙ cla ritas diluculi ſiue aurore diuerſificať ſ̄ʒ diuerſas ꝑtes eleuatiõis ſignoꝝ que ſol ꝑambulat.q2 q̄ñ eſt in ſigno uelocis aſcẽſionis quo cũ oriť parũ durat aurora.quã do aűt eſt in ſigno tarde aſcẽſionis ampli⁹ durať ꝛ eſt d̃minata mẽſura loci:ex quo ſole ibi exñte icipit cla ritas diluculi appere:ꝛ h̾ eſt q̄d̃ ſb̃dit⌊ ꝛ oſtendiſti au rore locũ ſuũ.⌋q.d.nunq̃d tu diſpẽſaſti loca in celo ex q̃b⁹ aurora illuceſcat.q.d.nõ.ꝛ ex hijs oĩb⁹ dať itelli gi ꝙ tua rõ deficit a cõprehẽſione diuinoꝝ opuʒ.vnde pʒ ꝙ tu nõ es idoneus ad diſputãdũ cũ deo. Lcõ.II.

Nunq̃d tenuiſti ꝯcutiẽs extrema t̃re: ꝛ excuſſiſti ipſos ex ea: Reſtitueť ut lutũ ſignaculũ:ꝛ ſtabit ſicut ueſtimẽ tũ. Aufereť ab ipiſ lux ſua:ꝛ brachi um excelſuʒ ꝯfringeť. Nunq̃d igreſſus es ꝑ fũdũ maris:ꝛ in nouiſſimis abyſſi deambu laſti: Nunq̃d apte ſunt tibi porte mortis: ꝛ oſtia tenebroſa vidiſti: Nunq̃d ꝯſideraſti la titudinẽ t̃re: Indica mihi ſi noſti oĩa i q̃ via lux hitet:ꝛ tenebrarũ q̃s locus ſit: ut ducas vnũquodq; ad t̃mios ſuos:ꝛ itelligas ſemi tas dom⁹ ei⁹. Sciebas tũc ꝙ naſciturus eẽs ꝛ numerũ dierũ tuoꝝ noueras. Nunq̃d in greſſus es theſauros niuis: aut theſauros grãdinis aſpexiſti: que ꝑparaui i tp̄s hoſtis: in diẽ pugne ꝛ belli. Per quã viã ſpargitur lux: diuidiť eſt⁹ ſup terrã. Quis dedit uehe mẽtiſſimo hymbri curſuʒ:ꝛ viã ſonãtis to nitrui:ut plueret ſup t̃rã abſq; hoĩe in deſerto ubi nullus mortaliũ cõmorať ut ipleret iuiã ꝛ deſolatã:ꝛ ꝓduceret herbas virẽtes. Quis eſt pluuie p̄r:uel q̃s genuit ſtillas roris. De cui⁹ utero egreſſa eſt glacies:ꝛ gelu de celo q̃s genuit: In ſilĩtudinẽ lapidis aque duran tur:ꝛ ſupficies abyſſi ꝯſtringiť. Nũquid cõ iũgẽ ualebis micãtes ſtellas pliades: aut gy rũ arcturi poteris diſſipare: Nũquid ꝓdu cis luciferũ in tp̄e ſuo:ꝛ heſpuʒ ſup fines ter re ꝯſurgẽ facis: Nũquid noſti ordinẽ celi:ꝛ pones rõnẽ ei⁹ in t̃ra: Nũquid eleuabis in nebula uocẽ tuã:ꝛ impet⁹ aq̃rum opiet te: Nũquid mittes fulgura ꝛ ibűt: ꝛ reuertẽtia dicent tibi adſumus.

¶ Poſtq̃ʒ dñs cõnũauit ꝑncipales ꝑtes creature corpa lis.ſ.terrã/mare/ꝛ celũ. Hic icipit ꝓſeq mirabilia diuo rũ opuʒ que in diſpõne ꝑdictarũ triũ ꝑtiũ mũdi appa rẽt.ꝛ icipit a t̃ra i qua ꝑcipue admirãdũ appet.q̄d̃ ac cidit circa t̃re motũ de quo metha^ce logť ad ſilĩtudi nẽ hoĩs qui tenẽs corp⁹ aliq̄d̃ ꝯcutit ipm:vñ dic⌊ nũ quid tenuiſti.⌋i.ṽtute tua cõprehẽdiſti.⌊ ꝯcutiens ex trema t̃re.⌋q̄d̃ nõ eſt ſic itelligẽdũ ꝙ tota t̃ra ſil⁹ ꝯcuti atur in t̃re motu.ſed q2 aliq̃ extremitates t̃re ꝯcutiũ tur. Oĩa ṽo que accidũt in corpali creatura in utilita tẽ hoĩuʒ redũdãt.terre mot⁹ aűt ꝛ alia hi⁹ utilia ſũt ad h̾ ꝙ hoĩes t̃riti a pc̄tis deſiſtãt: vñ ſb̃dit⌊ ꝛ excuſſi.ipſ os ab ea.⌋ꝛ logtur ad ſilĩtudinẽ hoĩs qui ꝯcutit ueſti mẽtũ ut ex eo excutiat puluerẽ ſeu tineã.ita ẽt deus vi deť ꝯcutẽ t̃rã ut excutiat pc̄tores ex ea:q̄ñq; q̃deʒ per mortẽ:q̄ñq; aűt per emẽdationẽ vite. Solet aűt in ter re motu ꝯtigẽ ꝙ aliq̃ apta recludunť:ſic pietes uel aliq̃ q̃d hi⁹.ꝛ quãtũ ad h̾ ſb̃dit⌊ reſtitueť ut lu.ſignaculũ.⌋ lutũ eni q̄ñ diuidiť de facili ad eãdẽ diſpõnẽ reintegra tur.ita ẽt aliq̄d̃ ſignaculũ:puta in piete uel in quocũq; aliquo hi⁹ q̄d̃ videbať imutatũ per aptionẽ parietis. q̄ñq; diuina ṽtute reſtituiť in p̄ſtinũ ſtatum.ꝯtigit ẽt q̄ñ q; ꝙ turres ꝛ arbores ꝛ alia hi⁹ per t̃re motũ ꝯcutianť ꝛ nõ cadũt:ꝛ quãtũ ad h̾ ſb̃dit⌊ ꝛ ſtabit ſic ueſtimen tũ.⌋q̄d̃.ſ.ſi ꝯcutiať p̄ſtinã itegritatẽ nõ ꝑdit. Cõtigit aűt q̄ñq; ecõtrario ꝙ hoĩes uel abſorti t̃re:uel ẽt opp̄ſ ſi pietib⁹ per motũ t̃re cadẽtib⁹ moriunť:ꝛ quãtũ ad h̾ ſb̃dit⌊ auferť ab ipijs lux ſua.⌋per mortẽ. Cõtingit ẽt q̄ñq; ꝙ munitiones ꝛ turres fortiſſime per t̃re motuʒ deijciunť:ꝛ quãtũ ad h̾ ſb̃dit⌊ ꝛ brachiũ excelſuʒ ꝯfrin geť.⌋i. aliq̃ fortiſſima munitio.uel aliq̃s potẽs amic⁹ i quo hõ ꝯfidit ſic in ſuo brachio. ¶ Hijs igiť ꝑmiſſis de t̃re motu ꝛ de effectib⁹ ei⁹ ꝓcedit ad diſpõnẽ medij elemẽti.ſ.maris in quo hoĩb⁹ videnť occulta ꝛ mirabi lia. Primo q̃dẽ ea que ſũt in ꝓfũdo maris:puta piſciũ diſpõnes in mari viuẽtiũ:ꝛ quãtũ ad h̾ dicit⌊ nunq̃d i greſſus es ꝓfũdũ maris.⌋ut.ſ.cognoſceres aĩalia que in eo latẽt. Aliõ aűt q̄d̃ in mari videť occultũ ꝛ admi rãdũ eſt diſpõ t̃re ſb̃ aq̃s maris exñtis:ꝛ quãtũ ad h̾ ſb̃ dit⌊ ꝛ in nouiſſi.abyſſi deambulaſti.⌋i.in infimis ei⁹ ꝑtib⁹. Poſt diſpõnẽ aűt t̃re ꝛ maris ꝓcedit ad diſpõ nẽ celi:ſub quo ẽt ꝯtineť aer:ꝛ in h̾ lati⁹ imorať ꝓpter

multa mirabilia que in eo appent. Et p̄mo icipit a diſ
p̄one lucis ꝛ tenebrarū que coiter reſpicit totū ſupius
corp⁹. ❡ Eſt aūt ꝯſiderādū ꝙ corpa celeſtia per lucez
ſuā agūt in iſta iferiora: ꝛ eo ꝙ lux eſt q̄ſi q̄litas actiua ce
leſtiū corpoꝝ: ſic calor ꝛ frigus elemētoꝝ: ꝛ iō effectus
celeſtiū corpoꝝ in iſtis iferiorib⁹ ꝯiūgit cū ꝯſideratiōe
lucis ꝛ tenebrarū. Int̄ alios aūt effect⁹ celeſtiū corpoꝝ
in iſtis iferiorib⁹ coior eſt gn̄atio ꝛ corruptio: ꝛ ab h̔ i
cipit dicēs ⌊ nunqd apte ſūt porte tibi mortis. ⌋ mors
eni eſt corruptio corpis viuētis: ꝛ ſic ꝓprie ad hoiez p
tinet cui ꝑn̄s ſmo dirigit. porte aūt mortis ſūt cāe cor
ruptionis quātū ad ꝟtutes celeſtiū corpoꝝ per qs pri
mo ꝓcedit ad talē effectū. Eſt aūt difficillimū cogno
ſcē qs ſit piodus vite ꝛ ꝑmanētie cuiuſlibet rei: ꝛ iō por
te mortis nobis apte nō ſunt: qꝛ nō poſſum⁹ in corpi
bus celeſtib⁹ cognoſcē ꝓpriā cām corruptionis cuiuſ
cūqꝫ rei. morti aūt cōpetit tenebra. Tū qꝛ per mortem
hō p̄uat corpali viſu: cui⁹ cognitio eſt per lumē. Tuz
ēt qꝛ poſt mortē hō in obliuionē q̄ſi in tenebras q̄ſdaz
uadit: ꝛ iō ſubdit ⌊ ꝛ oſtia tenebroſa vidiſti. ⌋ ut intel
ligat idē appellare oſtia tenebroſa ꝓpt̄ ꝓprietatez mor
tis: qd̄ p̄us appellauerat portas mortis. uel hoc qd̄ di
cit ⌊ oſtia tenebroſa. ⌋ pōt referri ad aliū effectum cele
ſtiū corpoꝝ qui eſt obtenebratio aeris: ut ſic h̔ qd̄ di
xit de portis mortis referat ad ſola viuētia corpora. qd̄
aūt dixit de oſtijs tenebris. ad corpa pſpicua. Subdit
autē de diuerſitate caloris frigoris circa terram dicēs
⌊ nunqd ꝯſideraſti latitudinē terre. ⌋ Ubi ꝯſiderāduz
eſt: lōgitudo t̄re ſm aſtrologos attēdit ſm ꝓgreſſū ab
oriēte in occidētē. latitudo terre attēdit a meridie in ſe
ptētrionem: eo ꝙ in alia q̄libet re maior dimēſio uoca
tur lōgitudo. minor aūt dimenſio uocat̄ latitudo. Eſt
aūt expimēto ꝓbatū ꝙ dimēſio terre a nob̄ hitate ma
ior eſt ab oriēte uſqꝫ ad occidētē qꝫ a meridie uſqꝫ i ſe
ptētrionē: vn̄ latitudo terre accipit̄ ſm ꝓgreſſū a me
ridie uſqꝫ in ſeptētrionē. In quo qdē ꝓgreſſu eſt diuer
ſitas caloris ꝛ frigoris. qꝛ quāto magis appropinqua
tur a meridie in nr̄o hitabili tāto locus calidior eſt ꝓ
pter ſolis ꝓpinqtatē. vn̄ qd̄ de latitudine t̄re di. pōt re
ferri ad diuerſitatē locoꝝ calidoꝝ ꝛ frigidoꝝ. ❡ Hijs
ergo p̄miſſis que pertinēt ad effectus celeſtis lucis: in
hijs iferiorib⁹ facit mētionē de ipſa luce cum ſubdit.
⌊ Indica mihi ſi noſti oīa. ⌋ ut. ſ. ſis idoneus ad diſpu
tādū cū deo qꝛ oīa nouit. ⌊ in qua via lux hitat. ⌋ Ubi
ꝯſiderādū eſt ꝙ lux in luminarib⁹ mūdi iuenit̄: que ꝓ
pter hoc luminaria dicunt̄: qꝛ ſunt luminis uaſa. ſed qꝛ
via ad motū refert̄: qd̄ de via in qua lux hitet refertur
ad luminariū motū. Excedit aūt humanā cognitionez
q̄liter luminaria moueant̄: qd̄ oſtēdit̄ ex diuerſis opio
nib⁹ circa mot⁹ hoium eoꝝ: dū qdā aſſerūt ea moueri
per excētros ꝛ epiciclos. qdā aūt per motū diuerſaruz
ſperarū: ꝛ ſicut lux ex motu luminariū cauſat̄ put i ſu
periori hemiſpio mouent̄. ita ēt tenebre ꝓcedūt ex mo
tu eoꝝ put mouent̄ in hemiſpio iferiori: qd̄ ēt hēt ean
dē difficultatē: vn̄ ſbdit ⌊ ꝛ tenebrarū qs locus ſit. ⌋ nō
pōt aūt pfecte mēſurari mot⁹ alicui⁹ corpis niſi via ꝑ
quā ambulat cognoſcat̄: qꝛ magnitudo mēſurat̄ mo
tu: ꝛ mot⁹ magnitudine ut dicit phs in 4° phi°. ꝛ ideo
qꝛ per certitudinē via mot⁹ luminariuz cognoſci non
pōt ab hoie: ꝯn̄s eſt ꝙ nec mēſura motuū eoꝝ pfecte
ſciri poſſit: vn̄ ſubdit ⌊ ut ducas vnūqdqꝫ. ⌋ ſ. lucē ꝛ te
nebras. ⌊ ad terminos ſuos. ⌋ oſtēdēdo. ſ. rōnē aptiōis
ꝛ occultationis vniuſcuiuſqꝫ luminariū quātū ad ꝑn
cipiū ꝛ finē: ꝛ ēt quātū ad mediū: ad qd̄ ptinet qd̄ ſub
dit ⌊ ꝛ itelligas ſemitas eius dom⁹. ⌋ ſ. lucis. qn̄ eniz in
meridie circa ſūmū celi mouet̄ tūc q̄ſi ꝑambulat ſemi
tas dom⁹ ſue. termini aūt ei⁹ ſunt apud ortū ꝛ occaſū.
Scdm̄ aūt mot⁹ celeſtiū corpoꝝ mēſurant̄ duratiōes
iſerioꝝ corpoꝝ ꝛ tpa gn̄atiōis ꝛ corruptiōis ut Diony
ſius dic̄ 4° caplo de diuinis noibus. ꝛ iō ignoratis illis
cāis ꝯn̄s eſt ut hij effect⁹ ignorent̄: ꝛ iō ſbdit ⌊ ſciebas
tūc ꝙ naſcitur⁹ eēs. ⌋ q. d. nunqd p̄cognoſcē potuiſti ꝑ
ꝯſiderationē mot⁹ celi tp̄s tue natiuitatis. ꝛ tu qdez h̔
nō potuiſti: qꝛ anteqꝫ naſcereris nō eras: ſed nec alius
hō p̄cognoſcē potuit ꝓpt̄ debilitatē cognitiōis huma
ne. loqtur eni dn̄s ad iob in pſona oium hoium. ꝛ ſic
nō potuiſti p̄cognoſcē tp̄s natiuitatis tue: ita non po
tes p̄cognoſcē t̄minū vite tue. vn̄ ſubdit ⌊ ꝛ nūm dieꝝ
tuoꝝ noueras. ⌋ q. d. cognoſcē hoc nō potes ex compu
tatione celeſtiū motuū quoꝝ t̄minuz mēſurā ignoras.
❡ Hijs aūt ꝑpoſitis que ptinēt ad imutationez lucis
ꝛ tenebrarū ꝓcedit ad diuerſas imutationes aeris ſm
ꝙ aer variat̄ per tēpeſtatē ꝛ ſerenitatē: ꝛ icipit a niue ꝛ
grādine dicēs ⌊ Nunqd ingreſ. es the. niuis: aut theſ.
grā. aſpexiſti. ⌋ theſauros niuis ꝛ grādinis uocat uapo
res ſurſuz eleuatos ex qb⁹ niues ꝛ grādines gn̄ant̄. ſꝫ
qꝛ grādines groſſioris ſubſtātie ſunt ꝛ multo magis ꝓ
pinquo nobis gn̄ant frigore ad īteriora nubis expulſo
circūſtāte calore: iō circa grādines facit mētionē de vi
ſu: qꝛ magis viſui ſubijci pn̄t. Circa niues aūt de igreſ
ſu qꝛ magis ꝓpter eoꝝ tenuitatē pn̄t penetrari. hi⁹ aūt
qn̄qꝫ de⁹ utit̄ ad hoiuz correctionē: ſicut ſup. 36°. habi
tū eſt: per hoc indicat pp̄los. vn̄ ſubdit ⌊ que p̄paraui
in tp̄s hoſtis. ⌋ i. in tp̄s quo eſt ultio ſumēda de hoſti
bus ꝯtra quos de⁹ utit̄ hijs q̄ſi bellicis armis: vn̄ ſub
dit ⌊ in diē pugne. ⌋ i. actualis ꝯflict⁹. ⌊ ꝛ belli. ⌋ i. guer
re i qua fit ꝑpatio ad pugnā. finita aūt tēpeſtate niuis
ꝛ grandinis ſubſeqtur ſerenitas in qua claritas ꝛ calor
aeris p̄pant̄: vn̄ ſubdit ⌊ per quā viam ſpargit lux. ⌋
qd̄ ptinet ad claritatē. ⌊ diuidit̄ eſt⁹ ſup terrā. ⌋ qd̄ ꝑ
tinet ad calorē. Ubi ꝯſiderādū eſt ꝙ ſup ubi de luce lo
quebat̄ quātū ad ipſa luminaria in qb⁹ hitat: fec̄ men
tionē ſolū de via ei⁹: qꝛ. ſ. lux per motū luminariū viaz
ſuā pagit ſiue ſit tēpeſtas ſiue ſerenitas. ſed ad nos ex
ea nō ꝑuenit claritas ꝛ calor niſi ceſſante tempeſtate.
Nō aūt ſenſibil̄r diuerſificat̄ claritatis itēſio in diuer
ſis terris cū aer fuerit ſeren⁹. ſenſibil̄r aūt diuerſificat̄
itēſio caloris: iō lucē ſpargi dixit q̄ſi idifferēter effuſā.
eſtū aūt diuidi q̄ſi pro diuerſitate locoꝝ diuerſimode
diſtributū. Cōſter aūt ꝓcedit ad effect⁹ quoſdā uētoꝝ
in aere ex qb⁹ dū pluuia ipellit̄ cātur hymber: vn̄ dic̄
⌊ qs de. ue. hy. curſū. ⌋ Eſt eni uehemētia hymbris cur
ſus ex forti ipulſu uētoꝝ quos diua ꝟt⁹ ꝑducit. Silit̄
aūt dū ex uētis nubes ipellunt̄ cātur ſon⁹ tonitrui: pro
pter qd̄ nō audit̄ hi⁹ ſonus in vno loco. ſ. q̄ſi alicuius
corpis trāſeūtis: vn̄ ſubdit ⌊ ꝛ viā ſonātis tonitrui. ⌋ ſb
dit aūt rōnē q̄re pluuie ꝛ nubes a uētib⁹ ipellant̄ cum
dicit ⌊ ut plueret ſup t̄rā abſqꝫ hoie in deſto. ⌋ qꝛ. ſ. hi
tari non pōt ꝓpt̄ terre ariditatē. uapores aūt pluuioſi
eleuant̄ maxime ex locis humidis: vn̄ ſi nubes ꝛ plu
uie nō ipellerent̄ a uētis: ſequeret̄ ꝙ nunqꝫ in locis ſic
cis plueret. Cōtigit aūt qn̄qꝫ ꝙ aliq loca humana idu
ſtria irrigant̄. i. ceſſantib⁹ pluuijs. ſed h̔ ibi accidē non
pōt: vn̄ ſbdit ⌊ ubi nullus mor. cō. ⌋ ꝛ ſic illi terre ꝑ hu
manā iduſtriā ꝓuideri nō pōt: ꝛ ꝓpt̄ h̔ de⁹ ordiauit ut
uētis ipellerent nubes ꝛ pluuie ut ēt i locis deſtis plu
eret: vn̄ ſbdit ⌊ ut ipleret. ⌋ ſ. pluuijs. ⌊ inuiā. ⌋ i. terraz
per quā nec trāſire pōt hō. ⌊ ꝛ deſolatā. ⌋ i. deſtitutam
hūana ꝓcuratiōe. ꝛ ſic ſola ꝓcuratiōe diua ꝑduceret
herbas virētes. ſ. ad decorē t̄re ꝛ ad paſtū aialiū ſilue
ſtriū que ēt diua ꝓuidētia pcurant̄. Cōſter āt fac̄ mē
tionē de pluuijs abſqꝫ uēto cū dic̄ ⌊ qs eni. p. pt. ⌋ i. ef
ficiēs

ficiēſ cā nō ex necitate: ſꝫ ex ordie ꝓuidētie que ꝯuenit
pr̄i: adeo eni mouet̄ ſol ⁊ alia celeſtia corꝑa que ſt̄ ꝑxia
cā efficiēs gñatiōis pluuiarū. ros āt ex eadē cā gñat̄:
ex qua ⁊ pluuia. nec differt niſi ſꝫ m̄ltitudinē ⁊ pauci
tatē mãe. vñ dicit. ⌊ uł q genuit ſtillas roris. ⌋ ſignāter
ſtillas noiat ad deſignādū ꝑuitatē guttarū. Eſt aūt cō
ſiderādū ꝙ ſic pluuie ꝯgelate ſūt niues: ita ros cōgela
tus eſt pruina. vñ ſƀdit. ⌊ de cui⁹ utero eſt glacies. ⌋
Ubi notādū ꝙ glaciei cā eſt frigus: que eſt q̄litas femi
nina. Pluuiarū aūt ⁊ roris cā eſt calor reſoluēs ⁊ non
ꝑmittēs ꝯgelari uaporē. Calor aūt eſt q̄litas maſculi
na. ⁊ iō ſignāter circa gñationē pluuie ⁊ roris uſus eſt
noie pr̄is. circa gñationē aūt glaciei uſus eſt noie ute
ri que ꝑtiet ad matrē. Ex frigore aūt duplex glacies
cauſat̄. Una qdē ī aere qȯ ꝑtiet ad pluuiā de celo ca
dētē. vñ ſƀdit. ⌊ ⁊ gelu de celo qs genuit. ⌋ qȯ adhuc
attribuit pr̄i: qꝛ nō appꝫt tāta v̄tus frigoris in pruina
ſic in ulteriori glacie. alia v̄o eſt glacies que gñatur in
īferiorib⁹ aqs in qua maior via frigoris appꝫt. vñ ſub
dit. ⌊ ī ſilītudinē lapidis aque durant̄. ⌋ ſ. ꝑ uehemēs
frig⁹ in glaciē ꝯdēſate: ⁊ hoc qñqꝫ intātū ꝓcedit ꝙ in
frigidiſſimis terris ēt maria ꝯgelant̄. ⁊ hoc eſt qȯ ſub
dit. ⌊ ⁊ ſupficies abyſſi ꝯſtrigit̄. ⌋ ſ. aq̄ que eſt in ei⁹ ſu
perficie per frigus ꝯdēſata. nō aūt frig⁹ rūpere poteſt
uſqꝫ ad maris ꝓfundū. ¶ Hijs ḡ enarratis de uarijs
mutatiōib⁹ aeris. ꝓcedit ulteri⁹ ad imutabiles imuta
tiones celeſtiū corporū. Circa que p̄mo in ſtellis fi
xis ꝯſiderat īmobilitas: qꝛ quelibet earū ꝯſuat ſitum
ſuū. Ita ꝙ vna alteri nō appropinq̄t magis uel min⁹:
⁊ hoc ꝑcipue appꝫt in ſtellis vicinis que nunq̄ꝫ ꝯiun
gunt̄. vñ ſubdit. ⌊ nunq̄ꝫ ꝯiūgē ualebis micantes ſtel
las pliades. ⌋ ſtelle pliades dicunt̄ quedā ſtelle que lu
cēt in capite thauri: quarū ſex apparēt ualde ꝓpique
7ª aūt obſcurior. Scdȯ ꝯſiderat̄ in celeſtib⁹ corpori
bus: vniformitas p̄mi mot⁹ quo reuoluit̄ totū celū ⁊
oēs ſtelle in eo ſel' in die ⁊ nocte ſup polos mundi. hic
aūt mot⁹ ſenſibilius ꝑcipit̄ ex ſtellis ꝓpinqs polo ſe
ptētrionali que ſūt multū ꝑpetue apparētie ꝑꝑ eleua
tionē poli ſup nr̄m orizontē: inter q̄s ſtellas uocatur
maxie ꝯſtellatio arcturi qui eſt urſa maior: cuius ſtelle
manifeſte apparēt vniformiter moueri ī giro circa po
lum mūdi: ⁊ quātū ad hoc ſƀdit. ⌊ aut girū arcturi po
teris diſſipare. ⌋ ut. ſ. nō circueat polū. Tertio admi
rabilis appꝫt in celeſtib⁹ corꝑibus mot⁹ planetarū: in
quo cū ſit oīno vniformis quedā irregularitas ad ſen
ſuꝫ videt̄. ⁊ hoc maxie repꝛhendi pōt in ſtella ueneris
que qñqꝫ orit̄ añ ſolē: ⁊ tūc uocat̄ lucifer. qñqꝫ aūt oc
cidit poſt ſolē. ⁊ tunc uocat̄ heſperus. Manifeſtū eſt
aūt ꝙ ſtelle que ſemꝑ ſūt tardioris motus q̄ꝫ ſol: inci
piūt p̄mo appꝛere añ ortū ſolis. eo ꝙ ſol p̄mo ſuo mo
tu quo mouet̄ ab occidēte in orientē deſerit eas: ſicut
pꝫ in ſaturno ioue ⁊ marte. Luna aūt que hēt uelocio
rē motū q̄ꝫ ſol: ſemꝑ icipit appꝛere in ſero q̄ſi deſerens
ſolē ꝑcedēs ip̄m v̄ſus orientē. Uenus aūt ⁊ mercuri⁹
qñqꝫ incipiūt appꝛere de mane. qñqꝫ aūt de ſero. ſꝫ de
mercurio qꝛ raro videt̄ eſt ꝑue quātitatis: non ita eſt
manifeſtū. in uenere aūt oib⁹ appꝫt. vñ manifeſtū eſt
ꝙ qñqꝫ hēt velociorē motū q̄ꝫ ſol. qñqꝫ tardiorem. ex
quo manifeſte appꝫt irregularitas in motu planetaꝝ.
⁊ ad hoc deſignādū ſubdit. ⌊ nunqd produces lucife
rū. ⌋ i. uenerē mane appꝛentē. ⌊ in tꝑe ſuo. ⌋ i. in deter
miato tꝑe: qꝛ hec diuerſitas ſemꝑ in eo ꝯtigit. ⌊ ⁊ he
ſperū. ⌋ i. eandē uenerē ſero appꝛentē. ⌊ ſup filios terre
ꝯſurgē facis. ⌋ ⁊ notādū eſt ꝙ per hoc qȯ dicit. ⌊ ꝯſur
gere ⁊ ꝓducē facis. ⌋ deſignat̄ noua apparitio ſtelle.
Quarto aūt admirabilis videt̄ in celeſtib⁹ corporib⁹
ordo ſitus: ⁊ motus ipſoꝝ. vñ dicit. ⌊ nūqd noſti ordi
nē celi. ⌋ qui. ſ. ab hoie cōprehēdi nō pōt. Quintum
aūt admirabile eſt diſpoſitio īferioꝝ corpoꝝ ſꝫ ſupio
ra. ⁊ quātū ad hoc ſƀdit. ⌊ ⁊ pones rōnem ei⁹ in t̄ra ⌋
ut. ſ. cog̊ſcas effect⁹ ꝓprios ſingularū cāruꝫ celeſtium
corpoꝝ. Predicti aūt effect⁹ diuine v̄tutis maxie qdē
ſt: nō tñ in eis appꝛhendit̄ a multitudine vulgata illa
magnitudo v̄tutis diuīe ſic in tonitruo ⁊ fulgure. ⁊ iō
iſtos effectus ultio ponit. vñ quātū ad tonitruū dicit.
⌊ nūqd eleuabis in nebula uocē tuā. ⌋ tonitruū enim
gñat̄ in nube. cui⁹ ſonitus videt̄ q̄ſi uox dei. Poſt to
nitruū aūt ut plīmū pluuie magne ſƀſequunt̄: ꝑꝑ cō
denſationē nubiū ex cōmotione uētoꝝ ex qbus toni
truū cātur. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ ipetus aq̄ruꝫ opiet te. ⌋ vide
tur eni m̄ltitudo pluuie q̄ſi deū opire: inquātū nobis
celū qȯ dr̄ ſedes dei. ¶ Cōſequēter ſubiūgit de fulgu
re dicēs. ⌊ nūqd mittes fulgura. ⌋ i. nūqd per tuā v̄tu
tē erit motus eoꝝ. ⌊ ⁊ ibūt. ⌋ q̄ſi. ſ. obediāt tuo iperio.
Solēt aūt motus fulgurū repꝑcuti ab vno loco ī aliū.
⁊ hoc deſignat ſubdēs. ⌊ ⁊ reuertētia dicent tibi adſu
mus. ⌋ q̄ſi in ſua reuerſiōe ꝑata eē: ut iterū obediāt di
uino iperio: ut ad aliū locū mandat ſeu mittant̄. Hec
aūt oia inducunt̄ ad oñdendū ꝙ hō nō pōt attingere
neqꝫ ad ſapiaꝫ: neqꝫ ad v̄tutē diuinā.

Lectio. III.

**Quis poſuit in viſcerib⁹ hois ſapiē
tiā. uel qs dedit gallo itelligentiaꝫ:
Quis enarrabit celoꝝ rōnē ⁊ ꝯcen
tū celi qs dormire faciet. Qñ funda
bat̄ puluis in t̄ra: ⁊ glebe cōpingebant̄. Nū
quid capies leene ꝑdā: ⁊ aiam catuloꝝ eius
iplebis qñ cubāt in antris ⁊ in ſpecub⁹ inſi
diant̄. Quis preparat coruo eſcā ſuā: quan
do pulli eius clamāt ad deum uagientes eo
ꝙ non habeant cibos.**

¶ Poſtq̄ꝫ dñs cōmemorauit mirabilia ſuoꝝ effectuū:
quātū ad p̄ncipales ꝑtes mūdi que ſūt t̄ra: mare: celū
⁊ quātū ad diſpōnes eoꝝ. Nūc accedit ad enarrandū
mirabilia ſuoꝝ operū ſpālit̄ quātū ad diuerſas ꝓprie
tates aialiū iter q̄s prepollet cognitio: que qdē perfe
ctius in hoie q̄ꝫ in ceteris aialibus iuenitur. ⁊ ideo ab
hoie incipiēs dic. ⌊ quis poſuit in viſcerib⁹ hois ſapi
entiā. ⌋ per viſcera hois itelligunt̄ intime vires aie ip
ſius. ſ. itellect⁹ ⁊ rō: qbus de⁹ ſapiaꝫ indidit. inquātuꝫ
lumē rōnis hoi dedit quedā ſeminaria ſapīe ⁊ ſcie nāl
liter indidit rōni ipſi⁹ in ꝑnitiōe p̄moꝝ p̄ncipioꝝ. In
alijs aūt aialibus multa idicia apparent nālis cuiuſ
dā prudētie. Sꝫ ꝑcipue hoc manifeſtat̄ in gallo quaſi de gallo
in aīali noto ⁊ domeſtico. vñ ſubdit. ⌊ aut quis dedit
gallo intelligentiā. ⌋ Intelligētia hic ſumit̄ pro natu
rali q̄dā eſtimatione ſꝫ quā ad modū itelligētis ope
rat̄. qꝛ ipſa eius nālis eſtimatio ab itellectu diuino ei
dat̄. In hoc aūt videt̄ gallus quādā intelligētie ſimili
tudinē hr̄e ꝙ deteriatis horis intātū prorūpit ac ſi co
gnoſceret ꝓportiones celeſtiū motuū. vñ ſubdit. ⌊ qs
enarrauit. ⌋ ſ. gallo. ⌊ celoꝝ rōnem. ⌋ i. ꝓportionē cele
ſtiū motuū ut poſſit ex hoc determiatas horas cogno
ſcere ſeu diſcernē ad cantādū. Solēt aūt vigiles quo
dā cātu alicui⁹ inſtrumēti ſono ꝓpinqtatē diei decla
rare ⁊ certarū horarū noctis. Nō aūt pōt dici ꝙ aliqs
ſonitus celi determiatis tꝑibus audiat̄: ⁊ alijs tꝑibus
ſileat: ut ex hoc gallus diſcernat ad cātāduꝫ. vñ ſƀdit.
⌊ ⁊ ꝯcentū celi quis dormire faciet. ⌋ q. d. ꝯcentus ce
li nō ſilet ſicut vigilis dormiētis: ut ex eius auditu uł

ſilētio poſſit gallus iſtrui ad cātādū. Cōſiderādū aūt eſt hic ꝙ ex motu celoꝝ pythagorici poſuerūt ſonitū armonizatū ꝓuenire pp ꝯuenientiſſimā ꝓportionē celeſtiū motuū. ⁊ qꝛ ponebāt celeſtia corpa aīata: iō talis ꝯſonātia ſonoꝝ poſſit ꝯcētus celi uocari. ſ3 Ariſtoteles ꝓbat in .2. de celo. ꝙ ex motu celeſtiū corporum nullus ſonit⁹ ꝓcedit. ⁊ iō hic ꝯcētū accipe poſſumus metaphorice poſitū ꝓ ſola ꝯuenientia celeſtiū motuū q nunq̄ regeſcūt. hui⁹ aūt iſpiratio ſapie: uel intelligentie aut ēt ꝯcētus celi ab initio fundationis terre fuit. vñ ſubdit. ⌊ qñ fundabat̄ puluis in t̄ra. ⌋ qd̄ refert̄ ad ſitū terre que in imo ponit̄ ſicut i fundamēto. ⌊ ⁊ glebe cōpigebant̄. ⌋ qd̄ refert̄ ad humorē ꝑtinētē in vnū ꝑtes t̄re. ne. ſ. t̄ra pp ſiccitatē i pluerē reſoluat̄. ¶ Deinde accedit ad aliā ꝓprietatē aīaliū que attendit̄ ſm acq̄ſitionē nutrimēti. circa quā admirabile aliquid apparet in leena. cū leo multo cibo idigeat mirabile videtur quō in aliq̄ regione tm̄ pōt de p̄da aīaliū capere qd̄ ſibi ſufficiat ⁊ filijs ſuis. vñ ſubdit. ⌊ nūq̄d capies leene predā. ⌋ i. nunq̄d tātā abundantiā p̄de ꝯparabis ut hēat ſufficienter ſibi ⁊ filijs ſuis. vñ ſbdit. ⌊ ⁊ aīam catuloꝝ eius iplebis. ⌋ hoc aūt non videt̄ mltū difficile qñ per diuerſa loca diſcurrūt: ſ3 qñ in eodē loco manēt uel pp neceſſitatē nutritiōis filioꝝ ad qd̄ ꝑtinet qd̄ dicit. ⌊ qñ cubāt in antris. ⌋ uel qꝛ inſidiātur alijs aīalib⁹ capiendis. appet ēt aliq̄d mirabile in auibus circa coruū. dī eni ꝙ coruus pullos ouis eductos nō paſcit donec ſuos dep̄hendēs plumis nigreſcē viderit. vñ ſeptē diebus eis cibos nō miniſtrat: ſ3 a deo ſuſtētant̄ per nālez ṽtutē eis inditā. vñ ſubdit. ⌊ quis p̄pat coruo eſcā ſuā: qñ pulli ei⁹ clamāt ad deū uagātes. ⌋ i. huc ⁊ illuc ꝓſpicientes. ⌊ eo ꝙ non habeant cibos. ⌋ q̄ſi a parētib⁹ derelicti. Hoc aūt nō eſt itelligendū: q̄ſi pulli coruoꝝ deū cogſcāt. ſ3 hoc dī: qꝛ quelibet res naturalis ſuo deſiderio in hoc ipſo ꝙ aliqd̄ bonū appetit q̄ſi intendit aliq̄d a deo inquirere qui eſt actor bonorum oīum.

Cap^m.39^m. Lectio .I.

Nunq̄d noſti t̄ps partus ibicū in petris: uel parturiētes ceruas obſeruaſti. Dinumeraſti mēſes ꝯceptus earū: ⁊ ſciſti t̄ps partus eaꝝ. Incuruant̄ ad fetū: ⁊ pariūt: ⁊ rugit⁹ emittūt. Separant̄ filij earū: ⁊ ꝑgūt ad paſtū: egrediunt̄ ⁊ nō reuertent̄ ad eas. Quis dimiſit onagrū liberū: ⁊ vincula ei⁹ qs ſoluit. Cui dedi in ſolitudinē domū: ⁊ tabnacula ei⁹ in terra ſalſuginis. Cōtēnit multitudinē ciuitatis: clamorē exactoris nō audit. Circūſpicit mōtes paſcue ſue ⁊ virentia queq̄ ꝑquirit. Nūq̄d uolet rhinoceros ſuire ubi aut morabit̄ ad p̄ſepe tuū. Nūq̄d alligabis rhinocerota ad arādū loro tuo. aut ꝯfringet glebas ualliū poſt te. Nūq̄d fiduciā hēbis in magna fortitudine ei⁹: ⁊ derelinq̄s ei labores tuos. Nūquid credes illi qm̄ ſemetēz reddat tibi: ⁊ arcā tuā ꝯgreget. Penna ſtrutiōis ſilis eſt pēnis herodij ⁊ accipitris. Qñ derelinq̄t oua ſua i terra tu forſitan in pulueꝛ calefacies ea. Obliuiſcit̄ ꝙ pes ꝯculcet ea: aut beſtia agri ꝯterat. Durat̄ ad filios ſuos q̄ſi non ſint ſui: fruſtra laborauit nullo timore cogente. Priuauit eni eā de⁹ ſapiētia: nec dedit illi intelligētiā. Cū t̄ps fuerit i altū alas erigit: deridet equū ⁊ aſcēſorē ei⁹. Nūquid p̄bebis equo fortitudinē: aut circūdabis collo ei⁹ hinitū. Nunq̄d ſuſcitabis eū q̄ſi locuſtas. Gloria nariū eius terror: terrā vngula fodit. Exultat audacter: in occurſū ꝑgit armatis. Cōtēnit pauorē: nec cedit gladio. Sup ipz ſonabit pharetra: vibrabit haſta ⁊ clype⁹. Feruēs ⁊ fremēs ſorbet terram: nec reputat tube ſonare clangorē. Ubi audierit buccinā. dicit uah. ꝓcul odorat̄ bellū exhortationē ducū ⁊ ululatū exercit⁹. Nūquid ꝑ ſapiā tuā plumeſcit accipiter. expandens alas ſuas ad auſtrum. Nūquid ad p̄ceptū tuū eleuabit̄ aquila: ⁊ in arduis ponet nidū ſuū. In petris manet: in p̄ruptis ſilicib⁹ cōmorat̄: atq̄ in acceſſis rupib⁹. Inde ꝯtēplat̄ eſcā ⁊ de lōge oculi eius ꝓſpiciūt. Pulli ei⁹ lambūt ſanguinē: ⁊ ubicūq̄ cadauer fuerit: ſtatim adeſt. Et adiecit dñs: ⁊ locut⁹ eſt ad iob. Nūquid q ꝯtēdit cū deo: tā facile ꝯquieſcit. Utiq̄ q arguit deū. dz ⁊ r̄ndere ei. R̄ndens autē iob dño dixit. Qui leuiter locut⁹ ſuz. r̄ndere quid poſſum. Manū meā ponā ſup os meū. Unum locutus ſum: qd̄ utinā non dixiſſem ⁊ alterū quibus ultra nō addam.

Cōmemorauerat dñs in p̄cedētib⁹: id qd̄ ꝑtiet ad vim cognoſcitiuā loq̄ns de ſapiā hoīs ⁊ itelligentia galli. Cōmemorauerat ēt de p̄da leonū ⁊ eſca coruoꝝ que ꝑtinēt ad vim nutritiuā. Nūc aūt cōmemorat quedā ꝑtinētia ad vim ḡnatiuā. Et icipit agē de partu ibicū ⁊ ceruarū: in qb⁹ aliq̄d occultū eē videt̄. Ibices eni ſūt quedā aīalia ꝑua corpore que in locis petroſis hitāt: in qb⁹ ⁊ pariūt. vñ ad hi⁹ loca de facili nō patet hoībus acceſſus pp qd̄ dic. ⌊ nūq̄d noſti t̄ps part⁹ ibicū in petris. ⌋ q.d. h̄ hoīb⁹ eſt ignotū pp aſperitatē locorū in qb⁹ pariūt. Ceruē aūt ut dī eligūt loca occulta: in qbus pariāt ubi lupi accedē nō ſolēt. ⁊ iō ad oñdēdū occultationē part⁹ ipſarū ſbdit. ⌊ ul' ꝑturiētes ceruas obſuaſti. ⌋ qd̄ dī ad diuie ꝓuidentie cōmēdationez. mlieres eni cū pariūt idigēt obſtetricū obſeqo: ſ3 aīalib⁹ quoꝝ ꝑtus hoīes latet de⁹ ſua ꝓuidētia exhibet auxiliū qd̄ eſt eis neceſſariū: ut cognoſcāt ea que ſt in talib⁹ cognoſcēda. Quoꝝ p̄mū eſt ꝙ ſciat̄ ſpatiū temporis: quo fet⁹ in utero ꝑficit: ⁊ q̄tū ad hoc dic. ⌊ dinūaſti mēſes ꝯcept⁹ earū. ⌋ ut. ſ. eis indicares qñ ſe debēt p̄parare ad partū. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ ſciſti t̄ps part⁹ earū. ⌋ ut. ſ. eis idicares qñ parē deberēt. In hijs eni ſolent mulieres puerpere ab alijs iſtrui: ſ3 aīalia que ēt ſūt lōge a ꝯuerſatiōe hūana per nālez induſtriā eis diuinit⁹ inditā hoc cognoſcūt: ⁊ determiato tēpore ſe p̄parant ad partū: eo mō quo facili⁹ poſſit partus emitti. vñ ſbdit. ⌊ incuruant̄ ad fetū. ⌋ ſ. emittēdū: ⁊ pariūt. ſ. per ſeipſas iſtruēte nā: ⁊ tñ part⁹ nō eſt eis delectabi-

lis:ſz penoſus. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ rugitꝰ emittũt. ⌋ ſ. per do
lorē quē pariēdo patiunt. ⁊ ſic mr̄es nāli īduſtria ſe ꝑ
parāt ad partũ: ita etiā ⁊ filij nāli induſtria diuinitꝰ in
dita ſibi nec̄ia ꝯquerũt. vñ ſbdit. ⌊ ſeparant filij eoꝝ ⌋
qḋ dicit ad dr̄iaȝ fetus humani. nā puer mox natꝰ nō
ꝑt ſe mouē ut diſcedat a mr̄e. qḋ tñ in ꝑdictis aīalibꝰ
ꝯtingit. Statim eni poſtq̄z naſcunt mouent: ⁊ p̄rimꝰ
eoꝝ motꝰ eſt ad eſcaȝ querēdā. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ pergũt
ad paſtũ. ⌋ ſȝ tñ in ꝑnᵒ indigēt paſci lacte mr̄is. vñ ſic
a mr̄e ſeparant ꝙ tñ ad eā redeũt. Poſtmodũ vō cũ
ꝑfecta fuerit hec aīalia totalr̄ a mr̄e ſepant. vñ ⁊ ſub
dit ⌊ egrediunt ⁊ nō re. ad eas. ⌋ q. ſ. ultiꝰ ab eis lacta
ri nō idigēt. ¶ Hijs aũt p̄miſſis que ꝑtinēt ad ſpāles
q̄ſdaȝ aīaliuȝ ꝓꝑetates ꝑtinētibꝰ. ſ. ad cognitionē eſcā
⁊ partũ. cōmemorat ea que ꝑtinēt ad totā ꝯuerſatio-
nē vite. ¶ Circa quā p̄mo mirabile appet. ꝙ quedā
aīalia dũ ſunt domeſtica ſuſtētari nō pn̄t abſq; hoīs
cura. īueniunt tñ aliq̄ ad illud genꝰ ꝑtinētia que ſunt
ſilueſtria: ⁊ abſq; hoīuȝ ꝓuidētia gubnant. ⁊ hoc ma
xime mirabile appet in aſino: qui cũ eſt domeſticꝰ to-
taliter videt hũane ſuituti deputatꝰ. a qua tñ ſuitute
aſini ſilueſtres qui onagri dicunt liberi eē appent. vñ
dicit. ⌊ Quis dimiſit onagrũ. ⌋ i. aſinũ ſilueſtrē. ⌊ libe
rũ. ⌋ i. ab hoīuȝ ſuitute. qḋ q̄dē dī ꝙ id qḋ ꝯſuetuȝ
eſt appꝑhēdat ab hoībꝰ q̄ſi nāle. vñ q̄ꝛ cōſueti ſt̄ hoīes
nō vidē aſinos niſi ſuituti ſubiectos: videt eis ꝙ ſint
nāliter ſui. ⁊ iō ſi inueniant aliq̄n libi. videt eis ꝙ ſint
a ſeruitute dimiſſi. Ecōtrario aũt ſe hēt. nā prius fue-
runt hiꝰ aīalia hoī non ſubiecta ꝑ modũ quo nũc ſũt.
poſtmodũ aũt hũano artificio ſũt domita: ⁊ hoīuȝ ſer
uitijs deputata. Signa aũt ſuitutis aſinoꝝ ſũt vincu
la q̄bꝰ ligant: ſic̄ chamus uel aliq̄d hiꝰ: ⁊ quātum ad
hoc ſubdit. ⌊ ⁊ vincula eius q̄s ſoluit. ⌋ Onagri enim
vinculis carent. apparet ēt in aſinis domeſticis ꝙ pe-
reant ſi remaneāt abſq; hītaculis ab hoībꝰ p̄paratis
ſȝ onagri hn̄t ſibi per diuinā ꝓuidētiaȝ hītaculũ p̄pa
ratũ. vñ ſubdit. ⌊ cui dedi in ſolitudīe. ⌋ ſ. ad quaȝ hō
nō accedit. ⌊ domũ. ⌋ puta aliqḋ antrũ: uel cauernaȝ
quācũq;. ⌊ ⁊ tabnacula eiꝰ. ⌋ puta ſub herbis aut ar-
boribꝰ. ⌊ in t̄ra ſalſuginis. ⌋ i. i aliq̄ t̄ra inhītata ꝑꝑ ſic
citatē: ⁊ ſolis exuſtionē. ex qua hũoꝛ eius q̄ſi in ſaporē
ſalis ꝯuertitur: ⁊ q̄ȝuis hiꝰ hītatio videat incultioꝛ ⁊
horridioꝛ ꝑꝑ ſolitudinē tñ eaȝ p̄fert quātũcunq; no-
bili ciuitati. vñ ſbdit. ⌊ ꝯtēnit multitudinē ciuitatis. ⌋
ſ. in cōparatione ad hītatiōeȝ deſerti: ⁊ aſſignat dupli
cem rōneȝ. ¶ Quarũ p̄ma eſt ꝙ ibi nō exiguntur ab
eo laborioſa opa. vñ ſubdit. ⌊ Clamorē exactoris nō
audit. ⌋ i. dñi exigentis ab eo portationem oneruȝ uel
aliq̄d hiꝰ. ¶ Alia rō eſt: q̄ꝛ ibi liberiꝰ euagat ad paſtũ
querēdũ. vñ ſubdit. ⌊ circũſpicit mōtes paſcue ſue. ⌋
q̄ꝛ. ſ. pȝ ei liber aditꝰ ad diuerſa loca pro paſcuis que-
rendis: ⁊ ipſa ēt paſcua pro ſuo libitu accipit. vñ ſub-
dit. ⌊ ⁊ virētia queq; ꝑquirit. ⌋ Aſinis aũt domeſticis
nō dant oīa paſcua: ſȝ interdũ viliora melioribꝰ pa-
ſcuis nobilioribꝰ aīalibus reſuatis. Sic̄ aũt aſinꝰ ſer
uit hoī ad onera deferenda: loco cuiꝰ in ſilueſtribꝰ in
uenit onager. ita etiaȝ ſuit hoī inter domeſtica aīalia
bos ad arādũ ꝑꝑ ſui fortitudinē: cui cōparat iter ſilue
ſtria rhinocerotē. i. vnicorniuȝ qḋ eſt aīal quadrupes
ualde forte ⁊ ferũ. hn̄s vnũ cornu in media frōte. hoc
aũt aīal ꝑꝑ ſui ferocitatē nō de facili pōt domari: ſic̄
bos domat. vñ ſubdit. ⌊ nunq̄d uolet rhinoceros. ⌋ i.
vnicornis. ⌊ ſeruire tibi. ⌋ ut. ſ. domeſticatus ſpōte ti-
bi obediat. Aīalia aũt domeſtica cibũ libēter ab hoī-
bus capiũt. ad qḋ excludēdũ ſubdit. ⌊ aut morabitur
ad p̄ſepe tuũ. ⌋ ut. ſ. paratus ſit comedē qḋ a te ei of-
fert. Boues āt domeſticati ad hoc nutriunt: ut in mi-
niſterio aratiōis applicent. ⁊ ad hoc excludēdũ ſbdit.
⌊ nũq̄d alligabis loro tuo rhinocerota. ⌋ i. vnicornem
ad arādũ. ſic̄. ſ. arat in bobus. utũtur ēt hoīes bobus
ad aliud miniſteriũ. ut. ſ. trahētes quoddā raſtrũ terrā
aratā cōplanēt glebas cōminuēdo. vñ ſbdit. ⌊ aut cō
fringet glebas ualliũ. ⌋ que. ſ. ſolēt diligētiꝰ excoli ꝑꝑ
maiorē fecũditatē. ⌊ poſt te. ⌋ i. poſtq̄z terram araue-
ris. ul' ⌊ poſt te. ⌋ i. ut te p̄cedente ille ſequatur glebas
ꝯfringēs. dimittunt etiā quedā aīalia fortia ad agro
rũ cuſtodiā ꝯtra latrones uel aīalia que poſſent ſege-
tes deuaſtare ſic̄ cuſtodiunt agri ꝑ aliquos canes fe-
roces: ſȝ hoc ꝑ vnicornē fieri non pōt: q̄ꝛ nō domeſti-
cat. vñ ſubdit. ⌊ nũquid fiduciā hēbis in magna forti
tudine eiꝰ ⁊ derelin. ei lab. tuos. ⌋ i. fructꝰ agroꝝ ad cu
ſtodiēdũ. ſic ḡ nō potes eo uti ſic̄ boue ad arādũ: neq;
ſic̄ cāe ad cuſtodiēdũ. ſilr̄ nō potes eo uti: ſic̄ forti agri
cola ad fructꝰ terre ꝓcurādos. vñ ſubdit. ⌊ nũq̄d cre-
des ei ꝙ reddet ſemētē tibi ⁊ areā tuā ꝯgreget. ⌋ ſic̄. ſ.
facit opariꝰ qui ſemē a dño ſerit: ⁊ m'ltiplicatũ reddet
ſegetes ꝯgregādo in horreũ: ⁊ poſt triturā in horreum
dñi reportando. ¶ Hijs igit poſitis in q̄bꝰ quedā aīa
lia ſilueſtria a domeſticis diuerſificant: ſubdit q̄ſdam
ꝓꝑetates quorũdaȝ aīaliũ in q̄bꝰ vident ab oībꝰ alijs
aīalibus quedā ꝓꝑetates diuerſe. ⁊ hoc p̄cipue appa
ret i ſtrutione qui eſt auis quedā appropinquans ad
genꝰ beſtiarũ. vñ lȝ hēat pēnas ad modũ aīaliuȝ alte
uolātiuȝ: nō tñ ſe pōt in altũ eleuare. vñ dic̄. ⌊ penna
ſtrutionis ſil'is eſt pēnis herodij. ⌋ i. nobiliſſimi falco-
nis q̄ grifalcus dī. ⌊ ⁊ accipitris. ⌋ que eſt auis nota. ⁊
ambo ſt̄ aues boni uolatꝰ. Eſt aũt ⁊ alia ꝓꝑetas ſtru
tionis diuerſa ab alijs auibꝰ. ꝙ. ſ. ſua oua non fouet:
ſȝ fodiens in arena ea dimittit ⁊ opit ſabulo. vñ ſbdit.
⌊ que dereliquit in terra oua ſua. ⌋ Hēt aũt hāc nāleȝ
induſtriā ꝙ obſuat tp̄s calidũ. ſ. q̄n icipiũt ſtelle ap-
parere: que dicunt uergilie. ſ. in mēſe Julij: ⁊ tũc parit
oua: ⁊ ſic ex calore tp̄is ⁊ loci: q̄ꝛ. ſ. nō morat niſi in lo-
cis calidis: oua viuificant: ⁊ ex eis pulli naſcunt. vñ ſb
dit. ⌊ tu forſitan in puluē calefacies ea. ⌋ q. d. nō: ſed h̄
agit ꝓuidētia diuina: per quā ēt in puluē ꝯſuant ille-
ſa. Strutio eni eſt nāliter aīal obliuioſũ: ⁊ nullā curā
adhibet de ꝯſuatione ouoꝝ. vñ ſubdit. ⌊ obliuiſcit ꝙ
pes. ⌋ ſ. hoīs trāſeuntis. ⌊ ꝑ viam ꝯculcet ea. ⌋ ſ. oua.
⌊ aut beſtia agri ꝯterat. ⌋ uel caſu trāſeũdo: ul' ꝑꝑ ap-
petitũ cibi: ⁊ ſic nō hēt curā de ꝯſuatiōe ouoꝝ. ita nō
hēt curaȝ de nutritione pulloꝝ. vñ ſubdit. ⌊ durat ad
filios ſuos q̄ſi nō ſint ſui. ⌋ q̄ꝛ. ſ. nullā curā hēt de nutri
tione eoꝝ. ⁊ ita quātũ in ſe eſt ꝑdit fructũ gn̄ationis.
vñ ſubdit. ⌊ fruſtra laborauit. ⌋ ſ. ꝯcipiēdo ⁊ ꝯceptuȝ
portādo ex quo filios nō nutrit. Cōtigit ēt q̄nq; ꝙ ēt
alia aīalia fetus ſuos deſerũt ꝑꝑ timorē. ſȝ ſtrutio hoc
facit nullo timore cogēte. facit tñ hoc ⁊ ſi nō ꝑꝑ timo
rē: tñ ꝑꝑ defcm̄ nālis iduſtrie: quā circa hec ⁊ alia aīa
lia hn̄t. vñ ſubdit. ⌊ priuauit eni deꝰ eā. ⌋ ſ. feminam
ſtrutionis. ⌊ ſapīa. ⌋ ſ. ad ordinate nutriēdũ ⁊ gubnan
duȝ fetũ. ⌊ nec dedit illi ītelligentiā. ⌋ per quā. ſ. ſollici
tudinē hēat de pullis ſuis. Sapīaȝ auteȝ ⁊ intelligen-
tiam noīat induſtriā nāleȝ. ⁊ q̄ꝛ ſup̄ dixerat ꝙ hēt pen
nas ſil'es pēnis herodij ⁊ accipitris. ꝯn̄ter oñdit: ad q̄d
ei hiꝰ pēne ꝓſint dicēs. ⌊ cum tp̄s fuerit. ⌋ i. cuȝ aliq̄
neceſſitas uelocitatis motꝰ ſibi īmineat. ⌊ in altũ alas
erigit. ⌋ ita tñ ꝙ per alas corpus eius ſurſũ eleuari nō
pōt. ſȝ per eas iuuat ad uelocit' currendũ. vñ ſubdit.
⌊ deridet equũ. ⌋ qui. ſ. uelocius currit q̄z equus ho-
minē deferēs. ⌊ ⁊ aſcēſorē eius. ⌋ ſ. equi: q̄ꝛ. ſ. uelocius
curreret q̄z hō ſi ſuis pedibus iret. Sicut autē ſtrutio

hẽt ꝗſdam ꝓꝓꝛietates a plꝛibus aīalibus diuerſas qui
bus ab alijs aīalibus dĩt. ita equus hẽt ꝗſdam ꝓꝓꝛie/
tates ad nobilitatẽ pertinentes: in ꝗbus ab alijs aīa/
libus differt. Pꝛimo aũt equi foꝛtitudinem cõmemo/
rat cũ dicit. ⌊ nũquid pꝛebebis equo foꝛtitudinem. ⌋
ſ. nõ ſoluꝫ coꝛpoꝛis pꝛout eſt potẽs ad onus ferendũ:
ſꝫ etiã animi ꝓut audacter ad pericula uadit. Aliam
aũt ꝓꝓetatẽ eius cõmemorat. ꝙ. ſ. ex exteriori oꝛnatu
ad libidinẽ ꝓuocat̃. dr̃ eñi de equis ꝙ iubarũ decore
ad coituꝫ cõcitantur: ⁊ iubis eorũ libido extinguitur
ad qđ ſignificãdũ ſubdit. ⌊ aut circũdabis collo eius
hĩnitũ. ⌋ ſolẽt eñi equi hĩnire pꝛopter libidinẽ ſᷣꝫ illud
Hiere. 5. Equi amatores in feminas ⁊ emiſſarij facti
ſunt. vnuſquiſqꝫ ad uxorem pꝛoximi ſui hĩniebat. er/
go hinnitus collo equi adeo circũdat̃ qñ iube ei dan/
tur a deo. ex qua ꝯſideratione ad libidinẽ ꝓuocantur.
Eſt aũt alia equi ꝓꝓetas ꝙ uehemẽter ſalit: ꝯtra mo/
rem multoꝝ ꝗdrupedũ. vñ ſubdit. ⌊ nũꝗd ſuſcitabis
eũ. ⌋ ſ. eleuando in altum. ⌊ ꝗſi locuſtas. ⌋ que. ſ. ſalien
do mouent̃. Alia v̾o ꝓꝓetas equi eſt audacia ipſiꝰ in
bellis quã diffuſiꝰ deſcribit. qꝛ eſt nobilis ⁊ admiran/
da. Et ꝑmo manifeſtat̃ eiꝰ audacia qñ adhuc odora/
tu bellũ ꝑcipit a remotis. vñ ſeqꝛtur. ⌊ glꝛia nariũ eius
terroꝛ. ⌋ i. bellũ qđ eſt alijs ad terrorẽ naribꝰ ab equo
ꝑceptũ: eſt ei ad gloriam. i. ad quandã aĩ magnitudi/
nem: ⁊ hoc ſignũ ſtatim in eo appꝫ: de quo ſubditur.
⌊ t̃rã vngula fodit. ⌋ ꝗſi ꝑparãs ſe ad pugnandũ. ex h̃
aũt ꝙ bellũ ꝑcipit iteriꝰ gaudet. vñ ſubdit. ⌊ exultat. ⌋
ſ. percepta oppoꝛtunitate pugnãdi: ⁊ hoc per effectuꝫ
oñdit cũ ſubdit. ⌊ audacter in occurſũ ꝑgit armatis ⌋
nec in ipſo ꝑlio exiſtẽs terrore deicit̃. vñ ſubdit. ⌊ ꝯtẽ/
nit pauorẽ. ⌋ ⁊ qđ eſt ampliꝰ ẽt vulnerũ dolore nõ pel
litur. vñ ſubdit. ⌊ nec cedit gladio. ⌋ Solẽt aũt plura
aĩaliũ ex ſolo ſtrepitu terreri: ſꝫ hoc equo non accidit.
vñ ſubdit. ⌊ ſuꝑ ipſꝫ ſonabit pharetra. ⌋ ſ. plena ſagit/
tis cũ ꝯcutit̃ ad motũ militis equo īſidẽtis. Silr̃ etiã
ex haſta ⁊ clypeo militis: ſonꝰ aliꝗs ꝓcedit. vñ ſubdit.
⌊ vibꝛabit haſta. ⌋ i. haſta dũ vibꝛatur ſonũ emittit. ſi
militer clypeus dũ mouet̃ ⁊ ad arma collidit̃ ſonũ fa
cit. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ clypeus. ⌋ ſ. ſonat. ſꝫ tñ adhuc ſonitũ
equus nõ ſtupeſcit. vñ ſᷓdit. ⌊ feruẽs. ⌋ ſ. iterius ꝑ au/
daciã. ⌊ ⁊ fremens. ⌋ ſ. hinnitu: quẽ fremitũ noiat qui
eſt ꝓꝓꝛie leonũ ꝑꝑ equi audaciã: ⁊ nõ ſolũ uoce inte/
riorẽ feruorẽ aĩ demr̃at: ſꝫ ẽt exteriori actu. vñ ſᷓdit.
⌊ ſoꝛbet terrã. ⌋ i. videt̃ eã ſoꝛbẽ pedibꝰ fodiẽdo. ⁊ nõ
ſolũ obſtupeſcit ſonitu pharetre haſte ⁊ clypei: ſꝫ nec
ẽt ſono tube: qua utunt̃ in bellis. vñ ſubdit. ⌊ nec re/
putat tube ſonare clãgorẽ. ⌋ ut. ſ. ꝑꝑ hoc obſtupeſcat.
ꝗnimmo gaudẽ dr̃ ad ſonũ buccine. vñ ſubdit. ⌊ ubi
audierit buccinã dicũt uah. ⌋ i. emittũt exultatiõis uo
ceꝫ. Naꝫ uah eſt iteriectio exultantis: ⁊ qꝛ hec que pꝛe
dicta ſũt ꝑtinẽt ad equi audaciã. ſubiũgit de ꝑſpicaci
tate dicẽs. ⌊ ꝓcul odorat̃ bellũ. ⌋ i. cũ hoſtes adhuc ꝓ
cul ſᷓt odoratu ꝑcipit bellũ iminẽ. ⁊ qꝛ videt̃ ſẽtire bel
li ꝑparationẽ: dũ. ſ. duces ſuis exhoꝛtatiõibꝰ animant
milites: ⁊ quãtũ ad hoc ſubdit. ⌊ exhoꝛtationẽ ducũ ⌋
ſ. ꝑcipit. ⌊ ⁊ ululatũ. ⌋ i. ꝯfuſuꝫ clamoreꝫ ⁊ ſtrepitum.
⌊ exercitꝰ. ⌋ ſ. ꝑparãtis ſe ad bellũ. ¶ Hijs ãt ꝑmiſſis
de aĩalibus que gradiũtur in terra accedit ad aĩalia
que uolant in aere. Et ꝑᵒ cõmemorat nãleꝫ induſtriã
accipitris ꝗ tp̃e mutatiõis pẽnaruꝫ expãdit alas ſuas
ad auſtrũ qui eſt uẽtus calidus: ut apertis poꝛis uete
res pẽne decidãt ⁊ noue renaſcant̃. vñ dicit. ⌊ nunꝗd
per ſapiam tuã plumeſcit accipit̃. ⌋ ſ. qñ pẽne eiꝰ reno
uantur. ⌊ expãdens alas ſuas ad auſtrũ. ⌋ ut. ſ. facilius
pẽnas mutet. Ultimo aũt loꝗt̃ de aquila que ceteris
auibus altius uolat. vñ dicit. ⌊ nũꝗd ad pꝛeceptũ tuũ
eleuabit̃ aquila. ⌋ ſ. ſic̃ ad meũ. facit eñi hoc aꝗla nãli
inſtinctu. Oĩs aũt nãlis curſus rerũ: eſt quedã motio
creature ad ꝑceptũ dei ſᷣm illud pſal. Ignis grãdo nix
glacies ſp̃s pꝛocellarũ que faciunt v̾buꝫ eiꝰ. ⁊ ſic̃ aqui
la hẽt motũ in altũ: ita etiã in altis ꝯuerſat̃. qđ ꝑtinet
ad nobilitatẽ ſue nãe. ⁊ iõ dicit. ⌊ ⁊ in arduis ponit ni
dũ ſuũ. ⌋ ut pulli eius ſtatim nati ꝯſueſcãt in altis mo
rari. ⁊ iõ ſubdit. ⌊ in petris manet. ⌋ quaſi gaudens ae
ris puritate: eo ꝙ ĩ petroſis locis non ſit multa uapoꝝ
reſolutio. ⌊ ⁊ in ꝑruptis ſilicibus cõmorat̃. ⌋ ad quas
ſ. noxijs beſtijs nõ patet acceſſus. ⌊ atqꝫ in acceſſis ⌋ ſ.
hoĩ. ⌊ rupibꝰ ⌋. per qđ. ſ. eiꝰ ſecuritati ꝓuidet̃. hẽt aũt
aquila viſum ualde acutũ ut poſſit ex longinquo vidẽ
nec̃iuꝫ cibũ. vñ ſubdit. ⌊ ide. ⌋ ſ. de locis altis. ⌊ ꝯtem
platur eſcaꝫ. ⌋ ſ. nõ ſolũ ꝓpinquã ſed etiã remotã. vñ
ſᷓdit. ⌊ ⁊ oculi eius de longe ꝓſpiciũt. ⌋ eſt aũt ⁊ aqui
la potens in ꝑda ſicut ⁊ leo iter ꝗdrupedia. ⁊ ad hᵒ de
ſignandũ ſubdit. ⌊ pulli eius lambũt ſanguinẽ. ⌋ ſ. aĩa
liuꝫ iuuenciũ quẽ aquila ad nidũ defert. paſcit̃ aũt aꝗ
la nõ ſolũ aĩalibus viuis: ſic̃ falcones ⁊ accipitres: ſed
ẽt cadaueribus aĩaliũ moꝛtuoꝝ. vñ ſᷓdit. ⌊ ⁊ ubicũqꝫ
cadauer fuerit ſtatim adeſt. ⌋ per qđ ẽt uelocitatẽ uo/
latus eius deſignat. Hec aũt oĩa ſũt iducta ad oñdẽdũ
magnitudinẽ diuine ſapĩe ⁊ v̾tutes per quã tã mirabi
les effectus ꝓducunt̃. vñ dat̃ itelligi ꝙ iob auditis tot
mirabilibꝰ diuinoꝝ effectuũ ſtupens ſiluit: ſꝫ dñs euꝫ
excitat ad ꝯſiderandũ ꝙ hõ non eſt idoneus ad diſpu
tãdũ cuꝫ deo. vñ ſubdit̃. ⌊ adiecit dñs. ⌋ ſ. ſuꝑ v̾ba ꝑ/
miſſa. ⌊ ⁊ locutus eſt ad iob. ⌋ ſ. eo tacẽte. ⌊ nũꝗd ꝗ cõ
tẽdit cũ deo. ⌋ i. qui offert ſe diſputaturũ cuꝫ eo. ⌊ tam
facile cõquieſcit. ⌋ ſ. quaſi ſit ſuꝑatus: ſic̃ tu qui taces.
⌊ utiqꝫ qui arguit deũ ⌋ ꝗſi de eius iudicijs diſputãs.
⌊ dꝫ ⁊ rñdere illi. ⌋ Juſtũ eſt eñi ut qui aliũ ad diſpu/
tandũ ꝓuocat ẽt ipſe paratꝰ ſit rñdẽ. Et ne videretur
iob lꝫ ꝯuictus in ſua ſnĩa obſtinatꝰ ꝑmanẽ in v̾ba hu
militatis ꝓrũpit. vñ ſeꝗt̃. ⌊ Rñdens aũt iob dño di/
xit. qui leuiter locutus ſuꝫ rñdẽ ꝗd poſſuꝫ. ⌋ ubi ꝯſide
rãdũ eſt ꝙ iob corã deo ⁊ ſua ꝯſcĩa loquẽs: nõ de fal/
ſitate locutiõis aut de ſuꝑba intẽtione ſe accuſat: ꝙ ex
puritate aĩ fuerat locutus: ſꝫ a leuitate ſᷣmonis. qꝛ. ſ. ẽt
nõ ex ſuꝑbia aĩ locutus fuerat. v̾ba tñ eius arrogan/
tiã ſapere videbant̃. vñ amici eius occaſionẽ ſcandali
ſumpſerãt. Opꝫ aũt vitare nõ ſoluꝫ mala: ſꝫ ẽt ea que
hñt ſpẽm mali ſᷣꝫ aplꝛm pꝛima ad theſſalonicẽ. 5. ab
oĩ ſp̃e mala abſtinete uos. ⁊ iõ ſubdit. ⌊ manũ meam
ponã ſuꝑ os meũ. ⌋ ut. ſ. ad ſilꝛa v̾ba decetero nõ pꝛo
rũpaꝫ: ⁊ de hijs que dixi peniteo. vñ ſubdit. ⌊ vnũ lo/
cutꝰ ſuꝫ qđ utinã nõ dixiſſeꝫ. ⌋ ſ. qđ dixi me diſputare
cũ deo. ⌊ ⁊ alterũ. ⌋ ſ. ꝙ meã iuſtitiã ꝑtuli duꝫ de diui
nis iudicijs ageret̃. Tertiuꝫ ãt qđ ei eliud ipoſuerat.
ut. ſ. diceret iudiciũ dei eẽ iniuſtũ nõ recognoſcit qꝛ h̃
nõ ꝑtiet ad leuitatẽ locutiõis: ſꝫ ad blaſphemiã. ſic ãt
de leuiter dictis penitet: ꝙ emendationem pꝛoponit.
vñ ſubdit. ⌊ ꝗbus ultra non addam. ⌋ ut. ſ. alia uerba
leuia pꝛoferam. Eſt autẽ conſideranduꝫ ꝙ pꝛedicta lo
cutio domini ad iob nõ fuit per exteriorem ſonũ pꝛo
lata ſꝫ iterius inſpirata. Job tripliciter in hoc libꝛo in
uenitur fuiſſe locutus. Pꝛimo quidẽ quaſi repꝛeſen/
tans affectũ ſenſualitatis in pꝛima queſtione cũ dixit:
pereat dies. Scđo expꝛimens deliberationẽ rationis
humane duꝫ cõtra amicos diſputaret. Tertio iſpira
tionem diuinã: dum ex ꝑſona dñi uerba induxit. ⁊ qꝛ
humana ratio dirigi dꝫ ſᷣm inſpirationeꝫ diuinã poſt
uerba domini que ſᷣm rationem humani dixerat re/
pꝛehendit.

Capᵐ. 40ᵐ. Lectio. I.

Reſpōdēs aūt dñs iob de turbine dixit. Accinge ſicut vir lūbos tuos: interrogabo te ⁊ īdica mihi. Nūqd irritū facies iudiciū meū: ⁊ ɔdēnabis me ut iuſtificeris. Et ſi hēs brachiū ſicut de⁹ ⁊ voce ſimili tonas: ⁊ circūda tibi decorē: ⁊ in ſublime erigē: ⁊ eſto gl'ioſus: ⁊ ſpecioſis induere veſtib⁹. Diſp̄ge ſup̄bos in furore tuo: ⁊ cōfunde eos: ⁊ reſpiciēs oēʒ arrogantē humilia. Reſpice cūctos ſup̄bos ⁊ ɔfunde eos ⁊ ɔtere ipſos in loco ſuo. Abſcōde eos in pulvere ſil': ⁊ facies eoꝝ demerge i foueā: ⁊ ego ɔfitebor ꝙ ſaluare te poſſit dextera tua.

In precedentibus dñs per cōmemorationē mirabiliū que apparēt in ei⁹ effectibus demrauit ſuā ſapiam ⁊ v̄tutē: ut ex h̄ māifeſtū ſit. ꝙ nullus hō nec ſapia: nec ptāte pt cū deo ɔtēdere. Nūc aūt ulteri⁹ ꝓcedit ad arguēdū iob de h̄ ꝙ ſuā iuſtitiaʒ cōmemorauerat ꝑ qḋ aliq̄b⁹ ſonare videbat in derogationeʒ diuini iudicij. P̄mittit ēt modus diuīe locutionis cū dixit. Rñdens aūt dñs iob de turbine dixit. ⁊ excitatio attentionis cū ſubdit. Accinge ſic vir lumbos tuos. ⁊ petitio rñſionis cū ſbdit. interrogabo te ⁊ īdica mihi. que q̄ ſupra expoſita ſūt: hic iterare nō opʒ expōneʒ eoꝝ. Eſt aūt ɔſiderādū ꝙ iob ſuā iuſtitiā cōmemorādo nō intēdebat iponē iniq̄tatē diuino iudicio: ſic tres amici eius: ⁊ eliud ꝑuerſe intelligebāt: ſʒ intēdebat oñdere ꝙ nō erat punit⁹ in ultione pctoꝝ ſicut ei imponebāt: ſʒ ad ꝓbationem ſic ſupra .23. dixerat. Probabit me q̄ſi aurū qḋ per ignē tr̄āſit. ueruntñ hoc ipʒ rep̄hēſibile videbat ꝙ ſic ſuā iuſtitiā cōmēdabat ꝙ alijs videbat hoc redūdare in derogationē diuine iuſtitie. vñ ſubdit. nūqd irritū facies iudiciū meū. q.d. nūqd hoc tibi videt: ut cōmēdando tuam iuſtitiā facias ab hoibus reputari .i. falſum eſſe iudiciū meuʒ. Falſitas aūt iudicij eſt condēnatio iudicantis qui iniquum iudiciū ꝓfert uel ex ignorātia: uel ex malitia. vñ ſubdit. ⁊ ɔdēnabis me ut iuſtificeris. q.d. nūqd intātū vis te oñdere iuſtū ꝙ ego apud alios ɔdēnabilis videar. ¶ Eſt āt notādū ꝙ ſi fuerit duo eq̄les: ſi oporteat alteri culpā iponi non eſt rep̄henſibile ſi alter eoꝝ a culpa ipoſita ſe expurget q̄ʒuis alter culpabilis in aliorū opinione remaneat: q̄ hō plus ſe q̄ʒ alium nāliter diligit: ſed ubi eſt tāta diſtantia quāta eſt dei ⁊ hois: poti⁹ hō dʒ pati culpā iniuſte i ſe referri q̄ʒ qḋ iniuſte referat in deuʒ. ⁊ iō dñs ad arguendū iob ꝓponit excellentiā dei ſup hoies. Que quidē excellētia ex eius effectibus manifeſtat. ſed q̄ nūc agit de cōparatiōe iuſtitie que ꝓp̄ie attendit reſpectu irrōnabiliū rerū. iō ad oñdendā diuinā excellentiā. accipit effectus quos de⁹ opatur in rōnabilib⁹ creaturis: qui qdē effect⁹ ſʒ duo ɔſiderari pñt. Uno mō ſm v̄tutis ſue opationē. ⁊ quātū ad hoc dicit. ſi hēs brachiū ſicut de⁹. p brachiū eniʒ potētiā diuine v̄tutis exp̄mit quo qdē brachio utit: ⁊ ad ſuſtētationē bonoꝝ ſʒ illud Iſa. 40. In brachio ſuo ɔgregabit agnos. ⁊ ad punitionē malorū ſm illud Luce. 1. Fecit potētiā in brachio ſuo: diſperſit ſup̄bos mēte cordis ſui. Alio mō operat de⁹ in rationabilib⁹ creaturis per ſue ſapie doctrinā: quam ꝓp eius excellētiā tonitruū noiat: ⁊ quātū ad hoc ſubdit. ⁊ ſi uoce ſili tonas. hoc aūt tonitruo utit de⁹ ad inſtructionē bonoꝝ ſʒ illō ſup. 26. Quāuis paruā ſtillā ſmonū ei⁹ audierimus: qs poterit tonitruū magnitudinis ei⁹ intueri. ⁊ ad terribilē increpationē maloꝝ ſʒ illud pſalmi. Uox tonitrui tui in tota. ⁊ poſtea ſequit. Cōmota eſt ⁊ ɔtremuit terra. Et in hi⁹ autē effectib⁹ excellentiā diuinā demōſtrat quātū ad tria. P̄io quidem ad decorē cū dicit. circūda tibi decorē. q.d. ſi tā potens es in effectib⁹ ſicut de⁹: attribuas tibi eius decorem. vnde ſignanter dicit. circunda tibi. Deus eni nō hēt circūdatū decorē: q̄ſi ſupadditū ei⁹ eēntie: ſʒ ipſa eēntia eius eſt decor: per quē intelligit ipſa claritas: ſiue v̄itas ⁊ puritas: ſiue ſimplicitas ⁊ ꝑfectio eſſentie ei⁹: ſʒ hō nō pōt hēre decorē niſi circūdatū quaſi ꝑticipando ipʒ a deo ut ſupadditū ſue eēntie. Scḋo tangit diuinā altitudinē cū ſubdit. ⁊ in ſublime erigere. Attēdit aūt diuina ſublimitas: nō loco q̄ de⁹ loco nō cōp̄hēdit: ſʒ ꝑfectione ⁊ v̄tute: q̄ quicq̄d de eo dr̄: ɔuenit ei in ſūmo. hi⁹ aūt ſublimitas deo eē conuenit. vñ ad eā non erigit: ſʒ in ea imobilr̄ manet. Hō aūt ſm ſuā nām eſt infime cōditiōis. vñ ad illā ſublimitatē diuinā ɔuenire nō poſſet: niſi ſe ſupra ſe ſubleuādo. iō ſignāter dic. in ſublime erigē. Tertio tangit eius gl'iaʒ cū ſubdit. ⁊ eſto gl'ioſus. gl'ia q̄dē importat notitiā de bonitate alicui⁹. vñ Ambroſius dic. ꝙ gl'ia eſt clara cū laude notitia. Bonitas aūt dei īfinita eſt: cuius notitia ꝑfecta nō eſt niſi apud deū. ⁊ ideo gl'ia in ſolo deo eſt: inquātū ſeipm cognoſcit. ad quā gloriā hō ɔuenire nō pōt: niſi ꝑticipādo cognitionē diuinaʒ ſʒ illud Hieremie. 9. In hoc gl'iet qui gl'iat ſcire ⁊ noſſe me. Et iō ſignāter dic. eſto gl'ioſus. q̄ hō eſſentialiter hāc gloriā nō hēt. ¶ Hijs igit poſitis que ꝑtinēt ad excellētiā diuine ꝑtātis ⁊ nāe ꝓcedit ulteri⁹ ad cōmemorādū diuinos effect⁹ in rōnabilib⁹ creaturis: ⁊ quātū ad bonos: ⁊ quantū ad malos. Sʒ ſciēdū eſt ꝙ effectus quos deus opat in ſublimatiōe iuſtoꝝ magis attribuunt miſicordie. effect⁹ āt quos opat in punitionē maloꝝ ꝓp̄e attribuunt iuſtitie. ⁊ iō q̄ nūc agit de iuſtitia. P̄imo breuit̄ tāgit effectū diuie opatiōis quātū ad bonos cū dicit. ⁊ ſpecioſis induē ueſtibus. Joēs eni boni tā angeli q̄ʒ hoīes ſpecioſi ſunt ex ꝑticipatiōe diuine eēntie: ſapie: ⁊ iuſtitie. ⁊ ſicut hō ornat ex ſpecioſo ueſtimēto. ita oīs decor ſcōꝝ angelorū ⁊ hoiuʒ redundat in ornatū dei: inquantū ex h̄ dei bonitas cōmēdat per modū quo dr̄ Iſa. 49. Hijs oibus uelut ornamēta ueſtiens. Eſt aūt ɔſiderādū ꝙ h̄ ad miſicordiā dei ꝑtinet ꝙ ſanctos ſuos faciat ſpecioſos: ſʒ ꝙ eoꝝ decore utat ad ſuā gl'iaʒ h̄ ad iuſtitiā ꝑtinet de qua nūc loq̄t. ⁊ iō nō dic ſpecioſas fac ueſtes: ſʒ ſpecioſis induē ueſtib⁹. ¶ Deīde diffuſi⁹ exeq̄t effectus diuine iuſtitie quos exercet in malos. Et p̄mo hoc ꝓſeq̄t quātū ad hoies. ¶ Sciendū eſt aūt ꝙ oīs malitia hoium a ſup̄bia initiū hēt ſm illud Eccl. 10. Initiū oīs pctī ſup̄bia. Inter cuncta ēt vitia deus maxime ſup̄biaʒ deteſtat. vñ dr̄ Jacobi. 4. ꝙ deus ſup̄bis reſiſtit. ⁊ h̄ ideo q̄ ſuperbi quaſi deo rebellant dū ei humiliter ſubdi nō volūt. ⁊ ex hoc in omnia pctā incidūt diuinis p̄ceptis ɔtēptis. vnde ⁊ t̄reni p̄ncipes maxie deteſtant rebelles. ⁊ iō dñs ſp̄aliter cōmemorat effectū ſue potētie: quē ɔtra ſuperbos exercet. Eſt aūt duplex genus ſup̄boꝝ. q̄dā eni ex bonis que hñt ſe ſup alios efferūt ſicut ille qui dicebat Luce. 18. Nō ſum ſicut ceteri hoiuʒ. ⁊ hij ꝓp̄e ſup̄bi dicunt: ut ipm nomē ſonat. Eſt autē ꝓp̄a ſup̄boꝝ pena diſcordia. q̄ dū q̄libet alij ſupeſſe nitit ⁊ ſbijci recuſat adinuicē cōcordare nō pñt. vñ dr̄ Prouerb. 13. inter ſup̄bos ſem

Duplex gen⁹ ſuperboꝝ ⁊ penaʒ eorūn.

per iurgia ſunt. Et ad hoc deſignādū dic̄. ⌊ diſperge
ſupbos in furore tuo. ⌋ q.d. exerce officiū dei qđ eſt
diſpgere ut in vnū ꝯueīre nō poſſint. Per furorē aūt
dei ītelligit̄ grauis vindicta. Aliud aūt gen⁹ ſupborū
eſt qui ſibi arrogant id qđ ſup̄ ipſos eſt. Et hij ꝓprie
arrogātes dicunt̄. vn̄ dr̄ Hiere. 48. arrogātiā ⁊ altitu
dinē cordis ipſi⁹ ego ſcio ait dn̄s. ⁊ ꝙ nō ſit iuxta eam
v̓tus ei⁹. horū aūt pena ꝓpa eſt deiectio. Cū eni uo/
lunt ſe erigē ſup̄ poſſe. ꝯn̄s eſt ut ꝑiculoſe corruāt ſʒ
illud pſal̄. Deieciſti eos dū alleuarent̄. vn̄ ſubdit. ⌊ ⁊
reſpiciēs oēm arrogātē humilia. ⌋ i. deijcias ex proſpe
ctu tue ꝓuidētie. Cōis aūt utrorūqʒ p̄ma pena eſt cō
fuſio: q̄ cū nō pn̄t ꝯſeq altitudinē quā p̄tendebāt cō/
fundunt̄ apparēte defectu eoꝝ. vn̄ ſbdit. ⌊ reſpice cū
ctos ſupbos ⁊ ꝯfunde eos. ⌋ vn̄ ⁊ ſup. xx. dictū eſt. ſi
aſcēderit uſqʒ in celū ſupbia ei⁹: q̄ſi ſterqliniū in fine
ꝑdet̄. Cōſequēter aūt ponit cōes penas eoꝝ. Secun
da pena aūt eoꝝ eſt eoꝝ deſtructio quā deſignat ſub/
dens. ⌊ ⁊ ꝯtere īpios in loco ſuo. ⌋ ſupbos ipios noīat
q̄ ſicut Eccī. x. dr̄. Initiū ſupbie hoīs eſt apoſtatare a
deo qđ repugnat diuino cultui: qui ꝑtinet ad pietatē
Cōueniēs aūt pena eſt ſupboꝝ ꝙ ꝯterant̄. qđ eni cō
terit̄: quādā violētia fortioris corporis in minimas par
tes reſoluit̄. Iuſtū eſt aūt ut ſupbi qui ſe inordiate ma
gnos exiſtimāt fortiori v̓tute. ſ. diuina ad minimū de/
ducant̄. Signāter ēt addit. ⌊ in loco ſuo. ⌋ ut oñdat
id qđ ī quo ꝯfidūt eos liberare nō pōt. Unūquodqʒ
eni in ſuo loco ꝯſeruat̄. vn̄ multitudo diuitiarū uel ſta
tus dignitatis: uel ſiqd aliud hi⁹ eſt in quo hō ꝯfidat.
locus eni dici pōt: qb⁹ nō obſtātibus ſupbus adeo
ꝯteritur: ut q̄ſi in loco ſuo ꝯtritus videat̄. Tertia pe/
na eſt ꝙ poſtq̄ʒ ſunt ad īfimum redacti claritas fame
eoꝝ ceſſat. Iuſtū eſt eni qui gl'iaʒ ⁊ pompā querebant
ab hoīuʒ memorijs deleant̄ ſm illud Prouerb. 3. no
men ipioꝝ putreſcet. vn̄ ſeqt̄. ⌊ abſcōdes eos in pulue
re. ⌋ i. facies eos obſcuros ꝑꝑ ſtatū vilitatis ad quem
deducent̄. qđ aūt addit. ⌊ ſimul. ⌋ pōt ad duo referri.
videlʒ ad hoc ꝙ oēs ſupbi depereūt. ſ. ſil̄. i. ſubito deij
ciunt̄. Quarta āt pena eoꝝ eſt. ꝙ nō ſolū ipi ab alijs
nō cognoſcant̄: ſed ēt bona de qb⁹ ſupbierūt agnoſce
re nō ſinant̄. vn̄ ſubdit. ⌊ ⁊ facies eoꝝ. ⌋ per q̄s. ſ. v̓tu/
tes eoꝝ cog̊ſcitiue ſignātur eo ꝙ viſus hoīs in facie po
nitur. ⌊ demerge in foueā. ⌋ in ꝓfundo īferni: ⁊ loqui
tur de dānatione mortis ſcđe per ſilitudinem mortis
prime per quā hoīes in corꝑalē puluerē reducunt̄ in
foueā demerſi. Hoc āt dn̄s p̄miſerat q̄ſi ꝓpa ſua oꝑa.
ei⁹ aūt ꝓpriū eſt ut nō egeat alieno auxilio. qđ hoī cō
uenire nō pōt: ſicut nec pōt p̄dicta oꝑa exercē. vn̄ ſb/
dit. ⌊ ⁊ ego cōfitebor ꝙ ſaluare te poſſit dextera tua ⌋
q.d. ſi p̄dicta oꝑa facē potes: que ſūt dei ſolius. potes
rōnabil'r attribuē ꝙ diuino auxilio nō egeas ad ſalu/
tē: ſʒ ſicut illud nō pōt: ita nec hoc. vn̄ non debes de
tua iuſtitia gloriari.

Lectio. II.

Ecce uehemoth quē feci tecū: fenū
q̄ſi bos comedet. Fortitudo eius in
lūbis ei⁹: ⁊ v̓tus illi⁹ in vmbilico uē
tris ei⁹. Stringit caudā ſuam q̄ſi ce
drū: nerui teſticuloꝝ ei⁹ ꝑplexi ſūt. Oſſa ei⁹
uelut fiſtule ęris. cartilago illi⁹ q̄ſi lamīe fer/
ree. Ipſe eſt p̄ncipiū viarū dei. Qui fecit eū
applicabit gladiū ei⁹: huic mōtes herbas fe
runt. Oēs beſtie agri ludent ibi: ſub vmbra
dormit in ſecreto calami in locis humētib⁹
Protegūt vmbre vmbrā ei⁹: circūdabūt eū
ſalices torrentis. Ecce abſorbebit fluuium ⁊
nō mirabit̄. ⁊ hēt fiduciā ꝙ influat iordanis
in os ei⁹. In oculis eius q̄ſi hamo capiet eū
⁊ in ſudibus ꝑforabit nares eius.

¶ Supra dn̄s narrauerat effect⁹ v̓tutis ſue: quos in ma
lis hoīb⁹ oꝑat̄. Nūc aūt accedit ad deſcribēdū mali/
tiā diaboli. Manifeſtū eſt aūt ex p̄miſſis ꝙ apud iob
⁊ amicos ei⁹ eadē erat opinio de demonib⁹: quā nunc
eccl'ia catholica tenet. ut. ſ. ex angelica dignitate ꝑ pec
catū corruerūt. vn̄ ſupra. 4. dictū eſt. Ecce qui ſuiunt
ei nō ſūt ſtabiles. ⁊ ſic hō per pcm̄ decidit a rōne di/
gnitatis: ⁊ ꝯtra rōnē agēs irrōnabilib⁹ cōparat̄. ita
etiā diabolus per pcm̄ aduertētes ſe a ſupremis ⁊ in
telligibilib⁹ bonis dū principatū ſuꝑ inferiora ⁊ terre
na appetijt. aīalib⁹ brutis cōparat̄: in quoꝝ effigie de
mones frequēter apparēt hoīb⁹ deo prouidente ut ta
les figuras corpoꝝ ſinant̄ aſſumē per q̄s eoꝝ cōditio
deſignet̄. Eſt aūt ꝯſiderādū ꝙ angeli in ſua dignitate
remanētes excellentiā quandā hn̄t ſuꝑ hoīum digni/
tatē. vn̄ ⁊ in fulgētiori quadā claritate apparēt homi
nibus. ita ēt demones excellentiā quādā ⁊ p̄ncipatū
in malitia ſup̄ hoīes hn̄t. ⁊ iō ſub figura quorūdā ex
cellentiū: ⁊ q̄ſi monſtruoſoꝝ aīaliū deſcribunt̄. Inter
oīa t̄reſtria aīalia excellit elephas magnitudīe ⁊ v̓tu/
te. inter aīalia v̓o aquatica excellit cet⁹. ⁊ iō dn̄s ſb̄ſcri
bit diabolū ſub figura elephātis ⁊ ceti: ut hoc nomen
uehemot qđ ſignificat aīal referat̄ ad elephantē: q in/
ter cetera aīalia terreſtria que coīter aīalia dicunt̄ qđ/
dā p̄ncipatū tenet ꝑꝑ magnitudinē corporis. nomen
aūt leuiathā qđ ſignificat additamentū eoꝝ referat̄
ad cete grandia que hn̄t magnitudinis additamētū
ſup̄ oē aīaliū gen⁹. Poſſet āt forte alicui videri ꝙ dn̄s
ad l'raʒ intēderet exp̄mere ꝓꝑetates horū aīaliū ſʒ ꝙ
in figurā alteri⁹ deſcribant̄. Manifeſtū eſt ex hoc ꝙ ꝑ
prietatib⁹ poſitis ad figurā ꝑtinētib⁹ ſubdit̄ v̓itas. nā
p̄miſſis ꝓꝑetatib⁹ ⌊ uehemot. ⌋ i. elephantis q̄ſi expo
nendo v̓itatē ſubdit. ⌊ ipſe eni p̄ncipiū viarū dei. ⌋ p̄/
miſſis aūt ꝓꝑetatib⁹ ⌊ leuiathan. ⌋ i. ceti. ſubdit ⌊ rex
ſuꝑ oēs filios ſupbie. ⌋ ⁊ q̄ſi ſatis ꝯueniēter in hac diſ
putatiōe dn̄i in deſcriptiōe diaboli t̄minat̄ diſputa/
tio iob que eſt de aduerſitate ipſi⁹. q̄ ēt ſup̄ cōmemo
rat̄ ſathan fuiſſe p̄nᵐ aduerſitatis ipſi⁹: ⁊ ſic dū amici
iob cām aduerſitatis ad ipm̄ iob referre niterent̄: pu/
tātes ipʒ ꝑꝑ pctā ſua a deo eē punitū. dn̄s poſtq̄ʒ iob
redarguerat de inordinata locutiōe q̄ſi finalē determi
nationē diſputationū adhibēs. ait de malitia ſathan
que fuit p̄nᵐ aduerſitatis iob: ⁊ eſt p̄nᵐ dānatiōis hu
mane ſʒ illud Sapie. 1. Inuidia diaboli ītroiuit mors
in orbē terrarū. Primo ḡ icipiēs deſcribē ſathan ſub
figura uehemot aſſignat ꝯuenientiā ei⁹ ad hoīem di/
cens. ⌊ Ecce uehemot quē feci tecū. ⌋ ⁊ ſiqdē lʒ refera
tur ad tp̄s incohationis utriuſqʒ: quātū ad figurā ue/
ritas appet. Nā ſexto die ſil̄ cū hoīe terrena aīalia ſūt
ꝓducta ſi referat̄ ad diabolū de quo figural'r ſiue me
thᶜᵉ hec dicunt̄. nō videtur ſimul diabolus factus cū
hoīe. naʒ hō fact⁹ legit̄ die ſexto. Sathan aūt iter an
gelos factus credit̄ in p̄nᵒ quo creauit de⁹ celū ⁊ ter/
raʒ. Sʒ ſi illa dierū enūatio nō deſignat tp̄is ſucceſſio
nē: ſed diuerſa gn̄a rerū ꝓductarū ſʒ ſn̄iaʒ Auguſti
ni. nulla repugnantia inuenit̄. Si aūt alioꝝ expoſitio
nē angeloꝝ creatio duratione p̄ceſſit hoīs ꝓductiōē
pōt dupl'r hoc v̓bū intelligi. Uno modo: ut ſit ſenſus.
⌊ quē feci tecū. ⌋ i. quē feci ſic̄ ⁊ te. ⁊ hoc dic̄ ad exclu

dendū errorē coꝝ: qui ꝯsiderātes malitiā diaboli esti-
mauerūt eū nō esse dei boni creaturā. Alio mō ut sit
sensus. ⌊ quē feci tecū. ⌋ i. silitudinē tecū hñtez quātuz
ad nām itellectualē. Et ut hui⁹ ēt silitudis aliqđ uesti
giū in elephāte appet. dic̄ eni Aristo. i. 8. de aialib⁹. ꝙ
maxie domesticabile aialiū siluestriū ē elephas. ad mlˈ
ta eni erudit̄ ꝛ itelligit: qm̄ etiā adorare reges docent̄
qđ nō iō dr̄ qꝛ hēt itellectū: sed ꝑpt̄ bonitatē nālis esti
matiue. descripta igit̄ ꝯueniētia uehemoth cū hoīe: de
scribit ꝓprietates ipsius. Et ne hoc ꝑmo ad figurā re
feram⁹ tria videt̄ circa uehemoth describē. Pūo gdē
cibū ipsius cū dicit. ⌊ fenū q̄si bos comedet. ⌋ ad lr̄az
eni nō est aial comedēs carnes: sꝫ herbas ꝛ hi⁹ ad mo
duz bouis. ꝛ qꝛ herbe nascunt̄ in terra: per hoc signat̄
ꝙ sathan pascit̄. i. delectat̄ in terrenorum dn̄io. vnde
ꝛ iactanter de se dicit Luce. 4. Mihi tradita sunt re
gna orbis terre: ꝛ cui uoluero do illa. Scđo describit
coitū eius. in cibo eni ꝛ coitu ꝑcipue delectatiōes aia
liū ꝯsistunt. Describit aūt coitū elephātis. ¶ Primo
gdē quātuz ad ꝑncipiū libidinis ex qua aialia cōmo-
uent̄ ad coitū cuz dicit. ⌊ fortitudo eius in lūbis ei⁹. ⌋
nā ex lumbis siue ex renibus semen ad mēbra genita
lia deriuat̄. ¶ Scđo describit figurā coit⁹. Nā sicut
ph̄s dicit in. 5. aialiuz. Patitur coitū femella elephan
tis ꝯcidēs ꝛ masculus ascēdit. ꝛ hoc significat s̄bdēs.
⌊ ꝛ virtus illius in vmbilico uētris ei⁹. ⌋ s. quia vmbi-
licum supponit in coitu dorso femelle: ꝛ oportet ꝙ sit
in vmbilico magna virtus ne frāgat̄ ꝑꝑ collisionem
corpoꝝ tam magnoꝝ. Aialia aūt in gbus talis figura
coitus inuenit̄. dū coeunt caudā inter tibias posterio
res strigūt. vñ s̄bdit. ⌊ strigūt caudā suā q̄si cedrū ⌋ qđ
dr̄ ꝑꝑ magnitudinez ei⁹. ¶ Tertio describit organa
coitui deseruiētia cum subdit. ⌊ nerui testiculoꝝ eius
perplexi sūt. ⌋ i. reuolutiones q̄sdā hñt. ut ph̄s descri
bit in. 3. aialiuz. De testiculis eni aialiuz gressibiliū ꝛ
gñantiū aial. Hec aūt ad diaboluz lr̄aliter referri non
pñt: q̄si ipsi ad modū aialiuz corporalr̄ coeant: q̄si ipso
coitu delectati. ꝛ si eni ut Aug⁹ dic̄ in. 15. de ciui. dei.
Quidā incubi sepe dicunt̄ extitisse mulieribus iꝓro-
bi: ut earuz appetiisse ac ꝑegisse ꝯcubitū. nō tñ h̄ agūt
quasi coitu delectati: sꝫ delectant̄ in hoc ꝙ oēs hoies
ad pc̄tā talia inducūt: ad que maxime sūt ꝓni. vnde
Augustinus dic̄ in 2° de ciuitate dei. Quis nō itelli-
gat quantū molianț maligni sp̄us exēplo suo auctori-
tatē ꝑbere crimini. ꝛ ꝑꝑ hoc ut ipse in eodē libro ali-
bi dicit. Huius luxurie: huius obsenitatibus delectan
tur. que gdez eoꝝ delectatio metha^ce in v̄bis ꝑmissis
exꝑmit̄ ꝙ ꝑꝑ ꝯcupiscentiā carnis s̄ꝫ hoc vitiū maxie
pñt hoies supare. iō dicit. ⌊ fortitudo eius in lumbis
eius. ⌋ ut hoc referat̄ ad viros. ⌊ ꝛ v̄tuꝫ illius in vmbi
lico uētris eius. ⌋ ut hoc referat̄ ad mulieres. ⌊ strigit
caudā suaz: sicut cedruz. ⌋ qꝛ quos in hoc pc̄m̄ deijcit
dulcedine uoluptatis finalr̄ ligatos tenet. ⌊ nerui testi
culoꝝ eius ꝑplexi sunt. ⌋ qꝛ si aliqs in hoc vitiū deie-
ctus euadē nitit̄ diuersis occasionibus iterato irretit̄.
¶ 3° describit motū elephātis: de qb⁹ dr̄ ꝙ hñt iflexi
biles pedes tibias ꝛ crura ꝑꝑ pōdus corpis sustētan
dū: ꝛ hñt ossa solida sine iūcturis. ꝛ ad h̄ designādū
dic̄. ⌊ ossa ei⁹ uelut fistule eris. ⌋ qꝛ flecti nō pñt: sicut
nec fistule eris. ꝛ h̄ refert̄ ad exꝑiora organa mot⁹ que
sūt tibie ꝛ crura. iteriora āt organa mot⁹ s̄t cartilagies
quedā ꝛ nerui que ēt i elephātib⁹ nō facile flectunt̄.
ꝛ quātū ad h̄ s̄bdit. ⌊ Cartilago illi⁹ q̄si lamie ferree ⌋
que. s. icuruari ꝛ extēdi nō pñt. ꝛ ꝑ h̄ significat obstia
tio diaboli q a ꝓposito sue malitie reꝑbi nō pōt: ꝛ cru-
delitas ei⁹ per quā ab exterioꝝ hoiuz nocumēto non

cessat. hec aūt que figuralr̄ dicta sūt exponit dn̄s sub
dēs. ⌊ ipse. ⌋ s. sathan: de quo ꝑdicta metha^ce dicta s̄t.
⌊ est ꝑncipiū viarū dei. ⌋ i. operuz eius. ꝛ sigdē h̄ refe-
rat̄ ad opa creatiōis. hoc ea rōne dr̄. qꝛ sathan iter pri
mas creaturas est ꝯdit⁹: uel ēt qꝛ s̄m quosdā fuit excel
lentioꝛ iter ceteras creaturas. Sꝫ ꝯueniētius ꝓposito
videt̄ ut per vias dei itelligamus opa ꝓuidētie eius.
Cōsiderandū est aūt ꝙ deo vnū solū ꝓpriuz est opus
sue bonitati ꝯueniēs. s. bn̄facē ꝛ miseri. ꝙ aūt puniat
ꝛ aduersitates iducat. hoc ꝯtigit ꝑꝑ malitiaz creature
rōnalis. que ꝑmo est in diabolo inuēta: ꝛ ꝑ eius sug-
gestionē est ad hoies deriuata. ꝛ iō signāter dic̄. ꝙ ipe
ꝑn^m viarū dei est. i. ꝙ de⁹ diuersis vijs utat̄. s. bn̄facie
do ꝛ puniēdo: ꝛ ne credat̄ sic eē ꝑn^m viarū dei. ꝙ ꝑ se
ip̄m sit potēs ad nocēdū. hoc excludit s̄bdēs. ⌊ q fecit
eū. ⌋ s. deus. ⌊ gladiū eius applicabit. ⌋ i. noxiā opatio
nē ipsius. Uolūtas aūt nocēdi est diabolo a seipo ꝑꝑ
qđ dr̄. Gladius eius: sꝫ effectus nocēdi nō hēt nisi ex
uolūtate uel ꝑmissione diuina. Quia dixerat ꝙ fenuꝫ
sic̄ bos comedet. ońdit vñ fenū accipiat ad edenduz.
vñ s̄bdit. ⌊ Huic mōtes herbas ferūt. ⌋ per qđ itelligi
tur. ꝙ sublimes in h̄ sec̄lo ꝛ supbi afferūt diabolo sue
delectatiōis seu refectiōis mificordiam: ꝛ quō hoc sit
ońdet subdēs. ⌊ oēs bestie agri ibi ludēt. ⌋ sic̄ enim ad
lr̄az in mōtibus siluestria aialia ꝯgregant̄ ad securita
tem ꝛ ociū. ita sub q̄daz sublimiū viroꝝ ꝓtectiōe ho
mines bestialiter seuiētes securi requiescūt. qđ signa-
tur Danielis. 4. ubi dr̄ ꝙ subtuꝫ arborē per quā signi
ficat̄ regia dignitas hitabant aialia ꝛ bestie. ¶ Dein
de describit māsionē ipsius. ubi ꝯsiderādū est. ꝙ sicut
Aristoteles dicit in. 5. aialium. Elephātes in solitudi
nib⁹ manēt. ꝛ maxie qꝛ circa fluuios solēt eē arūdine-
ta ꝛ salices ꝛ loca vmbrosa. iō ad designādū elephan
tis māsionē dic̄. ⌊ sub vmbra dor. in secre. ca. in lo. hu
mētib⁹. ⌋ ꝛ qꝛ h̄ aial nō q̄lecūqꝫ vmbrā hitat: sꝫ qđ in
ipsaꝫ s̄bdit. ⌊ ꝓtegūt vmbre vm. ei⁹. ⌋ ut. s. iferioꝛ vm-
bra ꝑ supiorē vmbrā defēdat̄. ꝛ cāꝫ faciētē vmbrā de
signat subdēs. ⌊ Circūdant eū salices torrentis. ⌋ nam
salices densiorē vmbrā faciunt ꝛ frigidiorem q̄ꝫ arun
dines. inhitat aūt ad lr̄am h̄ aial vmbrosa loca. qꝛ est
aial melancolicuꝫ: ꝛ sicce cōplexionis ꝛ habitat in ter-
ris calidis. vñ ꝯ calorē ꝛ siccitatē estus querit refrige-
riū humiditatis ꝛ vmbre. per qđ designat̄ ꝙ gladius
diaboli nō solū effectū hēt in mōtibus. i. i supbis q ei
ꝛ ipsi herbas ferūt ꝛ bestias agri ludētes sustinent. sꝫ
etiā in hoibus qui in ocio quasi in vmbra viuūt: quā
ipsi multiplici studio ꝯtinuare procurāt: ut sic vmbre
ꝓtegant vmbras. ꝛ qui in delitijs q̄si in locis humecti
bus nutriunt̄. ꝓpter eandē aūt causaꝫ ꝓpter quā hoc
aial humētia ꝛ vmbrosa loca querit ēt multuꝫ de aq̄
potat. vñ Aristoteles dicit in. 8. de aialibus. ꝙ iā gdā
elephas bibit aque metretas machedomicas. 14. ꝑ
semel: ꝛ iteꝝ alias octo. Et iō ad describēdū magnitu
dinē pot⁹ ei⁹ s̄bdit. ⌊ ꝛ absorbebit flu. ꝛ nō mirabit̄. ⌋
qꝛ. s. ꝯsueuit mltū bibē. ꝛ postq̄ꝫ multū bibit expectat
aliū mltū potū. vñ s̄bdit. ⌊ hēt fi. ꝙ flu. ioꝛ. in os ei⁹. ⌋
q. s. fluui⁹ not⁹ est in t̄ra illa ubi hec dicebant̄. Ad h̄
gdē hyꝑbolice dicunt̄ s̄ꝫ ꝙ referunt ad elephātē. s̄m
āt ꝙ referūt ad diabolū i cui⁹ fig^a hec dicūt̄. significat̄
ei⁹ ꝑsūptio: q̄ ꝯfidit de facili sibi icorpare ꝑ ꝯsensuz
oēs hoies istabiles ēt si hēant aliq̄ꝫ dei cognitionē. ad
qđ significādū iducit̄ sp̄alit̄ de iordane q est fluui⁹ in
t̄ra: in q uera dei cognitio hēbat̄. ihijs eni trib⁹ gñib⁹
hoiuz. maxie diabolus hēt effcm̄. s. i supbis uoluptuo
sis ꝛ istabilib⁹ siue curis sec̄li dedit̄ q pñt ꝑ fluuiū de
signari. aliq tñ s̄t: q a diabolo nō supati s̄t: sꝫ poti⁹ ꝯtra

ipm victoriā obtinet. qđ gdē pncipaliter puenit chro de quo dī Apoc. 5. Ecce vicit leo de tribu iuda. pnter aūt puenit alijs per graꝫ chri ꝫ illud pma ad corith. 15. Deo aūt grās qui dedit nob victoriā per dñm nr̄ꝫ ieſum xpꝫ. ꝛ hāc qdem victoriā deſcribit dñs ſub ſilitudine uenatiōis elephantis dicēs. In oculis eius q̄ſi hamo capiet eū. i. uenator per quē chrs ꝛ ſui ſignificant. dī enim eſſe vnus modus uenatiōis elephantis qđ fit fouea ſubterranea i via elephātis: in qua icidit ignorāter: ad quā ueniēs vnus uenator pcutit ꝛ pūgit ipꝫ. Alter aūt uenator ueniēs pcutit pmū uenatorē ꝛ amouet eū ne pcutiat elephātē: ꝛ dat ei comedē ordeuꝫ. qđ cū ter ul' qter fecerit diligit ſe libantē. ꝛ deiceps ei obediēs māſueſcit. ꝛ ſic capiunt p cibū eis oblatuꝫ ſic piſces hamo. Eſt āt ali' modus uenatiōis elephātū ut Ariſtoteles dic in. 8. de aialib'. ubi dic ꝙ uenatores domeſticos elephātes eqtāt: ꝛ pſequunt elephātes ſilueſtres ꝛ pūgūt eos cū qbuſdam inſtris. ꝛ ad h' pōt ptinē qđ ſbdit. Et in ſudib' pforabit nares ei'. in qb'. ſ. hn̄t carnē magis ſenſibilē. ꝛ iō magis ibi pūgunt a uenatorib'. p h' aūt myſtice deſignat ꝙ chriſt' diabolū ſupauit: oñdēs ei naꝫ ifirmā: ut ſic q̄ſi hamo ab eo caperet: ꝛ poſtmodū vtutē ſuā in eū exercuit ꝫ illud colloceñ. 2. Expoliās pncipat' ꝛ poteſtates traduxit confidenter. Lectio. III.

An extrahē poteris leuiathā hamo ꝛ fune ligabis linguā ei'? nūqd pones circulū in narib' ei'? aut armilla pforabis maxillā ei'? nūqd multiplicabit ad te preces: aut loquet tibi mollia? nūqd feriet tecū pactū: ꝛ accipies eū ſeruuꝫ ſempiternū? nūqd illudes ei q̄ſi aui: aut ligabis eū ancillis tuis? Cōcidēt eū amici: diuident illū negociatores? nūqd iplebis ſagenas pelle ei': ꝛ gurguſtinū piſciū capite illius? Pones ſup eū manū tuam. Memēto belli: nec ultra addas loq. Ecce ſpes ei' fruſtrabit euꝫ: ꝛ videtib' cūctis precipitabitur.

¶ Poſtq̄ꝫ dñs deſcripſit pprietates diaboli in ſilitudine elephātis: qui eſt maximū aialiū trestriū deſcribit ipꝫ ſub ſilitudie leuiathan qđ eſt maximū aialiū marinorū: ꝛ ſic Plini' dic eſt magnitudis qtuor iugerū. ꝛ Iſidorus dic. ꝙ hn̄t corpa eqlia mōtib' ad qđ refert nomē leuiathan. qđ iterptat additamētū coꝝ. ut Iſidorus dic. Hoc aial dī balena a balin qđ eſt emittē: q2 altius ceteris aialib' emittūt aqs. ꝛ pōt dici ꝙ ſicut diabolus cōparat elephāti q viuit in tris pp effect' manifeſtos quos opat in trenis ꝛ corpalib' creaturis. ita cōparat ceto balene in fluctib' maris degēti pp effectus quos opat i fluctuatiōe iterioꝝ motuū: ꝛ q2 ſup victoriā hois ꝯ diabolū expſſerat ſb figura uenatiōis elephātis. ne credat ꝙ hō ſua vtute poſſit diabolū ſupare. hic icipit excludē ſub figura aialiū leuiathan: de quo p° oñdit ꝙ nō pōt ſupari p modū quo capiūtur piſces. vñ dic. An extrahē poteris. i. de aqs. leuiathan hamo. qđ gdē fieri nō pōt duplici rōne. Prio q2 tante eſt magnitudis ꝙ nulla hois vtute aut inſtro ſurſū eleuari poſſit. ꝛ ad h' ſignificādū dixit. An extrahere potis. Scđo q2 tāte eſt fortitudis ꝙ hamo retineri nō poſſit. ꝛ ad h' ſignificādum ſbdit. Et fune ligabis linguā ei'. piſces eni q capiunt hamo p funē cui ham' appēdit retinent. p qđ ſignificat ꝙ nullus hō pt diabolū neq2 a malitia ſua extrahē: neq2 et eū ligare: ut in ſua malitia nō pcedat. Scđo oñdit ꝙ nō pōt ſuperari ab hoie p modū quo quedā aialia trestria magna ſupant. retinet eni bubalus ab hoie p anulū ferreū q narib' ei' iponit: p quē hō ducit ipꝫ quo vult. Et ad h' excludēdū ſubdit. Nūqd ponet circulū i narib' eius. ſbijcit ſibi et hō equū aut aſinū ul' camelū i ponēdo frenū ul' camū in ore ei'. ꝛ ad h' excludēdū ſbdit. Aut armilla pforabis maxillā ei'. Predictoruꝫ eni aialiū q̄ſi pforat maxille. Armilla. i. ferro qđ ponit in ore ipoꝝ. ſic aūt circulo narib' ipoſito ducit bubalus. ita et freno uel camo maxillis equi ipoſito regit greſſus eq ut hoieꝫ pueniēter ferat. p h' g' dat itelligi ꝙ nullus pōt diabolū ducē quo vult: nec eū dirigē: ut ſue uolūtati deſeruiat. Tertio oñdit ꝙ leuiathan ſuperari nō pōt p modū quo hō ſbijcit hoi: qđ gdeꝫ fit dupl'r. Uno mō p ſimplex vbū. puta cū aliqs itātū alteri hūiliat ꝙ eū rogat. ꝛ h' tāgit cū dic. Nūqd multiplicabit ad te pces. ul' et cū addit blāditiarū vba. ꝛ ad h' ptinet qđ ſbdit. Aut loquet tibi mollia. i. blāda vba ad te placādū ꝫ illđ Prouer b. 15. Rn̄ſio mollis frāgit iram. Alio modo accedēte aliq obligatione que fit ul' p aliqđ pticlāre pactū ad qđ ptiet qđ dicit. Nūqd feriet tecū pactū. ul' p huitutē ppetuā: ad qđ ptinet qđ dic. Et accipies eū huuꝫ ſempitnū. ꝛ iſta q̄tuor qn̄ꝫ p ordinē ſe hn̄t. Nā qn̄q2 aliqs pmo gdē pp timorē pces porrigit victori. 2° blādit. 3° ad pactū ſuſcipit. 4° p pactū huituti ppetue ſbiugat. per que oia dat itelligi ꝙ diabolus nō timet hoieꝫ: ut ei q̄ſi ſupiori aut fortiori pces ex timore aut blāditias aut pactū aut huitutē exhibeat. ꝛ ſi hi' ſiletēr facit ad hoium deceptiōes: ut poti' eos ſibi ſbijciat: q2 eis ſbijciat. Quinto oñdit ꝙ non pōt ſupari quo aues ab hoie ſupant.

¶ Circa qđ pſiderādū eſt ꝙ aues pmo gdē aliq deceptiōe capiunt p retia ul' viſcum: ul' aliqđ hi'. ꝛ hoc excludēs ſbdit. Nūqd illudes ei ſic aui. ut. ſ. decipiēdo ipꝫ in tuā redigas ptātē. Scđo poſtq2 iā capte fuerit ligāt ne auolare poſſint. ꝛ exhibent pueris ꝛ acillis ad ludū. ꝛ h' ſignificat cū ſbdit. Aut ligabis euꝫ ancillis tuis. p qđ dat itelligi ꝙ hō nō pōt ſua iduſtria decipiēdo diabolū ſuperare: nec eū alijs decipiēdū exponere. Sic igit oñſo ꝙ nō pōt ſbijci per modū quo alia aialia ſbijciunt. oñdit pnter ꝙ hō nō pōt uti eo etiā ſi ſbijceret per modū quo utit alijs aialibus magnis q̄ ſūt in ptāte hois redacta. Et p° h' oñdit aſſumēs modū quo hoies utunt aialibus trestribus captis. puta ceruis ꝛ apris: ꝛ alijs hi'. quoꝝ carnes diuidunt dupliciť. Uno mō gratis diſtribuendo amicis. ꝛ h' excludit ſubdēs. Pcidēt euꝫ amici. ꝛ h' iterrogatiue legatur. Alio mō uēdēdo diuerſis. ꝛ quātū ad h' ſubdit. Diuidēt illū negociatores. q. d. nō tāta eſt eni huius aialis magnitudo ꝙ ſi qn̄q2 capiat toti regioni ſufficiat. vñ nec particulariť diuidit iter amicos nec uendit in macello ad modū alioꝝ aialiū. per qđ deſignat ꝙ hō nō pōt auxiliū demonis uel alteri gratis coicare ul' et uēdere. Scđo oñdit ꝙ nō pōt hō uti leuiathā ad modū quo utit piſcibus captis: quoꝝ maioribus piſcatores iplēt maxias ſagenas. ꝛ quātū ad h' dic. Nūqd iplebis ſagenas pelle eius. ꝛ forte ſignāter dic. pelle ad exprimendū modū quo maximi ceti capiunt: q longiſſimis culmis quos hn̄t qn̄ dormiūt in rupibus pendēt ad ſaxa ut dī. ꝛ tūc piſcator appropinquās quātū pōt de pelle ſoluit a lardo iuxta caudā. Eſt enim aial ualde pingue pp̄ter pinguedineꝫ talē inciſurā nō ſentit. ꝛ ſic imiſſis funibus quos ligat ad ſaxa ul' arbores excitat cetū lapidibus funde qui uolēs recedē pellem dimittit

ꝺimittit.mīoribus aūt piſcibus iplēt quedā alia mio
ra iſtr̄a:⁊ quātū ad h̄ ſ̄bdit.⌊ ⁊ gurguſtiū capite piſciū
illiꝰ.⌋ Dꝛ eni gurguſtiū q̇ddā iſtr̄m de viminibꝰ fcm̄.
q̇ꝺ piſcatores i gurgite ponūt ad capiendū piſces. Eſt
aūt tāta magnitudo ceti:ꝙ nec totꝰ nec ēt vna ꝑs eius
puta caput pōt i gurguſtio quātūcūqꝫ magno ꝯtieri.
Dꝛ eni hr̄e tā magnū caput ꝙ ab ip̄o.xl.lagene ſangui/
nis effluāt. ⁊ h̄ ponit̄ ad figuralr̄ oñdēdū ꝙ diabolus
v̄tute hūana icludi nō pōt.ſic̄ q̄dā nigromātici ſe euꝫ
poſſe icludē opinant̄.ſꝫ hoc totū ꝓuenit ex eiꝰ aſtutia
qua utit̄ ad hoies decipiendos. Et ſiqs recte ꝯſideret
oia p̄miſſa ꝑtinē vident̄ ad p̄ſūptionē nigromāticoꝝ
ꝯfutādā q nitunt̄ cū demōibꝰ pactuꝫ inire.aut ēt ſibi
ſ̄bijcē:uel q̄litercūqꝫ ꝯſtringē. Oñſo ḡ ꝙ hō nullo mō
ſua v̄tute diabolū ſuꝑare pōt:q̄ſi ex oibꝰ p̄miſſis ꝯclu
dit ſ̄bdēs.⌊ pone manū tuā ſuꝑ euꝫ.⌋ ſ̄baudi ſi potes
q.d.nullo mō potes ſua v̄tute manū tuā ponē ſuꝑ eū
ut eū tibi ſ̄bijcias:ſꝫ q̄ꝫuis nō poſſit ab hoie ſuꝑari ſu
perat̄ tñ diuia v̄tute.vñ ſ̄bdit. ⌊ memēto belli.⌋ quo
ſ.ꝯ eū pugno.⌊ nec ultra addas loq.⌋ ſ.ꝯ me.dū.ſ. vi
des eū mea v̄tute ſuꝑari quē tua v̄tute ſuꝑare non po
tes. ⁊ de ſuꝑatiōe qua ſuꝑat̄ a deo ſ̄bdit̄.⌊ Ecce ſpes
eiꝰ fruſtrabit̄ eū.⌋ ꝙ q̄dē ſi referat̄ ad cetū manifeſtuꝫ
eſt.dū eni cetꝰ ꝓſeq̄t̄ piſces ſperās eoꝝ capturā:ipin/
git ad aliq̇ꝺ littꝰ.vñ ꝑꝑ ꝑuitatē aque ſe eruē nō p̄t fru
ſtratꝰ ſpe ſua quā hēbat de piſciū captura. ⁊ ſic ſuper
aquā apparēs p̄cipitat̄ i morē.⁊ h̄ eſt q̇ꝺ ſ̄bdit̄.⌊ ⁊ vi
dētibꝰ cūctis p̄cipitabit̄.⌋ qꝛ vndiqꝫ hoies eū viden/
tes cōcurrūt ad eū occidēdum.ꝑ q̇ꝺ ſignificat̄ ꝙ ſpes
diaboli quā hēt de ſ̄buerſiōe ſcōꝝ fruſtrabit̄.⁊ ip̄e cū
oibꝰ ſuis ſeq̄cibꝰ ſcis videntibꝰ in die iudicij p̄cipita/
bit̄ in iſernū. Capᵐ.41. Lectio.I.

Non q̄ſi crudelis ſuſcitabo eum.
Quis eni reſiſtē pōt vultui meo
⁊ qs añ dedit mihi ut reddam ei.
Oia que ſ̄b celo ſ̄t mea ſūt. Nō
parcā ei v̄bis potētibꝰ:⁊ ad dep̄/
cāduꝫ cōpoſitis. Quis reuelabit
faciē idumēti eiꝰ ⁊ in mediū oris eiꝰ qs itra/
bit. Portas vultꝰ eiꝰ qs apiet. Per gyrum
dētiū eiꝰ formido:corpꝰ illiꝰ q̄ſi ſcuta fuſilia
cōpactū ſquamis ſe p̄mētibꝰ. Una vni ꝯiū/
git:⁊ ne ſpiraculū q̄dē icedit ꝑ eas. Una alte
ri adherebit ⁊ tenētes ſe nequaqꝫ ſeꝑabunt̄.

Poſtq̄ꝫ dñs enūauerat v̄tutē leuiathan.quā/
tū ad h̄ ꝙ nō pōt ſuꝑari ab hoie: ſed
ſolū a deo.nūc enarrat ꝑtātē ipſiꝰ: quātū ad h̄ ꝙ ipſe
pōt ꝯ alios agē:⁊ qꝛ non eſt ꝑtās niſi a deo: ut dꝛ Ro
mañ.13. Poſſet aliqs ad crudelitatē deo aſcribē ꝙ tā
noxie creature tātā potētiā dedit.⁊ iō ad h̄ excluden/
dū dic̄.⌊ nō q̄ſi crudelis ſuſcitabo eū.⌋ i.altū eē p̄mit/
tā ꝑ potētiā ſibi datā.⁊ videt̄ hic rñderi ad id q̇ꝺ ſuꝑ
iob.30.dixerat. Mutatꝰ es mihi in crudelē. Qꝛ auteꝫ
hoc ſibi ad crudelitatē aſcribi nō debeat. oñdit tripli
ci rōne. Pꝛio ꝑꝑ ꝑtātē dei cū dic̄.⌊ Quis eni pōt re/
ſiſtē vultui meo.⌋ i.ꝓuidētie mee.q.d.quātūcūqꝫ le/
uiathan iſte ſit potēs.nō pōt ꝓuidētie mee reſiſtē: ut
potētia ſua utat̄ niſi quātū mihi placuerit:⁊ mea uolū
tas nō ad ꝑnitiē:ſꝫ ad ſalutē hoiuꝫ tēdit. Scđo oñdit
idē ex largitate bonitatis ipſiꝰ qua gratis oibus bona
ſua diſtribuit.vñ ſ̄bdit.⌊ ⁊ qs añ dedit mihi ut reddaꝫ
ei.⌋ q.d.nullus.ex quo pꝫ ꝙ oia que feci diligo: q̄bus
bona gratis mea coico: vñ nō hēo ꝯ ipſa que feci cru/
delitatis aīuꝫ.⁊ ad idē ꝑtinet q̇ꝺ ſ̄bdit.⌊ oia que ſ̄b ce
lo ſūt mea ſūt.⌋ qꝛ.ſ.ſūt a me creata ꝯſ̄uata ⁊ gub̄na/
ta. Nullus aūt rebꝰ ſuis aduerſat̄. Tertio oñdit ſe nō
eē crudelē permittēdo ſathan in ſua potētia exaltari
ꝑ hoc ꝙ in nullo ei differt. videt̄ eni ad crudelitatem
quādā ꝑtinē ꝙ aliqs dū vult aliqñ tyrāno fauē patiē
ter tolerat afflictiones multoꝝ. Duplici aūt rōne hō
alicui potēti fauet. Uno mō timēs cōmiatiōes ipſiꝰ:
ſꝫ h̄ dñs a ſe excludit.⌊ nō parcā ei.⌋ i.in nullo ei de/
ferā qn ei reſiſtā ſ̄ꝫ ꝙ opꝫ.⌊ v̄bis potētibꝰ.⌋ i.ꝑꝑ aliq̄
cōmiatiōis v̄ba:que eiꝰ p̄ferāt ꝑtāteꝫ. Alio mō fauet
aliqs alicui potēti:q̄ſi allectꝰ ab eo blāditijs. ⁊ ad hoc
excludēdū ſ̄bdit.⌊ ⁊ ad dep̄cādū cōpoſitiſ.⌋ ſ.eſt.q.d.
q̄ꝫuis potēter ul̄ dep̄catorie loqueret̄.tñ in nullo ei cō
fero:qꝛ nō eſt ꝯueniētia lucis ad tenebꝛas. ut dꝛ ſcđa
ad corinth.6. ¶ Hijs igitur p̄miſſis ad remouēdum
opiōnē ſue crudelitatis accedit ad deſcribēdū v̄tuteꝫ
leuiathan. Et pꝛio deſcribit v̄tutē eiꝰ a capite icipiēs.
Dꝛ aūt ꝙ ſuꝑ ocl̄os ceti ſ̄t quedā additamēta coꝛnea in
figura magne falcis:⁊ ſūt ducēta q̄nq̄ginta ſuꝑ vnum
oculū ⁊ totidē ſuꝑ alterū.⁊ utit̄ eis cetꝰ ꝓ oꝑtorio ocu
li tp̄e magne tēpeſtatis.⁊ ad h̄ exp̄mendū dic̄.⌊ quis
reuelabit faciē idumēti eius.⌋ i.qs hō pōt accedē ita
ꝓpe cetū:ut a p̄dictis oꝑculis poſſit faciē eiꝰ detegē.ꝑ
q̇ꝺ dat̄ intelligi ꝙ aſtutias diaboli nullus hō ſufficit
aꝑire. Dꝛ ēt ꝙ in gutture hēt quādā pellē in modum
mēbꝛane. ⁊ hec m̄ltis meatibꝰ ꝑforata. ne.ſ.q̄cq̄ꝫ coꝛ
pulētū magnū igredi uētrē eiꝰ poſſit.qꝛ.ſ.ꝑ h̄ īpediret̄
eiꝰ digeſtio.ſ.ſi aliq̇ꝺ magnū aīal itegrū abſoꝛberet. ⁊
ad h̄ deſignādū ſ̄bdit.⌊ ⁊ in mediū oris eius qs intra/
bit.⌋ ut.ſ.ꝑſcrutet̄ ſtrictos illos meatꝰ:q̄bꝰ ꝑui piſces
in eiꝰ uētrē deſcēdūt. Per q̇ꝺ deſignat̄ ꝙ itentionē de
monis qua ad hoies ſp̄ualr̄ abſoꝛbendos utit̄ nullus
hō p̄t coḡſcē. Dꝛ ēt de ceto ꝙ hēt aꝑturā oris dētatā
ualde lōgis ⁊ magnis dētibꝰ. Et p̄cipue dētes ſ̄t alijs
lōgiores ad modū dētium elephātis ul̄ apꝛi. ḡ ad deſi
gnādū hos duos dētes extremos maximos dic̄.⌊ poꝛ
tas vultꝰ eiꝰ qs apiet.⌋ vident̄ eni illi duo dētes ma/
ximi:q̄ſi due ꝑtes q̄buſ os ceti apiat̄.ꝑ q̇ꝺ deſignat̄ ꝙ
nullus hō pōt os diaboli apire ad exhenduꝫ de ꝑtāte
eiꝰ pctōres quos abſoꝛbet:q̄ſi duabꝰ ꝑtibꝰ.ſ.violentia
⁊ aſtutia. Quātū aūt ad alios dētes ceti ſ̄bdit.⌊ ꝑ gy/
rū dētiū eiꝰ formido.⌋ qꝛ.ſ.in circuitu oris hēt dentes
tā magnos ut aſpiciētibꝰ t̄rorē icutē poſſit:ꝑ q̇ꝺ ſigni
ficat̄ t̄roꝛ quē demon hic hoibꝰ icutit:ut ꝑ h̄ eos ipel/
lat ad peccādū.⁊ pōt dici ꝙ dētes eiꝰ ſūt ceteri demo/
nes:ul̄ ēt mali hoies q potētia ſua alioſ terrēdo ad ma
luꝫ iducit. ¶ Hijs igit̄ p̄miſſis de diſpōne capitis le/
uiathan ꝓcedit ad diſpōnē coꝛꝑis eiꝰ q̇ꝺ deſcribit ad
modū piſciū hñtiū ſq̄mas.vñ ſ̄ꝫ magnitudinē ſui coꝛ
poriſ dꝫ hr̄e maxias ſq̄mas ad modū ſcutoꝝ.vñ dicit.
⌊ coꝛpus eius q̄ſi ſcuta fuſilia.⌋ que q̄dē ſ̄t ꝯtinua.nā
ſcuta lignea ꝑ colligationē adunant̄. Cōparat̄ āt dia/
bolus ad oēs malos:ſic̄ caput ad coꝛpꝰ. vñ pctōres q
alios i malitia defendūt ſ̄t q̄ſi ſcuta coꝛporis diaboli.
Oñdit aūt ꝯñter ꝙ ſq̄me eiꝰ nō ſolū ſ̄t magne:ſꝫ etiaꝫ
cōpꝛeſſe ad modū piſciū multas ſq̄mas hñtiū: ⁊ h̄ eſt
q̇ꝺ ſ̄bdit.⌊ cōpactū ſq̄mis ſeſe p̄mētibꝰ.⌋ per q̇ꝺ deſi
gnat̄ m̄ltitudo maloꝝ ⁊ ꝑuerſa eoꝝ cōcoꝛdia in malo.
oñdit ꝯñter cū ſ̄bdit̄.⌊ vna vni ꝯiūgit̄.⌋ qꝛ.ſ.ſic̄ i coꝛ/
pore alicuiꝰ piſcis nō quelibet ſq̄ma ꝯiūgit̄ cuilibet:ſꝫ
vna vni per oꝛdinē. Ita ēt in multitudie malorū non
oēs oibus ſocialr̄ ꝯcoꝛdāt:ſꝫ q̄daꝫ q̄buſdaꝫ. Quādiu
aūt piſcis eſt viuus ⁊ foꝛtis:⁊ ſquame eiꝰ in ſuo vigo/
re. Ita ⁊ adinuiceꝫ ⁊ cuti coꝛporis ſtricte adherēt: ꝙ
nec aer pōt iter eas trāſire.qñ v̄o piſcis fuerit: ul̄ moꝛ

tinus: uel ſi firmus: aut ex aliq̄ occaſione eiꝰ ſquame de/ſiccant̄: tūc paulatim p̄dicta ꝯiūctio ſquamarū remittit̄: ita ꝙ ipſe ſquame icuruant̄: ⁊ pōt ēt aliqd groſſius inter eas trāſire. ad oñdendū ꝗ̄ vigorē ſquamarum leuiathan ſubdit. ⌊ Et ne ſpiraculum qdem incedit per eas. ⌋ i. per intermediū ſquamarū: per qḋ deſignat̄ ꝙ ad ꝯſenſū malitie nō diſiūgunt̄ ꝑ aliquā ſpūalē ꝑſua/ſionē aut ꝑ iſpirationē iternā. ⁊ iō ad oñdēdū obſtia/tuꝫ eoꝝ ꝯſenſū in malitia ſubdit. ⌊ vna alteri adhere/bit. ⌋ per mutuum fauorē ⁊ ꝯſenſum. ⌊ ⁊ tenentes ſe nequaqꝫ ſeparabunt̄. ⌋ ꝓpter obſtinatum. ſ. ꝯſenſum eoꝝ in malū: ſicut nec ſquame leuiathan hūana v̄tu/te pñt ab inuicē diſiungi. Lectio. II.

Sternutatio eiꝰ ſplēdor ignis ⁊ oculi eiꝰ ut palpebre diluculi. De ore eiꝰ lāpades ꝓcedūt ſicut tede ignis accenſe: de naribꝰ eius ꝓcedit fumꝰ ſicut olle ſuccēſe atqꝫ feruentis. Halitus eius prunas ardē facit ⁊ flāma de ore eiꝰ egredit̄. In collo eiꝰ morabit̄ fortitudo ⁊ faciē eius p̄cedit egeſtas. Membra carniū eiꝰ coherētia ſibi. Mittet ꝯtra eū fulmina: ⁊ ad locum aliū nō ferent̄. Cor eius indurabit̄ tanq̄ꝫ lapis: ⁊ ſtringet̄ q̄ſi malleatoris incus. Cum ſublatꝰ fuerit: timebūt angeli: ⁊ territi purgabunt̄. Cū app̄hēderit eū gladiꝰ ſubſiſtē nō poterit neqꝫ haſta neqꝫ torax. Reputabit eni q̄ſi paleas ferrū ⁊ q̄ſi lignū putridū es. Nō fugabit eū vir ſagittariꝰ: in ſtipulā uerſi ſunt ei lapides funde. Quaſi ſtipulam eſtimabit malleū ⁊ deridebit vibrantē haſtā. Sub ipo erunt radij ſolis: ⁊ ſternet ſibi aurū q̄ſi lutū. Feruefcē faciet q̄ſi ollā ꝓfundū maris ⁊ ponet q̄ſi cū vnguēta bulliūt. Poſt eū lucebit ſemita: eſtimabit abyſſuꝫ q̄ſi ſeneſcētē. Nō eſt ſup terrā ꝑtās que cōparet̄ ei: qui factus eſt ut nullū timeret. Omne ſublime videt: ipſe eſt rex ſup vniuerſos filios ſuperbie.

¶ Poſtq̄ꝫ deſcripſit dñs diſpōnē leuiathan. hic deſcribit operationē fortitudinis eiꝰ. ⁊ ſic p̄mo deſcripſerat diſpōnē capitis q̄ꝫ corꝑis. ita ēt ⁊ ꝑus incipit enūare opatiōes ad caput ꝑtinētes. Prima aūt ⁊ ꝑncipalioꝝ ꝑs capitis eſt cerebrū. ex cuiꝰ cōmemoratiōe ſternutatio aialis cātur. Et iō ſternutationē leuiathan deſcribens dic. ⌊ ſternutatio eiꝰ ſplēdor ignis. ⌋ q.d. ex ſternutatione leuiathan tanta fit aquarū cōmotio ꝙ cauſatur qdā candor aquarū cōmotarū ad modū ſplēdoris ignis. uel ēt pōt referri ad hoc ꝙ fortiter cōmoto capite uel oculis videt̄ nobꝭ ꝙ emittet qdam ſplendor ignis. vñ cū multo maior ſit cōmotio capitis leuiathā ex eius ſternutatiōe multo magis talis ſplendor ꝓceſſit. ſignificat̄ aūt per hoc ꝙ ꝑ cōmotionē capitis dia/boli. i. per tētationem ipſiꝰ emittat ſplēdor ignis. ſ. ire aut ꝯcupiſcētie: aut ēt inanis glie. Inter alias āt ꝑtes capitis ſūt p̄cipui oculi. vñ ſubdit. ⌊ ⁊ oculi eiꝰ ut palpebre diluculi. ⌋ oculus eni rōne ſue leuitatis lucidus eſt. hēt aūt cetꝰ maximos oculos ſcꝫ magnitudinē capitis ⁊ corꝑis totiꝰ. ⁊ iō in iſpectiōe ipſoꝝ appet quedaꝫ claritas diffuſa: ſic eſt claritas diluculi: per quam deſignat̄ tꝑalis ꝓſperitas quā diabolus hoi repromittit. Tertio aūt deſcribit opationē ſiue effectū oris eiꝰ cū dicit. ⌊ de ore eiꝰ lāpades ꝓcedūt: ſicut tede ignis accenſe. ⌋ Ubi ꝯſiderādū eſt ꝙ teda eſt quoddā lignū qḋ accenſū ſuauē odorē emittit. Dicit̄ aūt de ceto ꝙ qñ multū eſurit uaporē odoriferū ad modum odoris ambre ex ore ſuo emittit. In quo piſces delectati: os eiꝰ ingrediunt̄: ⁊ ſic ab ipſo deuorant̄. Uapores ergo emiſſi ab ore ceti: lāpades dicunt̄ ꝑꝑ magnitudinem caloris: q ex iterioribꝰ eius egredit̄. Tede aūt accenſe cōparant̄ ꝑꝑ redolentiā ut dictū eſt. per hoc aūt deſi/gnat̄ ꝙ diabolus ad ꝯcupiſcētiā pcti hoies incēdit ꝑ oſtentationē alicuiꝰ boni q̄ſi per redolentiā quandā. Quarto ponit opatio nariū eiꝰ. hoc eni aial hēt pulmonē ⁊ reſpirat ſic delphinus. ⁊ ad hꝫ deſignādū ſub/dit. ⌊ De naribꝰ eius. ⌋ que. ſ. ſunt p̄cipua iſtrumenta reſpirandi. ⌊ ꝓcedit. ⌋ ſ. per reſpirationē. ⌊ fumus. ⌋ i. aer aduſtus ex mltitudine caloris qui eſt neccius huic aiali: ad tantā molē mouēdā. ⁊ iō ſignāter ſbdit. ⌊ ſic olle ſuccenſe aque feruentis. ⌋ aer eni qui reſpirando emittit in pulmone ꝯtinebat̄: in quo calefiat per caloreꝫ cordis: qui pulmoni ꝯiungit̄. ſic aqua in olla caleſcit ⁊ feruet per hoc ꝙ apponit̄: q̄ꝛ aial reſpirat: nō ſoluꝫ per nares: ſꝫ ēt per os. Ideo qnto ſbdit opationeꝫ oris dicēs. ⌊ halitꝰ eius. ⌋ i. exalatio de ore ꝓcedens. ⌊ prunas ardē facit. ⌋ i. tā calidus q̄ꝫ uehemens ꝙ ſufficeret ad prunas accēdēdas. Loqt̄ eni ad ſīlitudinē eoꝝ qui ſufflādo prunas accēdūt. vñ ſbdit. ⌊ ⁊ flamma de ore eiꝰ egredit̄. ⌋ q.d. tā calidus ⁊ ignitꝰ eſt uapor de ore eiꝰ egrediens ꝙ merito pōt flāme cōparari. per hec aūt oia deſignat̄ ꝙ diabolus ſua occulta ul' mani/feſta ſuggeſtiōe ꝑuerſe cupiditatis ignē in hoie accendit. ¶ Hijs igit̄ p̄miſſis que ꝑtinent ad v̄tutē capitis leuiathan accedit ad narrādū ea que ꝑtinēt ad v̄tutē alioꝝ mēbroꝝ ipſiꝰ. Eſt aūt ꝯſiderandū ꝙ ſic Ariſto/teles dic in ſcđo aialiū. nullus piſcis hēt collū niſi illi q ꝯgñant aialia ſic delphini: ⁊ ex horuꝫ gñe ſūt etiā ceti. Et iō icipit deſcribē fortitudinē colli eiꝰ cū dic. ⌊ In collo eius morabit̄ fortitudo. ⌋ que qdē neccia eſt tāto aiali ad pondus capitis eiꝰ portāduꝫ: ⁊ q̄ꝛ ꝑ collū ca/put ꝯiūgit̄ corꝑi poſſit ꝑ collū leuiathan deſignari illi per quos diabolus in alios malitiā ſuā exercet: qui ut ꝑlimū ſūt potētes quos alij reuerent̄: aut ēt timent. Eſt aūt manifeſtū ꝙ hꝫ aial cū ſit magni corꝑis multo idiget cibo. ⁊ iō cū in aliq̄ ꝑte maris fuerit cetꝰ abſor/bet multitudinē piſciū ibi exiſtētiū: ut q̄ſi mare in ꝯſpectu eiꝰ remaneat piſcibꝰ uacuū. ⁊ hꝫ eſt qḋ ſbdit. ⌊ ⁊ faciē eiꝰ p̄cedet egeſtas. ⌋ q.d. attrahit ad ſe piſces. ut ſupra dictū eſt: ⁊ mare remanet a piſcibꝰ uacuū añ eū. ꝑ qḋ ſignificat̄ egeſtas v̄tutū in hoibꝰ cauſat̄ añ facieꝫ diaboli. i. ꝑ ſuggeſtionē ipſiꝰ. ꝯñter oñdit fortitudineꝫ eiꝰ: quātū ad alias ꝑtes corporis cū dic. ⌊ mēbra car/niū eiꝰ coherētia ſibi. ⌋ ſ. ꝑꝑ eaꝝ ſpiſſitudinē ꝑ qḋ deſignat̄ ꝯſenſus mēbroꝝ diaboli in malū. ¶ Hijs igit̄ p̄miſſis de fortitudīe leuiathan ad agendū ꝯñter agit de fortitudīe eiꝰ ad reſiſtēdū. q̄ꝫuis aūt poſſit reſiſtere v̄tuti hūane agēti. tamē v̄tuti actionis diuīe uſqꝫ q̄ꝫ reſiſtē nō ꝑt. Et iō p̄mo oñdit ꝙ deꝰ ꝯ ipꝫ agat cū dicit. ⌊ mittet ꝯ eū fulmīa. ⌋ Māifeſtū eſt eni ꝙ freq̄ueter i mari fulmia cadūt: qbuſ q̄ñq̄ꝫ ēt naues p̄clitant̄ vñ ēt ꝓbabile eſt: ꝙ q̄ñq̄ꝫ ceti fulmīe feriant̄: ⁊ hꝫ opus p̄cipue attribuit deo ꝑꝑ magnitudinē ⁊ t̄rorē huius effectus. vñ ſup. 33. dñs dixit. nunqd mittes fulmina: ⁊ ibunt ⁊c. ſubdit aūt. ⌊ ⁊ ad locuꝫ aialiū nō ferent̄. ⌋ qḋ pōt ad duas intentiones referri. Prīo qdē ad deſignādū magnitudinē eius. ſolet eni fulgor aliquē locuꝫ

ꝑcutiens

pcutiēs per quādā repcuſſionē ad alia loca reflecti: p
pinquā tñ. ſed corp⁹ leuiathan tā magnū eſt ut fulmē
in ipm pcutiēs extra corp⁹ eius nō reflectat. Alio mō
pōt referri ad īfallibilitatē dīne opationis. ſic ḡ ſagit/
tari⁹ ſapiēs directe ſagittas emittit ita ꝙ nō pcutit niſi
ad ſignū. ita cū de⁹ fulgura ꝯtra leuiathan ſiue quācū
ꝗ aliā creaturā fulgura q̄ſi ſagittas q̄ſdā emittē vult:
nō ad aliū locū pgūt niſi quo ipſe emittit: ꝭz illō Sap.
5°. Ibūt directe emiſſiones fulgurū. per qō deſignant
dīna flagella que de⁹ īmittit ꝯtra diabolū ⁊ mēbra ei⁹
ita ꝙ ꝯtra alios nō ferunt. Nā ſi qñꝗ boni per tpales
aduerſitates flagellant a deo: h̄ tñ cedit in glificationē
ſcōꝝ: ⁊ in maiorē dānationē diaboli ⁊ ipioꝝ. 2° oſtēdit
q̄lit ſe hēat leuiathan ad ea que de⁹ ꝯtra ipꝫ agit cū di
cit ⌊ cor ei⁹ īdurabit q̄ſi lapis. ⌋ durū aūt ſignificat potē
tiā nālē: ut. ſ. aliqd nō facile corrūpat ab extiori actiōe
agēte. per h̄ ḡ vt⁹ nālis deſignat que eſt in corde ceti ⁊
nō de facili corrūpat ab extiori actione īferēte aliqō
nocumētū. ⁊ ad iſtā duritiā deſignādā ſufficiebat exē/
plū lapidis quātū ad leues pcuſſiones: nō aūt quātuꝫ
ad graues. lapis etſi nō ꝯfringat manu: ꝯfringit tamē
malleo ferreo. Et iō ad deſignādā vtutem ceti ēt ꝯ gra
uia nocumēta ſbdit ⌊ ⁊ ſtringet q̄ſi malleatoris icus. ⌋
qui. ſ. ex pcuſſione malleoꝝ nō ꝯſtringit: ſed magis ſo/
lidari videt. per h̄ ḡ ſignificat obſtinatio diaboli ⁊ mē
broꝝ ei⁹: q̄ nulla pcuſſione dīna a ſua malitia emolliū
tur. 3° oſtēdit finalis effect⁹ diuine pcuſſionis. quātū/
cūꝗ eñi flagellis dīnis reſiſtē videat: opꝫ tñ ꝙ finalit
ab eis ſupet: vñ ſbdit ⌊ cū ſublat⁹ fuerit. ⌋ ſ. vtute dīna
de loco ſuo. ⌊ timebūt angeli. ⌋ admirādo dīnā vtuteꝫ
in qua admiratiōe multi effect⁹ dīne vtutis eis īnote/
ſcūt. ⁊ iō ſbdit ⌊ ⁊ triti purgabunt. ⌋ ut eñi Dionyſi⁹ di
cit 5° caplō de dīnis noīb⁹. Angeli purgati dicunt nō
ab īmūditia ſed a neſciētia. Sꝫ q̄ oīs creatura corpalis
modicū aliqd eſt in cōparatiōe ſcōꝝ angeloꝝ: nō vi/
det pncipalr h̄ eē dictū ad ſignificādū ꝙ celeſtes ange
li multū admirent de occiſione alicui⁹ corpalis ceti ni
ſi forte per angelos ſcōs hoīes ītelligam⁹. Sꝫ meli⁹ eſt
ut pncipalr referat ad ſpūalē leuiathā. ſ. diabolꝫ qui
ſublatus fuit vtute dīna qñ de celo cecidit per pctm̄: ⁊
tūc angeli admirātes dīnā maieſtatē ſūt purgati per ſe
parationē ab ei⁹ ſocietate. ſimplr ēt in die iudicij qñ di
abolus cū oīb⁹ mēbris ſuis detrudet in īfernū: angeli
⁊ oēs ſci admirabunt dīnā ptātē: ⁊ erunt de ceto pur/
gati per totalē ſepationē a maliꝭ: ⁊ h̄ ſignificat Apoc.
12°. Ubi poſtq̄ꝫ piect⁹ eſt diabolus audit magna uox
in celo dicēs. Nūc facta eſt ſalus ⁊ vt⁹ ⁊ regnū dei nr̄i
¶ Sic igit oſtēſo q̄lit ſe hēat ad īpugnationē dei: oñ
dit q̄lit ſe hēat ad īpugnationē creature. ⁊ pmo q̄lit ſe
hēat ad īpugnationē hoīs. Impugnat aūt hō de ppi
quo ⁊ a remotis. ⁊ de ppiquo qdē munit⁹ gladio ⁊ ha
ſta ad pcuſſionē: ⁊ torace ad ſui munitionē: ⁊ quātum
ad h̄ dic ⌊ cū apphēderit eū. ⌋ ſ. leuiathā. ⌊ gladi⁹. ⌋ ſ.
hoīs. ⌊ ſubſiſtē nō potit. ⌋ ſ. gladi⁹ qui frāgit ppt du/
ritiē corpis ei⁹. ⌊ neꝗ haſta. ⌋ ſ. ſbſiſtē potit. ⌊ neꝗ to/
rax. ⌋ quo. ſ. munit pect⁹ ſubſiſtē potit ꝯtra leuiathan
⁊ hui⁹ rōnē aſſignat ſbdēs ⌊ reputabit eñi ferrū q̄ſi pa
leas. ⌋ q̄. ſ. ſic hō nō pōt ledi a paleis ⁊ de facili eas frā
git: ita leuiathan nō pōt ledi a ferro gladij uel haſte: ſꝫ
de facili ea frāgit. ⌊ ⁊ ſilr reputabit ęs. ⌋ ſ. toracis. ⌊ q̄ſi
lignū putridū. ⌋ qō. ſ. reſiſtē nō pōt pcuſſioni. per h̄ au
tē ſignificat ꝙ nulla vt⁹ humana efficax eſt ad diabo/
lū ledēdū uel ad reſiſtēdū ei: ſed oīs vt⁹ humana p ni
hilo a diabolo reputat. Impugnat ēt hō a remotis p
ſagittaꝭ ⁊ lapides funde: ſed nec iſta ꝯ cetū ualēt. vnde
ſbdit ⌊ nō fugabit eū vir ſagittari⁹. ⌋ ſ. emiſſione ſagit/
tarū q̄s nō timet utpote ab eis ledi nō ualēs. Sic aūt
ſagitte de lōginquo emiſſe ledūt īteri⁹ vulnerādo: ita
lapides funde ledūt exteri⁹ atterēdo. ſed cet⁹ ſi nō pōt
pforari ſagittis: ita nō pōt ꝯteri lapidib⁹ in eū piectis.
vñ ſbdit ⌊ in ſtipulā v̄ſi ſūt ei lapides funde. ⌋ q̄. ſ. ſicut
ſtipula ppt ſuā leuitatē nullus ꝯterē pōt: ita nec cetus
pōt lapidib⁹ fūde aliqō nocumētū pati. per h̄ autēꝫ ſi
gnificat ſic diabolus nō pōt ledi vtute hūana q̄ſi q̄dā
pcuſſione ppinq: ita ēt nō pōt ledi hoīs aſtutia q̄ſi q̄/
dā pcuſſione a lōgiquo. Sic aūt per lapides fūde ali/
q̄s atterit a remotis: ita ēt per malleū aliqd atterit de
ppiquo. ſed nec ſic ēt cet⁹ ab hoīe ledi pōt: vñ ſubdit
⌊ q̄ſi ſtipulā eſtiabit malleū. ⌋ qō ēt referri pōt ad eā/
dē ſignificationē cū pmiſſis: niſi ꝙ mallei eſt grauior p
cuſſura q̄ꝫ lapidū funde. vñ pōt ſignificari ꝙ quātūcū
ꝗ ītēdat hoīs fortitudo ⁊ conat⁹: a diabolo ꝯtēnitur.
Solēt aūt hoīes aliquos ſupare nō ſolū pcutiēdo ſed
ēt pcuſſioni cōminādo. ſed nec cet⁹ nec diabolus ali/
quā hoīs cōminationē timet: vñ ſbdit ⌊ ⁊ deridebit vi
brātē haſtā. ⌋ vibratio eñi haſte vī eē quedā cōmina/
tio pcuſſure. ſic aūt hō qñꝗ aliū ſupat cōminādo: ita
ēt pmiſſis alliciēdo. maxie aūt ſolēt aliq dona pmiſſa
allicē hoīeꝫ ppt pulchritudinē: uel ppt pcioſitatē. ni/
hil aūt videt eē pulchri⁹ in corpalib⁹ reb⁹ q̄ꝫ radij ſo/
lares: cui⁹ pulchritudinē leuiathan uel corpalr ul ſpūa
liter ītellect⁹ nō allicit: ⁊ ad h̄ ſignificādū ſbdit ⌊ ſb ipo
erūt radij ſolis. ⌋ q̄. ſ. nō appciat ros tanq̄ꝫ aliqd ma/
gnū: ⁊ per ꝯſequens dat ītelligi ꝙ nihil aliud pclarum
in reb⁹ humanis appciat. Aurū aūt reputat ualde p/
cioſum īter res que in uſum hoīs ueniūt: ⁊ quātuꝫ ad
h̄ ſbdit ⌊ ⁊ ſternet ſibi aurū q̄ſi lutū. ⌋ i. q̄ſi vile aliquid
ꝯtēnit ipm. ⁊ ſic pꝫ ꝙ ab hoīe elici nō pōt. Sic ḡ oñſo
ꝙ nō pōt ſupari ab hoīe: ꝯñter oſtēdit ꝙ nō pt ſupari
neꝗ a mari neꝗ ab aliquo piſce maris: ⁊ h̄ ppt fortes
opationes q̄s in mari exercet. Dic aūt plus ꝙ quedaꝫ
belue ſūt in mari oriētali tāte magnitudis ut ab imo v
tāt maria ⁊ faciāt tēpeſtates in mari. que qdem belue
ad nām ceti pertinē vident: ⁊ ad h̄ ſignificādū ſubdit.
⌊ feruēſcē fa. q̄ſi ol. p. mare. ⌋ ſic eniꝫ qñ olla feruet aq̄
feruēs in ea cōmouet. ita ex violētia hui⁹ piſcis fluct⁹
maris cōmouent. ⁊ īcipit hec cōmotio a pfūdo ⁊ pue
nit uſꝗ ad aque ſupficiē: vñ ſbdit ⌊ ⁊ ponet q̄ſi cū vn.
bulliūt. ⌋ que. ſ. faciūt maiorē ſpumā ⁊ cōmotioneꝫ in
ſupficie q̄ꝫ ſimplex aq̄ in qua nō tātuꝫ de aere ꝯtinet.
per h̄ aūt ſignificat turbatio quā diabolus ꝯcitat in h̄
mūdo: ⁊ ſic fac magnū effectū qñ mouet in ſupficie: ⁊
ad h̄ ſignificādū ſbdit ⌊ poſt eū lucebit ſemita. ⌋ ſic eñi
qñ nauis mouet p mare ad lōgū ſpatiū: ueſtigiū nauiꝭ
trāſeūtis relinqtur ppt cōmotionē ⁊ ſpumā gn̄atā in
aq̄. ita ēt ꝯtingit ex motu iſti⁹ piſcis pre ſua magnitudi
ne. per h̄ aūt ſignificat ꝙ effect⁹ pturbatiōis diabolus
in mūdo ꝯcitat nō ſtatim abolet: ſed qm̄ diuti⁹ durat.
Ex h̄ aūt ꝙ tā fortes opatiōes cet⁹ in mari operat i nl
lo timet maris pfūditatē: vñ ſbdit ⌊ eſtiabit abyſſū. ⌋
i. pfūdū maris. ⌊ q̄ſi ſeneſcētē. ⌋ i. q̄ſi finē hn̄tē: ⁊ q̄ſi oī
potētē ad abſorbētē ipm. nā qō ſeneſcit: ⁊ debile eſt: ⁊
fini ppiquū. Ex h̄ aūt ſignificat ꝙ diabolus dānatio/
nē īferni nō tm̄ eſtimat ut ppt eā deſinat ꝯ deū niti: ac
ſi ei⁹ dānatio eēt tmināda: ⁊ ſic leuiathan nō pōt ſupe
rari ab hoīe nec a mari neꝗ ab aliq creatura maris:
ita ēt nō pōt ſupari a q̄cūꝗ alia creatura treſtri. vñ ſb
dit ⌊ nō eſt ptās ſup trā que ei cōparet. ⌋ nō eñi eſt in
tra aliqō aīal tā magnū ſic cet⁹ maris. vñ ⁊ Plini⁹ dic.
ꝙ i mari ſūt maiora aīalia treſtribus: cā euidēs humo
ris luxuria. per h̄ aūt ſignificat ꝙ nlla vtus corpalis pt
eq̄ri ptāti demonis que eſt ptās ſpūalis nāe. q̄ igit nl

ta ꝓmiſerat de ꝓprietatibꝰ leuiathan in figura diaboli.
ꝯñter ꝓdictã methaphorã exponit:⁊ ſic dictũ eſt oẽs
ꝓdicte ꝓprietates ad duo ꝑtinẽ videntˀ. Quoꝝ vnum
eſt ꝙ ipſe ab alio ledi nõ põt:⁊ quãtũ ad hᵒ exponẽs ſƀ
dit⌊ qui factꝰ eſt ut nulluꝫ timeret.⌋i.hᵒ hẽt diabolus
ex ꝯditiõe ſue nãe in qua factꝰ eſt a deo ut neqꝫ hoieꝫ
timeat neqꝫ aliquã creaturã coꝛpalẽ. Aliud eſt ꝙ leui/
athan hẽt facultatẽ ad magnas ⁊ foꝛtes opatiões exer
cẽdas:⁊ expo nẽs ſƀdit⌊ oẽ ſƀlime videt.⌋i.itẽtio dia
boli eſt ad quecũqꝫ ſublimia aggredienda.⁊ qꝛ hec vi
dentˀ ad ſupbiã ꝑtinẽ:oſtẽdit ꝯñter ꝙ diabolus nõ ſo/
lũ in ſe ſupbꝰ eſt ⁊ hoies in ſupbia excedit:ſꝫ ẽ alijs ſu/
pbiẽdi initiũ: vñ ſƀdit⌊ ipſe ẽ rex ſup vni.fi.ſupbie.⌋
i.ſup eos qui ſupbie ſubijciuntˀ:qui oẽs ſequuntˀ eius
ducatũ. ¶Ubi ꝯſiderãdũ eſt ꝙ dñs opationeꝫ ſuam
quã exercet in malos ꝯtra ſupbos manifeſtare icepit:
⁊ in ſupbis narrationẽ tminat:ut oñdat hᵒ ꝑcipue iob
fuiſſe timẽdũ:ne diabolus q eũ expetierat ad tẽtãdũ ꝑ
cipue eũ ad ſupbiã iducẽ conaretˀ:ut ſic trãſferretˀ in re
gnũ ipſiꝰ:⁊ iõ tacere debebat affectũ ⁊ ṽba que ſupbi
am ſaperẽt. ¶ Caplm.42m. Lectio.I.

Eſpõdẽs aũt iob dño dixit. Scio
qꝛ oia potes:⁊ nulla te latet cogi-
tatio. Quis eſt iſte q celat ꝯſiliuꝫ
abſqꝫ ſcia: Jõ iſipiẽter locutꝰ ſũ:⁊
que ultra modũ excedũt ſciaꝫ me
am. Audi ⁊ ego loq̄r:iterrogabo
te ⁊ rñde mihi. Auditu auris audiui te:nunc
aũt oculus meꝰ videt te. Jdcirco ipſe me rep
hẽdo:⁊ ago pniam in fauilla ⁊ cinẽ. Poſt-
q̄ꝫ aũt locutus eſt dñs ṽba hec ad iob:dixit
ad eliphaz themanitẽ. Jratꝰ eſt furoꝛ meꝰ in
te ⁊ in duos amicos tuos:qm̄ nõ eſtis locu
ti corã me rectũ ſicut ſuꝰ meꝰ iob. Sumite
ergo uobis ſeptẽ thauros ⁊ ſeptẽ arietes:⁊
ite ad ſuũ meũ iob ⁊ offerte holocauſtũ ꝓ
uobis. Job aũt ſuꝰ meꝰ orabit pꝛo uobis:
faciẽ eiꝰ ſuſcipiã ut nõ uobis iputetˀ ſtultitia.
Neqꝫ eni locuti eſtis corã me rectũ ſicut ſer
uus meꝰ iob. Abierũt ergo eliphaz themani
tes ⁊ baldath ſuites ⁊ ſophar naamathites ⁊
fecerũt ſicut locutꝰ fuerat dñs ad eos:⁊ ſuſce
pit dñs faciẽ iob. Dñs quoqꝫ ꝯuerſus ẽ ad
pniam iob:cũ oraret ille pꝛo amicis ſuis. Et
addidit dñs oia quecũqꝫ fuerant iob dupli-
cia. Uenerũt aũt ad eũ oẽs frẽs ſui ⁊ vniuer
ſe ſorores ſue ⁊ cũcti qui nouerãt eũ pꝛius ⁊
comederũt cũ eo panẽ in domo eiꝰ. Et mo-
uerũt ſup eũ caput ⁊ ꝯſolati ſũt eum ſup oi
malo qᵒ ītulerat dñs ſup eum:⁊ dederunt ei
vnuſqſqꝫ ouẽ vnã ⁊ inaurẽ aureã vnã. Dñs
aũt bñdixit nouiſſimis iob magis q̄ꝫ pꝛinci
pio eiꝰ. Et facti ſũt ei q̄tuoꝛdecim millia oui
um:⁊ ſex millia cameloꝝ:⁊ mille iuga bouꝫ:
⁊ mille aſine:⁊ fuerũt ei ſeptẽ filij ⁊ tres filie.
Et uocauit nomẽ vniꝰ diẽ:⁊ nomẽ ſcd̄e caſ-
ſiã:⁊ nomẽ tertie coꝛnuſtibij. Nõ ſũt aũt in
uẽte mulieres ſpecioſe ſicut filie iob ĩ vniuer
ſa terra. Deditqꝫ eis pꝛ ſuus hereditatẽ iter
frẽs earũ. Uixit aũt iob poſt flagella hec:cẽ
tũ q̄dragiinta annis:⁊ vidit filios ſuos:⁊ fili-
os filioꝝ ſuoꝝ uſqꝫ ad q̄rtã gñationẽ:⁊ moꝛ
tuus eſt ſenex ⁊ plenus dierum.

Poſtq̄ꝫ dñs redarguit iob de icauta locutiõe:
que ſupbiã ſape videbatˀ:qꝛ.ſ.itãtũ ſe
iuſtũ aſſerebat ꝙ hᵒ gbuſdã videbatˀ in derogationem
cedẽ diui iudicij:iob humilr ꝯuictũ ſe reputãs rñdet.
Primo qdẽ ꝯfitẽdo diuã excellẽtiã quãtũ ad potenti/
aꝫ: vñ ſƀdit.⌊ Rñdẽs aũt iob dño dixit:ſcio qꝛ oia po
tes.⌋⁊ ẽt quãtũ ad ſciam: vñ ſƀdit⌊ ⁊ nulla te latet co
gitatio.⌋ Per quoꝝ ꝑmo ꝯfitebatˀ ꝙ deꝰ poẽat aduer/
ſitatẽ remouẽ a diabolo iductã:quã dñs ſƀ figura ue/
hemoth ⁊ leuiathan deſcripſerat.per ſenſum aũt reco/
gnoſcit ſe iteriꝰ fuiſſe aliq̄ cognitione ſupba pulſatum
ꝙ deũ non latuiſſe cognoſcit:⁊ iõ ꝯñter iuehitˀ ꝯ eos
qui diuã ꝓuidẽtiã negãt dicẽs⌊ qs eſt iſte qui celat ꝯſi
liũ abſqꝫ ſcia.⌋i.qs eſt tã temerariꝰ ⁊ ſtultꝰ q dic̄ hũa/
nũ ꝯſiliũ poſſe celari a deo abſqꝫ hᵒ ꝙ deꝰ illᵒ cogſcat.
ex ꝯſideratiõe aũt diue excellẽtie ꝓcedit ad ꝯſideratio
nẽ ꝓpꝛie culpe cũ ſƀdit⌊ iõ iſipiẽter locutꝰ ſuꝫ.⌋i.debi
tã reuerẽtiã nõ exhibẽs diue excellẽtie in meis uerbis
⌊ ⁊ que ul.mo.ex.ſci.meã.⌋ſ.culpã ꝯfitẽdo.i.diſcutien
do diua iudicia.⁊ qꝛ iſipiẽter locutꝰ ſuꝫ decetero loq̄r ſa
piẽter: vñ ſƀdit⌊ audi ⁊ ego loquar.⌋meã.ſ.culpã cõfi
tẽdo.⁊ qꝛ locutꝰ ſuꝫ que excedũt ſciam meã:decetero
de ea nõ audeo loq:ſꝫ ſolũ de his te iterrogare. vñ ſƀ/
dit⌊ iterrogabo te.⌋ſ.petẽdo:orãdo:pulſando.⌊ ⁊ rñ/
de mihi.⌋ſ.iteriꝰ iſtruẽdo.q̄re aũt ſic mutatꝰ ſit oſten/
dit ſƀdẽs⌊ auditu auris audiui te.⌋ſ.olim cũ iſipiẽter
loquerer.⌊ nũc aũt oculus meꝰ audiet te.⌋i.pleniꝰ te
cogſco q̄ꝫ ꝑus.ſic id qᵒ vꝛ oculis certiꝰ cogſcitˀ q̄ꝫ qᵒ
aure auditˀ.ꝓfecerat eni tũ ex ꝑcuſſiõe tũ ex reuelatio/
ne diua.quãto aũt aliqs magis dei iuſtitiã ꝯſiderat tã
to pleniꝰ culpã ſuã recogſcit: vñ ſƀdit⌊ idcirco ipe me
rephẽdo.⌋ꝓpꝛiã.ſ.culpã ꝯſiderãdo.⁊ qꝛ nõ ſuffic̄ cul/
pã ꝯfiteri niſi ſequatˀ ſatiſfactio:⁊ iõ ſƀdit⌊ ⁊ ago pe.in
fa.⁊ cinẽ.⌋in ſignũ.ſ.fragilitatis nãe coꝛpee.ꝯuenit eni
humilis ſatiſfactio ad expiãdã ſupbiam cogitationis.
Quia g̊ ſupiꝰ dñs redarguerat amicos eiꝰ:intˀ quos ꝑ
cipuꝰ erat eliphaz:qᵒ pꝫ ex hᵒ ꝙ ꝑmo loq icepat: vñ diꝛ
⌊ Poſtq̄ꝫ aũt lo.eſt dñs ṽ.hec ad iob di.ad eli.the.ira
tus eſt fu.me.in te ⁊ in du.ami.tuos.⌋ſ.baldath ⁊ ſo/
phar. Ubi ꝯſiderãdũ eſt ꝙ eliud ex impitia peccauerat
Job aũt ex leuitate:⁊ ſic neuter eoꝝ grauitˀ peccauerat
vñ nec dñs diꝛ iratꝰ fuiſſe ꝯ eos:ſed ꝯ tres amicos iob
grauitˀ diꝛ fuiſſe iratꝰ qꝛ grauiter peccauerant peruerſa
dogmata aſſerẽdo ut ſupᵃ hitũ eſt: vñ ſƀdit⌊ qm̄ nõ lo.
eſtis co.me rectũ.⌋i.fidelia dogmata.⌊ ſic̄ ſuus meus
iob.⌋q.ſ.a ṽitate fidei nõ receſſit.ꝓ grauibꝰ aũt pctis
expiãdis antiq ꝯſueuerũt ſacrificia offerre: vñ ſƀdit⌊ ſu
mite g̊ uoƀ ſeptẽ tauros ⁊ ſeptẽ arietes.⌋qꝛ.ſ.ipſi erãt
duces pploꝝ. Septenariꝰ aũt eſt nũs vniuerſitatis: vñ
ſeptenariꝰ ſacrificioꝝ cõpetit ad gradũ delictoꝝ expia/
tionẽ. Sꝫ qꝛ ifideles per fideles deo recõciliari debẽt:
ſubdit⌊ ⁊ ite ad ſuũ meũ iob.⌋ut.ſ.eo mediãte recõci
liamini mihi.⌊ ⁊ offerte ꝓ uoƀ holocauſtũ.⌋ut.ſ.uos
ſatiſfaciatis qui peccatis.ſed ura ſatiſfactio idiget fide
lis viri pꝛocinio: vñ ſƀdit⌊ iob aũt ſuus meꝰ orabit ꝓ
uoƀ.⌋qui.ſ.dignus eſt exaudiri ꝓptˀ ſuã fidẽ. vñ ſƀdit.
⌊ faciẽ eius.⌋ſ.deꝑcãtis.⌊ ſuſcipiã.⌋ſ.exaudiẽdo eius
oꝛones.⌊ ut nõ im.uo.ſtultitia.⌋ſ.ifidelis dogmatis.

ꝛ h̄ exponit ſbdēs⌊ neqꝫ eni lo. eſtis co. me. re. ſic k. me
us iob. ⌋accepta aūt ſpe venie iplenerūt qd̄ eis fuerat
mādatū: vñ ſeqꝶ⌊ abierūt ꝫ eli. the. ꝛ bal. ſui. ꝛ ſo. naa.
ꝛ fe. ſic lo. fue. dñs ad eos. ⌋ꝛ ita per obediētiā ꝛ humi
litatē ſuā digni facti eſtis ut pro eis orō iob exaudiret
vñ ſeqꝶ⌊ ꝛ ſuſcepit dñs faciē iob rogātis. ⌋ſ. ꝑ amicis
ſuis. nec ſolū humilitas amicoꝝ efficaciā ꝓſtitit eiꝰ orō
ni: ſꝫ ēt humilitas ꝓpria: vñ ſbdit⌊ dñs quoqꝫ ꝯuerſus
ē. ⌋ſ. a furore i clemētiā: ⌊ad pniaꝫ iob cū ora. ꝑ ami.
ſuis. ⌋dignū eni erat ut q ꝑ levi ſuo pctō humilr peni
tebat: ēt alijs grauiꝶ peccātibꝰ veniā ipetret. Plus aūt
prodeſt vnicuiqꝫ ſua pnia qꝫ alijs. vñ ſi orō ꝛ pnia iob
meruit amotionē idignatiōis diuine ab amicis: mlto de
cētiꝰ fuit ut ēt ipe ab adverſitate libaretꝛ. Et qꝫuis iob
ſpem ſuā nō referret ad ꝓſpitatē tpalē recupandā: ſed
ad ꝯſequēdā futurā felicitatē. dñs tñ ex abūdāti ēt pro
ſpitatē tpalē ei reſtituit ſꝫ illō Matthei. 6º. Primum
querite regnū dei ꝛ iuſtitiā eiꝰ: ꝛ hec oia addicienꝶ vo
bis. ꝛ h̄ qdē tpi erat ꝯgruū ꝑpꝶ ſtatū vetis teſtamēti: i
quo tpalia bona ꝓmittebant: ut ſic per ꝓſpitatē quaꝫ
recupauerat alijs daret exēplū ut ꝯuerterent ad deuꝫ.
Erat ēt ꝯgruū ꝑſone ipſiꝰ iob: cuiꝰ apō aliquos opio
erat leſa ꝑpꝶ multiplices adverſitates que ſupuenerāt
ei: ꝛ iō ut ei famā reſtitueret ad ſtatū maioris ꝓſpitatꝭ
eū reduxit: iō ſeqꝶ⌊ ꝛ addidit quoqꝫ dñs oia que fue.
iob duplicia. ⌋Inꝶ adverſitates āt iob qſi ꝑcipua erat
ꝙ fuerat ab amicis ſuis deſertus. ꝛ iō hiꝰ adverſitates
ꝑºremediū ponit cū dī⌊ uenerūt āt ad eū oēs frēs ſui
ꝛ vni. ſoro. ſue ꝛ cū. qui noverāt eū ꝑus. ⌋in quo deſi
gnaꝶ ꝑſtine amicitie recordatio. ⌊ꝛ comederūt cuꝫ eo
paneꝫ in domo eiꝰ. ⌋in quo deſignaꝶ reditus ad anti
quā famulationē. ⌊ꝛ mouerūt ſup eū caput. ⌋ſ. cōpati
endo afflictiōi ipſiꝰ. ꝛ qꝛ nō ſolū opꝫ afflictis cōpati: ſꝫ
ēt eoꝝ afflictioni remediū ꝑbē. Primo qdē ꝑbuerunt
remediū eiꝰ iteriori dolori per ꝯſolatoria v̄ba: vñ ſub
dit⌊ ꝛ ꝯſolati ſūt eū ſup oē ma. qd̄ itu. dñs ſup eum. ⌋
2º aūt adhibuerūt ſbuētiōis remediū ꝯ extiorē iopiā.
ꝛ qꝛ amiſerat ꝛ aīalia in cāpis: ꝛ ſupellectilia in ſbuer
ſione domꝰ. iō in utroqꝫ ei ſubuenīūt. Seqꝶ enīꝫ⌊ ꝛ
dederūt ei vnuſqſqꝫ ouē vnā. ⌋quātū ad aīalia. ⌊ꝛ in
aurē aureā vnā. ⌋quantū ad ſupellectilia. h̄ aūt modi
cū fuiſſet ad recupationē ipſiꝰ. Sꝫ dñs manū ſuaꝫ ad
hibuit ut ex hijs in maiora ꝓficeret: vñ ſequiꝶ⌊ dñs
aūt bñ. nouiſ. iob. ⌋ſ. mltiplicādo ea. ⌊magis qꝫ eiꝰ ꝑn
cipio. ⌋i. qꝫ ꝑme eiꝰ ꝓſpitati. Eſt enīꝫ potēs facē plus
qꝫ itelligimus aut petamꝰ: ut dī Eph. 3º. Deſiderave
rat aūt iob ſup. 29º. ut eēt iuxta mēſes ꝑſtinos. ſed dñs
ei maiora reſtituit ꝛ in duplo ut ſup dictū eſt. vñ ſeqꝶ.
⌊ꝛ facti ſūt ei qtuordecim millia ouiū. ⌋ſup eni dictuꝫ
eſt ꝙ fuit poſſeſſio ſeptem millia ouium: ꝛ ſex millia ca
meloꝝ. Nā ꝑmo hūerat tria millia camelorum ut ſu
pra dictum eſt. fuerāt etiā ei qngēta iuga bouꝫ. vñ hic
duplū poniꝶ cum dī⌊ ꝛ mille iuga boum. ⌋ſupra etiā
dictū eſt ꝙ habuerat qngētas aſinas: ſed hic duplum
poniꝶ cū ſequiꝶ⌊ ꝛ mille aſine. ⌋amiſerat aūt filios qui
ei reſtituūnt: ſed non in duplum. Seqꝶ enim⌊ ꝛ fue
rūt ei ſeptē filij ꝛ tres filie. ⌋Cuius ratio duplex poteſt
eē. Una ꝑtinēs ad futurā vitā: qꝛ. ſ. filij quos habuerat
nō totalr ei pierāt: ſed reſeruabanꝶ in futura vita cū eo
victuri. Alia rō pōt eē quātū ad vitā ꝑntē. nā ſi dupli
catis ceteris rebꝰ ēt nūs filioꝝ eēt duplicatꝰ: nō videreꝶ
fortuna domus augmētata fuiſſe: qꝛ eādē quātitatē in
bonis eius vnuſquiſqꝫ filioꝝ habuiſſet qꝫ ꝑus. ꝛ iō de
cētiꝰ fuit ut ꝓles ei gñenꝶ ꝛ augerenꝶ: nō nūo/ ſed ma
gis in valore: qd̄ occulte iſinuaꝶ in filiabꝰ que pulcher
rime fuiſſe legunꝶ: qꝝ pulchritudini ēt noia ꝯuenerūt

Seqꝶ enī⌊ ꝛ vocauit nomē vnius diē. ⌋ſ. ꝑpꝶ clari
tatē eius. ⌊ꝛ nomē ſecūde caſſiā. ⌋que eſt ſpēs aroma
tica ꝑpꝶ ſuauitatē ipſius. ⌊ꝛ nomē tertie cornuſtibij. ⌋
Eſt aūt ſtibiū quo mulieres utunꝶ ad ornatū oculoꝝ:
ſꝫ illud. 4. Regū. 9. Depinxit oculos ſtibio ꝛ ornauit
caput ſuū. qd̄ qdē ſtibiū in cornu a mulieribꝰ ꝯſeruaꝶ:
ut hēant ipm patū cū opus fuerit: vñ vocauit eā Cor
nuſtibij. ad deſignādaꝫ abūdātē pulchritudinē oculo
rū: vñ ꝛ de pulchritudine earū ſbdit⌊ nō ſūt aūt iuēte
mulieres ſic filie iob in vniuerſa terra. ⌋ꝑpꝶ qd̄ ēt daꝶ
itelligi ꝙ filij eius erāt in v̄tute ꝑcellētes. ſeqꝶ enī⌊ de
ditqꝫ eis pr̄ ſuus hēditatē iter frēs earū. ⌋ſ. ad deſignā
dā ꝯuenietiā v̄tutis in utriſqꝫ. Et qꝛ iob ēt in ꝑpō cor
pore fuit flagellatꝰ: addiꝶ ei ad ꝓſpitatis augmētū lō
gitudo dierū: vñ ſeqꝶ⌊ vixit ēt iob poſt flagella hec
cētū qdraginta annis. ⌋ꝛ ut itelligaꝶ toto h̄ tpe i ꝓſpe
ritate vixiſſe: ſubdit⌊ ꝛ vidit filios ſuos: ꝛ filios filiorū
ſuoꝝ uſqꝫ ad qrtā gñationē. ⌋ꝛ iſta ꝓſpitas daꝶ itelli
gi duraſſeuſqꝫ ad mortē: vñ ſeqꝶ⌊ ꝛ mortuus eſt ſe
nex. ⌋qd̄ pertinet ad diuturnitatē vite. ⌊ꝛ plenus die
rū. ⌋qd̄ pertinet ad vite ꝓſperitatē. vñ ſup ad ſignifi
cādū ſuā adverſitatē dixit. ⌊ſic ꝛ ego habui mēſes va
cuos. ⌋Vñ ꝛ ꝑ plenitudinē dierū deſignaꝶ abūdantia
ipſius: ꝛ quātū ad bona fortune: ꝛ quātū ad bona gr̄e.
Quibus perductus eſt ad futurā gl̄iaꝫ: que durat per
omnia ſecula ſeculorum amen.

¶ Ad laudem ꝛ gloriam ſanctiſſime ꝛ indiuidue Tri
nitatis/ Explicit dilucidiſſima explanatio litteralis An
gelici doctoris diui Thome Aquinatis ſacri ordinis
Predicatorij in librum beati Job: que nuſqꝫ hacte
nus fuit impreſſa: nuperrime qꝫ diligentiſſime ſue inte
gritati reſtituta per Rdum in Chriſto patrem fratrem
Nicolaum Methonenſem vite regularis eiuſdem or
dinis: In inclytiſqꝫ Venetijs elimatiſſime impſſa per
Simonem de Luere/ ſtudio ꝛ ere nobilis viri domi
ni Alexandri Calcedonij. iij. non. Maij. 1505. Leo
nardi Lauretani principatus anno. 4º.

STHOME

1505

Venetiis

Res.
105